

Budsjett-innst. S. I

(2001-2002)

Innstilling fra finanskomiteen om Nasjonalbudsjettet for 2002 og forslaget til statsbudsjett medregnet folketrygden for 2002

St.meld. nr. 1 (2001-2002), St.prp. nr. 1 (2001-2002) og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 1-4 (2001-2002)

Til Stortinget

1. INNLEDNING

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ranveig Frøiland, Svein Roald Hansen, Tore Nordtun, Torstein Rudihaugen og Hill-Marta Solberg, fra Høyre, Svein Flåtten, Torbjørn Hansen, Heidi Larssen og Jan Tore Sanner, fra Fremskrittspartiet, Gjermund Hagesæter, lederen Siv Jensen og Per Erik Monsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Øystein Djupedal, Audun Bjørlo Lysbakken og Heidi Grande Røys, fra Kristelig Folkeparti, Ingebrigt S. Sørfonn og Bjørg Tørresdal, fra Senterpartiet, Morten Lund, fra Venstre, May Britt Vihovde og fra Kystpartiet, Steinar Bastesen, viser til at det i Stortingets forretningsorden § 19 bl.a. står dette når det gjelder finanskomiteens oppgaver:

"Senest den 20. november skal finanskomiteen avgi innstilling (Budsjett-innst. S. I) om nasjonalbudsjettet og statsbudsjettet, med forslag til rammevedtak for bevilgninger i samsvar med inndeling i rammeområder fastsatt av Stortinget i henhold til § 22 tredje ledd."

Komiteen viser når det gjelder inndelingen av statsbudsjettet i rammeområder til vedtak i Stortinget 26. oktober 2001, jf. Innst. S. nr. 2 (2001-2002) Innstilling fra arbeidsordningskomiteen om fordeling av de enkelte kapitlene i forslaget til statsbudsjett for 2002, jf. også avsnitt 3.2 i denne innstillingen.

Komiteen viser til at det etter at St.prp. nr. 1 ble lagt fram er fremmet i alt 4 tilleggsproposisjoner til St.prp. nr. 1 (2001-2002).

Komiteen viser til at denne innstillingen er avgitt på grunnlag av korrigeret foreløpig utgave av St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002) av 12. november 2001.

Referat fra Stortingets møte 14. november 2001 viser hvordan forslagene under de aktuelle kapitlene i tilleggsproposisjonene er fordelt til de ulike rammeområdene og komiteene. Kopi av dette referatet følger som trykt vedlegg 1 til denne innstillingen.

Komiteen viser til brev fra finansminister Karl Eirik Schjøtt-Pedersen datert 19. oktober 2001. Nasjonalbudsjettet 2002. Trykkfeil. Brevet følger som trykt vedlegg 2 til denne innstillingen. Komiteen viser videre til brev fra finansminister Karl Eirik Schjøtt-Pedersen 19. oktober 2001. Rettelser i St.prp. nr. 1 (2001-2002) Statsbudsjettet medregnet folketrygden (Gul bok 2002) og St.prp. nr. 1 (2001-2002) Finansdepartementet (Fagproposisjonen). Brevet følger som trykt vedlegg 3 til denne innstillingen.

Komiteen viser videre til brev fra finansminister Per-Kristian Foss til Stortinget 16. november 2001 om korreksjoner i den foreløpige utgaven av St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002). Brevet følger som trykt vedlegg 4 til denne innstillingen.

2. NASJONALBUDSJETTET FOR 2002

2.1 Hovedtrekkene i den økonomiske politikken og utviklingen

2.1.1 Sammendrag

2.1.1.1 Sammendrag fra St.meld. nr. 1 (2001-2002) (regjeringen Stoltenberg)

Regjeringens hovedmål for den økonomiske politikken er arbeid for alle, en rettferdig fordeling, å videreutvikle det norske velferdssamfunnet og å bidra til en bærekraftig utvikling. For å nå disse målene legger Regjeringen vekt på å videreføre den økonomiske politikken basert på Solidaritetsalternativet, som sprang ut av arbeidet til Sysselsettingsutvalget. Gjennomføringen av Solidaritetsalternativet har gitt gode resultater,

med økt sysselsetting og redusert arbeidsledighet. De ulike delene av den økonomiske politikken må virke sammen. Budsjettpolitikken må bidra til en stabil utvikling i produksjon og sysselsetting. Det legges vekt på å videreføre det inntektspolitiske samarbeidet, hvor partene i arbeidslivet gjennom moderate lønnsoppgjør skal bidra til å sikre en sterk konkurranseutsatt sektor. Pengepolitikken skal understøtte budsjettpolitikken og inntektspolitikken i å sikre en stabil økonomisk utvikling.

I St.meld. nr. 29 (2000-2001) Retningslinjer for den økonomiske politikken, som ble lagt fram samtidig med Langtidsprogrammet 2002-2005, ble hovedlinjene i Regjeringens økonomiske politikk oppsummert.

I denne meldingen og i Langtidsprogrammet la Regjeringen til grunn følgende som retningslinje for budsjettpolitikken:

- Petroleumsinntektene fases gradvis inn i økonomien. Det legges til grunn en innfasing om lag i takt med forventet realavkastning av Petroleumsfondet.
- Det må legges stor vekt på å jevne ut svingninger i økonomien, for å sikre god kapasitetsutnyttelse og lav arbeidsledighet. Den endelige beslutningen om hvor mye en skal bruke av oljeinntektene for det enkelte budsjettår fattes med utgangspunkt i en vurdering av den aktuelle konjunktursituasjonen.

Det er i kap. 3 i St.meld. nr. 1 (2001-2002) redegjort nærmere for retningslinjene for den økonomiske politikken, for finanspolitikken i 2001 og 2002, og for utviklingen og utfordringer i budsjettpolitikken på mellomlang og lang sikt.

2.1.1.2 Sammendrag fra St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002) (regjeringen Bondevik II)

Hovedmålene for Regjeringens økonomiske politikk

Regjeringen vil føre en økonomisk politikk der hovedmålene er arbeid til alle, økt verdiskaping, videreutvikling av det norske velferdssamfunnet, rettferdig fordeling og bærekraftig utvikling. Et sterkt og konkurransedyktig næringsliv er en forutsetning for å nå disse målene.

På lang sikt er det vekstevnen i fastlandsøkonomien som bestemmer utviklingen i velferden i Norge. Uansett utvikling i oljepriser og oljeproduksjon vil verdiskapingen i Fastlands-Norge være langt høyere enn oljeinntektene. Den økonomiske politikken må derfor legge avgjørende vekt på å fremme verdiskaping og produktivitet - både i offentlig og privat sektor.

Regjeringen vil legge vekt på langsiktighet i den økonomiske politikken. Regjeringen vil følge retningslinjene for en forsvarlig, gradvis innfasing av oljeinntektene i økonomien slik det var bred enighet om ved Stortingets behandling av St.meld. nr. 29 (2000-2001). Bruken av oljeinntekter bør særlig rettes inn mot reduserte skatter og avgifter og andre tiltak som kan øke vekstevnen i økonomien. Regjeringen vil forbedre

rammevilkårene for næringsvirksomhet og innrette bruken av oljeinntektene på en slik måte at presset på prisstigning og rente blir minst mulig.

Budsjettpolitikken må bidra til en stabil utvikling i produksjon og sysselsetting, både på kort og lang sikt. Siktemålet er å ha en fortsatt sterk konkurranseutsatt sektor. Budsjettpolitikken er avgjørende for å bestemme omfanget på offentlig og privat sektor. Regjeringen har som målsetting å holde den reelle, underliggende veksten i statsbudsjettets utgifter lavere enn veksten i verdiskapingen i Fastlands-Norge.

Regjeringen vil videreføre det inntektspolitiske samarbeidet, der partene i arbeidslivet gjennom moderate inntektsoppgjør bidrar til å sikre en fortsatt sterk konkurranseutsatt sektor og lav arbeidsledighet.

Regjeringen vil videreføre pengepolitikken slik den ble trukket opp i St.meld. nr. 29 (2000-2001) i vår, og som fikk bred tilslutning i Stortinget. Pengepolitikken skal understøtte budsjettpolitikken og inntektspolitikken i å sikre en stabil økonomisk utvikling.

Det er i proposisjonen redegjort nærmere for den økonomiske utviklingen.

Hovedutfordringer i den økonomiske politikken

Regjeringen vil understreke nødvendigheten av å styrke vekstgrunnlaget for næringslivet gjennom å redusere skatter og avgifter som bremser investeringer og nyskaping. De skatte- og avgiftslettelsene som er foretatt i en rekke land de siste årene, forsterker behovet for dette.

For å sikre en stabil utvikling i økonomien er det avgjørende med en jevn og bærekraftig innfasing av oljeinntektene. De nye retningslinjene for budsjettpolitikken legger opp til at statens årlige bruk av oljeinntekter om lag skal tilsvare den forventede realavkastningen av de oljeinntektene vi har spart opp i Petroleumsfondet. Denne handlingsregelen for budsjettpolitikken gir en gradvis innfasing av oljeinntektene, slik at vi kan møte den sterke veksten i pensjonsutgiftene i folketrygden i tiårene framover. Handlingsregelen gir en forsvarlig generasjonsmessig balanse, og den bidrar til en balansert utvikling i økonomien der konkurranseutsatt sektor opprettholdes i et tilstrekkelig omfang. Handlingsregelen tar således utgangspunkt i hva som er en langsiktig forsvarlig innfasing av oljeinntektene i norsk økonomi. Samtidig ivaretar den at det er større usikkerhet knyttet til framtidige oljeinntekter enn til inntekter som allerede er opptjent og avsatt i Petroleumsfondet.

Olje og gass er ikke-fornybare ressurser. De store innbetalingene fra petroleumsvirksomheten til statskassen er derfor ikke inntekter i vanlig forstand. Det er få eksempler på land som har klart å håndtere så store naturressursrikdommer til varig glede. Mangel på budsjett disiplin og for liten oppmerksomhet mot verdiskaping er åpenbare fallgruber. For at effekten av økt bruk av oljeinntekter i størst mulig grad skal komme i tillegg til, og ikke til erstatning for annen verdiskaping, er det viktig at man samtidig gjennomfører reformer som

bedrer økonomiens virkemåte. Øker bruken av oljeinntekter for raskt, vanskeliggjør dette arbeidet med nødvendige strukturreformer.

Regjeringen legger stor vekt på å etablere troverdighet for den nye handlingsregelen for budsjettpolitikken. En må regne med et betydelig press på økt bruk av oljeinntekter utover det som følger av handlingsregelen, både i form av økte utgifter og lavere skatter og avgifter. For å kunne møte et slikt økende press i årene som kommer, er det viktig at en ikke fraviker de retningslinjer som er etablert for bruken av oljeinntektene.

Kombinasjonen av utsikter til svakere økonomisk vekst internasjonalt, som særlig vil ramme industrien, sterkere lønnsvekst enn hos våre handelspartnere, en sterk kronekurs og et høyt rentenivå, tilsier at det nå først og fremst er pengepolitikken som bør stimulere aktiviteten i økonomien. De nye retningslinjene for den økonomiske politikken innebærer at pengepolitikken har fått en klarere rolle i å stabilisere utviklingen i norsk økonomi. Regjeringen legger vekt på at budsjettet skal gi rom for lavere rente framover. Norges Bank har signalisert at banken nå anser det som mer sannsynlig at prisstigningen med uendret rente blir lavere enn det fastsatte målet på 2 1/2 pst., enn at den blir høyere. En mer ekspansiv finanspolitikk vil redusere mulighetene for en rentenedgang. Dette ville være en uheldig politikkombinasjon som kunne bidra til å styrke kronen, noe som vil ramme konkurranseutsatt næringsliv. En slik politikksammensetning ville svekke tilliten til de nye retningslinjene for budsjettpolitikken.

I vurderingen av innretningen av budsjettpolitikken for 2002 legger Regjeringen vekt på at den nye handlingsregelen i seg selv innebærer en økning i bruken av oljeinntekter over statsbudsjettet fra 2001 til 2002. I forhold til de fleste andre OECD-landene innebærer budsjettoplegget en forholdsvis sterk ekspansiv impuls, selv om mange av disse landene har høyere arbeidsledighet, mer ledige ressurser og et klart lavere kostnadspress enn det Norge har.

Regjeringen har samtidig lagt vekt på at budsjettpolitikken skal legge et grunnlag for et lønnsoppgjør til våren som næringslivet kan bære. Det hviler også et ansvar på arbeidslivets parter for å bidra til at lønnsveksten nå kommer ned mot nivået hos våre handelspartnere.

Hovedtrekkene i budsjettpolitikken for 2002

På denne bakgrunn foreslår Regjeringen følgende budsjettoplegg for 2002:

- Et strukturelt, oljekorrigert budsjettunderskudd i 2002 på 26 mrd. kroner i 2002, dvs. det samme som i Nasjonalbudsjettet 2002. Dette innebærer at en følger handlingsregelen om å bruke forventet realavkastning av anslått kapital i Petroleumsfondet ved inngangen til budsjettåret.

- Bokførte skatter og avgifter reduseres med nær 7,2 mrd. kroner i 2002 sammenliknet med en videreføring av reglene for 2001. Dette er om lag 3,4 mrd. kroner mer enn foreslått av regjeringen Stoltenberg. Påløpte skatter og avgifter reduseres samlet med drøyt 11,8 mrd. kroner, som er nær 4,2 mrd. kroner mer enn foreslått av regjeringen Stoltenberg.
- En reell, underliggende vekst i utgiftene på statsbudsjettet på vel 6 mrd. kroner eller om lag 1 1/4 pst. Det reelle nivået på utgiftene i 2002 er nedjustert med 1,6 mrd. kroner sammenliknet med forslaget fra regjeringen Stoltenberg.
- En reell økning i de samlede inntektene til kommunene på om lag 3 3/4 mrd. kroner, tilsvarende om lag 2 pst. i forhold til inntektsnivået i 2001 slik det ble anslått i Kommuneproposisjonen. Dette er om lag 1/4 mrd. kroner mer enn det som ble foreslått i Nasjonalbudsjettet, noe som i hovedsak skyldes lavere prisvekst på kommunal tjenesteyting. For 2001 er kommunenes anslåtte inntekter økt med 1,2 mrd. kroner siden Nasjonalbudsjettet 2002 som følge av høyere anslag på skatteinngangen.

De foreslåtte skatte- og avgiftslettelsene er om lag 2 mrd. kroner høyere enn foreslåtte utgiftsreduksjoner. Skatteinntektene (aktivitetskorrigert) er oppjustert med 1 1/4 mrd. kroner i forhold til Nasjonalbudsjettet 2002. I tillegg foreslår Regjeringen å øke utbytteinntekter m.v. fra statsaksjeselskapene med 0,8 mrd. kroner. Samlet bidrar disse endringene til å øke handlingsrommet i budsjettpolitikken i 2002 med om lag 2 mrd. kroner.

Det vises til nærmere omtale av budsjettpolitikken i avsnitt 1.3 i proposisjonen.

Det er i avsnitt 1.3.2 i St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002) redegjort for handlingsrommet i budsjettpolitikken fremover.

2.1.2 Komiteens merknader

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil vise til at norsk økonomi gjennom flere år har vært i en langvarig konjunkturoppgang. Selv om anslagene for den økonomiske veksten har blitt justert ned i det siste, er fortsatt norsk økonomi solid. De høye oljeinntektene gir oss et finanspolitisk handlingsrom få andre land er forunt. Samtidig er norske husholdninger i en gunstig posisjon ved at de gjennomsnittlig har en bedre fordringsposisjon enn husholdninger i mange andre land. Dette gjør norsk økonomi mindre utsatt for en svikt i det private konsumet.

Likevel er utsiktene nå langt mer usikre for norsk økonomi enn de har vært de seneste årene. Veksten i verdensøkonomien har det siste året stagnert, noe som ble ytterligere forsterket av terrorangrepet i USA 11. september. Dette gir betydelige utslag i en liten, åpen økonomi som den norske. Vilkårene for norsk konkurranseutsatt industri har blitt forverret som følge av

denne internasjonale konjunkturedgangen. Det er derfor viktig å føre en økonomisk politikk som ikke forverrer vilkårene ytterligere, men heller videreutvikler konkurranseutsatt næringsliv. Dette forutsetter også at partene i arbeidslivet viser moderasjon i inntektsoppgjøret våren 2002. Det vises til kap. 2.5 for nærmere omtale av dette.

Den høye aktiviteten i norsk økonomi de siste årene har gitt klare presstendenser. Rentenivået i Norge ligger betydelig over nivået i den vestlige verden for øvrig. Tre måneders pengemarkedsrente ligger nå 3,5 prosentpoeng høyere enn i euroområdet, og 4,9 prosentpoeng høyere enn i USA. Dette rammer både bedrifter, husholdninger og kommuner. Disse medlemmer mener at den fremlagte tilleggsproposisjon til statsbudsjett legger et godt grunnlag for rentenedsettelser. Disse medlemmer vil imidlertid understreke at dette forutsetter at den foreslåtte stramhet ikke svekkes. Det strukturelle, oljekorrigerte budsjettunderskuddet på 26 mrd. kroner innebærer en gradvis innfasing av oljeinntektene i takt med den forventede avkastning på Petroleumsfondet slik det var bred enighet om ved Stortingets behandling av St.meld. nr. 29 (2000-2001). En økning av strukturelle, oljekorrigerte budsjettunderskudd utover dette vil redusere mulighetene for en snarlig rentenedgang. Disse medlemmer understreker at Stortingets vedtak om innfasing av oljeinntektene innebærer en mer ekspansiv finanspolitikk enn tidligere år. Disse medlemmer mener derfor at det ikke er rom for å øke ekspansiviteten i budsjettet ytterligere, uten at dette vil få negative konsekvenser for konkurranseutsatt industri, og redusere mulighetene for en rentenedgang.

Disse medlemmer vil understreke at oljeinntektene er basert på utvinning av ikke-fornybare ressurser. Oljeinntektene må derfor forvaltes slik at velstanden i Norge blir størst mulig - både på kort og lang sikt. Det er avgjørende å bruke inntektene fra petroleumsindustrien - oljemilliardene - ut fra et langsiktig perspektiv, og på en best mulig måte. Finanspolitikken skal ikke styres av kortsiktige svingninger i oljeinntektene. Handlingsregelen for innfasing av oljeinntektene øker handlingsrommet i budsjettpolitikken med om lag 6 mrd. kroner i forhold til 2001. Dette handlingsrommet bør rettes mot tiltak som øker produktiviteten, og dermed grunnlaget for verdiskaping i resten av økonomien.

Disse medlemmer vil vise til at avgiftslettelse innenfor en gitt budsjettamme gir mindre stramhet i økonomien enn økninger i offentlige utgifter. Et høyt skatte- og avgiftsnivå har en rekke ulemper; det svekker norsk næringslivs konkurransevne og reduserer effektiviteten i norsk økonomi. Det er derfor behov for å redusere skatter og avgifter som bremser investeringer og nyskaping.

Disse medlemmer understreker at det er verdiskaping i fastlandsøkonomien som bestemmer utviklingen i velferden i Norge. Den økonomiske politikken må derfor legge avgjørende vekt på å fremme verdi-

skapning og produktivitet - både i offentlig og privat sektor. Veksten i offentlige utgifter må ikke over tid overstige veksten i Fastlands-Norges BNP. Disse medlemmer vil vise til at den internasjonale utviklingen innebærer økt konkurranse for norsk næringsliv. Skattenivået i Fastlands-Norge er blant de høyeste i OECD-området. Et land kan ikke i lengden ha et mye høyere skatte- og avgiftsnivå enn landene rundt, uten at det vil føre til utflugging av bedrifter og tap av ressurspersoner. Dette vil igjen true verdiskapingen og velferden på sikt. For å motvirke at de beste investeringene og forretningsideene flytter til land med mer konkurransedyktige rammebetingelser, er det nødvendig med en gradvis reduksjon av det samlede skatte- og avgiftsnivået, og dermed styrke fastlandsøkonomiens kostnadsmessige konkurransevne. Disse medlemmer vil vise til at Regjeringen har foreslått å fjerne dobbeltbeskatningen av aksjeutbytte, å forbedre ordningen med skattefradrag for FoU-kostnader og lettelse i beskatningen av opsjoner i arbeidsforhold. For å redusere grensehandelen har Regjeringen foreslått å redusere særavgiftene på grenseutsatte varer, som blant annet alkohol. Disse medlemmer vil videre vise til at Regjeringen har varslet en reform av inntekts- og fomuesbeskatningen. En nærmere omtale av hvilke prinsipper disse medlemmer mener en slik reform bør bygge på er gitt Innst. S. nr. 1, kap. 2.

Disse medlemmer vil vise til at Regjeringen foreslår en total reduksjon i skatter og avgifter på 11,8 mrd. kroner påløpt og knapt 7,2 mrd. kroner bokført i 2002 i forhold til 2001. Disse medlemmer slutter seg til dette. Disse medlemmer mener det er viktig å styrke folks mulighet til å klare seg på egen inntekt og øke den enkeltes valgfrihet. Skatte- og avgiftslettelsene vil bidra til dette. Skatte- og avgiftslettelsene vil også gi bedriftene mer konkurransedyktige rammebetingelser. Disse medlemmer vil vise til at Regjeringen har foreslått å redusere boligbeskatningen, avvikle flypassasjeravgiften og foreta justeringer i momsreformen slik at blant annet kjøreopplæring, helsetjenester og drift av trygghetsalarmer blir fritatt for moms.

Disse medlemmer vil videre vise til at arbeidskraften er den viktigste ressursen i norsk økonomi. Tilgangen på arbeidskraft vil i årene som kommer være den viktigste begrensende faktor på norsk økonomi. Riktignok er det anslått en noe høyere ledighet enn da nasjonalbudsjettet ble lagt frem. Det forhindrer likevel ikke at mange sektorer sliter med mangel på arbeidskraft. Det er derfor viktig med tiltak som kan øke både tilgangen på og mobiliteten av arbeidskraften. Lavere marginalskatt på lave inntekter vil gjøre det mer lønnsomt å gå fra deltidsarbeid til heltidsarbeid. Det vises i den forbindelse til at minstefradraget blir økt fra kr 40 300 til kr 43 000 årlig. Disse medlemmer vil ytterligere styrke lavtlønnsprofilen og vil foreslå at det gis skattelette for inntekter mellom kr 138 300 og kr 187 000.

Disse medlemmer vil vise til at Regjeringen i sitt budsjettforslag har klart å kombinere et lavere skatte- og avgiftsnivå med en offensiv satsing på prioriterte velferdsoppgaver og utbygging av nødvendig infrastruktur. Regjeringen legger opp til en økt satsing på fattigdomsbekjempelse både i Norge og internasjonalt. Sosialhjelpssatsene økes fra 2001. Barnetillegget for uføre- og alderspensjonister foreslås økt. Kommunene tilføres ekstra midler slik at kontantstøtten kan holdes utenfor ved utmåling av sosialhjelp. Innsatsen for behandling og rehabilitering av rusmisbrukere styrkes. Internasjonalt øker bistanden som andel av BNI fra 0,89 pst. i 2001 til 0,92 pst. i 2002. Disse medlemmer viser til at Regjeringens målsetting er en økning til 1,0 pst. av BNI i løpet av 4-årsperioden.

Disse medlemmer vil vise til Regjeringens satsing på viktige velferdsgoder som økt tilskudd til barnehageutbygging og lavere barnehagesatser. Dette skjer gjennom en økning av det statlige tilskuddet og en styrking av kommunenes økonomi.

Disse medlemmer vil peke på at et høyt utdannings- og kompetansenivå er viktig for å opprettholde og øke verdiskapingen, og dermed et fortsatt høyt velferdsnivå. Disse medlemmer konstaterer at Regjeringens satser på økt kunnskap i skolen ved at timetallet i norskundervisning økes med 1 time pr. uke for 2.- 4. klasse.

Disse medlemmer vil vise til at Regjeringen, gjennom å øke veibevilgningene og bevilgningene til kollektivtransport, styrker samferdselssektoren. Det er nødvendig med en satsing her av hensyn til miljø, verdiskaping, behovet for å redusere distriktenes avstandsulemper og for å forbedre fremkommeligheten og sikkerheten.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til regjeringen Stoltenbergs økonomiske politikk for 2002.

Disse medlemmer vil peke på at hovedmålene for den økonomiske politikken er arbeid for alle, en rettferdig fordeling, å videreutvikle det norske velferdssamfunnet og å bidra til en bærekraftig utvikling. Disse medlemmer vil vise til at for å nå dette målet legger Arbeiderpartiet vekt på å videreføre den økonomiske politikken basert på Solidaritetsalternativet. De ulike delene av den økonomiske politikken må virke sammen. Budsjettpolitikken må bidra til stabil utvikling i produksjon og sysselsetting. Det er viktig å videreføre det inntektspolitiske samarbeidet, der partene i arbeidslivet gjennom moderate lønnsoppgjør bidrar til å sikre en sterk konkurransutsatt sektor. Pengepolitikken skal understøtte budsjettpolitikken og inntektspolitikken i å sikre en stabil økonomisk utvikling.

Disse medlemmer vil vise til at regjeringen Stoltenberg i St.meld. nr. 29 (2000-2001) la fram et forslag til nye retningslinjer for den økonomiske politikken, som fikk bred tilslutning i Stortinget. I denne meldingen ble hovedpunktene i den økonomiske politikken oppsummert i følgende punkter:

- Den økonomiske politikken må bidra til en stabil økonomisk utvikling hvor unødig sterke konjunkturutslag unngås.
- Den økonomiske politikken må kunne opprettholdes over tid. Dagens politikk må ikke føre til at det blir nødvendig å legge om politikken etter noen år på en måte som svekker grunnlaget for et høyt velferdsnivå.
- Den økonomiske politikken må bidra til en effektiv utnyttelse av ressursene både i offentlig og privat sektor. For å trygge og videreutvikle velferdsordningene er det avgjørende å styrke arbeidslinjen i sysselsettingspolitikken, å styrke og fornye offentlig sektor og å legge til rette for et sterkt og vekstkraftig næringsliv.

Disse medlemmer vil peke på at de nye retningslinjene for budsjettpolitikken innebærer at staten kan bruke petroleumsinntekter om lag tilsvarende den forventede realavkastningen av kapitalen i Statens Petroleumsfond. Denne regelen vil gi en gradvis opptrapping av bruken av petroleumsinntektene i årene framover, samtidig som staten sparer betydelige midler for å kunne dekke framtidige utgifter.

Disse medlemmer vil vise til at flertallet i finanskomiteen i behandlingen av de nye retningslinjene understreket at bruken av petroleumsinntektene over statsbudsjettet må tilpasses konjunktursituasjonen. I en situasjon med høy aktivitet i økonomien kan det derfor være nødvendig å bruke noe mindre av oljeinntektene enn den forventede realavkastningen, mens det kan være nødvendig å bruke noe mer ved konjunkturtilbakeslag.

Videre vil disse medlemmer påpeke at når budsjettpolitikken skal rettes inn mot en gradvis økning i bruken av petroleumsinntektene, er det behov for en klarere forankring av pengepolitikken rolle i å støtte opp om en stabil økonomisk utvikling, slik det ble påpekt i St.meld. nr. 29 (2000-2001). I meldingen ble det derfor trukket opp nye retningslinjer for pengepolitikken. I tråd med disse skal pengepolitikken nå sikte mot stabilitet i den norske kronens verdi nasjonalt og internasjonalt i forhold til våre handelspartnere, og samtidig skal den støtte finanspolitikken i å stabilisere utviklingen i produksjon og sysselsetting.

Disse medlemmer vil peke på at Arbeiderpartiet legger vesentlig vekt på at handlingsrommet som økt bruk av oljeinntektene gir, skal brukes på en måte som også vil styrke vekstevnen i norsk økonomi. Lavere skatter og avgifter kan bidra til å bedre konkurransekraften. Tilsvarende kan tiltak for å bedre infrastrukturen og økt satsning på forskning og utvikling bidra til å styrke vekstevnen.

Disse medlemmer konstaterer videre at forslaget til statsbudsjett for 2002 fra regjeringen Stoltenberg er basert på de nye retningslinjene, og at regjeringen Bondevik II har basert seg på de samme forutsetninger.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet tar avstand fra den type økonomiske tenkning - korporativ keynesianisme - som preger den norske økonomiske debatten og som ligger til grunn for Regjeringens økonomiske opplegg. Korporativ keynesianisme kjennetegnes ved ensidig fokus på økonomiens etterspørselsside, og overdreven vektlegging av den sektoren i økonomien hvor de største organisasjonene i arbeidslivet - LO og NHO - har sin basis, tradisjonell fastlandsindustri. Det grunnleggende problemet i norsk økonomi generelt sett er svært lav produktivitetsvekst. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet står for en markedsøkonomisk tilbudssidepolitikk - en politikk som vektlegger grunnlaget for økt verdiskapning gjennom betydelige struktur- og finanspolitiske reformer.

Disse medlemmer anerkjenner også at norsk økonomi er, og i lang tid vil forbli, sterkt påvirket av petroleumsvirksomheten. Vi kan ikke slutte oss til en handlingsregel for bruk av oljepenger som lett medfører finanspolitisk handlingslammelse. Norsk økonomi er ikke tjent med en "ansvarlig" korporativ keynesianisme som impliserer en uansvarlig holdning til mulighetene for vekst i norsk økonomi.

Samtidig som disse medlemmer er opptatt av å legge forholdene til rette for høyere vekst på kort sikt, er vi også opptatt av at ikke norsk økonomi går inn i en resesjon på kort sikt. Disse medlemmer mener at verken regjeringen Stoltenbergs eller Samarbeidsregjeringens budsjett tar inn over seg den markante forverringen i de internasjonale økonomiske utsiktene. Den tragiske hendelsen 11. september 2001 og nye tall for internasjonal økonomi, bekrefter at den internasjonale økonomien er inne i en faretruende utvikling. Fremskrittspartiet mener det må iverksettes finanspolitiske tiltak som kan være med å forhindre norsk resesjon. Det vil ikke være noen motsetning mellom slike tiltak og en politikk for økt langsiktig økonomisk vekst.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiets hovedmålsetting i den økonomiske politikken er økt velferd til folk flest gjennom høyere økonomisk vekst, lavere skatter og avgifter, en bedring av det offentlige tjenestetilbudet, lavere ledighet og lav og stabil inflasjon. Lav og stabil inflasjon er en forutsetning for et lavt og stabilt rentenivå. Disse medlemmer mener Regjeringens forslag, i tillegg til skatte- og avgiftspolitikken, vil medføre lav økonomisk vekst og økt ledighet, og at det ikke gir tilstrekkelige garantier for lav og stabil inflasjon og dermed heller ikke for lav og stabil rente.

Disse medlemmer fremmer forslag til bevilgninger og skatte- og avgiftsopplegg over det ordinære statsbudsjettet, forslag til utenlandsbudsjett, strukturtiltak, lovendringsforslag og forslag til endringer og omorganisering av offentlig virksomhet.

Mange forslag lar seg ikke gjennomføre med virkning for kommende budsjettår, men vil like fullt være

av stor betydning for økonomiens virkemåte i tiden fremover.

Disse medlemmer har, i motsetning til den avgåtte regjeringen Stoltenberg, tro på at norsk økonomi kan vokse ytterligere med lav inflasjon og lavere rente. Det forutsetter fokus på produktivitetsforbedringer og økt sysselsetting gjennom kortsiktige og langsiktige tiltak.

Disse medlemmer legger dermed vekt på:

- Avgiftsreduksjoner som øker økonomiens effektivitet og som på kort sikt får direkte virkning på prisstigningen og derved også på renten.
- Skattereduksjoner som øker økonomiens effektivitet og arbeidsinnsatsen og som får virkning på kjøpekraften og dermed på fremtidige lønnsoppgjør.
- Investeringer i forskning, veibygging og IKT som bereder grunnen for effektivitetsforbedringer og dermed produktivitetsvekst.
- Investeringer i helsevesenet som fører til økt pasientbehandling og dermed færre på trygdeytelser og flere i arbeid.
- Lovendringsforslag og reformer som over tid virker effektiviserende og produktivitetsfremmende på norsk økonomi.

Disse medlemmer mener utsiktene for internasjonal og norsk økonomi er preget av usikkerhet etter terrorangrepene på USA 11. september 2001.

I tiden etter angrepene er tegnene til tilbakeslag i USA, Japan og andre asiatiske land blitt tydeligere. De europeiske økonomiene preges av stagnasjon. Risikoen for et dypt og mer langvarig tilbakeslag i verdensøkonomien har økt.

Frem til i høst var norsk økonomi lite påvirket av det internasjonale tilbakeslaget. Det er nå tydeligere at tilbakeslaget også vil merkes i Norge. Flere norske bedrifter merker at husholdninger og næringsliv over hele verden er blitt mer forsiktig. Dette kan føre til lavere investeringer i næringslivet.

Disse medlemmer mener finanspolitikken bør legges til rette for økt økonomisk vekst. Disse medlemmer vil ha en politikk for økonomiens tilbudsside som gir økt vekst i bruttonasjonalproduktet (BNP). Høyere vekst i BNP medfører økte private og offentlige forbruksmuligheter. Dette gir folk et høyere velferdsnivå. Det høyere velferdsnivået vil synliggjøres gjennom høyere disponible inntekter for husholdningene, og et langt bedre offentlig tjenestetilbud.

Den avgåtte regjeringen Stoltenberg har gjennom lengre tid lagt opp til at vi bør ha lav økonomisk vekst de nærmeste årene for å forhindre "overoppheting", et "for stramt arbeidsmarked" og tapt konkurransevne.

Også langtidsprogrammet la opp til svært lav økonomisk vekst langt inn i dette århundre. Hvis denne lave vekstbanen blir realisert, vil Norge gå fra å være et av verdens rikeste land, målt i BNP pr. innbygger, til et land som ligger på jumboplass i OECD-sammenheng. Disse medlemmer tar sterk avstand fra arbeider-

partiregjeringens uambisiøse og pessimistiske vekststrategi. Disse medlemmer registrerer at heller ikke Samarbeidsregjeringen har noen offensiv vekststrategi.

Disse medlemmer mener det er uansvarlig å ikke legge frem et budsjett som kan bidra til å snu denne trenden. Man la i stedet frem et budsjett som vil dempe sysselsettingen, øke ledigheten, øke ineffektiviteten og holde veksten nede.

Også en stor del av debatten om statsbudsjettet unnlater å ta opp de reelle underliggende problemer i norsk økonomi. Det legges alt for mye vekt på budsjettbalansen og hvorvidt budsjettet virker nøytralt på etterspørselen. Det er en for ensidig fokusering på økonomiens etterspørselsside og rammevilkårene for tradisjonell fastlandsindustri.

Økonomisk vekst fremmes av politikk som stimulerer folk til å arbeide, og av politikk som gjør at produktiviteten øker. Produktiviteten vil øke ved at det legges til rette for økt investering i norsk økonomi, og at den kapitalen og arbeidskraften som er tilgjengelig brukes på en mer effektiv måte. Studier har vist at det er enorme effektivitetstap i norsk økonomi på grunn av politisk styrt sløsing med ressursene. Disse medlemmer hevder at Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett vil stimulere økonomiens tilbudsside, både ved å øke tilgangen på arbeidskraft og ved å øke produktiviteten i økonomien.

Viktige grep i tilbudssidepolitikken vil være:

- Aktiv styrking av produktiviteten i offentlig og skjermet sektor.
- Aktiv innovasjonspolitik som styrker innovasjonsnivået og innovasjonsevnen i alle deler av næringslivet.
- Et internasjonalt konkurransedyktig utdannings-system.
- En forskningspolitikk som skaper forutsetninger for ny verdiskapning.
- En infrastrukturpolitikk som sikrer den transportmessige og elektroniske infrastruktur som næringslivet har behov for.
- En arbeidsmarkedspolitik med vekt på lokale oppgjør som sikrer fleksibilitet og omstilling.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet har en næringsnøytral finanspolitikk. Målet er å øke den økonomiske veksten. Det er av underordnet betydning hvor veksten kommer, og i mange tilfeller er det umulig å styre veksten næringsmessig og bransjemesig ved hjelp av politiske grep. Økonomisk vekst kan komme både fra privat og offentlig sektor, og det kan komme fra både konkurranseutsatt og skjermet sektor.

Investeringer i offentlig eiet realkapital som sykehus og transportnett vil øke veksten både i offentlig og privat verdiskapning. Disse medlemmer mener at Regjeringen lar den offentlige realkapitalen og dermed det offentlige tjenestetilbudet forvitte. Det må investeres mer i offentlig sektor, spesielt innen helse- og

omsorgssektoren, slik at folk flest kan få et bedre tilbud av offentlige tjenester. Konkurranseutsatt og privatisering vil øke effektiviteten i tjenesteproduksjonen, og kan gjennomføres selv om det offentlige har ansvaret for finansieringen og kvalitetssikringen av tjenestene.

Økt økonomisk vekst kan også medføre at styrkeforholdet mellom de forskjellige næringene endres, for eksempel ved at såkalt skjermet sektor vokser mer enn tradisjonell konkurranseutsatt sektor. Disse medlemmer vil ikke bruke finanspolitikken til å forhindre en slik utvikling, fordi det også vil medføre generelt lavere økonomisk vekst.

Disse medlemmer mener at det er en inngrodd oppfatning i det etablerte politiske og økonomiske miljø som går på at økt økonomisk vekst vil føre til økt inflasjon. Disse medlemmer tar avstand fra denne oppfatningen. Det er ikke belegg for en påstand om at økt vekst vil føre til økt inflasjon.

Inflasjon er et monetært fenomen, og skyldes at tilbudet av penger, som blir kontrollert av Norges Bank, vokser hurtigere enn etterspørselen etter penger. Etterspørselen etter penger - hvor mye husholdninger og bedrifter ønsker å plassere av sin formue i likvide midler - avhenger blant annet av den økonomiske veksten. Økt økonomisk vekst vil medføre økt etterspørsel etter penger. For gitt tilbud av penger, som blir bestemt av Norges Bank, vil dette medføre lavere inflasjon. Fremskrittspartiets økonomiske opplegg vil således i seg selv medføre lavere inflasjon og derfor lavere nominell rente.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i mange år har foreslått at Norges Bank får operativ uavhengighet av Finansdepartementet, og at Norges Bank gis i oppdrag å holde inflasjonen på et lavt og stabilt nivå. Norges Bank som sentralbank har nødvendige og tilstrekkelige virkemidler til å kontrollere utviklingen i prisenivået innenfor et visst intervall. Selv om Fremskrittspartiet nå har fått gjennomslag for inflasjonsmål for pengepolitikken, er det fortsatt nødvendig med en uavhengig sentralbank.

Disse medlemmer vil også bemerke at heller ikke rentenivået blir bestemt av Norges Bank. I vår åpne økonomi, må vi tilpasse oss den realrente som blir bestemt på det globale kapitalmarkedet, av samspillet mellom sparing og investering. Norsk finanspolitikk kan ikke påvirke den globale realrenten. Det norske nominelle rentenivået er internasjonalt realrente med et tillegg for forventet inflasjon og risiko for forventet inflasjon. Norges Bank kan styre nominell rente, gitt realrenten, ved å påvirke inflasjonsforventningene gjennom tilførsel av penger fra sentralbanken. Trygghet for at banken ikke vil inflatere økonomien, vil medføre at nominelt rentenivå synker ned mot internasjonalt realrente.

Disse medlemmer vil gjennomføre en økonomisk politikk som vesentlig er fokusert på å stimulere en høyere økonomisk vekst i Fastlands-Norge. Lavere skatter og avgifter, konkurransedyktige avskrivnings-

regler og utbyttebeskatning stimulerer til økte private investeringer både i bedrifter og husholdninger.

Fremskrittspartiet satser på infrastruktur og forskning, både gjennom eksempelvis veibygging og økte midler til forskningsfond og forskningsutstyr. Dette kombineres med lavere offentlige utgifter totalt sett, og dermed også en lavere underliggende utgiftsvekst i statsbudsjettet. En slik politikk for økt vekst gir også direkte en lavere prisstigning både i 2002 og over tid, og stimulerer dermed Norges Bank til å sette ned renten.

Disse medlemmer vil påpeke at langsiktig ansvarlighet i finanspolitikken først og fremst dreier seg om å øke samlet verdiskapning. Sparing av oljeinntekter har ikke noen verdi i seg selv. Poenget er at vi sørger for størst mulig verdiskapning nå og i fremtiden. Grunnlaget for vekst i verdiskapning legges gjennom ansvarlig investering i ulike former for formue som gir avkastning, og ved å legge til rette rammevilkårene slik at ressursene blir brukt best mulig.

Omplassering av oljeformuen i annen formue er ikke det samme som omplassering av oljeformuen i statlig eiet utenlandsk finansiell formue. Statlig innenlands finansiell formue, investering i offentlig realkapital og økt investering i privat realkapital og i menneskelig kapital (utdanning), er likestilt med plassering av oljerenten i utlandet med hensyn til forsvarlig formuesforvaltning.

Sparing i utlandet vil gi avkastning, og denne avkastningen vil kunne føre til at samlet verdiskapning i fremtiden blir høyere enn BNP. Men det er viktig å være klar over at det kan være et negativt samspill mellom statlig sparing i utlandet og veksten i BNP. Hvis den statlige sparingen medfører en lavere vekstrate i BNP enn vi kunne hatt ved et lavere nivå på statens budsjettoverskudd, vil det medføre at samlet verdiskapning blir lavere enn hva vi kunne hatt med et lavere nivå på den statlige sparingen i utlandet. Vi kan spare oss til fant! Selv en meget liten økning i årlig vekstrate i BNP vil lett kompensere for den avkastning som oljefondet vil gi.

Disse medlemmer foreslår å benytte nær 20 mrd. kroner mer av oljepengene i 2002 enn det regjeringen Stoltenberg har foreslått. Dette er en fornuftig og balansert bruk som må veies opp mot skatte- og avgiftslettelser på 39 mrd. kroner, og reduserte offentlige utgifter på 19 mrd. kroner.

På bakgrunn av disse forhold tar disse medlemmer avstand fra grunnløse påstander om at økt bruk av oljepenger, i betydning redusert statlig sparing i utenlandsk finansiell formue, er uansvarlig finanspolitikk. Ansvarlig finanspolitikk legger til rette for økt vekst, og sikrer samtidig fremtidige statlige finansielle forpliktelser. Økt vekst vil i seg selv gi staten finansielt handlingsrom i fremtiden.

Våren 2001 la daværende regjering frem forslag til den såkalte handlingsregel for bruk av oljepenger.

Regjeringen og stortingsflertallet la vekt på at retningslinjene for bruk av oljeinntekter skulle være for-

holdsvis enkle og fungere som en rettesnor i det løpende budsjettarbeidet. Det ble, og blir lagt vekt på å jevne ut svingninger i økonomien for å sikre god kapasitetsutnyttelse, lav arbeidsledighet og gradvis innfasing av petroleumsinntektene i økonomien.

Handlingsregelen innebærer at man korrigerer for blant annet variasjon i skatteinntekter som følge av aktiviteten i økonomien, regnskapsomlegginger og særskilte, midlertidige inntekter og utgifter.

I arbeiderpartiregjerings budsjettforslag er dette forsøkt vist gjennom at det overføres 36 mrd. kroner fra Petroleumsfondet, som deretter korrigeres for de såkalte konjunkturbestemte aktivitetskorreksjonene - som i realiteten er skatte- og avgiftsinntekter "til overs". Med andre ord regner man ikke med at inntektene strukturelt vil holde seg på dette nivået fordi de overstiger det man har beregnet er den såkalte trendutviklingen i skatte- og avgiftsinnbetalingene.

Så trekker man fra reelle utgifter som man later som ikke er brukt og dermed kan trekkes fra underskuddet! I budsjettforslaget utgjør dette hele 19 mrd. kroner og er gjeldsslette som følge av statlig overtagelse av sykehusene. Arbeiderpartiregjeringen mente med andre ord at oljepenger brukt til betaling av gjeld reduserer underskuddet.

Dette er interessant fordi dersom man etter slik logikk betaler all statlig innenlands gjeld eller overtar og betaler gjeld til kommuner eller sågar bompengeselskaper med oljepenger, vil dette budsjettmessig fremstå som å bruke mindre oljepenger og føre til at fastlandsbudsjettet går med overskudd.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet som selv stemte mot innføringen av handlingsregelen, er av den oppfatning at handlingsregelen er blitt en vits allerede i innføringsåret fordi den er trikset med for at det regnskapsmessig ikke skal se ut som om man bruker like mye oljepenger som man faktisk gjør.

Som ovenfor nevnt, korrigeres det strukturelle budsjettunderskuddet for skatte- og avgiftsinntekter som avviker fra "trendnivået". Korrigeringen kalles "konjunkturbestemte aktivitetskorrigeringer". For 2002 fremstår korreksjonen som en strukturelt økt bruk av oljepenger, til tross for at inntektene det er tale om er alminnelige skatte- og avgiftsinntekter som både bokføres og forbrukes i 2002 uavhengig av bruken av oljepenger.

Disse medlemmers poeng er at disse konjunkturbestemte korreksjoner vil være korreksjoner den andre veien - altså redusere det strukturelle oljekorrigerede budsjettunderskuddet, dersom Fremskrittspartiets politikk for økt økonomisk vekst følges opp. Fremskrittspartiets faktiske merbruk av oljepenger vil altså delvis motsvares av et strukturelt mindreforbruk av oljepenger, gitt Finansdepartementets korreksjonslogg.

Disse medlemmer mener at strukturpolitikken tillegges altfor liten vekt i den økonomiske politikken. Finanspolitikk er i høyeste grad strukturpolitikk. Nivået på skattesatser, avgiftsatser, støtteordninger

osv. påvirker folks adferd med hensyn til sparing, arbeid og investering, og dermed utviklingen i økonomiens tilbudsside. Dette tas det generelt for lite hensyn til i budsjettet. Regjeringen forholder seg altfor passivt til økonomiens langsiktige vekstrate. Selv en liten økning i årlig vekstrate vil få enorm betydning for fremtidig levestandard.

Disse medlemmer vil, i tillegg til skatte- og avgiftsforslag, fremme forslag om en rekke strukturtiltak.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti framhever at naturressurser, ansvarlige arbeidstakerorganisasjoner og en i hovedsak fornuftig økonomisk politikk, har ført til at verdiskapningen i Norge ligger på et svært høyt nivå. Dette gir oss muligheter som få andre når det gjelder å oppfylle nordmenns materielle behov, men det stiller også store krav til vår evne til solidaritet. En fordeling av ressursene som sikrer alle et visst materielt minstenivå, og som gir alle muligheten til å utnytte sine evner uavhengig av startpunkt i livet, bør være minimumskravet til et anstendig samfunn. En større del av vår overflod må brukes på verdens fattige.

Som et land som henter store inntekter fra utvinning av ikke-fornybart fossilt brensel, som bidrar betydelig til de globale klimaproblemene, har Norge et særskilt ansvar for å føre en bærekraftig politikk. Det høye tempoet i oljeutvinningen og liten vilje til å ta tak i utfordringene på miljøområdet, gjør oss til en brems i miljøkampen.

Sammen med fokuset på rettferdig fordeling, danner dette utgangspunktet for Sosialistisk Venstrepartis økonomiske politikk.

Disse medlemmer påpeker at en stor del av den samlede verdiskapningen i Norge går gjennom offentlig sektor. Ca. en femtedel går til å finansiere offentlig sektor, og nesten like mye deles ut til private som et ledd i omfordelingen av ressursene. Hvordan staten skaffer sine inntekter og hva disse inntektene brukes på er derfor av avgjørende betydning for samfunnsutviklingen i Norge generelt, og den økonomiske utviklingen spesielt.

For disse medlemmer er tre mål sentrale for utformingen av den økonomiske politikken: Vi skal bruke skattesystemet og tilskuddsordninger for å få til en mer rettferdig fordeling. Vi skal legge om til smarte, grønne skatter, som bidrar til riktig utvikling av ressursbruken. Og vi skal legge til rette for en balansert økonomisk utvikling der bærekraftig verdiskapning tar i bruk de menneskelige ressursene vi har rundt om i hele landet.

Disse medlemmer viser til at det er stor usikkerhet knyttet til utviklingen i den internasjonale økonomien. Terrorangrepene på USA har forsterket en økonomisk nedgang i den amerikanske økonomien. Japan har lenge slitt tungt, og også ledende europeiske økonomier viser svakhetstegn. Mange indikatorer antyder at vi kan være på vei inn i en alvorlig økonomisk ned-

tur internasjonalt. Samtidig er den økonomiske politikken i mange land lagt om i mer ekspansiv retning, gjennom rentereduksjoner og økt pengebruk, for å forhindre en slik utvikling. Enkelte indikatorer kan også tyde på at nedturen ikke blir langvarig.

Norsk økonomi er imidlertid overveiende god, sjøl om situasjonen internasjonalt også innebærer en trussel om nedgangstider hos oss. Først og fremst er arbeidsmarkedet stramt. Det betyr at økt etterspørsel etter arbeidskraft fort vil bety økte lønninger, med fare for påfølgende inflasjon. Dette er hovedgrunnen til en stram pengepolitikk med en realrente som ligger svært høyt i forhold til landene rundt oss. Oljeprisen har Regjeringen estimert mer optimistisk enn markedene. Ved en internasjonal nedgangskonjunktur vil også oljeprisen påvirkes, med store effekter for norsk økonomi.

Disse medlemmer understreker at budsjettene lagt fram av både regjeringen Stoltenberg og regjeringen Bondevik, er ekspansive. Med et strukturelt, oljekorrigert budsjettunderskudd på 26 mrd. - 6 mrd. mer enn i 2001 - brukes det minst like mye oljepenger som handlingsregelen forutsetter. I tillegg gjøres det i begge budsjettforslagene grep som gir utgiftsvekst også i 2003, f.eks. utsettelse av opphevelsen av investeringsavgiften, og en del utgiftsøkninger som ikke får helårseffekt i 2002. Oppå dette kommer ettergivelse av gjeld for fylkene i forbindelse med sykehusreformen på nærmere 20 mrd. som hevdes ikke vil ha effekt på aktivitetsnivået i økonomien.

Vi har altså en situasjon med kontraktiv pengepolitikk samtidig som finanspolitikken er relativt ekspansiv.

Disse medlemmer framhever viktigheten av å bevare handlefriheten i en slik situasjon. Et mer ekspansivt budsjett vil bidra til å fjerne grunnlaget for rentereduksjon. For norsk økonomi generelt og folk i etableringsfasen spesielt, vil dette være uheldig. Sosialistisk Venstreparti ønsker at innstramminger i økonomien skal skje gjennom finanspolitikken, ikke pengepolitikken. Da er det mulig å styre innstramminger mer presist, i forhold til hvor temperaturen er høyest og hvilke oppgaver som er viktigst. Dersom den økonomiske utviklingen faktisk viser at det er behov for en mer ekspansiv finanspolitikk, er det relativt enkelt å gjøre noe med det. Hvis det legges opp til en politikk som er for ekspansiv, risikerer vi at det må møtes av en enda strammere pengepolitikk, som rammer vilkårlig.

Disse medlemmers budsjettopplegg er derfor balansert innenfor samme rammer som handlingsregelen setter, i likhet med budsjettforslagene fra regjeringene Stoltenberg og Bondevik.

Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett finner rom for økning på totalt 16 mrd. på utgiftsida i forhold til det opprinnelige budsjettet lagt fram av regjeringen Stoltenberg. Dette dekkes inn gjennom kutt andre steder i budsjettets utgiftsside på drøyt 11 mrd., mens de totale skatteøkningene er på ca. 4,8 mrd. Det betyr at Sosialistisk Venstreparti har fått til en klar styrking av fordelingsprofil, skole- og utdanning, barn og interna-

sjonal solidaritet innenfor budsjettammen som handlingsregelen gir rom for.

Disse medlemmer kan ikke akseptere at barn må vokse opp i fattigdom i et av verdens rikeste land. Antallet er usikkert, men uansett hvordan man teller kommer man ikke unna at altfor mange barn i dagens Norge ikke kan delta i normalt sosialt liv. Sosialistisk Venstreparti gjentar i dette budsjettet en rekke forslag vi tidligere har fremmet for å fjerne fattigdomsproblemet i Norge, både for barn og voksne.

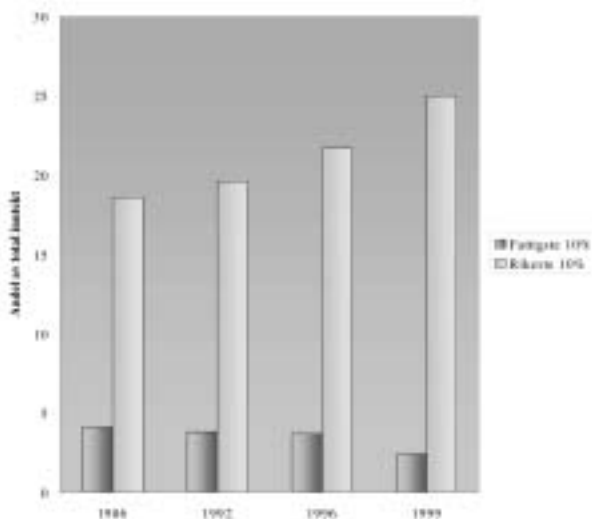
Mange klarer seg greit, men sliter med å opprettholde en rimelig levestandard - uten å være fattige. Her er funksjonshemmede, kronisk syke, innvandrere, ale-nemødre og arbeidsløse klart overrepresentert. Disse medlemmer understreker betydningen av at tiltak for å fjerne fattigdommen ikke finansieres gjennom kutt for denne gruppa. Tvert imot, tiltak som bidrar til velstandsutvikling for denne gruppa, og særlig tiltak som stimulerer til større kontakt med arbeidslivet, bør prioriteres høyere.

For å finansiere våre tiltak for å bedre situasjonen for dem som har minst, mener disse medlemmer det er riktig at de som har mest, betaler noe mer inn til felleskassa. Stikkord er økt kapitalbeskatning og sterkere progressivitet i skattesystemet. Samtidig øker vi fradragene i bunnen kraftig, slik at de med lave og midlere inntekter kommer gunstig ut.

Disse medlemmer vil bedre fordelingen av inntekt og levekår mellom sosiale grupper og generasjoner. Selv om det private forbruket har økt sterkt på 90-tallet har forskjellene mellom folk økt enda sterkere. Det er de som har hatt mest fra før som har fått mest av forbruksveksten.

Statistisk sentralbyrås undersøkelser av fordelingen av disponibel inntekt for husholdningene viser at forskjellene øker i et stadig større tempo:

Utvikling i inntektsfordeling 1986-1999

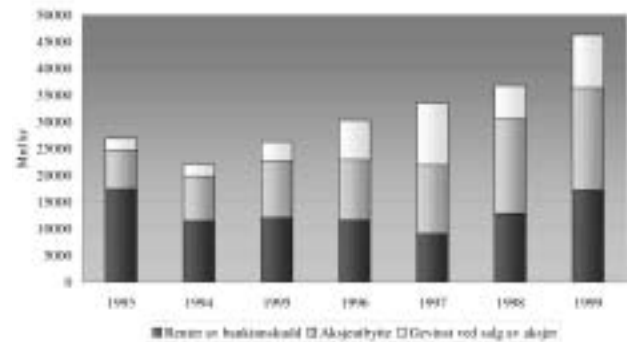
Kilde: SSBs inntekts- og formuesundersøkelse, 1999.

Tabellen viser fordeling av samlet inntekt (arbeidsinntekt, kapitalinntekt og overføringer) etter skatt. Mens den fattigste tidel har nesten halvert sin andel av all disponibel inntekt de siste 12 år fra 4,1 til 2,2 pst. har altså den rikeste tidelen økt sin andel kraftig. Tallene fra SSB viser også at bare den rikeste tidelen av oss har økt sin andel av "inntektskaka" siden 1986.

Årsakene til utviklingen i inntektsforskjellene oppsummerer Statistisk sentralbyrås rapport 98/17 slik:

"Det er særlig fordelingen av aksjeutbytte som har blitt dramatisk skjevare fordelt. Mens desilgruppe 10 mottok 50 prosent av alt utbytte i 1986, hadde denne andelen økt til 90 prosent i 1996. Trolig er utviklingen i aksjeutbytte den viktigste enkeltforklaringen på hvorfor inntektsulikhetene økte på 1990-tallet. Også renteinntektene, realisasjonsgevinstene og andre kapitalinntekter ble mer ulikt fordelt mellom 1986 og 1996."

Kapitalinntekter i milliarder, 1985-99

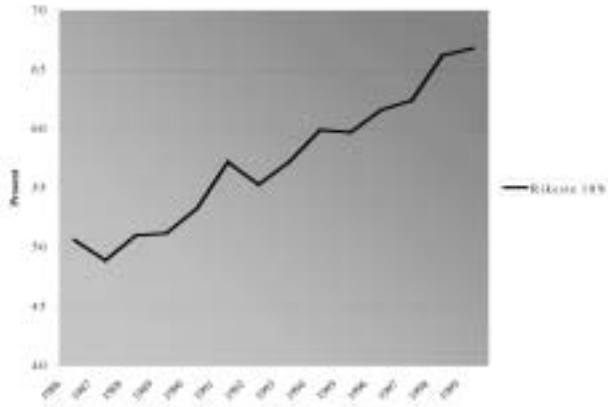
Kilde: SSB, selvangivelsesstatistikk, 1999.

Tabellen viser utviklingen i kapitalinntektene de siste årene. Disse medlemmer påpeker at veksten i denne formen for inntekter var svært høy på slutten av 90-tallet. Selv om denne utviklingen har snudd det siste året særlig pga. utviklingen på aksjemarkedet, er kapitalinntektene fremdeles høye. Fordelingen av kapitalinntekt er svært skjev. For eksempel går over halvparten av aksjeutbyttet til personer som mottar mer enn én million i aksjeutbytte.

Det er også en klar sammenheng mellom høy formue og høy inntekt. Det går fram av SSBs selvangivelsesstatistikk for 1999. Den firedelen personer med høyest bruttoinntekt eier ca. 60 pst. av den ligningsmessige nettoformuen, og den rikeste 5-prosenten eier over halvparten.

Finansformue er enda skjevare fordelt enn inntekt, og utviklingen går i helt gal retning. Dette framgår med all ønskelig tydelighet av følgende figur:

Andelen av all brutto finanskapital for husholdninger som eies av de rikeste 10 pst. av befolkningen

Kilde: SSB, Inntekts- og formuesundersøkinga for hushald, 1999

Disse medlemmer viser til at den *tidelen* av husholdningene med høyest finansformue disponerer over tredeler av all finansformue, og at deres andel er sterkt økende på bekostning av andre grupper. Til sammenligning eide den fattigste *halvparten* av husholdningene kun 3,7 pst. av finanskapitalen i 1999 - ned fra 5,8 pst. i 1986. Finansformue er her definert som bankinnskudd, aksjer og andre verdipapirer.

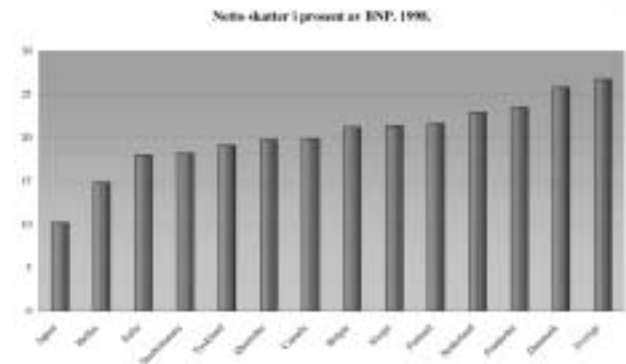
Barnehager, skole, sykehus, kollektivtilbud, aldersinstitusjoner, forsvar, en rekke tilsyns- og ombudsoppgaver, veier, behandling av rusmiddelskade. Oppramsing av sentrale oppgaver for det offentlige kan gjøres vesentlig lenger, og viser etter disse medlemmers oppfatning hvor viktig det er for veldig mange at denne sektoren fungerer. Summen av de mange dyktige og engasjerte arbeidstakerne og ressursene som tilføres det offentlige gjennom skattesystemet er en forutsetning for at det norske samfunnet skal fungere.

Det er fremdeles nok av uløste oppgaver på dette området. Fattige barn, nedslitte skolebygg, dyre barnehager med for dårlig plass, dyr og dårlig kollektivtrafikk er viktige stikkord. Dette er områder disse medlemmer prioriterer i dette budsjettet, i tråd med løftene i valgkampen. Særlig vil vi rette fokuset mot situasjonen i kommunesektoren, der nye oppgaver kombinert med etterslep fra mange stramme år har skapt behov for en kraftig økning av kommunenes inntekter.

Disse medlemmer understreker at nordmenn betaler lite for en godt fungerende velferdsstat. I sammenligninger av offentlige utgifter tas det sjelden hensyn til at en vesentlig del av skattene tilbakeføres til innbyggerne gjennom ulike former for stønader, som del av en rettferdig fordeling av samfunnets ressurser. Resultatet blir et forvrengt bilde av hva offentlig sektor reelt sett koster oss.

Figuren viser hva nordmenn betaler i netto skatter, sammenlignet med andre land. Med utgangspunkt i brutto skatter som korrigeres for subsidier og stønader til private, kommer man fram til netto skatter, i forhold

til den samlede verdiskapningen i samfunnet. Resultatet viser at Norge ligger midt på treet i OECD-sammenheng, i motsetning til hva vi ofte får inntrykk av. Dette til tross for at Norge har en mer velutbygd velferdsstat enn de aller fleste.

Kilde: OECD National Accounts 1988-98. Volume II og SSB/ Statistiske analyser 45.

Disse medlemmer bemerker at dette henger sammen med de store inntektene Norge får fra oljevirksomheten og et generelt høyt velstandsnivå. I absolute tall vil Norge plasseres annerledes på lista. Men det er naturlig og fornuftig at deler av vår velstand brukes på de oppgavene som det offentlige utfører på vegne av fellesskapet, og ikke bare på privat luksus.

Enkelte grupper vil betale en større del av regninga. Det norske skattesystemet er omfordelende - de som tjener mest skal betale størst andel av inntektene i skatt. Dette er en sentral del av den norske velferdsstatens grunnlag. Disse medlemmer viderefører og forsterker dette i sitt økonomiske opplegg for neste år.

Å ha som politisk handlingsregel at det offentliges andel av samfunnets ressurser ikke skal øke, er å la dogmatikken ta fullstendig overhånd. For disse medlemmer er utgangspunktet at vi må vurdere hvilke oppgaver fellesskapet har ansvar for å løse, for deretter å organisere dette på en måte som gir en best mulig løsning på den utfordringen. At ressursene som tilføres offentlig sektor skal utnyttes på en mest mulig effektiv måte, bør være en selvfølge allerede i dag. Bedring av ressursutnyttelsen og enda sterkere fokus på hovedoppgavene må være en kontinuerlig prosess, der brukere og arbeidstakere må være sentrale bidragsytere.

Disse medlemmer viser til at norsk næringsliv gjennomgående går relativt godt. For å få til en god fordelingsprofil finner vi det nødvendig å legge opp en skatte- og avgiftspolitik som inneholder skatteskjerpelser for næringslivet. En vesentlig del av dette er opptrapping av miljøavgifter, der bedrifter og andre forurensere i større grad enn i dag må betale for sitt forbruk av samfunnets fellesressurser. Dette er krav som også vil komme internasjonalt med tiden. Starter vi innføringen av slike regimer nå, vil norsk næringsliv få et konkurransefortrinn på sikt.

Disse medlemmer legger vekt på å ha en budsjettbalanse som gir grunnlag for en pris- og kostnadsvekst i 2002 som vil komme ned på samme nivå som våre handelspartnere. En høyere kostnadsvekst i Norge enn hos våre handelspartnere vil isolert sett føre til at norsk konkurranseutsatt næringsliv taper markedsandelen både på ute- og hjemmemarkedet. På lengre sikt vil svekket konkurransevne også gjøre omstillingene som følge av reduserte oljeinvesteringer vanskeligere.

Sosialistisk Venstrepartis budsjett inneholder en rekke gode nyheter for næringslivet, særlig de kunnskapsintensive bransjene. Både næringslivet og det offentlige har stort behov for arbeidskraft, og knapphet på arbeidskraft blir en hovedutfordring for Norge i årene fremover. Disse medlemmers tiltakspakke for økt tilgang på arbeidskraft er beskrevet i våre merknader til avsnitt 2.5.

Kunnskap er blitt den viktigste råvaren i økonomien (se figur), og utdanning blir derfor et svært viktig område i årene fremover. Disse medlemmer bruker 3,75 mrd. kroner mer til utdanning og forskning enn det Regjeringen foreslår. Økt satsing på næringsrettet forskning og utvikling må stimuleres, derfor foreslår disse medlemmer en tilskuddsordning for forskning og utvikling i små og mellomstore bedrifter. Dette vil fungere bedre enn en ordning som gir incentiver gjennom skattesystemet, bl.a. fordi dette vil gi bedriftene bedre likviditet og mindre byråkrati. Fra man investerer i FoU til dette gir skattelettelser, går det relativt lang tid. Mange små og mellomstore bedrifter har ikke nødvendig likviditet til en slik langsiktig forskningsaktivitet.

Tilgangen på risikokapital er blitt dårligere. SND spiller en viktig rolle som statens pådriver i nærings- og distriktsutviklingen, og bidrar til bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsom næringsutvikling. SND-invest har i stor grad fokusert på næringsutvikling i sentrale strøk av landet. Disse medlemmer ønsker å selge ut deler av SND-invests portefølje, og reinvestere dette gjennom SNDs ordninger for risikokapital. Disse medlemmer ønsker særlig å bidra til næringsutvikling i distriktsnorge.

Næringslivet er avhengig av en godt fungerende offentlig sektor: Gode skoler er grunnleggende for at

norske bedrifter skal kunne hevde seg i kunnskapsøkonomien, og infrastruktur i form av f.eks barnehager og eldreomsorg spiller en viktig rolle for bedriftenes lokalisering. Disse medlemmer øker derfor de frie midlene til kommunen med 4 mrd. i forhold til Regjeringen.

Transportsektoren er en annen viktig infrastruktur for næringslivet. Disse medlemmer øker bevilgningene til vegbygging og rassikring i distriktene med 280 mill. kroner, og med 775 mill. kroner for bedre kollektivløsninger, hovedsakelig i byene. Sammen med forslaget om differensiert årsavgift på bil, betyr dette reduserte transportkostnader gjennom billigere persontransport og reduserte trafikkproblemer, og en betydelig lettelse for viktige distriktsnæringer. Samtidig gir disse medlemmer næringslivet både i distriktene og sentrale strøk klar motivasjon til omlegging i miljøvennlig retning.

Disse medlemmer øker også forskningen på alternativ energi, og sammen med et fond for energiøkonomisering i industrien kan dette bidra til å holde energiutgiftene til næringslivet nede.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at målet for Senterpartiets økonomiske politikk er å bidra til full sysselsetting, økonomisk og sosial utjevning, og en miljøvennlig utvikling. Vi vil redusere levekårsforskjeller mellom grupper og deler av landet gjennom skatte-, avgifts- og inntektspolitikken. Den økonomiske politikken skal bidra til desentralisering, og motvirke press- og fraflyttingsproblemer.

Dette medlem mener at velferdssamfunnet skal videreutvikles og bidra til trygghet for både familier og enkeltmennesker. Derfor må den økonomiske politikken sikre et godt utdanningstilbud, pleie og omsorg til de som trenger det og økonomisk trygghet ved alderdom, uførhet, sykdom og arbeidsledighet. Dette medlem går inn for en solidarisk lønns- og inntektspolitikk. Dette medlem anser finanspolitikken, penge- og valutapolitikken og inntektspolitikken som de viktigste økonomiske virkemidlene for å fremme en slik politikk.

Dette medlem legger til grunn en langsiktig målsetting ved forvaltningen av petroleumsformuen, og støtter at en stor del av oljeinntektene avsettes i Statens petroleumsfond. Samtidig bør vi ikke avskjære oss fra muligheten til å investere deler av statens finansformue i framtidig verdiskaping. Forutsetningen er at formuen fra petroleumsvirksomheten investeres i sektorer som har ledig kapasitet, slik at en unngår å skape press i økonomien. Eksempler på slike investeringer er økt satsing innenfor FoU og utbygging av infrastruktur.

Dette medlem mener også det er rett å satse på forebygging for å hente inn gevinster ved reduserte utgifter i senere år. Utviklingen de siste årene viser at de desidert største utgiftsøkningene har kommet innenfor helsesektoren og pensjoner. Denne utviklingen vil fortsette dersom det ikke settes inn mottiltak. Det er derfor viktig å få til en kursendring som kan gi lavere

kostnader på sikt. Dette krever imidlertid en målrettet satsing som innebærer en noe mer ekspansiv finanspolitikk. Dette medlem mener spørsmålet om økt grad av forebygging også har gyldighet i forhold til miljøsektoren.

Det er et mål i den økonomiske politikken at det legges opp til stabile og forutsigbare rammevilkår, og dette medlem samtykker i at en del av oljeinntektene skal brukes til å gi næringslivet bedre rammevilkår. Samtidig må ikke en slik satsing skje på bekostning av næringslivets tilgang til risikokapital gjennom målrettede fond og låneordninger. Det er slike stimulanter som gjør det mulig for kreative mennesker med gode ideer og pågangsmot å bygge opp ny næringer. Tilgang til risikokapital er desto viktigere i en tid med større usikkerhet om konjunkturutviklingen og hvor tilgangen til privat kapital blir strammere. På denne bakgrunn stiller dette medlem seg uforstående til at Regjeringen legger opp til en sterk reduksjon i midlene til både forskning, utvikling og etablering av ny næringsvirksomhet.

Dette medlem vil understreke nødvendigheten av et skatteopplegg som bidrar til en mer rettferdig fordeling og som målretter skattelette til områder hvor de støtter opp under små og mellomstore bedrifter, nyetableringer og bidrar til reduserte avstandskostnader.

Dette medlem er av den oppfatning at generelle skattelettelser må komme de som har lavest inntekt til gode. Senterpartiet foreslår derfor at de som tjener minst skal få beholde en større andel av inntekten gjennom å heve proSENTSatsen i minstefradraget til 27,5 pst. Samtidig foreslås det å gi et skattefradrag for enslige for å utjamne de relativt sett høye kostnadene denne gruppen har. Dette medlem vil også bedre situasjonen for fattige barnefamilier gjennom en rekke tiltak.

Når det gjelder næringsvirksomhet vil dette medlem framheve behovet for å fjerne arveavgiften i familiebedrifter og å frita nyetablering av virksomhet for registreringsavgift i Brønnøysundregisteret. Dette medlem ønsker å styrke distriktsnæringene ved blant annet å heve avskrivningssatsene for fiskefartøyer og landbruksbygg. Selskapsskatten bør gjøres kommunal og produksjonsstedbundet.

Dette medlem vil arbeide aktivt for å desentralisere kunnskap, bosetting og kapital. En riktig vei å gå er å stimulere til økt verdiskapning gjennom en aktiv næringsutvikling der blant annet SND, kommunale næringsfond og BU-midler brukes som viktige redskaper. Dette medlem viser til at risikokapital gjennom målrettede fond og låneordninger blir desto viktigere i en tid med større usikkerhet om konjunkturutviklingen og hvor tilgangen til privat kapital blir strammere. Dette medlem viser videre til at en slik politikk er avgjørende for å få etablert ny virksomhet i distriktene og vil være i tråd med satsingene i våre naboland. På denne bakgrunn stiller dette medlem seg uforstående til at Regjeringen legger opp til en sterk reduksjon i midlene til både forskning,

utvikling og etablering av ny næringsvirksomhet. Dette medlem vil særlig bidra til å sikre ressursene til SND, kommunale næringsfond og ikke minst til den viktige FUNN-ordningen som er blitt et meget vellykket bidrag til forskning og utvikling i små og mellomstore bedrifter.

Dette medlem viser til at generelle skattelettelser aldri vil kunne fungere som noen erstatning for en aktiv og målrettet næringspolitikk. I den sammenheng viser dette medlem til at den skattelette regjeringen foreslår ved å fjerne utbytteskatten i all hovedsak vil komme sterke bedrifter i sentrale strøk til gode. Regjeringens prioriteringer har med andre ord en sterk slagside i forhold til distrikts-Norge og i forhold til etablering av mindre bedrifter.

I en økonomisk politikk for å bidra til økt verdiskapning i distriktene er dette medlem av den oppfatning at det må gjøres betydelige endringer både i forhold til regjeringen Stoltenbergs budsjett og i forhold til den framlagte tilleggsproposisjonen. I tillegg til de momenter som er nevnt ovenfor i forbindelse med nærings- og skattepolitikken vil dette medlem framholde behovet for økte ressurser til en bred distriktssatsing når det gjelder støtte til landbruk og fiskerinæringene, til småbedriftene og ikke minst til utbygging av bredbånd slik at vi ikke risikerer et digitalt forskjells-Norge. Dette medlem vil også vise til de store muligheter som ligger i utflytting av statlige arbeidsplasser.

Dette medlem viser til at det ikke er mulig å bidra til gode skoler, barnehager og omsorgstilbud uten at kommunene får tilført ressurser til å utføre de oppgaver som blir pålagt dem. Kvaliteten på velferden lokalt vil derfor alltid avhenge av om man fra statens side velger å gi kommunene muligheten å utforme gode tilbud. Dette medlem er av den oppfatning at dette er et område med klare muligheter for forbedring. I forbindelse med nye reformer er det ikke tilstrekkelig å bevilge midler til å dekke statlige kostnader, man må i tillegg bevilge tilstrekkelig i frie midler til kommunene. Dette medlem mener det er et behov for å utvikle en grunnskole som tar vare på alle barn, en full barnehagedekning og en bedre eldreomsorg. Dette medlem er ikke i tvil om at å frigjøre midler i kommunesektoren er vel investerte penger til velferd og fordeling. Det er på denne bakgrunn dette medlem ser det som viktig å slette kommunal gjeld med til sammen 12 mrd. kroner. Dette medlem mener videre at det er viktig å målrette kontantstøtten til de foreldre som faktisk velger å bruke mer tid sammen med sine barn. Dette innebærer at noe av dagens ordning med kontantstøtte kan omdisponeres til barnehager.

Dette medlem viser til at det er på tide å vri noe av statens utgifter fra reparasjon til forebygging. Dette gjelder på mange områder, ikke minst innen helse, miljø og kultur. Dette medlem vil peke på at store summer kunne spares dersom vi systematisk valgte å investere i tiltak for å forebygge. Dette blir ikke tatt på

alvor i dagens samfunn. Dette medlem viser til at samfunnet må tilrettelegge for at man kan ivareta behov for riktig ernæring og fysisk aktivitet. Det samme gjelder kulturell virksomhet som skaper livskvalitet og som har positiv effekt særlig i forhold til barn og ungdom. Dette medlem mener spørsmålet om økt grad av forebygging også har gyldighet i forhold til miljøsektoren, hvor det er på høy tid å få en debatt om hvordan vi kan reformere måten miljøavgiftene fungerer på.

Komiteens medlem fra Kystpartiet ønsker å bidra til at budsjettet får en verdikonservativ sentrumsprofil. Skatte- og avgiftslettelsene bør først og fremst komme på nødvendighetsgoder som bolig, mat og arbeid. På denne måten legges forholdene til rette for at den enkelte skal kunne klare seg på egen inntekt. Samtidig styrkes det norske næringslivets konkurransevne overfor utlandet.

Dette medlem vil motarbeide den tendensen vi ser internasjonalt til å øke beskatningen av folks bolig. Trygghet i heimen er en forutsetning for et harmonisk familieliv og dermed for å gi barna en god oppvekst. Trygghet i heimen er også nøkkelen til å sikre den enkeltes arbeidsevne og helse. En god boligpolitikk er derfor av stor økonomisk betydning. Kystpartiet vil snarest mulig avvikle fordelsskatten på bolig. For 2002 foreslår partiet å heve bunnfradraget fra kr 80 000 til kr 200 000, noe som utgjør en besparelse for boligeierne på 780 mill. kroner. Kystpartiet støtter Sosialistisk Venstrepartis forslag om å fritta personer under 30 år fra å betale dokumentavgiften ved kjøp av bolig.

Dette medlem vil peke på den samfunnsøkonomiske betydningen av å sikre en trygg og billig mat. Gjennom sin fiskeproduksjon bidrar Norge i betydelig grad til å gi verdens befolkning sunn mat. Det blir derfor av største viktighet å sikre at ressursene i havet ikke blir truet av forurensende utslipp fra Sellafield, oljevirkosomhet og industri. Selve fisket og oppdrettsvirksomheten må selvsagt også drives på en slik måte at vi bevarer balansen i naturen og sikrer et maksimalt utbytte av ressursene innenfor disse rammene. Ressursene og kysten må fortsatt være under nasjonal kontroll. Skatten på mat bør avvikles. Det vil gi grunnlag for lavere lønnskraft og dermed bedre norsk næringslivs konkurransekraft. En avvikling av matmomsen vil også kunne begrense handelslekkasjen. Kystpartiet foreslår derfor å senke matmomsen fra 12 til 6 pst. i 2002. Det gir et prisavslag på mat for forbrukerne på til sammen kr 1 110 000 000.

Dette medlem vil understreke betydningen av full sysselsetting. Det å kunne klare seg på egen inntekt gjør at den enkelte får en bedre kontroll over sitt eget liv. Det reduserer også behovet for støtte fra det offentlige. Internasjonalt kan man merke tendenser til økonomiske nedgangstider. Men Norge har med sine store inntekter fra olje, gass, fisk og vannkraft helt spesielle forutsetninger for å håndtere en slik situasjon. Det største problemet er at det politiske flertall i Norge og

Samarbeidsregjeringen i særdeleshet ser ut til å sette Norges gunstige posisjon på spill ved å tillate salg av norske nøkkelbedrifter og naturressurser til utlandet. På denne måten risikerer vi å miste kontrollen med og det økonomiske utbyttet av disse ressursene. Det er også sterkt beklagelig at utenlandske eierinteresser tar større utbytte ut av Norge enn det norske kapitalinvesteringer i utlandet, inkludert Oljefondet, trekker inn i landet. Vi må arbeide målrettet for å hindre at ikke Oljefondet forsvinner på samme måte som Statens reservefond som ble opprettet i 1904. Fondet ble oppløst i 1923. Da var verdien halvert. Vi bør i større grad utnytte vår økonomiske handlefrihet til å investere i utbygging av infrastruktur i land og på kysten. Vi bør styrke vår finansnæring under norsk kontroll.

Dette medlem vil peke på at det i et høykostland som Norge er spesielt viktig for sysselsettingen at norsk arbeidskraft ikke er for sterkt belastet med skatter og avgifter. Ved økte minstefradrag og en lavere arbeidsgiveravgift vil arbeidsplassene kunne trygges og flere komme i arbeid. Ved at flere kommer i arbeid og ved at arbeidstakerne får mer igjen i disponibel lønn, vil det kunne ligge til rette for gode forhandlingsløsninger mellom partene i arbeidslivet. En forutsetning for slike løsninger er at man tar i bruk de eksisterende arbeidskraftressurser i Norge fremfor å satse på import av arbeidskraft fra utlandet. Det er også viktig å hindre at det utvikler seg et illegalt arbeidsmarked i Norge som resultat av den manglende grensekontrollen mot Schengen.

Dette medlem viser til at det ofte viser seg at tiltak og avgifter som er ment å skulle minske presset i økonomien i pressområdene omkring Oslo, også fører til mindre etterspørsel i geografiske områder som ikke har samme press i økonomien som i Oslo-området. Dette medlem mener derfor at det er større grunn til å differensiere de økonomiske tiltakene etter hvor i landet utslagene gjør seg gjeldende.

Dette medlem mener at det i dagens situasjon er rom for et mer ekspansivt statsbudsjett, om en hadde differensiert bedre i forhold til hvor i landet den økonomiske virkningen hadde gjort seg utslag.

2.2 Kommuneforvaltningens økonomi

2.2.1 Sammendrag

2.2.1.1 Sammendrag fra St.meld. nr. 1 (2001-2002) (regjeringen Stoltenberg)

Den reelle veksten i *kommunesektorens inntekter* fra 2000 til 2001 anslås nå til knapt 2 3/4 pst., eller i underkant av 6 mrd. kroner. Dette er om lag 1 1/2 mrd. kroner høyere enn anslått i Kommuneproposisjonen for 2002, jf. omtale i avsnitt 3.3. I Kommuneproposisjonen ble det varslet en reell vekst i kommunesektorens samlede inntekter fra 2001 til 2002 på 3-3 1/2 mrd. kroner, tilsvarende om lag 1 3/4 pst. Det ble presisert at veksten var regnet fra det nivået på kommunesektorens inntekter i 2001 som var lagt til grunn i Revidert nasjonalbudsjett. Driftsmidler til spesialisthelsetjenesten er trukket ut av beregningsgrunnlaget som følge av at

ansvaret for denne tjenesten skal overføres til staten fra 2002, jf. omtale i avsnitt 3.3.

De samlede inntektene til kommunene foreslås i St.meld. nr. 1 (2001-2002) økt reelt med om lag 31/2 mrd. kroner i forhold til inntektsnivået i 2001 slik det ble anslått i Revidert nasjonalbudsjett. Regnet på tilsvarende måte er den reelle veksten i kommunenes frie inntekter om lag 1 3/4 mrd. kroner. Regnet i forhold til anslag på regnskap er den reelle veksten i de samlede inntektene om lag 1 3/4 mrd. kroner, eller om lag 1 pst., mens nivået på frie inntekter anslås å være reelt om lag uendret fra 2001 til 2002.

2.2.1.2 *Sammendrag fra St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002) (regjeringen Bondevik II)*

Kommunene og fylkeskommunene har ansvar for en vesentlig del av tjenestetilbudet innen pleie- og omsorgssektoren, undervisningssektoren, barnehage-sektoren og på en rekke andre viktige områder. Det er viktig å sikre at det er et godt samsvar mellom nye oppgaver som blir pålagt kommuner og fylker, og de midler som avsettes for å gjennomføre dem. Dette ble også understreket i Sem-erklæringen. Samtidig har kommunesektoren et selvstendig ansvar for å bidra til at ressursene brukes mest mulig effektivt, gjennom omstilling og fornyelse av egen virksomhet.

I Nasjonalbudsjettet 2002 ble kommunesektorens inntekter anslått å øke med knapt 2 3/4 pst. reelt fra 2000 til 2001. Nye tall for skatteinngangen til og med september i år tilsier en ytterligere oppjustering av kommunesektorens skatteinntekter for inneværende år med 1,2 mrd. kroner. Kommunesektorens inntekter anslås etter dette å øke reelt med om lag 7 mrd. kroner fra 2000 til 2001. Dette er den høyeste inntektsveksten siden 1997.

Oppjusteringen av anslaget for kommunesektorens skatteinntekter er i stor grad knyttet til ny informasjon om beskatningen av gevinster ved salg av aksjer. Etter aksjekursstigningen fra 1999 til 2000 har aksjekursene falt betydelig igjen i 2001. Den nye informasjonen gir derfor ikke grunnlag for å justere opp skatteanslaget for 2002.

Regjeringens forslag til budsjett for 2002 innebærer en reell vekst i kommunenes inntekter neste år på om lag 3 3/4 mrd. kroner i forhold til inntektsnivået i 2001, slik det ble anslått i Kommuneproposisjonen for 2002. Dette er om lag 1/4 mrd. kroner mer enn lagt til grunn i Nasjonalbudsjettet. Endringen skyldes i hovedsak lavere prisvekst på kommunal tjenesteyting. Sammenliknet med Nasjonalbudsjettet foreslås bevilgningene til kommunene netto økt med om lag 64 mill. kroner i 2002. Frie inntekter økes med 110 mill. kroner, mens øremerkede overføringer reduseres med om lag 46 mill. kroner. I tabell 1.6 i proposisjonen gis en nærmere oversikt over endringene i kommuneopplegget.

Sykehusreformen fører til en betydelig reduksjon i fylkeskommunenes utgifter og inntekter. Et hovedprinsipp for oppgjøret mellom staten og fylkeskommunene er at fylkeskommunene skal ha tilstrekkelig økono-

misk evne til å løse sine gjenværende oppgaver etter at sykehusene overføres til staten. I Kommuneproposisjonen for 2002 ble det gitt en redegjørelse for prinsippet for uttrekk av inntekter fra fylkeskommunene. Samlet sett utgjør uttrekket knapt 47 mrd. kroner i 2001-priser, hvorav om lag 25 mrd. kroner er frie inntekter (skatter og rammeoverføringer). I forbindelse med sykehusreformen er det også lagt opp til et omfattende gjeldsoppgjør for fylkeskommunene, med en samlet ramme på om lag 18,7 mrd. kroner. Forslag til uttrekk av inntekter fra fylkeskommunene og gjeldsoppgjør er innarbeidet i Nasjonalbudsjettet 2002. I Revidert nasjonalbudsjett for 2002 vil det bli foretatt en vurdering av det økonomiske oppgjøret som følge av statlig overtakelse av spesialisthelsetjenesten.

Kommunal- og regionaldepartementet har (med gjenpart til Finansdepartementet) mottatt brev fra Kommunenes Sentralforbund (KS) av 10. september og 20. september 2001 om økte pensjonsutgifter for kommunesektoren både i 2001 og 2002, anslått til henholdsvis 3 og 3,5 mrd. kroner. Økningen i pensjonsutgiftene er anslått av KS. De økte pensjonskostnadene knytter seg bl.a. til at finansavkastningen i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og andre livselskaper har vært lav de siste 18 månedene, og at finansavkastningen i tiden framover er høyst usikker. For 2001 bør økte utgifter til pensjoner ses i lys av oppjusteringen av kommunesektorens skatteinntekter på tilsammen 2,9 mrd. kroner etter framleggelsen av Revidert nasjonalbudsjett 2001. I Nasjonalbudsjettet 2002 uttaler Stoltenbergregjeringen følgende:

"Det er i kommuneopplegget for 2002 ikke innarbeidet kompensasjon for merutgifter kommunesektoren eventuelt vil få som følge av sviktende finansavkastning. Eventuelle merkostnader vil derfor måtte dekkes inn av kommunesektoren eller av selskapene. De merkostnadene som kommunesektoren står overfor i 2002, som følge av sviktende finansavkastning i livselskaper, er likevel av en slik størrelsesorden at det vil være behov for drøftinger mellom stat og kommunesektor om hvordan kommunene skal håndtere de økte pensjonskostnadene. Regjeringen tar sikte på å ha en bred gjennomgang av kommunenes pensjonskostnader i Revidert nasjonalbudsjett 2002."

Regjeringen bekrefter at en vil komme tilbake til denne problemstillingen i Revidert nasjonalbudsjett 2002.

Etter framleggelsen av Nasjonalbudsjettet 2002 er det fremmet en tilleggsproposisjon vedrørende avtale om endringer i lærernes arbeidsbetingelser. Avtalen ble inngått mellom Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet og de berørte parter den 13. oktober 2001, og innebærer at alle lærere og skoleledere får en særskilt lønnsøkning på tre lønnstrinn i løpet av neste år. Samtidig er det beregnet at avtalen innebærer en effektivisering på vel 3 600 årsverk i skoleverket. Denne effektiviseringen vil finansiere de økte lønnskostnadene i kommunesektoren som følge av den avtalte lønnsøkningen. Kommunenes Sentralforbund har i brev av 12. oktober 2001 gitt støtte til arbeidet

med å forenkle avtaleverket for grunnskolen og videregående opplæring.

Som en del av avtalen inngår også seniorpolitiske tiltak for lærere som er 58 år og eldre. Seniortiltakene innebærer en merkostnad på 85 mill. kroner i 2002, med helårsvirkning på om lag 185 mill. kroner i 2003. Det er en premiss for avtalen at dette i hovedsak dekkes av staten. En mindre del vil imidlertid bli dekket av innsparte årsverk i grunnskolen. For 2002 foreslås kostnadene knyttet til seniortiltakene bevilget som et nytt øremerket tilskudd til kommuner og fylkeskommuner med henholdsvis 43 mill. kroner og 42 mill. kroner. Det foreslås også at de private skolene kompenseres for merutgifter knyttet til seniortiltak med vel 3 mill. kroner.

2.2.2 Komiteens merknader

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil vise til at kommunene står for en stor del av den offentlige velferdsproduksjonen. Kommunene må derfor sikres inntekter slik at de er i stand til å løse sine viktige velferdsoppgaver. Det må være samsvar mellom nye oppgaver og midlene som blir avsatt til å følge dem. Disse medlemmer viser til at Regjeringen foreslår en reell økning i de samlede inntektene til kommunene på om lag 3 3/4 mrd. kroner i forhold til inntektsnivået i 2001. Dette er 1/4 mrd. kroner mer enn lagt til grunn i Nasjonalbudsjettet.

Disse medlemmer vil vise til at det er et betydelig effektiviseringspotensial i kommunene gjennom å åpne for mer konkurranse om de tjenestene kommunene i dag leverer. Dette kan skje gjennom bruk av anbud eller gjennom "pengene-følger-brukeren" prinsippet. Det er viktig at det er en reell konkurranse mellom private tjenesteytere og kommunale etater. I dag diskrimineres private aktører gjennom momssystemet. Disse medlemmer foreslår å utvide momskompensasjonen til også å omfatte renhold fra 1. januar 2002. Disse medlemmer vil videre vise til at Regjeringen har varslet en gjennomgang av hele momssystemet i kommunene med tanke på likebehandling av offentlige og private aktører.

Disse medlemmer mener at det foreslåtte forslag til statsbudsjett fra Regjeringen legger et godt grunnlag for rentenedsettelse. Lavere renter vil styrke kommunenes økonomi.

Kommunal- og regionaldepartementet har mottatt brev av 10. september og 20. september fra Kommunenes Sentralforbund (KS) om økte pensjonsutgifter for kommunesektoren både i 2001 og 2002, anslått til henholdsvis 3 og 3,5 mrd. kroner. Disse medlemmer vil vise til at Regjeringen varsler at den vil komme tilbake til denne problemstillingen i Revidert nasjonalbudsjett 2002.

Disse medlemmer viser til at sykehusreformen fører til en betydelig reduksjon i fylkeskommunens utgifter og inntekter. Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen har varslet at det i Revidert

nasjonalbudsjett for 2002 bli foretatt en vurdering av det økonomiske oppgjøret som følger av reformen.

Disse medlemmer vil styrke det kommunale selvstyre gjennom at en større del av kommunens inntekter gis i form av frie inntekter, og mindre som øremerking.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til regjeringen Stoltenbergs opplegg for kommuneøkonomien i 2002. Disse medlemmer mener at kommunalt selvstyre og likeverdige velferdstilbud til alle, skal være viktige målsettinger. Disse medlemmer viser til at kommunene og fylkeskommunene står for mesteparten av den offentlige tjenesteproduksjonen. Derfor må kommuner og fylkeskommuner ha økonomiske rammer som gjør dem i stand til å tilby de tjenestene befolkningen har behov for. Disse medlemmer mener at regjeringen Stoltenbergs økonomiske opplegg overfor kommunesektoren legger til rette for dette. Forslaget innebærer en reell vekst i kommunesektorens samlede inntekter på om lag 3,5 mrd. kroner, når inntektsnivået for 2001 slik det ble lagt til grunn i Kommuneproposisjonen tas som utgangspunkt.

Disse medlemmer har merket seg at kommunesektorens handlingsrom øker i 2002 siden de frie inntektene blir 1 775 mill. kroner høyere i 2002 enn i 2001. Disse medlemmer støtter regjeringen Stoltenbergs styrking på 1 mrd. kroner til barnehagesektoren, til lavere foreldrebetaling og drift av nye plasser. Disse medlemmer slutter seg til en utvidelse av tilsagnsrammen med 4 000 plasser innenfor eldreomsorgen, samt at det settes av mer penger til psykisk helse og ekstra satsinger på opprustning av skolebygg.

Disse medlemmer har merket seg at regjeringen Stoltenberg har fulgt opp innlemming av øremerkede tilskudd på rundt 4 mrd. kroner i inntektssystemet. Disse medlemmer vil peke på at dette, sammen med redusert statlig detaljstyring, er viktig for det kommunale selvstyret.

Disse medlemmer viser til at Kommunenes Sentralforbund har pekt på at kommunene vil få betydelige merutgifter til pensjon neste år. Det er behov for drøftinger mellom staten og kommunesektoren og disse medlemmer er enig i at det gis en grundig gjennomgang av kommunenes pensjonskostnader i Revidert nasjonalbudsjett 2002.

Disse medlemmer viser til det økte økonomiske handlingsrommet som følger av nye anslag for den økonomiske utviklingen omtalt i Tillegg 4. Disse medlemmer foreslår å bruke en del av dette økte handlingsrommet til skattelettelser for de som har de laveste inntektene ved en økning i satsen på minstepdraget på 2 prosentpoeng til 24 pst. Det reduserer kommunesektorens inntekter. Disse medlemmer viser til at dette blir fullt ut kompensert gjennom økte rammetilskudd, det vises til kap. 2.3.3 i Budsjett-innst. S. nr. 1 (2001-2002).

Videre bruker disse medlemmer dette til å øke kommunesektorens handlingsrom med over 600 mill. kroner. Av dette øker rammetilskuddene med 85 mill. kroner utover kompensasjonen i rammetilskuddet for bortfall av skatteinntekter. Det er inntekter som disse medlemmer ønsker at kommunesektoren skal bruke til økt satsing på barnevern, skolehelsetjeneste, norskundervisning og til en rabattordning for ungdom i kollektivtransporten. 75 mill. kroner tas ut av rammetilskuddet og omgjøres til et øremerket turnustilskudd og et øremerket tilskudd til landslinjer i videregående skole.

Disse medlemmer foreslår å øke de øremerkede tilskuddene til kommunesektoren med til sammen 387,5 mill. kroner. I dette ligger det inne 71,5 mill. kroner til et lavterskel helsetilbud til narkomane, 50 mill. kroner til rusforebyggende tiltak når alkoholavgiftene reduseres, 20 mill. kroner i kompensasjon til kommunene for økt arbeidsgiveravgift, 139,2 mill. kroner til et øremerket tilskudd til landslinjer i videregående skole, samt midler til læreroppgjøret og til lokale kulturbygg.

I tillegg til dette vil disse medlemmer la kommunene beholde den reelle styrkingen av kommuneopplegget på om lag 180 mill. kroner som skyldes at Regjeringen regner med at prisstigningen i kommunesektoren blir lavere i 2002 enn tidligere anslått.

Disse medlemmer viser til at flertallet på Stortinget i statsbudsjettet for 2000 bevilget 50 mill. kroner til kompensasjon til 14 kommuner som fikk økt arbeidsgiveravgift etter at avgiften ble lagt om i henhold til EØS-avtalens regelverk. Disse medlemmer viser til at kompensasjonsmidlene til de 14 kommunene skulle gå til langsiktige tiltak. Det er igangsatt et overvåkingssystem for å måle virkningen av de midlene som er bevilget. Disse medlemmer har registrert at det i kommunene er satt i gang tiltak som bygger på Stortingets forutsetninger om at kompensasjonen skulle vare fram til evalueringen i 2003. Det kan derfor skape problemer å avbryte ordningen. Disse medlemmer vil derfor bevilge 20 mill. kroner til kompensasjon til disse 14 kommunene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet primært ønsker en annen ansvarsfordeling mellom staten og kommunene, slike at staten har det direkte økonomiske ansvaret for de viktigste oppgavene som helse, omsorg og skole, gjennom en stykkprisfinansiering, og at kommunene ellers skal kunne disponere sin inntekter fritt. Dagens system gir store forskjeller i overføringene fra staten til kommunene, både gjennom nordnorge-tilskuddet, regionaltilskuddet og skjønnstilskuddet. Dette er tilskudd som ikke bygger på objektive kriterier, men på politiske prioriteringer, og som etter hvert har blitt så omfattende at ideen om et likeverdig tjenestetilbud til innbyggerne i alle landets kommuner er en umulighet. I tillegg kommer ulikheter i skatte- og avgiftsregler, særlig for de nordligste fylkene, som ytterligere forsterker de store ulikheter i kommunenes

muligheter til å gi sine innbyggere et godt tilbud på de viktigste områdene. F.eks. var gjennomsnittsinntekten i Østfold-kommunene i 2000 19 275 kroner pr. innbygger, mens den i Finnmark var 29 500 kroner. Med betydelige forskjeller i utgiftsnivå i tillegg blir forskjellene for store. Disse medlemmer ønsker at statlige overføringer til kommunene i størst mulig grad skal gis etter objektive kriterier. Det betyr at en betydelig større del av overføringene må skje over innbyggertilskuddet. Disse medlemmer ser det som positivt at Regjeringen nå legger opp til at skatteandelen økes, men stiller seg undrende til at når Regjeringen beregner realveksten i kommunenes inntekter (i forhold til anslag på regnskap) til 1,75 mrd. kroner, eller ca. 1 pst., er ikke befolkningsveksten på ca. 0,75 pst., som naturlig nok legger beslag på en betydelig del av veksten, nevnt. Ekstraordinære pensjonsinnbetalinger, anslått til 3 mrd. kroner i 2001 og 3,5 mrd. kroner i 2002, vil også få merkbar virkning på kommunesektorens økonomi.

Disse medlemmer vil også peke på nødvendigheten av å se nærmere på vekstkommunenes spesielle problemer, og ikke bare som til nå å konsentrere seg om fraflyttingskommunene. Dette, sammen med forhold knyttet til rus- og andre sosiale problemer, bør utredes og vurdert lagt inn i kriteriesystemet.

Disse medlemmer viser for øvrig til merknader under de enkelte rammeområder når det gjelder enkelt-elementer i kommuneopplegget.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti vil påpeke at en god kommuneøkonomi avgjør om vi kan få en moderne velferdsstat der skolen er mangfoldig, gratis og framtidsrettet, og så god at alle vil ha barna sine der. En moderne velferdsstat må gi omsorg og pleie når en trenger det og slik en ønsker det, nok skolefritidsordning (SFO) og barnehageplasser som er trygge og som folk har råd til, et anstendig nivå på sosialhjelpen, slik at fattige barn slipper å bli utestengt fra det andre barn er med på, og kollektivtilbud som er praktisk og miljøvennlig.

Disse medlemmer viser til at folk etterspør bedre og flere tjenester, ikke færre og dyrere. Gapet mellom den private velstanden for flertallet og standarden og kvaliteten i offentlige tilbud er imidlertid for stort, og det blir større for hver dag som går. Presset for privatisering øker kraftig når offentlig tjenestetilbud ikke holder mål. Sosialistisk Venstrepartis svar er at kommunene skal omstilles og utvikles, ikke avvikles og privatiseres. En styrket kommuneøkonomi er etter disse medlemmers mening nødvendig for å opprettholde og styrke Norge som et av de beste velferds-samfunn i verden, også for de som ikke har millioner i formue og aksjeutbytte.

De siste åra har kommunesektoren hatt både svake driftsresultat og høye underskudd før lån. For å saldere budsjettene har kommunene de siste åra vært nødt til å legge ned eller kutte i velferdstilbud som skoler og fritidsaktiviteter, redusere bemanning i helse- og

omsorgssektoren, øke foreldrebetalingen i barnehager og SFO, osv.

Disse medlemmer vil foreslå å styrke kommunøkonomien med 4 mrd. kroner økning i rammen for frie inntekter.

I tillegg har Sosialistisk Venstreparti funnet rom for en bevilgning til de særlig ressurskrevende brukerne av kommunale tjenester. Dette tilskuddet er foreslått lagt inn i skjønnsporten. Men dette er tiltak som er fullstendig uegnet for utøving av skjønn. Dette er mennesker som er avhengige av døgkontinuerlig hjelp og pleie, og som ofte krever spesialisert personale. Verken behovet til brukerne eller behovet for stabilt og kvalifisert personell kan sikres med dagens finansiering.

Disse medlemmer viser til forslag under kapittel 8 i denne innstilling.

Disse medlemmer vil prioritere lavere egenbetaling for helse- og omsorgstjenester framfor skatlette til høye inntekter og formuer. En undersøkelse om utgifter til helse og sosialtjenesten, Notater 2000/45, fra Statistisk sentralbyrå viser at kronisk syke i gjennomsnitt betaler 24 000 kroner i slik straffeskatt fordi de er syke. Det er en situasjon vi ikke kan fortsette å leve med. Det skal ikke være avgift og skatt på at en har en funksjonshemming eller er kronisk syk. Skal kommunesektorene demme opp for et økt press på egenbetaling må økte ressurser til.

For å rekruttere helse- og omsorgspersonell er det behov for en rekrutteringsmelding for disse gruppene tilsvarende den lærerne fikk. Nå er arbeidsforholdene flere steder slik at mange av disse jobbene produserer pasienter, fordi det er så tungt og slitsomt. Mange slutter fordi lønnen og arbeidsforholdene er for dårlige. Skal det bli mulig å gjennomføre en helhetlig lønns- og arbeidsgiverpolitikk som gjør at kommunene kan rekruttere og beholde nok kvalifisert personell, må både staten og kommunen forpliktes.

Det samlede opplegget i Sosialistisk Venstrepartis budsjettforslag vil gi kommunesektoren en vesentlig økning i de frie inntektene, noe som vil gi kommunene rom til å opprettholde og styrke tjenestetilbudet.

Med Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjettforslag, vil kommunene i langt større grad ha mulighet til sjøl å satse ut fra lokale prioriteringer. Lokaldemokratiet må tas på alvor, og lokalpolitikkerne vet best hvor skoen trykker.

Sosialistisk Venstrepartis opplegg for kommunesektoren i 2001 skal sikre:

- En framtidretta satsing på barn og unge, gjennom skole, barnehage og kultur.
- All fattigdom skal fjernes.
- Reduksjon av skatt på sykdom og behov, lavere egenandel i helsevesenet og på foreldrebetalingen i SFO og barnehagene.
- Bedre inntektsfordeling, og minske forskjellene mellom folk ved å tilby kvalitet og økt tilgang på kommunale tjenester.

- Øke de frie inntektene i kommunesektoren slik at kommunen kan innrette sine tjenester mer i tråd med lokale behov.
- Sette kommunen i stand til å medvirke til økt boligbygging for unge og vanskeligstilte.
- At kommunene får dekket sine utgifter til særlig ressurskrevende brukere.
- Styrke kollektivtrafikken.

Disse medlemmer viser til at Sosialistisk Venstreparti har funnet rom for å styrke økonomien i kommunesektoren totalt sett med ca. 7,5 mrd. kroner. Økningen fordeler seg på følgende områder:

- rammetilskuddet øker med 4 mrd. kroner
- andre tilskudd øker med ca. 3,5 mrd.

Disse medlemmer vil foreslå at fylkeskommunen må bli kompensert for deler av påløpt underskudd på drift av sjukehusene i 2001, og få et rimelig sluttoppgjør etter statlig overtakelse av sjukehusene. Det vises til merknad og forslag fra Høyre, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti i Innst. S. nr. 326 (2000-2001) Kommuneproposisjonen der det står:

"Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil påpeke behovet for et ryddig oppgjør når staten overtar sykehusenes drift og eiendommer knyttet til driften. Det må søkes å unngå at oppgjøret fører til unødvendige og destruktive rettsaker om oppgjøret mellom staten og fylkeskommunen. I proposisjonen står det at det overordnede prinsippet er at fylkeskommunene etter oppgjøret har tilstrekkelig evne til å løse de øvrige oppgaver de er pålagt. Disse medlemmer vil påpeke at det foreslåtte oppgjøret ikke er i tråd med en slik målsetting. Underfinansieringen og merforbruket på sykehusene blir i liten grad kompensert, i tillegg er det stor uenighet om oppgjør for eiendomsmassen.

Disse medlemmer viser til at det er store ulikheter mellom fylkeskommunene som ikke lar seg fange opp av det foreslåtte oppgjøret som er presentert i Kommuneproposisjonen. Det må være et krav at fylkeskommunene er i økonomisk balanse etter at sykehusene er overført til staten.

Disse medlemmer vil peke på at bl.a. følgende områder er lite tilfredsstillende løst av Regjeringen:

- Det er tatt for lite hensyn til
 - særskilte trekk ved regnskapet for 1999 som ikke gir et korrekt bilde av kostnadene ved spesialisthelsetjenesten i dag,
 - den historisk bakgrunnen, særskilt historie knyttet til finansieringen i enkelte fylkeskommuner i 1999,
 - reelle administrasjonsutgifter
 - urimelighet i forhold til uttrekket på drift i den enkelte fylkeskommune og fylkeskommunene i mellom,
 - fordeling av opparbeidede underskudd fra før 2001 samt underskudd på drift i 2001 fra før 1. juni,
 - avsetning til pensjonsutgifter.

Disse medlemmer konkluderer med at de nevnte forhold og at også andre forhold som det ikke er mulig å ha oversikt over nå, medfører at oppgjøret både for eiendomsmassen og driften må fastsettes etter reelle forhandlinger mellom staten og den enkelte fylkes-

kommune og det må etableres en voldgiftsordning i det tilfelle en ikke kommer til enighet.

Disse medlemmer vil på denne bakgrunn fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen oppta forhandlinger med hver enkelt fylkeskommune om oppgjøret for eiendomsmassen og nivået for uttrekket av fylkeskommunens driftsutgifter i tråd med føringer lagt i merknaden under kap 2.2.2 i Innst. S. nr. 326.

Det opprettes en voldgiftsordning for endelig fastsetting av oppgjør der det ikke oppnås enighet i forhandlingene." (sitat slutt)

Disse medlemmer mener at føringen i disse merknadene som to av dagens regjeringspartier står bak og som det i dagens storting derfor bør være flertall for, må legges til grunn for det endelige oppgjøret.

Disse medlemmer viser til forslag under kap. 8 i denne innstilling.

Disse medlemmer påpeker at en forutsetning for statlig overtakelse av sjukehus var at de skulle kunne gjennomføre sine pålagte oppgaver etter reformen. Manglende kompensasjon for utgiftene slik de er beskrevet i merknaden i Innst. S. nr. 236 (2000-2001) vil føre til store kutt i videregående skole og kollektivtrafikken. Mange skoleklasser må legges ned, det vil ikke være mulig å gjennomføre kompetansereformen eller nødvendige investeringer i en moderne videregående skole. Satsing på kollektivtrafikk og ungdomskort vil det i de fleste fylker ikke være mulig å gjennomføre uten en styrking av fylkeskommunenes budsjett.

Komiteens medlem fra Senterpartiet mener det gir et misvisende bilde når det bare fokuseres på veksten i inntektene i kommunesektoren uten at en ser på utgiftsveksten. Det er Stortinget, gjerne etter forslag fra Regjeringen, som har pålagt kommunesektoren de nye oppgavene som kommuner og fylkeskommuner har fått de siste årene. Dette har skjedd uten at tilstrekkelig med midler har fulgt med. Da blir det ansvarsfraskrivelse når Regjeringen gir kommuner og fylkeskommuner skylda for at innbyggerne ikke får det tjenestetilbudet de etter loven har krav på. Dette skjer på områder som er svært viktige for mange mennesker, nemlig verdig omsorg for eldre og pleietrengende, tilrettelagt undervisning for barn med spesielle behov og tilstrekkelig med undervisningsplasser i den videregående skole. Sykehusene vil nå bli overtatt av staten, og sykehuskøene vil derfor ikke lenger være fylkeskommunenes ansvar.

Et godt eksempel på hvordan både regjeringen Stoltenberg og Samarbeidsregjeringen undervurderer de kommunale kostnadene, er det når en vekst i de frie inntektene neste år på 1,75 mrd. kroner, regnet fra anslått inntektsnivå 2001 i kommuneproposisjonen, betegnes som meget bra. For det første vil det ikke bli noen vekst i de frie inntektene i det hele tatt når en tar utgangspunkt i anslag på regnskap for 2001. Til tross for dette svarer Kommunaldepartementet på spørsmål nr. 96 fra Senterpartiet at det vil koste 1 mrd. kroner for

kommunesektoren bare å møte behovene som kommer av naturlige endringer i befolkningssammensetning, som flere skoleplasser, flere omsorgsplasser for eldre osv. I tillegg vet vi at kommunenes andel for å nå målet om redusert foreldrebetaling til 1 500 kroner i 2005 er 330 mill. kroner pr. år.

Dette medlem mener at det er kommuner og fylkeskommuners ansvar å inngå avtaler for å sikre de ansattes pensjoner. Når tilleggsregningene som nå sendes kommuner og fylkeskommuner skaper store problemer, er det fordi det ikke finnes økonomiske reserver i kommunesektoren. Dette skyldes at de økonomiske rammene har vært for trange over mange år. Kommunene har gjennomført diverse omstillingsprosesser og det er kuttet til beinet. 87 pst. av kommunene melder at det ikke er mulig å effektivisere virksomheten ytterligere og at reduserte inntekter vil føre til direkte kutt i tjenestetilbudet. Dette innebærer at kommuner og fylkeskommuner må redusere sine tilbud, spesielt innen skole, dersom de ikke får hjelp til å dekke de ekstra utgiftene til forsikringer. Dette medlem mener at det da er uforsvarlig av regjering og Storting å skyve problemet fra seg når vi ser hvilke konsekvenser det får. Senterpartiet er derfor innstilt på å finne løsninger og har allerede i Dokument nr. 8:19 (2001-2002) fremmet forslag om ekstrabevilgninger til kommunesektoren for inneværende år.

Dette medlem viser til Innst. S. nr. 326 (2000-2001) og partienes merknader om sykehusoppgjøret. I denne innstillingen sto Høyre og Kristelig Folkeparti sammen med Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti om et alternativt opplegg for sykehusoppgjøret med fylkeskommunen. Dette alternativet ville ha sikret et ryddigere og mer rettferdig oppgjør.

Dette medlem viser til at oppgjøret, slik det ble vedtatt i juni 2001, ikke vil gi fylkeskommunene tilstrekkelig økonomisk evne til å løse sine gjenværende oppgaver. Fylkeskommunene vil fortsatt dra med seg gjeld som er opparbeidet på grunn av sykehusdriften, samt opparbeidet underskudd på sykehusdriften i løpet av 2001. Dette dreier seg om betydelige beløp.

Dette medlem har merket seg svaret fra finansministeren på spørsmål nr. 154 fra Senterpartiet der det framgår at et hovedprinsipp for oppgjøret mellom staten og fylkeskommunene er at fylkeskommunene skal ha tilstrekkelig økonomisk evne til å løse sine gjenværende oppgaver. Det framgår videre av svaret at Regjeringen i RNB for 2002 vil foreta en vurdering av det økonomiske oppgjøret, herunder vurdere eventuelle urimelige utslag for enkeltfylkeskommuner. Dette medlem forutsetter at dette vil bli fulgt opp på en skikkelig måte.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at fylkeskommunene har tilstrekkelig økonomisk evne til å løse sine gjenværende oppgaver etter at det økonomiske oppgjøret mellom staten og fylkeskommunene er gjennomført

som følge av at staten overtar sykehusene fra 1. januar 2002."

Dette medlem viser til følgende flertallsmerknad i Innst. S. nr. 326 (2001-2002) der det heter:

"Et annet flertall, medlemmene fra Kristelig Folkeparti, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener heldøgn omsorgs- og pleieprosjekter fra kommuner som har en lavere dekningsgrad, ikke skal avslås før Stortinget i forbindelse med budsjettet til høsten og den varslede tilleggsproposisjonen til denne, kan vurdere bevilgningsbehovet i 2002 og eventuelt senere. Dette flertallet mener at det skal gis et statlig investeringstilskudd til heldøgn omsorgs- og pleietilbud til om lag 25 pst. dekning til de kommuner som har søkt om det innen fristen 1. oktober. Etter dette flertallets mening er det umulig i dag å anslå noe tall eller økonomisk ramme for å innfri dette."

Dette medlem vil peke på den uholdbare situasjonen mange kommuner kommer i dersom Stortinget ikke gir et klart signal om at eldreplanen skal videreføres.

Dette medlem mener Regjeringen må komme tilbake med et endelig opplegg for en anstendig avslutning for eldreplanen i RNB 2002.

Dette medlem vil peke på at mange kommuner først nå i eldreplanens siste fase sørger for sykehjemsplasser. Omsorgsboligene kom på plass først, de var lettest å bygge. En rekke kommuner har omarbeidet sine opprinnelige planer og gjort sine endelige vedtak i samråd med Husbank, fylkesmann og fylkeslege. Dette medlem mener at disse kommunene alt nå må gis klarsignal for tilskudd og fremmer på denne bakgrunn forslag om dette.

Dette medlem vil ha et langt sterkere lokalt selvstyre. Det er ønskelig med mer fokus på lokale løsninger og tilpasninger, der kommunene i større grad kan utvikle sin egen politikk. De beste løsningene på lokale problemstillinger finnes som regel lokalt. En forutsetning for dette er mindre detaljstyring fra staten og en friere økonomisk situasjon for kommunene.

Dette medlem vil, som ledd i sterkere lokalt selvstyre, gi kommunene et friere skattøre og fremmer forslag om det. Det vil innebære et alternativ til dagens kommunale eiendomsskatt for personer og at kommunene i perioder kan øke skattleggingen for å gjennomføre viktige politiske prioriteringer.

Dette medlem viser til at kostnadene til ressurskrevende brukere er en stor utgiftspost for mange kommuner. Dette medlem mener det ikke gir kommunene stor nok forutsigbarhet å gi refusjon gjennom skjønnstilskuddet og fremmer derfor forslag om en toppfinansieringsordning.

Komiteens medlem fra Kystpartiet viser til sin fraksjonsmerknad, jf. avsnitt 9.6.

2.3 Penge- og valutapolitikken

2.3.1 Sammendrag

2.3.1.1 Sammendrag fra St.meld. nr. 1 (2001-2002)

(regjeringen Stoltenberg)

I St.meld. nr. 29 (2000-2001), der handlingsregelen om en gradvis innfasing av petroleumsinntektene i norsk økonomi ble introdusert, ble det samtidig fastsatt nye *retningslinjer for pengepolitikken*. Norge er nå i en periode hvor budsjettpolitikken skal tilpasses en gradvis og opprettholdbar økning i bruken av petroleumsinntektene i norsk økonomi. Dette må skje på en måte hvor en legger stor vekt på å sikre en fortsatt sterk konkurranseutsatt sektor, og slik at en får en langsiktig balansert utvikling i norsk økonomi.

I denne situasjonen var det behov for en klarere forankring av pengepolitikken rolle i å støtte opp om en stabil økonomisk utvikling. Pengepolitikken skal sikte mot stabilitet i den norske kronens verdi, nasjonalt og i forhold til våre handelspartnere. Den skal samtidig understøtte budsjettpolitikken ved å bidra til å stabilisere utviklingen i produksjon og sysselsetting. Den operative gjennomføringen av pengepolitikken skal i samsvar med dette rettes inn mot lav og stabil inflasjon, definert som en årsvekst i konsumprisene som over tid er nær 2,5 pst. Det forventes at konsumprisveksten som en hovedregel vil ligge innenfor et intervall på +/- 1 prosentpoeng rundt målet. Utøvelsen av pengepolitikken skal være framoverskuende og bør se bort fra forstyrrelser av midlertidig karakter som ikke kan sies å påvirke den underliggende pris- og kostnadsveksten.

2.3.1.2 Sammendrag fra St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002) (regjeringen Bondevik II)

Nye retningslinjer for pengepolitikken ble fastsatt i forskrift ved kronprinsregentens resolusjon av 29. mars 2001, jf. også St.meld. nr. 29 (2000-2001).

I tråd med den nye forskriften skal pengepolitikken sikte mot stabilitet i den norske kronens nasjonale og internasjonale verdi, herunder også bidra til stabile forventninger om valutakursutviklingen. Pengepolitikken skal samtidig understøtte finanspolitikken ved å bidra til å stabilisere utviklingen i produksjon og sysselsetting. Norges Banks operative gjennomføring av pengepolitikken skal i samsvar med dette rettes inn mot lav og stabil inflasjon, definert som en årsvekst i konsumprisene som over tid er nær 2 1/2 pst. Det forventes at konsumprisveksten som en hovedregel vil ligge innenfor et intervall på +/- 1 prosentpoeng rundt målet for prisstigningen. I St.meld. nr. 29 (2000-2001) står det videre at Norges Banks rentesetting skal være framoverskuende og ta tilbørlig hensyn til usikkerheten knyttet til makroøkonomiske anslag og vurderinger. Den skal ta hensyn til at det kan ta tid før politikken får effekt, og den bør se bort fra forstyrrelser av midlertidig karakter som ikke vurderes å påvirke den underliggende pris- og kostnadsveksten.

2.3.2 Komiteens merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Kristelig Folke-

parti og Venstre, vil vise til omtalen og sine respektive merknader om den økonomiske politikken under 2.1 og slutter seg til omtalen av penge- og valutapolitikken.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i mange år har foreslått at Norges Bank får operativ uavhengighet av Finansdepartementet, og at Norges Bank gis i oppdrag å holde inflasjonen på et lavt og stabilt nivå. Norges Bank som sentralbank har nødvendige og tilstrekkelige virkemidler til å kontrollere utviklingen i prisnivået innenfor et visst intervall. Selv om Fremskrittspartiet nå har fått gjennomslag for inflasjonsmål for pengepolitikken, er det fortsatt nødvendig med en uavhengig sentralbank.

Disse medlemmer vil også bemerke at heller ikke rentenivået blir bestemt av Norges Bank. I vår åpne økonomi må vi tilpasse oss den realrente som blir bestemt på det globale kapitalmarkedet, av samspillet mellom sparing og investering. Norsk finanspolitikk kan ikke påvirke den globale realrenten. Det norske nominelle rentenivået er internasjonal realrente med et tillegg for forventet inflasjon og risiko for forventet inflasjon. Norges Bank kan styre nominell rente, gitt realrenten, ved å påvirke inflasjonsforventningene gjennom tilførsel av penger fra sentralbanken. Trygghet for at banken ikke vil inflatere økonomien, vil medføre at nominelt rentenivå synker ned mot internasjonal realrente.

Disse medlemmer vil fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme de lovendringsforslag i sentralbankloven som er nødvendig for å sikre Norges Bank operativ uavhengighet i forhold til Finansdepartementet."

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti registrerer at det har skjedd en omlegging av pengepolitikken, formelt først i vår, reelt med Gjerdrems inntreden som sentralbanksjef – uten noen politisk behandling i forkant. Endringene innebærer sterkere fokus på inflasjon på bekostning av arbeidsløshet som mål for den økonomiske politikken. I gitte situasjoner er det en avveining mellom disse. Omleggingen medfører etter disse medlemmers oppfatning en klarere definering av sentralbanksjefens rolle som overdommer i den økonomiske politikken. Der som partene i arbeidslivet eller Stortinget opptreer uansvarlig etter Norges Banks oppfatning, vil pengepolitikken brukes til å stramme inn. Selv om et flertall på Stortinget skulle ønske å føre en mer ekspansiv politikk f.eks. for å redusere antall arbeidsløse, kan vi med den foreslåtte ansvarsfordelingen oppleve at dette motarbeides av Norges Bank gjennom høyere rente.

Disse medlemmer mener dette er uheldig. Finanspolitikken kan i større grad rettes direkte mot de sektorer i samfunnet der det er behov for inngrep, enten det måtte være stimulering eller innstramming. Pengepolitikken virker indirekte, og vilkårlig på ulike sekto-

rer. Fordelingspolitisk er pengepolitikken blind. Særlig er unge mennesker i etableringsfasen sårbare.

Disse medlemmer er derfor uenig i den omleggingen av pengepolitikken som har funnet sted, med påfølgende forskyving av fokus i den økonomiske politikken i retning av mindre presise virkemidler.

Imidlertid må også disse medlemmer forholde seg til den pengepolitikken flertallet har vedtatt. Det betyr at det blir enda vanskeligere enn før å være ekspansive i finanspolitikken, da dette lett vil gi uønskede konsekvenser i form av økt rente. Utgiftsøkninger og skattelettelser må vurderes nøye.

I dag har det store flertallet det bra, særlig materielt. I framlagte budsjetter fra to forskjellige brukes det mye penger på formål som det er mulig å begrense uten store skadevirkninger. For disse medlemmer er det derfor mulig å legge fram et godt budsjett som ivaretar utfordringene på viktige områder, uten at vi totalt bruker mer penger. Disse medlemmer understreker at dette gir grunnlag for en lavere rente.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til omtalen av den økonomiske politikken i 2.1. Dette medlem slutter seg til omtalen av penge- og valutapolitikken.

Dette medlem vil understreke nødvendigheten av å ta også andre hensyn enn ensidig inflasjonsmål i pengepolitikken. I gitte tilfeller kan valget stå mellom inflasjonsmål og arbeidsledighet. I dagens situasjon med ledig kapasitet i anleggssektoren, er det for eksempel forstemmende å oppleve en regjering og et stortingsflertall som ikke vil ta hensyn til dette. Dette medlem vil ellers mene at de valg som i så henseende skal gjøres er det Stortinget og ikke Norges Bank som skal foreta.

Komiteens medlem fra Kystpartiet viser til sine fraksjonsmerknader, jf. avsnitt 9.6.

2.4 Statens petroleumsfond og folketrygdfondet

2.4.1 Statens petroleumsfond

2.4.1.1 Sammendrag

2.4.1.1.1 Sammendrag fra St.meld. nr. 1 (2001-2002) (regjeringen Stoltenberg)

Kapitalen i Statens petroleumsfond utgjorde ved utgangen av første halvår i år 522 mrd. kroner. Ved utgangen av 2001 anslås fondskapitalen til om lag 650 mrd. kroner og ved utgangen av 2002 til om lag 860 mrd. kroner.

I tråd med det som ble varslet i Revidert nasjonalbudsjett 2001 har Regjeringen etablert en uttrekningsmekanisme for Petroleumsfondets investeringer. Dette er gjort ved at Finansdepartementet 28. september 2001 har endret forskriften for forvaltningen av Petroleumsfondet. Endringen innebærer at Finansdepartementet kan bestemme at selskaper kan tas ut av fondets investeringsunivers dersom plasseringer i slike selskaper kan være i strid med Norges folkerettslige forplik-

telser. Et eget sakkyndig råd med folkerettslig kompetanse skal bistå departementet i dette arbeidet. Det vises til nærmere omtale av Petroleumsfondet i avsnitt 3.4 i St.meld. nr. 1 (2001-2002).

2.4.1.1.2 Sammendrag fra St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002) (regjeringen Bondevik II)

Kapitalen i Petroleumsfondet ved utgangen av 2001 og 2002 er i St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002) anslått til henholdsvis 647 og 838 mrd. kroner. Endringene i forhold til Nasjonalbudsjettet skyldes endrede anslag for netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten og for det oljekorrigerede budsjettoverskuddet. Utviklingen i verdipapirmarkedene i 3. og 4. kvartal er ikke innarbeidet i anslagene.

Miljøfondet, som er en integrert del av Statens petroleumsfond, ble opprettet 31. januar i år med en kapital på 1 mrd. kroner. Denne aksjeporteføljen investeres i 22 land i selskaper som enten antas å ha små miljøskadevirkninger eller har en miljørapport eller miljøstyringssystem av høy kvalitet, jf. bl.a. Revidert nasjonalbudsjett 2000. Regjeringen legger opp til å øke kapitalen i Miljøfondet med 1 mrd. kroner. Dette vil bli gjort i forbindelse med en av de første overføringene fra statskassen til fondet i 2002.

Finansdepartementet er i ferd med å opprette rådet som skal vurdere om investeringer av Petroleumsfondet i gitte selskaper kan innebære et brudd på Norges folkerettslige forpliktelser, jf. Nasjonalbudsjettet 2002. Regjeringen vil i tråd med Sem-erklæringen se nærmere på om uttreksmekanismen kan tas i bruk ved alvorlige brudd på forpliktelser når det gjelder menneskerettighetene.

2.4.1.2 Komiteens merknader

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre mener at oljeformuen må forvaltes i et generasjonsperspektiv. Petroleumsfondet må blant annet bidra til å sikre fremtidens pensjoner. Det vises i denne sammenheng til det offentlige utvalg Stortinget har nedsatt for å utrede fondering av pensjonene (Johnsen-utvalget).

Disse medlemmer mener at når det gjelder forvaltningen av Petroleumsfondet må denne også reflektere viktige verdier som respekten for menneskerettighetene. Disse medlemmer støtter opp om uttreksmekanismen, som innebærer at man utelukker selskaper fra investeringsporteføljen dersom plasseringer i de aktuelle selskaper kan være i strid med Norges folkerettslige forpliktelser. Det vil særlig gjelde konvensjonene om landminer, kjemiske og biologiske våpen. Det bør gjennomføres en utredning av praktikable kriterier for også å ta i bruk uttreksmekanismen ved alvorlige brudd på forpliktelser når det gjelder menneskerettighetene. Det vises til at Regjeringen varsler at den vil opprette et råd som skal vurdere om investeringer av Petroleumsfondet kan innebære et brudd på Norges folkerettslige forpliktelser.

Disse medlemmer mener at Miljøfondet knyttet til Petroleumsfondet bør utvides, og viser til at Regjeringen legger opp til å øke kapitalen i Miljøfondet med 1 mrd. kroner i 2002.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Miljøfondet startet som en integrert del av Petroleumsfondet 31. januar 2001 med en kapital på 1 mrd. kroner.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet før opprettelsen av fondet gikk inn for at startkapitalen skulle være større og støtter derfor regjeringens forslag om å utvide fondet med 1 mrd. kroner. Disse medlemmer viser videre til at Stortinget har gått inn for at størrelsen på Miljøfondet skal vurderes etter 3 år.

Disse medlemmer vil peke på at Stortinget burde fått seg forelagt en vurdering av erfaringene med Miljøfondet, slik Stortinget i sin tid forutsatte.

Disse medlemmer konstaterer at regjeringen Bondevik II ikke følger det opplegget som Stortinget forutsatte. Disse medlemmer forutsetter at regjeringen Bondevik II legger saken fram for Stortinget som egen sak, bl.a. med en gjennomgang og vurdering av erfaringene med fondet som Stortinget i sin tid forutsatte.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil i utgangspunktet bruke store deler av petroleumsinntektene, som er plassert i Petroleumsfondet, til å etablere et fondsbasert system for folketrygden. Disse medlemmer viser til sine merknader under kap. 2.4.2.1 i denne innstillingen.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at oljefondet i inneværende år vil overstige statsbudsjettets utgiftsside, og fremdeles vokser raskt. Dette illustrerer størrelsen, og sier en del om hvilke muligheter, men også hvilke utfordringer, dette stiller oss overfor. Med unntak av 1 mrd. kroner i miljøfondet investeres hele fondets kapital nå med høyest mulig avkastning innenfor gitt risiko som eneste retningslinje.

Et minimumskrav må være at den norske stat som aktør på verdens kapitalmarkeder, må tilfredsstillende etiske standarder som gjelder for vår politikk for øvrig. Men disse medlemmer mener at deler av dette fondet bør også brukes til offensivt å forbedre situasjonen for verdens fattige.

Etter lang tids påtrykk fra disse medlemmer klarte omsider den forrige regjeringen å etablere den såkalte uttreksmekanismen i oljefondet. Det er en åpning i retningslinjene for fondet som gir mulighet til å unngå å investere i enkeltbedrifter som driver i strid med folkerettslige avtaler Norge er forpliktet av. Dette betyr for eksempel at oljefondet har formell mulighet til å trekke sin investering i en landmineprodusent, etter at denne plasseringen ble dokumentert av Sosialistisk Venstreparti.

Dette er en SV-seier alle som er opptatt av Norges rykte internasjonalt skal glede seg over. Imidlertid er dette bare et lite steg i retning av en etisk holdbar investeringsstrategi for oljefondet. Fremdeles er alle nordmenn gjennom oljefondet eiere i en rekke selskaper som tjener penger på virksomhet vi ikke vil assosiere oss med. Våpenproduksjon, miljøødeleggelser, barnarbeid, etc. – oljefondet har plassert penger i selskaper som er involvert i alt dette og mye mer. Problemet er at dette må avdekkes av Sosialistisk Venstreparti og andre for at denne bestemmelsen kan tre i kraft.

Det grunnleggende problemet er imidlertid etter disse medlemmers oppfatning at forskriften oljefondet er underlagt forbyr dem å ta andre hensyn enn maksimal avkastning. Forvalterne av det norske folks fellesformue har ikke lov til å la være å investere i en bedrift, uansett hva slags miljøfiendtlig og usolidarisk virksomhet den driver med, hvis den for øvrig oppfyller kriteriene for investering.

Sannsynligvis vil det ikke være stort tap forbundet med å underlegge oljefondet etisk holdbare regler, kanskje vil det til og med være lønnsomt. Men selv om dette skulle bety et noe mindre fond på sikt, er det en pris disse medlemmer tror det norske folk er villige til å betale for å slippe å ha dårlig samvittighet på grunn av plasseringen av våre felles midler.

Disse medlemmer går inn for å plassere 5 mrd. kroner av oljefondets kapital i et solidaritetsfond som skal investere i næringsvirksomhet i de fattigste delene av verden. Dette fondet skal først og fremst gå til investeringer i landene på FNs MUL-liste (minst utviklede land). De fleste av disse ligger i Afrika, men også noen øystater og land i Asia er med i denne gruppen.

Historisk sett har en av de viktigste kildene til økonomisk utvikling vært tilgangen på kapital. Med kapital følger også teknologioverføring og kunnskap som er svært viktig for å få fortgang i den økonomiske utviklingen. For de fleste små og fattige land må denne kapitalen komme fra utlandet. Norge baserte sin industrielle vekst på begynnelsen av det forrige århundre på utenlandsk kapital. Asiatiske land som Sør-Korea og Taiwan, som gikk fra å være u-land til moderne industrinasjoner på noen tiår, baserte seg i stor grad på utenlandske investeringer. De senere årene har India og Kina mottatt store mengder utenlandske investeringer; og resultatet er stabilt høy økonomisk vekst og økt levestandard for millioner av mennesker.

Det finnes likevel en rekke land – særlig i Afrika – som knapt mottar investeringer utenfra. De står på siden av den globale økonomien. Disse medlemmer ser det som en hovedutfordring å øke strømmen av privat kapital til de fattigste landene i verden. I dag er den private kapitalstrømmen fra sør til nord 5 ganger så stor som bistanden. Likevel er disse tallene små sammenliknet med samlede kapitalbevegelser over landegrensene. Norge er – gjennom oljefondet – i ferd med å bli en stor aktør på det internasjonale finansmarkedet. Hvordan oljefondet blir investert er et politisk

spørsmål, av interesse for alle i Norge som har del i denne formuen. Disse medlemmer vil at Norge skal bruke en del av denne formuen til investeringer i de fattigste landene i verden, gjennom et solidaritetsfond.

Komiteens medlem fra Senterpartiet mener at oljeformuen er en ikke-fornybar ressurs som må forvaltes i et generasjonsperspektiv.

Dette medlem viser til at Petroleumsfondet jevnlig har vært i søkelyset siden opprettelsen grunnet kritikkverdige investeringer. Dette medlem tar til etterretning av det nå er etablert en uttreksmekanisme for Petroleumsfondets investeringer. Dette er et viktig steg, men ikke tilstrekkelig for å sikre god nok forvaltning av denne formuen, og dette medlem vil følge meget nøye med på hvordan mekanismen blir praktisert framover. Dette medlem vil i tillegg vise til forslag tidligere fremmet sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre om hvilke kriterier som bør legges til grunn for forvaltningen av Petroleumsfondet:

- Det gjøres aktiv bruk av stemmerettene knyttet til fondets aksjer for å fremme hensynet til menneskerettigheter og miljø.
- Hele fondet forbyr å investere i selskaper som har produksjon av tobakksprodukter som sin hovedaktivitet.
- Det tas initiativ internasjonalt for å bidra i videreutviklingen av virkemidler for å etablere etiske retningslinjer for menneskerettigheter og miljø.

Dette medlem er tilfreds med at Regjeringen legger opp til å øke kapitalen i Miljøfondet med 1 mrd. kroner.

Dette medlem viser til at Norges forsømmelser på kulturminneområdet er store. Dette medlem mener kulturminnevernet må tilføres mer midler for å ta igjen det forsømte, og dette medlem går derfor inn for å opprette et Norsk Kulturminnefond, som et viktig bidrag for å få til økte ressurser til å bevare vår felles nasjonal arv.

Dette medlem viser også til budsjettavtalen mellom Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre om statsbudsjettet for 2001 hvor Regjeringen ble bedt om å utrede et utviklingsfond som kan brukes til nærmere bestemte bistandsformål i fattige utviklingsland. Dette medlem viser til at dette ikke er blitt fulgt opp.

Dette medlem vil derfor fremme forslag om dette under kap. 8 i denne innstilling.

Komiteens medlem fra Kystpartiet mener at man skal være kritisk til å plassere og investere statsformuen utenriks mens det fremdels er investeringsoppgaver som skulle ha vært løst i vårt eget land, og disse investeringene kan gjøres uten at det blir skapt for stor etterspørsel i økonomien.

Dette medlem mener at inflasjonsmomentet ikke er det viktigste, da "oljefondet" etter planen skal føres tilbake til den norske økonomien om en generasjons tid. Dette medlem mener at det på dette tidspunktet, fra om lag 2020 og utetter, vil være større fare for inflasjon enn om man investerer oljeformuen i infrastruktur og tilrettelegging av næringsutvikling i dagens samfunn.

2.4.2 Folketrygdfondet

2.4.2.1 Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til omtalen i statsbudsjettet og har for øvrig ingen merknader.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er bekymret over at staten ikke har tatt inn over seg problemene knyttet til fremtidige pensjonsutbetalinger, og mener det er helt nødvendig snarest å endre systemet med forvaltning av pensjonsmidler.

Disse medlemmer mener at folketrygdens hovedoppgaver skal være å sikre alle en nødvendig pensjonsinntekt ved alderdom, uførhet og dødsfall (etterlattepensjon), og pensjon til barn yngre enn 18 år hvis en eller begge foreldre er døde. Folketrygden skal dessuten sikre alle nødvendige helse- og omsorgstjenester og inntekt ved sykdom. Disse hovedoppgaver mener disse medlemmer at folketrygden skal konsentrere seg om å løse på en slik måte at den enkelte borger vet hva han eller hun betaler for, og hvilke reelle rettigheter han eller hun har. Innbetalingene til folketrygden bør derfor være øremerket de nevnte formål. For å oppnå dette ønsker disse medlemmer å overføre rent sosiale velferdsordninger fra folketrygden til statsbudsjettet. Statsbudsjettet er det rette sted for politiske prioriteringer mellom grupper, støtte til arbeidsliv, og økonomisk støtte som er begrunnet i generelle politiske målsettinger.

Disse medlemmer viser til at Folketrygdfondet ble opprettet med hjemmel i folketrygdloven av 17. juni 1966 i forbindelse med innføringen av folketrygden. Den delen av folketrygdens inntekter som ikke gikk med til dekning av folketrygdens utgifter, skulle overføres til fondet. I perioden 1967-1979 ble fondet tilført 11,8 mrd. kroner fra folketrygden og tidligere fond. Etter at folketrygdens utgifter begynte å overstige inntektene i 1979, har disse midlene blitt værende i fondet. I tillegg har fondet vokst med den årlige avkastningen. Folketrygdfondet er i dag fristilt fra folketrygden i den forstand at det ikke blir overført midler til eller fra fondet, og det finnes ikke regler som hjemler bruk av fondet som likviditetsreserve for folketrygden.

Det er under ingen omstendighet nok midler i dagens folketrygdfond til finansiering av fremtidige og løpende pensjonsforpliktelse.

Disse medlemmer vil foreslå å innføre - dog ikke med virkning fra 2002 - et nytt system for finansiering av fremtidens trygde- og helseutgifter. Avkast-

ningen fra folketrygdfondet, petroleumsfondet og deler av statens eierskap i næringslivet benyttes til å delfinansiere pensjoner.

Det kan i tillegg utskrives trygdepremier og helsepremier som betales av arbeidsgiverne og arbeidstakerne. Behovet for premieinntekter knyttet til pensjoner vil avta etter hvert som et pensjonsfond bygges opp. Parallelt med dette reduseres inntektsskatter vesentlig slik at det samlede skattetrykk, representert ved skatter og trygde- og helsepremier reduseres.

Prinsippene og detaljeringen av et slikt system krever tid til utredninger. Hvis det imidlertid skal være innhold i uttalelser fra samtlige partier om at oljeformuen skal sikre fremtidige pensjonsforpliktelse, bør det være mulig å samle seg om hovedtrekkene i et slikt forslag.

Disse medlemmer vil avhende store deler av det statlige eierskapet i norsk næringsliv. Men disse medlemmer mener at så lenge vi har statlig eierskap, må dette tilrettelegges slik at eierskapet profesjonaliseres og utøves best mulig, men vil understreke at det samtidig må gjennomføres omfattende deregulering av lovverket for private finansinstitusjoner slik at man ikke opplever en konkurransevridning til fordel for offentlig eiet virksomhet. Det er vesentlig at politiske myndigheter har en klar oppfatning av hvordan vi skal løse våre fremtidige pensjonsforpliktelse uten at dette medfører økning i det totale skatte- og avgiftstrykk i Norge. Det er derfor nødvendig å omorganisere statens eierskap og kapitalforvaltning på en slik måte at dette i størst mulig grad kommer norske skattebetalere til gode, og på en slik måte at uheldig sammenblanding av roller fra statlige myndigheters side unngås. En betydelig del av aksjekapitalen i bedrifter notert på Oslo Børs er statseid og disponert av Regjeringen via statsråder som generalforsamling, eller som representant for staten som mindretallsseier. Den makt som dermed er sikret Regjeringen via eierrollen, er meget betydelig. Muligheten for sammenblanding av roller og avveininger mellom samfunnsøkonomiske og bedriftsøkonomiske interesser er betydelig.

Disse medlemmer mener at det for alle statlig eide bedrifter må klargjøres om eierskapet har et styringsformål eller et finansielt avkastningsformål. Enhver kombinasjon av disse to formål avvises idet den ene eller andre må velges etter en reell og konkret begrunnelse. Der eneste begrunnelse er såkalt nasjonalt eierskap for å bevare tilknytningen til Norge, og eventuelt hovedkontor i Norge, mener Fremskrittspartiet at selskapets vedtekter må endres slik at en såkalt gylden aksje, eiet av staten, sikres veto i de spørsmål som faller innenfor slike begrunnelser. Deretter defineres det statlige eierskapet som finansielt eierskap.

Salg av alle statens eierandeler i alle selskap med finansielle avkastningsformål som begrunnelse, vil ikke ha norske kjøpere, da omfanget er for stort, og det er stor mangel på norske finansielle investorer i og med at de store pensjonsforpliktelsene er i statens hånd gjennom Folketrygdfondet. Statens pensjonsforpliktelse

ser og finansielle eierposisjon kan kombineres ved å overføre statlige aksjer i bedrifter hvor finansiell avkastning er formålet til Folketrygdfondet. Samtidig gis dette fondet gradvis en mer normal fondsrolle overfor pensjonsutbetalingene i folketrygdsystemet. Når slike aksjer er overført Folketrygdfondet vil muligheten for misbruk av statens eiermakt fra politiske myndigheters side være bortfalt, og maktspredning vil være oppfylt. Ytterligere maktspredning kan oppnås ved å dele Folketrygdfondet opp i flere separate og selvstendige fond med egne styrer, administrasjoner og eierporteføljer, men med samme forhold til at Folketrygden disponerer avkastningen.

2.5 Det inntektspolitiske samarbeidet og sysselsettingspolitikken

2.5.1 Sammendrag

2.5.1.1 Sammendrag fra St.meld nr. 1 (2001-2002) (regjeringen Stoltenberg)

Det inntektspolitiske samarbeidet har vært en sentral del av den økonomiske politikken i Norge gjennom hele etterkrigstiden. Gjennomføringen av Solidaritetsalternativet, som sprang ut av arbeidet til Sysselsettingsutvalget, har gitt gode resultater, med økt sysselsetting og redusert arbeidsledighet

Dersom forskjellen i lønnskostnader mellom Norge og våre konkurrentland blir for stor, svekkes mulighetene til å holde høy sysselsetting og lav ledighet. Dette understreker viktigheten av at det inntektspolitiske samarbeidet videreføres.

I dagens situasjon, med mangel på arbeidskraft i flere sektorer, er det viktig at arbeidsmarkedsetaten raskt formidler informasjon om ledige stillinger og arbeidsøkernes kvalifikasjoner til brukerne. Arbeidsmarkedspolitikken skal bidra til at arbeidssøkere hurtigst mulig kommer i jobb. De ordinære arbeidsmarkedstiltakene vil særlig bli rettet inn mot kvalifisering, bl.a. gjennom kortvarige, yrkesrettede arbeidsmarkedssopplæringskurs (AMO). Det vil bidra til at ledige hurtigst mulig kan tilføres kvalifikasjoner tilpasset virksomhetenes kompetansebehov.

Sysselsettingspolitikken tar utgangspunkt i at arbeidskraften er vår viktigste ressurs. Den framtidige verdiskapingen og våre muligheter til å utvikle velferdsordningene er avhengig av tilgangen på arbeidskraft og av hvor effektivt vi klarer å utnytte ressursene og de kunnskapene hver enkelt av oss har.

Betydningen av en stor og effektiv arbeidsstyrke understrekes av at verdien av vår menneskelige kapital er anslått å være rundt 13 ganger høyere enn petroleumsformuen. Det betyr at en reduksjon av arbeidsstyrken med 7 pst., for eksempel gjennom utstøting fra arbeidslivet eller lavere avgangsalder, lengre ferie, kortere daglig arbeidstid eller økt sykefravær, vil redusere vår framtidige verdiskaping like mye som om hele petroleumsformuen ble borte. Økningen i det trygdefinansierte sykefraværet siden 1995 har alene redusert den effektive arbeidsstyrken med om lag 2 pst.

En økende andel eldre i den yrkesaktive befolkningen påvirker sykefraværet og tilgangen til uførepensjonsordningen. Befolkningsframskrivninger i Langtidsprogrammet 2002-2005 viser at antall personer vil avta i aldersgruppen 25-54 år, hvor yrkesdeltakelsen er på sitt høyeste og hvor tidligavgangen fra arbeidsmarkedet er betydelig lavere enn i eldre årsklasser. Nesten hele veksten i befolkningen i arbeidsdyktig alder fram til 2010 vil komme i aldersgruppen 55-66 år. Dette innebærer at endringer i befolkningens sammensetning isolert sett vil bidra til å øke avgangen til tidligpensjonsordninger betydelig fram til 2010. Hvis andelen uføre i de enkelte befolkningsgrupper holder seg uendret framover, kan antallet uførepensjonister øke med om lag 70 000 personer fra 2000 til 2010.

Hvis en ikke makter å begrense tidligavgangen fra arbeidsmarkedet og samtidig fristille ressurser gjennom omstilling og fornyelse, vil det være vanskelig å utvikle det offentlige tjenestetilbudet i takt med behov og ønsker. Regjeringen tar derfor sikte på å styrke arbeidslinjen i sysselsettings- og trygdepolitikken. Det er satt i gang et arbeid med å reaktivisere uførepensjonister som har utsikter til å komme tilbake til arbeidslivet. I den forbindelse vil det bli iverksatt forsøk med et eget reaktiviseringstiltak, hvor bruk av lønnstilskudd kombineres med midlertidig ansettelse av tiltaksdeltakere. Samtidig har en innskjerpet kravene til at attføring skal være forsøkt før det innvilges uførepensjon. For å styrke innsatsen på disse to områdene økes bevilgningene til attføringstiltak for yrkeshemmede. Det arbeides videre med å følge opp Sandman-utvalgets innstilling med sikte på å redusere sykefraværet og tilgangen til uføretrygd.

2.5.1.2 Sammendrag fra St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002) (regjeringen Bondevik II)

Årslønnsveksten har avtatt siden 1998, da lønnsveksten var dobbelt så høy som hos våre handelspartnere. Årslønnsveksten anslås til 4 1/2 pst. i 2001 og 4 1/4 pst. i 2002. Anslaget for neste år er basert på at det gis moderate lønnstillegg. Den nylig inngåtte endringen i arbeidstidsavtalen for lærerne i grunn- og videregående skole vil isolert sett bidra til å øke årslønnsveksten for lønnstakere med om lag 1/4 prosentpoeng fordelt på årene 2002 og 2003. Denne avtalen har imidlertid sin motpost bl.a. i at lærerne skal øke sin undervisningstid, og avtalen vil dermed ikke påføre kommunene merkostnader. Utvidelsen av ferien med til sammen fire dager har økt bedriftenes påløpte lønnskostnader både i 2000 og 2001. Selv om lønnsveksten har avtatt noe de siste par årene, ligger den likevel klart høyere enn hos våre handelspartnere. Med mangel på arbeidskraft i mange sektorer er det krevende å få lønnsveksten ned mot nivået hos våre handelspartnere.

Siden midten av 1990-tallet har tidligavgangen fra arbeidslivet og sykefraværet økt sterkt. Sykefraværet som folketrygden dekker svarte til nesten 90 000 årsverk i 2000, mot vel 50 000 årsverk i 1995. Ved utgan-

gen av 2000 var det nesten 280 000 uførepensjonister, som er en økning på i overkant av 40 000 siden 1995. Veksten både i sykefraværet og i antallet nye uførepensjonister har flatet noe ut i 2001. For å redusere sykefraværet og tilgangen til uføretrygd inngikk regjeringen Stoltenberg i begynnelsen av oktober i år en intensjonsavtale med partene i arbeidslivet om et mer inkluderende arbeidsliv. Avtalen, som har en prøveperiode på vel fire år, skal evalueres etter 2. kvartal 2003. Målene med avtalen er:

- Å redusere sykefraværet med minst 20 pst. for hele avtaleperioden i forhold til sykefraværnivået for 2. kvartal 2001, i henhold til den sentrale sykefraværstatistikken.
- Å få tilsatt langt flere arbeidstakere med redusert funksjonsevne (yrkeshemmede, arbeidstakere på attføringstiltak, reaktiviserte uføretrygdede) enn i dag. Måltall vil bli fastsatt etter nærmere drøftinger med arbeidslivets parter.
- Å øke den gjennomsnittlige avgangsalderen fra arbeidslivet.

Regjeringen ser det som positivt at det er inngått en avtale for å redusere sykefraværet. Utviklingen på dette området må følges nøye, og dersom målene for redusert fravær ikke nås, vil en måtte vurdere innstramminger i regelverket for sykepenger.

I dagens situasjon rettes arbeidsmarkedstiltakene inn mot å tilføre arbeidssøkere nødvendig kompetanse for å gå inn i ledige stillinger. Tiltakene vil bli satt inn overfor utsatte grupper i arbeidsmarkedet (som f.eks. ungdom, langtidsledige og innvandrere). I Nasjonalbudsjettet ble det lagt til grunn et tiltaksnivå på 8 200 plasser som gjennomsnitt for 2002, og at dette ville gi grunnlag for en tiltaksaktivitet i første halvår 2002 om lag på linje med nivået i andre halvår i år. Regjeringen foreslår å ikke endre bevilgningen til ordinære arbeidsmarkedstiltak. Tiltaksnivået vil bli vurdert på nytt i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2002.

2.5.2 Komiteens merknader

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til regjeringen Stoltenbergs omtale av sysselsettings- og inntektspolitikken i Nasjonalbudsjettet.

Disse medlemmer mener at arbeidskraften er vår viktigste ressurs. Den framtidige verdiskapingen og våre muligheter for å utvikle velferdstilbudet er avhengig av tilgangen på arbeidskraft, og at den enkelte får utnytte sine ressurser og kunnskaper best mulig.

Disse medlemmer vil peke på at den sterke veksten i norsk økonomi fra begynnelsen av 1990-tallet har ført til rekordhøy yrkesdeltaking. Veksten har vært særlig høy blant ungdom og kvinner. Den sterke veksten har falt sammen med høy avgang fra arbeidsmarkedet ved tidlig pensjonering, uføretrygging og sterk

økning i sykefraværet. Nye tall kan tyde på at denne veksten er i ferd med å avta, men den tidlige avgangen fra yrkeslivet er likevel fortsatt bekymringsfull.

Disse medlemmer konstaterer at i de siste fem årene har om lag en tredjedel av den samlede utgiftsveksten i de offentlige budsjettene gått med til å dekke veksten i antall uførepensjonister og utgifter til sykepenger. Dette legger sterke bindinger på budsjettpolitikken.

Disse medlemmer mener at arbeidslivet skal ha plass til alle, og at arbeidslivet derfor må gjøres mer inkluderende. I den enkelte virksomhet må forholdene i større grad legges til rette for mennesker som ikke kan yte full innsats.

Disse medlemmer støtter Intensjonsavtalen for et inkluderende arbeidsliv og de virkemidlene som følger med avtalen. For å nå målene i avtalen om å redusere sykefraværet, få flere med redusert funksjonsevne i arbeid og øke den gjennomsnittlige avgangsalderen fra arbeidslivet, må avtalen følges aktivt opp av alle parter. I avtalen har Regjeringen forpliktet seg til å bygge opp en egen tjeneste som skal bistå bedriftene i deres sykefraværarbeid. Disse medlemmer mener derfor at det er uheldig at regjeringen Bondevik II foreslår å kutte i driftsutgiftene til Trygdeetaten.

Disse medlemmer viser videre til at regjeringen Bondevik II i sitt budsjettforslag anslår økt ledighet og derfor budsjetterer med 500 mill. kroner mer i dagpenger. Disse medlemmer mener det er behov for mer aktiv innsats dersom ledigheten øker, og har registrert at Regjeringen ikke foreslår å øke omfanget av arbeidsmarkedstiltakene.

Disse medlemmer mener at det er viktig å videreføre det inntektspolitiske samarbeidet, der partene i arbeidslivet gjennom moderate lønnsoppgjør bidrar til å sikre en sterk konkurranseutsatt sektor. Det inntektspolitiske samarbeidet har vært en sentral del av den økonomiske politikken i Norge gjennom hele etterkrigstiden. Dette samarbeidet har bidratt til at Norge har hatt lavere arbeidsledighet enn de fleste OECD-land.

Et partssammensatt utvalg, som ble nedsatt i forbindelse med lønnsoppgjøret i 1999, foreslo en rekke tiltak for å styrke etter- og videreutdanningen i arbeidslivet. Disse medlemmer vil peke på at regjeringen Stoltenberg i sitt forslag til statsbudsjett viderefører satsingen på Kompetansereformen. Regjeringen Stoltenberg foreslår å lovfeste en individuell rett til grunnskoleopplæring for voksne som har behov for det fra 1. august. Videre følger Regjeringen Stoltenberg opp Kompetanseutviklingsprogrammet med en bevilgning på 100 mill. kroner. Arbeidet med blant annet dokumentasjon og verdsetting av realkompetanse skal fortsette.

Disse medlemmer har merket seg at regjeringen Bondevik II vil fortsette det inntektspolitiske samarbeidet, men har flere forslag som vil gjøre dette samarbeidet vanskeligere. Disse medlemmer vil spesielt peke på at Regjeringen trekker tilbake forslaget om

å øke fradraget for fagforeningskontingenten, og at regjeringens skatteopplegg har en svært skjev sosial profil.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre understreker at arbeidskraften er Norges viktigste ressurs. I mange sektorer er det fortsatt mangel på arbeidskraft. Det bør derfor settes inn tiltak for å øke tilgangen på arbeidskraft. Disse medlemmer vil vise til at Regjeringen vil rette arbeidsmarkedstiltakene inn mot å tilføre arbeidstakere nødvendig kompetanse for å gå inn i ledige stillinger. Tiltakene bør settes særlig inn overfor utsatte grupper i arbeidsmarkedet, som ungdom, langtidsledige og innvandrere. Også Arbeidsmarkedsetaten bør konsentrere sitt arbeid om disse gruppene.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre er bekymret for den store økningen i sykefravær de siste årene, selv om økningen har flatet noe ut i 2001. Disse medlemmer vil vise til den forrige regjeringens intensjonsavtale med partene i arbeidslivet, og ser positivt på denne. Utviklingen på dette området må imidlertid følges nøye.

Disse medlemmer vil vise til at Regjeringen har fremmet et budsjettforslag som gir et godt grunnlag for lavere rente og redusert prisvekst. Dette vil legge forholdene til rette for økt sysselsetting. En forutsetning for dette er et moderat lønnsoppgjør til våren. Disse medlemmer vil understreke partene i arbeidslivet sitt ansvar for å gi sitt bidrag for å få lønnsveksten i Norge ned mot nivået hos våre handelspartnere gjennom et moderat lønnsoppgjør.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at ledigheten nå er økende og over 3 pst. av arbeidsstyrken. Disse medlemmer tar avstand fra holdningen om at dette er et akseptabelt ledighetsnivå, og den implisitte forutsetningen om at de som i dagens arbeidsmarked ikke har arbeid, ikke egner seg til arbeid. Disse medlemmer mener det må være en målsetting å få ledigheten ytterligere ned. Dette kan gjøres gjennom bruk av økonomiske virkemidler. Formidlingen av arbeidskraft styrkes og effektiviseres gjennom privat arbeidsformidling, og det gis langt større incitament til å ta lønnet arbeid ved hjelp av skattelettelser og innstramminger i dagpengeordningen, med innføring av plikt til å ta imot tilbudt arbeid.

Disse medlemmer er også opptatt av at arbeidsstyrken økes, gjennom tiltak som gjør det mer opprett til å søke å skaffe seg lønnet arbeid. I tillegg mener disse medlemmer at det er viktig at den arbeidskraften som til enhver tid er tilgjengelig, brukes på en best mulig måte med hensyn til å skape et grunnlag for økt vekst. Det offentlige byråkrati må reduseres, støtten til ulønnsomme arbeidsplasser må reduseres, og det

må legges til rette for at arbeidskraften mobiliseres yrkesmessig og geografisk slik at denne, vår viktigste ressurs, brukes på best mulig måte.

En konsekvens av økonomisk vekst, høyere og mer effektiv sysselsetting, er at det legges et grunnlag for generelt høyere lønnsvekst. Lønnsvekst er selvsagt et gode, og desto mer forholdene legges til rette for at lønningene kan øke, desto bedre er den økonomiske politikken.

Disse medlemmer tar avstand fra en forenklet moderasjonslinje. Det er for eksempel ikke noe mål at timelønnskostnadene skal øke mindre i Norge enn hos våre handelspartnere. Det er i utgangspunktet helt feil å sammenligne timelønnskostnader over landegrensene. Hvis produktiviteten øker, vil lønningene kunne øke, uten at kostnadene pr. produsert enhet i bedriftene øker. For disse medlemmer er det derfor et mål å øke lønningene, på samme måte som det er et mål å øke den økonomiske veksten og produktiviteten.

Disse medlemmer er samtidig klar over at LO og andre arbeidstakerorganisasjoner besitter en potensiell stor makt med hensyn til å kunne presse lønnsnivået høyere enn produktivitetsutviklingen gir grunnlag for. Da vil resultatet bli arbeidsledighet eller feil bruk av arbeidskraften. Dette problemet mener disse medlemmer gradvis må løses ved at de lover som regulerer arbeidsmarkedet endres, slik at lønninger i større grad blir bestemt individuelt, eller på den enkelte bedrift. Disse medlemmer vil begrense organisasjonenes makt på arbeidsmarkedet og mener "solidaritetsalternativet" er et skjørt grunnlag å basere den langsiktige utviklingen i sysselsettingen på.

Disse medlemmer mener at lønnsfastsettelsen i utgangspunktet burde skje lokalt i den enkelte bedrift, og at dette må gjelde både i offentlig og privat sektor. Dette for å styrke fleksibiliteten i arbeidsmarkedet. Sentral lønnsfastsettelse og detaljerte avtaler bidrar til å minske de lokale parters ansvar for lønnsdannelsen. En omlegging til en slik inntektspolitikk vil etablere lønns- og forhandlingssystemer tilpasset en samfunnsutvikling som setter store krav til omstillinger og kompetanseoppbygging under skiftende rammebetingelser. Ressurser som i dag går til unødvendig administrasjon, tilsyn og kontroll må kanaliseres over i tjenesteytingen.

Norsk offentlig forvaltning har i for stor grad vært preget av sektorvise krav til likhet i organisering, likhet i økonomiske rammer, og likhet i mål og krav, helt uavhengig av lokale utfordringer og forhold. Det må legges til rette for større differensiering lokalt. Det må også gjelde for lønnspolitikken. Holdenutvalget la frem sin utredning i juni 2000. For første gang har et utvalg hvor partene i arbeidslivet var sterkt representert, gått langt i å erkjenne at måten lønnsfastsettelsen skjer på i offentlig sektor, må ta sin del av skylda for de problemer vi har i det offentlige.

Et stivbeint forhandlingssystem preget av generelle tillegg til alle, uavhengig av ansvar, innsats og kompetanse, har ikke tatt hensyn til det offentliges behov for

å tiltrekke seg ettertraktet arbeidskraft. Resultatet er en sammenpresset lønnsstruktur og økte forskjeller mellom grupper med høyere utdanning i offentlig og privat sektor. Det har gjort det vanskeligere å få tak i kompetent arbeidskraft. Dette gjelder særlig yrker som har et alternativ i privat sektor. Har man muligheten, søker man seg gjerne over i en jobb hvor man føler seg skikkelig verdsatt. For yrkesgrupper som ikke har noe alternativ i privat sektor, er det rekrutteringen til yrket som rammes. Dette må stats- og kommunesektoren som arbeidsgiver ta hensyn til i sin lønnspolitikk.

Fordelen med lokale forhandlinger er at de gir bedre samsvar mellom lønn, produktivitet og etterspørsel etter arbeidskraft. De lokale parter kan bruke individuelle vurderinger for å honorere dyktighet, ansvar og innsats. Det gir fleksibilitet og omstillingsevne. Hensynet til faktorer som bare kan bedømmes på arbeidsplassene krever lokal lønnsdannelse. Gjennom lokal lønnsdannelse økes motivasjonen for innsats på den enkelte arbeidsplass, som igjen bedrer produktiviteten både i privat og offentlig sektor, og legger grunnlaget for styrket konkurransevne. Argumentene for lokal lønnsdannelse er dermed både geografiske, bransjemessige, utdanningsmessige, produktivitetmessige og individuelle.

Ifølge nasjonalbudsjettet har inntektspolitikken et hovedansvar når det gjelder å sørge for at inflasjonen holdes lav og på linje med våre handelspartnere. Inntektspolitikken, altså utfallet av lønnsoppgjørene, kan ikke ha dette ansvaret. Inntektsoppgjørene er av betydning for sysselsettingsutviklingen og påvirker den generelle realøkonomiske utviklingen, men den kan ikke delegeres ansvaret for økonomiens nominelle utvikling. Et ekspansivt lønnsoppgjør vil på sikt, og i større grad føre til redusert sysselsetting og lavere vekst enn det vil føre til høyere inflasjon. Inflasjonsraten er i hovedsak bestemt av pengepolitikken og bestemmes uavhengig av inntektspolitikken.

Internasjonalt er det ikke noen sammenheng mellom lønnsutviklingen og inflasjon når lønnsutviklingen har sin grobunn i produktivitetutvikling. Mange land i euro-området har høyt lønnsnivå, høy sysselsetting i kombinasjon med lav inflasjon.

Disse medlemmer er svært bekymret over det økende sykefraværet i Norge og de påfølgende merutgifter for folketrygden. Det har vært en vedvarende økning i sykefraværet siden 1994. Sykefravær påfører det norske samfunn betydelige utgifter og medfører selvsagt tapt produksjon både i privat og offentlig sektor. Det er derfor nødvendig å få sykefraværet ned.

Disse medlemmer viser til den nylig inngåtte avtale mellom LO og NHO for å redusere sykefraværet med 20 pst. Disse medlemmer er av den oppfatning at dersom dette skal kunne være realistisk må en kunne forvente en effekt av dette allerede i 2002. Ifølge notat fra NHO av 1. november 2001 bør det kunne forventes en reduksjon på 5 pst. allerede i 2002, og NHO legger til grunn at det vil bety en reduksjon på 1,1 mrd.

kroner. Disse medlemmer følger derfor opp denne forventning, og reduserer kapitlet tilsvarende.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti vil peke på at den begrensede faktoren i forhold til å løse mange utfordringer i offentlig sektor i mange tilfeller nå er arbeidskraft, ikke penger. Det betyr at økt aktivitet i offentlig sektor kun er mulig hvis vi øker arbeidstilbudet, eller hvis arbeidskraft overføres fra privat sektor.

Det norske arbeidsmarkedet er stramt. Selv om det meldes om en viss økning i arbeidsledigheten, melder mange bedriftene om mangel på arbeidskraft. Svak tilgang på undervisnings- og helsepersonell svekker velferdstjenestene, og gjør videre utbygging av helse-, omsorg- og utdanningssektoren vanskeligere. Samtidig er det fortsatt ledige hender som ikke tas i bruk, og hender som kan brukes til nyttigere ting. Disse medlemmer understreker at hovedutfordringen nå er å kvalifisere de som vil og kan jobbe mer, til de jobber som står ledige.

Sosialistisk Venstrepartis sysselsettingspakke består både av tiltak som kan gjennomføres umiddelbart, og av tiltak som trenger grundigere behandling. Sosialistisk Venstreparti ber Regjeringa om å legge fram en helhetlig pakke på dette området med basis i disse tiltakene:

1. *Kontantstøtten avvikles.*

Det skal lønne seg å være yrkesaktiv, også for småbarnsmødre. Innsparingene brukes til å redusere oppholdsbetalingen i barnehagene.

2. *Fra uføretrygd til lønna arbeid.*

Alle uføretrygdede under 50 år innkalles til intervju for å gå igjennom mulighetene for å ta seg lettere arbeid på hel- eller deltid. Arbeidsgivere som ansetter tidligere uføretrygdede tilbys et lønnstilskudd for å dekke deler av den nyansattes lønn.

Funksjonshemmede må lettere få jobb, utdanning og transport. A-etat må utvikle kompetanse for å skreddersy opplegg for funksjonshemmede. Transportordninger må også utvikles for funksjonshemmede i høyere utdanning.

3. *Kvalifisering av arbeidsledige.*

Alle ledige skal få tilbud om jobb, utdanning eller tiltaksplass innen 4 uker. Det innføres en ordning med lønnstilskudd jf. Innst. S. nr. 222 (1999-2000) Utjammingsmeldinga.

4. *Skattelette til lavtlønte*

Økning av særskilt fradrag i arbeidsinntekt, øvre grense i minstefradraget og satsen i minstefradraget, kombinert med økt frikortgrense reduserer skatten for lavtlønte, og gjør overgang fra trygd til arbeid mer lønnsomt.

5. *Innvandringsstoppen må mykes opp.*

Innvandrere og flyktninger må lettere få godkjent kompetanse og utdanning fra hjemlandet. Sosialistisk Venstreparti vil etablere en "Green card"-ord-

ning – der det åpnes for arbeidsinnvandring fra land utenfor EØS. Reglene for å søke arbeids- og oppholdstillatelse i Norge bør gjøres smidigere, og behandlingstida i Utlendingsdirektoratet må reduseres kraftig.

6. *Heller skoler enn kjøpesentre.*

Norge trenger bygningsarbeidere til å forbedre standarden på skolene, ikke flere kjøpesentre. Bygging av nye kjøpepalass får vente til skolebarna har fått sitt, og bør forbys i en periode på 4 år.

7. *Økt grense for hvor mye studenter kan tjene ved siden av studiene.*

Studenter i våre storbyer er i en vanskelig økonomisk situasjon pga. et tøft boligmarked. Gjennom å øke inntektsgrensa før Lånekassa avkorter støtten, kan arbeidskraft frigjøres.

8. *Stimuler eldre til fortsatt innsats i arbeidslivet.*

Mange eldre har god helse, og kan med sin erfaring gi verdifulle bidrag i arbeidslivet. Vi utfordrer Regjeringa til å komme med en pakke som stimulerer til dette.

9. *Arbeid er nødvendig for integrering.*

Introduksjonsprogram for innvandrere og flyktninger med fokus på norsk, samfunnskunnskap og arbeidsopplæring i hele landet. Dette kombineres med en introduksjonsstønad for å folk over fra sosialhjelp til fast inntekt.

10. *Redusert verneplikttid.*

6 måneders militær og sivil førstegangstjeneste. Ca. 15 000 unge menn avtjener førstegangstjeneste hvert år, følgelig kan 7 500 årsverk frigjøres på sikt hvis verneplikttida effektiviseres. Dette må skje etter en periode med nedtrapping.

Disse medlemmer viser til forslag under kapittel 8 i denne innstilling.

Komiteens medlem fra Senterpartiet støtter den inngåtte "Intensjonsavtale om et inkluderende arbeidsliv", men mener at de praktiske tiltak er alt for beskjedne i forhold til behov for arbeidskraft i næringslivet og behovet som de mange ledige og undersysselsatte har for å komme i arbeid. Samtidig mener dette medlem at de varslede tiltak for betydelig økning av arbeidskraftinnvandring vil ødelegge for den ønskelige satsingen på å mobilisere mer av den arbeidskraft som finnes tilgjengelig.

Med bakgrunn i at arbeidskraft er samfunnets absolutt viktigste ressurs, vil dette medlem peke på den betydelige sløsing som foregår i henhold til ulike undersøkelser:

- Antall helt ledige og på ordinære tiltak er om lag 70 000.
- Antall på yrkesrettet attføring er over 60 000 og økte med 11 pst. siste år.
- Antall uføre over 16 år er 260 000.
- Sykefravær utgjorde 220 000 årsverk.

- Antall årsverk tapt i helsekø er 7 300.
- 67 000 deltidsarbeidende ønsker å arbeide 23 000 årsverk mer.
- 30 000 yrkeshemmede ønsker å arbeide - 14 000 er meldt ledige.
- 182 000 ekstra årsverk av innvandrere i løpet av 10 år forutsatt samme yrkesdeltagelse som gjennomsnittet.
- 400 000 årsverk mer av kvinner forutsatt samme yrkesdeltagelse som menn.
- 72 000 færre på pensjon om uføre-/pensjonsraten for de over 60 år var som i 1980.
- I deler av landet er tilbudet av arbeidskraft større enn etterspørselen.

Dette medlem vil understreke den betydning helseforebyggende tiltak kan ha for tilgangen på arbeidskraft. Dette medlem mener samfunnet må satse langt mer på å forebygge at folk bli pasienter og klienter, og at slik forebyggende virksomhet må bli et viktig formål på alle politikkområder og på alle samfunnsnivå. Samtidig er det svært viktig at det på den enkelte arbeidsplass blir tatt hensyn til at den enkeltes tåleevne ikke blir overskredet. Når det skjer, er dette ofte fordi det er vanskelig å skaffe nok arbeidskraft eller presset for økt effektivitet er blitt for stort.

Like viktig som å forbedre tilgangen på arbeidskraft, er betydningen for den enkeltes livskvalitet av å komme i arbeid. Dette medlem anser arbeid som gir lønn som det viktigste bidrag til å hjelpe fattige til å greie seg sjøl. En rekke negative levekår er knyttet til at voksne ikke har arbeid.

Dette medlem vil vise til Senterpartiets forslag om økte bevilgninger til arbeidsforberedende tiltak, og økt behandlingsskapasitet ved sykehus og opptreningsinstitusjoner. Dette medlem mener det er særlig viktig med tiltak rettet mot eldre arbeidstakere da aldersgruppen 55-67 år vil øke med over 200 000 personer i løpet av de nærmeste 10 år. Det vises til privat forslag Dokument nr. 8:14 (2001-2002) der Regjeringen bes legge fram en egen handlingsplan for økt yrkesdeltagelse for denne gruppen.

Dette medlem mener det må legges mer vekt på likestilling i arbeidslivet ut fra likelønnspektiv og for å utnytte bedre kvinners evner i ledende posisjoner. For å bidra til at kvinner lettere får jobb, foreslår Senterpartiet på nytt at pensjonspremier skal være kjønnsnøytrale.

Dette medlem mener en bedre utnyttelse av tilgjengelige arbeidskraftreserver vil bidra til lågere lønns- og prisstigning, og også bidra til at rentene kan gå ned. En slik utvikling vil alle være tjent med, og næringslivets konkurransevne vil kunne bedres. Ved at innenlands arbeidskraft gjøres tilgjengelig og ved at statlige arbeidsplasser flyttes ut av Oslo, vil presset på boligmarkedet og offentlige tjenester i pressområdene bli langt mindre enn om arbeidskrafta hentes fra utlandet.

Dette medlem vil peke på de positive resultater av det inntektspolitiske samarbeid, og mener at fortsatt innsats for utjevning av levekår gjennom et rettferdig skattesystem vil være av avgjørende betydning for fortsatt moderat lønnsutvikling. Dette medlem anser sentralt fastsatte lønnsavtaler, gjerne for noe lengre perioder, som gunstig for å unngå for store lønnsforskjeller.

Komiteens medlem fra Kystpartiet viser til sine fraksjonsmerknader, jf. avsnitt 9.6 i denne innstilling.

2.6 Tiltak for å bedre økonomiens virkemåte

2.6.1 Sammendrag

2.6.1.1 Sammendrag fra St.meld. nr. 1 (2001-2002) (regjeringen Stoltenberg)

For å sikre et høyt velferdsnivå må en sikre at ressursene utnyttes så effektivt som mulig både i privat og offentlig sektor. Innen flere områder der det offentlige tidligere hadde et direkte ansvar for produksjonen av varer og tjenester, er det gjennom 1990-tallet innført markeder med konkurranse. Viktige eksempler på slik deregulering er telemarkedet og kraftmarkedet. Omfanget av næringsstøtte er blitt redusert i OECD-området, og tekniske handelshindre er blitt bygget ned. EØS-avtalen har bidratt til at Norge deltar i et stort indre marked i Europa, samtidig som den har ført til reformer både i Norge og andre land for å styrke konkurransen. Det vises til kap. 5 i St.meld. nr. 1 (2001-2002) for en omtale av ulike tiltak for å bedre produktmarkedenes virkemåte.

Regjeringen legger vekt på en aktiv konkurransepolitikk som skal sikre effektiv ressursbruk ved å legge til rette for virksom konkurranse. Det er i den forbindelse viktig at myndighetene har mulighet til å gripe inn hurtig og effektivt overfor atferd som begrenser konkurransen. Utvalget som vurderer norsk konkurranselov-givning har foreslått å gi norske myndigheter kompetanse til fullt ut å håndheve EØS-avtalens bestemmelser om forbud mot konkurransebegrensende samarbeid og misbruk av markedsrett. Regjeringen vil komme tilbake til dette.

Innen offentlig sektor er utvikling av gode styrings-systemer viktig for å sikre effektiv ressursutnyttelse. Helsesektoren, undervisningssektoren og justissektoren er eksempler på sektorer der det har vært utredet og gjennomført omfattende reformer med sikte på å utnytte ressursene bedre. Det vises til kap. 5 for en nærmere omtale av fornyelse av offentlig sektor.

Forskning og utvikling (FoU) er et prioritert område for Regjeringens politikk. Regjeringens mål er at FoU-innsatsen i Norge innen 2005 skal komme opp på gjennomsnittlig OECD-nivå, målt som andel av BNP. Dette målet er ambisiøst og vil kreve betydelig styrking av forskningsinnsatsen både fra det offentlige og næringslivet. Regjeringen foreslår derfor en betydelig reell vekst i de samlede bevilgningene til FoU-formål i budsjettet for 2002. I tillegg foreslår Regjeringen, i

tråd med Stortingets vedtak i forbindelse med behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett 2001, å innføre en ordning med skattefradrag for FoU-investeringer. For å stimulere til sterkere FoU-innsats i næringslivet, foreslås det at ordningen innrettes mot små og mellomstore bedrifter. Regjeringen mener imidlertid at en tilskuddsordning vil være teknisk enklere og ivareta Stortingets intensjoner bedre enn den skattefradragsordningen som fremmes, og ber Stortinget overveie en regelstyrt tilskuddsordning framfor skattefradrag for FoU. En nærmere omtale av støtte til forskning og utvikling er gitt i avsnitt 5.2.4 i meldingen.

Forslaget om en ordning med skattefradrag for FoU-investeringer er omtalt nærmere i kapittel 5 i Ot.prp. nr. 1 (2001-2002) og avsnitt 2.3.2 i St.prp. nr. 1 (2001-2002) Skatte-, avgifts- og tollvedtak.

2.6.1.2 Sammendrag fra St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002) (regjeringen Bondevik II)

Det er også behov for tiltak for å bedre effektiviteten i økonomien. Flere av de foreslåtte tiltakene særlig på skattesiden i budsjettet for 2002 bidrar til å bedre økonomiens virkemåte. Det er også viktig å styrke konkurransepolitikken for å understøtte en effektiv bruk av samfunnets ressurser. Det vises bl.a. til omtalen av avviklingen av flypassasjeravgiften ovenfor.

Regjeringen vil kritisk gå gjennom omfanget og organiseringen av statlig eierskap. Et mer profesjonelt statlig eierskap vil over tid bidra til å styrke næringslivet. For selskaper der staten fortsatt er en betydelig eier, legger Regjeringen opp til at det må være et klart skille mellom statens rolle som eier og som myndighetsutøver. I forbindelse med tilleggsproposisjonen foreslås det derfor å flytte eierskapet av flere statlige selskaper til Nærings- og handelsdepartementet. Regjeringen foreslår også at Stortinget utvider Regjeringens fullmakter til å endre statens eierandeler i de selskapene som forvaltes av Nærings- og handelsdepartementet. Regjeringen vil i et eget framlegg til Stortinget i vårsesjonen 2002 gi en samlet framstilling av eierskapspolitikken.

2.6.2 Komiteens merknader

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser også til at en velfungerende og effektiv offentlig sektor er viktig for næringslivets konkurransevne i vid forstand. En av de største utfordringene i norsk økonomi er tilgangen på arbeidskraft. Full barnehagedekning er avgjørende for en ytterligere økning i yrkesandelene. Likeledes er næringslivet avhengig av godt utbygde omsorgsløsninger for de eldre og syke.

Disse medlemmer vil påpeke viktigheten av at de ansatte og deres organisasjoner tas med på råd og høres i forbindelse med fornyelsesarbeidet.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Bondevik II har foreslått drastiske kutt i SND og distriktspolitikken, samt i viktige deler av forskningsmidlene, for eksempel til fiskeriformål. Dette vil føre til en kraf-

tig svekkelse av nyskapingen i distriktene. Rundt 15 000 små og mellomstore bedrifter har lån og tilskudd fra SND.

Disse medlemmer vil advare sterkt mot en rent markedsorientert politikk som utelukkende legger vekt på generelle økonomiske rammebetingelser og generelle virkemidler. Et mangfoldig og langstrakt land som vårt trenger også målrettede tiltak for distrikter og næringer for å sikre nyskaping og verdiskaping.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil peke på at det er vekstevnen i fastlandsøkonomien som bestemmer velferdsutviklingen i Norge. Det er viktig at landets ressurser utnyttes så effektivt som mulig, både i offentlig og privat sektor.

Det statlige eierskapet i norsk næringsliv er omfattende, organisert på en rekke ulike måter og med ulike formål. I mange tilfeller er det konflikter mellom statens rolle som eier og kontrollmyndighet. I dag er ofte både eierskapet og kontrollmyndighet samlet i samme departement. Disse medlemmer vil i denne sammenheng vise til at Regjeringen foreslår å flytte eierskapet av flere statlige selskaper til Nærings- og handelsdepartementet.

Disse medlemmer mener at staten må ha en gjennomtenkt strategi for sitt eierskap i næringslivet. Statens fremtidige eierskap bør begrenses til selskaper av forvaltningsmessig karakter og selskaper der eierskapet har en klar politisk begrunnelse. Statlige virksomheter skal ikke tilby produkter og tjenester på rene markedsmessige vilkår som private kan gjøre like godt eller bedre. I mange tilfeller kan fellesskapets interesser ivaretas like godt eller bedre gjennom utforming av lovverk, rammebetingelser og utøvelse av kontrollmyndighet. Disse medlemmer støtter derfor Regjeringens forslag om å få utvidet Regjeringens fullmakt til å endre statens eierandeler i de selskapene som forvaltes av Nærings- og handelsdepartementet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til omtalen av regjeringen Stoltenbergs tiltak for å bedre økonomiens virkemåte i Nasjonalbudsjettet.

Disse medlemmer vil fremheve regjeringen Stoltenbergs arbeid med å fornye offentlig sektor. En vel fungerende og effektiv offentlig sektor er viktig for velferden og oppslutningen om fellesskapsløsningene. Disse medlemmer viser spesielt til den omfattende omorganiseringen av sykehussektoren som regjeringen Stoltenberg fikk tilslutning til og som vil legge grunnlaget for en bedre utnyttelse av ressursene og gjøre det mulig å kutte helsekøene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet understreker at det overordnede målet med strukturpolitikk er å bidra til at landets samlede ressurser utnyttes så effektivt som mulig. Bedre utnyttelse av ressursene vil gi grunnlag for størst mulig verdiskap-

ning og velferd i samfunnet. Det er gjennom en vellykket strukturpolitikk samfunnet får best mulighet til å oppfylle andre målsettinger. Disse medlemmer viser til at globaliseringen og den teknologiske utviklingen driver frem omfattende strukturendringer i næringslivet. Nye bedrifter etableres og gamle utvikles i et høyere tempo enn tidligere. Utviklingen stiller større krav til omstilling, men byr også på store muligheter for et land som greier å utvikle et klima for nyskaping og entreprenørskap. Hovedutfordringen i næringspolitikken blir derfor å øke tilveksten av ny næringsvirksomhet. Siden investeringskapital og kunnskapsmedarbeidere kan forflytte seg dit rammebetingelsene er best må Norge fremstå som et attraktivt område for investeringer og utvikling av nye ideer og virksomheter. For at norske bedrifter skal kunne konkurrere effektivt, og Norge oppfattes som et jevnbyrdig investeringsområde må norske rammebetingelser være attraktive. Skal vi sikre et høyt norsk velferdsnivå i fremtiden kan ikke skatte- og avgiftsnivået være høyere enn i EU-landene.

Disse medlemmer mener det er en sentral strukturpolitisk erkjennelse at offentlige myndigheter ikke skal peke ut markedets vinnere, men legge til rette for verdiskaping ved å fjerne hindringer for vekst og nyskaping. Selektiv næringsstøtte til bedrifter og bransjer bør utvikles til fordel for bedre rammebetingelser for all næringsvirksomhet.

Disse medlemmer ønsker å fjerne reguleringer som gjør det vanskeligere å drive næringsvirksomhet og egen bedrift i Norge. Samtidig må det bli enklere og mer attraktivt å jobbe. Tilgangen på arbeidskraft må økes og det må legges til rette for økte investeringer. Til tross for at det på mange områder er mangel på arbeidskraft, fremmer Regjeringen ingen forslag for å få flere i arbeid. Stivbente regler om frivillig overtid, midlertidige ansettelse og begrensninger i åpningstidsloven er eksempler på reguleringer som hemmer aktiviteten i bedriftene og reduserer tilgangen på arbeidskraft.

Disse medlemmer viser til at arbeidskrevende og unødvendige rutiner og forskrifter fører til store mengder ekstraarbeid. Skjemabelastningen på norske bedrifter tilsvarer mer enn 7 000 årsverk. I tillegg er det ofte svært arbeidskrevende å holde oversikt over ulike offentlige regler og forskrifter. Disse medlemmer understreker at det er et betydelig samfunnsøkonomisk problem når knappe arbeidskraftsressurser bindes opp i uproduktivt arbeid. Små bedrifter er særlig utsatt fordi de må bruke en uforholdsmessig stor andel av arbeidsressursene. Disse medlemmer mener næringslivet må få bruke mer tid på produktiv virksomhet og mindre tid på skjemaufylling og å tilpasse seg et uoversiktlig og komplisert regelverk. Til tross for at det har vært en erklært oppgave for flere regjeringer å redusere skjemaveldet er det ingen forbedringer å spore. Disse medlemmer etterlyser derfor en samlet strategi med slagkraftige virkemidler som kan bidra til en omfattende reduksjon i skjemaveldet og

forenkling og fjerning av lover og forskrifter. Disse medlemmer understreker at de positive virkninger av ryddesjauer og forenklinger i lover, forskrifter og skjemaer vil forbli små så lenge stortingsflertallet og den til en hver tid sittende regjering har ambisjoner om å detaljregulere bedrifters og enkeltmenneskers hverdag. Det er denne reguleringsiveren som først og fremst har skapt skjemaveldet og forskriftsjungelen. Bare en grunnleggende politikkomlegging kan fjerne dem.

Disse medlemmer vil ha en offentlig sektor der det enkelte menneskets behov står sentralt. Siden alle mennesker er ulike og har forskjellige behov er det viktig med et mangfold av tilbud. Bedre tjenester og økt mangfold oppnås best dersom brukerne av tjenestene selv kan velge mellom flere tjenestetilbud. Disse medlemmer ønsker en ordning der offentlige og private virksomheter må konkurrere om å tilby de beste tjenester til pasienter, skoleelever og pleietrengende. Det offentlige skal fortsatt stå for finansieringen, men ikke nødvendigvis for tjenesteproduksjonen. Disse medlemmer mener en slik konsekvent bruk av konkurranseutsetting av offentlige tjenester er påkrevet for å få mest mulig mangfold og kvalitet igjen for tilgjengelige offentlige midler.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet ved flere anledninger har foreslått å omgjøre Statens vegvesens produksjonsavdeling til aksjeselskap. Ved en slik organisering vil det vise seg om produksjonsavdelingen er konkurransedyktig. Det er en forutsetning at produksjonsavdelingen må konkurrere om alle utbyggings- og vedlikeholdsoppdrag med private entreprenører.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti understreker betydningen av at det gjennomføres tiltak som i størst mulig grad sikrer at samfunnets samlede ressurser blir utnyttet best mulig, innenfor en bærekraftig og rettferdig ramme.

Dette gjelder også innenfor offentlig sektor. Disse medlemmer betoner viktigheten av at forbedring av organisering og ressursutnyttelse innenfor også denne sektoren blir en kontinuerlig prosess. Målet er mer velferd for hver krone, og fokus må rettes mot best mulig tjenester for brukerne. I denne prosessen er de ansatte som allerede i dag gjør en formidabel innsats, ofte innenfor trange rammer, en helt sentral ressurs. Denne gruppen kjenner styrker og svakheter i systemet ut og inn, og deres medvirkning i forbedringsarbeidet er en nødvendig forutsetning for suksess.

Etter hvert som stadig flere markeder dereguleres, blir det offentliges overvåking av konkurransen av større betydning. For å ivareta forbrukernes interesser påpeker disse medlemmer nødvendigheten av et sterkt og uavhengig Konkurransetilsyn. Særlig gjelder dette markeder som luftfart og telesektoren der situasjonen begynner å ligne på monopoltilstander.

Målrettet og effektiv næringsstøtte er etter disse medlemmers oppfatning en viktig del av nærings-

politikken. Dette er sentrale elementer i distriktspolitikken og miljøpolitikken, og kan også være aktuelt som en del av næringspolitikken. Det gjelder for eksempel i forhold til å legge forholdene til rette for en grønn kunnskapsindustri som erstatning for en for stor avhengighet av oljevirksomheten.

Disse medlemmer vil særlig vise til det arbeid som gjøres innenfor OECD for å redusere uheldig skattekonkurranse, der de norske særordningene for rederibeskatningen plasserer Norge i selskap med land vi ikke liker å sammenligne oss med. Disse medlemmer vil derfor oppheve disse med virkning fra innværende år, og viser til sitt forslag i Budsjett-innst. S. nr. 1 (2001-2002).

Komiteens medlem fra Senterpartiet vil peke på de mange positive utviklingstrekk i norsk økonomi og i samfunnets funksjon. Vår store og allmenne velstand er av ny dato, og i stor grad bygget opp på grunnlag av rike naturressurser under beskyttende lovverk som har sikret at verdiene har kommet det norske samfunn til gode. Uten slike lovbeskyttelser ville mye av verdiene ved utnyttning av jord, skog, mineraler, fisk og olje vært mindre synlige her i landet. Dette medlem mener det er viktig å vektlegge disse erfaringer når spørsmål om full liberalisering av all handel diskuteres. På samme vis må det tas hensyn til de tilfeller der den frie konkurransen åpenbart har ført til uheldige resultater. Her er naturlig å nevne situasjonen innen norsk og internasjonal luftfart, kjededannelsene innen matvarehandelen, og den sterke konsentrasjonen av eiermakt bak medisinomsetningen på kort tid. Dette medlem mener det er grunn til å peke på at utviklingen i havbruksnæringen har vist at det trengs reguleringstiltak både nasjonalt og internasjonalt for å unngå ødeleggende overproduksjon.

Dette medlem vil peke på at eierskapet i næringslivet er sentralt for å oppnå en god og stabil utvikling i landet og i det enkelte lokalsamfunn. Senterpartiet mener det gode eierskap som viser samfunnsansvar må stimuleres mer gjennom skattesystemet. Dette eierskapet karakteriseres ved å være langsiktig, privat og ved deltagelse i bedriftens styre og gjerne også praktisk arbeid.

Dette medlem mener det er viktig å beholde et lovverk som gir mulighet for å stoppe salg av bedrifter til eiere som ønsker å kjøpe for å legge ned.

Dette medlem mener det trengs en grundig gjennomgang av det statlige eierskapet, både når det gjelder omfanget og hvordan eierskapet forvaltes. Dette medlem vil vise til at Senterpartiet i juni dette år fremmet forslag der vi ba Regjeringen legge fram en utredning om et bedre statlig eierskap. Ikke minst er det viktig i selskaper der staten er eier sammen med private, at det statlige eierskapet er gjennomtenkt og forutsigbart.

Dette medlem mener Regjeringen nå legger opp til å trekke raske konklusjoner uten at Stortinget inviteres til en skikkelig drøfting av hvordan vi best skal

forvalte de enorme verdier som det statlige eierskapet representerer. Det gjelder både forslagene om nedsalg i deleide selskap, delprivatisering av heleide og omdanning til statsaksjeselskap av selskaper som leverer basistjenester i samfunnet.

Dette medlem mener det er svært viktig å være på utkikk etter store tapsposter i samfunnsregnskapet. Det store omfang av svart arbeid er en av de store. Smitteeffekten av at det ikke tas et krafttak for å stoppe slik ulovlig virksomhet, er utvilsomt stor.

Dette medlem vil også peke på de store ressurser som bør kunne spares inn ved å redusere skjemaveldet og den store mengde detaljerte regler som både privat og offentlig sektor er plaget av. Det er særlig grunn til å ta fatt på de store administrative ressurser som brukes på ulike øremerkede ordninger i kommunesektoren.

Dette medlem vil likeså peke på de store ressurser som brukes av forskere til å finansiere sine forskningsoppgaver fra offentlige kilder. En øket grunnbevilgning til institusjonene vil bidra til effektiv ressursbruk.

Dette medlem vil vise til de mange henvendelser om de gode erfaringer med FUNN-ordningen for å stimulere næringsrettet forskning. Dette medlem mener det vil være feil av mange årsaker å avvike en ordning som virker så godt og effektivt for de mange mindre bedrifter som ellers har lite kontakt med forskningsmiljøene.

Dette medlem mener det er viktig å gjøre det lettere for nyetablerere å komme i gang, og foreslår at de skal slippe å betale ved førstegangsregistrering i Brønnøysundregisteret.

Komiteens medlem fra Kystpartiet viser til sine fraksjonsmerknader, jf. avsnitt 9.6 i denne innstilling.

Komiteen viser for øvrig til merknader under kapittel 5 i Innst. O. nr. 3 (2001-2002) når det gjelder den foreslåtte ordningen med skattefradrag for FoU-investeringer.

2.7 Skatte- og avgiftspolitikken

2.7.1 Skatte- og avgiftsopplegget for 2002

Komiteen viser når det gjelder merknader til skatte- og avgiftsopplegget for 2002 til avsnitt 3.2.23 i denne innstillingen og til kapittel 1 til 4 i Budsjett-innst. S. nr. 1 (2001-2002) under rammeområde 23. Når det gjelder skattelovendringer viser komiteen til Innst. O. nr. 3 (2001-2002), jf. Ot.prp. nr. 1 (2001-2002) og Ot.prp. nr. 21 (2001-2002).

3. STATSBUDSJETTET MEDREGNET

FOLKETRYGDEN FOR 2002

3.1 Hovedtrekk i forslaget til statsbudsjett

3.1.1 Sammendrag

3.1.1.1 Sammendrag fra St.prp. nr. 1 (2001-2002) Gul bok (regjeringen Stoltenberg)

I 2002 vil Regjeringens viktigste prioriteringer på statsbudsjettet være:

- Bedre oppvekstvilkårene for barn og unge.
- Styrke utdanning og forskning.
- Øke innsatsen til helse og pasientbehandling ved sykehusene.
- Fortsette å bygge ut eldreomsorgen.
- Sikre en mer rettferdig fordeling og løfte de vanskeligst stilte.
- Trappe opp bevilgningene til kultur.
- Sikre et bedre miljø, renere energi og trygg mat.
- Satse på næringsutvikling og aktiv distriktpolitikk.
- Redusere skatte- og avgiftsnivået.
- Øke bistanden og det internasjonale engasjementet.

En nærmere omtale av Regjeringens prioriteringer er gitt i St.prp. nr. 1 (2001-2002) (Gul bok).

3.1.1.2 Sammendrag fra St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002) (regjeringen Bondevik II)

Den forrige regjeringen har på mange utgiftsområder foreslått økninger som også er i tråd med Sem-erklæringen. Disse tiltakene videreføres i denne proposisjonen. Det gjelder bl.a. satsing på barnehager, styrking av forskning, økt innsats til helse og pasientbehandling, fortsatt utbygging av eldreomsorgen og satsing på skolebygg.

I tillegg har Regjeringen lagt vekt på følgende prioriteringer:

- Innsatsen overfor vanskeligstilte i og utenfor landets grenser forsterkes. Barnetillegget for uføre- og alderspensjonister foreslås økt. Kommunene tilføres ekstra midler slik at kontantstøtten kan holdes utenfor ved utmåling av sosialhjelp. Innsatsen for behandling og rehabilitering av rusmiddelmissbrukere styrkes, bl.a. ved å legge til rette for økt legemiddelbasert hjelp til narkomane. Bevilgningen til internasjonal bistand i 2002 holdes uendret i forhold til forslaget fra regjeringen Stoltenberg, til tross for at bruttonasjonalinntekten (BNI) anslås lavere. Målt som andel av BNI, øker bevilgningen fra 0,90 til 0,92 pst. Dette innebærer at en går raskere fram mot Regjeringens mål om at bistanden skal utgjøre 1 pst. av BNI.
- Økt usikkerhet etter terroraksjonene 11. september gjør det nødvendig å gjøre oss mindre sårbare overfor terror. Justisdepartementet arbeider med en oversikt over det samlede ressursbehovet for sivilt beredskap og politiets nødvendige bered-

skapstiltak. Regjeringen vil komme tilbake med en ny vurdering av dette behovet i forbindelse med en egen stortingsproposisjon om forsvaret våren 2002. I denne omgang foreslås en styrking i bevilgningen til politiet, annet sikkerhetsarbeid og beredskap på 140 mill. kroner.

- Kvaliteten i utdanningssystemet skal bedres. I første omgang styrkes opplæringen i grunnskolen ved å øke timetallet i norskundervisning med 1 time pr. uke for 2.-4. klassetrinn. I tillegg vil Regjeringen trekke tilbake regjeringen Stoltenbergs forslag om å fjerne avgangseksamen i 10. klasse.
- Innsatsen til veibygging og kollektivtransport økes med 165 mill. kroner. Tiltakene vil bedre framkommeligheten og trafikksikkerheten. Videre økes bevilgningene til opprusting av T-banen i Oslo og til forsert planlegging av bybane i Bergen. Regjeringen vil dessuten styrke den nye landsomfattende ordningen for skole- og studentrabatt på kollektive transportmidler, som skal tre i kraft fra 1. august 2002.
- Bevilgningene til frivillige organisasjoner økes med 100 mill. kroner i forhold til forslaget fra regjeringen Stoltenberg. Dette skal bl.a. sørge for at organisasjonene fullt ut blir kompensert for økte kostnader som følge av momsreformen.
- Regjeringen tar utgangspunkt i at det skal gis rammebetingelser som gjør det mulig etter hvert å etablere CO₂-frie gasskraftverk slik Stortinget tidligere har lagt til grunn. For å bidra til dette økes bevilgningene til energiforskning med 30 mill. kroner sammenliknet med forslaget fra regjeringen Stoltenberg.

Skatte- og avgiftsopplegget innebærer at Regjeringen på flere viktige områder følger opp Sem-erklæringen, jf. kap. 2 i St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002).

3.1.2 Komiteens merknader

3.1.2.1 Innledning

Komiteen viser når det gjelder det finanspolitiske opplegget for 2002 til avsnitt 2.1 i denne innstillingen. Komiteen viser videre til at Stortinget 26. oktober 2001 fordelte statsbudsjettet på rammeområder, jf. Innst. S. nr. 1 (2001-2002).

Etter at St.prp. nr. 1 (2001-2002) ble lagt fram er det fremmet i alt 4 tilleggsproposisjoner til St.prp. nr. 1 (2001-2002). Stortinget fordelte disse tilleggsproposisjonene på komiteer og rammeområder i møte 14. november 2001, jf. vedlegg 1 til denne innstillingen.

Komiteen viser til at det i avsnitt 3.5 i St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002) er omtale av Regjeringens forslag til ny departementsstruktur. I tråd med konstitusjonell praksis tar komiteen til etterretning at Regjeringen har valgt å gjennomføre enkelte endringer av departementsstrukturen. Komiteen har lagt de foreslåtte endringer til grunn ved budsjettbehandlingen.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet erkjenner at ansvars- og arbeidsfordeling mellom departementene avgjøres av Regjeringen, men finner det i strid med tidligere vedtak i Stortinget når det foreslås at eiendomsdelen av SIVA-Selskapet for industrivekst skal flyttet fra Kommunal- og regionaldepartementet til NHD. Disse medlemmer vil vise til at SIVAs virksomhet har vært evaluert nylig, og at det ved alle behandlinger i Stortinget har vært bred enighet om at SIVA oppnår gode resultater med den organisering man har i dag og der eiendomsforvaltning og aktivt eierskap i foretak er en integrert del av de samlede virkemidler. Det er også konstatert at samhandlingen med andre offentlige organer og virkemiddelapparat fungerer godt. Disse medlemmer vil minne om at flertallet i Stortinget fra Arbeiderpartiet og Framskrittspartiet så sent som våren 2000 mente det var avgjørende viktig at Statens eierskap i IT Fornebu ble forvaltet av SIVA og ikke av NHD.

Disse medlemmer mener det vil være til skade for de hensyn SIVA skal tjene om den foreslåtte omorganisering skjer, og fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen videreføre dagens organisering og eiermessige departementstilknytning for SIVA-Selskapet for industrivekst."

3.1.2.1.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre legger til grunn at hovedinnretningen av finanspolitikken i Samarbeidsregjeringens budsjett skal holdes og at handlingsregelen for bruk av oljepenger følges. Dette er viktig for å legge et godt grunnlag for lavere rente.

Disse medlemmer konstaterer at det ikke har vært mulig å fremforhandle en flertallsløsning for budsjettet. Disse medlemmer legger derfor frem et forslag som på noen punkter innebærer en justering av Samarbeidsregjeringens budsjett:

1. Uføre- og alderspensjonister fritas for betaling av egenandeler for medisiner og sykepleieartikler på blå resept fra 1. oktober 2002. I forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2002 legges det frem en vurdering av om det kan utarbeides et mer treffsikkert system. I den forbindelse vurderes også et "tak 2" for de utgifter funksjonshemmede og kronikere har til helsetjenester og som i dag ikke omfattes av den eksisterende ordningen.
2. Det årlige utgiftstaket for betaling av egenandeler justeres ned fra det foreslåtte 1 500 kroner til 1 350 kroner.
3. Det etableres en nettolønnsordning gjennom en tilskuddsbevilgning for fergereidene i utenriksfart i NOR fra 1. juli 2002.

Det legges opp til en gjennomgang sammen med

partene av virkemidler for rederinæringen for å se hva som kan gjøres for å avgrense og målrette tiltakene for å beholde kompetansen i det maritime miljø i Norge.

4. Det bevilges 20 mill. kroner til opprettelse av flere stillinger i politiet
5. Det bevilges 10 mill. kroner domstolene for å få ned ventetiden. Hoveddelen av midlene forutsettes å gå til Oslo-domstolene.
6. Skatteopplegget justeres:
 - Satsen i minstefradraget økes til 23 pst.
 - Øvre grense i minstefradraget settes til 43 000 kroner.
 - De skattefrie nettoinntektsgrensene for pensjonister økes med 1 000 kroner.

Disse forslagene medfører at lønnstakere med en inntekt fra 140 000 kroner til 190 000 kroner får lavere skatt. For en lønnstaker med f.eks. 150 000 kroner i inntekt vil det gi en skattelettelse på 420 kroner og for en lønnstaker med 180 000 kroner, en skattelette på 504 kroner. Endringen fører også til skattelettelser for pensjonister. En enslig pensjonist med 120 000 kroner i pensjonsinntekt vil f.eks. få en skattelette på 1 210 kroner.
7. El-avgiften settes ned 2 øre fra 1. januar 2002 (i stedet for en reduksjon på 1 øre fra 1. juli 2001 og 1 øre fra 1. juli 2002).
8. Det bevilges 25 mill. kroner i kompensasjon til ekspressbussene for betaling av autodieselavgift.
9. Ordningen med direkte tilskudd til landslinjer (videregående skole) opprettholdes.
10. Ordningen med momskompensasjon utvides til også å gjelde renhold fra 1. januar 2002. Målet er å likestille kjøp av tjenester fra private bedrifter med offentlig egenproduksjon av tjenester.
11. Den innsattsstyrte finansieringen av sykehusene, ISF, økes fra 50 til 55 pst. ISF-ordningen utvides innenfor det vedtatte system, dvs. at ISF- refusjonen går til de regionale helseforetakene i tråd med Stortingets vedtak.
12. Lavrisikolåneordningen i SND økes med 500 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til de enkelte rammeområdene hvor inndekningen vil fremgå.

3.1.2.1.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til forslaget fra statsbudsjett fra regjeringen Stoltenberg.

Disse medlemmer vil peke på at regjeringen Stoltenberg la fram et budsjett for å videreutvikle velferdssamfunnet og for å sikre grunnlaget for verdiskaping og rettferdig fordeling.

De viktigste 10 prioriteringene i dette budsjettet er:

1) Bedre oppvekstvilkårene for barn og unge

Disse medlemmer mener at innsatsen for å bedre barnehagetilbudet må fortsette. Disse medlemmer støtter regjeringen Stoltenbergs forslag om en kraftig økning av bevilgningen til barnehager med om lag 1 mrd. kroner i 2002. På denne måten kan det bli etablert 10 000 nye barnehageplasser og foreldrebetalingen kan settes ned med 350 til 400 kroner måneden.

Disse medlemmer mener at det er viktig å støtte opp under det frivillige barne- og ungdomsarbeidet, og støtter regjeringen Stoltenbergs forslag om å bevilge om lag 100 mill. kroner til de frivillige barne- og ungdomsorganisasjonene. I tillegg vil de frivillige organisasjonene bli kompensert for utgifter i forbindelse med momsreformen, og gjennom at skattefradraget for gaver til frivillige organisasjoner økes.

Disse medlemmer mener at det for mange unge er vanskelig å etablere seg på boligmarkedet, særlig i de store byene. For å øke boligbyggingen, støtter disse medlemmer regjeringen Stoltenbergs forslag om å øke utlånsrammene i Husbanken med 2 mrd. kroner til 15 mrd. kroner. Videre støtter disse medlemmer regjeringen Stoltenbergs forslag om å øke rammen for boligtilskuddet, som gir mulighet for å gi tilsagn om bygging av til sammen 1 500-1 800 utleieboliger.

Disse medlemmer vil understreke at en ansvarlig økonomisk politikk som hindrer økt press på renta er viktig for at unge mennesker ikke skal få økte boutgifter.

2) Styrke utdanning og forskning

Disse medlemmer fastslår at for å sikre elevene et godt læringsmiljø er det et stort behov for opprusting av skoleanleggene i mange kommuner og fylkeskommuner. Disse medlemmer slutter seg til forslaget fra regjeringen Stoltenberg om å etablere en ny statlig finansieringsordning for rehabilitering, tilrettelegging og nybygging av skoleanlegg. Disse medlemmer synes videre at det er viktig å fortsette arbeidet med å bedre lærerutdanningen og sikre lærerne gode lønns- og arbeidsvilkår, og støtter dermed regjeringen Stoltenbergs syn på dette.

Disse medlemmer mener at det er et viktig prinsipp at grunnskolen skal være gratis, og slutter seg derfor til forslaget fra regjeringen Stoltenberg om å innføre gratis leirskoleopphold fra høsten 2002. Elevenes utgifter til skolebøker i videregående opplæring er høye. Disse medlemmer mener derfor det er viktig at ordningen med gratis læremidler i videregående opplæring bygges videre ut med sikte på at alle skal få gratis læremidler fra høsten 2003.

Disse medlemmer mener slutter opp om regjeringen Stoltenberg forslag om å øke studiestøtten fra Statens lånekasse med om lag 1 000 kroner per måned. Disse medlemmer vil sette universitetene og høyskolene i stand til å starte arbeidet med Kvalitetsrefor-

men, og støtter derfor regjeringen Stoltenbergs forslag til økte bevilgninger til dette.

Disse medlemmer konstaterer at regjeringen Stoltenbergs forslag til statsbudsjett innebærer en betydelig økning av den samlede forskningsinnsatsen med om lag 1,7 mrd. kroner. Disse medlemmer er dessuten enig i at fondet for nyskaping og forskning bør styrkes og støtter dette forslaget.

3) Øke innsatsen til helse og pasientbehandling ved sykehusene

Disse medlemmer har merket seg at regjeringen Stoltenberg foreslår en reell økning i bevilgningene til sykehusdrift på 1,5 mrd. kroner i 2002, og slutter seg til denne økningen. Regjeringen Stoltenberg vil fjerne unødvendig ventetid for behandling ved sykehus.

Fra 1. januar 2002 vil staten overta ansvaret for sykehusene, og disse vil bli organisert som helseforetak. Reformen vil gi en bedre arbeidsdeling mellom sykehusene og dermed økt behandlingsskapasitet. Disse medlemmer er enig med regjeringen Stoltenberg i at tiltak for å unngå unødig venting på utredning og behandling skal bli prioritert.

Regjeringen Stoltenberg vil gjøre det enklere å benytte retten til fritt sykehusvalg. Et nasjonalt ventelisterregister skal gi bedre oversikt over ledig kapasitet ved de enkelte sykehusene. Dette er etter disse medlemmers mening fornuftig. Disse medlemmer har videre merket seg at regjeringen Stoltenberg vil trappe opp innsatsen innenfor psykisk helsevern og kreftomsorgen, i tråd med de handlingsplanene Stortinget har vedtatt.

Disse medlemmer mener at det er viktig å gjennomføre Regjeringens Stoltenbergs forslag om at medisiner på blå resept skal være gratis for uføretrygdede og for eldre over 67 år fra 1. oktober 2002, samtidig som det blir iverksatt utvidede skjermingstiltak for kronisk syke.

4) Fortsette å bygge ut eldreomsorgen

Disse medlemmer mener det er viktig å følge opp regjeringen Jaglands eldreplan. Rammen for tilskudd til bygging av sykehjemsplasser og omsorgsboliger bør derfor utvides med 4 000 boenheter, slik regjeringen Stoltenberg har foreslått. Samlet er det da rom for å gi tilsagn om bygging av 10 200 nye boenheter i 2002, men det er åpnet for at 2000 av disse tilsagnene kan gis allerede inneværende år. Når handlingsplanen avsluttes, er det dermed lagt til rette for bygging av 33 400 sykehjemsplasser og omsorgsboliger siden 1997. Disse medlemmer er enig i at det etter at perioden for handlingsplanen er avsluttet, blir etablert en tilskuddsordning til sykehjemsplasser og omsorgsboliger etter modell av tilskuddsordningen før handlingsplanen trådte i kraft.

5) Sikre en mer rettferdig fordeling og løfte de vanske-

ligst stilte

Disse medlemmer mener at et omfattende utbygd velferdssamfunn for alle er det viktigste tiltaket mot fattigdom. I Norge er det sammenliknet med andre land en relativ liten andel av befolkningen som har en inntekt under fattigdomsgrensen. For den enkelte som har det vanskelig er det likevel avgjørende å få den hjelpen han eller hun trenger, og det legger Arbeiderpartiet opp til.

Spesielle arbeidsmarkedstiltak et tiltak som er viktig for de for yrkeshemmede. Disse medlemmer er derfor enig med regjeringen Stoltenberg at bevilgningene bør økes slik at det kan etableres 1 750 nye tiltaksplasser i 2002, og slik at forsøk med lønnskudd kan innføres.

Videre er disse medlemmer enig i at boligtilskuddet skal styrkes, slik at det kan skaffes boligløsninger for bostedsløse, herunder flere utleieboliger. Disse medlemmer slutter seg også til forslaget fra regjeringen Stoltenberg om at bostøtten skal øke for dem som bor i de største byene og at rusomsorgen skal styrkes.

For å sikre flere grupper et bedre inntektsgrunnlag, foreslår regjeringen Stoltenberg å øke barnetillegget for alders- og uførepensjonister, gjøre pensjonsreglene for langtidspasienter i institusjon gunstigere og gi enslige forsørgere med funksjonshemmede barn rett til stønad til barnetilsyn samtidig med forhøyet hjelpestønad. Dette er tiltak som disse medlemmer støtter. I tillegg holder disse medlemmer med regjeringen Stoltenberg i at det bør etableres en ny stønadsordning for unge som blir alvorlig syke under utdanning.

6) Trappe opp bevilgningene til kultur

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet vil trappe opp innsatsen på kultursektoren hvert år fram mot 2005, og viser til at regjeringen Stoltenberg i 2002 foreslår en reell økning av kulturbudsjettet med om lag 6 pst. Dette muliggjør økt satsing til bl.a. museer, biblioteker, arkiver, norsk film, pressestøtte, nasjonale kulturbygg og tusenårssteder over hele landet.

7) Sikre et bedre miljø, renere energi og trygg mat

Disse medlemmer følger opp forslaget fra regjeringen Stoltenberg om å øke bevilgningene til klimaforskning, herunder forskning på CO₂-frie gasskraftverk og miljøvennlige energikilder. Arbeiderpartiet ønsker at en større del av våre gassressurser skal tas i bruk i Norge og regjeringen Stoltenberg foreslår derfor å øke bevilgningene til å støtte opp om utbygging av infrastruktur for naturgass. Innenlandsk bruk av gass vil gi grunnlag for verdiskaping, industriell og teknologisk utvikling og et bedre miljø.

Disse medlemmer mener at bevilgningene til kollektivtrafikken bør trappes opp, og følger opp regjeringen Stoltenberg forslag. Det innføres en landsomfattende ordning med ungdomskort og studentrabatt.

Disse medlemmer er også enig i at bevilgningene til friluftsliv, kulturminner og biologisk mangfold

skal økes. I tillegg skal det iverksettes tiltak for å bedre sjøsikkerheten og oljevernberedskapen. Disse medlemmer støtter forslaget om å bevilge 170 mill. kroner til miljøtiltak ved nikkilverket på Kola. Innsatsen for å sikre trygg mat trappes opp, og bevilgningene til økologisk landbruk økes.

8) Satse på næringsutvikling og aktiv distriktspolitikk

Regjeringen Stoltenberg har særlig prioritert tiltak innen forskning, nyskaping og næringsutvikling, og det mener disse medlemmer er en riktig prioritering. Regjeringen Stoltenberg foreslår blant annet 20 pst. skattefritak for bedriftene for FoU-utgifter opptil 4 mill. kroner pr. bedrift. Videre foreslås økte bevilgninger til næringsrettet forskning, forsknings- og utviklingskontrakter, verdiskapingsprogrammene i skog- og jordbruket og til utvikling av fiskeri- og havbruksnæringen. I tillegg foreslår regjeringen Stoltenberg å reduseres skatten for næringslivet ved at avskrivnings-satsene økes, tilsvarende en påløpt skattelette på 1,5 mrd. kroner samtidig som investeringsavgiften fjernes i løpet av 2002. Disse medlemmer støtter forslagene.

Regjeringen Stoltenberg foreslår å legge om virkemidlene til SND slik at ordningene kan brukes mer fleksibelt, og dette er disse medlemmer enig i, i tillegg til å styrke de landsdekkende ordningene. Med forslagene fra regjeringen Stoltenberg økes bevilgningene til samferdsel reelt med om lag 4 pst, innsatsen innen distriktspolitikken videreføres på et høyt nivå og arbeidet med å øke tilgangen av arbeidskraft intensivres.

9) Redusere skatte- og avgiftsnivået

Disse medlemmer slutter seg til forslaget fra regjeringen Stoltenberg om å redusere det samlede skatte- og avgiftsnivået med om lag 7,7 mrd. kroner påløpt og 3,5 mrd. kroner bokført. Regjeringen Stoltenberg foreslår å øke innslagspunktet i toppskatten fra 289 000 kroner til 320 000 kroner. Dette medfører at alle som har gjennomsnittslønn eller lavere ikke skal betale toppskatt. Samtidig foreslår regjeringen Stoltenberg å øke det øvre taket i minstefradraget fra 40 300 kroner til 43 000 kroner. Fradraget for fagforeningskontingent og fradraget for gaver til frivillige organisasjoner økes fra 900 kroner til 1 800 kroner. I tillegg foreslås det å sette ned el-avgiften med ytterligere ett øre pr. kWh fra 1. juli 2002. Det foreslås samtidig en utvidelse av skattegrunnlaget på enkelte områder. Disse medlemmer støtter forslagene.

10) Øke bistanden og det internasjonale engasjementet

Disse medlemmer er enig med regjeringen Stoltenberg i at bevilgningene til utviklingshjelp økes, slik at bistanden som andel av bruttonasjonalinntekten (BNI) økes til 0,90 pst., mens den tilsvarende andelen i det salderte budsjettet for 2001 var 0,89 pst. De samlede bevilgningene til norsk bistand utgjør etter dette 13,5 mrd. kroner. Arbeiderpartiet fastholder målet om

opptrapping av bistanden til 1 pst. av BNI. Norge bør fortsette engasjementet for å sikre vaksinerings av verdens barn gjennom det globale vaksineinitiativet og trappe opp kampen mot hiv/aids.

Ytterligere satsing på de vanskeligstilte

Den 9. november la regjeringen Bondevik II fram St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 1 til 4 (2001-2002). Disse medlemmer viser til at Regjeringen i denne budsjettendringen la fram nye anslag for den økonomiske utviklingen. Anslagsendringene gir økte inntekter er på til sammen på over 1,2 mrd. kroner.

Disse medlemmer ønsker å bruke en stor del av dette handlingsrommet til en ytterligere styrking av innsatsen for de som har det vanskeligst i samfunnet. Samlet sett vil disse medlemmer bruke nærmere 1,4 mrd. kroner på denne gruppen ut over satsingen i regjeringen Stoltenbergs budsjett.

På skattesiden gjør disse medlemmer dette ved å heve minstefradraget fra 22 til 24 pst. Det gir skattelette til dem som har under 195 000 kroner i inntekt, i motsetning til forslaget fra regjeringen Bondevik II, som gir skattelette til dem med inntekt over dette. Disse medlemmer vil også heve den skattefrie nettoinntektsgrensen i skattebegrensingsregelen for pensjonister med 1 000 kroner.

I tillegg vil disse medlemmer i sitt forslag øke bevilgningene til en rekke tiltak som har betydning for de svakest stilte. I forslaget til statsbudsjett fra disse medlemmer ligger følgende satsinger:

- 95 mill. kroner til å redusere taket på egenandeler til medisiner fra 1 500 til 1 350 kroner i året.
- 86 mill. kroner til å øke barnetilleggene i folketrygden med ytterligere 2 500 kroner i året, til sammen 5 000 kroner i året, samt å sikre at den uføre fortsatt får rett til barnetillegg, selv om barnet får barnepensjon.
- 71,5 mill. kroner til satsing på legemiddelbasert behandling av narkomane og lavterskel helsetilbud for rusmisbrukere.
- 50 mill. kroner til ytterligere forsterket innsats for å forebygge rusmiddelproblemer, som er en nødvendig styrking når avgiftene på alkohol settes ned.
- 43 mill. kroner i økte boligtilskudd til å bygge utleieboliger, slik at unge og vanskeligstilte lettere kan etablere seg i boligmarkedet.
- 77 mill. kroner i økt bostøtte, slik at de som bor i nøkterne boliger som ikke er husbankfinansiert kan få støtte.
- Ytterligere 5 mill. kroner i støtte til tiltak for bostedsløse.
- 20 mill. kroner til å styrke kommunenes arbeid med barnevern.
- 45 mill. kroner til flere arbeidsmarkedstiltak. Det vil gi ytterligere 500 plasser, og er en nødvendig styrking når Regjeringen har varslet økt arbeidsledighet.

- 30 mill. kroner mer til skolehelsetjenesten, blant annet til å forebygge rusproblemer hos ungdom.

Disse medlemmer vil peke på at den samlede innsatsen beløper seg til i overkant 0,5 mrd. kroner, og at denne økte innsatsen kommer på toppen av den innsatsen regjeringen Stoltenberg allerede foreslår for de vanskeligst stilte.

I skattepolitikken vil disse medlemmer vil i tillegg til å øke minstefradraget og heve nettoinntektsgrensen for pensjonister, redusere alkoholavgiftene med 17,5 pst. på brennevin og 5 pst. for øvrig. Dette er 2,5 pst. høyere enn i forslaget fra regjeringen Bondevik II. Reduserte alkoholavgifter en nødvendig for å redusere avstanden til alkoholavgiftene i Sverige, noe som er nødvendig på lang sikt. I budsjettforslaget har disse medlemmer gått inn for å redusere el-avgiften med 2 øre fra 1. januar 2002. I tillegg vil disse medlemmer utvide adgangen til å trekke fra utgifter til FoU til også å omfatte mellomstore bedrifter. Forslaget til skattelette i Arbeiderpartiets budsjettforslaget er med dette økt med ytterligere 1,2 mrd. kroner.

Disse medlemmer har også funnet rom for å øke innsatsen på samferdselssektoren med til sammen 200 mill. kroner. Av dette skal 45 mill. kroner brukes til å ruste opp T-banen i Oslo, 5 mill. kroner til å planlegge bybane i Bergen, samt til sammen 10 mill. kroner til å styrke kollektivinfrastrukturen i Stavanger og Trondheim. Disse medlemmer vil i tillegg bruke 15 mill. kroner på en ungdomsrabatt i kollektivtrafikken. Disse medlemmer mener at det også er prioritert å bevilge mer til veier, blant annet for å styrke trafikksikkerheten. Disse medlemmer vil derfor bevilge ytterligere 125 mill. kroner til investeringer i riksveier. De prioriterte prosjektene er E18 i Agder (30 mill. kroner) E6/E18 i Østfold (40 mill. kroner) internveien i Berg på Senja (10 mill. kroner), motorvegbrua i Drammen (5 mill. kroner), innfartsveien til Kragerø (5 mill. kroner), E6 i Steinkjer (10 mill. kroner), Stigedal i Sogn og Fjordane (15 mill. kroner). Av den økte riksvegbevilgningen vil disse medlemmer bruke 10 mill. kroner til rassikring.

Disse medlemmer mener at det er viktig at Norge følger opp sine forpliktelser under klimaavtalen og reduserer utslippene av klimagasser. Utviklingen av renseteknologi for renere gasskraftverk er sentral i denne sammenhengen, og disse medlemmer har derfor funnet rom for å øke bevilgningen til forskning på renseteknologi for gasskraft med 30 mill. kroner ekstra. Disse medlemmer mener videre at arbeidet med legge om energibruken og -produksjon i en mer miljøvennlig retning er viktig, og vil øke bevilgningen til energifondet med 10 mill. kroner. I tillegg vil disse medlemmer øke tilskuddene til miljøvernorganisasjonene, til kalking og lokale fiskeformål og til naturinformasjonssentre.

Disse medlemmer mener at en god grunnskole for alle er en god investering i framtiden. Disse medlemmer har derfor valgt å øke bevilgningen til

grunnskolen ytterligere, slik at det blir rom for å øke timetallet i norskundervisningen med en time i uka i 2. til 4. klasse. I tillegg vil disse medlemmer foreslå en rekke mindre satsinger ved universiteter og høyskoler. Disse medlemmer mener at forskning er viktig, og vil øke kapitalen i Fondet for forskning og nyskaping med ytterligere 2 mrd. kroner.

Terrorangrepene på USA 11. september 2001 har øke behovet for en beredskap. Disse medlemmer vil derfor støtte forslaget om å bruke 140 mill. kroner på å gjøre oss mindre sårbare overfor terrorangrep.

I tillegg til alle disse satsingene har disse medlemmer prioritert følgende viktige områder:

- 20 mill. kroner til lindring av smerte- og symptomer for uhelbredelig syke og døende.
- 85 mill. kroner til redusert egenbetaling ved kunstig befruktning og ved sterilisering.
- 50 mill. kroner til opptreningsinstitusjonene.
- 5 mill. kroner til kriminalomsorgen.
- til sammen 20 mill. kroner til en rekke kulturtiltak blant annet til flebrukshaller (Hofmo), Europas Bluesenter, Hedmark Teater, Hamsunsenteret, Follidal gruver, Agenda X, Henie Onstad Kunstsenter, Norsk lyd- og blindeskriftsbibliotek og Blikk.
- 20 mill. kroner til å kompensere kommunene for økt arbeidsgiveravgift.
- 5 mill. kroner til internasjonale kulturformål.

3.1.2.1.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet tar til etterretning at Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre legger frem enkelte små justeringer av Samarbeidsregjeringens budsjett, til tross for at det ikke er fremforhandlet noen flertallsløsning for budsjettet.

Disse medlemmer konstaterer med en viss undring at regjeringspartienes forslag til såkalt inndekning for å holde den såkalte stramheten i budsjettet må anses for å være svært tvilsomme. Kraftige økninger av utbytte kan ikke sies å være reell inndekning av økte utgifter. Som eksempel er Posten et selskap som i utgangspunktet mottar betydelige subsidier fra den norske stat over statsbudsjettet.

Disse medlemmer mener at regjeringspartienes budsjettforslag fremstår som et budsjett som først og fremst gir skattelettelser til høyinntektsgrupper og ikke til dem som i første rekke har de største behovene for reduksjoner nettopp for å kunne leve av egen inntekt.

Disse medlemmer konstaterer med skuffelse at den vedtatte strukturen for Forsvaret ikke er fulgt opp verken når det gjelder driftsmidler eller investeringsmidler.

Disse medlemmer konstaterer videre at budsjettets bidrag til rentenivået, gjennom avgiftsopplegget, har direkte prisdrivende virkninger, som snarere bidrar til renteøkning enn rentenedsettelse.

Når det gjelder de enkelte justeringer er det, sett med disse medlemmers øyne, svært små endringer som i realiteten bare betyr at regjeringspartiene tar inn over seg at det på mange områder allerede eksisterer et flertall i Stortinget for dette. I realiteten er dermed regjeringspartienes justeringer på de fleste områder en justering tilbake til regjeringen Stoltenbergs budsjett.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett, hvor det legges til rette for betydelig lavere egenandeler i helsevesenet, en økning av ISF-andeler til 60 pst., utbedring av refusjonsordningen for sjøfolk for å sikre konkurransedyktige rammebetingelser til vår maritime næring, en kraftig styrking av driftsmidler til hele straffesakskjeden for å bekjempe kriminalitetsutviklingen, en betydelig reduksjon i skatter og avgifter som i tillegg medfører en sterk sosial profil fordi lavtlønnede får større skattelettelse, eninntektsfamilier får skattelettelse i toppskatten, samt at folk flest får lavere utgifter som følge av at en rekke avgifter reduseres kraftig, herunder elavgiften. Ekspressbussen er styrket med 50 mill. kroner og landslinjene er videreført.

Disse medlemmer viser videre til Fremskrittspartiets forslag om å utvide lov om momskompensasjon til å omfatte en rekke nye tjenester med virkning fra 1. januar 2002.

Etter disse medlemmers oppfatning synliggjør dette at regjeringspartienes justeringer først og fremst er en innrømmelse overfor Arbeiderpartiet, ikke overfor Fremskrittspartiet. Disse medlemmer tar dette til etterretning.

Disse medlemmer viser for øvrig til samarbeidspartiens justerte opplegg når det gjelder SNDs lavrisikolåneordning, og slutter seg til endringene i det justerte opplegget.

3.1.2.1.4 Merknader fra komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti er skuffet over profilen i regjeringen Bondeviks forslag til statsbudsjett. De sentrale elementene er skattelettelse til de aller rikeste, den største privatisering i Norgeshistorien og store kutt i tiltak for næringsvirksomhet i distriktene.

Kake til de rikeste, smuler til de fattige

Aksjeutbytte er den inntektskilden som er skjevst fordelt. 90 pst. av aksjeutbyttet går til de 10 pst. rikeste. Mer enn 10 pst. av den lettelsen går til under 100 av de aller rikeste personene i Norge. Disse medlemmer understreker at fordelingspolitisk er utbytteskatten det mest presise virkemiddelet vi har. Forslaget om å fjerne denne skatten er derfor en klar provokasjon overfor alle som er opptatt av rettferdig fordeling.

I samme retning trekker forslaget om lettelse i opsjonsbeskatningen, boligbeskatningen og redusert

fradrag for fagforeningskontingent: De som har mye skal bidra mindre til felleskassa.

På den andre siden foreslås det enkelte tiltak for de fattigste, med økt barnetillegg for pensjonister, ved at kontantstøtten holdes utenfor sosialhjelpsmottakere og ved styrking av rusomsorgen. Problemet i tillegg til at dette ikke er tilstrekkelig, er etter disse medlemmers oppfatning at dette i stor grad finansieres ved kutt som går ut over andre svake grupper. Økte egenandeler for medisin for eldre og uføre og kutt i bostøtten rammer grupper som hadde fortjent å slippe.

Hvis dette sammenlignes med hva som ikke gjøres i budsjettet, får vi et klart bilde av hva vår nye regjering velger å prioritere. Bevilgningene til internasjonal solidaritet økes ikke. Løftene om satsing på barnehage og skole er glemt. Miljøkampen blir stående på stedet hvil.

Det viktigste er skattelettelse til de rikeste - valgkampens løfter til barnebarne er glemt!

Nedsalg av statlig eierskap

Disse medlemmer påpeker at på lenger sikt er privatiseringsforslagene de mest dramatiske. Etter tre uker i posisjon er Regjeringen klar til å selge ut statlige eierandeler i en rekke helt sentrale norske bedrifter. Dette gjelder for eksempel Telenor, Norsk Hydro, SND Invest, m.fl. Det forventes at Stortinget tar stilling til dette i løpet av en svært hektisk budsjettprosess.

Dette er spørsmål som er av stor samfunnsmessig betydning, som disse medlemmer sterkt framhever at fortjener en grundigere behandling. Samtidig er det ingenting i dagens situasjon som tilsier at det haster å selge ut statlige eierandeler. Aksjekursene er på et lavt nivå. Tilgangen på kapital i Norge er svært lav, bl.a. som følge av storstilt salg av aksjer i tidligere fullstendig statseide selskaper. Sannsynligheten for at statlige eierandeler som selges i nær framtid går ut av landet, er derfor stor. Et storstilt privatisering i dagens økonomiske situasjon vil gjøre det enda vanskeligere å reise kapital for private selskaper som måtte ha behov for dette. Når heller ikke statens behov for å realisere verdier er spesielt påtrengende, blir det meningsløst å kjøre dette gjennom i et slikt tempo.

Disse medlemmer vil derfor be om at disse elementene i budsjettet trekkes, og fremmes på nytt som egen sak. På den måten får Stortinget mulighet til å gi disse spørsmålene en skikkelig behandling – noe som bør være i alles interesse, uavhengig av holdning til statlig eierskap. Det vises i denne sammenheng til forslag under kap. 8 i denne innstilling.

Rasert distriktsprofil

Disse medlemmer retter oppmerksomheten mot at en rekke kutt i sentrale virkemidler for å stimulere næringsvirksomheten i distriktene, betyr forgang i sentraliseringen. Regjeringen kutter 350 mill. kroner til næringsutvikling i kommunene, og hele 1,7 mrd.

kroner i Statens Nærings- og Distriktsutviklingsfond (SND). For SND vil det føre til at en må legge bort alt arbeid med nyskaping og utvikling, et område som Stortinget tidligere har lagt stor vekt på. Det vil også være svært vanskelig å opprettholde den desentraliserte kontorstrukturen i SND

Kuttet på 300 mill. kroner i jordbruksavtalen et halvt år før forhandlingene skal gjennomføres, er nærmest useriøst. I tillegg skjæres det i bevilgninger til skogbruk og innenfor forskning og utvikling i fiskeri og havbruk.

Useriøse prokuratorknep

Disse medlemmer synes det er grunn til å merke seg at ca. to tredeler av finansieringen av pengebruken i tilleggspoliseringen ikke er reelle kutt. Saldering av budsjetter med økte anslag på skatteinntekter og reduserte anslag på folketrygdens utgifter er uvanlig. Å øke utbyttet fra statlige selskaper gjør det vanskelig å få til en seriøs, langsiktig drift av offentlig eide bedrifter. Særlig alvorlig blir dette når det dreier seg om selskaper som er inne i en omstrukturering. Svært uvanlig er det også å foregripe forhandlingene med næringsorganisasjoner når det er behov for kutt i budsjettet. Å kutte jordbruksavtalen med en 300 millioner nå gir et svært dårlig signal til landbruksinteressene. Totalt bedrer denne typen tiltak budsjettet med drøyt 2,8 mrd. kroner.

I tillegg påpeker disse medlemmer at man fortsetter praksis med å skyve deler av regningen for budsjettsvekkelser foran seg. Flypassasjeravgiften oppheves først fra 1. april, og den nye regjeringen følger ikke opp sin kritikk mot Arbeiderpartiets utsettelse av investeringsavgiften og andre tiltak, der bare deler av utgiftene kommer på 2002-budsjettet.

Disse medlemmer frykter etter dette for den nye regjeringens evne til å føre en ansvarlig økonomisk politikk. Man har åpenbart store problemer med å bli enige om kutt, mens store avgiftslettelser allikevel gjennomføres. Det er grunn til å frykte at en slik praksis vil føre til større press i økonomien.

3.1.2.1.5 Merknader fra komiteens medlem fra Senterpartiet

Komiteens medlem fra Senterpartiet tar til etterretning at Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre legger frem enkelte små justeringer av Samarbeidsregjeringens budsjett, til tross for at det ikke er fremforhandlet noen flertallsløsning for budsjettet.

Dette medlem konstaterer med en viss undring at regjeringspartienes forslag til såkalt inndekning for å holde den såkalte stramheten i budsjettet må anses for å være svært tvilsomme. Kraftige økninger av utbytte kan ikke sies å være reell inndekning av økte utgifter. Som eksempel er Posten et selskap som i utgangspunk-

tet mottar betydelige subsidier fra den norske stat over statsbudsjettet.

Dette medlem mener at regjeringspartienes budsjettforslag fremstår som et budsjett som først og fremst gir skattelettelser til høyinntektsgrupper og ikke til dem som i første rekke har de største behovene for reduksjoner nettopp for å kunne leve av egen inntekt.

Dette medlem konstaterer med skuffelse at den vedtatte strukturen for Forsvaret ikke er fulgt opp verken når det gjelder driftsmidler eller investeringsmidler.

Dette medlem viser for øvrig til Senterpartiets alternative budsjett under kap. 9.5. og vil i tillegg påpeke følgende:

Da det ble klart at det ikke ble en felles avtale mellom samarbeidspartiene og Fremskrittspartiet, tok Senterpartiets leder Odd Roger Enoksen den 15. november 2001 et initiativ overfor både samarbeidspartiene, Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Hensikten var å sikre en noe bedre distrikts- og fordelingsprofil enn Samarbeidsregjeringens opplegg. Dette medlem gjengir brevet i sin helhet og ber om at det blir vurdert fram til de endelige rammene i finansinnstillingen legges i Stortinget 28. november.

Brevet lyder som følger:

"Senterpartiet har lagt fram et helhetlig budsjettforslag som viser våre prioriteringer med økt satsning på forebygging, fordeling, verdiskaping og distriktpolitikk.

Vi registrerer at det ikke ser ut til å komme til enighet mellom samarbeidspartiene og FrP, samtidig som vi også antar at et eventuelt forlik ytterligere vil svekke de områder som fra før har kommet dårlig ut i regjeringens forslag til budsjett. Vi har også registrert at ledende næringslivsfolk har advart sterkt mot en del av de foreslåtte kutt. Etter vår oppfatning vil det være særdeles uheldig om budsjettbehandlingen i verste fall skulle ende med at det ikke blir etablert flertall for noen forslag, eller at distriktsprofilen i budsjettet blir ytterligere svekket. Senterpartiet vil på denne bakgrunn fremme følgende innspill til samarbeidspartiene som grunnlag for justeringer i St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 4.

Inntektsøkninger:

Utbytteskatten opprettholdes	1 200
Ingen endringer i alkoholavgiftene	350
Ingen endringer i opsjonsbeskatning	25
Sum inntektsøkninger:	1 575
Utgiftsøkninger:	
Regional og distriktpolitikken, herunder SND	500
Medisin på blå resept	250
Kjøp av tjenester på kortbanenettet	125
Landbruk	300
Fradrag fagforeningskontigent økes	225
0-sats for persontransport med fly	175
Sum utgiftsøkninger	1 575

Endring i forhold til St.prp. 1, Tillegg 4

Økt låneramme lavrisikolån SND	1 mrd
--------------------------------	-------

En slik justering vil medføre at Senterpartiet subsidiært vil støtte regjeringens budsjettframlegg, med unntak av en del romertallsforslag.

Senterpartiet vil med dette også utfordre Ap og SV til å støtte en slik justering subsidiært, noe som i større grad enn Bondevik-regjeringens opplegg vil ivareta

blant annet distriktene som både Ap, SV og Sp har påpekt kommer dårlig ut med regjeringens opplegg. For Senterpartiet er det viktig å ivareta disse politikk-områdene og å bidra til at det blir vedtatt et budsjett som gjør det mulig å unngå renteøkninger."

3.1.2.1.6 Merknader fra komiteens medlem
fra Kystpartiet

Komiteens medlem fra Kystpartiet viser til fraksjonsmerknad under kap. 9.6.

3.2 Gjennomgang av forslaget til statsbudsjett for 2001 etter den vedtatte inndelingen i rammeområder

3.2.1 Rammeområde 1 (Statsforvaltning), under familie-, kultur- og administrasjonskomiteen

3.2.1.1 Sammendrag

Tabell 3.1

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
Utgifter rammeområde 1 (i hele tusen kroner)			
1	H. M. Kongen og H. M. Dronningen	80 050	80 050
2	H. K. H. Kronprinsen og H. K. H. Kronprinsessen	7 360	7 360
20	Statsministerens kontor (jf. kap. 3020)	51 370	51 370
21	Statsrådet (jf. kap. 3021)	89 800	89 800
24	Regjeringsadvokaten (jf. kap. 3024)	36 300	36 300
664	Pensjonstrygden for sjømenn	178 600	178 600
666	Avtalefestet pensjon (AFP)	589 000	589 000
1500	Arbeids- og administrasjonsdepartementet (jf. kap. 4500)	260 203	255 203
1503	Midler til tjenestemannsorganisasjonenes opplærings- og utviklingsarbeid	151 111	151 111
1510	Fylkesmannsembetene (jf. kap. 4510)	729 258	729 258
1520	Statskonsult (jf. kap. 4520)	119 633	119 633
1522	Statens forvaltningstjeneste (jf. kap. 4522)	310 443	310 443
1530	Tilskudd til de politiske partier	249 717	249 717
1541	Pensjoner av statskassen	26 156	26 156
1542	Tilskudd til Statens Pensjonskasse og Pensjonsordningen for apoteketaten	6 890 921	6 892 421
1543	Arbeidsgiveravgift til folketrygden	275 945	275 945
1546	Yrkesskadeforsikring (jf. kap. 4546)	36 800	36 800
1547	Gruppelivsforsikring (jf. kap. 4547)	69 224	69 224
1550	Konkurransetilsynet (jf. kap. 4550)	64 214	64 214
1560	Pristilskudd	87 000	25 000
1580	Bygg utenfor husleieordningen	894 150	894 150
1581	Eiendommer til kongelige formål	24 328	24 328
1582	Utvikling av Fornebuområdet	175 910	175 910
1583	Utvikling av Pilestredet Park (jf. kap. 4583)	700	700
2445	Statsbygg (jf. kap. 5445)	747 656	751 656
2470	Statens Pensjonskasse	10 391	-7 609
Sum utgifter rammeområde 1		12 156 240	12 076 740
Inntekter rammeområde 1 (i hele tusen kroner)			
3024	Regjeringsadvokaten (jf. kap. 24)	2 870	2 870
4500	Arbeids- og administrasjonsdepartementet (jf. kap. 1500)	588	588
4520	Statskonsult (jf. kap. 1520)	30 253	45 253
4522	Statens forvaltningstjeneste (jf. kap. 1522)	51 723	51 723
4546	Yrkesskadeforsikring (jf. kap. 1546)	54 288	54 288
4547	Gruppelivsforsikring (jf. kap. 1547)	23 035	23 035
4583	Salg av eiendom i Pilestredet Park (jf. kap. 1583)	115 300	115 300
5445	Statsbygg (jf. kap. 2445)	710 000	710 000
5446	Salg av eiendom, Fornebu	169 860	169 860
5607	Renter av boliglånsordningen til statsansatte	685 000	685 000
Sum inntekter rammeområde 1		1 842 917	1 857 917
Sum netto rammeområde 1		10 313 323	10 218 823

3.2.1.2 Komiteens merknader

3.2.1.2.1 Partistøtte

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til sine respektive opplegg for rammeområde 1, og til at det i alle opplegg er lagt inn økt bevilgning til de politiske partiene under kap. 1530 post 70 med i alt 6,25 mill. kroner. Økningen dekkes over kap. 2309 post 1, jf. rammeområde 20.

3.2.1.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil understreke betydningen av en offentlig sektor som er brukerorientert, serviceinstitutt, effektiv og innrettet mot borgernes høyst ulike behov og ønsker. Disse medlemmer har merket seg at regjeringen vil fornye og modernisere offentlig sektor ved bruk av et spekter av virkemidler, som blant annet omfatter konkurranse, valgfrihet, informasjonsteknologi, fristilling, personalpolitikk og resultatbasert finansiering. Disse medlemmer har videre merket seg at regjeringen vil legge fram en særskilt redegjørelse om modernisering og omstilling i offentlig sektor for Stortinget på nyåret. Disse medlemmer regner da med å få en nærmere beskrivelse av målene og hovedprinsippene for moderniseringen, samt strategier, prosesser og virkemidler.

Disse medlemmer foreslår at rammeområde 1 bevilges med 10 225 073 000 kroner, som er 6 250 000 kroner høyere enn det beløp som følger av Regjeringens forslag.

3.2.1.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til St.prp. nr. 1 (2001-2002) der regjeringen Stoltenberg redegjør for sine prioriteringer for Administrasjonsdepartementets område. Disse medlemmer mener en sterk velferdsstat er grunnlaget for fornyelsen av offentlig sektor. Offentlig sektor må løse sine oppgaver innenfor et stramt arbeidsmarked og brukerne må oppleve at offentlig sektor ivaretar deres behov. Samtidig må oppgavene løses med optimal utnyttelse av ressursene. Disse medlemmer mener at hovedmålene for Fornyelsesprogrammet må være:

- Organisasjon og tjenesteproduksjon skal være basert på brukernes behov.
- Ressurser skal overføres fra administrasjon til tjenesteproduksjon og fra sektorer med synkende behov til sektorer med økende behov.
- Effektivisering av ressursbruken og økt handlingsrom på alle nivåer.

Disse medlemmer vil være pådriver for Fornyelsesprogrammet.

Disse medlemmer vil understreke at for å få til moderniseringen av offentlig sektor er det nødvendig

for staten å ha verktøy til å gjennomføre endringer. Disse medlemmer mener derfor at Regjeringens økningen i inntektskravet til Statskonsult kap. 4520 post 5 ikke gir Statskonsult det nødvendige handlingsrom til å være en viktig pådriver i denne omstillingsprosessen og disse medlemmer vil derfor gå imot forslaget om økningen av inntektskravet til Statskonsult med 5 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til omtale under kap. 1574 Arbeidsforskningsinstituttet og kap. 1542 Tilskudd til Statens Pensjonskasse og pensjonsordningen for apoteketaten og opprettholder regjeringen Stoltenbergs forslag under disse to kapitlene. Disse medlemmer støtter forslaget fra regjeringen Bondevik II angående kap. 1547 post 1 om at dette igjen skal være en overslagsbevilgning.

Disse medlemmer har merket seg at regjeringen Bondevik II vil i kap. 2470 svekke Statens Pensjonskasses drift gjennom å bygge ned reguleringsfondet. Med tanke på at også Statens Pensjonskasse må ha mulighet til omstilling som følge av økte pensjonsforpliktelser mener disse medlemmer at en slik svekkelse vil frata Statens Pensjonskasse muligheten til å bli mer markedstilpasset.

Disse medlemmer mener det er viktig å bidra til å jevne ut prisforskjeller mellom ulike områder i landet på autodiesel, bensin og særtilskudd til Nord-Norge. Disse medlemmer går derfor imot å avvikle kapittel 1560 pristilskudd post 70, fra 1. januar 2002.

Disse medlemmer viser til kapittel 2445 post 32 Prosjektering av bygg, der regjeringen Bondevik II foreslår å øke bevilgningen til høyskolen i Stavanger og støtter dette. Disse medlemmer har merket seg at regjeringen Bondevik II går imot forslaget om å kunne avhende statlig eiendom til lavere pris enn markedspris, der særlig hensyn tilsier det. Disse medlemmer går imot dette med bakgrunn i at dette er et viktig virkemiddel for å sikre billige boliger til vanskeligstilte førstegangsetablerere og ungdom. Disse medlemmer viser også til at en ordning der en kan avhende statlig eiendom under markedspris kan sikre allemannsretten når eksempelvis forsvarseiendommer skal avhendes.

Disse medlemmer foreslår å bevilge 10 319 573 000 kroner på rammeområde 1.

3.2.1.2.4 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative opplegg foreslår at ramme 1 settes til 9 997 815 000 kroner.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet er av den oppfatning at det er et viktig politisk mål å redusere det offentlige byråkrati for derved å gjøre offentlig sektor mer oversiktlig for den enkelte innbygger, for å øke den enkeltes innflytelse, og for å redusere det offentlige utgifter. Disse medlemmer er av den oppfatning at Arbeids- og administrasjonsdeparte-

mentets arbeidsoppgaver kan rasjonaliseres betydelig. Administrasjon av statsapparatet må gjøres så enkel og så kostnadseffektiv som mulig. I denne sammenheng vises det til at Norge er helt i verdenstoppen når det gjelder antall offentlig ansatte og offentlig administrasjon. Det vises her til den rapport som ble utarbeidet av Statskonsult om dette tema i 2001. Disse medlemmer ønsker derfor igangsettelse av en slik rasjonalisering, og foreslår derfor en generell effektivisering og innsparing i diverse etater. Departementet og underliggende etater må se på sine kostnader og arbeidsoppgaver, og nøye vurdere hvordan det kan spares inn og kritisk vurdere hvilke arbeidsoppgaver som skal prioriteres.

Videre viser disse medlemmer til at Fremskrittspartiet mener at dagens støtte til de politiske partier ligger på et for høyt nivå, og ønsker å redusere dette. Politiske partier må som alle andre i samfunnet skaffe seg inntekter på egenhånd.

Disse medlemmer registrerer at en rekke oppgaver er vedtatt overført fra fylkesmannen til fylkeskommunen, men er av den oppfatning at dette er gal omorganisering, og at fokuset i stedet burde ha vært på å avvikle arbeidsoppgaver både hos fylkesmannen og hos fylkeskommunen.

Disse medlemmer viser for øvrig til Fremskrittspartiets merknader i Budsjett-innst. S. nr. 2 (2001-2002).

3.2.1.2.5 Merknader fra komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti har under rammeområde 1 ført opp netto rammesum 10 336 212 000.

Disse medlemmer understreker betydningen av en sterk, effektiv og målrettet offentlig sektor. Dette er en forutsetning for videreutvikling av en velfungerende velferdsstat. Lik rett til deltakelse i samfunnet og lik tilgang til velferdstjenester ut fra behov, uavhengig av kjønn, alder, etnisk bakgrunn eller økonomiske og sosiale ressurser er fundamentale verdier for disse medlemmer.

Disse medlemmer ønsker å verne om fellesskapsløsningene. Privatisering og konkurranseutsetting vil føre til en utvikling som litt etter litt bryter ned det politiske ansvaret for kvaliteten på og tilgangen til tjenestene. Gode velferdsordninger forutsetter at det offentlige har kontroll med tjenesteproduksjonen. Samarbeid mellom offentlige og frivillige organisasjoner med grunnlag i kommunale planer og avtaler kan gi bedre velferdstjenester. Privatisering av velferdsordninger vil lett føre til at private aktører skummer fløten av velferdssystemet. Disse medlemmer understreker at offentlige midler skal brukes til velferdsgoder, ikke til profitt for private investorer.

Disse medlemmer ønsker en vitalisering av offentlig sektor med økt fokus på brukerne og effektiv

ressursutnyttelse. Dette forutsetter at ansvaret for utformingen og formidling av offentlige tjenester ligger så nær brukeren som mulig.

Disse medlemmer påpeker behovet for en arbeidsgiverpolitikk som fremmer likestilling, og møter utfordringene med bemanningskrisen i offentlig sektor. Kvinner tjener like dårlig i forhold til menn som for 25 år siden. Mange kvinner jobber innenfor omsorgssektoren med lav grunnbemanning, lav lønn og stillingsbrøker som ikke gir trygderettigheter. Det er viktig at kvinner får delta i arbeidslivet på lik linje med menn, og ikke forhindres fra personlig utvikling pga. omsorgsansvar og økende press på lenger arbeidstid. Disse medlemmer vil bidra til at settes i gang prøveprosjekter for å redusere sykefraværet, bemanningskrisa og kvinners opplevelse av økende stress og helseplager på jobben og hjemme. 6 timers arbeidsdag, økt grunnbemanning og bedre lønnsvilkår for de lavtlønte er sentrale stikkord.

Disse medlemmer foreslår derfor at det bevilges 100 mill. kroner til prosjekt kvinneliv.

Etter disse medlemmers oppfatning må man vurdere fylkesmennenes ressurser i forbindelse med endringene som nå skjer i fylkeskommunene. Det er viktig at embetene kan ivareta de oppgavene de blir pålagt. Dagens overføringer medfører at fylkesmennene ikke klarer å oppfylle oppgavene de er pålagt i forhold til tilsyn med barnevernstjenester i kommuner og fylkeskommuner.

3.2.1.2.6 Merknader fra komiteens medlem fra Senterpartiet

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til sitt alternative budsjett og foreslår at rammen settes til 10 324 573 000 kroner. Dette medlem er uenig i endringene som er foreslått av Samarbeidsregjeringen når det gjelder fraktutjevning, da dette får svært negative utslag for distriktene, og reverserer disse.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til kapittel 2 445 post 32 prosjektering av bygg, der regjeringen Bondevik II foreslår å øke bevilgningen til Høgskolen i Stavanger med 4 mill. kroner. Dette medlem støtter dette. Dette medlem har også lagt inn 1 mill. kroner til forprosjekt for nybygg ved Høgskolen i Nesna under samme ramme.

Dette medlem har merket seg at regjeringen Bondevik II går imot forslaget om å kunne avhende statlig eiendom til lavere pris enn markedspris, der særlige hensyn tilsier det. Dette medlem går imot dette med bakgrunn i at dette er et viktig virkemiddel for å sikre billigere boliger til vanskeligstilte førstegangsetablerere og ungdom. Dette medlem viser også til en ordning der en kan avhende statlig eiendom kan sikre allemannsretten når eksempelvis forsvarseiendommer skal avhendes.

3.2.1.2.7 Merknader fra komiteens medlem fra Kystpartiet

Komiteens medlem fra Kystpartiet støtter ikke Regjeringens forslag om å fjerne bevilgningen til pristilskudd under kap. 1560 post 70 og foreslår bevilget samme sum som i St.prp. nr. 1 (2001-2002).

Dette medlem viser til tidligere omtale av viktigheten av utbyggingen av Høgskolen i Nesna i Budsjett-innst. S. nr. 12 (1999-2000):

"Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti, viser til Innst. S. nr. 57 (2000-2001) hvor et flertall gikk inn for en bevilgning på 3,4 mill som prosjekteringsmidler for bygg ved høgskolene i Akershus, Bergen og Bodø. Flertallet viser videre til at departementet i budsjettproposisjonen for 2000 har prioritert bygg ved høgskolene i Østfold, Stavanger og Nesna."

Dette medlem viser videre til Budsjett-innst. S. nr. 12 (2000-2001) hvor det uttales:

"Komiteen viser til tidligere merknader og vedtak i Stortinget når det gjelder samlokalisering og nybygg ved høgskolene i Østfold og Stavanger. Komiteen er enig i at disse prioriteres, og ber Regjeringen sørge for at prosjekteringen kan forsette. Videre mener komiteen at behovet for nybygg ved Høgskolen i Nesna er godt begrunnet og realiserbart ut fra regionale hensyn."

Dette medlem mener at det er helt nødvendig for å opprettholde en positiv utvikling av utdanningsmiljøet ved Høgskolen i Nesna at prosjekteringsarbeidet til denne utbyggingen begynner allerede i år. Dette medlem viser til at den utredede prosjekteringen er budsjettert til å koste 1 mill. kroner.

Dette medlem viser til fraksjonsmerkningen i kap. 9.6.

Dette medlem foreslår at rammeområde 1 bevilges med 10 290 073 000 kroner.

3.2.1.3 Oppsummering av forslagene til rammesummer for rammeområde 1

Tabell 3.2

Forslag til netto rammesum for rammeområde 1 (Statsforvaltning) (alle tall i 1 000 kr)

Forslag fra	Forslag til netto rammesum	Avvik fra St. prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1 - 4
St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4	10 218 823	-
H, KrF og V	10 225 073	+ 6 250
Ap	10 319 573	+ 100 750
FrP	9 997 815	- 221 008
SV	10 336 213	+ 117 390
Sp	10 324 573	+ 105 750
KP	10 290 073	+ 71 250

3.2.2 Rammeområde 2 (Familie og forbruker), under familie-, kultur- og administrasjonskomiteen

3.2.2.1 Sammendrag

Tabell 3.3

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
Utgifter rammeområde 2 (i hele tusen kroner)			
800	Barne- og familiedepartementet (jf. kap. 3800)	78 891	78 891
830	Foreldreveiledning og samlivstiltak	6 655	6 655
840	Krisetiltak	57 112	57 112
841	Familievern og konfliktløsning	20 721	21 221
844	Kontantstøtte	2 615 192	2 615 192
845	Barnetrygd	14 960 000	14 960 000
846	Familie- og likestillingspolitisk forskning, opplysningsarbeid mv.	28 185	27 685
847	Kompetansesenter for likestilling	5 530	5 530
848	Likestillingsombudet	5 468	5 468
850	Barneombudet (jf. kap. 3850)	7 289	7 289
852	Adopsjonsstøtte	15 330	15 330

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet	294 969	294 969
856	Barnehager	5 846 321	5 846 321
857	Barne- og ungdomstiltak	157 824	157 824
858	Statens ungdoms- og adopsjonskontor (jf. kap. 3858)	14 327	14 327
859	UNG i Europa (jf. kap. 3859)	4 729	4 729
860	Forbrukerrådet (jf. kap. 3860)	76 677	76 677
862	Positiv miljømerking	2 458	2 458
865	Forbrukerpolitiske tiltak og internasjonalt samarbeid	9 397	9 397
866	Statens institutt for forbruksforskning	18 452	18 452
867	Forbrukertvistutvalget	3 057	3 057
868	Forbrukerombudet	12 699	12 699
2530	Fødselspenger og adopsjonspenger	8 445 000	8 445 000
Sum utgifter rammeområde 2		32 686 283	32 686 283
Inntekter rammeområde 2 (i hele tusen kroner)			
3859	UNG i Europa (jf. kap. 859)	1 850	1 850
3860	Forbrukerrådet (jf. kap. 860)	12 419	12 419
Sum inntekter rammeområde 2		14 269	14 269
Sum netto rammeområde 2		32 672 014	32 672 014

3.2.2.2 Komiteens merknader

3.2.2.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil sette barna i sentrum for familiepolitikken. Økonomisk handlefrihet og mulighet for foreldrene til å tilpasse sin tid til barnas behov er en forutsetning for gode oppvekstvilkår.

Det er positivt at Regjeringen styrker barnehagesatsingen med 1 mrd. kroner i økte overføringer til barnehagene fra årets budsjett til budsjettet for 2002, i tillegg til prisjustering av driftstilskuddet med 170 mill. kroner. Dette er viktige tiltak for å nå full barnehagedekning innen 2003, og innsatsen skal rettes mot etablering av nye barnehageplasser, økning av driftstilskuddet og økt satsing på kvalitet.

Disse medlemmer vil ha en familiepolitikk som bidrar til å styrke likestillingen i samfunnet, og gir kvinner og menn reelle muligheter til å delta på lik linje både i arbeids- og organisasjonsliv og i familieliv. Familiepolitikken skal også ivareta de ensliges situasjon.

Disse medlemmer vil understreke betydningen til de frivillige organisasjonene. Frivillige organisasjoner har lange historiske tradisjoner og representerer viktige verdier. Disse medlemmer mener det er viktig at de frivillige organisasjonene gis gode og stabile økonomiske betingelser. Merverdiavgiften har ført til at frivillige organisasjoner har fått økte kostnader. Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen - i samsvar med Sem-erklæringen - i St.prp. nr. 1. Til-

legg nr. 4 (2001-2002) øker momskompensasjonen til frivillige organisasjoner med 100 mill. kroner, og gir dermed full momskompensasjon.

Disse medlemmer foreslår at rammeområde 2 bevilges med 32 672 014 000 kroner, som er det samme som det beløp som følger av Regjeringens forslag.

3.2.2.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til St.prp. nr. 1 (2001-2002) der regjeringen Stoltenberg redegjør for sine prioriteringer for barne-, familie- og forbrukerområdet og støtter disse. Disse medlemmer har som hovedmål å legge til rette for gode oppvekst- og levekår for barn og unge, og vil ha et særskilt fokus på de barn og unge som faller utenfor. Det er viktig å sikre alle barnefamilier trygge økonomiske og sosiale vilkår, og å bekjempe utstøting og fattigdom blant barn. Disse medlemmer mener også det er viktig at barne- og familiepolitikken tar utgangspunkt i de samlivsmønstre og den virkelighet som barn, ungdom og foreldre lever i. Disse medlemmer viser til den historiske satsingen på barnehager med 1,2 mrd. kroner for å bygge 10 000 nye barnehageplasser og øke det statlige driftstilskuddet for å få ned prisene. Arbeiderpartiet vil arbeide for at målet om full likestilling nås.

Disse medlemmer mener det er viktig å sikre lesbiske og homofile aksept og gode levekår skal videreføres.

Disse medlemmer vil ha et sterkere fokus på forbrukerpolitikken med sikte på å styrke forbrukernes

rettigheter. Det er viktig å videreutvikle en kvalitetsbevisst, åpen og effektiv forvaltning på barne-, familie- og forbrukerområdet.

Disse medlemmer viser til at forslaget til endringer i budsjettet fra regjeringen Bondevik II har gitt økt handlingsrom. Disse medlemmer vil bruke denne muligheten til tiltak for de svakest stilte på nærmere 1,4 mrd. kroner.

Disse medlemmer foreslår å bevilge 32 672 014 000 kroner på rammeområde 2, som er det samme som Regjeringen.

3.2.2.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative opplegg foreslår at ramme 2 settes til 32 888 159 000 kroner.

Disse medlemmer er av den oppfatning at familien er en av de viktigste elementer og støttepunkter i dagens samfunn. Dersom det føres en aktiv og riktig familiepolitikk vil dette gi betydelige samfunnsgevinster både på kort og lang sikt. Det er av særdeles stor viktighet å gi familiene en betydelig frihet i hverdagen og råderett over egen familiesituasjon. I denne sammenheng vil disse medlemmer vise til innføringen av kontantstøtten som har vært svært vellykket og har gitt store resultater for de familier som har benyttet seg av ordningen. Disse medlemmer ønsker derfor å utvide kontantstøtten til også å gjelde barn over tre år, slik at enda flere familier kan få nytte godt av denne gode ordningen.

Disse medlemmer viser for øvrig til Fremskrittspartiets merknader i Budsjett-innst. S. nr. 2 (2001-2002).

3.2.2.2.4 Merknader fra komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti har under rammeområde 2 ført opp netto rammesum 32 143 482 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til Regjeringens forslag på 528 532 000 kroner.

Disse medlemmer understreker at investeringer i barn og unge er en investering for framtiden som ikke kan utsettes. Barndommen kommer ikke i reprise. Det er ikke akseptabelt at mange tusen barn vokser opp i fattigdom i Norge. Det er en skam at et av verdens rikeste land ennå ikke har klart å løfte denne gruppen ut av fattigdommen gjennom bedre økonomiske støtteordninger og andre nødvendige tiltak. Det mangler ikke penger, men politisk vilje til å enes om en handlingsplan. Våren 2001 fremmet Sosialistisk Venstreparti forslag om: "Strakstiltak for fattige barnefamilier", som ingen av de andre partiene stemte for. De fattige barnefamiliene forble like fattige, men i valgkampen fikk de en sentral plass.

Disse medlemmer påpeker at det er positivt at Regjeringen skal legge fram en egen stortingsmelding

i løpet av 2002 om oppvekst og levekår for barn og unge i Norge.

Disse medlemmer viser til at regjeringen vil foreslå at kommunen skal ha en plikt til å tilby alle som ønsker det en barnehageplass. Dette er en seier for norske barn og for Sosialistisk Venstreparti. Regjeringen har forstått viktigheten av å styrke barnehagesektoren, og har uttalt at den vil øke bevilgningene med om lag 1 mrd. kroner pr. år 2002-2005. I 2002 skal 100 mill. kroner styrke kommunenes frie inntekter, som kompensasjon for 10 000 nye barnehageplasser. Dette er en bra begynnelse, men ikke nok til å sikre full behovsdekning. Kommunene har over lengre tid hatt et misforhold mellom stadige flere pålagte oppgaver uten at de er fullfinansiert fra statens side. Kombinasjonen av innføringen av kontantstøtten og dårlig kommuneøkonomi gjør at utbyggingstakten særlig av småbarnsplasser har sviktet i mange kommuner. For disse medlemmer er det viktig å få stoppet denne negative utviklingen, og bidra til at det bygges tilstrekkelig antall barnehageplasser.

Disse medlemmer understreker at barnehage er bra for barn. Barnehagen er et godt omsorgstilbud, og en god fellesarena der barn kan utvikle seg i et sosialt samspill, og møte mentale og motoriske utfordringer. Barnehagen er et pedagogisk tilbud, med fokus på barns behov. Barn lærer hele tiden gjennom lek, gjennom samspill med andre og gjennom den omsorgen de får. Barna lærer å kommunisere med andre barn, og det er en god arena for språklig og kulturell integrering av barn med en flerkulturell bakgrunn. Barnehagen skaper et miljø der barn kan utvikle sin egen identitet, samtidig som de lærer fellesskapets spilleregler.

Disse medlemmer mener at barnehagen er en del av den livslange læringsprosessen som kan sikre barna en god basiskompetanse i et uformelt læringsmiljø. Barnehagene gir barna et solid grunnlag for videre utvikling til læring og erfaring i andre miljøer som for eksempel til skolen.

Disse medlemmer ønsker å styrke førskolelærernes stilling i det norske samfunnet. Førskolelærere har kunnskap om barns utvikling og hvordan barn fungerer i grupper. De er bevisst foreldrenes/omsorgspersoners ansvar, og ser behovet for et godt og nært samarbeid med disse. Disse medlemmer ønsker å se nøyere på arbeidsforhold, lønsspørsmål, rekruttering til profesjonen og kompetanseheving, for å få til en styrket, mer kjønnsnøytral, rekruttering til profesjonen.

Disse medlemmer vil gjøre barnehageplassene tilgjengelige for alle barn uavhengig av foreldrenes økonomiske, sosiale, geografiske plassering eller etniske bakgrunn. En viktig forutsetning for dette er en bedre kommuneøkonomi.

Disse medlemmer oppfatter at den høye foreldrebetalingen favoriserer barn av foreldre/omsorgspersoner med god inntekt. Kontantstøtten forverrer denne situasjonen, og stadig flere familier er utestengt fra å benytte seg av tilbudet. Etter disse medlemmers

oppfatning har kontantstøtten ført til en negativ utvikling når det gjelder likestilling mellom småbarnsmødre og -fedre, småbarnsforeldres yrkesdeltagelse og benyttelse av barnehager. Disse medlemmer ser med bekymring på at særlig mødre ansatt i helse- og omsorgsyrkene arbeider mindre. Samtidig vet vi at det er økende mangel på kvalifisert arbeidskraft i disse sektorene. Etter disse medlemmers mening synes det som kontantstøtten fører til mer deltid og mindre heltid for kvinner, og bremser opp og stagnerer en prosess som har vært i gang gjennom 1990-tallet til større yrkesdeltagelse samlet sett for småbarnsmødre. Disse medlemmer synes ikke dette er en ønskelig utvikling som sementerer kvinner som lavtlønte og med en dårligere tilknytning til arbeidslivet og en dårligere mulighet til å opptjene seg en likeverdig pensjon som det en mann har.

Disse medlemmer vil særlig bemerke utsatte barns behov av å kunne få være i en barnehage. En barnehage gir disse barna et helt nødvendig supplerende omsorgstilbud parallelt med det foreldre/omsorgspersoner kan gi, som har sosiale, psykologiske eller rusproblemer. Disse medlemmer merker seg en tendens til at barn med minoritetsbakgrunn mottar kontantstøtte i større grad enn det som er tilfelle i den øvrige befolkningen. Barnehagene er trukket fram som et sentralt virkemiddel for å oppnå en integrering i det norske samfunnet. Utvikle språk og skape en felles plattform gjennom barnehagene før skolegang er et viktig tiltak for å fremme integreringen.

Disse medlemmer vil derfor fjerne ordningen med kontantstøtten, og bruke midlene som bindes opp i denne ordningen til å styrke barnehagene og andre tiltak for barn og unge. Dette gir grunnlag for å senke foreldrebetalingen til kr 1 500 neste år, med en klar målsetting om å oppnå en maksimalpris på kr 1 140 i løpet av perioden.

Disse medlemmer vil be Regjeringen følge utviklingen med rapportert merbruk av kontantstøtten blant svake grupper og eventuelt sikre disse barna en barnehageplass.

Barnetrygd

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti ønsker ekstra barnetrygd til tredje og fjerde barn med kr 3 792 pr. barn pr. år, totalt 640 mill. kroner. Dette er en svært presis måte å styrke fattige barnefamilier på. Disse medlemmer vil heller ikke at barnetrygden skal regnes som foreldrenes inntekt ved utmåling av sosialhjelp.

Fødselspenger /adopsjonspenger og adopsjonsstøtte

Regjeringen foreslår at engangsstønaden skal regnes som inntekt ved utbetaling av sosialhjelp. Det betyr at par med behov for sosialhjelp ikke får de pengene som er ment å dekke merutgifter ved det å få barn, som det å kjøpe barnevogn, stollebord o.a. Disse medlemmer går imot at engangsstønaden skal regnes som inntekt ved utmåling av sosialhjelp.

Disse medlemmer vil øke fars stønadperiode ved fødsel/adopsjon basert på egen opptjening. Ellers kan det lett bli en økonomisk vurdering hvor mye mor eller far skal ta ut av svangerskapspermisjonen. Målet er å sikre en beste mulig tilknytning mellom far og barn. Disse medlemmer vil øke stønadperioden til 39 uker med 100 pst. lønnskompensasjon, og øker tiltaket med 35 mill. kroner.

Forslaget om å tilby støtte til adopsjon på kr 20 000,- pr. barn er lite i forhold til de reelle kostnadene en familie har ved å ta til seg et foreldreløst barn. Det har blitt adoptert i gjennomsnitt 603 barn til Norge de tre siste årene. Tilskuddet har variert fra år til år og skaper uforutsigbarhet. Disse medlemmer vil jobbe for at adopsjonsstøtten kommer opp på et nivå som innebærer at det ikke er foreldrenes inntekt som er avgjørende om de kan ta på seg et foreldreansvar. Disse medlemmer vil øke adopsjonsstøtten til Folketrygdens grunnbeløp (1G=kr 51 360).

Barnevern

Disse medlemmer mener barnevernet har behov for en styrking både ressurs- og personalmessig. Det er viktig med kompetanseheving i barnevernet for å møte alle de nye utfordringene som ligger i forebyggende tiltak overfor barn og unge. Barnevernet sliter med problemer, ressursmangel og manglende kapasitet til å sette i verk tiltak. Dette rammer hjelpetrequende barn og unge.

Fylkesmennene må prioritere tilsynet med barnevernsinstitusjoner og se til at bestemmelsene i lovverket blir overholdt. Det er viktig at det blir overført nok midler slik at de aller svakeste og utsatte ikke på ny blir utsatt for ytterligere negative opplevelser pga. manglende ressurser og tilsyn.

Barne- og ungdomsarbeid

Vi må ta på alvor problemene knyttet til vold og rusbruk. Disse medlemmer ønsker at det skal settes i gang ulike forsøk og prosjekter hvor tverrfaglig samarbeid utprøves for å møte morgendagens utfordringer. Barn og unge, utekontakter, barnevern, helsestasjoner, politi og foreldre må samarbeide for å bedre oppvekstvilkår og behandlingstilbudet til barn og unge. Det må satses på lavterskeltilbud som er tilgjengelig når de unge trenger det.

Reklame, slankepress og økt seksualisering av jenter må få mer oppmerksomhet, og det må fokuseres i forskning og innsats.

Fritidsaktiviteter og frivillig organisasjoner er viktig for barn og ungdom. Fattige barn settes ofte utenfor fellesskapet med andre barn og unge fordi de ikke har råd til egenbetalinger som kontingenter og andre utgifter. Det er viktig med styrking av ressursene til frivillige organisasjoner slik at alle barn og unge kan delta.

Det forebyggende, positive ungdomsarbeidet kanaliseres gjennom ulike organisasjoner og arenaer. Disse medlemmer vil understreke at fysisk inaktivitet er en trussel mot folkehelsen. Derfor må det en aktiv sam-

funns- og arealplanlegging til som bør ha som mål å sikre alle tilgang til friarealer og muligheter for fysisk aktivitet. Det er særlig viktig å stimulere barn og unge til fysisk aktivitet. Det å mestre egen kropp gir økt velvære og sjøltillit, og i barneårene skjer mye læring gjennom aktiv bruk av kroppen. Disse medlemmer mener at anlegg må være tilgjengelig for alle, og det er viktig at voksnes bruk av anlegg ikke presser ut barn og ungdom.

Disse medlemmer ønsker å sette i gang mer forskning rundt ungdom, idrett og misbruk for å ha mulighet til å følge opp og sette inn tiltak der det er behov for det. Etter disse medlemmers mening må ikke spesialisering og konkurransepress få ta overhånd i forhold til barneidretten som kan føre til en negativ utvikling i forhold til kropps fiksering og slankepress.

Disse medlemmer vil:

- Bevilge 67 mill. kroner til ulike prosjekter og forebyggende arbeid for barn og unge for å sikre barneverntjenesten det nødvendige handlingsrom som trengs for å sikre god kvalitet for brukerne og kompetanseheving for etaten.
- Bevilge Fylkesmannsambetet kr 33 840 000 mill kroner.

Prosjekt kvinneliv

Disse medlemmer mener lønnsnivået for kvinner i forhold til menn er like dårlig som det var for 25 år siden. Kvinner opplever økende stress og helseplager på jobben og hjemme. Mange kvinner jobber innenfor omsorgssektoren med dårlig grunnbemannning og lav lønn som skaper merbelastning og stress. I 15-20 pst. av barnefamilier lever barna fast med bare en av foreldrene. I kun en av ti av disse familiene er det far som har hovedomsorgen for barna.

Det er viktig at kvinner får delta i arbeidslivet på linje med menn og ikke blir fratatt en personlig utvikling grunnet omsorgsansvar og et stadig økende press på lengre arbeidstid. Det er ønskelig å sette i gang flere prosjekter med 6-timersdagen, økt grunnbemannning og bedre lønnsvilkår for de lavtlønte. Målet er å få ned sykefraværet og mer tid til barna uten at kvinner skal bli utestengt fra en karriere på lik linje med en mann.

Disse medlemmer ser på arbeidet med likestilling som et meget viktig arbeid som det må skapes rom for å utvikle på flere arenaer samtidig. Likestilling er etter disse medlemmers mening en rettighet og mulighet for den enkelte til å kunne utfolde seg og sine evner, uavhengig av kjønn. Disse medlemmer mener vi må ta i bruk kvinner og menns ulike livserfaringer, og arbeide for at kvinner blir representert i alle samfunnslag. Det er ikke ønskelig at kvinner slik statistikken viser i dag har gjennomgående lavere lønn enn menn, er underrepresentert i lederstillinger og styrer og er i flertall blant de deltidsarbeidende. Etter disse medlemmers oppfatning vil det å jobbe mot

en likestilling mellom kjønnene skape større mangfold, bedre trivsel og miljø.

Disse medlemmer ser det som viktig å styrke krisesentrene og forebyggende tiltak for barn og kvinner som bor i hjem med vold. Forebygging og krisehåndtering for menn som bruker vold blir også sentralt.

Disse medlemmer vil:

- Bevilge 100 mill. kroner til Prosjekt kvinneliv.
- Bevilge 20 mill. kroner for tilskudd til kommuner til krisetiltak

Forbrukerhjelp mot markedskreftene

Disse medlemmer ser et økende kjøpepress og stadig mer aggressiv markedsføring i samfunnet som krever mottiltak i form av forbrukerveiledning og mer informasjon fra en nøytral instans. Særlig viktig er mottiltak mot reklame rettet mot barn og unge. Forbrukerinformasjon må inngå i et internasjonalt samarbeid. Forbrukerinformasjon blir i framtiden et sentralt virkemiddel for å skape aktive og bevisste forbrukere som kan ivareta sine egne interesser. Samtidig vil aktive og bevisste forbrukere i stadig mer konsentrerte markeder, være en viktig forutsetning for styringen av samfunnet.

Endringer i markeder, markedsføringsmetoder og -kanaler gjør det mer og mer komplisert for den enkelte forbruker å orientere seg både med hensyn til pris og kvalitet på varer og tjenester og med hensyn til rettigheter og hjelp til å oppfylle rettigheter. De største nettstedene for "forbrukerinformasjon" tilhører internasjonale konserner og er et ledd i salget av varer og tjenester.

Disse medlemmer ser det som særdeles viktig å opprettholde en forbrukerpolitikk i Norge som ikke er styrt av markedskreftene, men som bygger sin kunnskap på reelle undersøkelser av forskjellige varer og tjenester der utfallet av analysene ikke er kjøpt og betalt av en markedsaktør. Utfra dette ståstedet ønsker disse medlemmer å:

- Styrke kampen mot kjøpepresset og forbruksmentaliteten.
- Styrke forbrukernes rettigheter og øke forbruker-neret med 5 mill kroner, særlig rettet mot barn og unge.

Forslaget om å gi fullmakt til å selge statlig eiendom til lavere pris enn markedspris der særlige hensyn tilsier det (XII punkt 2, under Andre fullmakter, Arbeids- og administrasjonsdepartementet), er et forslag som legger til rette for en sosial boligbygging. Dette foreslår Regjeringen å trekke tilbake. Dette vil forhindre staten fra å selge tomter billig, uansett hvilke hensyn som skulle tilsi dette. Disse medlemmer er sterkt imot denne omleggingen som nok en gang understreker den usosiale profilen til regjeringen Bondevik.

3.2.2.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Senterpartiet

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett og foreslår at rammeområde 2 settes til kr 32 450 114 000.

Dette medlem viser til at Senterpartiet har som mål at alle foreldre som ønsker det, skal få tilbud om barnehageplass. Det er ennå ikke nok barnehageplasser til alle. Senterpartiet mener at en barnehageplass er et velferdsgode, og skal være tilgjengelig for alle, til en pris som er overkommelig for alle. En barnehageplass skal være et spleiselag mellom staten (50 pst.), kommunen (30 pst.) og foreldrene (20 pst.). Senterpartiet tar sikte på at foreldrebetalingen skal ned til kr 1 500 pr. barn for en barnehageplass.

Dette medlem viser til at mange kommuner har for dårlig råd og for mange andre oppgaver til å bygge nye barnehageplasser. Det er ikke tilstrekkelig økonomi i barnehagedrift, og for liten forutsigbarhet i rammevilkårene, til at private vil bygge nye barnehager. Dette medlem vil peke på at det derfor ikke er nok at staten legger inn penger til drift av barnehager. Vi må stimulere kommuner og private til å bygge nye barnehageplasser. Senterpartiet har derfor i sitt alternative budsjett et stimuleringsstilskudd rettet mot småbarnsplasser. Stimuleringsstilskuddet er på kr 16 500 pr. nye småbarnsplass, fordi det er størst mangel på småbarnsplasser. Først da kan vi nå målet om 10 000 nye barnehageplasser i 2002.

Senterpartiet foreslår også en økning av rammeoverføringen til kommunene til drift av barnehager for at kommunen skal kunne øke sin andel av barnehagekostnadene opp mot 30 pst. Med stimuleringsstilskudd til nye barnehageplasser og redusert foreldrebetaling, vil det være mulig å nå målet om at barnehageplasser skal bli tilgjengelig for alle som ønsker det.

Dette medlem viser til at Senterpartiet vil beholde kontantstøtten til de foreldrene som selv passer egne barn. Familieøkonomien alene skal ikke være avgjørende om foreldre skal kunne velge å passe barnet selv. Det skal være mulig å ha en inntekt på kr 100 000 pr. år, uten å miste muligheten til å motta kontantstøtten. Dette medlem mener at Senterpartiets kontantstøttemodell er mer rettferdig, og gir en tryggere ramme rundt den daglige omsorgen for barn. Foreldre stimuleres til å bruke barnehageplass hvis de selv jobber eller er under utdanning, og får et økonomisk tilskudd dersom de velger å passe egne barn selv.

Dette medlem mener at Samarbeidsregjeringen slår beina under sin egen familiepolitikk, når den gir kommunene så dårlige rammebetingelser at det er lite sannsynlig at det blir bygget nye barnehageplasser. Dette medlem peker på at målsettingen om reell valgfrihet langt fra er oppnådd, når mange småbarnsforeldre tvinges til å velge kontantstøtte framfor barnehageplass, fordi det ikke er tilstrekkelig med barnehageplasser til alle som ønsker det. Dette medlem peker på at slik kan kontantstøtteordningen se mer vellykket ut, enn det den ellers ville, dersom småbarnsforeldre

fikk en reell valgmulighet mellom barnehageplass og kontantstøtte.

Dette medlem viser til at Samarbeidsregjeringen i sin tiltredelseserklæring viser at de tar sikte på å innføre stykkprisfinansiering av barnehageplasser. Det innebærer at det driftstilskuddet som i dag forvaltes av kommunene, skal inngå i et samlet statlig bidrag til den enkelte barnehage. Samtidig blir det varslet at det skal lovfestes en kommunal plikt til å tilby barnehageplasser. Det innebærer at kommunenes ansvar blir lovpålagt, mens kommunen fratras alle virkemidler i barnehagepolitikken. Dette medlem mener at grunnen til at det ikke er tilstrekkelige mange barnehager allerede, til tross for tverrpolitisk enighet om målet om full barnehagedekning, er den årvisse underbudsjetteringen av stadig økende oppgaver for kommunene, uten at de er fullfinansiert fra statens side. Det er slik dette medlem ser det, ikke mer sannsynlig at kommunene kan klare å bygge flere barnehageplasser, når rammevilkårene er så dårlig. Det innebærer at vi i beste fall vil få en økning i antallet private barnehager. Det som da skaper bekymring, er at disse barnehagene ikke har noen plikt til å prioritere barn med særlig behov ved tildeling av barnehageplass. Stykkprisfinansieringen kommer til å føre til en dårligere barnehagedekning, en barnehage med mindre integrering, og en prioritering av foreldre med god økonomi.

Dette medlem viser til at med Senterpartiets politikk, ville vi i 2002 få opptil 10 000 nye barnehageplasser. I tillegg har Senterpartiet som mål å redusere foreldrebetalingen til kr 1 500, og for 2002 ville foreldrebetaling reduseres med 500-600 kroner med Senterpartiets politikk.

Dette medlem viser til at Samarbeidsregjeringen ikke prioriterer likestillingen. Evalueringene av kontantstøtten viser at det fremdeles er mødrene som har hovedansvaret for barnepass. Derfor mener dette medlem at det er lite framtidsrettet, lite likestillingsorientert og lite familievennlig, når Samarbeidsregjeringen reduserer bevilgningen til etableringen av mannssenteret Reform som skal tilby rådgivning til menn i krise og konflikt, for å styrke kompetanseutviklingen i familievernet. Familievernet og familiekonfliktene vil ikke bli bedre hvis vi ikke samtidig også får bearbeidet og diskutert manssrollen og menns erfaringsverden. Dette medlem vil peke på at det må være mulig både å styrke kompetanseutviklingen i familievernet, og samtidig støtte etableringen av mannssenteret Reform.

Dette medlem viser til at det er et grunnleggende behov for gode og trygge oppvekstvilkår for barn og unge. Dessverre er det slik at ikke alle barn og unge har foreldre eller omsorgspersoner som mestrer sin oppgave. Samfunnet må da sette inn tiltak f.eks gjennom barnevernet. Dette medlem viser til at det er mange eksempler på at barnevernet heller ikke alltid har tilstrekkelige virkemidler, penger eller kompetanse til sin viktige oppgave. Dette medlem vil peke på at det er viktig at barnevernet har tilstrekkelige midler, ellers

blir det fort slik at det bare er de som har de alvorligste problemene som får hjelp. Det er ikke godt nok for forebyggingstenkningen som Senterpartiet bygger sin oppvekstpolitikk på. Senterpartiet har i sitt alternative budsjett økt bevilgningen til barnevernet i kommuner og fylkeskommuner med 20 mill. kroner, og tilsvarende økt tilskuddet til kompetanse- og fagutvikling i

barnevernet med 20 mill. kroner i budsjettet for 2002 i forhold til Samarbeidsregjeringens nivå.

3.2.2.2.6 Merknader fra komiteens medlem fra Kystpartiet

Komiteens medlem fra Kystpartiet støtter Regjeringens forslag.

3.2.2.3 Oppsummering av forslagene til rammesummer for rammeområde 2

Tabell 3.4

Forslag til netto rammesum for rammeområde 2 (Familie og forbruker) (alle tall i 1 000 kr)

Forslag fra	Forslag til netto rammesum	Avvik fra St. prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1 - 4
St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4	32 672 014	-
H, KrF og V	32 672 014	0
Ap	36 672 014	0
FrP	32 888 159	+216 145
SV	32 143 482	- 528 532
Sp	32 450 114	- 221 900
KP	32 672 014	0

3.2.3 Rammeområde 3 (Kultur), under familie-, kultur- og administrasjonskomiteen

3.2.3.1 Sammendrag

Tabell 3.5

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
Utgifter rammeområde 3 (i hele tusen kroner)			
300	Kultur- og kirke departementet	0	85 075
300	Kulturdepartementet	76 505	0
301	Deltaking i internasjonale organisasjoner (jf. kap. 3301)	24 161	24 161
305	Lotteritilsynet (jf. kap. 3305)	52 394	52 394
320	Allmenne kulturformål	646 555	638 855
321	Kunstnerformål	263 767	265 467
322	Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom (jf. kap. 3322)	214 886	215 386
323	Musikkformål (jf. kap. 3323)	399 901	403 401
324	Teater- og operaformål (jf. kap. 3324)	770 489	770 489
325	Samordningstiltak for arkiv, bibliotek og museer	59 520	59 520
326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål (jf. kap. 3326)	289 986	291 986
328	Museums- og andre kulturvernformål (jf. kap. 3328)	421 857	421 857
329	Arkivformål (jf. kap. 3329)	163 314	163 314
334	Film- og medieformål (jf. kap. 3334)	395 243	395 243
335	Pressestøtte	321 249	291 249
336	Informasjonsberedskap - Norsk rikskringkasting	2 694	2 694
Sum utgifter rammeområde 3		4 102 521	4 081 091
Inntekter rammeområde 3 (i hele tusen kroner)			
3300	Kultur- og kirke departementet (jf. kap. 300)	0	50
3300	Kulturdepartementet (jf. kap. 300)	50	0
3301	Deltaking i internasjonale organisasjoner (jf. kap. 301)	4 683	4 683
3305	Inntekter fra spill og lotterier (jf. kap. 305)	1 773 222	1 773 222

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
3320	Allmenne kulturformål (jf. kap. 320)	250	250
3322	Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom (jf. kap. 322)	5 762	5 762
3323	Musikkformål (jf. kap. 323)	15 383	15 383
3324	Teater- og operaformål (jf. kap. 324)	10 000	10 000
3325	Samordningstiltak for arkiv, bibliotek og museer	712	712
3326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål (jf. kap. 326)	12 109	12 109
3328	Museums- og andre kulturvernformål (jf. kap. 328)	14 897	14 897
3329	Arkivformål (jf. kap. 329)	6 700	6 700
3334	Film- og medieformål (jf. kap. 334)	22 923	22 923
Sum inntekter rammeområde 3		1 866 691	1 866 691
Sum netto rammeområde 3		2 235 830	2 214 400

3.2.3.2 Komiteens merknader

3.2.3.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre er fornøyd med at kulturbudsjettet får en betydelig styrking i 2002, med museene, jazz, dans og operaformidling i distriktene som spesielt prioriterte sektorer.

Disse medlemmer slutter seg til forslaget om omdisponeringer innenfor kulturbudsjettet, bl.a. for å kunne øke bevilgningene til lokale og regionale kulturbbygg og til festivalstøtte. Disse medlemmer har merket seg at produksjonsstøtten til aviser økes med 54,5 mill. kroner som kompensasjon for nye retningslinjer for statlig annonsering av ledige stillinger.

Disse medlemmer viser til at samarbeidspartiene i sitt justerte budsjettforslag foreslår å øke bevilgningene til politiske partiers informasjonsvirksomhet og politiske partiers publikasjoner med 4 mill. kroner.

Disse medlemmer foreslår at rammeområde 3 bevilges med 2 218 400 000 kroner, som er 4 000 000 kroner høyere enn det beløp som følger av Regjeringens forslag.

3.2.3.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til St.prp. nr. 1 (2001-2002) der regjeringen Stoltenberg redegjør for sine prioriteringer for Kulturdepartementets område. Disse medlemmer mål for kulturpolitikken er å løfte, fornye og vitalisere norsk kulturliv. Det legges opp til en opptrappet satsing på kultur frem mot Norges 100-årsfeiring som selvstendig nasjon i 2005. Opptrappingsplanen omfatter både kulturinstitusjonene og den profesjonelle kunsten, og det folkelige, frivillige, lokale kulturlivet og medieområdet. Disse medlemmer viser til at i likhet med alle mindre kulturer og språkområder i verden, utfordres Norges identitet, språk og kulturarv av

globaliseringen. Når vi skal forme fremtiden, ønsker Regjeringen et økt fokus og satsing på kultur.

Disse medlemmer vil gjennom kulturpolitiske virkemidler styrke yringsfriheten og demokratiet, ved å legge til rette for sterke, frie, uavhengige medier som gjennom litteratur, film, aviser og gode allmennkringkastere sikrer dialog og debatt, og bidrar med et mangfold av norske historier på norsk språk.

Disse medlemmer er av den oppfatning at kulturpolitikken skal utvikle hele mennesker i et kreativt Norge. Kulturlivet representerer landets felles hukommelse, og skal tilføre befolkningen følelsesmessig stimulans, rom for refleksjon og ettertanke. Hele befolkningen, særlig barn og unge, skal sikres mulighet til opplevelse av profesjonell kunst av høy kvalitet, og få mulighet til deltakelse gjennom kreativ kulturaktivitet, idrett og attraktive fritidssysler. Gode kulturtilbud bidrar til bedre livskvalitet, og styrket fysisk og mental helse. Kulturpolitikken har som mål å både gi opplevelser av ypperlig kunst og kvalitet, og mulighet for den enkelte til å realisere sitt kreative potensial gjennom deltagelse.

Disse medlemmer mener at både næringspolitikk, distriktpolitikk, velferdspolitikk, skolepolitikk og utenrikspolitikk har en viktig kulturdimensjon. I utviklingen av det norske fremtidssamfunnet må kulturpolitikken få større oppmerksomhet, og integreres i helhetstenkningen.

Disse medlemmer viser til at Kulturdepartementets budsjett øker med 330,5 mill. kroner, dvs. 8,8 pst. Dette er en av de største økningene noen gang. Den budsjettmessige satsingen er i tråd med våre løfter om økt satsing på kultur hvert år fram til 2005. Veksten slår ut positivt for hele kultursektoren, særlig museene, bibliotekene og arkivverket - som tar vare på vår fortid, formidler vår nåtid og gir ideer og impulser om vår fremtid. Samlet sett øker bevilgningene til denne sektoren med 74,7 mill. kroner. Budsjettet viser vilje til satsing på medier generelt og aviser spesielt.

Disse medlemmer mener at økningen i produksjonsstøtten til aviser på 87,8 mill. kroner er viktig og riktig med tanke på at ingen leser flere aviser enn nordmenn.

Disse medlemmer viser til at forslaget til endringer i budsjettet fra regjeringen Bondevik II har gitt økt handlingsrom. Det gir disse medlemmene mulighet til å satse ytterligere på kultur. Disse medlemmer vil bruke 20 mill. kroner ekstra på en rekke kulturtiltak som lokale kulturbygg, flerbrukshaller (Hofmo), Europas Bluessenter, Hedmark Teater, Hamsunsenteret, Folldal gruver, Agenda X, Henie Onstad Kunstsenter, Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek og Blikk. I tillegg vil disse medlemmer bruke 8 mill. kroner med til Ymse publikasjoner under pressestøtten.

Disse medlemmer foreslår å bevilge kr 2 272 400 000 på rammeområde 3, noe som er 58 mill. kroner mer enn Regjeringen.

3.2.3.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative opplegg foreslår at ramme 3 settes til 1 323 003 000 kroner.

Disse medlemmer er av den oppfatning at kultur er et begrep som uttrykker de verdier og kvaliteter som hver enkelt menneske tillegger høy egenverdi. Det som oppfattes som god kultur av den ene vil ikke nødvendigvis oppfattes som god kultur av en annen. Av den grunn bør kulturen være fri og uavhengig av politisk styring og den bør være basert på frivillighet og personlig engasjement. Disse medlemmer er av den oppfatning at politikerstyrte kulturgoder ødelegger kulturens vesen og fremmer ensretting. Disse medlemmer vil ha et åpent marked for kultur, hvor hver enkelt innbygger selv kan bruke sine midler på de kulturgoder de ønsker å benytte seg av eller støtte opp om. Dette vil i større grad enn offentlig styrt kultur sikre at midler tilflyter kulturlivet og dets aktører på en mer effektiv måte.

Disse medlemmer mener videre at det offentlige må, når det brukes penger på kulturtiltak, sikre at pengene blir brukt på områder hvor de kommer flest mulig til gode og at støtten gis som tilskudd. Disse medlemmer vil i denne sammenheng fremheve det arbeidet som blir gjort i og av frivillige lag og organisasjoner, og da spesielt innenfor de aktiviteter som aktiviserer barn og unge. Fremskrittspartiet vektlegger de tiltak som aktiviserer barn og unge, spesielt breddeaktiviteter som eksempelvis idrett. Fremskrittspartiet har en rekke ganger fremmet forslag om endring av fordelingen av overskuddet fra Norsk Tipping AS, slik at en større andel av dette tilfaller aktiviteter for barn og unge innenfor idrett og frivillige lag og organisasjoner.

Disse medlemmer viser for øvrig til Fremskrittspartiets merknader i Budsjett-innst. S. nr. 2 (2001-2002).

3.2.3.2.4 Merknader fra komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti har under rammeområde 3 ført opp netto rammesum 2 452 850 000 kroner, som er en økning i forhold til Regjeringens forslag på 238 450 000 kroner.

Disse medlemmer understreker at kunst og kultur må verdsettes i kraft av sin egenverdi. Sosialistisk Venstreparti understreker at design, musikk, bilder og andre åndsverk gjør samfunnet rikere på opplevelser, og tilbyr menneskene økte muligheter til å utvikle egne skapende evner. Derfor må det skapes gode rammevilkår både for videreutvikling av kunstneriske tradisjoner og for nyskapende og utradisjonell kulturvirksomhet.

Disse medlemmer mener det er viktig å gi barn og unge muligheter til å være aktive deltakere i kunst og kulturytringer. Det er viktig å sikre barn og unge en "kulturell bagasje". Viktige virkemidler i denne sammenhengen er videre utvikling og styrking av kulturskolene og sørge for at alle får tilbud om kulturniste. Det må i denne sammenheng satses langt mer på produksjon og formidling.

Ungdom må sikres bedre muligheter til utfoldelse og opplevelser innenfor egne kulturuttrykk. Sosialistisk Venstreparti vil at det skal innføres kulturkort for ungdom, i første omgang som en prøveordning i to til tre fylker.

Disse medlemmer mener deltagelse i kulturaktiviteter kan bidra til å utvikle identitet og til å skape samhørighet og fellesskap mellom generasjoner og miljøer. Derfor må den lokale kulturaktiviteten styrkes. Viktig i denne sammenheng er samarbeide og aktivitet som involverer både amatører og profesjonelle. Kunstuttrykk og kulturaktiviteter er viktige brobyggere, ikke minst mellom ulike nasjoner, etniske og politiske grupper og på tvers av aldersgrupper. Det internasjonale kultursamarbeidet må styrkes, blant annet ved å støtte opp om møteplasser mellom ulike kulturer i Norge. Hele befolkningen må sikres tilgjengelighet til kulturtilbudene, blant annet ved fysisk tilrettelegging, rimelige priser og fleksible åpningstider.

Disse medlemmer vil peke på at kunst og kulturytringer kan gi oss nye måter å forstå verden omkring oss, og til å stille spørsmål ved utviklinga. Kunst og kultur har en viktig rolle som buffer mot kommersiell enfold og forflatning. Trange budsjett og økende krav til egeninntekter og lønnsomhet kan true mangfoldet i kulturlivet, og hindre nyskaping. Disse medlemmer vil gjennom økte bevilgninger arbeide for at kunstnere og kulturarbeidere får større armslag. Offentlig sektor - stat, kommuner og fylkeskommuner - har et særskilt ansvar for å gi kunstnere oppdrag.

Disse medlemmer mener at satsing på kunst og kultur gir grobunn for arbeidsplasser i bygd og by. Sammen med en bedret kommuneøkonomi kan økte rammer på kulturbudsjettet bidra til vekst og kulturell nyskaping. Levende kulturmiljøer over hele landet er en viktig forutsetning for levedyktige distrikter. Sosialistisk Venstreparti vil sikre forutsetningene for at kunst og kultur kan formidles, oppleves og skapes i hele landet.

Disse medlemmer understreker at kulturlivet trenger mer enn rosende ord i festtaler. For å få til et nødvendig løft mener disse medlemmer at bevilningene til kulturområdet må økes til 1 pst. av statsbudsjettet. I 2002 vil Sosialistisk Venstreparti bruke 238 mill. kroner mer enn det Regjeringa foreslår.

Disse medlemmer mener kvalitet og mangfold i våre medier i økende grad trues av eierkonsentrasjon og kommersialisering. For et lite land som Norge er det spesielt viktig kulturelt å bevare og videreutvikle allmennkringkastingen, ikke bare i NRK, men også i de kommersielle fjernsyns- og radioselskapene. NRK må sikres som reklamefri, lisensfinansiert allmennkringkaster, og det bør innføres en støtteordning til lokal fjernsyn for å sikre mangfold. Lokalavisene, inkludert nr.2-avisene og de riksdekkende meningsbærende avisene, betyr mye for en levende samfunnsdebatt, som lokale møtesteder for meningsutveksling, og som informasjonsbærere om lokalt og nasjonalt kulturliv. Mediekvalitet og mangfold trues i økende grad av eierkonsentrasjon og kommersialisering. De store utfordringene framover er å hindre større eierkonsentrasjoner, særlig mellom distribusjon og innhold. Koplinger mellom innhold og infrastruktur vil gi enorm makt over mediefeltet og kan innsnevre mangfoldet. I denne forbindelse er det viktig at pressestøtta økes og viser langsiktighet.

Disse medlemmer mener Internett kan bidra til utjevning når det gjelder muligheten til å nå ut med informasjon. Internett gjør det også billigere å nå ut med et budskap. Sosialistisk Venstreparti vil at nettet skal være en digital allmenning, og vil søke å begrense de store selskapenes makt over netjtjenestene.

Disse medlemmer vil styrke norsk filmproduksjon både som kunstuttrykk og grunnlag for næring. Det er behov for sterkere satsing på regional filmproduksjon.

3.2.3.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Senterpartiet

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett og foreslår at rammeområde 3 settes til 2 340 830 000 kroner.

Senterpartiet vil ta vare på og utvikle livskraftige lokalmiljøer. Kultur utvikler mennesker og bidrar til å skape felles verdier og identitet i samfunnet. For Senterpartiet er kulturen er ikke minst et spørsmål om engasjement, nysgjerrighet, og vilje til intellektuell utfordring. Dette medlem mener at kultur skaper glede og positivitet i nærmiljøet, gjennom sosialt sam-

vær og innsats for fellesskapet. Senterpartiet vil støtte et aktivt kulturliv, og ser tilgangen til profesjonelle kulturtilbud såvel som egenaktivitet, som en spire til trivsel og kilde til inspirasjon. Dette medlem viser til at Senterpartiet under rammeområde 17 har foreslått å øke timesatsen fra 69 til 100 kroner for kultur- og musikkskoler, med en kostnad på 39 mill. kroner.

Kulturen har både en egenverdi, samtidig som den har en forebyggende virkning. Senterpartiet vil satse på mangfoldet i kulturen, både bredden og toppen, for alle aldersgrupper og funksjonsnivåer i samfunnet. Senterpartiet vil særlig satse på den frivillige kulturaktiviteten, som en motvekt mot den mer passiviserende massekulturen som vi overøses med, særlig gjennom den kommersialiserte medieskapte kulturen. Dette medlem er spesielt bekymret for kjøpepresset og statusjaget som barn helt ned i barnehagealder er utsatt for.

Dette medlem legger vekt på at NRK er en meget viktig kulturinstitusjon. For at det skal være tilfellet også i framtiden, må vi satse det som er nødvendig for at NRK være et redskap til å ta vare på og videreutvikle norsk kultur, bevare norsk språk og sikre en offentlig meningsdannelse som bidrar til felles forståelse og samhold. Dette medlem peker på at NRK er en lilleputt blant mediegi-ganter. I den brutale medieverden som utvikler seg med svært raske teknologiske endringer, en uvennlig mediekonsentrasjon og en betydelig grad av ensretting, har NRK stor utfordringer framfor seg. Dette medlem viser til at det vil komme et eksplosivt antall programmer i det som vil bli en sammensmeltning mellom TV og internett. Også i Norge vil vi se en utvikling i retning av at tilgjengelige kanaler og portaler vil være eid av en stadig snævrere krets av internasjonale finansinteresser. Prisen for å etablere portaler eller være med i de mest sentrale portalen vil kunne bli svært høy. Dette medlem mener at det er viktig å sikre NRK som en reklamefri allmennkringkaster betydelige midler for å møte utviklingen på en offensiv måte, og for å sikre NRK og TV2 tilgang til og synlighet i de nye portalene.

Dette medlem viser til at de frivillige organisasjonene spiller en sentral rolle i det å aktivisere folk til meningsfylt og samfunnsnyttig virksomhet. Organisasjonene er kulturbærere og verdiformidlere i samfunnet. Det viktigste motivet for engasjement i en organisasjon, er ønsket om å arbeide sammen med andre for en felles sak, en oppgave eller en ide. Senterpartiet vil skape et godt grunnlag for aktive frivillige organisasjoner på lokalt og nasjonalt plan. Senterpartiet vil bidra til et sikkert driftsgrunnlag for det frivillige organisasjonslivet, og foreslår i alternativt budsjett en økning av FRIFOND med 18 mill kroner. I tillegg er det foreslått 100 mill. kroner til økt kompensasjon for moms for frivillige organisasjoner. Siktemålet er at det innføres 0-sats i merverdiavgiftssystemet i løpet av 2-3 år.

Dette medlem understreker at fysiske møteplasser er en viktig forutsetning for et aktivt lokalt kulturliv. Det er lang ventetid for å få tildelt tilskudd til bygging av lokale og regionale kulturbygg for kommuner.

Senterpartiet har i alternativt budsjett foreslått en økning av det statlige tilskuddet til lokale og regionale kulturbygg med 100 mill. kroner.

Gjennom historie og tradisjoner er kultur et viktig ankerfeste i en rask omskiftelig verden. Senterpartiet mener at bevisstgjøring og kunnskap om egen tradisjon og kultur skaper trygghet. Dette medlem ser kultur som en base for å bygge utfordrende plattformer for den oppvoksende slekt, og som et viktig element i utformingen av et positivt oppvekstmiljø. Trygghet på egen kultur og identitet, reduserer fremmedfrykten i møte mellom mennesker, tradisjoner og kulturer. Vi har ikke råd til å miste kulturminner og -tradisjoner som er viktige elementer i vår historie og egenforståelse. Det er altfor mange eksempler på at det mangler penger til å ta vare på og formidle uerstattelige kulturminner og historisk materiale.

Senterpartiet har i alternativt budsjett foreslått at det opprettes et Kulturminnefond på 1 mrd. kroner, og som skal økes til 5 mrd. kroner. Avkastningen på fondet skal brukes til kulturminneformål. Et slikt fond vil ha betydning både innenfor Kulturdepartementets ansvar for museumsformål, og for Miljøverndepartementets

ansvar for kulturminnevernet og Riksantikvarens arbeid.

Dette medlem foreslår å opprette lokale dugnadsfond. Gaver til lokale lag og foreninger som gis via slike dugnadsfond skal gi rett til skattefritak. Norge og Sverige er i dag de eneste land som ikke har en allmenn fradragsrett for gaver til allmenntilfattede organisasjoner. Det bør være svært romslige begrensninger, for eksempel 10 pst. av skatteyderens nettoinntekt eller selskapets skattbare overskudd, for omfanget av slikt skattefradrag.

3.2.3.2.6 Merknader fra komiteens medlem fra Kystpartiet

Komiteens medlem fra Kystpartiet mener at det bør satses sterkere på å få gjort tilgjengelig mer av det viktige og forskningsmessige arkivtilfanget som Riksarkivet - privatarkivavdelingen ikke har fått systematisert. Dette for at arkivtilfanget kan presenteres for forskere og allmennheten.

Dette medlem viser til fraksjonsmerknaden i kap. 9.6.

Dette medlem foreslår at rammeområde 3 bevilges med 2 258 550 000 kroner.

3.2.3.3 Oppsummering av forslagene til rammesummer for rammeområde 3

Tabell 3.6

Forslag til netto rammesum for rammeområde 3 (Kultur) (alle tall i 1 000 kr)

Forslag fra	Forslag til netto rammesum	Avvik fra St. prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1 - 4
St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4	2 214 400	-
H, KrF og V	2 218 400	+ 4 000
Ap	2 272 400	+ 58 000
FrP	1 323 003	-891 397
SV	2 452 850	+238 450
Sp	2 340 830	+ 126 430
KP	2 258 550	+44 150

3.2.4 Rammeområde 4 (Utenriks), under utenrikskomiteen

3.2.4.1 Sammendrag

Tabell 3.7

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
Utgifter rammeområde 4 (i hele tusen kroner)			
100	Utenriksdepartementet	390 609	390 609
101	Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101)	839 270	834 270
102	Særavtale i utenrikstjenesten	150 558	150 558
103	Regjeringens fellesbevilgning for representasjon	5 400	5 400
104	Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet	8 150	8 150
115	Presse-, kultur- og informasjonsformål	61 660	56 660
116	Deltaking i internasjonale organisasjoner	880 793	880 793

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
140	Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen	142 588	142 588
141	Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD)	167 360	167 360
142	NORADs administrasjon av utenriksstasjonene	210 870	210 870
143	Utenriksdepartementets administrasjon av utenriksstasjonene	104 328	104 328
150	Hovedsamarbeidsland	970 000	926 000
151	Regionbevilgning for Afrika	904 900	928 900
152	Regionbevilgning for Asia	254 800	263 800
153	Regionbevilgning for Midtøsten	165 500	165 500
154	Regionbevilgning for Mellom-Amerika	122 000	122 000
160	Sivilt samfunn og demokratiutvikling	1 187 800	1 228 800
161	Næringsutvikling (jf. kap. 3161)	404 500	395 750
162	Overgangsbistand (gap)	300 000	345 000
163	Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter	1 266 000	1 266 000
164	Fred, forsoning og demokrati	1 079 700	1 079 700
165	Forskning, kompetanseheving og evaluering	354 600	354 600
166	Tilskudd til ymse tiltak	103 554	103 554
167	Flyktingetiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)	680 500	680 500
170	FN-organisasjoner	1 796 000	1 781 000
171	Multilaterale finansinstitusjoner	1 006 500	1 006 500
172	Gjeldslette	350 000	350 000
173	Støtte til prioriterte temaer via multilaterale kanaler	1 626 000	1 606 000
197	Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak	422 200	416 500
198	Frivillige bidrag FN-operasjoner	20 000	0
480	Svalbardbudsjettet	100 993	105 993
1471	Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 4471)	107 417	107 072
Sum utgifter rammeområde 4		16 184 550	16 184 755
Inntekter rammeområde 4 (i hele tusen kroner)			
3101	Utenriksstasjonene (jf. kap. 101)	14 982	14 982
3161	Tilbakeføringer samarbeid med næringslivet (jf. kap. 161)	8 460	8 460
4471	Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 1471)	34 457	34 457
Sum inntekter rammeområde 4		57 899	57 899
Sum netto rammeområde 4		16 126 651	16 126 856

3.2.4.2 Komiteens merknader

3.2.4.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil vise til at Regjeringen vil føre en utviklingspolitikk hvor fattigdomsbekjempelse står i sentrum. Regjeringserklæringen slår fast at norsk bistand i større grad skal bidra til å styrke utviklingslandenes egen økonomiske vekstkraft og demokratiske institusjoner og prosesser. Disse medlemmer vil videre vise til at Regjeringens målsetting om at norsk utviklingsbistand gradvis skal økes opp til 1 pst. av BNI innen 2005 blir fulgt opp i tilleggsproposisjonen. Det reviderte BNI-anslaget innebærer at rammen for ODA-godkjent bistand vil utgjøre 0,92 pst. av BNI, mot 0,89 pst. i 2001. Øknin-

gen i bistandsrammen på 1,2 mrd. kroner i St.prp. nr. 1 (2001-2002) videreføres.

Disse medlemmer foreslår at rammeområde 4 bevilges med 16 126 856 000 kroner, som er det samme som det beløp som følger av Regjeringens forslag.

3.2.4.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til St.prp. nr. 1 (2001-2002), Utenriksdepartementet, fra regjeringen Stoltenberg. Disse medlemmer har merket seg budsjettforslaget for Utenriksdepartementet, på til sammen 16 284 mill. kroner.

Disse medlemmer har merket seg at bevilgningen til bistand for 2002 er på 13,5 mrd. kroner. Dette er en nominell økning på om lag 1,2 mrd. kroner, 9,4 pst., fra 2001. Disse medlemmer viser til at sammen med fjorårets rekordøkning, betyr det at Arbeiderpartiregjeringen har økt den norske bistanden med 2,7 mrd. kroner på to år. Dette er et betydelig løft for de som trenger det mest.

Bistandsrammen vil med regjeringen Stoltenbergs forslag utgjøre 0,90 pst. av forventet bruttonasjonalinntekt (BNI) for 2002, en opptrapping fra 0.89 pst. i 2001-budsjettet. Disse medlemmer har videre merket seg at regjeringen Stoltenberg fastholder målet om at bistanden skal utgjøre 1 pst. av BNI.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Stoltenberg i sitt forslaget til statsbudsjett for 2002 går videre i sin sterke satsing på helse, utdanning og kampen mot hiv/aids. Helse- og aidssatsingen øker med 280 mill. kroner. Disse medlemmer viser videre til at regjeringen Stoltenberg fortsetter arbeidet med å effektivisere og målrette norsk bistand. Den bilaterale bistanden konsentreres til 7 hovedsamarbeidsland og 21 øvrige samarbeidsland. Sammen med et betydelig løft for økt handel, utvidelse av gjeldsplanen og en mer fokusert tematisk innsats skal dette bidra til at norsk bistand bidrar til å hjelpe enda flere mennesker ut av fattigdom.

Disse medlemmer viser til at de utvalgte tematiske satsingsområdene i 2002-budsjettet, er helse og utdanning, Hiv/aids, næringsutvikling og handel, miljø og energi, godt styresett og regionalt samarbeid.

Disse medlemmer viser til St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002) fra regjeringen Bondevik II, som innebærer en reduksjon i Utenriksdepartementets budsjett på 35,7 mill. kroner, fordelt på programområde 02 og programområde 03. Disse medlemmer har merket seg at 25,7 mill. kroner av denne reduksjonen er ikke-ODA-godkjent bistand.

Disse medlemmer har merket seg at regjeringen Bondevik II viderefører regjeringen Stoltenbergs samlede ramme for ODA-godkjent bistand. ODA-godkjent bistand utgjør med dette 0,92 pst. av BNI. Disse medlemmer vil i den sammenheng påpeke at økningen i prosentandel av BNI skyldes en revidering av BNI-anslaget og ikke en reell økning av rammen.

Disse medlemmer har videre merket seg at reduksjonen på NORFUND innebærer at det nye "energivinduet" som ble opprettet av regjeringen Stoltenberg, kuttet med 45 mill. kroner. Dette var øremerkede midler til investeringer i energisektoren. Disse medlemmer har også merket seg at hele regjeringen Stoltenbergs økning i satsningen på kultur i utlandet fjernes, ved at den foreslåtte økningen på 5. mill. kroner her kuttet. Disse medlemmer vil i stedet øke med 5 mill. kroner. Disse medlemmer har videre merket seg at hele posten på 20 mill. kroner til fredsbevarende operasjoner og internasjonal strafferettspleie, kuttet, og at regjeringen Bondevik II i nysal-

ringen av 2001-budsjettet vil foreslå å gjøre posten overførbar.

Disse medlemmer foreslår kr 16 131 651 000 til rammeområde 4, som er kr 15 mill. mer enn Regjeringsforslaget.

3.2.4.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative opplegg foreslår at ramme 4 settes til 10 523 456 000 kroner.

Disse medlemmer mener at norsk utenrikspolitikk har et hovedansvar i å sikre norske interesser gjennom et forpliktende internasjonalt samarbeid, med sikte på internasjonal avspenning, varig fred, en friest mulig verdenshandel og respekt for grunnleggende menneskerettigheter. Disse medlemmer vil peke på den situasjon som er oppstått i verden etter terrorangrepet mot USA 11. september i år og den trussel som eksisterer mot USA og Vesten fra godt organiserte terroristnettverk. Derfor mener disse medlemmer at norsk utenrikspolitikk og ressursbruk må dreies mot bekjempelse av denne type terror og konsekvensene av terroren. Disse medlemmer ser at de aksjoner som blant andre USA, Storbritannia og Australia nå gjennomfører med støtte fra FN og NATO for å bekjempe terrorister får negative konsekvenser for sivilbefolkningen i områder der terroristene forsøkes nedkjempet. Derfor mener disse medlemmer at ressurser må benyttes for å hjelpe sivilbefolkningen i disse områder med både mat og annet materiell, samt legge til rette for at verden ikke opplever en flyktningekatastrofe med store humanitære konsekvenser.

Disse medlemmer mener at positiv utvikling i u-landene først og fremst er avhengig av den politikk som føres i u-landene. Disse medlemmer viser til at de land som makter å arbeide seg ut av fattigdom vektlegger respekt for menneskerettigheter, innføring av reelt demokrati og markedsøkonomi. Videre mener disse medlemmer at u-hjelp altfor ofte forsinker nødvendige reformarbeid i u-landene. Disse medlemmer vil peke på at i tillegg til landenes egne politiske valg er omverdenenes tilrettelegging i form av en åpen handelspolitikk, uten stor bruk av toll- og kvotebegrensninger, det beste bidrag for å løfte de fattigste landene ut av fattigdom.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i sitt forslag har trappet kraftig ned på norsk u-hjelp, men har valgt å beholde alle tiltak knyttet til bekjempelse av HIV/aids-problemet. Fremskrittspartiet anser at denne sykdommen er en stor trussel mot både verdens fattige og verdensbefolkningen generelt, bekjempelsen av denne trusselen må derfor ha høy prioritet. Videre vil Fremskrittspartiet ønske å støtte opp under det arbeid som gjøres for å bekjempe tuberkulose, polio og andre sykdommer.

Disse medlemmer vil støtte og trappe opp nød- og katastrofehjelp gjennom nasjonale og internasio-

nale organisasjoner som Røde Kors, Kirkens Nødhjelp, Norske Misjonsselskaper mv.

Disse medlemmer viser for øvrig til Fremskrittspartiets merknader i Budsjett-innst. S. nr. 3 (2001-2002).

3.2.4.2.4 Merknader fra komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti har under rammeområde 4 ført opp netto rammesum 16 501 506 000 kroner, som er en økning i forhold til Regjeringens forslag på 374 700 000 kroner.

Disse medlemmer mener Norge har råd til solidaritet, og vil understreke viktigheten av å følge FNs anbefaling om å bruke 1 pst. av BNI på utviklingshjelp. Disse medlemmer mener at Norge som et av verdens rikeste land har et særlig ansvar for å bidra til utvikling i de fattigste landene.

Disse medlemmer går inn for å sette 5 mrd. kroner av oljefondets kapital i et solidaritetsfond som skal investere i næringsvirksomhet i de fattigste delene av verden, og viser i denne sammenheng til omtale i avsnitt 2.4.2.

Disse medlemmer viser til at utviklingshjelpen også har en sikkerhetspolitisk funksjon, ved at mindre sosiale forskjeller og et høyere økonomisk utviklingsnivå reduserer konfliktpotensialet. På bakgrunn av dette foreslår Sosialistisk Venstreparti en økning i bistanden med 300 mill. kroner.

Disse medlemmer oppfatter det som viktig at FN beholder sin sterke stilling som koordinator og ledende aktør i det internasjonale bistandsarbeidet. FN og de underliggende organisasjoner besitter i dag den fremste kompetanse på mye av det bistandsarbeidet og konfliktforebyggende arbeidet som utføres.

Disse medlemmer mener flyktninger er blant de mest utsatte i verden, og har økt bevilgningen til FNs Høykommissær for flyktninger og til FNs organisasjon for palestinske flyktninger. Dette for å avhjelpe en uholdbar situasjon bedre inntil politiske løsninger finnes.

Disse medlemmer er fornøyd med de økninger som er foreslått i budsjettet for de tiltak som skaper kontakt mellom folk ute og hjemme. Mye av arbeidet som gjøres ute gir kunnskap om andre land og folk, og bidrar til å styrke den internasjonale solidariteten. Derfor foreslår disse medlemmer at den ordningen som gjelder for politiske partier også bør gjelde for fagbevegelsen som er internasjonal i sin natur.

Disse medlemmer registrerer med sorg at verden er preget av krigen i Afghanistan, og den rådende frykt for bruk av vold både internt i stater, og av enkeltpersoner eller grupper. Dette gjør det viktig å fremme krigsforebyggende tiltak og demokratiutvikling.

Disse medlemmer vil peke på at u-landenes gjeld til vestlige land og de internasjonale finansinstitusjonene, er en hindring for å skape en bedre økonomisk utvikling i disse landene. Disse medlemmer

viser til at det er nødvendig å sette fortgang i arbeidet med å slette u-landenes gjeld, og har foreslått en økning på 150 mill til dette gjennom sletting av gjeld gjennom internasjonale mekanismer. Disse medlemmer kan og tenke seg bilateral gjeldssletting. Disse medlemmer mener at sletting av gjeld også bør settes i verk overfor vanskeligstilte mellominntektsland.

Disse medlemmer understreker viktigheten av økt fokus på HIV/AIDS. I det sørlige Afrika er dette det største hinderet for videre utvikling, og kan sette utviklingen langt tilbake. Det er svært positivt at internasjonale organisasjoner i økende grad prioriterer dette arbeidet. Årets TV-aksjon og det arbeidet norske organisasjoner og myndigheter gjør har sørget for at det får økt fokus her hjemme.

Disse medlemmer registrerer at det skjer stadige endringer i Europa, og at disse påvirker Norges forhold til resten av verdensdelen. De mest dramatiske endringene det siste tiåret har uten tvil funnet sted i det østlige Europa, men også innen den Europeiske Union skjer det endringer. Utvidelsen østover, etableringen av et sikkerhetspolitisk samarbeid og fullbyrdelsen av ØMU er viktige utviklingstrekk. Det vil imidlertid ta mange år før man kan trekke sikre konklusjoner om hvordan de vil virke, og i hvilken grad de blir gjennomført. Disse medlemmer vil også peke på at meningsmålingene om EU-spørsmålet viser at befolkningen fortsatt er delt. Situasjonen i opinionen er med andre ord den samme som ved forrige folkeavstemning. Dette gjør i sum at Norge ikke bør søke om eller forberede en søknad om medlemskap i EU i neste stortingsperiode, men at vi bør føre en mer offensiv europapolitikk basert på resultatet av folkeavstemningen i 1994.

Disse medlemmer mener det er en uheldig praksis når utgifter til flyktningers opphold i Norge og tilbakevending til hjemlandet skal dekkes over bistandsbudsjettet. Disse utgiftene bør dekkes inn over Kommunaldepartementets budsjett. Denne posten er redusert i dette budsjettet.

Disse medlemmer har registrert at Norge skal utvikle en nasjonal strategi for bærekraftig utvikling innen år 2005. Disse medlemmer foreslår å gi denne nasjonale strategien navnet Nasjonal Agenda 21, med en bevilgning til arbeidet på 2 mill. Disse medlemmer foreslår at det settes av midler til å utvikle en organiseringsform og en framdriftsplan for en åpen og inkluderende Nasjonal Agenda 21 prosess. I dette arbeidet skal det legges særlig vekt på å innhente erfaringer fra lignende prosesser i andre land, samt norske bedrifter og lokalsamfunn.

3.2.4.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Senterpartiet

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett og foreslår at rammeområde 4 settes til 16 156 651 000 kroner. Dette medlem vil vise til at budsjettet viderefører

norsk innsats for internasjonal solidaritet. Gjennom arbeidet for fattigdomsbekjempelse, demokrati, menneskerettigheter og miljøvern bidrar Norge til global utjevning og bærekraftig utvikling. Ved siden av innsatsen for disse verdier og mål, må utenrikstjenesten ivareta norske interesser på et bredt spekter av områder og aktivt følge opp det ansvar som følger av Norges medlemskap i FNs sikkerhetsråd. Norge overtar ledelsen av støttegruppen for Afghanistan fra 2002. Dette vil bli en krevende oppgave for Norge som må tillegges betydelig vekt.

Dette medlem har merket seg at Regjeringen fastholder målet om opptrapping av bistanden til 1 pst. av BNI, selv om budsjettforslaget for 2001 innebærer ODA-godkjent bistand for 2002 på 0,92 pst. av forventet BNI. Dette medlem har merket seg at økningen fra 0,9 pst. av BNI til 0,92 pst. av BNI ikke representerer en reell økning i bevilgning til bistandsformål.

Dette medlem vil understreke at budsjettet for 2002 gir rom for økt engasjement i Nordvest-Russland - både folk-til-folk samarbeid og økonomisk samarbeid. Likeledes mener dette medlem at presse-, kultur- og informasjonsarbeidet overfor utlandet må styrkes.

3.2.4.2.6 Merknader fra komiteens medlem fra Kystpartiet

Komiteens medlem fra Kystpartiet vil videre peke på de store problemene veksten i sjøpattedyr-bestandene de siste årene skaper for kystbefolk-

ningen. Dette medlem har flere ganger pekt på at informasjonsarbeidet vedrørende hval- og selfangst er viktig for å få aksept for eksport av produkter fra disse dyrene i andre land. Dette medlem har derfor flere ganger foreslått at bevilgningene til informasjonsarbeidet vedrørende fangst av sjøpattedyr skulle økes. Dette medlem mener derfor det er gledelig at Fremskrittspartiet i sitt utenriksbudsjett fokuserer på dette.

Dette medlem mener at man generelt bør vurdere nøye hvem som får midler fra det offentlige. Man bør søke å hindre at offentlige midler blir gitt til organisasjoner som motarbeider norske interesser utenlands.

Dette medlem er kjent med at WWF og IUCN i lang tid har motarbeidet aktivt norske interesser i internasjonale fora. WWF har i sine aggressive kampanjer mot norsk hvalfangst vært med å feilinformere og benytte uriktig informasjon og manipulerte forskningsdata. IUCN har ved flere anledninger bevisst brukt feilinformasjon i forbindelse med anbefalinger til CITES-sekretariatet vedrørende norske forslag om nedlisting av vågehval. På siste CITES-møtet i Nairobi tok den norske delegasjonen klart avstand fra IUCNs metoder og konstaterte i innlegg og i brev form at IUCN drev direkte med løgn.

Dette medlem viser til fraksjonsmerknaden i kap. 9.6.

Dette medlem foreslår at rammeområde 4 bevilges med 16 022 201 000 kroner.

3.2.4.3 Oppsummering av forslagene til rammesummer for rammeområde 4

Tabell 3.8

Forslag til netto rammesum for rammeområde 4 (Utenriks) (alle tall i 1 000 kr)

Forslag fra	Forslag til netto rammesum	Avvik fra St. prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1 - 4
St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4	16 126 856	-
H, KrF og V	16 126 856	0
Ap	16 131 651	+ 4 795
FrP	10 523 456	-5 603 400
SV	16 501 556	+374 700
Sp	16 156 651	+29 795
KP	16 022 201	-104 655

3.2.5 Rammeområde 5 (Justis), under justiskomiteen

3.2.5.1 Sammendrag

Tabell 3.9

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
Utgifter rammeområde 5 (i hele tusen kroner)			
61	Høyesterett (jf. kap. 3061)	48 734	49 899

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
400	Justisdepartementet (jf. kap. 3400)	210 396	210 396
405	Lagmannsrettene (jf. kap. 3405)	142 363	151 384
410	Herreds- og byrettene (jf. kap. 3410)	1 017 181	1 029 247
414	Domsutgifter	70 278	70 278
430	Kriminalomsorg (jf. kap. 3430)	1 550 415	1 555 415
432	Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS) (jf. kap. 3432)	108 047	108 047
440	Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 3440)	5 321 623	5 375 623
441	Oslo politidistrikt (jf. kap. 3441)	1 059 666	1 098 666
442	Politihøgskolen (jf. kap. 3442)	161 234	161 234
443	Oppfølging av innsynsloven	7 112	7 112
445	Den høyere påtalemyndighet (jf. kap. 3445)	74 518	74 518
446	Kontrollen med den militære påtale- og disiplinærmyndighet (jf. kap. 3446)	4 365	4 365
448	Grensekommisæreren	3 829	3 829
450	Sivile vernepliktige (jf. kap. 3450)	230 883	230 883
455	Redningstjenesten (jf. kap. 3455)	106 544	106 544
456	TETRA - felles radiosamband for nødetatene (jf. kap. 3456)	30 000	30 000
460	De særskilte etterforskningsorganene	6 706	6 706
466	Særskilte straffesaksutgifter m.m.	493 600	493 600
467	Norsk Lovtidende	2 332	2 332
470	Fri rettshjelp (jf. kap. 3470)	490 149	490 149
471	Statens erstatningsansvar	120 495	120 495
474	Konfliktråd	29 977	29 977
475	Bobehandling	71 166	71 166
477	Erstatning til nordmenn som satt i japansk fangenskap under 2. verdenskrig	46 000	46 000
1507	Datatilsynet (jf. kap. 4507)	17 357	17 357
Sum utgifter rammeområde 5		11 424 970	11 545 222
Inntekter rammeområde 5 (i hele tusen kroner)			
3400	Justisdepartementet (jf. kap. 400)	949	949
3410	Rettsgebyr (jf. kap. 410)	945 800	945 800
3430	Kriminalomsorg (jf. kap. 430)	48 993	48 993
3432	Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS) (jf. kap. 432)	365	365
3440	Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 440)	194 122	209 122
3441	Oslo politidistrikt (jf. kap. 441)	3 105	3 105
3442	Politihøgskolen (jf. kap. 442)	5 038	5 038
3450	Sivile vernepliktige, driftsinntekter (jf. kap. 450)	56 324	56 324
3470	Fri rettshjelp (jf. kap. 470)	24 493	24 493
4507	Datatilsynet (jf. kap. 1507)	1 023	1 023
Sum inntekter rammeområde 5		1 280 212	1 295 212
Sum netto rammeområde 5		10 144 758	10 250 010

3.2.5.2 Komiteens merknader

3.2.5.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil vise til at samfunnsikkerhet/beredskap, kriminalitetsbekjempelse, rask reaksjon og balanse i straffesakskjeden er forhold

som har vært avgjørende for prioriteringene på justisbudsjettet.

Disse medlemmer vil understreke viktigheten av at samfunnets sikkerhet og beredskapstiltak blir styrket. Terrorangrepene mot USA 11. september 2001 satte et kraftig søkelys på samfunnets sårbarhet og behov for ekstra innsats for økt sikkerhet og beredskap. Disse medlemmer er tilfreds med Regjeringens

satsning på dette området, blant annet ved at politiet, POT og sivil beredskap får økte bevilgninger. Disse medlemmer vil påpeke viktigheten av oppfølgingen av sårbarhetsutvalget, og understreker behovet for en koordinert innsats for samfunnets sikkerhet. Disse medlemmer har merket seg at Justisdepartementet arbeider med å få oversikt over det samlede ressursbehovet for sivilt beredskap og politiets (inkl. POTs) nødvendige beredskapstiltak og at Regjeringen vil komme tilbake med en ny vurdering av det samlede ressursbehovet senere, i tilknytning til en egen stortingsproposisjon som Forsvarsdepartementet vil legge frem våren 2002.

Disse medlemmer vil understreke at det er svært viktig med rask reaksjon og balanse i straffesaksjeden. Disse medlemmer er derfor glad for at Regjeringen har styrket kriminalomsorgen. Den økte bevilgningen gir kriminalomsorgen mulighet til å opprettholde det høye aktivitetsnivået og kapasitetsutnyttelsen i fengslene, samt arbeide videre med soningens innhold.

Disse medlemmer mener det er viktig med en rask etterforskning, oppklaring og pådømmelse i straffesaker.

Disse medlemmer foreslår derfor å øke bemanningen ved politikamrene ved å bevilge 20 mill. kroner til flere stillinger. Det økte antall stillinger bør sikre at alle politistudenter som går ut fra Politihøgskolen i år får tilbud om arbeid i politiet.

Disse medlemmer foreslår videre å øke kapasiteten ved domstolene ved å bevilge 10 mill. kroner utover Regjeringens forslag, slik at ventetiden ved domstolene kan kortes ned. Hoveddelen av midlene bør tilfalle Oslo-domstolene.

Disse medlemmer foreslår at rammeområde 5 bevilges med 10 280 010 000 kroner, som er 30 mill. kroner høyere enn beløp som følger av Regjeringens forslag.

3.2.5.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Arbeiderpartiets justispolitiske utgangspunkt er å ivareta enkeltmenneskets og samfunnets trygghet. Kriminaliteten skal bekjempes, og rettssikkerheten skal ivaretas.

Disse medlemmer mener at kriminalitet må bekjempes etter to hovedstrategier: Forebygging av kriminalitet og rask reaksjon på kriminelle handlinger. I kriminalitetsbekjempelsen er årsaker og virkemidler sammensatte og kompliserte. Det finnes ingen enkle løsninger. God kriminalpolitikk krever at søkelyset rettes både mot det ansvaret den enkelte har for egne handlinger, og mot de forhold i samfunnet som innvirker på kriminalitetsutviklingen. Kampen mot kriminalitet kan ikke alene føres innenfor de rammer justissektoren råder over, men krever en helhetlig politikk som gir like muligheter for utdanning og arbeid til alle, sosial trygghet og små forskjeller mellom folk. Samar-

beidet med andre sektorer og frivillige organisasjoner må stå sentralt. Av særlig betydning for Arbeiderpartiet er kampen mot fattigdom. Fattigdomsbekjempelse er ikke viktig bare fordi fattigdom er et onde i seg selv, men også fordi store forskjeller mellom folk skaper grobunn for kriminalitet. Et samfunn med rettferdighet og trygghet forebygger og demper sosiale og etniske motsetninger, vold og kriminalitet.

I arbeidet for trygghet, kriminalitetsbekjempelse og rettssikkerhet er politi- og lensmannsetaten, domstoler og kriminalomsorgen i en særstilling. Innsatsen til aktørene i denne straffesaksjeden er av stor betydning både i forhold til primærforebygging, for å hindre ny kriminalitet og i ivaretagelsen av kriminalitetens ofre. For at straffesaksjeden skal fungere godt, må det sørges for en balansert og fleksibel ressurstilførsel til de ulike ledd. Dersom dette ikke avstemmes, vil ressurstilførsel ett sted kunne føre til opphopninger av saker et annet sted.

For å styrke rettssikkerheten legger disse medlemmer vekt på å få en hurtigere straffesaksbehandling, herunder domsavsigelse og iverksetting av straff. En hurtigere straffesaksavvikling må særlig tilstrebes i saker der unge er tiltalt. Arbeidet for å hindre tilbakefall er mest effektivt når det ikke går for lang tid fra kriminell handling begås, til domsavsigelse og rehabilitering igangsettes. En hurtigere saksavvikling er også viktig for å unngå en oppsamling av straffbare forhold og en straffeutmåling i strid med den alminnelige rettsoppfatning.

Politi- og lensmannsetatens innsats de senere årene har gitt målbare resultater. Forbrytelser blir oppdaget og oppklaringsprosenten har økt. Dette resulterer i et økt press på domstolene og kriminalomsorgen. Disse medlemmer viser til at domstolene er samfunnets viktigste konfliktløser. Domstolene har med dette også et betydelig ansvar for forebygging av konflikter. En særlig utfordring for domstolene vil være å opprettholde en forsvarlig og effektiv saksavvikling, tross økt saksmengde. Dette forutsetter nok ressurser, gode arbeidsrutiner og gode administrative systemer. Også kriminalomsorgen har som mål å redusere kriminaliteten. Disse medlemmer legger vekt på at kriminalomsorgen må sikres ressurser til å ivareta sine oppgaver knyttet til straffeavvikling, rehabilitering og ettervern. Arbeidet med å hindre tilbakefall blant dem som allerede har utviklet en kriminell løpebane, og spesielt overfor yngre lovbrøyttere, må prioriteres. I dette arbeidet må en ha særlig fokus på innholdet i soningen. Arbeiderpartiet vil styrke denne innsatsen ytterligere. På denne bakgrunn mener disse medlemmer at kriminalomsorgen må styrkes.

Disse medlemmer mener at et godt rettshjelps-tilbud vil være et viktig redskap i kampen mot fattigdom. Den del av befolkningen som har størst behov for sosiale ytelser, er den som minst kjenner sine rettigheter. Det udekkede rettshjelpsbehovet i befolkningen knytter seg i stor grad til lovgivningen som skal sikre utjevning av forskjellene i samfunnet. Folk får ikke

den hjelp de har behov for og krav på, fordi de ikke kjenner sine rettigheter. Arbeiderpartiets klare utgangspunkt er at økonomiske, sosiale og geografiske forskjeller ikke skal være avgjørende for enkeltmenneskers muligheter for å få juridisk bistand og informasjon om sine rettigheter. Ingen skal lide rettstap på grunn av manglende økonomisk evne.

Disse medlemmer viser til at forslaget til endringer i budsjettet fra regjeringen Bondevik II har gitt økt handlingsrom. Terrorangrepene på USA 11. september 2001 har økt behovet for en beredskap. Disse medlemmer vil derfor støtte forslaget om å bruke 140 mill. kroner på å gjøre oss mindre sårbare overfor terrorangrep. Disse medlemmer mener dessuten at kriminalomsorgen er et viktig område og vil øke bevilgningen med 5 mill. kroner.

Disse medlemmer foreslår 10 265 010 000 kroner under rammeområde 5.

3.2.5.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative opplegg foreslår at ramme 5 settes til 10 628 223 000 kroner.

Disse medlemmer mener at en av samfunnets viktigste oppgaver er å bekjempe kriminalitet og vil derfor tilføre de midler som trengs for at innbyggerne i landet skal føle seg mer trygge, og vil samtidig at det settes større fokus på kriminalitetsbekjempelse.

For Fremskrittspartiet står respekten for liv og helse og en oppvekst i trygghet i høysetet. Derfor er det vesentlig å bekjempe kriminalitet, særlig vold og overgrep mot barn, unge og eldre mennesker. Det er ofte slik at overgrep mot barn vil kunne merke dem for resten av livet.

Samfunnet må også ta et oppgjør med den økende gjengkriminaliteten som vi har vært vitne til. Slikt er uakseptabelt og må stoppes. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet har vært en forkjemper for å komme problemet til livs. Spesielt bekymringsfullt er det å se gjenger med etnisk bakgrunn som ikke respekterer norsk lov. Disse må brytes opp, og samfunnet må vise gjennom sitt lovverk og straffereaksjoner at slik adferd er totalt uakseptabel.

Disse medlemmer mener at de utfordringer vi står ovenfor kan løses ved å gjøre politiet mer synlig i det daglige liv, at forbrytelser etterforskes og straffes, og ikke henlegges i samme grad som i dag. Det er også avgjørende at den eller de som idømmes en straff, faktisk må sone hele straffen og at straff ikke ettergis, verken helt eller delvis. Dersom rettssikkerheten skal økes, er det avgjørende at de som utdanner seg til polititjeneste faktisk får jobb innen politiet etter endt utdanning. På samme måte må det utstyret som brukes være oppdatert til dagens krav og utfordringer.

Disse medlemmer er også opptatt av at den eller de som er dømt for straffbare forhold, skal kunne ta et personlig oppgjør med egen handling, ved å gjennom-

føre soningen. Da forutsettes det at det finnes tilgjengelig kapasitet for soning. I motsatt fall gir det et negativt signal, både overfor befolkningen og de straffedømte.

Den 11. september 2001 vil for alltid bli stående som den dagen da terroren viste sitt sanne ansikt. Flyangrepene som USA ble utsatt for, viste at det finnes mennesker som ikke skyr noen midler for å gjennomføre sine mål. Den vestlige verden sto samlet i sin avsky overfor hendelsene og har deretter aktivt tatt ansvar for at de ansvarlige skal kunne pågripes og straffes. Angrepet har åpnet øynene også hos oss som bor i Norge, og har vist at alle land, både de som styres udemokratisk og demokratiske samfunn som vårt eget, ikke lenger kan føle seg sikre på å unngå angrep.

Disse medlemmer vil ikke ta sjansen på at vi ikke blir utsatt for slike angrep og vil derfor ta trusselen på alvor, og avsette midler slik at vårt samfunn kan skaffe seg og benytte det beste av utstyr som finnes, for å forhindre tilsvarende situasjoner i Norge. Disse medlemmer vil ikke akseptere noen form for manglende prioriteringer til formål som har med det norske folks sikkerhet å gjøre. Reaksjoner ved straffbare handlinger må være raske og effektive. At personer kan fortsette å begå straffbare handlinger over lengre tid, og også etter at de har blitt pågrepet for kriminalitet, svekker folks tillit til justisvesenet. På den bakgrunn finner disse medlemmer det nødvendig å styrke hele kjeden fra etterforskning via domfellelse til soning.

Disse medlemmer viser for øvrig til Fremskrittspartiets merknader i Budsjett-innst. S. nr. 4 (2001-2002).

3.2.5.2.4 Merknader fra komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti har under rammeområde 5 ført opp netto rammesum 10 254 610 000 kroner, som er en økning i forhold til Regjeringens forslag på 4 600 000 kroner.

Disse medlemmer vil styrke arbeidet mot vold, spesielt vold mot kvinner, som lenge har vært et forsømt kapittel innen justissektoren. Kvinners og barns rettssikkerhet skal styrkes. Fremdeles er det slik at lovbrudd begått i den såkalte "private sfære", i praksis ikke blir ansett som like alvorlige som når de finner sted i det offentlige rom, med den konsekvens at den volden som rammer kvinner og barn stadig nedprioriteres.

For disse medlemmer er det et minimumskrav at handlingsplanen mot vold mot kvinner følges opp. Vårt alternative budsjettforslag innebærer at de fem største politidistriktene får stillinger med spisskompetanse på vold og voldtekt, dvs. en økning på 3,2 mill. kroner. Denne styrkingen er nødvendig dersom politiet også skal kunne etterforske forbrytelser uten at fornærmede anmelder gjerningspersonen. Kompetansen innen vold og voldtekt må heves i hele systemet, for å

sikre at sakene prioriteres og følges opp. Det må sikres at straffene står i forhold til de lovbrudd som er begått. Det er viktig at det fins et tilbud til dem som har et voldsproblem, men som ikke er domfelte. Disse medlemmer bevilger derfor 1,8 mill. kroner til Alternativ Til Vold (ATV) i Oslo. Ved å gå inn med statlig finansiering kan vi sikre at senteret er et tilbud til hele landet. På sikt ønsker disse medlemmer at det skal opprettes ATV-sentra i hver av helseregionene, hvor Oslo-senteret innehar en nøkkelrolle som kompetansefremmende ressurs.

Med en styrket kommuneøkonomi legger disse medlemmer grunnlaget for at kommunene kan ta et større ansvar i dette arbeidet. Helse- og sosialsektoren, deriblant skolehelsetjenesten og viktige tilbud som voldtekstmottak og incest- og krisesentrene, er sentralt i denne sammenhengen.

Disse medlemmer går inn for å oppjustere inntektsgrensen for å få fri rettshjelp fra kr 200 000-210 000 til kr 210 000-220 000. På sikt bør inntektsgrensen nærme seg gjennomsnittsinntekt i befolkningen. Ordningen med fri rettshjelp må også innbefatte flere rettsområder enn i dag. Dette vil avhjelpe et udekket rettshjelpsbehov hos presumptivt svakerestilte grupper.

Mye tyder på at bruken av konfliktråd vil øke i forbindelse med satsningen mot barne- og ungdomskriminalitet, der konfliktrådsmediating i forbindelse med straffbare handlinger begått av mindreårige kommer inn som et vesentlig tiltak. Disse medlemmer ønsker å styrke ordningen ytterligere, og øker bevilgningen med 15 mill. kroner.

Kriminalomsorg i frihet er den beste måten å få kriminelle tilbake til samfunnet på. Disse medlemmer vil derfor styrke bemanningen i tjenesten slik at denne doubles i løpet av fem år.

Disse medlemmer går inn for at forskolen for vernepliktige på Hustad ikke blir lagt ned. Den har en viktig rolle for skoleringen av de vernepliktige. I de siste årene er særlig opplæringen rundt tiltak mot vold styrket ved skolen.

Disse medlemmer foreslår en økning av rettsgebyret i forbindelse med sivile saker, tinglysing etc. På den måten dekkes en del av merutgiftene ved å bedre ordningen med fri rettshjelp.

Disse medlemmer går imot regjeringen Bondeviks II forslag om å forhøye gebyret for å få utstedt pass. Dette vil ramme grupper i befolkningen med presumptivt dårlig råd.

Disse medlemmer går også mot forslaget om å uttransportere 1 000 flere asylsøkere enn det Arbeiderpartiregjeringen foreslo i sitt statsbudsjett. Norge bør heller ha en asyl- og flyktningepolitikk som gir flere asyl enn i dag.

Disse medlemmer slutter seg til utgiftspostene i regjeringen Bondeviks II tilleggsproposisjon. Det bemerkes at ekstrautgiften til antiterrorarbeid ikke er godt spesifisert. Det betyr at vi ikke har mulighet til å sette oss godt inn i innholdet. Disse medlem-

mer velger allikevel å akseptere den sittende regjeringens antakelser om hvor det bør settes inn midler til beredskapsarbeid i forbindelse med terroraksjonen i USA.

3.2.5.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Senterpartiet

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett og foreslår at rammeområde 5 settes til 10 268 210 000 kroner. Dette medlem vil peke på behovet for at justispolitikken også bidrar til å forebygge vold og kriminalitet. Dette kan skje innen flere av sektorene innen justispolitikken. Senterpartiet har gjennom sine forslag til økte bevilgninger valgt å prioritere områder som vil virke forebyggende.

Dette medlem er ikke overrasket over at regjeringen Stoltenberg ikke økte bevilgningene til Justisdepartementet slik at departementet ble kompensert økte utgifter som følge av økte lønninger til dommerne. Dette medlem vil imidlertid støtte Samarbeidsregjeringens forslag til økte bevilgninger på dette punktet.

Det oppstod en ny sikkerhetspolitisk situasjon etter angrepene på World Trade Center 11. september 2001. Denne nye situasjonen har økt behovet for å sette i verk tiltak for å hindre at tilsvarende hendelser skjer i Norge. For å dekke utgiftene til disse ulike er det fra Samarbeidsregjeringen for første halvår 2002 foreslått økte bevilgninger til beredskapstiltak. Dette medlem vil støtte disse forslagene til bevilgninger under kap 440, 441 og 451.

Dette medlem vil videre peke på at det ved flere politikammer rundt om i landet er vanskelig å få kvalifiserte søkere til stillingene. På denne bakgrunn foreslår derfor dette medlem at det opprettes en stipendordning for å rekruttere kvalifiserte politifolk til utkantene.

Dette medlem har også registrert at regjeringen Stoltenberg uten noen forutgående høringsrunde foreslår å legge ned forskolen for sivilt tjenesteppliktige ved Hustad leir. Dette medlem er kritisk til å legge ned denne forskolen med tanke på de positive erfaringene som er høstet ved denne tjenesteforberedende undervisningen. Det er derfor positivt at Samarbeidsregjeringen så klart uttaler at det for mannskaper med særskilt interesse for voldsforebyggende tjenesteformer, vil bli tilrettelagt et tjenesteforberedende opplegg med sikte på å delta i voldsforebyggende arbeid.

For øvrig vil dette medlem vise til Senterpartiets alternative budsjett.

3.2.5.2.6 Merknader fra komiteens medlem fra Kystpartiet

Komiteens medlem fra Kystpartiet ønsker en større satsing innenfor politi- og justissektoren enn det som det legges opp til fra Regjeringens side. Dette medlem ønsker økte bevilgninger til Kriminalomsorgen, Konfliktrådene og Fri rettshjelp.

Dette medlem har flere ganger pekt på det urimelige misforholdet mellom ulike næringer vedrørende granskning av hendelsesforløp i samband med ulykker i henholdsvis fiskeriene og flytransport. Dette medlem støtter derfor bestrebelsene på å opprette en felles kommisjon for ulykker til sjø, land

og i luften. Dette medlem mener at ressursene til redningstjenesten er altfor lave.

Dette medlem viser til fraksjonsmerkningen i kap 9.6.

Dette medlem foreslår derfor at rammeområde 5 bevilges med kr 10 310 010 000.

3.2.5.3 Oppsummering av forslagene til rammesummer for rammeområde 5

Tabell 3.10

Forslag til netto rammesum for rammeområde 5 (Justis) (alle tall i 1 000 kr)

Forslag fra	Forslag til netto rammesum	Avvik fra St. prp. Nr. 1 med Tillegg nr. 1 - 4
St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4	10 250 010	-
H, KrF og V	10 280 010	+ 30 000
Ap	10 265 010	+ 15 000
FrP	10 628 223	+ 378 213
SV	10 254 610	+ 4 600
Sp	10 268 210	+ 18 200
KP	10 310 010	+ 60 000

3.2.6 Rammeområde 6 (Innvandring, regional utvikling, bosted og arbeid), under kommunalkomiteen

3.2.6.1 Sammendrag

Tabell 3.11

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
Utgifter rammeområde 6 (i hele tusen kroner)			
500	Kommunal- og regionaldepartementet (jf. kap. 3500)	196 200	195 650
502	Valguttgifter	10 400	10 400
503	Arbeidsretten, meklingsinstitusjonen m.m. (jf. kap. 3503)	11 550	11 550
520	Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 3520)	1 552 627	1 552 627
521	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 3521)	2 809 340	2 809 340
522	Senter mot etnisk diskriminering (jf. kap. 3522)	6 000	6 000
523	Kontaktutvalget mellom innvandrere og myndighetene (jf. kap. 3523)	3 650	3 650
524	Utlendingsnemnda	109 800	109 800
526	Nasjonale minoriteter	2 700	2 700
540	Sametinget (jf. kap. 3540)	127 500	127 500
541	Tilskudd til samiske formål	5 600	5 600
550	Lokal næringsutvikling	93 300	0
551	Regional næringsutvikling i fylker og kommuner	552 500	434 000
552	Nasjonale programmer og tiltak for regional utvikling	247 700	206 000
580	Bostøtte	1 737 000	1 757 000
581	Bolig- og bomiljøtiltak	897 150	863 150
582	Skoleanlegg	70 000	70 000
585	Husleietvistutvalget i Oslo (jf. kap. 3585)	4 000	4 000
586	Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser	2 761 800	2 761 800
587	Statens bygningstekniske etat (jf. kap. 3587)	31 300	31 300
1570	Arbeidstilsynet (jf. kap. 4570)	247 417	247 417
1571	Direktoratet for brann- og elsikkerhet (jf. kap. 4571)	121 654	121 654
1573	Statens arbeidsmiljøinstitutt (jf. kap. 4573)	68 374	68 374

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
1574	Arbeidsforskningsinstituttet (jf kap. 4574)	0	25 400
1575	Forskning og utredning	52 600	42 200
1577	Norges brannskole	35 950	35 950
1590	Aetat (jf. kap. 4590)	1 797 856	1 767 856
1591	Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 4591)	1 207 032	1 207 032
1592	Spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede	2 799 693	2 799 693
1593	Aetats salg av bedriftstjenester (jf. kap. 4593)	11 000	11 000
1595	Ventelønn m.v. (jf. kap. 4595)	269 078	269 078
2412	Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 5312 og 5615)	325 400	313 400
Sum utgifter rammeområde 6		18 166 171	17 871 121
Inntekter rammeområde 6 (i hele tusen kroner)			
3520	Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 520)	514 156	514 156
3521	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 521)	100 003	100 003
3540	Sametinget (jf. kap. 540)	7 400	7 400
3585	Husleietvistutvalget i Oslo (jf. kap. 585)	200	200
3587	Statens bygningstekniske etat (jf. kap. 587)	12 200	12 200
4570	Arbeidstilsynet (jf. kap. 1570)	19 800	19 800
4571	Direktoratet for brann- og elsikkerhet (jf. kap. 1571)	93 000	93 000
4573	Statens arbeidsmiljøinstitutt (jf. kap. 1573)	8 700	8 700
4574	Arbeidsforskningsinstituttet (jf. kap. 1574)	0	16 500
4577	Norges brannskole	7 153	7 153
4590	Aetat (jf. kap. 1590)	44 343	44 343
4591	Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 1591)	54 790	54 790
4592	Spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede (jf. kap. 1592)	14 477	14 477
4593	Aetats salg av bedriftstjenester (jf. kap. 1593)	30 000	30 000
4595	Ventelønn m.v. (jf. kap. 1595)	21 522	21 522
5312	Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 2412)	31 610	31 610
5326	SIVA (jf. kap. 2426)	3 000	3 000
5613	Renter fra SIVA (jf. kap. 2426)	46 700	46 700
5615	Renter fra Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 2412)	6 660 000	6 629 000
Sum inntekter rammeområde 6		7 669 054	7 654 554
Sum netto rammeområde 6		10 497 117	10 216 567

3.2.6.2 Komiteens merknader

3.2.6.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil understreke at det er store utfordringer på innvandringsområdet. Utlendingsforvaltningen står overfor betydelige utfordringer med høyt antall asylsøkere og for lange saksbehandlingstider. Disse medlemmer vil påpeke at samtidig med at det nå stilles økte midler til disposisjon forutsettes en betydelig produktjonsvekst og vilje til nytenkning i forvaltningen.

Disse medlemmer støtter en vurdering av ytterligere oppmykning av regelverket for arbeidsinnvandring for å legge til rette for etterspurt arbeidskraft.

Disse medlemmer vil peke på at det er viktig å legge til rette for et variert næringsliv i hele landet,

både i distriktene og i byene. Disse medlemmer ser det derfor som positivt at Regjeringen har foreslått en rekke tiltak som kan styrke næringslivet. Det vises her bl.a. til fjerning av passasjeravgiften, fjerning av utbytteskatten samt bedre fradragmuligheter for næringslivet når det gjelder FoU. I tillegg viser disse medlemmer til styrkingen av samferdselssektoren, som Regjeringen legger opp til. Regjeringens opplegg vil styrke næringslivet i hele landet.

Disse medlemmene vil understreke viktigheten av at Regjeringen sikrer at de kommuner som har lavest dekningsgrad når det gjelder heldøgns pleie- og omsorgsplasser i henhold til de innrapporterte behov pr. 1. oktober 2001, gis mulighet til å følge opp disse behovene. Disse medlemmer er enig i at det er behov for å ta en grundig gjennomgang av alle søknadene og at det fremmes en proposisjon for Stortinget i

2002, hvor en ytterligere vurdering av tilsagnsrammen blir vurdert.

Disse medlemmer er meget tilfreds med at sjablonbeløpet for lys og varme i bostøtten som gis til eldre, uføre og etterlattepensjonister, økes for å kunne møte de økte kostnadene til strøm.

Disse medlemmer foreslår at rammeområde 6 bevilges med 10 216 567 000 kroner, som er det samme som det beløp som følger av Regjeringens forslag.

3.2.6.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet er enig med regjeringen Stoltenberg i at oppholdstiden i statlige mottak skal reduseres. Disse medlemmer legger videre vekt på hurtigere behandling av saker etter utlendingsloven, og viser i den forbindelse til at regjeringen Stoltenberg i sitt budsjettforslag la opp til en økning av bevilgningen med 824 mill. kroner, knyttet til forventet økning i antall asylkomster, noe som vil medføre økte utgifter til saksbehandling i UDI, drift av mottak og integreringstilskudd til kommunene.

Disse medlemmer mener hovedmålet med distrikts- og regionalpolitikken er å bidra til at hovedtrekkene i bosettingsmønsteret opprettholdes, samt å sikre likeverdige levekår i alle deler av landet. Disse medlemmer mener at konkurransedyktig regionalt næringsliv er avgjørende for bosettingen i distriktene. Disse medlemmer mener at utvikling av robuste lokalsamfunn er viktig for å demme opp for fraflytting og legge til rette for tilbakeflytting.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Bondevik foreslår å kutte hele 350 mill. kroner av overføringen til distrikts- og regionalpolitikken. Disse medlemmer mener dette er en alvorlig svekkelse av den innsatsen for næringsutvikling i distriktene som regjeringen Stoltenberg la opp til. Disse medlemmer slutter seg til budsjettforslaget fra regjeringen Stoltenberg.

Disse medlemmer mener at den høye "inngangsbilletten" til boligmarkedet gjør situasjonen vanskelig for mange grupper. Disse medlemmer vil vise til behovet for en solidarisk boligpolitikk. Disse medlemmer viser til at det i regjeringen Stoltenbergs budsjett legges opp til økt satsing på boligpolitikken, blant annet gjennom en økning i Husbankens utlånsramme med 2 mrd. kroner og en økning i boligtilskuddet med 10 pst. fra 2001. Boligtilskuddet er særlig viktig for å skaffe flere utleieboliger med rimelig husleie, til de som trenger det mest. Disse medlemmer viser til at regjeringen Stoltenberg foreslår en økning av boustiftetaket til de som bor i de største byene, hvor bokostnadene er høyest.

Disse medlemmer har merket seg at regjeringen Bondevik kutter hele 2 mrd. kroner i utlånsrammen til Husbanken. Disse medlemmer har videre merket seg at regjeringen Bondevik kutter 34 mill. kroner i

boligtilskuddet som skal gå til bygging av boliger til dem som har det vanskeligst på boligmarkedet. Disse medlemmer vil påpeke at dette rammer de aller svakeste i samfunnet. Disse medlemmer viser til de økte inntektsanslagene i regjeringen Bondeviks budsjettforslag. Disse medlemmer vil benytte det økte handlingsrommet blant annet til økning i boligtilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger.

Disse medlemmer har merket seg forslaget til å slå sammen Direktoratet for brann og eksplorasjonsvern og Produkt- og elektrisitetssverket til en etat, og er enig i dette. Videre har disse medlemmer merket seg forslaget fra regjeringen Stoltenberg om å omgjøre AFI til en stiftelse. Disse medlemmer er ikke enig i regjeringen Bondeviks forslag om å omgjøre AFI til et aksjeselskap.

Disse medlemmer viser til at forslaget til endringer i budsjettet fra regjeringen Bondevik II har gitt økt handlingsrom. Disse medlemmer ønsker å bruke dette rommet for en ytterligere innsats overfor de vanskeligst stilte ut over det regjeringen Stoltenberg foreslår i sitt budsjett. Under rammeområde 6 vil disse medlemmer øke boligtilskuddet med 43 mill. kroner til å bygge utleieboliger, slik at unge og vanskeligstilte lettere kan etablere seg i boligmarkedet og gi 77 mill. kroner mer i økt bostøtte, slik at de som bor i nøkterne boliger som ikke er husbankfinansiert kan få støtte. I tillegg vil disse medlemmene øke med ytterligere 500 tiltaksplasser, som er en nødvendig styrking av arbeidsmarkedstiltakene når Regjeringen har varslet økt arbeidsledighet.

Disse medlemmer foreslår kr 10 694 167 000 til rammeområde 6, som er kr 477,6 mill. mer enn Regjeringens forslag.

3.2.6.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative opplegg foreslår at ramme 6 settes til 7 709 511 000 kroner.

Disse medlemmer mener at kommunenes økonomiske handlefrihet blir vesentlig styrket gjennom Fremskrittspartiets økonomiske opplegg. Selv om det legges opp til reduksjoner på næringsoverføringer via kommunale næringsfond og regionale næringsfond, vil Fremskrittspartiets totale økonomiske politikk bidra til økte inntekter til kommunene, blant annet gjennom økt sysselsetting og verdiskapning grunnet skatte- og avgiftsreduksjonen som ligger i Fremskrittspartiets alternativ. Disse medlemmer vil påpeke at kommunene kan spare betydelige midler ved å konkurransestimulere kommunal tjenesteproduksjon.

Disse medlemmer vil ikke redusere den kommunale inntektsskattøren, og mener at det oppmuntrer kommunene til kreativitet og næringsvennlig politikk å få beholde mer av de skatteinntekter som er generert i kommunen. Fremskrittspartiets politikk for bedrifts-

beskatning bidrar til økt verdiskapning i kommunene og overflødiggjør lokale og regionale næringsfond.

Disse medlemmer mener at Norge bare skal ta inn 1 000 flyktninger og asylsøkere pr. år. Derfor vil Fremskrittspartiet redusere bosettingstilskuddet til kommunene, men ikke mer enn at de kontrakter som er inngått med kommuner skal kunne gjennomføres for de som har kommet til landet. Disse medlemmer vil i denne sammenheng understreke at Fremskrittspartiet har vært en pådriver for å øke satsene for integreringstilskuddet. Fremskrittspartiet satser også på en mer aktiv repatrieringspolitikk.

Disse medlemmer er prinsipielt imot at samene skal ha sitt eget folkevalgte organ, og mener derfor at Sametinget bør nedlegges. Fremskrittspartiet er klar over at dette ikke lar seg gjøre på ett år, derfor er foreslåtte reduksjoner et ledd i en nedtrapping.

Disse medlemmer viser for øvrig til Fremskrittspartiets merknader i Budsjett-innst. S. nr. 5 (2001-2002).

3.2.6.2.4 Merknader fra komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti har under rammeområde 6 ført opp netto rammesum 11 560 067 000 kroner, som er en økning i forhold til Regjeringens forslag på 1 343 500 000 kroner.

Disse medlemmer understreker at den utrygge situasjonene i verden og de store økonomiske ulikhetene gjør at antall flyktninger og asylsøkere globalt øker. Norsk asyl og flyktningepolitikk må bygge på oppfyllelse av våre internasjonale forpliktelser, reell rettssikkerhet og en aktiv og inkluderende integreringspolitikk. Sosialistisk Venstreparti støtter økt innsats for rask behandling av kriminelle asylsøkere, men kan ikke akseptere at alle asylsøkere en antar har en grunnløs søknad blir behandlet som kriminelle. Sosialistisk Venstreparti er også uenig i at asylsøkere skal fratras midlertidig arbeidstillatelse.

Disse medlemmer vil hevde som prinsipp at alle barn som kommer til Norge uten foreldre eller foresatte er et ansvar for barnevernet. Praksis nå diskriminerer enslige asylsøkerbarn i forhold til norske barn, både når det gjelder nivå på omsorg og tilsyn i mottak, oppfølging ved plassering hos slektninger, ettersøking ved forsvinning og mulighet til å gjenforenes med sine foreldre. Dette er ikke akseptabelt. Enslige mindreårige asylsøkere har ulikt behov for oppfølging, men deres behov skal vurderes og dekkes på lik linje med norske barn uten foreldre eller foresatte.

Regional- og distriktpolitikk

Disse medlemmers grunnleggende holdning er at distriktpolitiske hensyn må inn i vurderingen av alle saker. Mer markedsstyring betyr mer sentralisering, og i realiteten mindre valgfrihet i bostedsvalg. Mindre distrikthensyn i generell økonomisk politikk

gjør det vanskeligere og dyrere å reparere skadene gjennom spesielle distriktpolitiske tiltak.

Distriktpolitiske virkemidler rettet både mot personer, næringer og geografiske områder må settes inn. Men Sosialistisk Venstreparti mener at det svært detaljerte regelverket og de mange ulike ordningene gjør arbeidet for byråkratisk og regelorientert.

Disse medlemmer vil vise til at Sosialistisk Venstrepartis utdanningsatsing vil være det viktigste bidraget til å utvikle hele Norge. I områder som trenger utviklingsimpulser vil utdanning og kompetanseheving være av avgjørende betydning. Teknologisatsing som gjør desentraliserte opplærings- og utdanningstilbud mulig, blir svært viktig. Lik tilgang og pris på digital motorveg i hele landet vil være en forutsetning for utdanning og bedriftsetablering i distriktene.

Disse medlemmer vil påpeke at regjeringen Stoltenberg kuttet 280 mill. kroner i distriktsstøtten over ramme 6. Regjeringen Bondevik kutter ytterligere 350 mill. kroner. Sammen med kuttene i Næringsdepartementets budsjett er dette en rasering av distriktpolitikken. Særlig vil disse medlemmer påpeke at kap. 552 post 54 er nullet ut. Dette er tilskudd til vannforsyning og prosjekter som kommunene er i gang med etter avtaler som er inngått på basis av tilskuddet. Dette er ikke bare politisk svært galt, men også et totalt brudd på det tillitsforhold som må eksistere mellom stat og kommuner om slike avtaler.

Sosialistisk Venstreparti foreslår å øke bevilgningen på enkelte kapitler under distriktpolitikken med totalt 960 mill. kroner, i forhold til regjeringen Bondevik.

SIVA

Disse medlemmer vil gå imot de foreslåtte endring når det gjelder SIVA nå fordi dette ikke er utredet skikkelig og konsekvensene for distriktpolitikken er uklare. Med alle de andre føringene Regjeringen har lagt og som viser en distriktsfientlig profil, mener disse medlemmer at det er behov for å pålegge Regjeringen å utrede de distriktpolitiske konsekvenser av alle forslag før de fremmes til vedtak.

Disse medlemmer viser til forslag under kapittel 8.

Bolig

Disse medlemmer framhever at dersom framtidens samfunn skal bli trygt og ha likeverdige levekår, må sosial boligbygging gjøres til en hovedsak. Bolignøden i Norge er reell. Norge mangler det som er viktigst for at folk med dårlig råd skal kunne skaffe seg et sted å bo, nemlig billige utleieboliger. Nå risikerer folk med helt vanlige inntekter å bli gjeldsslaver eller bostedsløse. Boutgiftene er en hovedårsak til at forskjellene i Norge øker. Antall bostedsløse er på flere tusen og flere kommuner oppfører seg som hushaier.

Disse medlemmer vil påpeke at et kutt i Husbankens lånerammer vil føre til mindre boligbygging og dermed ennå høyere priser. Derfor vil Sosialistisk Venstreparti gå imot et slikt kutt. Det har heller ingen

effekt for balansen i budsjettet, og kan derfor heller ikke begrunnes utfra et behov om et stramt budsjett.

Disse medlemmer vil påpeke at regjeringen Stoltenbergs budsjett innebar en økning i egenandelen for bostøtte på ca. 500 kroner pr. husstand. Dette er en reell innstramming overfor de som har det vanskeligst økonomisk. Disse medlemmer vil støtte foreslåtte økning i sjablon for lys og varme, og ønsker å øke bevilgningen med til bostøtte med 26 mill. kroner utover økningen i forslaget i tilleggsmeldingen.

Disse medlemmer vil påpeke behovet for en storsatsing på etablering av flere billige utleieboliger, studentboliger, boligløsninger for bostedsløse og bedringer i bostøtteordningen. Disse medlemmer foreslår derfor å øke boligtilskuddet med 600 mill. kroner i forhold til den fremlagte proposisjonen, samt tilsagnsfullmakten med 200 mill. 50 mill. kroner øremerkes bostedsløse. I tillegg bevilges 37 mill. kroner for å rette opp kuttforslaget i tilleggspolisjonen. Dette vil gi rom for ca. 2 500 flere billige utleieboliger neste år. Disse medlemmer ser et stort behov for større vekt på miljøvennlig boligbygging og legger derfor inn en bevilgning på 6 mill. kroner til Økobygg.

Arbeidsliv

Disse medlemmer er sterkt kritisk til kuttet i Aetats driftsbudsjett. Spesielt fordi både funksjonshemmedes, innvandrernes og de arbeidsløses organisasjoner har påpekt behovet for å styrke kompetansen og veiledningen, snarere enn å svekke den. Disse medlemmer frykter at et kutt her vil svekke muligheten til å flere i arbeid. Disse medlemmer vil derfor gå imot dette kuttet.

Disse medlemmer er sterkt uenig i at AFI Arbeidsforskningsinstituttet gjøres om til A/S. Dette er en del av Regjeringens privatiseringspolitikk som på dramatisk vis vil svekke muligheten til å få fram nødvendig forskning og kunnskap om forhold i arbeidslivet som har stor samfunnsmessig interesse, men som det nødvendigvis ikke er et kjøpesterkt marked til. Dette er en samfunnsoppgave som staten må ta på seg. Skal arbeidslivet bli menneskelig og skape mindre sykdom og utstøting, må innsatsen på dette området styrkes og forskningen bli mer styrt mot forhold som kan rette på slike misforhold. Disse medlemmer ønsker å beholde AFI i sin nåværende form og vil støtte bevilgningsforslaget på helt andre premisser enn Regjeringen.

Arbeidstilsynet

Disse medlemmer ser et stort og økende behov for å styrke Arbeidstilsynet. Med bakgrunn i tall fra kontrollvirksomheten over antall brudd på lover og forskrifter, må tilsynet styrkes. Skal helse og sikkerhet på arbeidsplassene ivaretas på en bedre måte enn i dag, må kontrollvirksomheten økes.

3.2.6.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Senterpartiet

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett-

opplegg foreslår at ramme 6 settes til 11 090 567 000 kroner.

Dette medlem mener det trengs en helhetlig og offensiv satsing på distriktpolitikken for å bremse sentraliseringen av kunnskap, bosetting og kapital. Dette medlem ønsker å gi folk reell valgfrihet i forhold til bosted, noe som krever bredde i distriktpolitikken. Det må settes inn økte ressurser på samferdsel, næringsutvikling, kommunal velferd, bredbånd og ungdomstiltak. Det er også et stort behov for å tenke nytt i forhold til utflytting av statlige arbeidsplasser og hvordan man kan redusere avstandsulempene for bedrifter og personer i distriktene.

Et viktig redskap for å stimulere til økt verdiskapning og nytenkning langs kysten og i innlandet er å styrke de kommunale næringsfondene og BU-midlene. Senterpartiet foreslår også å øke den videre satsingen på næringshager og registrerer at Arbeiderpartiets kommunalminister framholdt næringshager som målrettet satsing. Senterpartiet tok initiativ til å opprette næringshagene mens partiet var i regjering. Senterpartiet vil kompensere de kommunene som fikk høyere arbeidsgiveravgift i 1999 fullt ut også i år, og har merket seg at både Arbeiderpartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti går bort fra det de lovet i Innst. S. nr. 326 (2000-2001) (kommuneproposisjonen). For å belønne lokal dugnadsaktivitet foreslår Senterpartiet å opprette lokalt dugnadsfond for å gi skattefritak for gaver til lokale lag og organisasjoner.

Dette medlem viser til de nedskjæringer som regjeringen Stoltenberg foretok i distriktpolitiske tiltak i sitt budsjettforslag, bl.a. at utkantsatsingen tas helt bort. De kuttene som Samarbeidsregjeringen foretar i bevilgningene til distriktpolitiske tiltak og bevilgningene til SND er dramatiske og vil virke svært negativt for næringslivet i distriktene. Dette vil ytterligere forsterke den negative befolkningsutviklingen i mange kommuner, der tall fra Norsk institutt for by- og regionforskning i en ny oversikt viser at 255 kommuner vil ha færre innbyggere i 2010 enn i dag.

Dette medlem viser til at Samarbeidsregjeringen argumenterer for at forslagene om skattelettelse betyr mer for næringslivet i distriktene enn de distriktpolitiske tiltakene. Dette medlem vil i denne sammenheng vise til svar fra Kommunaldepartementet på spørsmål nr. 143 fra Senterpartiet. Der framgår det at mens Oslo og Akershus mottar 1,1 pst. av de distriktpolitiske tiltakene over programområde 13.50, vil disse to fylkene få 42 pst. av gevinsten på 1,2 mrd. ved avvikling av utbytteskatten. Mens Nordland, Troms og Finnmark mottar 41 pst. av de distriktpolitiske tiltakene, vil disse fylkene få 4 pst. av gevinsten ved avvikling av utbytteskatten.

Dette medlem finner det i tillegg oppsiktsvekkende at de dramatiske kuttene til tiltak i distriktene kommer i ei tid med stor usikkerhet og nedgangskonjunkturer i verdensøkonomien. På et slikt tidspunkt er det viktig å stimulere til aktivitet, ikke motsatt slik Regjeringen gjør.

Dette medlem viser til at Senterpartiet totalt sett øker bevilgningene til regional utvikling med 300 mill.

i forhold til regjeringen Stoltenbergs forslag. I tillegg er det lagt inn økte bevilgninger på andre rammeområder til distriktspolitiske tiltak, for eksempel foreslås bevilget 500 mill. for å gi bredbåndstilknytning til alle skoler og det foreslås å øke bevilgningene til samferdsel, hovedsakelig i distriktene, på opp mot 1 mrd. kroner. Alle de kuttene som Samarbeidsregjeringen foreslår på distriktspolitiske tiltak er reversert i Senterpartiets opplegg.

Dette medlem vil vise til det viktige arbeidet ulike organisasjoner gjør i integreringspolitikken. Flere organisasjoner bidrar til å skape møteplasser som igjen gir gjensidig forståelse, respekt og samarbeid. Senterpartiet øker derfor bevilgningen til innvanderorganisasjonene med 5 mill. kroner.

Dette medlem viser til at bostøtten betyr svært mye for mange med lav betalingsevne. Det er behov for å prisjustere sjablonen til lys og varme. Dessuten bør økt boutgiftstak i byene ikke fører til redusert utbetaling til bostøttmottakere andre steder. Derfor øker Senterpartiet bevilgningen med 70 mill. kroner. Dette medlem øker boligtilskuddet med 150 mill.. Disse skal øremerkes boligtilbud til bostedsløse.

Dette medlem vil understreke betydningen av Husbanken som et viktig redskap i den sosiale boligpolitikken og mener at Husbankens låneramme for 2002 bør være 15 mrd. kroner.

Dette medlem er uenig i at stønadssatsen til PV-bedriftene skal reduseres og foreslår at disse skal være uendret. I henhold til svar fra Kommunaldepartementet

på spørsmål nr. 103 fra Senterpartiet, vil dette ikke få budsjettvirkning for 2002.

Dette medlem viser til at Senterpartiet øker tilskuddene til kvalifisering med 100 mill. for å sikre at enda flere kommer i arbeid.

Dette medlem er uenig i forslaget om å omgjøre AFI til et aksjeselskap, men kan akseptere forslaget om å omgjøre AFI til en stiftelse.

Dette medlem viser for øvrig til Senterpartiets alternative budsjett under kap. 9 og til forslag under kapittel 8 i denne innstilling.

3.2.6.2.6 Merknader fra komiteens medlem fra Kystpartiet

Komiteens medlem fra Kystpartiet ønsker at satsingen på næringsutvikling i utkantkommuner må prioriteres høyere enn det som det legges opp til i Regjeringens rammeforslag i St.prp. nr. 1 (2001-2002) om en skal nå målene om fortsatt bosetting i utkantkommunene. Det bør legges opp til at avhengigheten av primærnæringene bør bli mindre og den noe ensidige næringsstrukturen som enkelte utkantkommuner har må bli supplert med innslag av andre næringer. Dette for å gjøre utkantkommunene mindre utsatt for svingningene som de ulike næringene opplever.

Dette medlem viser til sin fraksjonsmerknad i kap. 9.6.

Dette medlem foreslår at rammeområde 6 bevilges med 10 466 367 000 kroner.

3.2.6.3 Oppsummering av forslagene til rammesummer for rammeområde 6

Tabell 3.12

Forslag til netto rammesum for rammeområde 6 (Innvandring, regional utvikling, bolig og arbeid) (alle tall i 1 000 kr)

Forslag fra	Forslag til netto rammesum	Avvik fra St. prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1 - 4
St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4	10 216 567	-
H, KrF og V	10 216 567	0
Ap	10 694 167	+ 477 600
FrP	7 709 511	-2 507 056
SV	11 560 067	+ 1 343 500
Sp	11 090 567	+ 874 000
KP	10 466 367	+ 249 800

3.2.7 Rammeområde 7 (Dagpenger m.m.), under kommunalkomiteen

3.2.7.1 Sammendrag

Tabell 3.13

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
------	---------	-----------------------------------	------------------------------------

Utgifter rammeområde 7 (i hele tusen kroner)

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
2540	Stønning under arbeidsløse til fiskere og fangstmenn	40 800	40 800
2541	Dagpenger	6 511 000	7 011 000
2542	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs m.v. (jf. kap. 5704)	350 000	350 000
2543	Ytelser til yrkesrettet attføring	7 754 000	7 754 000
Sum utgifter rammeområde 7		14 655 800	15 155 800
Inntekter rammeområde 7 (i hele tusen kroner)			
5704	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs m.v. (jf. kap. 2542)	50 000	50 000
5705	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs, dagpenger	18 000	18 000
Sum inntekter rammeområde 7		68 000	68 000
Sum netto rammeområde 7		14 587 800	15 087 800

3.2.7.2 Komiteens merknader

3.2.7.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil understreke viktigheten av at de ordinære arbeidsmarkedstiltakene bidrar til å kvalifisere de arbeidsledige til de ledige jobbene som finnes ute i arbeidsmarkedet.

Disse medlemmer vil peke på at det er viktig å opprettholde et høyt antall plasser for arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede. Altfor mange opplever at de skyves ut av det ordinære arbeidsmarkedet og har behov for attføring og omskolering gjennom en tilrettelagt arbeidsplass.

Disse medlemmer vil peke på at det blant annet er et stort behov for å tilrettelegge arbeidsplasser for personer som har psykiske lidelser. Arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede er et viktig tiltak for å få flere tilbake i ordinært arbeid.

Disse medlemmer foreslår at rammeområde 7 bevilges med 15 087 800 000 kroner, som er det samme som det beløp som følger av Regjeringens forslag.

3.2.7.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at arbeid til alle er til det beste for både den enkelte og for samfunnet. Høy sysselsetting er etter disse medlemmers vurdering det beste fordelingsmessige tiltaket vi har for å jevne ut forskjellene mellom folk. Disse medlemmer viser til Intensjonsavtalen for et inkluderende arbeidsliv og slutter seg i helhet til avtalen og de virkemidler som skal følges opp av partene. Disse medlemmer viser til at regjeringen Stoltenbergs budsjett legger opp til 8 200 ordinære tiltaksplasser i 2002, samt at det legges opp til en styrking av tiltak for yrkeshemmede med en økning på 1 750 tiltaksplasser. Sett i lys av knappheten på arbeidskraft mener disse medlemmer det

er spesielt viktig å mobilisere alle ledige grupper, samt hindre utstøting.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Bondevik foreslår kutt i Aetats administrative ressurser med hele 30 mill. kroner. Da Aetat sammen med trykdeetaten er helt sentrale for å gjennomføre Intensjonsavtalen om et inkluderende arbeidsliv, går disse medlemmer imot dette. Disse medlemmer viser videre til at regjeringen Bondevik i sitt budsjettforelegg anslår økt ledighet og derfor budsjetterer med 500 mill. kroner mer i dagpenger. Disse medlemmer mener det er behov for mer aktiv innsats for å motvirke mulig økt ledighet.

Disse medlemmer viser til at forslaget til endringer i budsjettet fra regjeringen Bondevik II har gitt økt handlingsrom. Disse medlemmer foreslår å bevilge midler til 500 nye tiltaksplasser, og det gir en redusert bevilgning til dagpenger på 13 mill. kroner.

Disse medlemmer foreslår kr 15 074 800 til rammeområde 7, som er kr 13 mill. mindre enn Regjeringens forslag.

3.2.7.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative opplegg foreslår at ramme 7 settes til 13 387 800 000 kroner.

Disse medlemmer ser ikke behov for den satsingen på arbeidsmarkedstiltak som ligger til grunn i Regjeringens forslag til statsbudsjett. Fremskrittspartiets skatte- og avgiftspolitikkbidrar til etterspørselsvekst og investeringsvekst i privat sektor og vil styrke nedgangen i arbeidsledigheten utover det Regjeringen legger til grunn for sitt opplegg. Fremskrittspartiet ser det derfor naturlig å redusere utgiftene ved arbeidsmarkedstiltakene betydelig.

Disse medlemmer viser for øvrig til Fremskrittspartiets merknader i Budsjett-innst. S. nr. 5 (2001-2002).

3.2.7.2.4 Merknader fra komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti har under rammeområde 7 ført opp netto rammesum 14 537 800 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til Regjeringens forslag på 550 000 000 kroner.

Disse medlemmer viser til at Grunnloven slår fast at en av Stortingets hovedoppgaver er å legge forholdene til rette for at alle skal få anledning til å bruke sine krefter i arbeidet for å bygge et godt og solidarisk samfunn. Det er etter disse medlemmers oppfatning en fallitterklæring når regjeringen Bondevik II legger opp til høyere arbeidsløshet enn anslaget i Arbeiderpartiets budsjettforslag, samtidig som det foreslås kutt i Aetats administrative ressurser på 30 mill. kroner.

Etter disse medlemmers oppfatning burde det i stedet vært satset på et mer menneskelig arbeidsliv, med en styrking av Arbeidstilsynet for å få bukt med ulovlig overtidsarbeid og farlig arbeidsmiljø, arbeidstidsreformer for å forkorte den ukentlige og daglige arbeidstiden og tiltak for å gi den enkelte arbeidsløse mulighet for å vende tilbake til arbeidslivet.

Disse medlemmer advarer mot Regjeringens politikk som legger opp til kutt i støtten til næringsut-

vikling, og dårligere muligheter for folk flest til å klare seg på egen hånd. Etter disse medlemmers oppfatning vil Norge med denne politikken stå dårligere rustet til å møte en eventuell lavkonjunktur i verden.

3.2.7.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Senterpartiet

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til sitt alternative budsjett og foreslår at ramme 7 bevilges med 14 587 800 000 kroner. Årsaken til at Senterpartiets ramme er lavere enn Regjeringens, er at Senterpartiet i sitt alternative budsjett tar flere grep for å forebygge at folk blir arbeidsledige. Bedre tilrettelegging for deltakelse i arbeidslivet og større bevilgninger til kommunesektoren er eksempel på slike grep.

3.2.7.2.6 Merknader fra komiteens medlem fra Kystpartiet

Komiteens medlem fra Kystpartiet viser til at samfunnet vil få en bedre og sunnere økonomi med Kystpartiets budsjettopplegg og at det derfor ikke vil være behov for så store bevilgninger som Regjeringens forslag legger opp til.

Dette medlem foreslår derfor at rammeområde 7 bevilges med kr 14 587 800 000.

3.2.7.3 Oppsummering av forslagene til rammesummer for rammeområde 7

Tabell 3.14

Forslag til netto rammesum for rammeområde 7 (Dagpenger mv.) (alle tall i 1 000 kr)

Forslag fra	Forslag til netto rammesum	Avvik fra St. prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1 - 4
St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4	15 087 800	-
H, KrF og V	15 087 800	0
Ap	15 074 800	- 13 000
FrP	13 387 800	-1 700 000
SV	14 537 800	-550 000
Sp	14 587 800	-500 000
KP	14 587 800	-500 000

3.2.8 Rammeområde 8 (Forsvar), under forsvarskomiteen

3.2.8.1 Sammendrag

Tabell 3.15

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
Utgifter rammeområde 8 (i hele tusen kroner)			
42	Forsvarets ombudsmannnemnd	3 500	3 500
451	Samfunnssikkerhet og beredskap (jf. kap. 3451)	266 231	328 231
1700	Forsvarsdepartementet	154 158	154 158

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
1719	Fellesutgifter og tilskudd til foretak under Forsvarsdepartementet (jf. kap. 4719)	379 417	379 417
1720	Felles ledelse og kommandoapparat (jf. kap. 4720)	1 123 294	1 123 294
1723	Sikkerhetstjenesten (jf. kap. 4723)	58 750	58 750
1725	Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarets overkommando (jf. kap. 4725)	2 368 925	2 368 925
1731	Hæren (jf. kap. 4731)	4 354 933	4 354 933
1732	Sjøforsvaret (jf. kap. 4732)	2 647 003	2 647 003
1733	Luftforsvaret (jf. kap. 4733)	3 691 716	3 691 716
1734	Heimevernet (jf. kap. 4734)	699 342	699 342
1735	Forsvarets etterretningstjeneste	600 539	600 539
1760	Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg (jf. kap. 4760)	9 324 501	9 324 501
1790	Kystvakten (jf. kap. 4790)	625 725	625 725
1791	Redningshelikoptertjenesten (jf. kap. 4791)	191 896	191 896
1792	Norske styrker i utlandet (jf. kap. 4792)	1 242 385	1 242 385
1795	Kulturelle og allmenntilgittige formål (jf. kap. 4795)	193 334	193 334
Sum utgifter rammeområde 8		27 925 649	27 987 649
Inntekter rammeområde 8 (i hele tusen kroner)			
3451	Samfunnssikkerhet og beredskap (jf. kap. 451)	15 548	15 548
4720	Felles ledelse og kommandoapparat (jf. kap. 1720)	19 309	19 309
4723	Sikkerhetstjenesten (jf. kap. 1723)	285	285
4725	Fellesinstitusjoner og -inntekter under Forsvarets overkommando (jf. kap. 1725)	85 921	85 921
4731	Hæren (jf. kap. 1731)	74 609	74 609
4732	Sjøforsvaret (jf. kap. 1732)	42 805	42 805
4733	Luftforsvaret (jf. kap. 1733)	100 511	100 511
4734	Heimevernet (jf. kap. 1734)	2 467	2 467
4760	Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg (jf. kap. 1760)	370 636	370 636
4790	Kystvakten (jf. kap. 1790)	327	327
4791	Redningshelikoptertjenesten (jf. kap. 1791)	17 025	17 025
4795	Kulturelle og allmenntilgittige formål (jf. kap. 1795)	5 266	5 266
4799	Militære bøter	1 109	1 109
Sum inntekter rammeområde 8		735 818	735 818
Sum netto rammeområde 8		27 189 831	27 251 831

3.2.8.2 Komiteens merknader

3.2.8.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil vise til at siden ny forsvarsstruktur ble vedtatt i juni har den internasjonale situasjonen endret seg med terrorangrepene på USA den 11. september 2001. Dette medfører et økt behov for fokus på og tiltak mot eventuelle nye terrorangrep. Forsvaret har ansvaret for viktige sider ved dette. Disse medlemmer vil vise til at Regjeringen har varslet at den vil komme tilbake til Stortinget i vårsesjonen med ytterligere forslag til omstrukturering av Forsvaret. I denne sammenheng vil også den nye terror-situasjonen bli vurdert og nødvendige tiltak vil bli

innarbeidet i den nye strukturen. Stortinget vil da få et enda bedre grunnlag for å vedta nødvendige midler til å finansiere den nye strukturen.

Disse medlemmer foreslår at rammeområde 8 bevilges med 27 251 831 000 kroner, som er det samme som det beløp som følger av Regjeringens forslag.

3.2.8.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil påpeke at Forsvaret står foran to hovedoppgaver i kommende år. For det første å gjennomføre omleggingen av Forsvaret med hovedfokus på å rette opp "den doble ubalansen" - ubalansen mellom drift og

investeringer, og ubalansen mellom oppgaver og ressurser. Den andre oppgaven innebærer også å videreføre forsvarlets tilpasning til et moderne trusselbilde.

Disse medlemmer viser i den forbindelse til Innst. S. nr. 342 (2000-2001), jf. St.prp. nr. 45 (2000-2001) Omleggingen av Forsvaret i perioden 2002-2005, og til NOU 2000:24 "Et sårbart samfunn".

Disse medlemmer understreker nødvendigheten av at langtidsproposisjonens målsetninger om at driftsutgiftene reduseres med minimum 2 mrd. kroner sammenliknet med et alternativ uten omlegging. Det vises til St.prp. nr. 1 (2001-2002) der Regjeringen understreker at Stortinget vedtok en mer omfattende struktur enn St.prp. nr. 45 (2000-2001) la opp til. Hvis hovedmålene skal nås må derfor ytterligere tiltak gjennomføres. Disse medlemmer understreker videre viktigheten av at det planlagte tempo i omleggingen opprettholdes. Disse medlemmer er bekymret for at omstillingen av Forsvaret kan forsinkes på grunn av usikkerhet knyttet til forholdet mellom økonomiske rammer og vedtatt struktur, og påpeker derfor nødvendigheten av at Forsvaret må ha stabile og forutsigbare rammebetingelser. Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen vil legge frem en proposisjon som tar for seg nødvendige endringer i forsvarsstrukturen og forslag til bevilgninger til finansiering av denne. Disse medlemmer forutsetter at dette ikke innebærer en forsinkelse av allerede vedtatte moderniseringstiltak.

Disse medlemmer viser til terroranslaget mot USA 11. september 2001, og mener at behandlingen av "Sårbarhets-utvalgets"-innstillingen må ta for seg alle trusler og sikkerhetspolitiske utfordringer som et moderne samfunn står overfor. Dette krever en bred gjennomgang av sivile, så vel som tradisjonelle forsvarsmessige virkemidler.

Disse medlemmer har merket seg at regjeringen Stoltenbergs forslag til budsjett er sammenfallende med regjeringen Bondevik IIs forslag til budsjett, jf. St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002), og innebærer en forsvarsramme på 27 657 mill. kroner og en inntektsramme på 725 mill. kroner. Videre har disse medlemmer merket seg at investeringsbudsjettet har økt med 10,6 pst. til 8 729 mill. kroner.

Disse medlemmer foreslår 27 251 831 000 kroner under rammeområde 8.

3.2.8.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative opplegg foreslår at ramme 8 settes til 27 710 662 000 kroner.

Disse medlemmer viser til resultatet av St.prp. nr. 45 (2000-2001) Omleggingen av Forsvaret i perioden 2002-2005 samt at Fremskrittspartiet ønsker at brigade 5 og 12 skal iverksettes. Dagens situasjon ute i verden burde gi oss alle en enda større forståelse for at Norge må ha et forsvar som kan ivareta de oppgaver

som Forsvaret blir pålagt på en riktig og forsvarlig måte. Det fremlagte budsjettforslag som var utgangspunkt, er av en slik karakter at det gjenspeiler en neglisjering av Norges forsvarsbehov.

Disse medlemmer viser også til at Norge som NATO-medlem er engasjert gjennom at NATOs artikkel 5 for første gang er utløst siden alliansen ble stiftet, som en følge av terrorangrepet på USA. Disse medlemmer mener at det fremlagte budsjett i svært liten grad bærer preg av dette, ei heller Stortingets strukturvedtak av 13. juni 2001. Snarere tvert i mot.

Disse medlemmer registrerer også at det foreslås å kutte i innkallingen av mannskaper til førstegangstjeneste med over 2000 sammenliknet med i år. Det er fra denne styrken det i hovedtrekk må rekrutteres fra til utenlandstjeneste. Rekruttering til denne tjeneste har ikke alltid vært så enkel å få til tidligere. Med økt norsk bidrag, som våre fremste allierte snart må forventes å be om, er Norge i ferd med å frata seg selv handlefriheten og bringe landet i forlegenhet overfor våre allierte hvis det ikke stilles midler til dette. Hertil kommer at det kuttes i øvingen for HV neste år slik at bare befal og spesialister får trene. Dette skjer i en tid da HV-styrker allerede har vært utkalt som en følge av terrortrussel.

Et eksempel fra materiellanskaffelsesprosjekter viser programkutt for Stridsbåt 90 som er transportelementet for våre nye hurtigmobile lette missilbatterier. Dette er et svært viktig element for den nye kystjegerkommandoen. I budsjettforslaget unnlater man å anskaffe det forutsatte 36 fartøyer og stopper på 20, og det innenfor en spesialstyrke under oppbygging. Dette er bare noen eksempler. I tillegg kommer situasjonen med vårt transportfly som stort sett befinner seg på bakken grunnet nedslitthet. Dermed ligger ansvaret klart i Stortinget. Forsvarssjefen har helt rett i sin kritikk og i de konsekvenser det får å ikke følge opp med bevilgninger. Alvoret i dagens situasjon fremgår av NATOs felles innsats mot terror. Da nytter det ikke for et rikt land som Norge å svekke sin beredskap og økonomisk radbrekke sitt forsvar. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet derfor foreslår en økning i driftsutgifter til Hæren, Sjøforsvaret, Luftforsvaret og Heimevernet.

Disse medlemmer ønsker videre å styrke posten større utstyrsanskaffelser og vedlikehold samt Kystvakten for å styrke beredskapen på havet og ikke minst midler til å sikre redningsberedskapen. Dette er også av stor sivil betydning.

Disse medlemmer viser også til den uro som man ser i forbindelse med dagens terrorhandlinger og konflikter og ønsker på den bakgrunn av bevilgningen til norske styrker i utlandet omgjøres til en overslagsbevilgning.

I den vedtatte forsvarsstruktur ligger behov for store utstyrsanskaffelser og vedlikehold. Siden mange av disse investeringene først krever leveranseavtaler og kontraktsinngåelser og på et langt senere tidspunkt skal finansieres, finner disse medlemmer det riktig å

avsette midler til dette i et fond som sikrer Forsvaret en større stabilitet og langsiktighet i forhold til at slike utstyrsanskaffelser kan skje etter behov og ikke etter årlige budsjettkrangler i Stortinget. Forsvaret må kunne inngå leveranseavtaler om levering av det materiell som er nødvendig for å kunne utstyre Forsvaret etter de oppgaver og i den struktur pålagt av Stortinget.

For at Forsvaret skal kunne inngå kontrakter om levering av materiell, må budsjettet gjøres fleksibelt i den forstand at øremerkede midlene kan realiseres på det tidspunkt kontrakten utføres og materiellet leveres.

Disse medlemmer har derfor foreslått å opprette en såkalt 90-post: Fond for utstyrsanskaffelser på 3,4 mrd. kroner.

Disse medlemmer viser for øvrig til Fremskrittspartiets merknader i Budsjett-innst. S. nr. 7 (2001-2002).

3.2.8.2.4 Merknader fra komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti har under rammeområde 8 ført opp netto rammesum 24 434 831 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til Regjeringens forslag på 2 817 000 000 kroner.

Disse medlemmer konstaterer at Norge i dag ikke står overfor konvensjonelle militære trusler på kort eller middels lang sikt. Russlands militære kapasitet er dramatisk svekket og viljen til militær aggresjon er liten. Trusselbildet er endret, og Norges og Europas sikkerhet blir i økende grad påvirket av globale miljøproblemer, sosial og etnisk uro i Sentral- og Øst-Europa, forskjellene mellom fattige og rike land og ressursituasjonen og atomtrusselen i nordområdene. Dette er utviklingstrekk som viser at det kreves en helhetlig sikkerhetspolitikk der økonomisk samarbeid, felles miljøtiltak og overføring av kompetanse og teknologi står sentralt. Norge har også et særlig ansvar bl.a. gjennom forvaltningsansvaret for et av Europas største matfat i våre havområder og sårbare oljeinstallasjoner. Mange av de nye sikkerhetsutfordringene kan ikke løses med militære midler. Disse medlemmer påpeker derfor at sikkerhetspolitikk innebærer å bruke mindre på Forsvaret og mer på bistand, miljøtiltak og internasjonalt samarbeid.

Disse medlemmer viser til anmodningen fra flertallet i forsvarskomiteen i Innst. S. nr. 342 (2000-2001) om å utrede en tredje kategori verneplikt i tillegg til militær- og sivilteneste, som kan omfatte oppgaver knyttet til samfunnets sårbarhet, sivile humanitære oppgaver og dagens sivilforsvar. Disse medlemmer mener dette er ytterligere aktualisert etter terrorangrepet på USA den 11. september 2001, og slutter seg til anmodningen om at denne bør forelegges Stortinget i løpet av vårsesjonen 2002.

Disse medlemmer viser til at Forsvaret står overfor en stor omstillingsprosess som Sosialistisk Venstreparti imøteser. Denne skal blant annet føre til

en kraftig rasjonalisering av driften, noe som legger grunnlaget for lavere driftsutgifter til Forsvaret på sikt.

I det nye trusselbildet er mennesker som er villige til å sette livet til for sin sak bevæpnet med tapetkniver fra nærmeste supermarked eller biologiske våpen i små konvolutter, en mer reell sikkerhetstrussel enn invasjon fra Russland. Disse medlemmer mener at denne typen trusler mot vår sikkerhet må møtes på andre måter enn gjennom bruk av militære virkemidler, og alternative strategier må utvikles. Mange av dagens investeringer er i for stor grad knyttet opp til fortidens forsvarskonsept. Disse medlemmer går på denne bakgrunn imot bevilgninger til kjøp av blant annet nye fregatter og motortorpedobåter, samt pansrede kjøretøyer og tanks. Disse medlemmer går også imot bevilgningene til flere mindre materiellinvesteringer og mot å bevilge midler til nytt skytefelt ved Rena Leir og sammenslåingen av Mauken/Blåtind. Disse medlemmer går også inn for å kutte i investeringene til nasjonalfinansierte eiendommer, bygg- og anleggsinvesteringer.

Disse medlemmer går inn for å øke overføringene til Heimevernet.

Disse medlemmer vil peke på at Forsvarets trenings- og øvingsmuligheter er under press på bakgrunn av stramme budsjetter. Det er på bakgrunn av dette nødvendig å begrense driftsutgifter på ledelsesnivå for å frigjøre midler til operativ virksomhet. Disse medlemmer foreslår derfor å kutte i overføringene til Forsvarets sentrale ledelse, til etterretning og til investeringer i NATO.

Disse medlemmer går inn for å øke overføringene til kystvakten og redningshelikoptertjenesten. Disse enhetene er særlig viktige i oppfølgingen av våre ressurser i havet og ved sivile og militære ulykker.

3.2.8.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Senterpartiet

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til sitt alternative budsjett og foreslår at rammeområde 8 bevilges med kr 27 251 831 000.

Dette medlem viser til behandling av St.prp. nr. 45 (2000-2001) og Innst. S. nr. 342 (2001-2002) av 13. juni 2001 der den fremtidige struktur for Forsvaret ble vedtatt. Dette medlem har registrert at Regjeringen vil fremme en egen proposisjon til våren for å sørge for at den forsvarsstrukturen Stortinget har vedtatt, blir finansiert. Dette medlem forutsetter at Stortingets vedtak i Innst. S. nr. 342 (2001-2002) blir lagt til grunn, og slutter seg på denne bakgrunn til Regjeringens forslag til bevilgninger under rammeområde 8.

Dette medlem viser for øvrig til behandlingen i forsvarskomiteen.

3.2.8.2.6 Merknader fra komiteens medlem fra Kystpartiet

Komiteens medlem fra Kystpartiet støtter Regjeringens rammeforslag.

3.2.8.3 Oppsummering av forslagene til rammesummer for rammeområde 8

Tabell 3.16

Forslag til netto rammesum for rammeområde 8 (Forsvar) (alle tall i 1 000 kr)

Forslag fra	Forslag til netto rammesum	Avvik fra St. prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1 - 4
St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4	27 251 831	-
H, KrF og V	27 251 831	0
Ap	27 251 831	0
FrP	27 710 662	+ 458 831
SV	24 434 831	-2 817 000
Sp	27 251 831	0
KP	27 251 831	0

3.2.9 Rammeområde 9 (Næring), under næringskomiteen

3.2.9.1 Sammendrag

Tabell 3.17

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
Utgifter rammeområde 9 (i hele tusen kroner)			
900	Nærings- og handelsdepartementet (jf. kap. 3900)	186 100	187 570
901	Styret for det industrielle rettsvern (jf. kap. 3901)	169 300	169 300
902	Justervesenet (jf. kap. 3902)	84 850	84 850
904	Brønnøysundregistrene (jf. kap. 3904)	160 300	160 300
905	Norges geologiske undersøkelse (jf. kap. 3905)	139 500	129 500
906	Bergvesenet (jf. kap. 3906)	13 850	13 850
907	Sjøfartsdirektoratet (jf. kap. 3907)	224 600	212 100
908	Skipsregistrene (jf. kap. 3908)	7 450	7 450
909	Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk	249 300	249 300
912	Bedriftsrettet informasjonsformidling	13 000	13 000
913	Standardisering	26 000	26 000
914	Spesielle IT-tiltak	65 900	63 900
922	Norsk Romsenter	259 100	259 100
923	Forsknings- og utviklingskontrakter	165 000	100 000
924	Internasjonalt samarbeid og utviklingsprogrammer	583 800	581 100
929	Bedriftsrettet kompetanseoverføring	50 800	50 800
930	Statens veiledningskontor for oppfinnere	15 650	15 650
934	Internasjonaliseringstiltak	254 200	244 200
935	Internasjonale investeringstiltak	3 800	3 800
937	Reiselivstiltak	121 500	118 500
938	Omstillingstiltak	40 000	40 000
939	Støtte til skipsbygging	1 500 000	1 500 000
950	Forvaltning av statlig eierskap (jf. kap. 3950 og 5656)	12 500	12 500
953	Kings Bay AS	13 000	13 000
2420	Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 5320 og 5620)	474 500	274 500
2425	Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) og fylkeskommunene	870 000	773 500
Sum utgifter rammeområde 9		5 704 000	5 303 770

Inntekter rammeområde 9 (i hele tusen kroner)

3900	Nærings- og handelsdepartementet (jf. kap. 900)	3 000	3 000
3901	Styret for det industrielle rettsvern (jf. kap. 901)	169 200	169 200

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
3902	Justervesenet (jf. kap. 902)	59 400	59 400
3904	Brønnøysundregistrene (jf. kap. 904)	397 950	397 950
3905	Norges geologiske undersøkelse (jf. kap. 905)	33 200	33 200
3906	Bergvesenet (jf. kap. 906)	750	750
3907	Sjøfartsdirektoratet (jf. kap. 907)	151 000	151 000
3908	Skipsregistrene (jf. kap. 908)	10 200	10 200
5320	Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 2420)	65 000	62 500
5327	Statens nærings- og distriktsutviklingsfond og fylkeskommunene mv.	90 000	90 000
5609	Renter av lån til statsforetak under NHD	0	138 000
Sum inntekter rammeområde 9		979 700	1 115 200
Sum netto rammeområde 9		4 724 300	4 188 570

3.2.9.2 Komiteens merknader

3.2.9.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2001 for Nærings- og handelsdepartementet. Samarbeidsregjeringens budsjettforslag er godt nytt for næringslivet. Det omfatter betydelige skatte- og avgiftslettelser som vil bidra til å styrke næringslivets konkurransevne, forbedre vilkårene for kunnskapsbasert næringsliv og for norsk, privat eierskap. Budsjettframlegget varsler en næringspolitisk kursendring med større vekt på å forbedre bedriftenes rammebetingelser. Disse medlemmer mener forslaget fra Regjeringen tar sikte på å legge forholdene bedre til rette for norsk konkurranseutsatt sektor. Norsk konkurransevne er gradvis blitt svekket gjennom hele 1990-tallet, det har medført at norsk industri tar tapt markedsandeler og terreng i forhold til konkurrenter i markedet. Det er etter disse medlemmers oppfatning særlig viktig nå å gi norsk næringsliv bedre rammebetingelser, når vi ser klare tegn til at konjunkturene utvikler seg i negativ retning i noen av våre viktigste markeder. Budsjettforslaget er etter disse medlemmers oppfatning et viktig bidrag til å styrke konkurransevnen, få dempet det særnorske høye rentenivået og et bidrag til å løfte innsatsen innenfor forskning og utvikling.

Disse medlemmer vil peke på at skipsfarten er en av våre mest konkurranseutsatte næringer. Norge har gjennom generasjoner bygget opp kompetanse som gjør at vi har et av verdens ledende maritime miljøer. Disse medlemmer vil bidra til at skipsfarten får konkurransedyktige rammebetingelser og at det blir attraktivt å seile under norsk flagg gjennom å foreslå at det bevilges 120 mill. kroner til en nettolønnsordning med tilskudd over statsbudsjettet fra 1. juli 2002. Disse medlemmer vil videre be Regjeringen sammen med partene i næringen foreta en gjennom-

gang av virkemidler for rederinæringen for å se hva som kan gjøres for å avgrense og målrette tiltakene for å beholde kompetansen i det maritime miljø i Norge.

Disse medlemmer viser til Regjeringens forslag om å avvikle dobbeltbeskatning av aksjeutbytte, og forslaget om skatteletter for bedrifters investeringer i forskning og utvikling. Utformingen av skattesystemet har stor betydning for utviklingen av det private eierskapet. Dobbeltbeskatningen av aksjeutbytte er et brudd på prinsippet om nøytralitet i kapitalbeskatningen, og har ført til vridninger i investeringene, fra aksjer til andre spareobjekter. Dobbeltbeskatning av aksjeutbytte har også ført til at private norske eiere er blitt diskriminert i forhold til utenlandske og offentlige eiere. Avviklingen av dobbeltbeskatning av aksjeutbytte vil igjen opprette nøytralitet i bedrifts- og kapitalbeskatningen.

Den bedriftsbaserte forskningen har til nå vært markert lavere i Norge enn hos våre viktigste handelspartnere. Disse medlemmer viser til Regjeringens forslag om å innføre skattefradrag for 20 pst. av utgiftene til forskning og utvikling i små- og mellomstore bedrifter. Forslaget vil gi incentiver for norske bedrifter til å investere mer i FOU.

Disse medlemmer mener forslaget om skatteletter på opsjoner i arbeidsforhold vil styrke bedrifters muligheter til å gi medarbeidere økt eierskap i bedriftene. Dette forslaget vil kunne lette bedrifters tilgang på arbeidskraft og bidra til at opsjoner i større grad kan benyttes som et positivt virkemiddel for bedrifter, særlig i etableringsfasen.

Disse medlemmer viser til at samarbeidspartiene i sitt justerte budsjettforslag foreslår å øke lavrisikolåneordningen i SND med 500 mill. kroner i forhold til St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002).

Disse medlemmer foreslår at rammeområde 9 bevilges med 4 307 320 000 kroner, som er 118 750 000 kroner høyere enn det beløp som følger av Regjeringens forslag.

3.2.9.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til regjeringen Stoltenbergs forslag til statsbudsjett.

Disse medlemmer mener at næringspolitikken skal stimulere til omstilling og nyskaping som gir grunnlag for et lønnsomt og konkurransedyktig næringsliv. Derfor er tiltak innenfor forskning, nyskaping og næringsutvikling særlig viktig.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Stoltenberg foreslår å legge om virkemidlene til Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND), slik at SND gis større fleksibilitet til selv å utnytte rammen for tilskudd, lån og garantier på best mulig måte. Regjeringen Stoltenberg foreslår samtidig å styrke SNDs landsdekkende virkemidler med til sammen 43 mill. kroner. Videre er det forutsatt at kystflåten (NOR-flåten) fra 2002 kan benytte SNDs ordninger og virkemidler. Regjeringen Stoltenberg foreslår også å styrke SNDs administrasjonstilskudd for å gi SND mulighet til å arbeide mer utadrettet og oppsøkende overfor bedrifter, FoU-institusjoner og andre aktører i ulike næringsmiljøer, herunder gründere og småbedrifter, og støtter dette. Regjeringen Stoltenberg foreslår samtidig å øke bevilgningene til tilrettelegging, økt satsing på småsamfunn, etablererstipend, næringshager og SIVAs inkubatorvirksomhet, med særlig vekt på å ivareta kvinner og ungdom.

Disse medlemmer vil peke på en rekke positive resultatene av SNDs virksomhet siden opprettelsen i 1993:

- Rundt 15 000 små og mellomstore bedrifter har lån og tilskudd til sine utviklingsprosjekter hos SND, oftest i tillegg til banklån. SND tar høyere risiko enn bankene.
- 32 mrd. kroner fra SND (to tredjedeler lån) har utløst mer enn 70 mrd. kroner i privat satsing. Det vil si at én krone fra SND utløser to kroner i privat kapital.
- Rundt 80 pst. av prosjektene SND går inn på betegnes som vellykkede. 5 mislykkes og rundt 15 pst. var vellykket, men ville trolig blitt gjennomført også uten SND.
- Bedriftene som SND går inn i viser høyere innovasjonsevne, bedre økonomisk utvikling og høyere overlevelsessevne enn det nasjonale gjennomsnittet. (Møreforskning)
- Fra etableringen i 1993 har SND bidratt til mellom 40 000 og 50 000 arbeidsplasser (nye eller sikrede). Selv om Norge har full sysselsetting, er det mange kommuner hvor dette har vært svært viktige etableringer!

Disse medlemmer konstaterer at tilleggsproposisjonen fra regjeringen Bondevik II innebærer et dra-

matisk kutt i SNDs virksomhet. Det meste av utviklingsaktiviteten vil falle bort, og SND vil vanskelig kunne opprettholde den nærhet til kundene som det gir å ha kontorer i hvert fylke. Disse medlemmer mener at kuttet kom på det verst tenkelige tidspunktet. Næringslivet sliter og etterspørselen etter risikokapital er større enn på lenge. Samtidig er det private kapitalmarkedet på grunn av usikkerhet mindre enn på lenge. Disse medlemmer mener at kuttet dessverre vil bety en brå slutt for svært mange utviklingsprosjekter i næringslivet. Sammen med kuttene i distrikts- og regionalpolitikken gir dette en svært negativ utvikling i distriktene.

Disse medlemmer mener at en tilskuddsordning er et bedre virkemiddel enn skattefritak, og at det hadde vært ønskelig å opprettholde den nyopprettede tilskuddsordningen for forskning i næringslivets regi. Et flertall i Stortinget ba Regjeringen om å legge fram et forslag om skattefradrag for FoU-utgifter, og i sitt budsjett foreslår regjeringen Stoltenberg å gi 20 pst. skattefritak for FoU-utgifter, inntil 4 mill. kroner for hver bedrift.

I tillegg til skattefradrag forslår regjeringen Stoltenberg økte bevilgninger til blant annet næringsrettet forskning, forsknings- og utviklingskontrakter og internasjonalt forskningssamarbeid. Disse medlemmer har merket seg at regjeringen Bondevik II utvider ordningen med skattefradrag for FoU-utgifter med den bokførte virkningen på 110 mill. kroner, og med dette som begrunnelse kutter bevilgningen til næringsrettet forskning i Norges Forskningsråd med 140 mill. Disse medlemmer vil imidlertid peke på at dette ikke er *hele* kuttet i den næringsrettede forskningen. I et brev fra Finansdepartementet til Arbeiderpartiets stortingsgruppe 13. november 2001 framgår det at regjeringen Bondevik II kutter i den næringsrettede forskningen med ytterligere minst 250 mill. kroner, noe disse medlemmer mener er svært uheldig.

Disse medlemmer har registrert at flere land i Europa, blant annet Sverige og Danmark, har innført lettelser i skatt og sosiale avgifter for sine sjøfolk. Disse medlemmer er derfor enig med regjeringen Stoltenberg i at fergereidene registrert i NOR som går i utenriksfart, skal få likeverdige rammebetingelser med tilsvarende rederier i de øvrige nordiske land. Forslaget innebærer at det opprettes en særskilt ordning som vil gjelde fra 1. juli 2002.

Disse medlemmer har merket seg at det er foreslått å redusere driftsbevilgningen til Sjøfartsdirektoratet med 12,5 mill. kroner. Det forutsettes at direktoratet prioriterer arbeidet med sjøsikkerhet, blant annet tiltak for å følge opp Sleipner-kommisjonens anbefaling. Disse medlemmer er i tvil om dette lar seg gjennomføre med forslaget til kutt i bevilgningen.

Disse medlemmer foreslår 4 587 770 000 kroner under rammeområde 9.

3.2.9.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative opplegg foreslår at ramme 9 settes til 4 720 220 000 kroner.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet mener at alle bransjer i utgangspunktet kan drive næringsvirksomhet basert på prinsippet om fri konkurranse fordi dette også i praksis gir de beste samfunnsmessige løsninger. Fremskrittspartiet vil hevde at en betydelig reduksjon i skatte- og avgiftstrykket, effektivisering av offentlig tjenesteproduksjon, privatisering av fellesskapets oppgaver, sterk reduksjon i de offentlige utgifter og systematisk deregulering og avbyråkratisering for å finansiere skatte- og avgiftslettelsene, vil være de positive signaler som næringslivet trenger for å skape optimisme og utløse investeringslyst.

Disse medlemmer konstaterer at norske bedrifter møter et skjerpet konkurranseklima i internasjonaliseringprosessen. Strukturendringer hos handelspartnere, konkurranse fra land med lavere arbeidslønninger, virksomheter med en annen bedriftskultur og myndigheter med en bedre økonomisk forståelse, kan medføre at virksomheter flyttes ut av landet. Skal Norge tiltrekke seg norske eller utenlandske investorer som vil satse på verdiskapning, må det sørges for rammebetingelser i verdensklasse på områder det er mulig å gi dette. Det politiske flertall har ikke vært villig til å tilpasse skatte- og avgiftsregler eller andre rammebetingelser til den nye internasjonale virkelighet.

Disse medlemmer vil understreke at Norge er et land dominert av små bedrifter. Små og mellomstore bedrifter utgjør 99,5 pst. av antall norske bedrifter, og står for 60 pst. av sysselsettingen og 55 pst. av omsetningen i næringslivet. Hele 96 pst. av alle virksomheter har under 20 ansatte. Derfor må det skapes en næringspolitikk som også ivaretar slike virksomheters interesser. Små bedrifter har vanligvis mindre muligheter til risikospredning. Derfor er stabile rammebetingelser spesielt viktig for nyetableringer og lønnsom utvikling i slike virksomheter.

Det er viktig at skattesystemet stimulerer til aktivt privat eierskap. Det krever at aktive private eiere ikke diskrimineres, og at rammevilkårene er slik at både norske og utenlandske investorer velger å investere i norsk næringsliv. Det nåværende skattesystem oppfyller ikke disse kravene. Det er eksempelvis slik at skatt på kapitalinntekter der hvor eieren selv er aktiv ikke er 28 pst., som det ofte hevdes, men langt høyere. I tillegg kommer den høye norske arveavgiften. Resultatet er at skattesystemet og -nivået motvirker privat kapitaldannelse og stimulerer til kapitalflukt. Disse medlemmer vil understreke at utbyttebeskatningen har blitt en tung ny bør for småbedriftene og hindrer nye gründere å satse offensivt. Denne bør derfor fjernes snarest.

Disse medlemmer mener at Fremskrittspartiets forslag til skatte- og avgiftslettelser gir samlet sett et

langt lavere belastningsnivå enn andre partiers alternativer. Det er nødvendig for å gjenvinne tilliten til langsiktig lønnsomhet for investeringer. Disse medlemmer vil videre gå inn for økte bevilgninger til internasjonal markedsføring gjennom Norges Turistråd, forbedret satsning på skipsfarten gjennom økt nivå og omfang av refusjonsordningen for sjøfolk. Disse medlemmer viser videre til behovet for å redusere skjemaveldet. Fremskrittspartiet er kritisk til at Brønnoysundregistrene er en betydelig netto inntektskilde for staten. Det bør derfor startes et arbeid for at gebyrene til registrene blir kraftig redusert og etter en overgangsfase kan baseres på selvkost.

Disse medlemmer vil hevde at det høye nivået på næringsstøtten innebærer at bedrifter gis en ekstra byrde i form av skatter og avgifter som bidrar til å undergrave virksomhetenes muligheter til å konkurrere både hjemme og ute. En nedbygging av den selektive næringsstøtten vil gi et langt bedre utgangspunkt for økt verdiskapning for fastlandsbasert virksomhet.

Det er uhensiktsmessig at statlige støtteordninger gis til industriell virksomhet. Aksjemarkedet, private banker og finansieringsinstitusjoner skal kanalisere risikokapital til næringslivet, ikke tilskudd over statsbudsjett eller gjennom et statsbanksystem som kan bidra til å motvirke nødvendig omstilling og nyskaping. Milliardbeløpene som sirkulerer i det offentlige støtteapparat, kan med fordel benyttes som et ledd i å bedre skatte- og avgiftsbetingelsene generelt.

Disse medlemmer vil påpeke at IKT-næringen de siste årene har mottatt 50 mill. kroner i gjennomsnitt i FoU-midler. Dette utgjør ca. 2 pst. av de midler som Norsk Forskningsråd deler ut. Fremskrittspartiet er av det syn at IKT-næringen bør få tilgang på en atskillig større del av disse midlene i årene som kommer.

Disse medlemmer viser for øvrig til Fremskrittspartiets merknader i Budsjett-innst. S. nr. 8 (2001-2002).

Disse medlemmer viser for øvrig til samarbeidspartienes justerte opplegg når det gjelder SNDs lavrisikolåneordning, og slutter seg til endringene i det justerte opplegget.

3.2.9.2.4 Merknader fra komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti har under rammeområde 9 ført opp netto rammesum 4 729 270 000 kroner.

Disse medlemmer understreker viktigheten av en helhetlig næringspolitikk som baserer seg på en utvikling av hele Norge innenfor rammen av bærekraftig utvikling. Norge står overfor store utfordringer med tanke på å opprettholde spredt bosetting og utvikle nye næringsområder som kan sikre oss verdiskapning som ikke er basert på olje og gass. Dette er en av de store utfordringene Norge står overfor i årene som kommer: å sikre nye arbeidsplasser og ny verdiskapning som kan erstatte oljeproduksjonen og sikre velferden inn i framtida.

Norges viktigste formue er folk. Å tilrettelegge for grønn kunnskapsproduksjon i en tid der rammene for tradisjonell, forurensende produksjon strammes, er viktig for å holde arbeidsledigheten nede. En slik tanke ligger til grunn for Sosialistisk Venstrepartis næringspolitikk.

Disse medlemmer ønsker en blandet næringsstruktur over hele landet. Å legge til rette for etablering av små og mellomstore bedrifter i utkantstrøk er avgjørende for å få til en slik utvikling. Videre er disse medlemmer opptatt av at staten fører en politikk som bidrar til utvikling der behovene er størst. SND er sentrale i arbeidet for innovasjon og nyskaping i distriktene, og disse medlemmer er derfor svært kritiske til regjeringen Bondeviks forslag til ytterligere svekkelser i SNDs mulighet til å skape arbeidsplasser i distriktene. Derfor ønsker disse medlemmer å styrke SNDs rolle som tilrettelegger og bidragsyter for verdiskaping i distriktene, og øker rammene for risikolån med ytterligere 200 mill. kroner utover regjeringen Stoltenbergs forslag. Disse medlemmer påpeker videre at behovet sannsynligvis er enda større, og at det derfor kan være aktuelt å komme tilbake saken.

Disse medlemmer vil også understreke viktigheten av velfungerende infrastruktur over hele landet. Stortinget har vedtatt en plan for at alle norske kommuner skal ha tilgang til høyhastighetslinjer innen utgangen av 2002. Prognosene viser at bare 29 pst. av kommunene vil ha slik tilgang innen det målet Stortinget satte.

Erfaringene fra HØYKOM viser også at det finnes gode prosjekter som avslås eller avkortes fordi det ikke finnes midler. Disse medlemmer ønsker derfor å doble bevilgningen sammenlignet med inneværende år.

Disse medlemmer er opptatt av at Norge skal fortsette å hevde sin suverenitet på Svalbard. Til nå har dette vært gjort ved å opprettholde bosettingen knyttet til kullvirksomheten. Dette er ikke forenlig med en bærekraftig miljøpolitikk. Derfor vil disse medlemmer starte en omlegging fra virksomhet basert på kulldrift til virksomhet med en miljøvennlig basis. Disse medlemmer vil bevilge 10 mill. kroner til fortsatt utvikling av nye næringsområder på Svalbard.

3.2.9.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Senterpartiet

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til sitt alternative budsjett og foreslår at rammeområde 9 bevilges med 4 832 770 000 kroner.

Dette medlem viser til at det er verdiskapning og arbeidsplasser i norske bedrifter som finansierer vårt velferdssamfunn. Det er avgjørende for dette medlem å skape vilkår for verdiskapning og konkurransedyktige arbeidsplasser over hele landet. Særlig viktig vil det være å dyrke fram nye initiativ og ny virksomhet. Det er i denne sammenheng helt avgjørende å sikre etablerte ordninger for næringsutvikling som kan gi muligheter til ny virksomhet i alle deler av landet. Dette medlem viser til at de spesifikke næringsstiltakene har en spesiell rolle i den sammenheng og gir muligheter til å fokusere særskilt på viktige næringer

som for eksempel marin sektor. Dette medlem vil understreke betydningen av stabile rammevilkår for næringslivet, og minne om den gjennomgang av det statlige nærings- og distriktspolitiske virkemiddelapparatet som ble avsluttet i Stortinget i juni 2001 med St.meld. nr. 36(2000-2001) SND: Ny giv, ny vekst, nytt næringsliv. Dette medlem vil minne om den brede enighet om å målrette den statlige satsingen mot utpekte satsingsområder for økt forskningsinnsats, samtidig som SNDs formålsparagraf ble videreført. Til spørsmålet om hvorvidt næringspolitikken skulle bli mer næringsnøytral med mer vekt på generelle tiltak som økt skattelette, uttalte medlemmene fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre:

"Disse medlemmer mener det er rett å prioritere enkelte næringer, næringsklynger og derved også enkelte regioner når det gjelder offentlige investeringer og støttetiltak. Likeså må man fortsatt ta vare på de beste mulighetene ved å utforme sektorpolitikk for landbruk, skogbruk, havbruk, fiskeri, kraftkrevende industri, mineralutvinning, IKT-næringer, marine næringer osv."

Dette medlem vil understreke den viktige rolle som SND spiller som en katalysator i området mellom forskning, etablering og kommersialisering av virksomhet. Dette medlem vil sette arbeidsvilkårene for nyetablerere og småbedrifter i sentrum for en fornuftig næringspolitikk. Dette medlem vil påpeke at i en situasjon med nedgangskonjunktur vil det være et desto større behov for risikokapital gjennom statlige, fylkeskommunale og kommunale næringsstiltak. Dette medlem mener derfor det er meget uheldig at Regjeringen reduserer lånerammen for lavrisikolåneordningen i SND med 1 mrd. kroner.

Dette medlem vil understreke at en situasjon hvor man velger generelle skattelettelser i stedet for tilgang til risikokapital via fond og tilskudd vil sette Norge i en helt annen situasjon enn våre naboland som alle satser sterkt på aktiv næringsutvikling gjennom statlige og lokale fond.

Dette medlem viser til forslag under kapittel 8 i denne innstilling.

Dette medlem er av den oppfatning at skattelette bør målrettes i forhold til de virksomheter hvor de kan virke best. Dette medlem viser til at aktive eiere bør premieres ved et skattesystem som bidrar til at kapital kan forbli i virksomheten, og ved at arveavgiften fjernes ved generasjonsskifte i ikke-børs noterte bedrifter. Det fremmes forslag om dette. Dette medlem viser til at Brønnøysundsregistrene i dag går med stort overskudd. Dette kan ikke være intensjonen bak registeret. Dette medlem ønsker derfor at de som etablerer en virksomhet for første gang fritas for å betale inn avgift til Brønnøysundsregisteret. En slik endring vil være en betydelig lettelse for den som etablerer sin egen bedrift samtidig som registeret fortsatt kan være selvfinansierende.

Dette medlem vil arbeide for en økt grad av videreføring av varer i Norge. Dette vil styrke fastlandsindustrien og bidra til økte eksportinntekter blant annet innen fiskeri, skogsindustri og aluminiumsindustrien.

Økt foredlingsgrad krever vilje til å sette inn nye tiltak for å støtte opp under investeringer i videreforedling. Incentiver for økt videreforedling gjennom endrede skattebetingelser bør derfor vurderes.

Dette medlem viser til at Regjeringen har lovet at alle skoler, bibliotek, sykehus og kommuner skal tilbys bredbånd innen 2002 og alle husstander det samme innen 2004. Dette medlem viser til at satsingen så langt ikke vil kunne bidra til å oppfylle dette målet. Dette medlem mener derfor det må en helt annen og mer ambisiøs satsing til fra det offentlige side for å sikre at vi ikke får et digitalt forskjells-Norge. Målet må være å sikre et likeverdig tilbud til lik pris over hele landet.

Dette medlem viser for øvrig til forslag om et nytt system for å sikre at norske sjøfolk er konkurransedyktige under kapittel 8 i denne innstilling.

Dette medlem vil støtte forslaget om nettolønnsordning for mannskap på ferjene mellom nordiske land.

3.2.9.2.6 Merknader fra komiteens medlem

fra Kystpartiet

Komiteens medlem fra Kystpartiet er skeptisk til den nedprioriteringen av kystnæringene og skipsfart som det legges opp til i regjeringens budsjettforslag for 2002, jf. St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 1-4 (2001-2002). Dette medlem ønsker en sterkere satsing på skipsfartsnæringen, slik at denne får tilnærmedesvis like vilkår som tilsvarende næringer har i andre land. Dette medlem mener at det er viktig at Norge opprettholder det høye kompetansenivået som næringen har. Derfor vil dette medlem etter hvert foreslå at tilskuddsordningen til sysselsetting av sjøfolk holder fram, og dette medlem viser til sine tidligere forslag om nettolønnsordninger for skipsfartsnæringen på lik linje med de andre nordiske landene. Dette medlem synes det er viktig at også verftsindustrien får samme økonomiske rammer som industrien i EU nyter godt av.

Dette medlem viser til sin fraksjonsmerknad i kap. 9.6.

Dette medlem foreslår at rammeområde 9 bevilges med kr 4 708 270 000.

3.2.9.3 Oppsummering av forslagene til rammesummer for rammeområde 9

Tabell 3.18

Forslag til netto rammesum for rammeområde 9 (Næring) (alle tall i 1 000 kr)

Forslag fra	Forslag til netto rammesum	Avvik fra St. prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1 - 4
St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4	4 188 570	-
H, KrF og V	4 307 320	+ 118 750
Ap	4 587 770	+ 399 200
FrP	4 720 220	+ 531 650
SV	4 729 270	+ 540 700
Sp	4 832 770	+ 644 200
KP	4 708 270	+ 519 700

3.2.10 Rammeområde 10 (Fiskeri), under næringskomiteen

3.2.10.1 Sammendrag

Tabell 3.19

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
Utgifter rammeområde 10 (i hele tusen kroner)			
1000	Fiskeridepartementet (jf. kap. 4000)	70 000	70 000
1001	Deltakelse i internasjonale organisasjoner	6 330	6 330
1030	Fiskeridirektoratet (jf. kap. 4030)	299 760	298 260
1040	Til gjennomføring av fiskeriatvanten	0	90 000
1050	Diverse fiskeriformål	23 950	20 450
2415	Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, fiskeri- og andre regionalpolitiske tiltak	31 000	1 000

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
	Sum utgifter rammeområde 10	431 040	486 040
Inntekter rammeområde 10 (i hele tusen kroner)			
4000	Fiskeridepartementet (jf. kap. 1000)	10	10
4030	Fiskeridirektoratet (jf. kap. 1030)	49 710	49 710
	Sum inntekter rammeområde 10	49 720	49 720
	Sum netto rammeområde 10	381 320	436 320

3.2.10.2 Komiteens merknader

3.2.10.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til Regjeringens forslag til budsjett for Fiskeridepartementet for 2002.

Disse medlemmer understreker at utnytting og foredling av naturressurser er grunnlaget for en stor del av norsk næringsliv, og er det viktigste bidraget til syssetsetting og bosetting i distriktene.

Disse medlemmer viser til at fiskerisektoren er Norges nest største eksportnæring, og er derfor svært avhengig av konkurransedyktige betingelser. Disse medlemmer støtter derfor Regjeringens skatte- og avgiftskutt, som vil gi en konkurranseutsatt næring, som fiskeri, betydelig bedre rammevilkår. En ansvarlig økonomisk politikk, med lav pris- og kostnadsvekst, er det mest effektive virkemiddelet for å oppnå økt konkurransekraft for næringen.

Disse medlemmer mener at det er helt vesentlig for fiskerinæringen å ha god tilgang til det internasjonale eksportmarkedet for å få solgt sine produkter. Det er derfor viktig at Regjeringen prioriterer økt frihandel med fiskeprodukter i de kommende WTO-forhandlingene. Det må særlig legges vekt på å innskrenke mulighetene til å ta i bruk anti-dumpingbestemmelsene og redusere ikke-tariffære handelshindringer til et minimum.

Disse medlemmer støtter Regjeringens forslag om å bevilge 307 mill. kroner til bygging av nytt forskningsfartøy. Muligheten til effektive FoU-prosjekt er en forutsetning for en fortsatt konkurransedyktig norsk fiskerinæring.

Disse medlemmer mener at oppdrett av nye marine arter og nye produksjonsformer er eksempler på de store uutnyttede mulighetene som finnes i havbruksnæringen. Disse medlemmer støtter derfor økningen på 23,5 mill. kroner i tilskuddet til Fiskeriforskning. Økningen skal blant annet dekke satsing på torsk og industriell FoU. Disse medlemmer ser positivt på Regjeringens forslag om 33 mill. kroner i økt driftsbevilgning til Havforskningsinstituttet. Økningen skal i hovedsak gå til havbruksforskning, ressursforskning og nytt vitenskapelig utstyr.

Disse medlemmer mener budsjettforslaget fra Regjeringen legger til rette for en fiskeri- og havbrukspolitikk som vil bidra til økt verdiskaping i en lønnsom og bærekraftig fiskeri- og havbruksnæring. Disse medlemmer mener budsjettet styrker havbruksnæringens betydning for distriktene og legger til rette for fortsatt vekst.

Disse medlemmer foreslår at rammeområde 10 bevilges med 436 320 000 kroner, som er det samme som det beløp som følger av Regjeringens forslag.

3.2.10.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til regjeringen Stoltenbergs forslag til statsbudsjett.

Disse medlemmer mener at nyskaping, vekst og konkurranseevne basert på marine ressurser forutsetter en betydelig FoU-innsats, og er derfor enig med regjeringen Stoltenberg i å øke bevilgningene til marin FoU med til sammen 422 mill. kroner i 2002, eller 61,3 pst. i forhold til saldert budsjett 2001. Av dette utgjør bevilgning til bygging av nytt forskningsfartøy 307 mill. kroner.

Videre viser disse medlemmer viser til at regjeringen Stoltenberg vil øke tilskuddet til Fiskeriforskning med 26 mill. kroner, til Havforskningsinstituttet med om lag 34 mill. kroner, og til Ernæringsinstituttet med 6 mill., kroner for å styrke arbeidet med trygg sjømat.

Disse medlemmer konstaterer at regjeringen Bondevik II vil kutte hele tilskuddet til næringsutvikling i marinsektor på 30 mill. kroner, og mener at det er en lite fremtidsrettet politikk.

Disse medlemmer viser til at som en oppfølging av fiskeriministerens havbrukspolitiske redegjørelse i januar 2001 og redegjørelse om ulovligheter, kontroll og tiltak i fiskerinæringen i mai 2001, foreslår regjeringen Stoltenberg å øke Fiskeridirektoratets driftsbudsjett med 32,5 mill. kroner for å styrke ressurskontrollen og havbruksforvaltningen.

Regjeringen Stoltenberg fremmer i budsjettet for 2002 en rekke tiltak for å bedre sjøsikkerheten. Disse medlemmer har er positive til regjeringen Stoltenberg forslag om å bevilge 20 mill. kroner for å starte

etableringen av Automatic Identification System (AIS), og 5 mill. kroner til økt satsing på merking av hurtigbåtleder. Bevilgningene er i tråd med vedtatt planramme i Nasjonal transportplan 2002-11.

Disse medlemmer støtter forslaget til støttetiltak for fiskerinæringen for 2002 fremmet i St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 3 (2001-2002).

Disse medlemmer foreslår 471 320 000 kroner under rammeområde 10.

3.2.10.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative opplegg foreslår at ramme 10 settes til 446 320 000 kroner.

Disse medlemmer er overbevist om at den maritime sektor relativt sett vil ha større betydning for norsk økonomi, samfunnsliv og næringsliv i årene som kommer. Dette krever imidlertid at det legges til rette for en bærekraftig utnyttelse av fisk, skalldyr, sjøpattedyr, skjell, tang og alger mm.

Norge har naturgitte forhold som muliggjør høsting av marine ressurser på en god og effektiv måte. Fremskrittspartiet har som målsetting å gi næringen så gode rammevilkår at offentlige overføringer ikke blir nødvendige.

Dereguleringen og liberaliseringen av fiskerinæringen går for langsomt. Hva som burde være en effektiv og frittstående næring er fortsatt avhengig av subsidier på grunn av offentlige tiltak, reguleringer og pålegg. Disse medlemmer erkjenner imidlertid at fiskerinæringen må reguleres til en viss grad, blant annet fordi ingen har naturlig eiendomsrett til havets ressurser. Det er likevel for stor avstand mellom en fornuftig regulering basert på å sikre konkurransefrihet innen næringen og dagens mengde av reguleringer, forskrifter, regler og subsidieordninger. Det er behov for omfattende endringer for at rike fiskefelt kan utnyttes på en måte som gir bedre lønnsomhet. Et system med omsettelige kvoter innen den tradisjonelle fiskerinæringen vil avklare hvor mange arbeidsplasser det er grunnlag for. En øvre grense for årsfangsten fastsatt for å sikre fiskebestanden, fordeles til næringsutøverne i form av kvoter. Et slikt system vil oppmuntre til en tilpasning som gir størst mulig fortjeneste av den begrensede mengde fisk det er tillatt å ta opp. Et omsettelig system vil etablere et marked som vil avdekke hvor mange det er plass til i næringen, hvis den skal gi både aktørene og samfunnet tilfredsstillende avkastning. Dette vil føre til kostnadseffektivitet i fangstleddet samt gi bedre samsvar mellom investering og ressursgrunnlag.

Disse medlemmer ser viktigheten av en bærekraftig høsting av denne ressursen. Sjøpattedyrene er en del av det økologiske systemet. En fornuftig beskatning vil ha positive konsekvenser for bestanden av en rekke fiskeslag. Bestanden av blant annet sel i Øst- og Vestisen er nå blitt så stor at den er i ferd med å bli en

trussel for enkelte fiskebestander. Derfor vil Fremskrittspartiet arbeide for en økning av selfangsten blant annet gjennom å etablere en avtale med Russland om dette.

Den norske vågehvalfangsten er en fullt lovlig og bærekraftig næringsvei. Fangsten bidrar til å skape lønnsomme arbeidsplasser for fangere, produsenter og tilhørende næringer langs kysten.

Disse medlemmer mener det er for strenge vilkår for tildeling av konsesjon for havbruk/oppdrett og at dette virker negativt for næringen. Fremskrittspartiet mener derfor primært at konsesjonsordningen skal fjernes og at begrensningene kun skal være de som følger av forurensnings- og veterinære hensyn.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet vil arbeide for at de kommuner som har naturgitte forhold for havbruk/oppdrett skal tilrettelegge sine reguleringsplaner for slik næringsvirksomhet. Fôrkvoter innen havbruk/oppdrettsnæringen er et utidig inngrep i den enkelte bedrift og må derfor bringes til opphør. Dagens reguleringer med hensyn til volumbegrensninger i oppdrettsanlegg er for strenge og det bør overlates til den enkelte næringsdrivende å bestemme størrelsen på sitt anlegg så lenge veterinær- og forurensningshensyn ikke tilsier noe annet.

Disse medlemmer ser behovet for å skille mellom konsesjoner for laks og ørret. Det må videre legges til rette for oppdrett av andre maritime arter som for eksempel kveite, torsk, skjell, piggvar m.v. I den sammenheng er det behov for å kanalisere en større del av dagens forskningsmidler til fiskeri- og oppdrettsnæring.

Disse medlemmer vil arbeide for at myndighetene tilrettelegger forholdene for næringen på en måte som muliggjør en målrettet satsning på miljøforbedringer. Fremskrittspartiet ser at en økt teknologiutvikling på sikt vil gi store økonomiske og miljømessige besparelser. Disse medlemmer vil også arbeide for at rømming av oppdrettsfisk skal behandles som punktutslipp.

Disse medlemmer viser for øvrig til Fremskrittspartiets merknader i Budsjett-innst. S. nr. 8 (2001-2002).

3.2.10.2.4 Merknader fra komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti har under rammeområde 10 ført opp netto rammesum 479 320 000 kroner, som er en økning i forhold til Regjeringens forslag på 43 000 000 kroner.

Disse medlemmer viser til at de marine næringene er spådd en framtid som nasjonens vekstnæringer. Fisk er Norges nest største eksportnæring. Fiskeriene har alltid spilt en avgjørende og sentral rolle i norsk distriktpolitikk. Disse medlemmer understreker viktigheten av at marin sektor organiseres på en slik måte at tilstrekkelige miljøhensyn blir tatt, og at ressursutnyttelsen tilpasses naturens tålegrense.

Disse medlemmer ønsker å gi uttrykk for at Regjeringens nedskjæring på FOU-midler er et steg i gal retning. Videre regional utvikling, økt lokal verdiskapning og økt grad av bærekraft er noen forhold som vil være avgjørende for utviklinga av fiskeri- og havbruksnæringen framover. Å gå den rette vegen er å prioritere midler til FOU-arbeid. Disse medlemmer ønsker derfor å opprettholde satsingen på til sammen 60 mill. kroner som lå i regjeringen Stoltenbergs budsjett.

Oppdrett av fisk har vært en vekstnæring de siste årene. Næringen har vist evner til sunn og kontrollert vekst, men disse medlemmer vil understreke to forhold. Tilliten til næringen er avgjørende for markedstilgang og fortjeneste. Derfor er fortsatt forskning på løsning av problemer knyttet til lakselus, sykdom og rømming helt avgjørende. En god arealbruk som tar lokale hensyn er viktig. Derfor er kommunenes rolle svært viktig. Disse medlemmer ønsker å ta opp igjen forslaget om lokal arealavgift til kommunene som tillegg til konsesjonsavgift til staten.

Disse medlemmer understreker nødvendigheten av å styrke kystflåten. Kystflåten utnytter ressursene på en økologisk, effektiv og lønnsom måte. Disse medlemmer vil omfordele kvoter fra fabrikktrålere til kystfiskerne, og begrense den resterende trålerflåten. Disse medlemmer understreker at det bør vises stor forsiktighet ved utmåling av kvoter, og vise spesielt til de alarmerende rapporter som kommer om bestanden av torsk. Disse medlemmer påpeker også at kontrollen bør skjerpes med hensyn til overholdelse av kvoter og minstemål. Samtidig er disse medlemmer bekymret over manglende rekruttering til fiskerinæringene. Derfor bevilges det også penger til et rekrutteringsprosjekt.

Videre er disse medlemmer opptatt av å styrke verdiskapning i næringer tilknyttet fiskeriene. Å foredle mer av fisken i fangstområdene er god næringspolitikk, og tilfører kystområdene arbeidsplasser. Disse medlemmer går derfor inn for å finansiere et forprosjekt for lokal foredling.

3.2.10.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Senterpartiet

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til sitt alternative budsjett og foreslår at rammeområde 10 bevilges med 479 320 000 kroner.

Dette medlem viser til den tradisjonelt sterke stilling fiskeri og havbruksnæringen har for norsk økonomi. Dette bildet vil bli styrket i årene framover dersom en velger å satse på forskning omkring marin sektor og en videreutvikling og fornying av næringen.

Dette medlem ønsker å legge til rette for videre vekst i fiskerinæringen, samtidig som det tas vare på det beste i vår ressursforvaltning på dette området. Dette medlem vil påpeke at det krever økt satsing på fiskerinæringen gjennom Fiskeridepartementets budsjett og et aktivt forsknings- og utviklingsarbeid i hele maritim sektor.

Dette medlem mener at strukturen i fiskeflåten bør være tilpasset ressursgrunnlaget og at kystflåten bør utgjøre grunnstammen av den norske fiskeflåten.

Dette medlem er av den oppfatning at fiskefartøyer er i en særstilling når det gjelder verdiforringelse ved slit eller elde. Fiskefartøyer faller dessuten utenfor det etablerte skattesystemet for rederiselskaper. På denne bakgrunn vil dette medlem foreslå at avskrivningssatsen for fiske og fangstfartøy økes slik at satsen settes til 20 pst.

3.2.10.2.6 Merknader fra komiteens medlem fra Kystpartiet

Komiteens medlem fra Kystpartiet mener at det til tross for fiskerinæringens store betydning for nasjonaløkonomien ikke bevilges midler som står i forhold til denne betydningen. Fiskerinæringen er, utenom oljeindustrien, den største eksportnæringen. Det satses for lite på å tilfredsstille kravene til nødvendig infrastruktur som f.eks havner, farleder og veitransport for ferskfiskindustrien.

Dette medlem mener også at det ikke gis et tilstrekkelig tilbud om redningshjelp for næringene som er avhengig av operere på havet og under værforhold som kan være særlig tøffe. Redningsselskapet er et av de viktigste elementene i redningstjenesten til sjøs. En velfungerende redningstjeneste er avgjørende særlig for kystfiskeflåten som bruker etter forholdene små båter som er spesielt sårbare for uvær. Uten en økning i ressursene til redningstjenesten vil vi trolig se en enda mindre satsing på kystfiskeflåten enn slik situasjonen er nå.

Dette medlem vil i forbindelse med de økende bevilgningene til Havforskningsinstituttet peke på de store variasjonene som forskerne opererer med i sine bestandsanslag for kvotebelagte fiskerier. Dette medlem er skeptisk til at så store ressurser som brukes til havforskning gir så usikre resultater, og stiller seg tvilende til at et nytt forskningsfartøy vil løse dette problemet, all den tid det stadig fra forsker hold gis uttrykk for det er feile landingsdata som er årsaken til de usikre bestandsanslagene. Dersom dette er tilfellet må innsatsen i forskningen nå konsentreres om denne problematikken. Dette medlem støtter derfor forslaget om økt bevilgning til Fiskeri- og havbruksforskning på kr 10 000 000 over kap. 1023.

Dette medlem vil videre peke på de store problemene veksten i sjøpattedyrbestandene de siste årene skaper for kystbefolkningen, og fastsettelse av kvoter for kommersielt fiske. Dette medlem ser ikke at det i dette budsjettet er tatt høyde for investeringer til oppgraderinger og nybygg av selfangstfartøy så vel som modernisering av industrien på land.

Dette medlem har flere ganger pekt på at informasjonsarbeidet vedrørende hval- og selfangst er viktig for å få aksept for eksport av produkter fra disse dyrene. Dette medlem har derfor flere ganger foreslått at bevilgningene til informasjonsarbeidet vedrørende fangst av sjøpattedyr skulle økes.

Dette medlem viser til fraksjonsmerkningen i kap. 9.6.

Dette medlem foreslår at rammeområde 10 bevilges med kr 470 820 000.

3.2.10.3 Oppsummering av forslagene til rammesummer for rammeområde 10

Tabell 3.20

Forslag til netto rammesum for rammeområde 10 (Fiskeri) (alle tall i 1 000 kr)

Forslag fra	Forslag til netto rammesum	Avvik fra St. prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1 - 4
St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4	436 320	-
H, KrF og V	436 320	0
Ap	471 320	+ 35 000
FrP	446 320	+ 10 000
SV	479 320	+ 43 000
Sp	479 320	+ 43 000
KP	470 820	+ 34 500

3.2.11 Rammeområde 11 (Landbruk), under næringskomiteen

3.2.11.1 Sammendrag

Tabell 3.21

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
Utgifter rammeområde 11 (i hele tusen kroner)			
1100	Landbruksdepartementet (jf. kap. 4100)	112 773	112 773
1107	Statens dyrehelsetilsyn (jf. kap. 4107)	248 483	246 483
1110	Statens landbrukstilsyn (jf. kap. 4110)	116 430	116 430
1112	Forvaltningsstøtte, utviklingsoppgaver og kunnskapsutvikling m.m.	168 776	168 776
1114	Statens næringsmiddeltilsyn (jf. kap. 4114)	245 644	245 644
1140	Miljø- og næringstiltak i jordbruket (jf. kap. 4140)	54 914	53 914
1142	Miljø- og næringstiltak i skogbruket	139 975	122 475
1143	Statens landbruksforvaltning (jf. kap. 4143)	161 918	161 918
1145	Jordskifterettene (jf. kap. 4145)	135 811	135 811
1146	Norsk institutt for jord- og skogkartlegging (jf. kap. 4146)	63 167	61 167
1147	Reindriftsforvaltningen (jf. kap. 4147)	33 831	33 831
1148	Naturskade - erstatninger og sikring	61 497	61 497
1150	Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m. (jf. kap. 4150)	12 470 289	12 170 289
1151	Til gjennomføring av reindriftsavtalen	103 000	103 000
1161	Statskog SF - forvaltningsdrift	26 255	26 255
Sum utgifter rammeområde 11		14 142 763	13 820 263

Inntekter rammeområde 11 (i hele tusen kroner)

4100	Landbruksdepartementet (jf. kap. 1100)	386	386
4107	Statens dyrehelsetilsyn (jf. kap. 1107)	38 302	19 902
4110	Statens landbrukstilsyn (jf. kap. 1110)	88 114	88 114
4114	Statens næringsmiddeltilsyn (jf. kap. 1114)	256 413	256 413
4143	Statens landbruksforvaltning (jf. kap. 1143)	22 999	22 999
4145	Jordskifterettene (jf. kap. 1145)	12 687	12 687
4146	Norsk institutt for jord- og skogkartlegging (jf. kap. 1146)	16 749	16 749
4147	Reindriftsforvaltningen (jf. kap. 1147)	1 500	1 500
4150	Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m. (jf. kap. 1150)	122 000	122 000

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
	Sum inntekter rammeområde 11	559 150	540 750
	Sum netto rammeområde 11	13 583 613	13 279 513

3.2.11.2 Komiteens merknader

3.2.11.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til Regjeringens forslag til budsjett for Landbruksdepartementet for 2002.

Disse medlemmer støtter Regjeringens vekt på desentralisert landbruk, med variert bruksstruktur, er viktig både av beredskapshensyn og av hensyn til behovet for trygg mat. Landbruket spiller en vesentlig rolle for å sikre levende bygder og spredt bosetting.

Disse medlemmer støtter Regjeringens arbeid med å samordne de statlige tilsynene i ett statlig tilsyn. Den forestående omorganiseringen av kontrollvirksomheten skal føre til styrket kontroll, både med importert og norskprodusert mat, sikre kvalitet, og hindre smitte og sykdom.

Disse medlemmer støtter Regjeringens forslag om ikke å utvide avgiftsgrunnlaget på fôr til husdyr. En utvidelse hadde vært en relativt stor øking av avgiftene for norsk landbruk, og ikke i samsvar med Regjeringens skatte- og avgiftspolitik.

Disse medlemmer støtter Regjeringens ønske om i perioden å legge vekt på arbeidet med et mer miljøvennlig landbruk og forsterke innsatsen innen økologisk jordbruk. Disse medlemmer støtter derfor Regjeringens forslag om økt bevilgning til økologisk jordbruk, jf. kap 1150 post 77. For å nå målet om at 10 pst. av totalt jordbruksareal i Norge skal være økologisk innen 2010, er det nødvendig med en rask økning i den økologiske produksjonen.

Disse medlemmer støtter Regjeringens forslag om at det gjennomføres en utredning for å gjøre forbedringer av skatte- og avgiftsreglene i landbruket.

Disse medlemmer foreslår at rammeområde 11 bevilges med 13 279 513 000 kroner, som er det samme som det beløp som følger av Regjeringens forslag.

3.2.11.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til landbruksbudsjettet fra regjeringen Stoltenberg.

Disse medlemmer mener at det bør legges vekt på tiltak for å sikre forbrukerne trygge matvarer og for å sikre et mer forbrukerrettet landbruk, slik regjeringen Stoltenberg har forslått. Disse medlemmer konstaterer at regjeringen Stoltenberg vil bruke 779 mill.

kroner til tiltak for å sikre at forbrukerne får trygge matvarer av god kvalitet.

Disse medlemmer mener at det er nødvendig å øke verdiskapingen i jord- og skogbruket og i foredlingsindustrien, og støtter forslaget fra regjeringen Stoltenberg om å sette av 90 mill. kroner til et verdiskapingsprogram for norsk matproduksjon. Disse medlemmer mener også at bevilgningen til Verdiskapingsprogrammet for bruk og foredling av trevirke skal øke med 7,5 mill. kroner til 32,5 mill. kroner.

Disse medlemmer mener at det er et mål at 10 pst. av det totale jordbruksarealet skal være økologisk innen 2010, under forutsetning av at det finnes et marked for avsetning av produktene. Disse medlemmer støtter derfor forslaget fra regjeringen Stoltenberg om å øke bevilgningene til økologisk landbruk med 50 mill. kroner til 125 mill. kroner.

Det er nødvendig med en bedre balanse mellom reinntall og ressursgrunnlaget, mener disse medlemmer, som derfor er enig i at arbeidet med dette bør videreføres. Disse medlemmer støtter også et eget verdiskapingsprogram for reindriftsnæringen med en ramme det første året på 7 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Stoltenberg i jordbruksoppkjøret i 2002 vil legge opp til å videreføre hovedprinsippene i jordbruksavtalen i 2001, bl.a. ved å prioritere bruk der jordbruket gir et viktig bidrag til sysselsetting og inntekt, samt tiltak som kan bidra til betydelige kostnadsreduksjoner, omstillinger i hele matvarekjeden og forenklinger i virkemiddelbruken. Disse medlemmer har merket seg at regjeringen Bondevik II lenge før jordbruksforhandlingene har startet kutter bevilgningen til jordbruksavtalen med hele 300 mill. kroner.

Forhandlinger i WTO, avtaler med EU og andre internasjonale prosesser påvirker rammevilkårene for den nasjonale mat- og landbrukspolitikken. Disse medlemmer mener at Regjeringen bør arbeide aktivt for å påvirke disse prosessene, og at et hovedmål er å sikre handlingsrom for å føre en aktiv norsk landbrukspolitikk i fremtiden.

Disse medlemmer foreslår 13 583 613 000 kroner under rammeområde 11.

3.2.11.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative opplegg foreslår at ramme 11 settes til 8 359 013 000 kroner.

Disse medlemmer ønsker en landbrukspolitikk der man går bort fra politisk styring og over til å anse bonden som en selvstendig næringsdrivende. Disse medlemmer erkjenner at dette vil kreve radikale endringer på flere områder. Disse medlemmer vil jobbe for et landbruk som gir den enkelte produsent et reelt valg til produksjon innenfor de rammer som markedet, egeninteresser og økonomi setter.

Disse medlemmer erkjenner at en omlegging av landbrukspolitikken vil få konsekvenser for enkelte bønder og foreslår derfor å innføre en kompensasjonsordning, som gjør det mulig for berørte å få økonomisk handlingsrom i en overgangsperiode.

Myndighetene har valgt å prioritere overføringer på ca. 14 mrd. kroner i tillegg til skjermingsstøtten og annen støtte som ligger utenfor avtaleverket, til utøvere innen en enkelt næring. Enorme overføringer tilflyter jordbruket, hvorav en høy prosentandel er deltid- og hobbybønder.

Skjermingen fra markedet har gitt næringen en svakere motstandskraft overfor nye behov og betingelser. Vesentlige inntekter har vært hentet ut gjennom forhandlinger og lobbyvirksomhet. Derfor vil den kommende tilpasningen til konsumentene og nye spilleregler bli harde. Landbruksnæringen vil delvis bli utsatt for konkurranse i årene som kommer. Det logiske vil da være å liberalisere lovverket og redusere ambisjonene om å styre bruksstrukturen i takt med denne utviklingen. Når landbrukets utøvere i tiden fremover må ta større ansvar for egen inntekt, burde forholdene legges til rette. Dette kan gjøres gjennom å redusere omfanget av de reguleringer som hindrer landbruket i å være rasjonelt og effektivt. Jord- og konsesjonslovgivningen står sentralt i dette bildet. Bøndene har etter hvert blitt fratatt sin eiendomsrett, sin selvråderett og gjort avhengig av politikernes gunst. Alle vesentlige eierfunksjoner er overtatt av politikere og byråkratiet gjennom konsesjonslover, slik at primærprodusentene i matvareproduksjonen ikke fritt kan kjøpe eller selge landbruksarealer, velge driftsform, ikke selv bestemme antallet høner eller svin som skal produseres og ikke kunne begynne med melkeproduksjon uten å få kjøpt melkekvote av staten.

Det foreligger et sterkt behov for en ny landbrukspolitikk som krever radikale endringer av rammebetingelsene for jordbrukets og bygdenes samlede næringsliv. Derfor er det viktig å avvikle ordningene med næringsavtaler, enten det gjelder en jordbruksavtale, fiskeriavtale eller en reindrifftsavtale. Videre må det gis spillerom for utvikling gjennom å oppheve alle produksjonsbegrensninger, oppheve konsesjonsgrenser for ervervsmessig husdyrhold, avvikle restriksjoner på salg av jord- og skogeiendommer, oppheve konsesjons-, bo- og drivepliktsbestemmelsene. Det er også viktig å avvikle særlovgivningen innenfor bondesamvirket fordi den begrenser konkurransen og dermed presser prisene oppover.

Disse medlemmer viser for øvrig til Fremskrittspartiets merknader i Budsjett-innst. S. nr. 8 (2001-2002).

3.2.11.2.4 Merknader fra komiteens medlemmer fra

Sosialistisk Venstreparti

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti har under rammeområde 11 ført opp netto rammesum 13 801 613 000 kroner, som er en økning i forhold til Regjeringens forslag på 522 100 000 kroner.

Disse medlemmer understreker de viktige funksjoner landbruket fyller i Norge. Landbruket produserer trygg mat, ivaretar kulturlandskap, bidrar til levende bygder og sørger for nødvendig matvareberedskap. Disse medlemmer ønsker en styrking av norsk landbruk med bakgrunn i dette.

Norsk landbruk bærer preg av å produsere ren og kvalitetssikret mat. Disse medlemmer understreker likevel at det er ønskelig med en langt sterkere satsing på økologisering av norsk landbruk. Det betyr en gradvis, men relativt rask omlegging til en mer miljøvennlig matproduksjon som sikrer oss mat av optimal kvalitet. Det er fremdeles store markedsandeler og miljøgevinster å hente på en økologisering av landbruket. Disse medlemmer understreker at denne økologiseringen må skje ved bruk av en kombinasjon av positive og negative tiltak og i et samarbeid mellom det offentlige og næringen.

Disse medlemmer vil også fokusere sterkere på dyrevelferd. Mange av husdyra har leveforhold som er for dårlige og disse medlemmer vil derfor at det settes i gang tiltak som gjør at vi tar dette problemet langt mer seriøst. Disse medlemmer vil derfor bevilge 200 mill. kroner mer til matvaretrygghet, matvarekvalitet, dyrehelse og plante-helse (kategori 15.10).

De dårlige utsiktene for rekruttering til landbruket vil bli et stort problem i framtida. Lav inntekt, lite ferie og fritid og mangel på sosialt fellesskap er grunner til dette. Disse medlemmer vil derfor bevilge 10 mill. kroner til tiltak for økt rekruttering i landbruket.

Skogplanting og skogkultivering er nedprioritert i Regjeringas forslag til statsbudsjett. Disse medlemmer mener at dette er lite framtidsrettet, siden dette er en viktig naturressurs for framtidige generasjoner.

3.2.11.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Senterpartiet

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til sitt alternative budsjett og foreslår at rammeområde 11 bevilges med 13 833 013 000 kroner.

Dette medlem ser en aktiv landbruksnæring som et viktig grunnlag for å ivareta både matsikkerhet, distriktpolitiske hensyn, et levende kulturlandskap og en god plante og dyrehelse. Landbruket skal gi viktige samfunnsbidrag ved å sikre og viderefremme kultur- og næringsmessig utvikling i distriktene.

Dette medlem ser det som vesentlig at det legges til rette for høyere verdiskapning både innen primærproduksjon og foredling. Målet må være å bidra til økt produktmangfold og god tilgang på trygg mat. Dette medlem vil legge vekt på at overføringene til landbruket opprettholdes på et høyt nivå for å sikre en trygg matproduksjon, mest mulig desentralisert produksjon og for å ivareta en variert bruksstruktur. Dette medlem er av den oppfatning at landbruket i tillegg til

dette må gis større spillerom gjennom en skatteordning som kan oppmuntre til rekruttering og nyinvesteringer i næringen.

Dette medlem viser til forslag i denne forbindelse i Budsjett-innst. S. nr. 1 (2001-2002) som er avgitt samtidig med denne innstilling.

Dette medlem er sterkt kritisk til at man lenge før forhandlingene om jordbruksoppgjøret velger å saldere budsjettet gjennom å redusere rammen for forhandlingene. Dette medlem anser dette som en svært uvanlig budsjettering som vanskelig kan la seg forsvare i forhold til ønsket om reelle forhandlinger om inntektsnivå i næringen. Dette medlem vil påpeke at et slikt forslag har en uheldig signaleffekt i forhold til de som har sitt arbeid i næringen og de som vurderer å satse på en framtid i landbruket.

3.2.11.2.6 Merknader fra komiteens medlem fra Kystpartiet

Komiteens medlem fra Kystpartiet viser til Kystpartiets program. Dette medlem slutter seg også til det Senterpartiets representant bemerker i sin merknad til dette rammeforslaget. Dette medlem vil i tillegg nevne at det er fremmet forslag om halvering av matmomsen, som vil kunne gi bedre rom for det norske landbruket og kunne hindre noe av handelslekkasjen med matvarer.

Dette medlem viser til fraksjonsmerknaden, jf. kap. 9.6.

Dette medlem foreslår at rammeområde 11 bevilges med kr 13 581 513 000.

3.2.11.3 Oppsummering av forslagene til rammesummer for rammeområde 11

Tabell 3.22

Forslag til netto rammesum for rammeområde 11 (Landbruk) (alle tall i 1 000 kr)

Forslag fra	Forslag til netto rammesum	Avvik fra St. prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1 - 4
St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4	13 279 513	-
H, KrF og V	13 279 513	0
Ap	13 583 613	+ 304 100
FrP	8 359 013	- 4 920 500
SV	13 801 613	+ 522 100
Sp	13 833 013	+ 553 500
KP	13 581 513	+ 302 000

3.2.12 Rammeområde 12 (Olje- og energi), under energi-, og miljøkomiteen

3.2.12.1 Sammendrag

Tabell 3.23

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
Utgifter rammeområde 12 (i hele tusen kroner)			
1800	Olje- og energidepartementet	158 650	162 730
1810	Oljedirektoratet (jf. kap. 4810)	314 500	314 500
1820	Norges vassdrags- og energidirektorat (jf. kap. 4820 og 4829)	326 650	326 650
1825	Omlagging av energibruk og energiproduksjon	308 500	318 500
1830	Energiforskning (jf. kap. 4829)	239 100	269 100
2440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (jf. kap. 5440)	16 040 000	16 040 000
2442	Disponering av innretninger på kontinentalsokkelen	140 000	140 000
2443	Petoro AS	250 000	250 000
2490	NVE Anlegg (jf. kap. 5490)	11 300	11 300
Sum utgifter rammeområde 12		17 788 700	17 832 780
Inntekter rammeområde 12 (i hele tusen kroner)			
4810	Oljedirektoratet (jf. kap. 1810)	100 800	100 800

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
4820	Norges vassdrags- og energidirektorat (jf. kap. 1820)	68 200	68 200
4829	Konsesjonsavgiftsfondet (jf. kap. 1820 og 1830)	125 000	125 000
5440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (jf. kap. 2440)	99 800 000	91 300 000
5490	NVE Anlegg (jf. kap. 2490)	1 200	1 200
5608	Renter av lån til statsforetak under Olje- og energidepartementet	225 000	87 000
Sum inntekter rammeområde 12		100 320 200	91 682 200
Sum netto rammeområde 12		-82 531 500	-73 849 420

3.2.12.2 Komiteens merknader

3.2.12.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener energipolitikken skal fremme verdiskaping, samtidig som den baseres på målet om en langsiktig og forsvarlig forvaltning av energiressursene. For Norge er det viktig å kombinere rollen som en stor energiproducent med å være foregangsland innen miljøpolitikken. De store inntektene fra petroleumsvirksomheten kommer fra en felles ressurs og må derfor forvaltes slik at de kommer hele samfunnet til gode. Disse medlemmer vil vise til at det er siktemål å sikre et stabilt aktivitetsnivå på norsk sokkel som tar hensyn til velferds-, miljø- og langsiktighetsperspektivet.

Disse medlemmer mener det er viktig at Norge som energinasjon i større grad legger opp til å bruke og utvikle nye fornybare energikilder. Tiltak for en mer effektiv energibruk og energiøkonomisering står også sentralt i en miljøvennlig energipolitikk. Disse medlemmer viser til at Regjeringen vil øke bevilgningen til energiomlegging med 10 mill. kroner.

Disse medlemmer ser på klimaproblematikken som en av de største miljøutfordringene vi står overfor. For å redusere utslippene av miljøødeleggende klimagasser, må det satses på energiøkonomisering, nye fornybare energikilder, ny teknologi og miljøvennlig samferdsel og bedre kollektivtransport. Disse medlemmer viser til at Regjeringen har lagt opp til en offensiv satsing på energiforskning. Med en økning på 30 mill. kroner i 2002 til totalt 50 mill. kroner til forskning på forurensningsfrie gasskraftverk, har Regjeringen fulgt opp Sem-erklæringen. Denne legger opp til en økning på 100 mill. kroner over to år.

Disse medlemmer vil understreke viktigheten av en økt fokus på havmiljøet. Derfor er det et svært viktig arbeid som igangsettes av Regjeringen, når den nå ønsker å konsekvensvurdere helårig petroleumsaktivitet i Barentshavet.

Disse medlemmer foreslår at rammeområde 12 bevilges med -73 849 420 000 kroner, som er det samme som det beløp som følger av Regjeringens forslag.

3.2.12.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet har merket seg regjeringen Stoltenbergs prioriteringer i Olje- og energidepartementets budsjett. Disse medlemmer mener det er positivt at støtten til internasjonaliseringen av petroleumssektoren øker med om lag 50 pst. Dette vil bidra til å sikre norske arbeidsplasser i næringen.

Den foreslåtte tiltakspakken på til sammen 20 mill. kroner, inkludert bevilgningen over AADs budsjett, for å bedre sikkerhetsnivået i petroleumssektoren er et viktig og helt nødvendig tiltak. Etter disse medlemmers mening er det nødvendig med større fokus på sikkerheten i sektoren og en styrking av Oljedirektoratets innsats på dette området er også nødvendig.

Disse medlemmer vil vise til at satsingen på energiøkonomisering og omlegging til mer miljøvennlig energibruk blir betydelig styrket med opprettingen av Enova SF. Virksomheten skal finansieres fra midler til et nyopprettet energifond som tilføres midler over statsbudsjettet og gjennom påslag i nettariffen på 0,3 øre som tidligere har gått til nettselskapene lovpålagte oppgaver. Etter regjeringen Stoltenbergs forslag til statsbudsjett kan Enova derfor disponere om lag 470 mill. kroner til ulike tiltak innenfor området. Disse medlemmer har merket seg at regjeringen Bondevik i sitt tilleggsforslag foreslår å øke budsjettposten til dette formålet med 10 mill. kroner, slik at fondet styrkes med om lag 2 pst.

Disse medlemmer vil påpeke at økt bruk av naturgass innenlands er et viktig bidrag til en mer miljøvennlig energibruk og vil være et viktig bidrag for at vi skal nå våre forpliktelser i Kyoto-avtalen. Disse medlemmer er glad for at støtten til infrastrukturtiltak som ble innført for budsjettet for 2001 økes fra 20 mil. til 30 mill. kroner og at det foreslås en tilsagnsfullmakt på 20 mill. kroner. Dette muliggjør en videreføring av pilotprosjektet i Bergensområdet, samt at bevilgningen også kan gi rom for støtte til andre prosjekter.

Disse medlemmer er tilfreds med at det foreslås en økning i posten til energiforskning på 39 mill. kroner, slik at det samlet sett kan brukes 239 mill. kroner

til dette formålet. Disse medlemmer har merket seg at forskningen på renseteknologi for gasskraftverk derfor kan økes til totalt 35 mill. kroner, inkludert bevilgninger over Miljøverndepartementets budsjett. Disse medlemmer har merket seg at regjeringen Bondevik foreslår en økning på 30 mill. kroner til formålet og har signalisert en opptrapping på ytterligere 70 mill. kroner. Disse medlemmer vil understreke viktigheten av at midler som går til forskning på dette området brukes effektivt og i nært samarbeid med industrien og forskningsmiljøene. Det er videre nødvendig å få etablert et pilotanlegg for "CO₂-frie" gasskraftverk innen 2005 slik St.meld. nr. 54 (2000-2001) Norsk klimapolitikk legger opp til.

Disse medlemmer vil peke på at i regjeringen Stoltenbergs budsjettforslag foreslås det en økning i utbytte fra Statkraft i forhold til saldert budsjett for 2001. Forslaget er i tråd med retningslinjene for utbytte fra statsforetak Stortinget nylig vedtok. I sitt tilleggsforslag til statsbudsjett foreslår regjeringen Bondevik å bryte disse retningslinjene ved å ta ut 750 mill. kroner mer i utbytte fra Statkraft. Disse medlemmer vil peke på at Stortinget nylig har vedtatt å styrke Statkrafts egenkapitalsituasjon betydelig og mener det derfor er negativt at selskapet svekkes ved at utbyttet økes utover retningslinjene.

Disse medlemmer viser til at forslaget til endringer i budsjettet fra regjeringen Bondevik II har gitt økt handlingsrom. Under rammeområde 12 har disse medlemmer funnet rom for å øke bevilgningen til forskning på renseteknologi for gasskraft med 30 mill. kroner. Disse medlemmer mener videre at arbeidet med legge om energibruken og -produksjon i en mer miljøvennlig retning er viktig, og vil øke bevilgningen til energifondet med 10 mill. kroner.

Disse medlemmer foreslår kr -73 854 170 000 til rammeområde 12.

3.2.12.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative opplegg foreslår at ramme 12 settes til -74 496 900 000 kroner.

Disse medlemmer ser på energi som en hvilken som helst annen handelsvare som fritt skal kunne omsettes i markedet, og fritt skal kunne brukes av de aktører som til enhver tid kjøper energien i markedet, uten noen innblanding fra det offentlige side. Disse medlemmer mener det skal være fri konkurranse mellom de forskjellige former for energibærere, uten noen form for subsidiering. Vi vil heller ikke bruke av skattebetalernes penger til andre tiltak som har som målsetting å endre energiforbruket, og heller ikke bruk av økte avgifter som virkemiddel for å endre eller redusere forbruket. Eventuelle enøktiltak må baseres på den enkeltes økonomiske gevinst.

Disse medlemmer tar avstand fra den myten som er skapt om at man i Norge sløser med energi. Rapporter og statistikk viser klart at man i Norge ikke har større energiforbruk i husholdninger enn andre land vi normalt sammenligner oss med. Det er i dag ingen mangel på energi i Norge, men mangel på politisk vilje og handlekraft til å utnytte våre enorme energiresurser. Dette har medført at vi fra tid til annen må importere kraft.

Disse medlemmer er fornøyd med det nye kraftregimet for industrien som tar sikte på å avvikle de politisk bestemte kraftkontraktene mot et markedsrettet system. Den kraftkrevende industri har langt på vei kommet i forkant av det politiske miljø, og trader i dag kraft i stadig større grad i markedet, noe vi ser på som positivt.

Disse medlemmer mener at Norge som energinasjon må satse på en bedre utnyttelse av våre gassressurser i samfunnet generelt, i tillegg til kraftproduksjon. Disse medlemmer vil derfor legge forholdene bedre til rette for bruk av gass innenlands, og har støttet forslag om at Regjeringen skal komme til Stortinget med en helhetlig strategi for innenlands bruk av naturgass. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet vil også gi økonomisk støtte til bygging av infrastruktur for naturgass, og øker derfor denne budsjettposten. Bruken av disse midler må imidlertid sees i sammenheng med den forventede helhetlige strategi.

Oljenæringen er, og vil i mange år fremover være svært viktig for norsk økonomi. Det er imidlertid viktig at vi hele tiden fokuserer på denne næringens rammebetingelser og sikrer langsiktighet og forutsigbarhet, slik at vi står bedre rustet ved et eventuelt kraftig fall i oljeprisen.

Teknologiutviklingen innen oljebransjen har vært og er meget bra og vi må derfor legge forholdene til rette for å hindre oppsplitting av de teknologi- og kompetansemiljøer det har tatt tre tiår å bygge opp. Forholdene er nå i større grad enn tidligere lagt til rette for mer mangfold på norsk sokkel, og vi registrerer med glede at flere mindre selskaper finner vår sokkel interessant med hensyn til nisje- og haleproduksjon.

Disse medlemmer vil som tidligere arbeide for å redusere/fjerne bruttoskattene på sokkelen, samtidig som vi vil arbeide for et mer rettferdig skattesystem som i større grad fordeler både oppsiden og nedsiden, noe som vil bidra til å sikre aktiviteten på sokkelen også ved lavere oljepriser.

Disse medlemmer viser for øvrig til Fremskrittspartiets merknader i Budsjett-innst. S. nr. 9 (2001-2002).

3.2.12.2.4 Merknader fra komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti har under rammeområde 12 ført opp netto rammesum 75 727 420 000 kroner, som er en

reduksjon i forhold til Regjeringens forslag på 1 878 000 000 kroner.

Disse medlemmer mener at budsjettet for 2002 bør innlede en ny retning for norsk energipolitikk, og de foreslåtte reduksjoner og økninger reflekterer dette. Bakgrunnen for dette henger sammen med Norges unike stilling i verden, samt den økte nødvendigheten av å redusere miljøproblemene.

I tillegg har det oppstått en helt ny situasjon internasjonalt. Den 11. september opplevde den vestlige verden en sårbarhet av helt ny karakter. Dette var en dag og en hendelse som påvirker en rekke politiske områder, og energiområdet er intet unntak. Et moderne samfunn er avhengig av en pålitelig energiforsyning, og tradisjonelle energiløsninger baserer seg i stor grad på sentralisert produksjon. Dette er anlegg som derfor lett kan slås ut av terrorister, mens nye og fornybare energiformer som solceller, solvarmeanlegg, varmepumper, vindmøller og mikrokraftverk har en langt mindre grad av sårbarhet.

Flere møter i den internasjonale klimakonvensjonen og FNs klimapanel (IPCC) har bekreftet kunnskapen om klimaproblemet, og behovet for å redusere utslippene av CO₂ og andre drivhusgasser. Etter det siste møtet i klimakonvensjonen i Marrakesh er det overveiende sannsynlig at Kyoto-protokollen vil tre i kraft innen neste år. Dette er meget positivt, men det stiller imidlertid verden overfor en meget stor utfordring: Hvordan kan vi legge om vår energipolitikk i en mer miljøvennlig og bærekraftig retning. Dette er en utfordring som ligger sentralt i disse medlemmers forslag til budsjett.

Norge i en unik situasjon vedrørende energiproduksjon, energiressurser og energibruk. Vi har mer energi enn de aller fleste landene vi kan sammenligne oss med – vi bruker mer energi enn de fleste land vi kan sammenligne oss med og vi produserer mer energi enn de fleste land vi kan sammenligne oss med.

Innen alle disse områdene er det rom for bedring.

Disse medlemmer er opptatt av at statlige midler skal brukes til den viktige omleggingen av energiproduksjonen og bruken, og går derfor imot bruk av penger til tiltak som bør kunne finansieres av private ressurssterke bedrifter. Videre er disse medlemmer opptatt av at endrede bevilgninger skal være begrunnet av økte eller reduserte behov, ikke at inntekts- eller utgiftskilden økes eller minskes.

Norge er et langstrakt land med store forskjell i vilkår, og det er bred politisk enighet om at det er et gode med desentralisert bosetning. Dette forutsetter imidlertid en vilje til å jevne ut vilkårene i de ulike deler av landet, og disse medlemmer foreslår derfor bevilgninger som utjevner forskjellene i prisen på elektrisiteten mellom ulike deler av landet.

Når det gjelder omleggingen av energiproduksjonen i mer miljøvennlig retning og bedre effektiviteten i

bruken, ser disse medlemmer potensial for stor bedring i forhold til tidligere år. Etableringen av det nye ENOVA-senteret gir håp om at dette arbeidet kan få langt bedre vilkår. Imidlertid mener disse medlemmer at bevilgningene til det nye senteret ikke reflekterer økt støtte, og vil heller ikke utløse det potensialet som ligger i etableringen.

Faktum er at de foreslåtte bevilgningene til ENOVA er 50 mill. kroner mindre enn satsingen på omlegging av energiproduksjon- og bruk var før nyetableringen. Dette reflekterer etter disse medlemmers mening overhodet ikke behovet for en storstilt omlegging av norsk energipolitikk som dagens realiteter krever.

En helt sentral del av omlegging av energipolitikken er å ha ny teknologi å legge om til. Norge har på grunn av sin enkle tilgang til fossile energikilder overhodet ikke prioritert denne viktige satsingen, noe som har resultert at vi ikke en gang har alle våre egg i en kurv – vi har ett egg, og det ligger i Nordsjøen. Norsk energipolitikk er etter disse medlemmers mening i altfor stor grad basert på avhengighet av olje og gass.

En viktig del av energisikkerhet er å ha flere ben å stå på. Det er også fornuftig næringspolitikk. Når Kyoto-protokollen trer i kraft vil markedet for ny og fornybar energiteknologi vokse kraftig, og etter disse medlemmers mening er det sentralt at Norge forbereder seg på en virkelighet der olje og gass kan komme til å spille en langt mindre viktig rolle. Dette er bakgrunnen til at disse medlemmer går inn for en kraftig øking i bevilgningene til energiforskning, og imot fortsatt satsing på introduksjon av naturgass.

En naturlig forlengelse av dette synet er at disse medlemmer ikke går inn for en fortsatt vekst i bruken av ressurser til leting etter ikke-fornybare ressurser på norsk sokkel. Dette er midler som både trengs andre steder og som fra et fremtidsrettet og miljøorientert standpunkt ikke kan forsvares. Etter disse medlemmers synspunkt bør disse midlene heller anvendes til å finne gode og bærekraftige energialternativer.

3.2.12.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Senterpartiet

Komiteens medlem fra Senterpartiet går inn for å øke bevilgningene til ENØK-tilskudd med 50 mill. kroner, samt utvide tilsagnsrammen med 100 mill. kroner. I tillegg vil dette medlem redusere overføringstariffene ved å øke bevilgningene med 10 mill. kroner.

Dette medlem foreslår på denne bakgrunn at rammeområde 12 bevilges med -73 934 170 000 kroner.

3.2.12.2.6 Merknader fra komiteens medlem fra Kystpartiet

Komiteens medlem fra Kystpartiet støtter Regjeringens rammeforslag.

3.2.12.3 Oppsummering av forslagene til rammesummer for rammeområde 12

Tabell 3.24

Forslag til netto rammesum for rammeområde 12 (Olje og energi) (alle tall i 1 000 kr)

Forslag fra	Forslag til netto rammesum	Avvik fra St. prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1 - 4
St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4	-73 849 420	-
H, KrF og V	-73 849 420	0
Ap	- 73 854 170	- 4 750
FrP	-74 496 900	- 647 480
SV	-75 727 420	-1 878 000
Sp	- 73 934 170	- 84 750
KP	-73 849 420	0

3.2.13 Rammeområde 13 (Miljø), under energi- og miljøkomiteen

3.2.13.1 Sammendrag

Tabell 3.25

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
Utgifter rammeområde 13 (i hele tusen kroner)			
1400	Miljøverndepartementet (jf. kap. 4400)	515 131	509 341
1410	Miljøvernforskning og miljøovervåkning (jf. kap. 4410)	336 736	338 236
1425	Vilt- og fisketiltak (jf. kap. 4425)	68 345	68 345
1426	Statens naturoppsyn (jf. kap. 4426)	85 952	90 952
1427	Direktoratet for naturforvaltning (jf. kap. 4427)	456 863	455 803
1429	Riksantikvaren (jf. kap. 4429)	209 510	214 120
1441	Statens forurensningstilsyn (jf. kap. 4441)	609 106	616 191
1443	Statens beredskapsansvar mot akutt forurensning	57 218	57 218
1444	Produktregisteret	12 213	12 213
1465	Statens kjøp av tjenester i Statens kartverk	376 220	371 220
2422	Statens miljøfond	1 000	1 000
2465	Statens kartverk (jf. kap. 5491 og 5603)	9 896	9 896
Sum utgifter rammeområde 13		2 738 190	2 744 535
Inntekter rammeområde 13 (i hele tusen kroner)			
4400	Miljøverndepartementet (jf. kap. 1400)	1 323	1 323
4410	Miljøvernforskning og miljøovervåkning (jf. kap. 1410)	4 668	4 668
4425	Refusjoner fra Viltfondet og Statens fiskefond (jf. kap. 1425)	68 345	68 345
4426	Statens naturoppsyn (jf. kap. 1426)	106	106
4427	Direktoratet for naturforvaltning (jf. kap. 1427)	11 000	11 000
4429	Riksantikvaren (jf. kap. 1429)	3 878	3 878
4441	Statens forurensningstilsyn (jf. kap. 1441)	55 691	55 691
5621	Statens miljøfond, renteinntekter	6 500	6 500
Sum inntekter rammeområde 13		151 511	151 511
Sum netto rammeområde 13		2 586 679	2 593 024

3.2.13.2 Komiteens merknader

3.2.13.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra

Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre
 Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre legger vekt på å

føre en miljøpolitikk basert på målet om en bærekraftig utvikling. Dette stiller særlige krav til forvaltningen av økosystemene og de økologiske kretsløpene. Føre-var-prinsippet, prinsippet om at forurensere skal betale og naturens tålegrense legges til grunn for den praktiske politikken som skal føres.

Disse medlemmer uttrykker tilfredshet over de økte rammene for Miljøverndepartementet, samt doblingen av miljøfondet til 2 mrd. kroner.

Disse medlemmer vil dessuten vise til økningen innenfor Olje- og energidepartementets område, der Regjeringen har foreslått 50 mill. kroner til CO₂-frie gasskraftverk (en økning på 30 mill. kroner), energiøkonomisering og fornybare energikilder. Dette er en svært viktig og fremtidsrettet satsing.

Disse medlemmer vil dessuten vise til den viktige miljøsatsingen som ligger i Regjeringens foreslåtte økning på 65 mill. kroner til økt satsing på kollektivtransport.

Disse medlemmer vil vise til det økonomiske løftet Regjeringen foreslår for kalking av vann og vassdrag samt økte bevilgninger til PCB-opprydning. Dette er viktige tiltak for et styrket naturvern. Disse medlemmer vil også understreke betydningen av økningen til de frivillige miljøorganisasjonene. Disse driver et viktig arbeid, og trenger et økonomisk løft for å kunne videreføre sin aktivitet.

Disse medlemmer viser til at Regjeringen har økt bevilgningene til kalking med 6 mill. kroner.

Disse medlemmer foreslår at bevilgningene til Statens Kartverk reduseres med 33 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag.

Disse medlemmer foreslår at rammeområde 13 bevilges med 2 560 024 000 kroner, som er 33 mill. kroner lavere enn det beløp som følger av Regjeringens forslag.

3.2.13.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet har merket seg at regjeringen Stoltenberg forslår å øke Miljøverndepartementets budsjett med 9,3 pst. nominelt i forhold til saldert budsjett for 2001. Sammen med omprioriteringer og reduksjoner i driftsutgiftene gir det rom for å øke innsatsen på de mest prioriterte områdene. Disse medlemmer vil fremheve viktigheten av at tiltak som er varslet i stortingsmeldingene om Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand, Norsk klimapolitikk, biologisk mangfold og friluftsliv, blir prioritert.

Å sikre alle tilgang til natur og friluftsliv er etter disse medlemmer mening et svært viktig arbeid fremover. Mange områder er presset svært stort og vi får stadig nye eksempler på at områder gjøres mindre tilgjengelig for allmennheten. En økning i budsjettposten for statlig oppkjøp av friareal, slik regjeringen Stoltenberg la opp til, er derfor helt nødvendig opptrapping i arbeidet for å sikre friareal. Disse medlemmer

mener derfor Regjeringens forslag til kutt på dette området er beklagelig.

Norges utslippsforpliktelser i klimaavtalen er en av de største miljøutfordringene vi har stått overfor. I St.meld. nr. 54 (2000-2001) Norsk klimapolitikk, åpnes det for å innføre et kvotesystem før 2008 og at dette må vurderes i lys av den internasjonale utviklingen. Inntil et kvotesystem er innført legges det opp til at CO₂-avgiften videreføres og kombineres med avtaler med den del av industrien som ikke er omfattet av CO₂-avgiften, eller eventuell bruk av forurensingsloven. Dette sammen med andre nasjonale tiltak og økt forskningsinnsats på feltet er etter disse medlemmers syn en fornuftig vei å gå i klimapolitikken. Disse medlemmer vil understreke viktigheten av at man raskt kommer i gang med tiltakene og at utredningen av et nasjonalt kvotesystem fortsetter slik stortingsmeldingen om Norsk klimapolitikk legger opp til. Disse medlemmer har merket seg at det i regjeringen Stoltenbergs forslag til statsbudsjett totalt er foreslått å bruke 35 mill. kroner til forskning på CO₂-frie gasskraftverk, samt 42 mill. kroner til annen klimaforskning, utredninger og lokale klimahandlingsplaner.

Disse medlemmer har merket seg den økte satsing det legges opp til på biologisk mangfold og at det inkludert tilsagnsfullmakter legges opp til en økning på over 100 mill. kroner til dette formålet. Dette vil styrke overvåkingen og kartleggingen, og barskogplanen og nasjonalparkplanen vil raskere kunne følges opp.

En samlet satsing på over 30 mill. kroner til opprydding av forurensede områder som skyldes utslipp fra mange år tilbake utgjør en økning på 10 mill. kroner. Dette bidrar til økt satsing på området som gjør at vi kan høste erfaring fra allerede igangsatte pilotprosjekt og utvikle nye teknologiske løsninger. Samtidig er det viktig å hindre utslipp av nye miljøgifter.

Flere forlis langs kysten har vist oss at det er nødvendig å øke sikkerheten og beredskapen langs kysten. Disse medlemmer mener derfor at det er nødvendig med økte bevilgninger til dette formålet slik regjeringen Stoltenberg la opp til blant annet med økte bevilgninger på 20 mill. kroner til nye sjøkart.

Disse medlemmer er glad for at alle sentrale forutsetninger for å bidra til modernisering av nikkilverket i Petsjenga nå er på plass. Norges bidrag til moderniseringen er betydelig, og den vil få positive virkninger for miljøet i Finnmark og for befolkningen i Petsjenga.

Innenfor kulturminnevernarbeidet vil et bedre samarbeid mellom det offentlige og næringslivet vil føre til en økt satsing på dette området. Disse medlemmer er derfor glad for at Regjeringen varsler at den vil komme tilbake med et forslag om oppretting av et kulturminnefond, slik regjeringen Stoltenberg også varslet. For å vinne erfaring med samarbeid mellom det offentlige og private foreslo regjeringen Stoltenberg en tilskuddspost på 10 mill. kroner til dette formålet. Disse medlemmer mener det er uheldig at regjeringen Bondevik foreslår å fjerne denne posten, som

ville utløst midler fra private inntil kulturminnefondet er etablert. Slik ville vi fått en større innsats på kulturminneområdet totalt sett, enn det Regjeringen legger opp til.

Disse medlemmer har merket seg at flertallet vil kutte ytterligere 33 mill. kroner til Statens Kartverk. En så sterk reduksjon i bevilgningen vil etter disse medlemmers oppfatning måtte gå ut over arbeidet med nye og elektroniske sjøkart. De føringer Stortinget har lagt for elektroniske sjøkart og videreutvikling av sikkerheten langs farledene vil derfor etter disse medlemmers syn ikke bli fulgt opp.

Disse medlemmer viser til at forslaget til endringer i budsjettet fra regjeringen Bondevik II har gitt økt handlingsrom. På rammeområde 13 vil disse medlemmene øke tilskuddene til miljøvernorganisasjonene, til kalking og lokale fiskeformål og til naturinformasjonssentre.

Disse medlemmer foreslår kr 2 596 679 000 til rammeområde 13, som er kr 3 655 000 mer enn Regjeringens forslag.

3.2.13.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative opplegg foreslår at ramme 13 settes til 2 555 839 000 kroner.

Det er, etter disse medlemmers oppfatning både et privat og et offentlig ansvar å sikre et godt miljø og en forsvarlig utnyttelse og bruk av landets naturressurser. Miljøvernlovgivningen må bygge på sentrale prinsipper som likhet for loven og vern av folks liv, helse og eiendom mot krenkelser. Disse medlemmer vil arbeide for en rasjonell, miljøvennlig og effektiv håndtering av avfall fra husholdninger og bedrifter. Restavfallet bør i størst mulig grad brennes i moderne forbrenningsanlegg der varmen nyttiggjøres til oppvarming av vann, til fjernvarme eller til elektrisitetsproduksjon. Ved avfallshåndtering bør derfor deponiavgiften reduseres for avfall som forbrennes. Deponiavgiften på dette avfallet bør vurderes ut fra kriterier som volum på restslam, bruk på energi, forbrenningsgrad og forurensning.

Den norske kulturarven representerer store verdier. Hoveddelen av vår felles kulturarv forvaltes av private eiere. Deres positive innsats er av største betydning for fremtidig vern. Når staten freder privat eiendom gjennom lov om kulturminner, skal staten bære de merkostnadene fredningen innebærer, enten direkte eller ved tilbud om utløsning og erstatning til eier. Utgifter til granskning av automatisk fredede kulturminner skal bæres av staten.

Skatte- og avgiftssystemet må stimulere til privat verneinnsats for å sikre bredde og mangfold i bygningsarven.

Disse medlemmer mener at miljøvernlovgivning må bygge på sentrale prinsipper som likhet for loven og vern av folks liv, helse og eiendom mot kren-

kelser, og at det er både et privat og et offentlig ansvar å sikre et godt miljø og en forsvarlig utnyttelse og bruk av landets naturressurser. I miljøvernpolitikken skal det være lovverkets viktigste oppgave å hindre at noen skader andres liv eller eiendom.

For Fremskrittspartiet er det et grunnleggende prinsipp at den eller de som forårsaker påviselig skade ved å forurense, også stilles økonomisk ansvarlig for skaden, og at det er folkevalgte myndigheters oppgave å fastsette hvilket forureningsnivå som er akseptabelt. Fremskrittspartiet vil stimulere til økonomisk vekst innenfor grenser satt av hensyn til grunnleggende ressurser, som for eksempel jord, luft og vann.

Disse medlemmer mener det er viktig at offentlige midler blir benyttet der pengene gir mest tilbake og der det er reelle miljøproblemer. Sur nedbør er et betydelig forureningsproblem for store deler av sør-Norge og medfører fiskedød i mange innsjøer og elver. Fremskrittspartiet viser til at behovet for kalking er stort og at investeringer til dette formålet er en god samfunnsmessig investering både i form av næringsinntekt til eiere og lokalsamfunn, og i form av rekreasjon for befolkningen.

Behovet for midler til kalking er langt større enn det som i dag blir bevilget.

Disse medlemmer vil prøve å nå den målsettingen som ligger i handlingsplanen for kalking. Disse medlemmer viser til den store dugnadsinnsatsen av frivillige som gjennom mange år bruker store deler av sin fritid til å redde vann og elver for å sikre fiskebestanden, for derved å gi folk muligheter til å utøve sportsfiske samt oppleve levende natur.

Disse medlemmer mener at hovedmålsetting når det gjelder miljøfarlige kjemikalier skal være at de kriteriene og virkemidler som utvikles må fremme en trinnvis risikoreduksjon. Dette må skje gjennom produktutvikling, miljøriktig forbruksvalg og en sikker håndtering. Utslippskrav er viktige konkurransevilkår for industrien. Av hensyn til konkurranseforholdene for norsk industri som konkurrerer på verdensmarkedet blant annet med industri fra andre europeiske land, er det viktig at fremtidige utslippskrav i Norge skjer i takt med industrien i Europa og ikke igjennom forserte nasjonale konsesjonsrunder.

Disse medlemmer mener at klimaspørsmålet gjør at konkrete miljøproblemer på andre felter blir oversett. Innenfor forsker- og vitenskapsmiljøet er svært delte oppfatninger om og eventuelt i hvilken grad menneskeskapt aktivitet, gjennom CO₂-utslipp, påvirker det globale klimaet.

Disse medlemmer viser til at kloden har gjennomgått en mengde istider slik at klimaendringer er en naturlig prosess som pågår hele tiden og at forskere har ulike teorier om hva som påvirker klimaet. Disse medlemmer registrerer videre at forskere viser til at det er en rekke elementer som påvirker klimaet, f.eks. sol, solflekke, og jordaksens helling, vanddamp, skyer, samt at vanddamp regnes som den viktigste klimagassen. Menneskenes virksomhet bidrar med om

lag 3 pst. av utslippene av de totale globale CO₂-utslippene.

Disse medlemmer viser til at klimapolitikken som FNs klimapanel er premissgiver for, er svært omdiskutert og hviler i dag på et ufullstendig vitenskapelig grunnlag. Det er også kommet faglig kritikk mot klimapanelets sammensetning, arbeidsform og konklusjoner. Disse medlemmer registrerer også at FNs klimapanel er blitt beskyldt for i økende grad å være ledet av byråkrater og politikere der ønskene om økte bevilgninger går på bekostning av vitenskapelige fakta. Den mest alvorlige kritikken er at klimapanelets forskning ikke kan forklare de betydelige svingninger i klima som har vært i tidligere tider.

Med denne bakgrunn er Fremskrittspartiet svært skeptisk til Regjeringens klimapolitikk.

Disse medlemmer ønsker å stimulere til høyere utskiftingstakt av bilparken, slik at den blir både mer miljøvennlig og sikker. Ett viktig virkemiddel i så henseende, kombinert med lavere engangsavgifter, er vrakpanten. Disse medlemmer foreslår derfor en dobling av vrakpanten, fra dagens kr 1 500 til kr 3 000.

Disse medlemmer viser for øvrig til Fremskrittspartiets merknader i Budsjett-innst. S. nr. 9 (2001-2002).

3.2.13.2.4 Merknader fra komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti har under rammeområde 13 ført opp netto rammesum 2 790 179 000 kroner, som er en økning i forhold til Regjeringens forslag på 197 155 000 kroner.

Disse medlemmer registrerer at trenden for tilstanden i det globale miljøet ikke er nevneverdig endret det siste året. Dette er heller ikke å forvente. Faktum er at den politiske viljen til endring i miljøpolitikken dessverre er fraværende, i Norge så vel som i verden for øvrig. Uten at denne viljen er tilstede, er en endring i verdens miljøtilstand lite sannsynlig. Det kan synes som om store deler av det politiske miljøet er ute av stand til å se alvorret i denne situasjonen, og ta et aktivt politisk grep.

Disse medlemmer ser alvorret, og foreslåtte bevilgninger reflekterer dette. I hovedsak fokuserer disse medlemmer på følgende hovedområder: Biologisk mangfold, opprydding av gamle miljøsynder, miljøovervåking og miljøforskning, tilskudd til frivillige organisasjoner samt tilskudd til kommunal avløpstiltak.

Det er helt avgjørende at miljøarbeid og politiske endringer på miljøområdet skjer med basis i befolkningen. Uten dette har alle endringer kun kort varighet. Dette er ett av de viktigste argumentene for støtte til miljøorganisasjoner og ikke-statlige organisasjoner som jobber med miljøvern. Det er også viktig at disse organisasjonene deltar i internasjonale fora, hvor de både kan hente kunnskap, inspirasjon og forståelse for globale sammenhenger, samt spre kunnskap om situasjonen i Norge.

Disse medlemmer opplever jevnlig at vi overraskes av nyheter på miljøområdet. Det er sjelden det er nyheter av positiv karakter. Den siste nyheten var nyheten om at tareskogen langs kysten nordover i landet blir ødelagt av kråkeboller. Argumentet som forklarer fenomenet er at siden det fanges for få sjøpattedyr som vanligvis spiser steinbitt, så vokser bestanden av kråkeboller, som steinbiten vanligvis lever av. Disse medlemmer mener dette argumentet muligens ikke har full dekning i virkeligheten ettersom sjøpattedyr ikke er de eneste som spiser steinbitt, men har ingen problemer med å se problemet denne situasjonen representerer. Dessuten viser denne situasjonen med all ønskelig tydelighet behovet for å vite hvordan miljøutviklingen er, og hvordan sammenhengen mellom ulike aktører i det økologiske system påvirker hverandre. Dette er grunnleggende for å utøve en effektiv politikk.

Disse medlemmer ønsker derfor å styrke innsatsen til både miljøovervåking og miljøforskning.

Det er flere områder i budsjettet som berører biologisk mangfold. Dette gjelder for eksempel kalking av vassdrag, barskogsvern, etablering av nasjonalparker, vilt og fisketiltak, og tiltak mot rovviltskader, for å nevne noe. Disse medlemmer foreslår å øke bevilgningene til disse områdene, og ønsker å utvide bevaringen av barskogen på et høyere nivå enn det regjeringen går inn for.

Videre er det uforståelig at Regjeringen går inn for å redusere bevilgningene til Lokal Agenda 21 fordi stimuleringsprogrammet skal avsluttes i år. Etter disse medlemmers mening er det nettopp når disse investeringene begynner å virke at det er viktig å opprettholde dem. Arbeid under LA21, som lokale klimaplaner og kompetanseoppbygging i kommunene, er en viktig del av den nasjonale strategien om å redusere utslippene av drivhusgasser. Disse medlemmer øker derfor bevilgningene til dette området.

Disse medlemmer er glad for at det foreslås økte midler til opprydding av gamle miljøsynder som PCB, men mener likevel at foreslåtte bevilgninger ikke er dekkende for problemets størrelse. Naturvernforbundet har tidligere dokumentert omfanget av dette problemet og behovet for økt innsats, og peker på at så mye som 147 mill. kroner burde bevilges til dette formålet for 2002. Behandlingen av Rikets Miljøtilstand (St.meld. nr. 24 (2000-2001) ga støtte til en økt innsats på dette punktet, og til at flere enn ett pilotprosjekt skulle settes i gang. Disse medlemmer foreslår derfor en økt satsing på dette.

Disse medlemmer ser med en viss frustrasjon at Regjeringen møter sin egen manglende evne til å gjennomføre tiltak for å nå viktige miljømål med reduserte bevilgninger. Dette gjelder tilskudd til kommunale avløp, samt refusjonsordninger. Dette er bakgrunnen for at disse medlemmer foreslår en kraftig øking på disse punktene.

Forurensning av vassdrag forårsaker til dels store problemer flere steder. To eksempler er Hobøl/Vansjø vassdraget, samt Jærvassdraget. Det har vært stor

fokus på særlig det første av disse vassdragene i løpet av året, ettersom situasjonen er alvorlig nok til at over 60 000 mennesker kan miste sin ferskvannsforsyning. Det ble derfor flertall for et forslag om å bevilge penger til å følge opp dette problemet ved behandlingen av stortingsmeldingen om rikets miljøtilstand. Etter disse medlemmers mening er de foreslåtte bevilgninger ikke tilstrekkelig store, og foreslår derfor økte midler til dette.

3.2.13.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Senterpartiet

Komiteens medlem fra Senterpartiet foreslår at rammeområde 13 bevilges med kr 2 607 179 000.

Dette medlem viser til Senterpartiets alternative budsjett og bevilger rammeområde 13 med 2 607 179 000 kroner. Dette medlem vil understreke betydningen av en aktiv miljøpolitikk hvor statens utgifter vris fra reparasjon til forebygging. I tillegg må avgiftsregimet endres. Dersom slike avgifter skal bli forstått og akseptert i framtiden, så må vi være villig til både å målrette avgiftene og å omforme systemet med slike avgifter. Miljøavgiftene skal ha et klart formål, nemlig å endre adferd som er skadelig for miljøet.

Dette medlem mener det er manglende samsvar mellom de oppgaver som storsamfunnet har pålagt kommunene og de midlene som kommunene får til disposisjon. Derfor vil dette medlem øke bevilgningene de kommunene som får merarbeid ved forvaltningen av Dovrefjell og Sunndalsfjella nasjonalparker med 2,8 mill. kroner.

Det er flertall på Stortinget for at ulv og andre rovdyr som gjør skade på bufe og tamrein skal kunne skytes. Det er likevel etter dette medlems syn et misforhold mellom bevilgningene til statlige fellingslag som skal ta ut skadedyr og regjeringen Stoltenbergs forslag på dette punktet. Derfor vil dette medlem øke bevilgningen med 2 mill. kroner.

Det er også etter dette medlems oppfatning behov for en økning i midlene til kalking av vassdrag med 8 mill. kroner. En økning i bevilgningene til tiltak for bevaring av villaksen er også nødvendig for å følge opp Stortingets vedtak.

3.2.13.3 Oppsummering av forslagene til rammesummer for rammeområde 13

Tabell 3.26

Forslag til netto rammesum for rammeområde 13 (Miljø) (alle tall i 1 000 kr)

Forslag fra	Forslag til netto rammesum	Avvik fra St. prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1 - 4
St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4	2 593 024	-
H, KrF og V	2 560 024	- 33 000
Ap	2 596 679	+ 3 655
FrP	2 555 839	-37 185
SV	2 790 179	+197 155

Dette medlem vil vise til at 2002 er siste år det forventes midler til Aksjon Jærvassdraget. Dette medlem viser videre til den dugnad fra fylkeskommunen berørte kommuner og organisasjoner som statlig medvirkning har medført, og mener at staten skal bidra med det forventede beløp på 3,5 mill. kroner også i 2002.

Dette medlem viser for øvrig til Senterpartiets alternative budsjett.

3.2.13.2.6 Merknader fra komiteens medlem fra Kystpartiet

Komiteens medlem fra Kystpartiet er bekymret for at satsingen på kulturminner og kulturmiljø ikke prioriteres høyt nok. Særlig rammes kystkulturen og fartøyvernet, som i flere år ikke har fått de nødvendige midlene til å verne og sikre viktige kulturbærere og vitnemål om hvordan menneskene her i landet levde og hvordan viktige næringer i norsk historie har blitt tilsidesatt i forhold til andre næringer og levemåter. Dette medlem peker på at kystnæringene ikke har fått sin egen nasjonale kulturinstitusjon, mens bergverks- og landbruksnæringene har fått flere. Det bør etter dette medlems oppfatning også være et varsko for en kulturnasjon at viktige kulturminner som er utsatt for branner ikke har overrislingsanlegg eller på annen måte er godt brannsikret.

Dette medlem har ved flere anledninger pekt på betydningen av riktige sjøkart og ønsker at bevilgningen til arbeidet med ikke bare digitalisering av, men også oppmålingene til sjøkartene får større bevilgninger. Dette medlem vil derfor foreslå at bevilgningen under kap. 2465 økes med kr 40 000 000 mer enn Regjeringens forslag.

Dette medlem har også pekt på behovet for en større innsats for å bevare historiske fartøyer. Derfor vil dette medlem foreslå at avsettes midler til dette formålet på et eget kapittel.

Dette medlem viser til fraksjonsmerknaden i kap. 9.6.

Dette medlem foreslår at rammeområde 13 bevilges med kr 2 613 024 000.

Sp	2 607 179	+14 155
KP	2 613 024	+ 20 000

3.2.14 Rammeområde 14 (Stortinget), under kontroll- og konstitusjonskomiteen

3.2.14.1 Sammendrag

Tabell 3.27

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
Utgifter rammeområde 14 (i hele tusen kroner)			
41	Stortinget (jf. kap. 3041)	599 400	599 400
43	Stortingets ombudsmann for forvaltningen (jf. kap. 3043)	26 900	26 900
44	Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste	3 200	3 200
51	Riksrevisjonen (jf. kap. 3051)	259 400	259 400
Sum utgifter rammeområde 14		888 900	888 900
Inntekter rammeområde 14 (i hele tusen kroner)			
3041	Stortinget (jf. kap. 41)	6 050	6 050
3051	Riksrevisjonen (jf. kap. 51)	500	500
Sum inntekter rammeområde 14		6 550	6 550
Sum netto rammeområde 14		882 350	882 350

3.2.14.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til at alle fraksjoner i sine respektive opplegg har ført opp 882 350 000 kroner under rammeområde 14.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at Sivilombudsmannen spiller en viktig rolle i samfunnet for enkeltmennesket, der innbyggerne gis en mulighet til å henvende seg til en

uavhengig og nøytral instans med klage over den stadig økende norske offentlige forvaltning som stadig gjør urett mot enkeltmennesker, forsømmer seg eller gjør andre feil.

Disse medlemmer mener at Riksrevisjonen som Stortingets kontrollorgan for statsfinansene er en viktig instans som skal kontrollere at statens midler brukes og forvaltes på en økonomisk forsvarlig måte og i samsvar med Stortingets vedtak og forutsetninger.

3.2.14.3 Oppsummering av forslagene til rammesummer for rammeområde 14

Tabell 3.28

Forslag til netto rammesum for rammeområde 14 (Stortinget m.v.) (alle tall i 1 000 kr)

Forslag fra	Forslag til netto rammesum	Avvik fra St. prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1 - 4
St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4	882 350	-
H, KrF og V	882 350	0
Ap	882 350	0
FrP	882 350	0
SV	882 350	0
Sp	882 350	0
KP	882 350	0

3.2.15 Rammeområde 15 (Sosial og helse), under sosialkomiteen

3.2.15.1 Sammendrag

Tabell 3.29

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
Utgifter rammeområde 15 (i hele tusen kroner)			
600	Sosial- og helsedepartementet (jf. kap. 3600)	189 500	0
600	Sosialdepartementet (jf. kap. 3600)	0	74 300
612	Statens institutt for rusmiddelforskning (jf. kap. 3612)	23 100	23 100
614	Utvikling av sosialtjenesten, tiltak for rusmiddelmissbrukere mv.	319 100	265 550
660	Krigspensjon	962 000	962 000
670	Tiltak for eldre	61 500	51 500
673	Tiltak for funksjonshemmede	1 251 700	1 251 700
674	Handlingsplan for funksjonshemmede	45 600	45 600
675	Tiltak for eldre og funksjonshemmede	94 700	159 150
676	Kompetansesentra for funksjonshemmede	71 900	71 900
700	Helsedepartementet (jf. kap. 3700)	0	115 200
700	Statens helsetilsyn og fylkeslegene (jf. kap. 3700)	241 000	0
701	Forsknings- og forsøksvirksomhet	152 300	152 300
702	Nemnd for bioteknologi	0	5 970
703	Helsetjenesten for innsatte i fengsel	67 200	67 200
705	Kursvirksomhet og stipendier	177 800	177 800
706	Sosial- og helsedirektoratet	319 300	198 330
707	Nasjonalt folkehelseinstitutt	377 300	377 300
708	Statens helsetilsyn og fylkeslegene (jf. kap. 3708)	0	241 000
711	Statens rettstoksikologiske institutt (jf. kap. 3711)	55 200	55 200
715	Statens strålevern (jf. kap. 3715)	80 500	80 500
716	Kreftregisteret (jf. kap. 3716)	33 800	33 800
718	Rehabilitering	18 350	193 350
719	Helsefremmende og forebyggende arbeid	123 900	125 900
730	Statlig helsetjeneste	18 685 000	18 691 000
732	Regionale helseforetak	28 906 000	29 216 600
739	Andre utgifter	1 526 200	1 560 100
742	Forpleining, kontroll og tilsyn med psykiatriske pasienter	25 900	25 900
743	Statlige stimuleringsiltak for psykisk helse	2 605 100	2 605 100
744	Tvungen omsorg for psykisk utviklingshemmede	30 000	30 000
750	Statens legemiddelverk (jf. kap. 3750 og 5578)	112 200	112 200
751	Apotekvesenet (jf. kap. 3751 og 5577)	76 800	76 800
797	Helse- og sosialberedskap	12 300	12 300
Sum utgifter rammeområde 15		56 645 250	57 058 650

Inntekter rammeområde 15 (i hele tusen kroner)

3600	Sosial- og helsedepartementet (jf. kap. 600)	5	0
3600	Sosialdepartementet (jf. kap. 600)	0	2
3612	Statens institutt for rusmiddelforskning (jf. kap. 612)	340	340
3700	Helsedepartementet (jf. kap. 700)	0	3
3700	Statens helsetilsyn og fylkeslegene (jf. kap. 700)	11 100	0
3706	Sosial- og helsedirektoratet	9 300	9 300
3707	Nasjonalt folkehelseinstitutt	72 300	72 300
3708	Statens helsetilsyn og fylkeslegene (jf. kap. 708)	0	11 100
3711	Statens rettstoksikologiske institutt (jf. kap. 711)	800	800
3715	Statens strålevern (jf. kap. 715)	32 300	32 300
3739	Behandlingsreiser til utlandet (jf. kap. 739)	10 300	10 300
3750	Statens legemiddelverk (jf. kap. 750)	1 000	1 000
3751	Apotekvesenet (jf. kap. 751)	200	200

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
	Sum inntekter rammeområde 15	137 645	137 645
	Sum netto rammeområde 15	56 507 605	56 921 005

3.2.15.2 Komiteens merknader

3.2.15.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre merker seg at Regjeringen vil forsterke innsatsen overfor de aller svakeste og vanskeligstilte i samfunnet, og at innsatsen målrettes slik at de som trenger hjelpen mest, får hjelp.

Disse medlemmer mener det er positivt at Regjeringen har funnet rom til at barnetillegget for uføre- og alderspensjonister økes, at kontantstøtten holdes utenfor ved utmåling av sosialhjelp, at sosialhjelpen prisjusteres og at minstepensjonen øker.

Disse medlemmer er meget tilfreds med at innsatsen for behandling og rehabilitering av rusmiddelmisbrukere øker, og at bevilgningene til å dekke utgifter til lys og varme for alders-, uføre- og etterlattepensjonister med inntekt under minstepensjonen tillagt 30 pst., økes. Dette vil være viktige tiltak for å bedre situasjonen for dem som har det vanskelig fra før.

Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen har varslet en handlingsplan mot rusmiddelproblemer og forslag til tiltak. Både forebygging, behandling og rehabilitering er her svært viktig. De tyngste misbrukere har i dag et utilfredsstillende tilbud. Derfor er det positivt at Regjeringen tar disse problemene på alvor ved å etablere enda flere lavterskeltilbud og samtidig øke satsingen på legemiddelassistert rehabilitering. På bakgrunn av dette, finner disse medlemmer det riktig at ansvaret for rusmiddelmisbrukere overføres til Helsedepartementet, slik at ansvaret styrkes og klargjøres, og at rusmiddelbrukere dermed knyttes nærmere spesialisthelsetjenesten innen psykiatri.

Disse medlemmer har merket seg Regjeringens sterke fokus på pasientene og pasientenes rett til fritt sykehusvalg, også til de private sykehus som har avtale med de regionale helseforetakene, og at Regjeringen således oppfylder målsettingen i Sem-erklæringen.

Disse medlemmer finner det positivt at det skal foretas en gjennomgang av finansieringsordningen i helsevesenet, med sikte på en bedre og raskere pasientbehandling.

Disse medlemmer er tilfreds med at Regjeringen holder fast ved å gjennomføre oppfølgingsplanene innen kreft, psykiatri og utstyr i sykehusene.

Disse medlemmer merker seg at Regjeringen viderefører eldresatsingen. Disse medlemmer ser frem til at den varslede meldingen fremlegges for Stortinget våren 2002 slik at eldreplanen kan avsluttes på en tilfredsstillende måte.

Disse medlemmer er svært tilfreds med at Regjeringen vil styrke den viktige og nødvendige behandling og pleie ved livets slutt, gjennom økt satsing på hospice.

Disse medlemmer viser videre til at samarbeidspartiene i sitt justerte budsjettforslag foreslår å øke den innsatsstyrte finansieringen av sykehusene, ISF, fra 50 til 55 pst. ISF-ordningen utvides innenfor det vedtatte system, dvs. at ISF- refusjon går til de regionale helseforetakene i tråd med Stortingets vedtak. Endringen gjennomføres ved at kap. 730 post 70 Innsatsstyrt finansiering av sykehus økes med 1 325 mill. kroner, og kap. 732 Regionale helseforetak reduseres tilsvarende.

Disse medlemmer vil fremme forslag i fagkomiteenes behandling av statsbudsjettet i samsvar med dette.

Disse medlemmer foreslår at rammeområde 15 bevilges med 56 921 005 000 kroner, som er det samme som det beløp som følger av Regjeringens forslag.

3.2.15.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet bygger på en helhetlig tilnærming til helse- og sosialpolitikken. Disse medlemmer ønsker ikke et samfunn med store forskjeller. Regjeringen Stoltenbergs budsjettforslag har lagt stor vekt på å prioritere fellesgodene. De fire bærebjelkene retten til helsetilbud, utdanning, arbeid og bolig skal styrkes. Likeverdig tilgang til disse grunnleggende godene, er disse medlemmers mål. Disse medlemmer vil derfor peke på en rekke tiltak også utenfor helse- og sosialbudsjettene, som samlet vil redusere risikoen for at enkeltmennesker kommer i en vanskelig økonomisk situasjon, samtidig som det fremmes tiltak som på kort og lang sikt, vil hjelpe de som har store økonomiske problemer.

Disse medlemmer viser til samarbeidsavtalen mellom arbeidslivets parter og det offentlige om økt offentlig innsats for å redusere sykefravær og uførepensjonering. Disse medlemmer understreker at retten til arbeid og egen inntekt, er det viktigste i arbeidet for å inkludere hele befolkningen i velferdsutviklingen. Sammen med en sosial boligpolitikk og bedre bostøtteordninger gjennom husbanken, er tiltak for å sikre lik rett til utdanning og deltakelse i arbeidslivet tillagt hovedvekt i disse medlemmers budsjettforslag.

Disse medlemmer vil på bakgrunn av den erfaring som høstes med nye retningslinjer for sosialhjelp vurdere oppjustering av satsene i løpet av 2002 utover en økning grunnet prisjustering. Disse medlemmer understreker at tiltak for å hjelpe medmennesker til å kunne klare seg selv, eller sikre overgangsfasen til trygg økonomi ved trygdeytelser, er det viktigste mål for sosialtjenesten. Disse medlemmer vil derfor peke på behovet for å styrke overføringen til kommunene, slik at kommunene kan bli bedre i stand til å samordne og iverksette egne tiltak for språkopplæring, jobb kvalifisering og arbeidstrening overfor mottakere av sosialhjelp.

Disse medlemmer understreker at Handlingsplanen for eldreomsorg skal fullføres. For å holde tempo oppe fram til slutføring, er utvidelsen med 4 000 enheter i 2002 nødvendig. Disse medlemmer mener det er nødvendig å komme tilbake med ytterligere tiltak for å sikre å oppnå planens dekningsmål, når kommunenes siste innsendte søknader er gjennomgått.

Disse medlemmer understreker viktigheten av å gjennomføre sykehusreformen på en rask og ryddig måte. Dette er helt nødvendig for å sikre befolkningen tilbud til spesialiserte helsetjenester i hele landet uavhengig av egen økonomi. Disse medlemmer understreket at omleggingen i år innebærer en ekstrautfordring for ledere og ansatte, og at det derfor ikke er lagt inn effektivitetskrav. Rammene skal sikre en fortsatt vekst i sykehusbehandlingen med 1,5 pst.

Disse medlemmer vil peke på at opptrappingsplanen for psykisk helse følges. Disse medlemmer understreker at det er viktig å følge opp avslutningen av Krefthplanen og gir sin støtte til noe utvidet satsing på smertebehandling.

Disse medlemmer viser til at hovedmålet for ruspolitikken er å begrense bruken av rusmidler og å redusere de negative konsekvensene av bruk av rusmidler. Disse medlemmer understreker at Strategier for arbeidet mot rusmiddelproblemer 2002-2005, som er et vedlegg til regjeringen Stoltenbergs statsbudsjettforslag, fordrer en økt samordning og satsing på så vel forskning og forebygging som behandling og omsorg. Disse medlemmer finner det riktig å støtte ytterligere bevilgninger til lavterskel helsetilbud og medikamentell behandling. Disse medlemmer vil imidlertid understreke at kommunenes muligheter til forebygging og tett oppfølging av rusmiddelbrukere, må prioriteres i det videre arbeid med oppfølgingen av Strategiplanen mot rusmiddelproblemer.

Disse medlemmer vil understreke sammenhengen mellom avgiftspolitikken for alkohol og alkoholrelaterte skader. Disse medlemmer peker på at da regjeringen Stoltenberg foreslo avgiftslette, var dette fulgt opp med en utvidet satsing på forebyggingssiden. Disse medlemmer ser at situasjonen er helt lik nå og vil derfor foreslå en tilsvarende satsing i år.

Disse medlemmer viser til at forslaget til endringer i budsjettet fra regjeringen Bondevik II har gitt økt handlingsrom. Disse medlemmer ønsker å

bruke dette rommet for en ytterligere innsats overfor de vanskeligst stilte ut over det Regjeringen Stoltenberg foreslår i sitt budsjett. Under rammeområde 15 vil disse medlemmer øke bevilgningen til rehabilitering av rusmisbrukere, til utvikling av sosialtjeneste, til rusmiddeltiltak og til hospiceplasser i kreftomsorgen. Disse medlemmer vil dessuten redusere den foreslåtte egenbetalingen ved kunstig befruktning og ved sterilisering med 85 mill. kroner fordelt på denne og folketrygdens rammer, og gi ytterligere 5 mill. kroner i støtte til tiltak for bostedsløse.

Disse medlemmer foreslår kr 56 712 105 000 til rammeområde 15, som er kr 208,9 mill. mindre enn Regjeringens forslag.

3.2.15.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative opplegg foreslår at ramme 15 settes til 57 476 905 000 kroner.

Disse medlemmer betrakter helse- og omsorgstjenester som de viktigste offentlige oppgaver som skal prioriteres fra samfunnets side. Disse medlemmer vil vise til at Fremskrittspartiet i alle år har vært en pådriver for en bedre helse- og omsorgstjeneste og registrerer med tilfredshet at partiet har fått gjennomslag for en betydelig del av sin helsepolitiske målsetting når det gjelder spesialisthelsetjenesten. Innsatsbasert finansiering til sykehusene er gjennomført og fra 1. januar 2002 får vi et statlig enhetlig ansvar for spesialisthelsetjenesten. Disse medlemmer vil medvirke til fortsatt nytenkning innen helsepolitikken slik at Norge til enhver tid har et kvalitativt behandlingstilbud til sine pasienter på linje med det beste i verden. For å oppnå denne målsettingen mener disse medlemmer at både basisforskning og klinisk forskning innen medisin må styrkes betydelig, og sykehusene må få en forutsigbar økonomi. Det er også viktig å styrke pasientenes rettigheter i forhold til både primærhelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten. Disse medlemmer vil således fremme forslag om en endring av pasientrettighetsloven som gir pasienter en juridisk rett til behandling innenfor en medisinsk faglig fastsatt tidsfrist og som også gir rett til omsorg og pleie.

Disse medlemmer vil påse at sykehusreformen med statlig eier- og finansieringsansvar gjennomføres i henhold til Odelstingets vedtak og intensjoner. Fremskrittspartiet vil i løpet av denne stortingsperioden fremme forslag om en styrket fristilling for helseforetakene, slik at det blir mulig for foretakene å inngå samarbeid med private helseinstitusjoner og klinikker for produksjon av helsetjenester. Særlig vil dette være aktuelt innen laboratorie- og røntgentjenester. Fremskrittspartiet vil også medvirke til at ansvaret for rusomsorgen overføres fra sosialhelsetjenesteloven til helselovgivningen og bli et statlig enhetlig ansvar fra 1. januar 2003. Videre vil Fremskrittspartiet medvirke til at tannhelsetjenesten blir et statlig enhetlig ansvar

også fra januar 2003. Det vil være en prioritert målsetting at ventelistene og ventetiden for pasienter til spesialisthelsetjenesten reduseres radikalt i løpet av 2002 og 2003.

Disse medlemmer mener å ha konstatert at det er nødvendig med en revurdering av psykiatriplanen og kreftplanen da det i den senere tid er avdekket betydelige mangler når det gjelder kapasitet og kvalitet innenfor disse områdene. Ventelistene for barn og ungdom som trenger psykiatrisk hjelp har økt betydelig de seneste par år og det er fortsatt et stort gap mellom behov og behandlingstilbud i voksenpsykiatrien.

Disse medlemmer registrerer med skuffelse at også dette forslag til statsbudsjett har lagt inn en ytterligere økning av egenandelene for konsultasjon og syketransport. Disse medlemmer mener at egenandelene nå er så høye at de må betraktes som en ekstra skatt på sykdom. Egenandelene utgjør nå en betydelig del av de totale utgifter til helsevesenet og vi kan neppe forfekte at norske pasienter har et gratis helsetilbud. Det burde være mulig å finne en mer treffsikker ordning for skjerming av storforbrukere av helsetjenester enn hva budsjettforslaget legger opp til.

Disse medlemmer konstaterer at den opprustning av eldreomsorgen som Stortinget vedtok og som nå har vært under gjennomføring i godt over tre år ikke har gitt noen vesentlig bedring for de sterkest pleietrengende eldre som var forventet. Disse medlemmer viser til at sykehjemsdekningen pr. dags dato er langt lavere enn tidligere, til tross for at en har satset 26 mrd. kroner på eldreplanen. Ventelistene for sykehjemspasienter har økt betydelig på samme tid som eldreplanen har vært "på skinnene" og teller i dag mer enn 10 000 sterkt pleietrengende eldre.

Disse medlemmer mener at eldreplanen må videreføres utover den fastsatte tidsplanen, og at det er sykehjemsbygging som nå må prioriteres i siste fase av eldresatsingen. I erkjennelse av at byggekostnadene har steget betydelig siden eldreplanen ble vedtatt og igangsatt, legger disse medlemmer inn en økning på kr 300 000 pr. sykehjemsplass for bygging av nye sykehjemsplasser i kommunaldepartementets budsjett for 2002.

Fremskrittspartiet har i tidligere budsjettforslag og i andre sammenhenger tatt til orde for en ny finansiering av eldreomsorgen. Fremskrittspartiet har programfestet at eldreomsorgen også skal bli et statlig ansvar, men inntil så skjer mener disse medlemmer at vi må få en mer forutsigbar finansiering av eldreomsorgen med et større statlig finansieringsansvar. Staten må derfor gå inne med samme finansieringstilskudd til eldreomsorgen som en gjør til barnehagene, nemlig å dekke 50 pst. av kostnadene til driften av sykehjem basert på en kurpris eller en stykkpris.

Disse medlemmer mener det er viktig at også eldre syke gis frihet til å velge omsorgsinstitusjon. Dette kan bare skje ved at omsorgsmonopolet avskaffes og at private investorer kan bygge og drive omsorgsinstitusjoner med de samme refusjonsordnin-

gene som de offentlige har. Dette gjelder i både innland og utland.

Disse medlemmer er ikke fornøyd med den tiltaksplan for medikamentell rehabilitering av narkomane som er utformet av regjeringen Stoltenberg. Selv om den medikamentelle rehabilitering av narkomane er gjort gjeldende i hele landet, er antall pasienter under behandling alt for lite i forhold til behovet. Dette skyldes ikke mangel på ressurser, men rigide ordninger som er gjort gjeldende for slik behandling, og det byråkrati bygget opp rundt medikamentell assistert rehabilitering av narkomane. Disse medlemmer ser frem til at en innen relativt kort tid må komme frem til en ordning der heroinmisbrukere og andre stoffmisbrukere har den samme rett til helsehjelp som alle andre norske borgere, og følge de samme retningslinjene som gjelder, nemlig ved første konsultasjon hos primærlege og videre inn i det spesialiserte behandlingsapparatet.

Disse medlemmer viser for øvrig til Fremskrittspartiets merknader i Budsjett-innst. S. nr. 11 (2001-2002).

3.2.15.2.4 Merknader fra komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti har under rammeområde 15 ført opp netto rammesum 56 078 505 000 kroner.

Disse medlemmer vil med sine tiltak i statsbudsjettet for 2002 sikre et tilbud for hele befolkningen uavhengig av bosted, alder, yrkesaktivitet eller den enkeltes økonomi.

Disse medlemmer vil styrke psykiatrien i kommunene, som et ledd i å øke muligheten for behandlingen av psykiske lidelser på den sykes bosted, og som ledd i å unngå innleggelse ved psykiatriske sykehus der dette er mulig. Det er også disse medlemmers ønske at behandlingen av psykiske lidelser kommer i gang tidlig, slik at man så langt råd er unngår (ofte traumatiske) tvangsinnleggelse ved psykiatriske institusjoner, betinget av at behandlingen ikke kom i gang tidlig nok.

Disse medlemmer vil også satse på en utbygging av sykestuer i kommunene, som ledd i å redusere presset inn mot sykehussektoren, og for å bidra til at en større del av den medisinske behandlingen kan skje i pasientenes hjemkommuner, utfra det såkalte LEON-prinsippet (det lavest effektive behandlingsnivået). Disse medlemmer vil styrke rusmiddelarbeidet, med spesiell vekt på tiltak i kommunene.

Disse medlemmer ønsker å bidra til en forutsigbar drift av sykehusene, og at en større andel skal bevilges gjennom rammefinansiering. Årsaken er at den innsatsstyrte finansieringen bidrar til konkurranse mer enn samarbeid, samt til å favorisere de største driftsenhetene på bekostning av lokalsykehusene. Disse medlemmer har i vårt alternative budsjett valgt å vektlegge tiltak som virker avlastende for sykehusene, og som også kan bidra til å fremme samarbeid

mellom primærhelsetjenesten og sykehusene, samt innbyrdes mellom sykehusene.

Disse medlemmer vil påpeke at man for å kunne ivareta særlig utsatte grupper, må konsentrere innsatsen og de økonomiske ressursene om målrettede tiltak for å bedre levekårene for de som sliter tyngst, blant annet funksjonshemmede og kronisk syke. Disse medlemmer har registrert at brukerorganisasjonene står samlet bak et krav om et nytt egenandelstak – tak 2. Disse medlemmer vil fremme et konkret forslag om innføring av en tak-2-ordning, for skjerming av kronikere og grupper i befolkningen med særlig store utgifter til medisinsk behandling.

Disse medlemmer vil påpeke at Utjammingsmeldinga slo fast at funksjonshemmede saker akterut når det gjelder levekår. Meldingen dokumenterte at funksjonshemmede som gruppe generelt sett kommer dårligere ut enn befolkningen for øvrig, på sentrale levekårsvariabler, som utdanning, arbeid, inntekt, bolig og helse. Disse medlemmer vil med sitt budsjettforslag bidra til at levekårene for funksjonshemmede ivaretas bedre.

Disse medlemmer har registrert at det regjeringen Stoltenberg foreslår full egenandel på sterilisering for menn og halv egenandel på sterilisering av kvinner, samt full egenandel på assistert befruktning. Disse medlemmer går imot egenandeler knyttet til sterilisering, fordi disse medlemmer finner det uheldig dersom økonomiske årsaker skal være til hinder for at personer som utfra sin familiesituasjon ikke ønsker flere barn, dermed avstår fra å foreta sterilisering. Disse medlemmer ser behovet for en inngående diskusjon omkring prioriterte oppgaver innenfor helsevesenet, og egenandelene for befolkningen knyttet til de ulike oppgavene.

Disse medlemmer mener imidlertid at innføringen av fulle egenandeler til assistert befruktning framstår som urimelig før dette har vært drøftet mer inngående, og at berørte også må ha anledning til å bli hørt før det innføres fulle egenandeler på disse tjenestene. Disse medlemmer vil foreslå at egenandelene til medikamentell behandling av barnløshet videreføres på dagens nivå via blåreseptordningen, mens det gis statlig refusjon til halvparten av de kostnader som er forbundet med selve den instrumentelle behandlingen.

3.2.15.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Senterpartiet

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett og foreslår at rammeområde 15 settes til kr 56 832 905 000.

Dette medlem vil arbeide for et solidarisk og humant samfunn, der den enkelt viser omsorg og omtanke for de svakeste i samfunnet, for miljøet og for kommende generasjoner. Den overordnede målsettingen med helse- og sosialpolitikken er at alle skal sikres et godt og likeverdig tilbud om behandling og pleie- og omsorgstjenester, uavhengig av bosted, sosial bakgrunn og økonomisk evne.

Dette medlem vil peke på at velferden avgjøres lokalt. Det er et statlig ansvar å sørge for at kommunene gis mulighet til å tilby en grunnskole uten egenandeler, en barnehageplass også til de som ikke kan betale, stille bolig til rådighet også til sine mest vanskeligstilte. Sosialhjelpssatsene avgjøres i kommunene. Det er et statlig ansvar å gi kommunene mulighet til et nivå det går an å leve av.

Lokale folkevalgte står hver dag overfor ulike dilemma. Inntektene i de aller fleste kommuner er ikke i forhold til høyest nødvendige utgifter. Gjennom den etablerte konsultasjonsordningen mellom Regjeringen og Kommunenes Sentralforbund er det en felles forståelse at det ikke er samsvar mellom oppgaver og midler i kommunesektoren. Når Senterpartiet nå foreslår strakstiltak for å motarbeide fattigdom, forutsettes det at kommunene blir tilført nødvendige ressurser til de merutgifter forslagene medfører. Det vises for øvrig til Senterpartiets merknad under rammeområde 19 Rammetilskudd m.v. til kommunesektoren.

Dessverre øker forskjellene i landet vårt. Dette medlem mener at det er uverdigg og unødvendig at barn lever under så dårlige økonomiske kår at de ikke kan ha et sosialt liv. Senterpartiet mener fordelingspolitikken viser et samfunns menneskesyn. Fattigdom og ulikheter er skammelig for et rikt land som Norge. Barnefattigdom er et alvorlig og uakseptabelt angrep på anstendighet og velferd i vår tid. Pågangsmot og livslyst ødelegges, mange barn føler at de har lite å se fram til.

De fattige er ingen sterk politisk pressgruppe. Dette medlem mener at kampen mot fattigdom krever solidaritet og uselviskhet. På lang sikt kan en mykere arbeidslinje, en sosial boligpolitikk og lavere skatter for lavinntektsfamilier avskaffe fattigdommen. På kort sikt er det en rekke tiltak som kan settes ut i livet raskt, for å redusere antallet fattige i Norge og for å sikre et verdig liv for flere. Dette medlem viser til at Senterpartiet har lagt inn forslag i Stortinget om strakstiltak for fattige barnefamilier. Det gjelder bl.a. forslag om økte satser for sosialhjelp, gratis barnehage og SFO for barn som har foreldre som er langtidsmottakere av sosialhjelp og/eller lave trygdeytelser, at aktiviteter i og i regi av skolen skal være gratis for alle barn, at hospits er uegnet som bolig for barnefamilier og at kommunene må få kompensert sine utgifter for at disse tiltakene skal kunne bidra til en bedre livssituasjon for de fattige. I alternativt budsjett har Senterpartiet lagt inn 1 mrd. kroner rettet mot tiltak som vil bedre situasjonen for mange som er fattige i dagens Norge.

Dette medlem ser at privatisering av helsetjenester kan bidra til konkurranse om helsepersonell og helsekroner, og skape et voksende skille mellom pasienter med god og dårlig økonomi, og mellom pasienter i by- og distriktskommuner. Dette medlem vil understreke at dette er en utvikling som er en motsetning til hovedmålene i helse- og sosialpolitikken, som er at alle skal sikres tilgang til gode og likeverdige helsetjenester, uavhengig av personlig økonomi og bosted. Dette

medlem mener at et helsevesen underlagt offentlig styring er den beste garantien for å nå dette målet.

Dette medlem viser til at private helsetilbud kan være et supplement til det offentlige. Dette medlem mener at det er en forutsetning at slike tilbud skal inngå i de offentlige helseplanene. Dette medlem mener at gode offentlige tjenester er nødvendig for å sikre likeverd. Økt privatisering og et dårligere offentlig tjenestetilbud vil føre til økte forskjeller, og reduserer samfunnssolidariteten.

Dette medlem vil peke på at det i noen grad vil være motsetninger mellom det som ansees som den mest økonomiske ressursforvaltningen ut fra markedsbasert tenkning, og det å skape et tilstrekkelig og kvalitativt godt helsetilbud nærmest mulig bostedet for den enkelte. Opprettelsen av formidlingsbyråer av helsepersoneell taper helsesektoren for midler, og gir en mindre langsiktig og mindre stabil omsorgssituasjon både for den ansatte og for den som trenger helsetjenester, omsorg og pleie. Dette medlem mener at det er tilsvarende negative følger av privatisering av helse- og sosialinstitusjoner og omsorgsoppgaver. Det er ikke sannsynlig av privatisering av helse- og omsorgstjenester vil redusere kostnadene for det offentlige. Private eiere av institusjoner og omsorgstjenester vil ikke være like forutsigbare som offentlige, og det er ikke systematiske forskjeller på kvalitet mellom private og offentlige institusjoner og omsorgstjenester i favør av privatiserte institusjoner/-omsorgstjenester.

Dette medlem vil understreke at Norge har et godt utbygget helsevesen, og gode velferdsordninger som sikrer alle et verdig liv og mulighet til å være et økonomisk og politisk selvhjulpen, selvberget og selvstendig menneske. Dette medlem vil allikevel peke på en tiltakende prosess i samfunnet som på lengre sikt kan redusere disse godene. I tillegg til økt privatisering foregår det en stor, om ikke uttalt sentralisering i samfunnet, som også gjelder helse- og sosialområdet. Dette medlem ser en statlig overtakelse av sykehusene, inkludert psykiatrien, som et gedigent sentraliseringsprosjekt. Dette medlem vil ikke medvirke til et samfunnet der sentrum utvikler seg på bekostning av distriktene, der folk som lever i lokalsamfunn opplever en reduksjon i status og tjenestetilbud.

Dette medlem vil peke på at et utbygd helsetilbud er nødvendig, men ikke tilstrekkelig for å oppnå god allmennhelse i befolkningen. Dette medlem understreker at det økende behovet for helse- og omsorgstjenester må møtes med betydelig innsats på helsefremmende og forebyggende tiltak i alle sektorer i samfunnet. Dette medlem vil peke på at vi sannsynligvis har et stort uutløst potensiale i å bedre folkehelsen og redusere behovet for behandling og pleie- og omsorgstjenester ved å øke innsatsen i forebyggende sektor. Senterpartiet vil gå fra reparasjon til forebygging. Dette innebærer å sette ressursene inn for å hindre at problemene oppstår, i stedet for å vente til krisen er et faktum. I en presset økonomisk situasjon blir det

ofte kuttet i budsjettene til forebyggende tiltak, og vi får igjen regningen i form av en voldsom økning på justis-, helse- og sosialbudsjettene.

Dette medlem ser her at det frivillige organisasjonslivet, både innen tradisjonelle organisasjoner i helse- og sosialsektoren, men også innen kultursektoren, kan spille en betydelig og verdifull rolle for å øke bevisstheten hos enkeltmennesker om betydningsfulle valg og muligheter til en god helse i et langt livsløp. I Senterpartiets budsjettforslag ligger det inne forslag om økt momskompensasjon for de frivillige organisasjonene. Videre foreslås en styrking av tilskuddene til brukerorganisasjonene innen helse- og sosialområdet med 5 mill. kroner. Dette medlem mener at frivillighetsarbeidet har stor betydning, ikke minst for å fremme brukernes interesser og synspunkt.

I Senterpartiets alternative statsbudsjett økes tilskuddet til Frivillighetssentralene. Dette medlem mener at dette arbeidet bør styrkes og at flere sentraler bør kunne opprettes. Frivillighetssentralenes virksomheter har mange positive sider, ikke minst i forhold til forebygging og trivsel.

Dette medlem viser til at livsstilsykdommer er et økende problem i samfunnet. Et sunt kosthold og mer fysisk aktivitet er viktig for å forebygge helseplager. Dette medlem ser det som en utfordring å bevisstgjøre folk om ansvar for egen helse. Ernæringspolitikken er etter dette medlems mening en viktig side ved helseforebyggende arbeid.

Dette medlem viser til Senterpartiet, sammen med Kristelig Folkeparti, Venstre og Sosialistisk Venstreparti gikk imot statlig overtakelse av sykehusene. Dette medlem mener at dagens tre forvaltningsnivåer er sentrale for å utvikle gode fellesskapsløsninger som er best mulig tilpasset lokale forhold. Den statlige overtakelse av sykehusene bryter med forvaltningsprinsippet om at ansvaret for beslutninger som krever lokal tilpasning, skal legges til kommunene eller fylkeskommunen. Lokalisering av behandlingstilbud innen spesialisthelsetjenesten og utvikling av behandlingstilbud, må etter dette medlems mening være tilpasset ulike lokale forutsetninger som er i vårt land. Dette medlem mener at både hensynet til pasientene, hensynet til en effektiv ressursutnyttelse og regionalpolitisk hensyn blir svekket i framtiden når sykehusene og spesialisthelsetjenesten m.m. mister sin forankring til regionale styringsorganer.

Dette medlem mener at det må settes inn ressurser i helsesektoren for å få en raskere og bedre behandling av syke. Senterpartiet vil styrke bevilgningene til sykehusene med 250 mill. kroner for å bedre kvaliteten og kapasiteten, spesielt når det gjelder psykiatri og kreftbehandling.

Videre mener dette medlem at det som gjenstår av den såkalte Utenlandsmilliarden må kunne brukes også til behandling her i landet, når det er ledig kapasitet og det gir like rask og forsvarlig behandling. De midlene som gjenstår ved årsskiftet må kunne overføres til 2002 slik at det kan utgjøre en ekstra ressurs for

pasientbehandling også ved norske sykehus i dette budsjettåret.

Arbeiderpartiet står sammen med Høyre og Fremskrittspartiet i synet på endringer i apoteklovens eierbegrensninger. Nå er det fritt fram for etablering av apotek, uten noe tak på antallet konsesjoner. Det er opprettet en ensidig avtale med en av aktørene som står for apotekdrift, Norsk Medisinal Depot (NMD). Tak på konsesjoner ble fjernet mot at NMD tar på seg å sikre driften av distriktsapotek. Avtalen ble inngått 28. februar 2001, uten at andre apotekeiere/-kjeder fikk anledning til å gi et tilbud på tilsvarende drift av apotekene i distriktene. Tilhengere av fri apoteketablering mener at avtalen ikke har noen skadelige effekter på konkurransen, men tvert imot er egnet til å styrke konkurransen i apotekmarkedet. Senterpartiet vil ha forelagt Stortinget evt. forslag til nye avtaler når avtalen med NMD utløper 1. mars 2004, eller dersom avtalen opphører av annen grunn.

Dette medlem mener at problemet med avtalen er at den bare sikrer apotekdrift i distriktene fram til 1. mars 2004. Men da kan allerede mye skade være gjort. For det står ikke bare om lønnsomheten til hvert enkelt apotek i distriktene, det er først og fremst fagfolkene det er knapphet på. De store kjedene kan konkurrere på lønn og andre betingelser, og tiltrekke seg den kapasiteten de trenger av fagfolk. Dette medlem er bekymret for at det kan bli kort mellom apotekene i byene, og langt mellom apotekene i distriktene på sikt.

Dette medlem vil peke på at avgiftssystemet for apotekene fra 1. januar 2002 blir lagt om fra en progressiv avgift til en flat avgift innkrevd på grossistnivå. En flat avgift innkrevd på grossistnivå fører, i motsetning til det progressive avgiftssystemet, til økte priser for apoteker som ikke inngår i en kjede på detaljistnivå. Statens inntekter anslås å vokse med 26 mill kroner. Dette medlem viser til at Senterpartiet vil tilbakeføre penger til de apoteker som får økte kostnader og taper på denne omleggingen.

Dette medlem viser til at den offentlige innsatsen mot narkotika er tredoblet i løpet av nittitallet, uten at nyrekruttering er synlig redusert. Dette medlem er særlig bekymret over at det rapporteres om mer liberale holdninger til narkotika blant unge. Misbruken av ecstasy har allerede vist seg føre til store og langvarige psykiske problemer hos mange ungdommer, og det er økende etterspørsel etter gode behandlingsmetoder og hjelp på lokalt plan. Dette medlem vil trekke fram behovet for og betydningen av forebyggende arbeid gjennom arbeid for gode oppvekstvilkår- og livsmiljø, som må kombineres med riktig behandling, streng lovgivning og sterk kontroll. Det er bra at Samarbeidsregjeringen styrker behandlingstilbudet til tunge rusmisbrukere, men dette medlem er bekymret over at Regjeringen ikke setter inn tilsvarende innsats på forebyggende tiltak, særlig rettet mot ungdom.

Dette medlem mener at høringsrunden om sprøyterom for narkomane bør gjennomføres, men at Stortinget må ta en endelig beslutning om det er forsvarlig og etisk riktig å opprette sprøyterom. Når det

gjelder medikamentell behandling, så kan det være en hjelp for mange, men det betinger at det er sosiale tiltak samtidig med legemiddelassistert behandling. Dette medlem viser til Senterpartiets merknader under rammeområde 6. Senterpartiet har i sitt alternative budsjett foreslått en egen fattigdomsmilliard, der det bl.a. er avsatt 200 mill. kroner ekstra til botilbud til bostedsløse og en styrking av ettervernet. Det gjelder bl.a. akseptabelt bosted, tilbakeføring til mest mulig normal livsførsel gjennom utdanning, arbeid og sosialt nettverk.

Innsatsen i forhold til lavterskel helsetilbud må økes, og at hjelpeapparatet gjennom kontakt og dialog med rusmiddelmissbrukere må motivere den enkelt til rusfrihet og rehabilitering i samfunnet. Dette medlem vil også styrke de medikamentfrie tilbudene og arbeidet som gjøres av organisasjoner blant de mest vanskeligstilte i samfunnet, ofte med kompliserte og sammensatte problemer. Senterpartiet har i sitt alternative budsjett økt tilskuddet med 50 mill. kroner til institusjoner og organisasjoner som arbeider blant de mest vanskeligstilte i samfunnet.

Dette medlem ser med bekymring på den generelle utviklingen innen alkoholomsetningen i Norden. Det rapporteres om økende alkoholkonsum blant ungdom. Det er ulike krefter i samfunnet som av forskjellige grunner ønsker å redusere alkoholavgiften og dermed prisen på alkoholholdige drikker. Argumentene som brukes er bl.a. behovet for å redusere grenshandel, smugling og hjemmeproduksjon av alkohol. Dette medlem vil påpeke at det er helt entydige forbindelser mellom lavere pris og økt forbruk av alkohol. Det har også Samarbeidsregjeringen svart bekrefte på. Det vil etter dette medlems mening uten tvil øke skadene som alkoholmisbruk påfører samfunnet, enten det er fysisk og/eller psykisk sykdom, og/eller omfattende problemer i familier. Dette medlem vil derfor videreføre restriksjoner i alkoholpolitikken i form av salgs- og åpningstider, relativt høye avgifter og reklameforbud. Dette medlem beklager at Kristelig Folkeparti og Venstre nå har endret sin alkoholpolitikk, og dermed danner et flertall for å redusere alkoholavgiftene. Dette medlem mener at det er så mange uløste oppgaver innen helse- og sosialpolitikken, at det er underlig at Samarbeidsregjeringen prioriterer å redusere alkoholavgiftene med til sammen 350 mill. kroner, særlig når det heller ikke er sikkert at det vil ha effekt på grenshandelen eller ulovlig omsetning. Det mest sannsynlige er at totalkonsumet øker og at skadevirkningen også gjør det.

Dette medlem viser til at det er ulike former for kostnadsdekning for testing av alkohol og andre rusmidler. Dette medlem vil påpeke at det er gratis for politiet å rekvirere alkoholanalyser fra Statens rettskoksikologiske institutt, mens politiet nå belastes for kostnadene ved å få gjennomført analyser av andre rusmidler enn alkohol. Før 1. januar 2000 ble analyser av andre rusmidler enn alkohol dekket over Justisdepartementets ramme. Dette medlem er bekymret over den praksis som er resultatet av denne forskjellen på

kostnadsdekning for alkohol og andre rusmidler, og at faren for å bli tatt for misbruk av andre stoffer enn alkohol ved straffbare handlinger blir redusert. Senterpartiet foreslår å øke bevilgningene med 4 mill kroner i alternativt budsjett for å sikre at det ikke er økonomiske grunner som avgjør hvilke stoffer som blir undersøkt i prøver som blir sendt til Statens rettskoksikologiske institutt.

Dette medlem mener at det må tas en grundig prinsipiell avklaring av prioriteringer i helsevesenet. Spesielt viktig er det å avklare bruk av egenandeler i forbindelse med behandling av barnløshet. Egenandeler på sterilisering er et annet forhold der bruk av egenandeler må drøftes.

3.2.15.2.6 Merknader fra komiteens medlem fra Kystpartiet

Komiteens medlem fra Kystpartiet slutter seg til ønsket om bedre vilkår for sykehusene og helsesektoren ellers.

Dette medlem mener at alle skal ha lik rett helse og helsetilbudet, uavhengig av inntekt og formue. Dette medlem går derfor imot økte egenandeler.

Dette medlem viser til fraksjonsmerknaden i kap. 9.6.

Dette medlem foreslår at rammeområde 15 bevilges med kr 56 931 005 000.

3.2.15.3 Oppsummering av forslagene til rammesummer for rammeområde 15

Tabell 3.30

Forslag til netto rammesum for rammeområde 15 (Sosial og helse) (alle tall i 1 000 kr)

Forslag fra	Forslag til netto rammesum	Avvik fra St. prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1 - 4
St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4	56 921 005	-
H, KrF og V	56 921 005	0
Ap	56 712 105	- 208 900
FrP	57 476 905	+ 555 900
SV	56 078 505	-842 500
Sp	56 832 905	- 88 100
KP	56 931 005	+ 10 000

3.2.16 Rammeområde 16 (Folketrygda, sosial og helse), under sosialkomiteen

3.2.16.1 Sammendrag

Tabell 3.31

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
Utgifter rammeområde 16 (i hele tusen kroner)			
2600	Trygdeetaten	4 594 300	4 531 900
2603	Trygderetten	44 600	44 600
2650	Sykepenger	25 114 500	25 114 500
2660	Uførhet	37 061 500	36 922 500
2662	Yrkesskadetrygd, gml. lovgivning	81 000	81 000
2663	Medisinsk rehabilitering mv.	10 574 100	10 797 100
2670	Alderdom	69 890 000	69 890 000
2680	Etterlatte	2 229 000	2 229 000
2683	Stønad til enslig mor eller far (jf. kap. 5701)	4 771 600	4 771 600
2686	Gravferdsstønad	246 500	246 500
2690	Diverse utgifter	0	157 000
2711	Diverse tiltak i spesialisthelsetjenesten	2 797 700	2 640 700
2750	Syketransport mv.	2 279 500	1 955 000
2751	Medisiner mv.	8 654 000	7 867 000
2752	Refusjon av egenbetaling	1 718 000	1 910 000
2755	Helsetjeneste i kommunene	3 538 000	3 540 000

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
2790	Andre helsetiltak	561 500	561 500
Sum utgifter rammeområde 16		174 155 800	173 259 900
Inntekter rammeområde 16 (i hele tusen kroner)			
5701	Diverse inntekter	3 231 200	3 231 200
Sum inntekter rammeområde 16		3 231 200	3 231 200
Sum netto rammeområde 16		170 924 600	170 028 700

3.2.16.2 Komiteens merknader

3.2.16.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vektlegger Folketrygdens betydning som velferdsstatens viktigste sikkerhetsnett. Av denne grunn mener disse medlemmer det er viktig å følge utgiftsveksten i Folketrygdens fordi en sterk utgiftsvekst kan gjøre det vanskeligere å utvikle andre og viktige velferdsordninger for fremtiden.

Disse medlemmer er bekymret for den store økningen i sykefravær de siste årene, selv om økningen har flatet noe ut i 2001. Disse medlemmer vil vise til den forrige regjeringens intensjonsavtale om Inkluderende arbeidsliv som er inngått med partene i arbeidslivet, og ser positivt på denne. Utviklingen på dette området må imidlertid følges nøye.

Disse medlemmer vil understreke viktigheten av at pensjonsforpliktelsene overfor innbyggerne overholdes fra statens side slik at innbyggernes levestandard i tilnærmet grad kan opprettholdes også etter at pensjonsalderen er nådd.

Disse medlemmer ser det som en viktig oppgave å skjerme storforbrukere av helsetjenester mot urimelige økonomiske belastninger. Disse medlemmer vil derfor foreslå at uføre- og alderspensjonister fritas for betaling av egenandeler for medisiner og sykepleieartikler på blå resept fra 1. oktober 2002. Disse medlemmer vil videre be Regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2002 om å legge frem en vurdering om det kan utarbeides et mer treffsikkert system. I den forbindelse ber disse medlemmer om at det vurderes også et "tak 2" for de utgifter funksjonshemmede og kronikere har til helsetjenester og som i dag ikke omfattes av den eksisterende ordningen.

Disse medlemmer foreslår at det årlige utgiftstaket for betaling av egenandeler justeres ned fra 1 500 kroner, som Regjeringen foreslår, til 1 350 kroner.

Disse medlemmer foreslår at rammeområde 16 bevilges med 170 223 700 000 kroner, som er 195 mill. kroner høyere enn det beløp som følger av Regjeringens forslag.

3.2.16.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet konkretiserer i dette budsjettet langtidsprogramets handlingsplan for økonomisk og sosial trygghet. Folketrygden skal sikre inntekt på lang og mellomlang sikt ved alderdom, uførhet, sykdom, fødsel, arbeidsledighet og tap av forsørger. Disse medlemmer fremmer forslag for at folketrygdytelsene skal bedres for visse grupper. Disse medlemmer mener flere enkeltytelser enn de som er tatt med i dette første året av Handlingsplanen for økonomisk og sosial trygghet, må gjennomgås og oppjusteres for å sikre intensjonen i planen.

Disse medlemmer ser det som en viktig oppgave å skjerme storforbrukere av helsetjenester mot urimelige økonomiske belastninger. Dette arbeidet er ikke slutført, men forbedret skjerming for store utgifter til livsviktige medisiner oppnås ved å fjerne egenandelene for legemidler på blå resept for alders- og uførepensjonister. Disse medlemmer understreker derfor viktigheten av å fortsette arbeidet med "tak-2"-problematikken. Disse medlemmer anser forslaget om å minske noen utgifter ved tannbehandling, som en bra start på en gjennomgang av egenbetaling på dette helsetjenesteområdet.

Disse medlemmer har foretatt en gjennomgang av trygdeytelser for å rette opp de økonomiske vilkårene for enkelte grupper, som har blitt hengende etter i velferdsutvikling. Disse medlemmer understreker viktigheten av å øke barnetillegget for uføre, lette situasjonen økonomisk for tilsyn med funksjonshemmede barn, gi psykiatriske langtidspasienter en lavere egenbetaling og etablere en stønadsordning som sikrer studenter ytelse under sykdom.

Disse medlemmer viser til at forslaget til endringer i budsjettet fra regjeringen Bondevik II har gitt økt handlingsrom. Disse medlemmer ønsker å bruke dette rommet for en ytterligere innsats overfor de vanskeligst stilte ut over det Regjeringen Stoltenberg foreslår i sitt budsjett. Under rammeområde 16 vil disse medlemmer:

- redusere taket på egenandeler til medisiner fra 1 500 til 1 350 kroner i året

- øke barnetilleggene i folketrygden med ytterligere 2 500 kroner i året, til sammen 5 000 kroner i året, samt å sikre at den uføre fortsatt får rett til barnetillegg, selv om barnet får barnepensjon.
- redusere egenadelen ved kunstig befruktning og ved sterilisering
- øke støtten til opptreningsinstitusjonene

Disse medlemmer foreslår kr 170 712 600 000 til rammeområde 16, som er kr 683,9 mill. mer enn Regjeringens forslag.

3.2.16.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative opplegg foreslår at ramme 16 settes til 170 740 400 000 kroner.

Disse medlemmer presiserer her at disse medlemmer i Budsjett-innst. S. nr. 11 (2001-2002) foreslår egenandelstaket satt ned til kr 1 350.

Disse medlemmer viser til at det i den nye Regjeringens tiltredelseserklæring ikke med ett ord ble nevnt landets over 1 mill. pensjonister. Disse medlemmer finner det underlig at det store området som alderspensjoner, uførepensjoner, medisinsk rehabilitering, overgangsstønad, etterlattepensjoner m.m. representerer, både økonomisk og sosialt, ikke vektlegges sterkere av den nye Regjeringen.

Disse medlemmer vil særlig peke på den underregulering av Folketrygdens grunnbeløp som gjennom lang tid har ført til at pensjonistenes inntekter ikke utvikler seg på linje med lønsmottagerne. Siden Folketrygdens innføring i 1967 har det vært en forutsetning at lønsmottagere som går av med pensjon etter full opptjening i Folketrygden skulle ha ca. 2/3 av sin lønnsinntekt til rådighet som pensjonist. Disse medlemmer mener derfor at det er i strid med intensjonene og de forutsetninger pensjonister har lagt til grunn, når full pensjon i dag ikke utgjør mer enn ca. 50-51 pst. av lønnsinntekt. Disse medlemmer vil ikke ta opp forslag i forbindelse med neste års budsjett, men vil bebude forslag om en utvikling av grunnbeløpet som skal være på linje med lønns- og prisutviklingen i samfunnet for øvrig når trygdeoppgjøret for 2002 kommer til Stortinget i vårsesjonen.

Disse medlemmer viser til at Frp ved denne budsjettbehandlingen særlig vil legge vekt på å rette opp deler av det "tyveri" som i mange år er blitt pensjonister som er gift med hverandre til del, og som siden 1998 også rammer pensjonister som er gift med yrkesaktiv ektefelle med en inntekt på over 2G. Det er etter Fremskrittspartiets mening akseptabelt at politiske vurderinger om hvilke økonomiske behov par har i forhold til enslige skal legges til grunn ved beregning av pensjonsytelser.

Disse medlemmer vil peke på at pensjon fra Folketrygden er en opparbeidet rettighet til ytelser som står i et visst forhold til innbetalte premier, opptje-

ningstid og lovfestede rettigheter og disse medlemmer vil fremme forslag om at gifte pensjonister skal få utbetalt ytelser i forhold til sine rettmessige og opparbeidede rettigheter uten avkorting. Fremskrittspartiet innser imidlertid at det er vanskelig å fjerne hele avkorting på 25 pst. av grunnbeløpet med en gang og legger derfor frem forslag om at avkorting gradvis nedtrappes til 0 over fire år.

Disse medlemmer viser til Stortingets vedtak i Budsjett-innst. S. nr. 325 (2000-2001) der et flertall støttet forslaget om at ingen skulle tape på å ha opptjent poeng i Folketrygden - såkalt negativ effekt. Disse medlemmer vil på bakgrunn av at alle regjeringspartiene støttet forslaget i innstillingen, gå ut fra at Regjeringen nå gjennomfører vedtaket umiddelbart.

Disse medlemmer viser til den nylig inngåtte avtale mellom LO og NHO for å redusere sykefraværet med 20 pst. Fremskrittspartiet er av den oppfatning at dersom dette skal kunne være realistisk må en kunne forvente en effekt av dette allerede i år 2002. I følge notat fra NHO av 1. november 2001 bør det kunne forventes en reduksjon på 5 pst. allerede i 2002 og NHO legger til grunn at det vil bety en reduksjon på 1,1 mrd. kroner. Disse medlemmer følger derfor opp denne forventning, og reduserer kapitlet tilsvarende.

Disse medlemmer viser for øvrig til Fremskrittspartiets merknader i Budsjett-innst. S. nr. 11 (2001-2002).

3.2.16.2.4 Merknader fra komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti har under rammeområde 16 ført opp netto rammesum 170 287 600 000 kroner, som er en økning i forhold til Regjeringens forslag på 258 900 000 kroner.

Disse medlemmer presiserer her at disse medlemmer i Budsjett-innst. S. nr. 11 (2001-2002) foreslår egenandelstaket satt ned til kr 1 350.

Disse medlemmer vil påpeke at egenandelene til helsetjenester har økt årlig over lang tid. Også i regjeringens budsjett for 2002 øker egenandelene med 3,5 pst. og egenandelstaket for frikort løftes ytterligere. Egenandeler er skatt på sykdom som rammer hardest dem som har størst behov for å bli skjermet, fordi de sykeste også ofte har de laveste inntektene. Sosialistisk Venstreparti går derfor imot den generelle økningen i egenandeler som foreslås i budsjettet for 2002.

Disse medlemmer vil også påpeke at store grupper av funksjonshemmede og kronisk syke må betale egenandeler på helsetjenester og medikamenter som ikke går inn under frikortordningen. Det er derfor nødvendig å innføre et Tak 2 på egenandeler som skjermer disse pasientgruppene for store egenandeler.

Disse medlemmer vil:

- Gå imot økningen av alle egenandeler på helsetjenester i budsjettet.
- Beholde utgiftstaket for frikort uendret.

- Innføre et Tak 2 som skjermer funksjonshemmede og kronisk syke for store egenandeler.

Disse medlemmer viser til at tallet på langtids sykemeldte og arbeidstakere på attføring øker sterkt. Parallelt med dette øker også statens utgifter på disse områdene. Det er derfor nødvendig å finne ordninger som både tjener den enkelte og som er kostnadseffektive for det offentlige. Disse medlemmer ønsker derfor på bakgrunn av dette å øke innsatsen i bedriftsintern attføring med 50 mill. kroner samtidig som det settes av 50 mill. kroner av Trygdeetatens midler til kjøp av helsetjenester til pasienter i helsekø, uavhengig av om disse er i et arbeidsforhold eller ikke. Disse medlemmer ønsker imidlertid ikke at sykmeldte skal gis prioritet i helsekø på bekostning av andre pasientgrupper. Disse tiltakene vil samlet redusere behovene for attføringspenger, sykepenger og rehabiliteringspenger.

3.2.16.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Senterpartiet

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett og foreslår at rammeområde 16 settes til kr 170 087 100 000.

Dette medlem viser til at Senterpartiet mener at alle skal kunne føle sosial trygghet ved sosiale problemer, sykdom, uførhet, arbeidsløshet, og alderdom, uansett personlig økonomi. Dette medlem vil understreke at folketrygden er sikkerhetsnettet i velferdsstaten, og ligger i bunnen som en garanti for vår velferd. Dette medlem legger til grunn at folketrygden fortsatt skal være det bærende elementet i vårt samlede pensjons- og stønadssystem.

Dette medlem viser til at det er satt ned en pensjonskommisjon i mars 2001. Pensjonskommisjonen har representanter fra partiene på Stortinget og uavhengige eksperter. Kommisjonen skal avklare hovedmål og prinsipper for et samlet pensjonssystem, og fikk to og et halvt år på seg til dette arbeidet.

Denne pensjonskommisjon skal sikre grunnlaget for et framtidig pensjonssystem som gir trygghet og rettferdig fordeling. Det er helt i tråd med Senterpartiets program. Senterpartiet ønsker en total gjennomgang av pensjonssystemet, og er fornøyd med at det er tverrpolitisk representasjon i pensjonskommisjonen, og at kommisjonen får tilstrekkelig tid til å se grundig på det komplekse systemet som pensjonene utgjør.

Dette medlem vil peke på at grunnbeløpet i folketrygden er underregulert gjennom flere år, og det er nødvendig å holde nivået på grunnpensjonen slik at den gir trygghet for den enkelte, samtidig som den jevner ut forskjellene i samfunnet.

Dette medlem viser til at Samarbeidsregjeringen har fulgt opp forslaget i Utjamningsmeldinga, om å øke det inntektsavhengige barnetillegget i folketrygden. Dette medlem anser at dette tiltaket særlig vil komme mange av de barna som lever under fattigdomsgrensen i Norge til gode. Dette medlem vil allikevel

påpeke at det ikke kommer alle trygdemottakere som har barn til gode, dersom trygden er så lav og utgiftene så høye, at familien må få supplerende sosialhjelp. Dette medlem mener at det er viktig at trygdeytelsene har et sånt nivå, at det i de aller fleste tilfellene ikke skal være behov for supplerende sosialhjelp. Slik det nå er, er det ikke et effektivt system med mye dobbeltarbeid for trygdeetaten og sosialetaten, og heller ikke et sosialt og økonomisk trygt system for trygdemottakeren.

Dette medlem mener at det må være et selvstendig mål at trygdeytelsene skal ha et nivå som er til å leve for, uten at trygdemottakere må få supplerende sosialhjelp som en regel. Tilsvarende er det viktig at også de laveste lønningene kan leves for, uten at folk som er i jobb må få supplerende sosialhjelp. Det er viktig i seg selv at vi har sosiale ordninger som ikke unødvendig skaper mennesker til klienter.

Dette medlem viser til at Regjeringen har tegnet en intensjonsavtale med partene i arbeidslivet om et mer inkluderende arbeidsliv. Sykelønnsordningen skal etter denne avtalen være fredet til 2005. Dette medlem peker på at det til tross for dette foreslås det en utvidelse av egenrisikoperioden med to dager for sykepenger for selvstendig næringsdrivende og enkelte andre grupper i forslaget til statsbudsjett. En slik utvidelse vil ytterligere belaste selvstendig næringsdrivende slik at særlig enkeltpersonsbedrifter og småforetak får en forverring av sine rammevilkår. Spesielt vil dette ramme kvinnelige etablerere og de små enhetene i primærnæringene.

Dette medlem viser til at Senterpartiet ikke kan akseptere at sykelønnsordningen til selvstendig næringsdrivende blir strammet inn. Dette medlem vil peke på at det er en rekke tiltak som kan gjøres uten å redusere sykelønnsordningen. Det gjelder ikke minst forebyggende tiltak på arbeidsplasser, som det å skape et godt og inkluderende arbeidsmiljø, og et arbeidstempo og en arbeidsmengde som ikke skader arbeidstakeren psykisk eller fysisk. Dette medlem vil arbeide for ordninger som opprettholder høy yrkesdeltaking, gjør det mulig for den enkelte å utnytte sin arbeidsevne, hindrer utstøting fra arbeidslivet og gir sikkerhet ved inntektsbortfall.

Dette medlem viser til at det er nærmest blitt automatikk i det å øke egenandelene på helsetjenester. Det rammer særlig de med dårligst råd i samfunnet. Dette medlem er overrasket over at Samarbeidsregjeringen ikke følger forslaget om at alderspensjonister og uføre skal fritas for egenandeler på medisiner på blå resept. Det er bra at skjermingen er utvidet noe, men det er langt fra tilstrekkelig for å redusere kostnadene for de som har mest behov for helsetjenester. Stortinget og brukerorganisasjonene har i flere år etterspurt en ordning som gjør at storbrukere av helsetjenester, som ofte også har lav inntekt, ikke får stadig økende kostnader på grunn av sin sykdom og helsetilstand. Dette medlem viser til at Senterpartiet i sosialkomiteen vil fremme forslag om at Stortinget skal be Regjeringen legge fram et forslag til egenandelstak II

med virkning fra 1. juli 2002, senest i Revidert nasjonalbudsjett 2002.

Dette medlem viser til at behovet for opptreningsinstitusjonene er større enn noen gang, og at finansieringsgrunnlaget ikke er tilstrekkelig for flere av dem. Frysing av egenandelstak og for lave statlige satser for kurdøgn er årsaken til dette. Senterpartiet støtter en fast egenandel for opphold i opptreningsinstitusjoner, men prisen bør senkes. Da er det desto viktigere at den statlige andelen i dekning av kurdøgnpris heves slik at institusjonene kan oppnå en realistisk dekning av kurdøgnutgiftene, og slik at faglig kompetanse og behandlingsnivå kan ivaretas på institusjonene. Senterpartiet har derfor i alternativt budsjett foreslått en økning i det statlige refusjonsbeløpet til de godkjente institusjonene, gruppe 1 og gruppe 2, med 100 mill. kroner.

Dette medlem mener det er viktig å skjerme storforbrukerne av helsetjenester fram til nye og mer

omfattende skjermingsordninger for storforbrukere er vedtatt. Dette medlem foreslår derfor å holde fribelegsgrensen på samme nivå som i 2001, det vil si på 1 450 kroner.

3.2.16.2.6 Merknader fra komiteens medlem fra Kystpartiet

Komiteens medlem fra Kystpartiet mener at man må øke innsatsen innen helsesektoren og vil derfor foreslå økte bevilgninger innenfor denne rammen.

Dette medlem mener man må utvide refusjonsordningen til også å gjelde tannhelsebehandling inkludert konserverende behandling.

Dette medlem viser til fraksjonsmerknaden i kap. 9.6.

Dette medlem foreslår at rammeområde 16 bevilges med kr 170 278 700 000.

3.2.16.3 Oppsummering av forslagene til rammesummer for rammeområde 16

Tabell 3.32

Forslag til netto rammesum for rammeområde 16 (Folketrygden, sosial og helse) (alle tall i 1 000 kr)

Forslag fra	Forslag til netto rammesum	Avvik fra St. prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1 - 4
St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4	170 028 700	-
H, KrF og V	170 223 700	+ 195 000
Ap	170 712 600	+ 683 900
FrP	170 740 400	+ 711 700
SV	170 287 600	+ 258 900
Sp	170 087 100	+ 58 400
KP	170 278 700	+ 250 000

3.2.17 Rammeområde 17 (Utdanning og forskning) under kirke-, utdannings- og forskningskomiteen

3.2.17.1 Sammendrag

Tabell 3.33

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
Utgifter rammeområde 17 (i hele tusen kroner)			
200	Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (jf. kap. 3200)	157 133	0
200	Utdannings- og forskningsdepartementet (jf. kap. 3200)	0	148 563
202	Læringscenteret (jf. kap. 3202)	109 015	109 015
203	Statens utdanningskontorer (jf. kap. 3203)	106 127	106 127
204	Foreldreutvalget for grunnskolen (jf. kap. 3204)	5 395	5 395
206	Samisk utdanningsadministrasjon	25 687	25 687
210	Tilskudd til trossamfunn m.m. og privateide skole- og kirkebygg	96 359	0
221	Grunnskolen (jf. kap. 3221)	1 899 923	1 899 923
222	Statens grunnskoler og grunnskoleinternat (jf. kap. 3222)	41 767	41 767
223	Videregående opplæring	214 122	110 872
224	Fellestiltak i grunnskolen og videregående opplæring	323 906	335 906
226	Kvalitetsutvikling i grunnskolen og videregående opplæring	355 268	360 268

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
232	Statlige skoler med opplæring på videregående nivå (jf. kap. 3232)	103 121	103 121
240	Private skoler mv.	1 319 663	1 319 663
243	Kompetansesentra for spesialundervisning (jf. kap. 3243)	803 150	803 150
248	Særskilte IKT-tiltak i utdanningen	196 604	197 604
249	Andre tiltak i utdanningen	52 349	52 349
253	Folkehøgskoler	408 993	408 993
254	Tilskudd til voksenopplæring (jf. kap. 3254)	903 707	903 707
256	VOX - Voksenopplæringsinstituttet (jf. kap. 3256)	65 260	65 260
258	Forskning, utviklingsarbeid og fellestiltak i voksenopplæringen	80 063	80 063
259	Kompetanseutviklingsprogrammet	100 718	100 718
260	Universitetet i Oslo	2 553 165	2 554 665
261	Universitetet i Bergen	1 552 737	1 552 737
262	Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	2 011 902	2 011 902
263	Universitetet i Tromsø	865 846	867 846
264	Norges handelshøgskole	184 254	184 254
265	Arkitektthøgskolen i Oslo (jf. kap. 3265)	51 728	51 728
268	Norges idrettshøgskole	82 625	82 625
269	Norges musikkhøgskole (jf. kap. 3269)	98 242	98 242
270	Studier i utlandet og sosiale formål for elever og studenter	370 887	396 887
273	Statlige kunsthøgskoler (jf. kap. 3273)	198 804	198 804
274	Statlige høyskoler (jf. kap. 3274)	6 111 311	6 111 811
278	Norges landbrukshøgskole	339 471	339 471
279	Norges veterinærhøgskole (jf. kap. 3279)	226 583	226 583
281	Fellesutgifter for universiteter og høyskoler (jf. kap. 3281)	695 222	695 222
282	Privat høyskoleutdanning	418 021	436 021
283	Det norske meteorologiske institutt (jf. kap. 3283)	355 882	360 882
285	Norges forskningsråd	885 613	884 413
286	Fondet for forskning og nyskaping	350 462	350 462
287	Forskningsinstitutter og andre tiltak	96 706	96 706
288	Internasjonale samarbeidstiltak	130 005	130 005
294	Kirkelig administrasjon (jf. kap. 3294)	229 998	0
295	Presteskapet (jf. kap. 3295)	532 285	0
297	Nidaros domkirke m.m. (jf. kap. 3297)	31 643	0
310	Tilskudd til trossamfunn m.m. og privateide skole- og kirkebygg	0	96 359
340	Kirkelig administrasjon	0	346 038
341	Presteskapet	0	546 285
342	Nidaros domkirke m.m.	0	31 643
920	Norges forskningsråd	939 000	799 000
1020	Havforskningsinstituttet (jf. kap. 4020)	317 200	310 200
1021	Drift av forskningsfartøyene (jf. kap. 4021)	443 580	443 580
1023	Fiskeri-, havbruks- og transportrettet FoU (jf. kap. 4023)	349 200	326 200
1137	Forskning og utvikling	281 737	281 737
2410	Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 5310)	8 427 813	8 091 813
Sum utgifter rammeområde 17		36 500 252	36 082 272

Inntekter rammeområde 17 (i hele tusen kroner)

3200	Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (jf. kap. 200)	2 500	0
3200	Utdannings- og forskningsdepartementet (jf. kap. 200)	0	2 500
3202	Læringscenteret (jf. kap. 202)	19 503	19 503
3203	Statens utdanningskontorer (jf. kap. 203)	11 655	11 655
3204	Foreldreutvalget for grunnskolen (jf. kap. 204)	212	212
3221	Grunnskolen (jf. kap. 221)	46 388	46 388

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
3222	Statens grunnskoler og grunnskoleinternat (jf. kap. 222)	350	350
3232	Statlige skoler med opplæring på videregående nivå (jf. kap. 232)	5 951	5 951
3243	Kompetansesentra for spesialundervisning (jf. kap. 243)	48 505	48 505
3254	Tilskudd til voksenopplæring (jf. kap. 254)	20 074	20 074
3256	VOX - Voksenopplæringsinstituttet (jf. kap. 256)	18 188	18 188
3265	Arkitektthøgskolen i Oslo (jf. kap. 265)	4 671	4 671
3269	Norges musikkhøgskole (jf. kap. 269)	1 500	1 500
3273	Statlige kunsthøgskoler (jf. kap. 273)	5 792	5 792
3274	Statlige høgskoler (jf. kap. 274)	325 453	325 453
3279	Norges veterinærhøgskole (jf. kap. 279)	81 999	81 999
3281	Fellesutgifter for universiteter og høgskoler (jf. kap. 281)	1 285	1 285
3283	Det norske meteorologiske institutt (jf. kap. 283)	147 214	147 214
3286	Fondet for forskning og nyskaping (jf. kap. 286)	525 462	525 462
3294	Kirkelig administrasjon (jf. kap. 294)	19 300	0
3295	Presteskapet (jf. kap. 295)	5 899	0
3297	Nidaros domkirke m.m. (jf. kap. 297)	8 945	0
3340	Kirkelig administrasjon	0	7 040
3341	Presteskapet	0	5 899
3342	Nidaros domkirke m.m.	0	8 945
4020	Havforskningsinstituttet (jf. kap. 1020)	122 000	132 000
4021	Drift av forskningsfartøyene (jf. kap. 1021)	45 580	45 580
4023	Fiskeri-, havbruks- og transportrettet FoU (jf. kap. 1023)	8 500	8 500
5310	Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 2410)	139 554	139 554
5617	Renter fra Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 2410)	5 451 800	5 377 800
Sum inntekter rammeområde 17		7 068 280	6 992 020
Sum netto rammeområde 17		29 431 972	29 090 252

3.2.17.2 Komiteens merknader

3.2.17.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har merket seg at Regjeringen - i samsvar med Sem-erklæringen - foreslår å øke timetallet i grunnskolen, med særlig vekt på å bedre lese- og skriveferdighetene hos elevene.

Disse medlemmer har også merket seg at Regjeringen satser på å bedre elevenes oppvekst- og læringsmiljø, bl.a. gjennom arbeidet med en prosjektplan for verdier i skolen og gjennom styrket innsats mot mobbing og problemadferd.

Regjeringen vil vurdere en ny stipendordning knyttet til læremidler for elever i videregående skole, i sammenheng med en gjennomgang av støtteordningene i Lånekassen for denne gruppen. Disse medlemmer er enig i dette.

Disse medlemmer mener at landslinjene i den videregående skole utgjør et viktig utdanningstilbud, og vil derfor foreslå at det bevilges 139,2 mill. kroner i direkte statlig tilskudd til disse linjene. Disse medlemmer viser for øvrig til sine merknader under 3.2.19.2.1.

Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen vil øke kapitalen i Fondet for forskning og nyskaping med 3 mrd. kroner, til 13 mrd. kroner. Dette er 2 mrd. kroner utover forslaget fra regjeringen Stoltenberg. Dette vil bringe avkastningen i Forskningsfondet opp i 780 mill. kroner i 2003. Samtidig utvides den fremlagte skatteincentivordningen for FoU-investeringer i næringslivet, med en antatt skattelettelse på 510 mill. kroner til bedrifter som investerer i FoU.

Disse medlemmer har merket seg at Samarbeidsregjeringen foreslår å øke kirkebudsjettet med 30 mill. kroner utover forslaget fra regjeringen Stoltenberg, samtidig som tilskuddet til kirkelige fellesråd opprettholdes som et øremerket tilskudd. Disse medlemmer har med tilfredshet merket seg at Regjeringen vil vurdere bruken av avkastningen fra Opplysningsvesenets fond.

Disse medlemmer foreslår at rammeområde 17 bevilges med 29 229 452 000 kroner, som er 139 200 000 kroner utover det beløp som følger av Regjeringens forslag.

3.2.17.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra

Arbeiderpartiet

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet bygger sin utdanningspolitikk på visjonen om at alle skal ha de samme muligheter til utdanning, uavhengig av kjønn, sosial bakgrunn, bosted og alder. Den offentlige skolen representerer en felles plattform for barn og unge, der målet er en god skole for alle, og der en rettferdig utdanningspolitikk er nøkkelen til et mer rettferdig samfunn.

Disse medlemmer vil understreke at en forutsetning for en rettferdig skole er at den er gratis. Disse medlemmer viser til regjeringen Stoltenbergs forslag om gratis leirskole fra og med skoleåret 2002/2003. Leirskolene er et positivt tilbud som flest mulig bør få gleden av.

Disse medlemmer vil presisere at elevene i videregående opplæring har høye utgifter til skolebøker, og at regjeringen Stoltenberg la opp til en videreføring av gratis læremiddel i videregående opplæring. Disse medlemmer ser med sterk bekymring på Regjeringens avvikling av ordningen. Disse medlemmer har merket seg Regjeringen ikke kommer med noe alternativ, og at det påfører elevene tusenvis av kroner i ekstra belastning.

Disse medlemmer vil prioritere kvalitet i skolen. Et godt arbeidsmiljø er en viktig del av kvaliteten. Disse medlemmer er tilfreds med at Regjeringen støtter Arbeiderpartiets forslag om etablering av en finansieringsordning for opprustning av skolebygg i 2002.

Disse medlemmer er opptatt av en opptrapping av forskning og kvalitet i utdanningen. Gjennomføring av kvalitetsreformen er den fremste satsningen i universitets- og høyskolesektoren. Disse medlemmer viser til at Regjeringen Stoltenberg la opp til en betydelig økning i satsning på forskning på 1,7 mrd. kroner. Disse medlemmer vil fremheve at et viktig mål med reformen i høyere utdanning er å gi studentene mulighet til å studere på heltid. Disse medlemmer viser til at regjeringen Stoltenberg fikk støtte av Stortinget til å heve stipendandelen fra 30 pst. til 40 pst., med en økning i den ordinære utdanningsstøtta fra ca. 69 000 kroner til 80 000 kroner. Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen vil beholde stipendandelen på 30 pst. Disse medlemmer ser med bekymring at dette medfører at gjelden til studentene øker med 7 350 kroner i året, og viser til at en forbedring av studiefinansieringen er en forutsetning for gjennomføring av kvalitetsreformen.

Disse medlemmer vil framheve at alle må få ta del i kunnskapsutviklingen. Arbeidslivet er preget av raske endringer og behov for økende kompetanse. Disse medlemmer mener at kompetansereformen står sentralt i arbeidet med å styrke voksenopplæringen som en mulighet for alle.

Disse medlemmer viser til at forslaget til endringer i budsjettet fra regjeringen Bondevik II har gitt økt handlingsrom. På utdanningssektoren vil disse medlemmer øke bevilgningen til grunnskolen ytter-

ligere, slik at det blir rom for å øke timetallet i norskundervisningen med en time i uka i 2. klasse til 4. klasse. Disse medlemmer mener at forskning er viktig, og vil øke kapitalen i Fondet for forskning og nyskaping med ytterligere 2 mrd. kroner. Under denne rammen disse medlemmer foreslå en rekke mindre satsinger ved universiteter og høyskoler.

Disse medlemmer støtter at landslinjene skal fortsette med et øremerket tilskudd på 139,2 mill. kroner i statlig tilskudd til disse linjene.

Disse medlemmer foreslår kr 29 576 802 000 til rammeområde 17, som er 486,6 mill. kroner mer enn Regjeringens forslag.

3.2.17.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative opplegg foreslår at ramme 17 settes til 28 751 364 000 kroner.

Disse medlemmer ser på den kristne kulturarv og kristen etikk som grunnleggende verdier i det norske samfunn, og religionsfrihet som en grunnleggende rettighet for den enkelte. Disse medlemmer mener at samfunnet, kirken og staten er best tjent med et skille mellom kirke og stat.

Disse medlemmer legger til grunn at alle kirkesamfunn skal være uavhengig, og selv råde over sin arbeidsform, organisasjon og forkynnelse, forutsatt at dette ikke medfører krenkelser eller overgrep mot medmennesker.

Disse medlemmer legger til grunn at alle kirkesamfunn skal ha egen råderett over egne økonomiske verdier, og at staten overfører direkte til den norske kirke midler som er tilstrekkelig for å sikre tilfredsstillende bemanning, driftsrammer og betryggende vedlikehold. Disse medlemmer legger til grunn at kirkebygg og lignende som har en særskilt historisk/kulturell verdi ut over tilhørigheten til vedkommende kirke sikres forsvarlig vedlikehold og drift med direkte statlige midler.

Utdanning og opplæring er i første rekke et gode for det enkelte menneske. Disse medlemmer ser likevel finansiering og tilrettelegging av utdanning og opplæring som et fellesgode og dermed som et statlig finansieringsansvar. For samfunnet er en viktig offentlig oppgave å skaffe til veie både generell kompetanse og spisskompetanse. Kunnskapskapitalen fra det enkelte individ er grunnlaget for fortsatt vekst og utvikling av hele samfunnet. Utdanningstilbudet må sikre kvalitet og gode læreresultater. Dette må også etterprøves etter objektive kriterier.

Disse medlemmer legger til grunn fri etableringsmulighet for alle typer undervisning innenfor en nasjonal godkjenningsordning, basert på nasjonale og objektive kriterier knyttet til en nasjonal undervisningsstandard. Disse medlemmer legger til grunn at konkurranse gjennom fri etablering vil sikre utvik-

ling av både kvalitet og mangfold i undervisningstilbudet.

Disse medlemmer legger til grunn en økonomisk likebehandling av alle som driver godkjent undervisning basert på en stykkprisordning der statlige penger følger eleven. Fremskrittspartiet legger til grunn at dagens offentlige skoler m.m. omdannes til ansvarlige økonomiske enheter med egne styrer, og understreker at det ikke er noe mål i seg selv å opprettholde offentlig eierskap i slike enheter.

Grunnforskning er et felles gode som er av stor betydning for samfunnet. Disse medlemmer mener det er et offentlig anliggende å sørge for at norsk grunnforskning får gode rammevilkår og at det offentlige må stå for finansieringen. Anvendt forskning har som mål å omforme ny kunnskap og innsikt til økonomiske salgbare produkter. Et tett samarbeid mellom næringsliv og forskningsinstitusjoner er viktig. I hovedsak må bedriftene finansiere slik forskning.

Disse medlemmer legger til grunn at gaver/tilskudd til både grunnforskning og anvendt forskning gis skattefritak og peker på at omfanget av slikt skattefritak er det viktigste incentiv for å sikre økende satsning spesielt på anvendt forskning.

Disse medlemmer viser for øvrig til Fremskrittspartiets merknader i Budsjett-innst. S. nr. 12 (2001-2002).

3.2.17.2.4 Merknader fra komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti har under rammeområde 17 ført opp netto rammesum 32 567 302 000 kroner, som er en økning i forhold til Regjeringens forslag på 3 477 050 000 kroner.

Disse medlemmers utgangspunkt er at Norge er blitt et kunnskapssamfunn. Satsning på utdanning er det viktigste for å gjøre Norge til verdens beste kunnskapsnasjon. Å gi alle en god utdanning er det viktigste vi kan gjøre for å bekjempe klaseskiller og skape mer rettferdighet. En høyt utdannet befolkning er også den beste garantien for å bevare velferdsstaten, fordi det vil kunne skape et næringsliv vi kan leve av etter at oljen tar slutt. Dette forholdet gjør at utdanning er viktigere enn noensinne, og er bakgrunnen for at disse medlemmer øker satsningen på utdanning og forskning.

Disse medlemmer vil peke på at det må skje store endringer og forbedringer i skolen, både når det gjelder de utvendige rammer og på innholdet og kvaliteten. Det handler om å sikre alle barn oppvekstvilkår som gir dem trygghet og utviklingsmuligheter og som setter dem i stand til å utnytte sine evner. Disse medlemmer mener at elevene har krav på skoler som gir dem et godt innklima og muligheter for fleksible læringsformer. Skolen må være krevende og utfordrende og skal være en del av verden omkring. Opplevd kunnskap er kunnskap som sitter, og egen erfaring er det beste møtet med kunnskap. Ensidig

klasseromsundervisning med 30 elever i gruppene gir ikke denne muligheten.

Disse medlemmer mener at det viktigste enkelttiltak for en bedre grunnskole er færre elever pr. lærer. Disse medlemmer vil bruke en halv milliard kroner som skal gå til å redusere elevtallet i klassen, og for å gi den enkelte elev tilpasset opplæring. Dette vil vi sikre ved at hver skole får et lovfestet minste timeantall avhengig av klasse- og elevtall. Disse medlemmer mener at et lovfestet minste timeantall vil medføre at vi reduserer forskjellene mellom elever. I dag er kvaliteten på opplæringen avhengig av hvilken kommune en bor i. En slik reform gjør det mulig å ha færre elever per lærer slik at læreren får mer tid til å tilpasse undervisningen til den enkelte elev.

Disse medlemmer har merket seg at foreldre årlig betaler 210 mill. kroner i egenbetaling i grunnskolen. Så mange som 10 000 barn opplevde forrige skoleår at de ikke kunne være med da klassen dro på tur. Foreldrene hadde ikke råd til å betale. Disse medlemmer mener at skolen skal gi alle elever en god og likeverdig opplæring, og at skolen skal være gratis. Disse medlemmer øker derfor rammetilskuddet til kommunene med 210 mill. kroner. Disse medlemmer vil også forslå å endre Opplæringsloven slik at det ikke lenger skal være tillatt å ta egenbetaling for skolens aktiviteter.

Disse medlemmer mener at ungdomstrinnet i grunnskolen trenger en særlig satsning, og viderefører kampanjen om opprustning av ungdomsskolen. Disse medlemmer mener Regjeringens forslag om et rentefritt lån på 15 mrd. kroner over 8 år til kommunene ikke vil løse problemene. Mange kommuner har ikke økonomi til å ta opp mer lån. Disse medlemmer mener staten må bidra til et nasjonal løft for ungdomstrinnet. Disse medlemmer foreslår å bruke 10 mrd. kroner i løpet av de neste fire årene til opprustning av ungdomstrinnet. Midlene til opprustningen av skolebygg bevilges etter samme modell som ved bevilgningene til 6-årsreformen.

Disse medlemmer mener det må innføres maksimalpris på foreldrebetalingen til skole- og fritidsordningen. Disse medlemmer øker tilskuddet til skolefritidsordningen med 250 mill. kroner. Dette er første steg i en opptrappingsplan som skal strekke seg over 4 år for å etablere maksimal foreldrebetaling i skolefritidsordningen på 760 kroner for langtidstilbud og 380 kroner for korttidstilbud pr. mnd.

Disse medlemmer mener at økning i antall privatskoler vil svekke det offentlige utdanningstilbudet. Enkelt privatskoler kan være et pedagogiske alternativer som ikke konkurrerer med det offentlige skoleverket. Det er imidlertid også etter hvert kommet kommersielle private innslag. Disse medlemmer mener at det ikke skal være en prioritert offentlig oppgave å støtte etablering av private utdanningstilbud.

Disse medlemmer forslår at alle elever i videregående skole skal få et eget stipend øremerket læringsmaterieell. Stipendiet skal dekke utgiftene til læringsma-

teriell for alle elever i videregående skole. Disse medlemmer mener at stipendet skal graderes for å fange opp variasjoner i utgiftene for ulike studieretninger.

Disse medlemmer merker seg at Regjeringen foreslår å avvikle ordningen med øremerket tilskudd til landslinjene. Det er uklart om deler av tilskuddet er foreslått lagt inn i skjønnsmidlene. Disse medlemmer mener det at det må sørges for tilstrekkelig utdanningskapasitet i små og/ eller særlig ressurskrevende fag. Disse medlemmer vil derfor videreføre tilskuddsordningen til landslinjene for 2002.

Disse medlemmer vil peke på at Stortinget har vedtatt en opptrappingsplan av bevilgninger til forskning. Innen 2005 skal Norge ha en forskningsinnsats som minst er på gjennomsnittlig OECD-nivå. Norge bruker ca. 1,7 pst. av bruttonasjonalproduktet til forskning mens gjennomsnittsnivået i OECD-landene er 2,2 pst. For å nå målet må de årlige bevilgningene over statsbudsjettet økes med minst 1 mrd. kroner. Samlet må forskningsinnsatsen økes med over 10 mrd. kroner fram til 2005. Disse medlemmer mener den foreslåtte veksten i forskningsbevilgningene for 2002 er en god start, men at den er ikke tilstrekkelig til å nå målet om minst gjennomsnittlig OECD nivå. Disse medlemmer mener at i tillegg til å øke den offentlige innsatsen må næringslivet øke sine bevilgninger i samme omfang.

Disse medlemmer merker seg at Regjeringen ønsker å erstatte ordningen med stimuleringsstilskudd med en skatteincentivordning. Disse medlemmer vil peke på at tunge næringslivsaktører er kommet med klare signaler om at det er en dårlig ide og avvikle tilskuddsordningen. Disse medlemmer vil derfor opprettholde ordningen med stimuleringsstilskudd med en ramme for 2002 på 400 mill. kroner, i stedet for skatteincentivordningen. Disse medlemmer vil også øke Fondet for forskning og nyskaping med 2 mrd. kroner slik at det i løpet av 2002 skal ha en samlet kapital på 15 mrd. kroner.

Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen foreslår å redusere antall studieplasser. Disse medlemmer viser til St.meld. nr. 27 (2000-2001) Gjør din plikt - krev din rett, hvor det understrekes at kvalitetsløftet for undervisning skal ikke gå ut over forskningsinnsatsen ved institusjonene. Disse medlemmer mener den foreslåtte bevilgningen ikke er tilstrekkelig for å kunne starte opp kvalitetsreformen. Disse medlemmer foreslår å bevilge 160 mill. kroner som tilsvarer reduksjonen i Regjeringens forslag som er en konsekvens av redusert måltall.

Disse medlemmer mener det er viktig å øke innsatsen innenfor forskning- og utdanningstilbud innenfor fagfelt som menneskerettigheter og freds- og konfliktstudier. Disse medlemmer foreslår bevilgninger til Institutt for menneskerettigheter ved Universitetet i Oslo, Senter for fredsutdanning ved Universitetet i Tromsø og Mastergradstudiet i fredsbygging og konflikttransformasjon ved Høyskolen i Oslo.

Disse medlemmer mener velferdstilbudet og de økonomiske vilkårene for studentene gjøres bedre. For mange studenter er det både vanskelig å skaffe seg bolig når de begynner studiet og å klare seg på støttebeløpet de får fra Statens lånekasse for utdanning. Disse medlemmer mener at kostnadsnormen ved studiefinansieringen skal knyttes opp mot grunnbeløpet i folketrygden, tilsvarende 2 G. Dette løftet skal tas i løpet av fireårs perioden. Disse medlemmer øker fra høsten 2002 kostnadsnormen til 85 000 kroner med en stipendandel på 40 pst. Dette er lagt inn i budsjettforslaget.

Disse medlemmer mener utbyggingstakten for studentboliger har vært for lav for å kunne gi studentene et akseptabelt boligtilbud. Disse medlemmer foreslår å øke tilskuddsrammen til studentboliger slik at det neste år kan bygges 1 200 boliger.

3.2.17.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Senterpartiet

Komiteens medlem fra Senterpartiet foreslår at rammeområde 17 bevilges med kr 31 003 572 000.

Dette medlem mener at satsing på utdanning og forskning er blant de mest framtidsrettede investeringer man kan gjøre. Senterpartiet prioriterer utdanning og forskning høyt og ønsker å få til et reelt løft for disse områdene.

Dette medlem synliggjør gjennom budsjettprioriteringene at Senterpartiet satser på utdanning og forskning ved blant annet å styrke grunnfinansieringen til universitet og høyskoler med 50 mill. kroner utover Regjeringens forslag. Senterpartiet vil videreføre FUNN-ordningen. Senterpartiet foreslår å øke bevilgningene med 450 mill. kroner til dette formål.

Dette medlem vil peke på at Regjeringen i tilleggspolisjonen setter stipendandelen til 30 pst. Senterpartiet vil følge opp sine løfter fra stortingsbehandlingen av kvalitetsreform av høyere utdanning om å øke stipendandelen til 40 pst., hvor dagens stipendandel på 30 pst. fortsatt skal være uavhengig av vektall/studiepoeng, mens økningen i stipendandelen med 10 pst. gjøres avhengig av avlagt vektall/studiepoeng. Dette medlem vil øke bevilgningen med 186 mill. kroner for å følge opp dette. Dette medlem går imot forslaget om å avvikle ordningen med inntektsavhengig tilbakebetaling av studielån. Dette medlem vil videreføre dagens ordning med differensiert kostnadsnorm for utenlandsstudenter.

Dette medlem mener det er behov for økt tempo i byggingen av studentboliger, og vil øke bevilgningene med 60 mill. kroner som vil muliggjøre bygging av i overkant av 200 ekstra studentboliger i 2002.

Dette medlem understreker betydningen av landslinjene og foreslår å beholde det øremerkede statstilskuddet til landslinjer for å sikre at landslinjene blir opprettholdt. Videre vil Senterpartiet opprettholde lærlingetilskuddet på dagens nivå for å sikre tilgangen

på lærlingeplasser, og foreslår å øke bevilgningen med 48 mill. kroner til dette.

Dette medlem vil peke på at utlånsordningen av bøker i videregående skole er arbeidskrevende og byråkratisk, og vil endre ordningen til en stipendordning. Bevilgningen på post 62 under kap 223 i regjeringen Stoltenbergs forslag overføres derfor til kap 2410 post 71.

Skolefritidsordninga er et viktig og nødvendig tilbud for mange elever. For å redusere foreldrebetalingen foreslår dette medlem å øke bevilgningen med 60 mill. kroner.

Dette medlem mener det må tas et kraftig løft for å sikre hele landet bredbåndtilknytning. Dette medlem mener det er en god og framtidsetta investering å sikre alle skoler bredbåndtilknytning. I 2002 vil Senterpartiet øke bevilgningen med 500 mill. kroner til dette formålet.

Dette medlem vil videre vise til Senterpartiets prioriteringer i ramme 6. Her understrekes nødvendigheten av gode rammevilkår i kommunene for å finansiere en grunnskole tilpasset hver enkelt elevs forutsetninger.

Dette medlem vil understreke at kap 295 Presteskaperet er styrket med 15 mill. kroner i Senterpartiets budsjett i forhold til regjeringen Stoltenbergs forslag. Denne styrkingen er gjort for å innfri deler av fridagsavtalen som ble inngått i 2001.

Dette medlem viser til Budsjett-innst. S. nr. 12 (2001-2002) for en mer detaljert gjennomgang av Senterpartiets prioriteringer innenfor ramme 17.

3.2.17.2.6 Merknader fra komiteens medlem fra Kystpartiet

Komiteens medlem fra Kystpartiet ønsker å heve bevilgningene til utdannings- og forskningsformål.

Dette medlem ønsker også en ordning som sikrer distriktene og særskilt Nord-Norge god tilgang til helsepersonell. Det har vist seg at nesten alle ordninger som skulle stimulere til bedre dekning av behovet for leger og annet helsepersonell har sviktet i forhold til de målsetninger disse ordninger hadde. Det bør etter dette medlems mening prøves ut en ordning som stimulerer ungdom fra utkantstrøkene til å ta utdanning innen fagområder som det er svak dekning av i utkantkommunene. Dette medlem foreslår at det derfor opprettes en ekstrastipendordning for å stimulere utkantungdom til å velge utdanning innen enkelte helsefag. Dette medlem vil senere foreslå ei prøveordning med ekstrastipend til ungdom fra utkantstrøk som velger særskilt etterspurte yrker, og som forplikter seg til å bosette seg i områder med mangel på yrkesutøvere med spesialutdanning. Det bør også være et vilkår at utdanningen tas så nært målområdet som mulig.

Dette medlem har i flere av sine merknader pekt på behovet for større satsing for å opprettholde bosettingsmønsteret og ønsket om et bedre og mer variert næringsmønster og tjenestetilbud. Dette medlem mener at en i denne sammenheng også må stimulere de kulturelle miljøene som er bygget opp i Nord-Norge. Dette medlem mener det er et nasjonalt ansvar at disse sikres tilfredsstillende vilkår.

Dette medlem er misfornøyd med Regjeringens forslag til bevilgninger til kirkeformål, og viser i den forbindelse til flere signaler om manglende midler til å hjelpe personer som søker kirken med sine problem og sorger, og støtter derfor budsjettforlikets forslag om ekstra bevilgninger til kirkelige formål.

Dette medlem viser til fraksjonsmerknaden i kap. 9.6.

Dette medlem foreslår at rammeområde 17 bevilges med kr 29 253 252 000.

3.2.17.3 Oppsummering av forslagene til rammesummer for rammeområde 17

Tabell 3.34

Forslag til netto rammesum for rammeområde 17 (Utdanning og forskning) (alle tall i 1 000 kr)

Forslag fra	Forslag til netto rammesum	Avvik fra St. prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1 - 4
St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4	29 090 252	-
H, KrF og V	29 229 452	+139 200
Ap	29 576 802	+ 486 550
FrP	28 751 364	- 338 888
SV	32 567 302	+3 477 050
Sp	31 003 572	+1 913 320
KP	29 253 252	+163 000

3.2.18 Rammeområde 18 (Samferdsel), under samferdselskomiteen

3.2.18.1 Sammendrag

Tabell 3.35

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
Utgifter rammeområde 18 (i hele tusen kroner)			
1060	Kystadministrasjon (jf. kap. 4060)	147 000	0
1062	Kystverket (jf. kap. 4062)	0	1 073 480
1064	Havnetjenesten (jf. kap. 4064)	227 300	0
1065	Fyrtjenesten (jf. kap. 4065)	242 330	0
1066	Lostjenesten (jf. kap. 4066)	373 450	0
1067	Trafikksentraler (jf. kap. 4067)	63 400	0
1070	Elektroniske navigasjonshjelpemidler (jf. kap. 4070)	29 100	29 100
1300	Samferdselsdepartementet (jf. kap 4300)	115 200	115 100
1301	Forskning og utvikling mv.	123 100	123 100
1310	Flytransport	412 400	403 400
1311	Tilskudd til regionale flyplasser	107 100	107 100
1313	Luftfartstilsynet (jf. kap 4313)	116 300	116 300
1314	Havarikommisjonen for sivil luftfart	20 200	20 200
1320	Statens vegvesen (jf. kap. 4320)	10 906 400	11 056 400
1330	Særskilte transporttiltak	205 800	180 800
1350	Jernbaneverket (jf. kap. 4350)	4 256 700	4 256 700
1351	Overføringer til NSB BA	1 293 000	1 298 000
1354	Statens jernbanetilsyn	20 900	20 900
1360	Samferdselsberedskap	43 000	43 000
1370	Kjøp av posttjenester	372 000	372 000
1380	Post- og teletilsynet (jf. kap. 4380)	169 300	169 300
2450	Luftfartsverket (jf. kap. 5450, 5491 og 5603)	598 400	598 400
Sum utgifter rammeområde 18		19 842 380	19 983 280
Inntekter rammeområde 18 (i hele tusen kroner)			
4060	Kystadministrasjon (jf. kap. 1060)	55	0
4062	Kystverket (jf. kap. 1062)	0	470 675
4064	Havnetjenesten (jf. kap. 1064)	10	0
4065	Fyrtjenesten (jf. kap. 1065)	73 740	0
4066	Lostjenesten (jf. kap. 1066)	373 470	0
4067	Trafikksentraler (jf. kap. 1067)	23 400	0
4070	Elektroniske navigasjonshjelpemidler (jf. kap. 1070)	3 000	3 000
4300	Samferdselsdepartementet (jf. kap. 1300)	1 800	1 800
4313	Luftfartstilsynet (jf. kap. 1313)	41 000	41 000
4320	Statens vegvesen (jf. kap. 1320)	271 400	271 400
4350	Jernbaneverket (jf. kap. 1350)	469 400	469 400
4380	Post- og teletilsynet (jf. kap. 1380)	159 300	159 300
5450	Luftfartsverket (jf. kap. 2450)	238 400	238 400
5612	Renter av lån til Posten Norge BA	28 000	28 000
5619	Renter av lån til Oslo Lufthavn AS	466 000	466 000
Sum inntekter rammeområde 18		2 148 975	2 148 975
Sum netto rammeområde 18		17 693 405	17 834 305

3.2.18.2 Komiteens merknader

3.2.18.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre støtter Regjeringens økte satsing på samferdsel. Disse medlem-

mer viser til at det er nødvendig å få mer igjen for de midlene som bevilges, og har derfor blant annet foreslått å øke utbyttet fra Statens veivesens produksjonsdel. Disse medlemmer mener dessuten at statlig kjøp av utbyggings og vedlikeholdstjenester innen vei-sektoren skal ut på anbud i løpet av denne stortingspe-

rioden. Det krever at produksjonsdelen i Statens veivesen skilles ut fra den statlige forvaltningen, og organiseres som et aksjeselskap. Disse medlemmer støtter derfor Regjeringens forslag om at produksjonsdelen skal omdannes til aksjeselskap.

Det er nødvendig å redusere byråkratiet innen den statlige veiforvaltningen. Disse medlemmer støtter derfor Regjeringens forslag til restrukturering av veikontorene. Dette vil gi mer penger til utbygging og vedlikehold, og mindre til administrasjon.

Disse medlemmer er positive til Regjeringens økte satsing på kollektivtransport. Det er viktig at ungdommen stimuleres til å reise kollektivt, og det er derfor positivt at Regjeringen øker bevilgningen til ungdomskort og studentrabatt. Kollektivtransport spiller en særlig rolle i de tette befolkede områdene, der den bidrar til bedre framkommelighet og reduserte miljøproblem. Disse medlemmer er derfor tilfreds med at regjeringen gjennom forslaget om økte bevilgninger til kollektivtransport, starter en opptrapping av innsatsen for kollektivtransport i de største byene.

Disse medlemmer mener ekspressbussene er et viktig kollektivtilbud for lengre reiser, og foreslår å opprettholde kompensasjonsordningen for dieselavgift med en bevilgning på 25 mill. kroner.

Disse medlemmer foreslår at rammeområde 18 bevilges med 17 759 305 000 kroner, som er 75 000 000 lavere enn beløp som følger av Regjeringens forslag.

3.2.18.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil satse på framkommelighet, sikkerhet og miljø innenfor transportsektoren, og legger til grunn regjeringen Stoltenbergs Nasjonal Transportplan 2002-2011, samt Stortingets behandling av denne.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Stoltenberg i sitt forslag til statsbudsjett har lagt opp til en betydelig økning i satsingen på transportsektoren. Dette budsjettet la opp til en økning på om lag 1,3 mrd. kroner på denne sektoren, fordelt med ca. 650 mill. kroner til vegformål og 650 mill. kroner til jernbaneformål.

Disse medlemmer er tilfreds med at det i budsjettet er tatt et langt skritt mot å nå de økonomiske rammene som er nødvendig for at transportsektoren skal nå de rammene som Arbeiderpartiet har lagt til grunn i behandlingen av transportplanen. Disse medlemmer vil imidlertid understreke at det er nødvendig med ytterligere økninger på samferdselsbudsjettet de kommende år for å nå disse rammene fullt ut.

Disse medlemmer er tilfreds med at regjeringen Stoltenberg la opp til en økt satsing på drift og vedlikehold på vegsektoren. Det er et stort etterslep på vedlikeholdssiden på riksvegnettet, og regjeringen Stoltenberg har med sine budsjettforslag de to siste år tatt tak i disse utfordringene. Samtidig har disse medlemmer merket seg at det legges opp til oppstart av flere

nye vegprosjekter i 2002. Disse medlemmer er fornøyd med at regjeringen Stoltenberg har foreslått en omorganisering av Statens Vegvesen som vil gi mer effektiv drift og dermed mer veg for pengene, samtidig som nærheten til brukeren øker.

Videre er disse medlemmer opptatt av å øke sikkerheten og framkommeligheten til sjøs, og viser til den betydelige opptrapping som har skjedd på dette området de siste årene som følge av regjeringen Jaglands havneplan fra 1997 (St.meld. nr. 46 (1996-1997)). Disse medlemmer viser til at denne opptrappingen fortsetter i regjeringen Stoltenbergs budsjettforslag, og er tilfreds med at 25 pst. av planrammen for Nasjonal Transportplan er oppnådd for 2002 med dette budsjettforslaget.

På jernbanesiden vil disse medlemmer understreke den betydelige økningen som ligger i overføringene til jernbaneformål, som til sammen er på 13,6 pst. Særlig den økte satsingen på Jernbaneverkets investeringer er viktig for å sikre de betydelige utbygginger på linjenettet som ligger i Nasjonal Transportplan 2002-2011.

Disse medlemmer er bekymret for den situasjonen luftfarten har vært i i den senere tid, og har merket seg at både de norske flyselskapene og Luftfartsverket har signalisert at den økonomiske situasjonen er anstrengt. Samtidig har disse medlemmer forståelse for at det i dagens situasjon ikke er mulig å ha full oversikt over eventuelle nødvendige tiltak for å bedre Luftfartsverkets situasjon. Disse medlemmer ber Regjeringen nøye følge utviklingen i Luftfartsverket, med sikte på å komme tilbake til Stortinget med eventuelle tiltak for å styrke Luftfartsverkets økonomi, om dette skulle vise seg å være nødvendig.

Disse medlemmer har merket seg at regjeringen Bondevik II i St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002) har lagt opp til en videreføring av om lag det samme nivået som regjeringen Stoltenberg på samferdselssiden. Disse medlemmer har videre merket seg at de betydelige økonomiske løft som regjeringens partiene har varslet for samferdselen i Sem-erklæringen ikke følges opp i Regjeringens opplegg for statsbudsjettet for 2002.

Disse medlemmer er imidlertid bekymret for den innretning Regjeringen varsler at den vil gi omorganiseringen av Statens Vegvesens produksjonsdel og Kystverkets produksjonsdel. Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen går inn for full konkurranseeksponering av disse virksomhetene, og for at Statens Vegvesens produksjonsenhet gjøres om til aksjeselskap. Disse medlemmer er opptatt av at disse enhetene også skal ivareta strategiske funksjoner, og vil komme tilbake til disse spørsmålene når organiseringen av disse etatene legges fram for Stortinget.

Disse medlemmer vil peke på at terroraksjonen 11. september ble en katalysator for en allerede påbegynt vanskelig situasjon i luftfartsbransjen. Mange flyselskap har hatt dårlige resultater de siste årene, og flytrafikken har stagnert. Dette har også gjort at

Luftfartsverket har hatt en anstrengt økonomi i den senere tid.

Etter 11. september har imidlertid situasjonen blitt adskillig verre for bransjen over hele verden. Mange selskaper har hatt store problemer, og noen har gått konkurs. I Norge har både SAS og Braathens ASA varslet om nedbemanninger og rutereduksjoner. Sterke reduksjoner i avgangene gjør at Luftfartsverket mister betydelige inntekter.

Disse medlemmer vil peke på at regjeringen Stoltenberg i sitt budsjettforslag fjernet statens overskuddskrav til Luftfartsverket i 2002. Regjeringen Bondevik II understreker usikkerheten i St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002), og konkluderer med at:

"Effekten på Luftfartsverkets inntekter er svært usikker og vanskelig å anslå. Samferdselsdepartementet har derfor ikke nå et godt nok grunnlag for å foreslå en revisjon av Luftfartsverkets driftsbudsjett."

Disse medlemmer mener at dette ikke er tilstrekkelig, og ønsker så raskt som mulig en vurdering av Luftfartsverkets økonomi og mulige tiltak.

Disse medlemmer viser til forslag under kap. 8 i denne innstilling.

Disse medlemmer viser til at forslaget til endringer i budsjettet fra regjeringen Bondevik II har gitt økt handlefrihet. Disse medlemmer har derfor funnet rom for å øke innsatsen på samferdselssektoren med til sammen 200 mill. kroner. På ramme 18 skal 45 mill. kroner brukes til å ruste opp T-banen i Oslo, 5 mill. kroner til å planlegge bybane i Bergen, samt til sammen 10 mill. kroner til å styrke kollektivinfrastrukturen i Stavanger og Trondheim. Disse medlemmer vil i tillegg gi NSB 5 mill. kroner til en ungdomsrabatt i kollektivtrafikken. Disse medlemmer mener at det også er prioritert å bevilge mer til veier, blant annet for å styrke trafikkikkerheten. Disse medlemmer vil derfor bevilge ytterligere 125 mill. kroner til investeringer i riksveier. De prioriterte prosjektene er E18 i Agder (30 mill. kroner), E6/E18 i Østfold (40 mill. kroner), internveien i Berg på Senja (10 mill. kroner), motorvegbrua i Drammen (5 mill. kroner), innfartsveien til Kragerø (5 mill. kroner), E6 i Steinkjer (10 mill. kroner), Stigedal i Sogn og Fjordane (15 mill. kroner). Av den økte riksvegbevilgningen vil disse medlemmer bruke 10 mill. kroner til rassikring.

Disse medlemmer vil øke utbytte fra Statens Vegvesens produksjon med 50 mill. kroner, og viser til brev fra Finansdepartementet 17. november med svar på Arbeiderpartiets spørsmål nr. 68, der departementet skriver at:

"Det er imidlertid grunn til å tro at en økning av utbyttet med 50 mill. kroner i 2002 kan gjennomføres uten at effektiviteten må økes eller prisene settes opp."

Disse medlemmer foreslår kr 17 883 305 000 til rammeområde 18 som er 49 mill. kroner mer enn Regjeringens forslag.

3.2.18.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative opplegg foreslår at ramme 18 settes til 19 055 905 000 kroner.

Disse medlemmer erkjenner at et godt utbygd samferdselstilbud er en av de viktigste faktorene for at samfunnet skal kunne fungere. Uten et godt utbygd infrastrukturnett vil det være umulig for bedrifter og enkeltpersoner å etablere seg og bo rundt omkring i landet.

Samferdselsnettet må sees i helhet, der bil-, bane-, båt- og lufttransport utfyller hverandre. I et land som Norge med lange avstander og spredt bosetting, vil et godt utbygd veinett med høy standard være avgjørende for at næringsliv skal kunne fungere på en effektiv måte. Derfor ønsker disse medlemmer å prioritere investeringer og vedlikehold av veinettet høyest. Disse medlemmer ser på mulighetene som det enkelte individ har til bruk av bil, både til arbeidsformål og rekreasjon, som positivt, og noe som bedrer den enkeltes livskvalitet. I konkurranse med jernbane har bilen overlegne konkurransefortrinn, der kan her nevnes hurtighet, fleksibilitet og ikke minst økonomi. Selv om det er kostbart å fly, gjør de lange avstandene i Norge fly til en nødvendighet. Det må derfor legges til rette for konkurranse slik at flyprisene kan reduseres. Norge har en lang kyst med mange og lange fjorder, derfor vil bruk av båt for å frakte både mennesker og varer være en effektiv løsning.

Norge som et land med lange avstander og spredt bebyggelse burde, for å utligne ulempene med å ligge langt fra markedene, ha et bedre utbygd veinett enn andre land. Dessverre er det motsatte tilfelle. Norge ligger langt etter de fleste europeiske land. Bevilgningene til veiformål har gjennom flere år gått reelt ned, samtidig har trafikkveksten vært sterk, og ulykkesfrekvensen negativ. For disse medlemmer er det en klar sammenheng mellom økt trafikk og flere ulykker på den ene siden, og mindre penger til veiformål på den andre siden. Disse medlemmer ønsker derfor å forsere utbyggingen av veinettet i Norge samt forbedre vedlikeholdet. Dette vil føre til færre ulykker og et mer lønnsomt næringsliv. Spesielt vil dette virke positivt for næringsliv og befolkning i distrikt Norge. Disse medlemmer er bekymret over at en stadig større del av investeringsmidlene innen veisektoren bompengefinansieres. Den stadig økende bruk av bompenger, som i realiteten er en ekstra avgift for bilisten, går disse medlemmer på det sterkeste mot.

Jernbane kan være en effektiv løsning i områder med stor befolkningstetthet og begrenset tilgang på areal. Disse medlemmer konstaterer at det er få slike områder i Norge og ønsker i langt større utstrekning å satse på bygging og vedlikehold av veinettet, fremfor investeringer i jernbanenettet og kjøp av tjenester fra NSB. Disse medlemmer ser det som et paradoks at busselskaper nektes å starte med lønnsomme ruter

som går parallelt med jernbanen for å tvinge passasjerene til å reise med tog. På strekninger der buss ønsker å kjøre uten tilskudd, bør dette tillates, og hvis passasjerene velger buss foran tog burde stasjonene nedlegges. Buss gir etter disse medlemmers syn en langt mer fleksibel ruteløsning for passasjerene til en langt lavere pris.

Disse medlemmer ser det nødvendigvis ikke som en statlig oppgave å eie lufthavner, og vil derfor søke å begrense det statlige engasjement i de sivile lufthavner. Driften av flyplasser i Norge skal i utgangspunktet være selvfinansiert. Luftfartsverket som driver de fleste flyplassene pålegger flyselskapene forskjellige typer brukeravgifter for å finansiere driften. Disse avgiftene er blant de høyeste i verden. For å redusere disse brukeravgiftene ønsker disse medlemmer å innføre større grad av konkurranse for drift av flyplasser.

Norge er et langstrakt land med mange og lange fjorder. Båt som transportmiddel er derfor en viktig del av norsk samferdsel. Disse medlemmer ønsker å sikre sjøtransport gode betingelser, som blant annet å fjerne drivstoffavgiftene som er blitt påført skipstrafikken. Disse medlemmer vil fortsette å kjempe for at Norge skal ha et skattesystem som legger til rette for at redere kan ansette norske sjøfolk, blant annet gjennom skatterefusjonsordningen. Fremskrittspartiet setter sikkerhet på sjøen høyt. Derfor foreslås det økte bevilgninger til ferleder. Ferjedrift er en naturlig del av det offentlige veinettet og er følgelig et offentlig ansvar, men private ferjeselskaper bør stå for selve driften etter anbudsprinsippet.

For Fremskrittspartiet er konkurranse et middel for å få et best mulig produkt ut av minst mulig penger. Konkurranse egner seg meget godt innenfor området samferdsel. Derfor ønsker disse medlemmer å bruke konkurranse i størst mulig utstrekning. Disse medlemmer mener kollektive transporttilbud skal utføres av private bedrifter etter markedsøkonomiske prinsipper, med reelle priser og med sunn konkurranse mellom transportselskapene. Der det ut fra samfunnsmessige årsaker er viktig å opprettholde markedsulønnsomme ruter, skal disse alltid legges ut på anbud. Disse medlemmer ønsker å omorganisere Statens vegvesen slik at alle investeringer og alt vedlikehold konkurranseeksponeres.

Disse medlemmer ønsker å oppheve togmonopolet slik at det åpnes for fri konkurranse på jernbanelinjet.

Disse medlemmer viser for øvrig til Fremskrittspartiets merknader i Budsjett-innst. S. nr. 13 (2001-2002).

3.2.18.2.4 Merknader fra komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti har under rammeområde 18 ført opp netto rammesum 18 403 605 000 kroner, som er en

økning i forhold til Regjeringens forslag på 569 300 000 kroner.

Disse medlemmer vil ha en samferdselspolitikk som bidrar til å skape en mer miljøvennlig utvikling. Miljøproblemer som helseskadelig luftforurensning, inngrep i sårbar og verneverdig natur, og utslipp av farlige klimagasser kan ikke løses uten en omlegging av samferdselspolitikken i en mer miljøvennlig retning.

En omlegging av samferdselspolitikken i en miljøvennlig retning krever prioritering av de mest miljøvennlige transportformene. Dette betyr økt satsing på jernbane- og sjøtransport framfor vei- og flytrafikk.

Hva som vil være den mest miljøvennlige transportformen avhenger av hvor i landet man befinner seg. I tettbygde strøk er mulighetene for et godt utbygd kollektivtilbud langt bedre enn i distriktene. God kommunikasjon er en forutsetning for levende distrikter, og samferdselspolitikken er derfor en viktig del av distriktspolitikken. Sosialistisk Venstrepartis alternative samferdselsbudsjett er derfor en satsing på miljø- og distriktspolitikk.

Disse medlemmer skal møte miljøutfordringene gjennom en storstilt satsing på kollektivtrafikken, og prioriterer derfor å sette av midler til en rekke tiltak som vil styrke kollektivtrafikken, både når det gjelder buss, t-bane og jernbane.

Disse medlemmer vil prioritere følgende tiltak for kollektivtransporten:

- Økte overføringer til drift av kollektivtransport-selskapene.
- Økte overføringer til gang og sykkelvei.
- Økte overføringer til utbedringer av Vestfoldbanen.
- Midler til oppstart av nytt dobbeltspor mellom Oslo og Ski, nytt spor på Jærbanen mellom Sandnes og Stavanger, samt oppstart av bygging av jernbanetunnel gjennom Gjevingåsen sør for Stjørdal og Mossetunnel.
- Midler til nytt vognmateriell til Oslo Sporveier, og planlegging av bybane i Bergen.
- Videreføring av kompensjonsordningen for ekspressbuss.

Disse medlemmer foreslår å kutte bevilgninger til nye veiprosjekter som vil øke luftforurensningen i byene, eller komme i konflikt med hensynet til det biologiske mangfoldet eller verdifull dyrket matjord. Veinvesteringer som er redusert eller kuttet er blant annet ny E6 ved Melhus som vil gå inn i et vernet vassdrag, og E39 Hop-Fjøsanger som vil øke luftforurensningen i Bergen og komme i konflikt med en bybane. Disse medlemmer har også redusert bevilgningene til ny E18 gjennom Vestfold, og ønsker å investere i utbedringer av Vestfoldbanen og bygging av Eidangertunnelen i stedet.

Disse medlemmer øker overføringene til rassikring og utbedring av veier i distriktene kraftig. Sosia-

listisk Venstreparti øker rammen for rassikring med 130 mill. Det er en nær dobling av innsatsen i forhold til regjeringens forslag. Rassikringstiltak er en svært viktig del av samferdselsinvesteringene i distrikts-Norge, hvor sikkerheten til befolkningen og fremkommeligheten for transporten til næringslivet er sterkt berørt av rasfarlige veistreknings.

Disse medlemmer vil opprettholde bevilgningen til kompensasjon for autodieselavgift for ekspressbussar med 50 mill. kroner, som i 2001. Ekspressbussene har stor betydning for kollektivtilbudet i distriktene, og en avvikling av kompensasjonen vil få svært negative virkningar for rutetilbudet.

Disse medlemmer er urolige over den politikk Regjeringen synes å ville legge til grunn når det gjelder omorganiseringen av Statens Vegvesens produksjonsdel og Kystverkets produksjonsdel. Samarbeidsregjeringen varsler full konkurranseeksponering av disse virksomhetene, og å omgjøre States Vegvesens produksjonsenhet til et aksjeselskap. Disse medlemmene viser til Sosialistisk Venstrepartis prinsipielle standpunkt i Norsk Transportplan, der disse medlemmer foreslår å omorganisere samferdslestaten i fylkene ved at vegkontorene eller deler av vegkontorenes virke underlegges fylkeskommunenes samferdslestat. Disse medlemmer vil komme tilbake til disse spørsmålene når organiseringen av disse etatene legges frem for Stortinget.

Disse medlemmer vil understreke at Luftfartsverket har en vanskelig økonomisk situasjon. Mange selskaper har hatt, og har, store problemer, og terroraksjonen i USA førte til at vanskene ble forverret. Flere flyselskaper varsler nedbemanning og reduksjoner i antall flyginger, noe som ytterligere vil forverre Luftfartsverkets økonomi.

Disse medlemmer støtter regjeringen Stoltenbergs budsjettforslag om å fjerne statens overskuddskrav til Luftfartsverket i 2002. Disse medlemmer vil peke på at dette kanskje ikke er nok til å bedre situasjonen, og viser til forslag et annet sted i innstillingen om å be Regjeringen gi en vurdering av Luftfartsverkets økonomi og mulige tiltak for å bedre denne.

Disse medlemmer vil peke på at kostnadene med fly for befolkningen i Nord-Norge er spesielt høyt. Det representerer en avstandsulempe som Sosialistisk Venstreparti mener må reduseres. I statsbudsjettet fremmer Sosialistisk Venstreparti et forslag om å utrede muligheten for å legge stamrutenettet i Nord-Norge, og mellom Nord- og Sør-Norge til offentlig kjøp, samt ved neste anbudsperiode for kjøp av flyrutetjenester på det regionale rutenettet, redusere flyprisene med 30 pst.

3.2.18.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Senterpartiet

Medlemmet i komiteen frå Senterpartiet foreslår at rammeområde 18 blir løyvd med kr 18 743 305 000.

Denne medlemmen meiner at satsing på samferdsel er ein viktig føresetnad for busetjing, næringsutvikling og ressursutnytting både i distrikta og i byane. Denne medlemmen ser utbygging av samferdselstilbodet som eit viktig verkemiddel til å ta heile landet i bruk.

Denne medlemmen ser det som eit offentleg ansvar å sørge for at alle delar av landet har eit godt og moderne kommunikasjonsstilbod. Dette krev ein variert og differensiert politikk på samferdselsområdet. I distrikta må spesielt standardheving og utbygging av vegnettet og farleder og hamneutbygging prioriterast, og i byar og bynære område må kollektivtiltak, herunder jernbane, prioriterast for å kunne løyse trafikk- og miljøproblem.

Denne medlemmen vil vise til at mykje av råvareressursane er i distrikta og ein stor del av verdiskapinga i Noreg skjer nettopp i distrikta. For å utløse det store verdiskapingspotensialet som distrikta representerer vil utbygging av det sekundære riksvegnettet vere avgjerande. Denne medlemmen viser til at det i dag er mellom 2 000 og 3 000 som står utan arbeid i anleggsbransjen. Samtidig er det eit skrikande behov for å få gjort noko med vegstandarden, og mange prosjekt står klar til å bli realiserte. Denne medlem vil foreslå å auke løyvingane til vegsektoren med 680 mill. kroner ut over regjeringa Stoltenberg sitt budsjettforslag. Utbetring av flaskehalsar, trafikktryggleik, rassikring og gang- og sykkelvegar vil bli prioriterte. Den ledige kapasiteten innan anleggsektoren er stort utanfor dei mest sentrale områdene i landet. Bruk av samferdselsinvesteringar i distrikta vil ikkje skape same press i økonomien som i byområda.

Denne medlemmen vil vidare peike på at store delar av eksportretta næringsliv er plassert i Distrikts-Noreg og dette næringslivet er avhengig av gode kommunikasjonar. Denne medlemmen viser til at mange lokalsamfunn rundt om i distrikta er avhengige av gode ferjetilbod. Det bør difor vere ei målsetjing at riksvegferjene skal vere gratis slik det er i Finland og Sverige. Denne medlemmen vil fjerne ferjetakstane på riksvegsamband i løpet av fem år. I budsjettet for 2002 foreslår denne medlemmen å auke løyvinga med 220 mill. kroner for at ferjetakstane på riksvegsamband kan reduserast med 20 pst.

Denne medlemmen meiner at det må bli lagt auka vekt på sjøtransport i transportpolitikken. Denne medlemmen vil spesielt peike på at tryggleiken langs kysten må få auka merksemd. Vedlikehald av sjøvegen, mellom anna hamner, farleder, fyr- og merketeneasta må styrkjast. I budsjettet for 2002 vil denne medlemmen foreslå å auke løyvinga til hamner og farleder med 25 mill. kroner.

Denne medlemmen vil oppretthalde løyvinga til kompensasjon for autodieselavgift for ekspressbussar på 50 mill. kroner som i 2001. Ekspressbussane har stor betydning for kollektivtilbodet i Distrikts-Norge, og viser til at og denne medlemmen ser kompens-

sjonen for autodieselavgift som ei godtgjersle for ei viktig offentlig teneste. Å avvikle denne kompensasjonen kan få svært negative konsekvenser for rutetilbudet for folk i heile landet.

Denne medlemmen vil auke den fylkeskommunale rammeoverføringa med 100 mill. kroner for å styrkje kollektivtilbudet over heile landet.

Denne medlemmen viser til at flybillettane på kortbanenettet er svært høge. Denne medlemmen vil auke løyvinga til statleg kjøp av flyteneste med 100 mill. kroner for å redusere prisane på flybillettar på kortbanenettet.

3.2.18.2.6 Merknader fra komiteens medlem fra Kystpartiet

Komiteens medlem fra Kystpartiet mener at det til tross for fiskerinæringens store betydning for nasjonaløkonomien ikke bevilges midler som står i forhold til denne betydningen. Fiskerinæringen er, utenom oljeindustrien, den største eksportnæringen. Det satses for lite på å tilfredsstille kravene til nødvendig infrastruktur som f.eks. havner og farleder. Dette medlem mener også at det ikke gis et tilstrekkelig tilbud om redningshjelp for næringene som er avhengig av operere på havet og under værforhold som kan være særlig tøffe. Dette medlem mener derfor at bevilgningene til redningstjenestene bør heves. Redningsselskapet er et av de viktigste elementene i redningstjenesten til sjøs, og den økonomiske evnen til Redningsselskapet er helt avgjørende for å opprettholde og helst utvikle redningstjenestetilbudet til kystnæringene og brukerne av kystfarvannene.

Dette medlem mener det er bedre å investere i infrastruktur her i landet enn å plassere overskudd i utlandet, i alle fall slik verdensøkonomien er nå. Dette medlem mener derfor det er rom for betydelige økninger av løyvingene til riksveg- og fylkesvegformål.

Dette medlem mener at neglisjeringen transportsektoren er en av de største ulempene det norske samfunnet har i forhold til våre konkurrentland. Dette gjelder spesielt sjøtransportnæringen og fiskerinæringen. Det satses for lite på å tilfredsstille kravene til nødvendig infrastruktur som f.eks. havner og farleder. Dette medlem mener derfor det er rom for betydelige økninger av løyvingene til havner og farleder og til veisektoren.

Dette medlem har flere ganger pekt på særskilte farleder som har vært under utredning i mange år uten at disse er fulgt opp i praksis. Dette medlem viser til at det i forbindelse med revidert budsjett for 2000 ble omtalt initiativet til tidligere stortingsrepresentant Harald Warholms vedrørende bedre oppmerking av tverrforbindelsen mellom ytre og indre hovedled sørvest av Vega. Dette medlem viser til at det er nå foretatt nye beregninger av kostnadene og tekniske løsninger, og det er lagt nye planer for å bedre oppmerkingen langs denne strekningen fra Kystdirektoratet. Kostnadene beløper seg til om lag 5 mill. kroner.

Dette medlem mener dette er en rimelig livsforsikring for de sjøfarende.

Dette medlem har også gjennom sitt forslag til rammeforslag gitt rom for en bevilgning til en konsekvensutredning samt anleggsstartbevilgning vedrørende Stadttunnelen.

Dette medlems rammeforslag gir også rom for en bevilgning til oppstart av arbeidet med en tunnel til øya Hydra ved Flekkefjord.

Samtidig foreslår dette medlem at det bevilges 3 mill. kroner til utredning av en småbåtkanal over Listalandet ved Spangereid og en tilsvarende kanal ved Sigersvold fra Listafjorden over Farsundhalvøya.

Dette medlem mener at Hydra bør få fastlandsforbindelse som vil sikre bosetningen langs kysten. I løpet av få år vil prosjektet gå i pluss ved at statens ferjeutgifter vil falle bort.

Dette medlem mener også at sikkerheten langs kysten vil bedres betydelig ved at nevnte småbåtkanaler bygges. Havstykkene det her er snakk om kan også sommerstid være svært tøffe. Også sett opp mot den sterke økningen i lystbåtbruken i Norge kan slike investeringer være samfunnsgavnlige.

Dette medlem mener også at det ikke gis et tilstrekkelig tilbud om redningshjelp for næringene som er avhengig av operere på havet og under værforhold som kan være særlig tøffe. Dette medlem mener derfor at bevilgningene til redningstjenestene bør heves. Redningsselskapet er et av de viktigste elementene i redningstjenesten til sjøs, og den økonomiske evnen til Redningsselskapet er helt avgjørende for å opprettholde og helst utvikle redningstjenestetilbudet til kystnæringene og brukerne av kystfarvannene.

Dette medlem har tidligere fremhevet betydningen av tilfredsstillende navigasjonshjelpemidler, og mener at situasjonen tilsier at man må få avklart situasjonen til Loran C-stasjonen i Bø. Dette medlem viser til at komiteen har behandlet denne saken i Revidert nasjonalbudsjett for 1999 og i revidert nasjonalbudsjett for 2000. Flertallet i komiteen har ved begge anledningene gått inn for å sikre en varig løsning for dette midlertidige kontrollsenet for Loran C i Bø. Komiteen uttalte:

"Flertallet i komiteen formoder at denne utredningen blir lagt fram i forbindelse med statsbudsjettet for 2001."

Dette medlem mener at rassikringen av veiene må tilføres flere ressurser, og foreslår at bevilgningene under kap. 1320 post 30 økes.

Dette medlem mener at utbyggingen av Lofast ikke kan utsettes lenger. Ferskfiskindustrien har lenge etterlyst en tilfredsstillende veistandard på E6 i Nordland.

Dette medlem viser til fraksjonsmerknaden i kap. 9.6.

Dette medlem foreslår at rammeområde 18 bevilges med kr 17 966 305 000.

3.2.18.3 Oppsummering av forslagene til rammesummer for rammeområde 18

Tabell 3.36

Forslag til netto rammesum for rammeområde 18 (Samferdsel) (alle tall i 1 000 kr)

Forslag fra	Forslag til netto rammesum	Avvik fra St. prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1 - 4
St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4	17 834 305	
H, KrF og V	17 759 305	- 75 000
Ap	17 883 305	- 1 000
FrP	19 055 905	+1 221 600
SV	18 403 605	+ 569 300
Sp	18 743 305	+ 909 000
KP	17 966 305	+ 132 000

3.2.19 Rammeområde 19 (Rammetilskudd til kommunesektoren), under finanskomiteen

3.2.19.1 Sammendrag

Tabell 3.37

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
Utgifter rammeområde 19 (i hele tusen kroner)			
571	Rammetilskudd til kommuner (jf. kap.3571)	38 085 000	38 112 700
572	Rammetilskudd til fylkeskommuner (jf. kap. 3572)	14 104 000	14 234 000
573	Kompensasjon til fylkeskommuner ved statens overtakelse av ansvaret for spesialisthelsetjenesten	18 704 600	18 704 600
Sum utgifter rammeområde 19		70 893 600	71 051 300
Sum inntekter rammeområde 19		0	0
Sum netto rammeområde 19		70 893 600	71 051 300

3.2.19.2 Komiteens merknader

3.2.19.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil vise til at Regjeringen foreslår en reell økning i de samlede inntektene til kommunene

Disse medlemmer vil videre vise til forslaget om å holde kontantstøtten utenfor inntektsberegningen for sosialklientene. Kommunene tilføres i denne sammenheng 70 mill. kroner for å ivareta kommunenes økte kostnader til sosialhjelp. Videre vil disse medlemmer vise til at rammeoverføringene til kommunene styrkes med 100 mill. kroner for å kompensere for økt timetall i grunnskolen.

Kommunal- og regionaldepartementet har mottatt brev av 10. september og 20. september fra Kommunenes Sentralforbund (KS) om økte pensjonsutgifter for kommunesektoren både i 2001 og 2002, anslått til henholdsvis 3 og 3,5 mrd. kroner. Disse medlemmer vil vise til at Regjeringen varsler at den vil komme til

bake til denne problemstillingen i Revidert nasjonalbudsjett 2002.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Stoltenberg overførte ansvaret for landslinjene i den vide-regående skolen til fylkeskommunene uten generelt å kompensere for dette. Disse medlemmer vil opprettholde landslinjene og redusere overføringene til fylkeskommunene tilsvarende. I forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett vil disse medlemmer be Regjeringen vurdere å kompensere fylkeskommunene.

Disse medlemmer viser til at de endringene som er foreslått i skatteopplegget gir reduserte skatteinntekter til kommunesektoren på anslagsvis 18 mill. kroner. Rammetilskuddet foreslås økt tilsvarende.

Disse medlemmer foreslår at rammeområde 19 bevilges med 70 930 100 000 kroner, som er 121 200 000 lavere enn det beløp som følger av Regjeringens forslag.

3.2.19.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra

Arbeiderpartiet

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til forslaget til statsbudsjett fra regjeringen Stoltenberg. Etter at regjeringen Bondevik II la fram sitt forslag til endringer i budsjettet, har disse medlemmer gjort noen endringer i Arbeiderpartiets opplegg. Arbeiderpartiet foreslår noen endringer i skatteopplegget som vil gi reduserte inntekter i kommunesektoren, som blir kompensert fullt ut. I tillegg vil disse medlemmer bevilge mer til barnevern, skolehelsetjeneste og norskundervisning i kommunene, og mer til en ungdomsrabatt i kollektivtransporten i fylkeskommunene. 75 mill. kroner tas ut av rammetilskuddet og omgjøres til et øremerket turnustilskudd og et øremerket tilskudd til landslinjer i videregående skole. Til sammen vil disse medlemmer bevilge kr 71 375 600 000 til rammeområde 19.

3.2.19.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjettopplegg foreslår at ramme 19 settes til 67 648 691 000 kroner.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiets har som mål å overføre finansieringsansvaret for primær oppgavene skole, helse og omsorg til staten gjennom stykkprisfinansiering. Dette vil endre overføringene fra staten til kommunene og sørge for en jevnere standard på primær oppgavene i alle landets kommuner, uavhengig av kommunens økonomi og lokale politiske prioriteringer, og vil skjerme primær oppgavene mot svingninger i kommunens inntekter. Disse medlemmer vil peke på at inntektssystemet bygger på prinsipper som vi er uenige i, men at disse medlemmer legger dagens system til grunn.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiets opplegg innebærer en reduksjon i innbyggertilskuddet til kommunene på 1,1 mrd. kroner. Dette kuttet fordeles på alle landets kommuner, og må sees i sammenheng med effekten av Fremskrittspartiets samlede opplegg som vil bety redusert prisstigning og lavere lønnskostnader for kommunene.

Nord-Norge-tilskuddet har sin bakgrunn i en distriktpolitisk målsetting om at kommunene i Nord-Norge skal kunne gi sine innbyggere et bedre kommunalt tilbud enn kommunene i resten av landet. Dette er Fremskrittspartiet uenig i, og mener tvert imot at tilbudet av de viktigste kommunale tjenestene bør være tilnærmet likt over hele landet. Som ledd i en nedtrapping av dette tilskuddet, vil Fremskrittspartiet redusere Nord-Norge-tilskuddet til kommunene med 300 000 000 kroner.

Skjønntilskuddet inneholder to elementer. Ordinært skjønntilskudd som fordeles av departementet til

kommuner og fylkeskommuner etter skjønn, og ekstraordinært skjønntilskudd som er en kompensasjon til de kommuner og fylkeskommuner som tapte på omleggingen av inntektssystemet i 1997, og som ikke har fått dette tapet dekket gjennom regionaltilskuddet. Denne kompensasjonen finansieres over kommunerammen og belastes de kommunene som har fått for små overføringer gjennom mange år. Kommunene har nå hatt 5 år på seg til å tilpasse seg den nye økonomiske virkeligheten, og det er da rimelig at denne kompensasjonsordningen trappes kraftigere ned enn det legges opp til i statsbudsjettet.

Fremskrittspartiet vil redusere det ekstraordinære skjønntilskuddet til kommunene med 600 000 000 kroner, og det ordinære skjønntilskuddet med 400 000 000 kroner.

Regionaltilskuddet er sammen med basistillegget i innbyggertilskuddet med på å sementere kommunestrukturen i Norge. Disse tilskuddene fordeles på en slik måte at sammenslåinger av små kommuner vil gi betydelig reduserte overføringer fra staten, og på den måten bli ulønnsomme for kommunene. Disse medlemmer mener at kommunesammenslåinger bør skje ved frivillighet, men overføringene fra staten må ikke være innrettet slik at kommuner som ønsker å slå seg samme oppfatter det slik at de blir straffet økonomisk. Regionaltilskuddet til kommunene bør derfor reduseres med 200 000 000 kroner.

Disse medlemmer vil peke på de store byenes spesielle problemer, og mener at de bør tillegges stor vekt. Hovedstadstilskuddet bør derfor endres til et storbytilskudd og økes med 347 391 000 kroner, til 500 000 000 kroner som fordeles skjønnsmessig mellom de store byene.

Disse medlemmer foreslår kutt i innbyggertilskuddet for fylkeskommunene på 800 000 000 kroner, Nord-Norge-tilskuddet 150 000 000 og skjønntilskuddet 200 000 000 kroner. Til sammen 1 150 000 000 kroner. At Regjeringen følger opp Stortingets vedtak om at en større del av kommunenes inntekter skal komme som skatteinntekter er positivt, og vil få Fremskrittspartiets støtte. Målet er en andel på 50 pst. innen 2006, men disse medlemmer mener at ambisjonsnivået er for lavt, og at økningen burde vært større og kommet raskere.

Kommunesektorens samlede inntekter er i 2002 beregnet å komme opp i totalt ca. 189 000 000 000 kroner. Fremskrittspartiets samlede kuttforslag innen kommunesektoren utgjør 3 402 609 000 kroner, eller ca. 1,8 pst. Dette er godt innenfor alle anslag på det innsparingspotensialet som er tilstede i kommunesektoren gjennom effektiviseringstiltak og konkurranseutsetting. Sannsynligvis er innsparingspotensialet mange ganger så stort, men omstillinger må ta en viss tid, og effekten tas ut over flere år. Krav om effektivisering av

virksomheten må kunne stilles til kommunesektoren på samme måte som til resten av samfunnet. Det må ikke bli slik at kommunesektoren skal være en skjermet næring uten krav til rasjonell og effektiv drift, i konkurranse med privat virksomhet. Erfaringer fra flere land viser at det i store deler av den kommunale tjenesteproduksjonen er mulig å oppnå innsparinger på mellom 10 og 20 pst. ved å konkurransesutsette tjenestene.

I mange kommuner er det en ideologisk motstand mot å konkurransesutsette tjenester, men det kan ikke være til hinder for at Stortinget stiller krav til at tjenesteproduksjonen skal foregå på en mest mulig effektiv og rimelig måte. Dessverre er det fra Stortingets side ikke lagt til rette for en slik effektivisering gjennom konkurransesutsetting. Momskompensasjonsordningen gjelder bare på svært begrensede områder, og fører til en uheldig konkurransevidning mellom private og offentlig produserte tjenester på en lang rekke områder. Med Regjeringens forslag om en utvidelse av momsgrunnlaget vil denne situasjonen bli betydelig forverret, og Fremskrittspartiet vil fremme forslag om en generell momskompensasjonsordning, slik at offentlige og private tjenesteprodusenter kan konkurrere på like vilkår.

Disse medlemmer mener det er uakseptabelt at ideologisk begrunnet skjerming av kommunalt ansatte skal føre til dyrere eller dårligere kommunal service på viktige områder som f.eks. helse og omsorg, og at skatter og avgifter av den grunn blir høyere enn de ellers behøvde å være.

Disse medlemmer viser til at sammen med de påviste innsparingsmulighetene, vil Fremskrittspartiets samlede opplegg gi kommunesektoren reduserte utgifter gjennom lavere prisstigning og reduserte lønnsøkninger som i sum vil bety vesentlig mer enn den foreslåtte nedskjæring på 1,8 pst.

3.2.19.2.4 Merknader fra komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti har under rammeområde 19 ført opp netto rammesum 75 368 600 000 kroner, som er en økning i forhold til Regjeringens forslag på 4 317 300 000 kroner.

Disse medlemmer viser for øvrig til merknader under avsnitt 2.2.2 foran og fremmer følgende forslag:

"Det innføres en statlig toppfinansiering for særlig ressurskrevende brukere av kommunale tjenester der alle utgifter over 600 000 kroner pr. bruker dekkes av staten."

3.2.19.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Senterpartiet

Komiteens medlem fra Senterpartiet foreslår at rammeområde 19 bevilges med 73 620 600 000 kroner.

Dette medlem viser til at Senterpartiet øker rammetilskuddet til kommunene med til sammen over 2,8 mrd. kroner. Alt går som frie inntekter, men 800 mill. kroner skal brukes til å kompensere for at barn av langtidssosialmottakere skal tilbys gratis barnehage og

Skolefritidsordning (SFO), at barnetrygden ikke skal tas med i inntektsgrunnlaget for beregning av sosialhjelp og for økte satser for sosialhjelp. 300 mill. kroner er kompensasjon slik at kommunene kan sette ned foreldrebetalingen i barnehagene.

Dette medlem viser til at Senterpartiet øker rammetilskuddet til fylkeskommunene med 148 mill. kroner for å styrke innsatsen innen kollektivtransport og øke lærlingetilskuddet.

Dette medlem viser til at Senterpartiet i tillegg vil foreta en gjeldslette overfor kommunene på 12 mrd. kroner. Dessuten vil Senterpartiet at all sykehusgjeld som fylkeskommunene har, skal slettes når staten ved årsskiftet overtar ansvaret for sykehusene. I tillegg skal fylkeskommunene få dekket underskudd relatert til sykehusdriften inneværende år.

Dette medlem vil peke på den uholdbare situasjonen mange kommuner kommer i dersom Stortinget ikke gir et klart signal om at eldreplanen skal videreføres. Stortingsflertallet uttalte under behandlingen av kommuneproposisjonen i vår at det skal gis et statlig investeringstilskudd til heldøgns omsorgs- og pleietilbud til om lag 25 pst. dekning til de kommuner som har søkt om det innen fristen 1. oktober 2001. Mange av de kommuner som har søkt innen fristen har under 25 pst. dekning og har godkjente og byggeklare prosjekt. For disse er det svært uheldig om de må leve i uvisshet i lang tid framover. På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at alle kommuner som har søkt om tilskudd til omsorgsboliger/sykehjemsplasser i samråd med Husbanken og fylkesmann/fylkeslege innen fristen 1. oktober 2001, sikres tilskudd."

Dette medlem viser til at kostnadene til ressurskrevende brukere er en stor utgiftspost for mange kommuner. Refusjon gjennom skjønntilskuddet gir ikke kommunene stor nok forutsigbarhet. Derfor fremmes følgende forslag:

"Det innføres en toppfinansiering for særlig ressurskrevende brukere av kommunale tjenester. Kommunene betaler en egenandel på kr 600 000. Staten betaler 80 pst. av kostnadene utover dette."

Dette medlem viser til sine merknader under kommuneforvaltningens økonomi under kap 2.2.2.

3.2.19.2.6 Merknader fra komiteens medlem fra Kystpartiet

Komiteens medlem fra Kystpartiet mener at en god økonomi i kommunene og fylkeskommunene er avgjørende for at viktige samfunnsoppgaver skal løses tilfredsstillende og sikre et godt grunnlag for et velfungerende velferdssamfunn. Kommunene har ikke bare i oppgave å være et instrument for å løse oppgaver som staten delegerer til disse, men også til å løse oppgaver og oppdrag som befolkningen i sine respektive kommuner finner nødvendige for sin velferd og funksjon.

Dette medlem vil derfor legge vekt på å sikre kommunene og fylkene økonomiske rammer som gir rom for ikke bare å løse helt nødvendige oppgaver, men helst også gi rom for lokale prioriteringer av oppgaver som befolkningen mener det er viktig løses.

Dette medlem har fremmet en rekke forslag om skattelettelser, men mener at disse lettelsene ikke må gå ut over kommunenes og fylkeskommunenes økonomiske rammer. Derfor vil dette medlem foreslå at rammetilskuddene innenfor kommunalsektoren økes minst tilsvarende skattelettelsene. Dette medlem ønsker derfor at bevilgningene under kap. 571 og kap. 572 økes med følgende:

- Rammetilskudd til kommuner; postene:

- 60 Innbyggertilskudd/utgiftsutjevning økes med 1 216 mill
- 62 Nord-Norge-tilskudd økes med 50 mill. kroner.
- 63 Regionaltilskudd økes med 20 mill. kroner.
- 64 Skjønntilskudd økes med 50 mill. kroner.
- Rammetilskudd til fylkeskommuner; postene:
- 60 Innbyggertilskudd/utgiftsutjevning økes med 132 mill. kroner.
- 62 Nord-Norgetilskudd økes med 20 mill. kroner.

Dette medlem viser til fraksjonsmerkningen i kap. 9.6.

Dette medlem foreslår at rammeområde 19 bevilges med kr 72 539 300 000.

3.2.19.3 Oppsummering av forslagene til rammesummer for rammeområde 19

Tabell 3.38

Forslag til netto rammesum for rammeområde 19 (Rammetilskudd m.v. til kommunesektoren) (alle tall i 1 000 kr)

Forslag fra	Forslag til netto rammesum	Avvik fra St. prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1 - 4
St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4	71 051 300	-
H, KrF og V	70 930 100	-121 200
Ap	71 375 600	+ 324 300
FrP	67 648 691	- 3 402 609
SV	75 368 600	+4 317 300
Sp	73 620 600	+ 2 569 300
KP	72 539 300	+ 1 488 000

3.2.20 Rammeområde 20 (Ymse utgifter og inntekter), under finanskomiteen

3.2.20.1 Sammendrag

Tabell 3.39

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
Utgifter rammeområde 20 (i hele tusen kroner)			
2309	Tilfeldige utgifter	7 450 629	7 165 977
Sum utgifter rammeområde 20		7 450 629	7 165 977
Inntekter rammeområde 20 (i hele tusen kroner)			
5309	Tilfeldige inntekter	450 253	450 253
Sum inntekter rammeområde 20		450 253	450 253
Sum netto rammeområde 20		7 000 376	6 715 724

3.2.20.2 Komiteens merknader

3.2.20.2.1 Partistøtte

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at alle har lagt inn økt bevilgning til de politiske partiene under kap. 1530

post 70 i rammeområde 1 med i alt 6,25 mill. kroner, og ønsker å redusere kap. 2309 post 1 tilsvarende. Flertallet viser til sine respektive opplegg for rammeområde 20 hvor det er tatt hensyn til dette.

3.2.20.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre foreslår at rammeområde 20 bevilges med 6 644 474 000 kroner, som er 71 250 000 kroner lavere enn det beløp som følger av Regjeringens forslag.

3.2.20.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til regjeringen Stoltenbergs forslag til statsbudsjett for 2002.

I tillegg har disse medlemmer lagt inn anslagsendringer og endringer i bevilgningene som følger av St.prp. nr. 1 Tillegg 2 og 3 (2001-2002). Disse medlemmer foreslår kr 6 609 474 000 til rammeområde 20.

3.2.20.2.4 Merknader fra komiteens medlemmer fra

Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative opplegg foreslår at rammeområde 20 bevilges med 6 715 724 000 kroner.

3.2.20.2.5 Merknader fra komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative opplegg foreslår at rammeområde 20 bevilges med 6 709 474 000 kroner.

3.2.20.2.6 Merknader fra komiteens medlem fra Senterpartiet

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til sitt alternative budsjett og foreslår at rammeområde 20 bevilges med 6 509 474 000 kroner.

3.2.20.2.7 Merknader fra komiteens medlem

3.2.20.3 Oppsummering av forslagene til rammesummer for rammeområde 20

Tabell 3.40

Forslag til netto rammesum for rammeområde 20 (Tilfeldige utgifter og inntekter) (alle tall i 1 000 kr)

Forslag fra	Forslag til netto rammesum	Avvik fra St. prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1 - 4
St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4	6 715 724	-
H, KrF og V	6 644 474	- 71 250
Ap	6 609 474	- 106 250
FrP	6 715 724	0
SV	6 709 474	- 6 250
Sp	6 509 474	- 206 250
KP	6 709 474	- 6 250

3.2.21 Rammeområde 21 (Eksportgarantier m.m.), under finanskomiteen

3.2.21.1 Sammendrag

Tabell 3.41

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
Utgifter rammeområde 21 (i hele tusen kroner)			
2460	Garanti-Instituttet for Eksportkreditt (jf. kap. 5460)	45 000	25 000
Sum utgifter rammeområde 21		45 000	25 000
Inntekter rammeområde 21 (i hele tusen kroner)			
5460	Garanti-Instituttet for Eksportkreditt (jf. kap. 2460)	412 400	412 400
Sum inntekter rammeområde 21		412 400	412 400
Sum netto rammeområde 21		-367 400	-387 400

3.2.21.2 Komiteens merknader

3.2.21.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre foreslår at ramme-

område 21 bevilges med -387 400 000 kroner, som er det samme som det beløp som følger av Regjeringens forslag.

3.2.21.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra

Arbeiderpartiet

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til regjeringen Stoltenbergs forslag til statsbudsjett for 2002.

Disse medlemmer foreslår -367 400 000 kroner til rammeområde 21.

3.2.21.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative opplegg foreslår at ramme 21 settes til -387 400 000 kroner.

3.2.21.2.4 Merknader fra komiteens medlemmer fra

Sosialistisk Venstreparti

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti har under rammeområde 21 ført opp netto rammesum -387 400 000 kroner.

3.2.21.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Senterpartiet

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til sitt alternative budsjett og foreslår at rammeområde 21 bevilges med -387 400 000 kroner.

3.2.21.2.6 Merknader fra komiteens medlem fra Kystpartiet

Komiteens medlem fra Kystpartiet støtter Regjeringens forslag.

3.2.21.3 Oppsummering av forslagene til rammesummer for rammeområde 21

Tabell 3.42

Forslag til netto rammesum for rammeområde 21 (Eksportgarantier m.v.) (alle tall i 1 000 kr)

Forslag fra	Forslag til netto rammesum	Avvik fra St. prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1 - 4
St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4	-387 400	-
H, KrF og V	-387 400	0
Ap	- 367 400	+ 20 000
FrP	-387 400	0
SV	-387 400	0
Sp	-387 400	0
KP	-387 400	0

3.2.22 Rammeområde 22 (Finansadministrasjonen), under finanskomiteen

3.2.22.1 Sammendrag

Tabell 3.43

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
Utgifter rammeområde 22 (i hele tusen kroner)			
1600	Finansdepartementet (jf. kap. 4600)	222 750	222 600
1602	Kredittilsynet (jf. kap. 4602)	120 300	120 300
1610	Toll- og avgiftsetaten (jf. kap. 4610)	866 800	863 800
1618	Skatteetaten (jf. kap. 4618)	3 662 800	3 649 300
1620	Statistisk sentralbyrå (jf. kap. 4620)	458 600	457 100
1630	Tiltak for å styrke den statlige økonomiforvaltning	9 400	9 400
1632	Kompensasjon for merverdiavgift til kommuner og fylkeskommuner	1 217 000	1 217 000
1634	Statens innkrevingsentral (jf. kap. 4634)	169 200	167 200
1637	EU-opplysning	2 000	2 000
1650	Statsgjeld, renter m.m. (jf. kap. 5606)	17 260 250	17 260 250
1670	Avsetninger til Den nordiske investeringsbank	10 000	10 000
Sum utgifter rammeområde 22		23 999 100	23 978 950

Inntekter rammeområde 22 (i hele tusen kroner)

4602	Kredittilsynet (jf. kap. 1602)	120 300	120 300
4610	Toll- og avgiftsetaten (jf. kap. 1610)	147 400	147 400
4618	Skatteetaten (jf. kap. 1618)	61 430	61 430
4620	Statistisk sentralbyrå (jf. kap. 1620)	116 000	116 000
4634	Statens innkrevingsentral (jf. kap. 1634)	757 600	757 600
5351	Overføring fra Norges Bank	8 857 301	8 857 301
5491	Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift (jf. kap. 2445-2481)	700 764	700 764
5603	Renter av statens kapital i statens forretningsdrift (jf. kap. 2445-2481)	67 047	67 047
5605	Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer	5 020 100	5 020 100
Sum inntekter rammeområde 22		15 847 942	15 847 942
Sum netto rammeområde 22		8 151 158	8 131 008

3.2.22.2 Komiteens merknader**3.2.22.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre**

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at samarbeidspartiene i sitt justerte budsjettforslag foreslår å øke lavrisikolåneordningen i SND med 500 mill. kroner i forhold til St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002). Dette innebærer at kap. 5605 post 86 reduseres med 20 mill. kroner.

Disse medlemmer foreslår at rammeområde 22 bevilges med 8 151 008 000 kroner som er 20 mill. kroner høyere enn det beløp som følger av Regjeringens forslag.

3.2.22.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til regjeringen Stoltenbergs forslag til statsbudsjett for 2002.

Disse medlemmer foreslår 8 151 008 000 kroner til rammeområde 22, som er 20 mill. kroner mer enn Regjeringens forslag.

3.2.22.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet foreslår at rammeområde 22 bevilges med 7 925 893 000 kroner.

Disse medlemmer viser til at man innenfor bl.a. Skatteetaten de senere år har foretatt betydelige investeringer i IT for å bli mer effektiv. Disse medlemmer forventer at denne effektivitetsforbedringen nå kan taes ut i form av lavere driftsutgifter.

Videre viser disse medlemmer til at det er nødvendig med en mer effektiv offentlig forvaltning og fremmer derfor forslag med sikte på innsparinger i driftsutgifter på flere områder innenfor ramme 22.

Disse medlemmer viser for øvrig til Budsjett-innst. S. nr. 6 (2001-2002) for en nærmere gjennomgang av Fremskrittspartiets prioriteringer innenfor rammeområde 22.

Disse medlemmer viser også til sine merknader i Budsjett-innst. S. nr. 6 (2001-2002) vedrørende anvendelse av provenyet fra omdannelsen av Oslo Børs.

3.2.22.2.4 Merknader fra komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti har under rammeområde 22 ført opp netto rammesum 8 167 208 000 kroner, som er en økning i forhold til Regjeringens forslag på 36 200 000 kroner.

Disse medlemmer peker på at det store omfanget av svart økonomi i samfunnet er en trussel mot finansieringen av velferdsstaten og undergraver oppslutningen om folks skatteforpliktelser. Bevilgningene til skatteetaten må derfor økes. Etaten trenger dessuten midler til å møte nye utfordringer knyttet til økonomisk internasjonalisering og internettbasert næringsvirksomhet. Vi kan regne med at skatteyterne vil bli mer mobile og at skatteplanleggerne får større kompetanse i årene som kommer.

Disse medlemmer vil derfor øke bevilgningene til drift i Skatteetaten og Toll- og avgiftsetaten med 25 mill. kroner hver.

3.2.22.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Senterpartiet

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til sitt alternative budsjett og foreslår at ramme 22 bevilges med 8 151 008 000 kroner.

3.2.22.2.6 Merknader fra komiteens medlem fra Kystpartiet

Komiteens medlem fra Kystpartiet støtter Regjeringens rammeforslag.

3.2.22.3 Oppsummering av forslagene til rammesummer for rammeområde 22

Tabell 3.44

Forslag til netto rammesum for rammeområde 22 (Finansadministrasjon.) (alle tall i 1 000 kr)

Forslag fra	Forslag til netto rammesum	Avvik fra St. prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1 - 4
St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4	8 131 008	-
H, KrF og V	8 151 008	+ 20 000
Ap	8 151 008	+ 20 000
FrP	7 925 893	- 205 115
SV	8 167 208	+ 36 200
Sp	8 151 008	+20 000
KP	8 131 008	0

3.2.23 Rammeområde 23 (Skatter og avgifter), under finanskomiteen

3.2.23.1 Sammendrag

Tabell 3.45

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
Inntekter rammeområde 23 (i hele tusen kroner)			
5501	Skatter på formue og inntekt	127 900 000	125 990 000
5506	Avgift av arv og gaver	1 430 000	1 430 000
5507	Skatt og avgift på utvinning av petroleum	114 100 000	104 000 000
5508	Avgift på utslipp av CO ₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen	3 400 000	3 300 000
5511	Tollinntekter	1 789 000	1 789 000
5521	Merverdiavgift og avgift på investeringer mv.	130 400 000	130 535 000
5526	Avgift på alkohol	8 665 000	8 351 000
5527	Vinmonopolavgiften m.m.	31 700	31 700
5531	Avgift på tobakkvarer	7 501 000	7 501 000
5536	Avgift på motorvogn m.m.	32 834 000	32 834 000
5537	Avgifter på båter mv.	119 000	119 000
5541	Avgift på elektrisk kraft	6 336 000	6 206 000
5542	Avgift på mineralolje mv.	987 000	987 000
5543	Miljøavgift på mineralske produkter mv.	3 716 000	3 716 000
5545	Miljøavgifter i landbruket	40 000	40 000
5546	Avgift på sluttbehandling av avfall	470 000	470 000
5547	Avgift på helse- og miljøskadelige kjemikalier	40 000	40 000
5555	Sjokolade- og sukkervareavgift	835 000	835 000
5556	Avgift på alkoholfrie drikkevarer m.m.	870 000	835 000
5557	Avgift på sukker	209 000	209 000
5558	Avgift på kullsyrefrie alkoholfrie drikkevarer m.m.	36 000	35 000
5559	Avgift på drikkevareemballasje	551 000	551 000
5565	Dokumentavgift	2 800 000	2 800 000
5571	Totalisatoravgift	98 000	98 000
5577	Avgift til staten av apotekenes omsetning (jf. kap. 751)	131 300	131 300
5578	Avgift på farmasøytiske spesialpreparater (jf. kap. 750)	98 700	98 700

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
5580	Avgift på flyging av passasjerer	1 655 000	555 000
5583	Særskilte avgifter m.v. i bruk av frekvenser	110 000	110 000
5700	Folketrygdens inntekter	135 800 000	136 215 000
Sum utgifter rammeområde 23		0	0
Sum inntekter rammeområde 23		582 952 700	569 812 700
Sum netto rammeområde 23		-582 952 700	-569 812 700

3.2.23.2 Komiteens merknader

3.2.23.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2002, og disse medlemmers justerte budsjettforslag omtalt i kapittel 3.1.2. Disse medlemmer viser for øvrig til Budsjett-innst. S. nr. 1 (2001-2002) for omtale av disse medlemmers forslag for rammeområde 23.

Disse medlemmer foreslår at rammeområde 23 føres opp med netto -569 740 700 000 kroner, som er 72 000 000 høyere enn det beløp som følger av Regjeringens forslag.

3.2.23.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til regjeringen Stoltenbergs forslag til statsbudsjett for 2002, og til endringer i skatte- og avgiftsopplegget i Arbeiderpartiets justerte opplegg, jf. Budsjett-innst. S. nr. 1 (2001-2002).

Disse medlemmer foreslår -572 456 700 000 kroner til rammeområde 23.

3.2.23.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative opplegg foreslår at rammeområde 23 bevilges med -534 344 700 000 kroner.

Disse medlemmer viser til Budsjett-innst. S. nr. 1 (2001-2002) for en nærmere gjennomgang av Fremskrittspartiets prioriteringer innenfor ramme 23.

3.2.23.2.4 Merknader fra komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti har under rammeområde 23 ført opp netto rammesum -575 941 700 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til Regjeringens forslag på 6 129 000 000 kroner.

Disse medlemmer viser til Budsjett-innst. S. nr. 1 (2001-2002) for en beskrivelse av Sosialistisk Venstrepartis skatte- og avgiftsopplegg.

3.2.23.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Senterpartiet

Komiteens medlem fra Senterpartiet foreslår at rammeområde 23 bevilges med -575 508 300 000 kroner. Dette medlem viser til at økningen i avgifter er begrunnet med helse- og miljøhensyn, og at økningen i skatter er lagt på de høyere inntekter for å kunne gi skattelettelser for lågere inntekter samt økt økonomisk støtte og bistand til personer med særlige behov.

Dette medlem mener det er på høy tid å få en debatt om hvordan vi kan reformere måten miljøavgiftene fungerer på. Dersom slike avgifter skal bli forstått og akseptert i framtiden så må vi være villig til både å målrette avgiftene og omforme systemet. Verken budsjettforslaget fra regjeringen Stoltenberg eller tilleggsproposisjonen fra regjeringen Bondevik II har grepet fatt i disse problemstillingene. Miljøavgiftene skal ha et klart formål, nemlig å endre adferd som er skadelig for miljøet.

Dette medlem foreslår derfor i sitt alternative budsjett å øremerke deler av CO₂-avgiften til et hydrogenfond som skal bidra til produksjon, omsetning og bruk av fremtidens energibærer hydrogen i blant annet transportsektoren. Videre går dette medlem inn for å øremerke deler av el-avgiften til et ENØK-fond og å innføre et toprissystem for strøm som motvirker sløsing og overforbruk.

Dette medlem ber om at det utredes et system der kommunale avgifter gjøres volum- og inntektsavhengig.

Dette medlem viser for øvrig til Senterpartiets alternative budsjett.

Dette medlem viser til Budsjett-innst. S. nr. 1 (2001-2002) for en nærmere gjennomgang av Senterpartiets forslag og prioriteringer innafor ramme 23.

3.2.23.2.6 Merknader fra komiteens medlem fra Kystpartiet

Komiteens medlem fra Kystpartiet ønsker å innrette skatte- og avgiftspolitikken på en slik måte at det skapes en grunntrygghet i samfunnet. Det oppnår man best ved at den enkelte kan klare seg på egen inntekt. Da blir det viktigst å senke skatter og avgifter på nødvendighetsgoder som bolig, mat og arbeid.

Dette medlem vil sette fokus på den typen boligskatt som er mest uforståelig for folk flest, nemlig den såkalte inntektsskatten på fordel av egen bolig. En bolig må nemlig holdes ved like og representerer dermed utgifter for de fleste. Da blir det underlig å betale skatt på stipulerte inntekter ved å bo i eget hjem. Kystpartiet vil avvike fordelsskatten og foreslår derfor for 2002 å heve bunnfradraget fra kr 80 000 til kr 200 000. Kystpartiet vil ikke heve ligningstaksten. Til sammen utgjør dette 780 mill. kroner. Dette medlem vil stimulere folk til å eie sin egen bolig. Det gir trygghet for familien og trening i å forvalte verdier. For å gjøre det lettere å bli selveier foreslår Kystpartiet at personer under 30 år fritas fra å betale dokumentavgiften ved kjøp av bolig. Dette medlem vil vise til den store handelslekkasjen som skader norsk næringsliv. Det er merkelig at regjeringspartiene bare vil kutte i alkoholavgiftene og ikke vil senke avgiftene på et nødvendighetsgode som mat. Kystpartiet vil avvike matmomsen og foreslår for 2002 at den senkes fra 12 pst. til 6 pst.

Det betyr en besparelse for norske forbrukere på kr 1 100 000 000. Dette medlem vil legge grunnlag for sterkt og konkurransedyktig næringsliv samtidig som man sikrer full sysselsetting. Kystpartiet vil bidra til et moderat lønnsoppgjør ved bl.a. å heve minstefradragets kronebeløp fra kr 43 000 til kr 44 000 og prosenten fra 22 pst. til 27 pst. Videre heves sjømannsfradraget fra kr 70 000 til kr 85 000. Kystpartiet sier nei til å utsette fjerningen av investeringsavgiften. For å sikre forutsigbare rammevilkår for næringslivet vil dette medlem opprettholde avskrivningsreglene på 1999-nivå. Det er dyrt å være enslig i Norge. Som et første skritt i retning av et mer rettferdig skattesystem vil dette medlem ha et eget fradrag for enehusholdninger.

Dette medlem viser for øvrig til fraksjonsmerkningen i kap. 9.6. i Budsjett-innst. S. I (2001-2002).

Dette medlem foreslår på denne bakgrunnen at rammeområde 23 bevilges -564 275 700 000 kroner.

3.2.23.3 Oppsummering av forslagene til rammesummer for rammeområde 23

Tabell 3.46

Forslag til netto rammesum for rammeområde 23 (Skatter og avgifter) (alle tall i 1 000 kr)

Forslag fra	Forslag til netto rammesum	Avvik fra St. prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1 - 4
St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4	-569 812 700	-
H, KrF og V	-569 740 700	+ 72 000
Ap	- 572 456 700	- 2 644 000
FrP	-534 344 700	+35 468 000
SV	-575 941 700	- 6 129 000
Sp	- 575 508 300	- 5 695 600
KP	- 564 275 700	+ 5 537 000

3.2.24 Rammeområde 24 (Utbytte m.m.), under finanskomiteen

3.2.24.1 Sammendrag

Tabell 3.47

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
Inntekter rammeområde 24 (i hele tusen kroner)			
5316	Kommunalbanken AS	16 800	16 800
5616	Renter og utbytte i Kommunalbanken AS	29 200	29 200
5618	Innskuddskapital i Posten Norge BA	124 000	224 000
5620	Renter og utbytte fra Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 2420)	1 040 000	1 002 500
5623	Aksjer i SAS AB	100 000	0
5630	Aksjer i Norsk Eiendomsinformasjon as	5 000	5 000
5631	Aksjer i A/S Vinmonopolet	33 102	33 102
5651	Aksjer i selskaper under Landbruksdepartementet	750	750
5652	Innskuddskapital i Statskog SF	8 500	8 500
5656	Aksjer i selskaper under Nærings- og handelsdepartementets forvaltning (jf. kap. 950)	1 568 500	4 996 500
5670	Renter og utbytte fra Entra Eiendom AS	190 000	190 000

Kap.	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4
5671	Renter og utbytte fra BaneTele AS	15 500	15 500
5680	Utbytte fra statsforetak under Olje- og energidepartementet	1 830 000	80 000
5685	Aksjer i Statoil ASA	4 600 000	4 600 000
5691	Avkastning på bevilget kapital i Statens Bankinvesteringsfond	828 000	0
5692	Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank	59 000	59 000
Sum utgifter rammeområde 24		0	0
Sum inntekter rammeområde 24		10 448 352	11 260 852
Sum netto rammeområde 24		-10 448 352	-11 260 852

3.2.24.2 Komiteens merknader

3.2.24.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2002, og disse medlemmers justerte budsjettforslag omtalt i kapittel 3.1.2. Disse medlemmer viser for øvrig til Budsjett-innst. S. nr. 1 (2001-2002) for omtale av disse medlemmers forslag for rammeområde 24.

Disse medlemmer foreslår at rammeområde 24 bevilges med -11 545 602 000 kroner, som er 284 750 000 kroner lavere enn det beløp som følger av Regjeringens forslag.

3.2.24.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til regjeringen Stoltenbergs forslag til statsbudsjett for 2002, og til endringer i utbytte fra Statkraft og Posten BA i Arbeiderpartiets justerte opplegg, jf. Budsjett-innst. S. nr. 1 (2001-2002).

Disse medlemmer foreslår -11 215 802 000 kroner til rammeområde 24.

3.2.24.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative opplegg foreslår at rammeområde 24 bevilges med -11 174 602 000 kroner.

Disse medlemmer stiller seg tvilende til muligheten for å ta ut økt utbytte fra Posten. Det foreslåtte utbytte i St.prp. nr. 1 (2001-2002) er etter disse medlemmers oppfatning høyt nok. Disse medlemmer er også av den oppfatning at det er urimelig å ta ut utbytte fra kap. 5630 Norsk Eiendomsinformasjon, da dennes hovedoppgave er å føre Grunnboken. Det er urimelig å ta ut monopolistisk profitt fra slik virksomhet.

Disse medlemmer registrerer at samarbeidspartiene i sitt justerte opplegg i forhold til Regjeringen,

har økt utbyttet både fra Posten og Statkraft. Disse medlemmer mener dette er uforsvarlig og høyst usikkert, men registrerer at dette gjøres for å saldere andre forslag fra samarbeidspartiene. Disse medlemmer fastholder derved sitt forslag til utbytte-ramme.

3.2.24.2.4 Merknader fra komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti har under rammeområde 24 ført opp netto rammesum -10 573 352 000 kroner, som er en økning i forhold til Regjeringens forslag på 687 500 000 kroner.

Disse medlemmer viser til at Regjeringen foreslår kraftige økninger av utbyttet i Statkraft og Posten, til dels i strid med vedtatt utbyttepolitikk. Disse medlemmer understreker behovet for at det offentlige er en profesjonell og forutsigbar eier for sine selskaper, og nøyer seg derfor med å ta ut 50 pst. av anslått overskudd.

3.2.24.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Senterpartiet

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett og foreslår at rammeområde 24 bevilges med -10 713 352 000 kroner.

Dette medlem har merket seg at Regjeringen begrunner økt utbytte fra Posten BA med at gevinst ved salg av eiendommer i Posten bidrar til resultatforbedring. Da det fremdeles er uklart hvor stort resultatet vil bli er dette medlem skeptisk til en så kraftig økning av utbytte som Regjeringen foreslår. Dette medlem går inn for at utbyttet i Posten Norge foreslås satt til 124 mill. kroner

3.2.24.2.6 Merknader fra komiteens medlem fra Kystpartiet

Komiteens medlem fra Kystpartiet støtter Regjeringens rammeforslag.

3.2.24.3 Oppsummering av forslagene til rammesummer for rammeområde 24

Tabell 3.48

Forslag til netto rammesum for rammeområde 24 (Utbytte m.v.) (alle tall i 1 000 kr)

Forslag fra	Forslag til netto rammesum	Avvik fra St. prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1 - 4
St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4	-11 260 852	-
H, KrF og V	- 11 545 602	- 284 750
Ap	- 11 215 802	+ 45 050
FrP	- 11 174 602	+ 86 250
SV	-10 573 352	+ 687 500
Sp	- 10 713 352	+ 547 500
KP	-11 260 852	0

3.3 Oversikt over forslagene til rammevedtak

Komiteen viser når det gjelder inndelingen av statsbudsjettet i rammeområde til avsnitt 3.2 i denne innstillingen.

Komiteen viser til tabell 3.49 når det gjelder samlet oversikt over forslagene til rammevedtak.

Komiteen viser til at ingen av forslagene har tilslutning fra et flertall i komiteen. Komiteen viser videre til at det er forslaget fra komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre som har tilslutning fra flest medlemmer i komiteen. Dette forslaget er ført opp under kapittel 11 Komiteens tilråding. De fem andre forslagene i tabell 3.49 er ført opp under kapittel 10 Forslag fra mindretall.

Tabell 3.49

Oversikt over forslagene til rammesummer for rammeområde 1-24 (alle tall i 1 000 kroner)

Komite	Nr		St.prp. nr.1 med Tillegg nr. 1 - 4	H, KrF og V	AP	FrP	SV	Sp	KP
Familie-, kultur- og administrasjonskomiteen	1	Statsforvaltning	10 218 823	10 225 073 (+6 250)	10 319 573 (+100 750)	9 997 815 (-221 008)	10 336 213 (+117 390)	10 324 573 (+105 750)	10 290 073 (+71 250)
	2	Familie og forbruker	32 672 014	32 672 014 (0)	32 672 014 (0)	32 888 159 (+216 145)	32 143 482 (-528 532)	32 450 114 (-221 900)	32 672 014 (0)
	3	Kultur	2 214 400	2 218 400 (+4 000)	2 272 400 (+58 000)	1 323 003 (-891 397)	2 452 850 (+238 450)	2 340 830 (+126 430)	2 258 550 (+44 150)
Utenrikskomiteen	4	Utenriks	16 126 856	16 126 856 (0)	16 131 651 (+4 795)	10 523 456 (-5 603 400)	16 501 556 (+374 700)	16 156 651 (+29 795)	16 022 201 (-104 655)
Justiskomiteen	5	Justis	10 250 010	10 280 010 (+30 000)	10 265 010 (+15 000)	10 628 223 (+378 213)	10 254 610 (-4 600)	10 268 210 (+18 200)	10 310 010 (+60 000)
Kommunalkomiteen	6	Innvandring, regional utvikling, bolig og arbeid	10 216 567	10 216 567 (0)	10 694 167 (+477 600)	7 709 511 (-2 507 056)	11 560 067 (+1 343 500)	11 090 567 (+874 000)	10 466 367 (+249 800)
	7	Dagpenger m.v.	15 087 800	15 087 800 (0)	15 074 800 (-13 000)	13 387 800 (-1 700 000)	14 537 800 (-550 000)	14 587 800 (-500 000)	14 587 800 (-500 000)
Forsvarskomiteen	8	Forsvar	27 251 831	27 251 831 (0)	27 251 831 (0)	27 710 662 (+458 831)	24 434 831 (-2 817 000)	27 251 831 (0)	27 251 831 (0)
Næringskomiteen	9	Næring	4 188 570	4 307 320 (+118 750)	4 587 770 (+399 200)	4 720 220 (+531 650)	4 729 270 (+540 700)	4 832 770 (+644 200)	4 708 270 (+519 700)
	10	Fiskeri	436 320	436 320 (0)	471 320 (+35 000)	446 320 (+10 000)	479 320 (+43 000)	479 320 (+43 000)	470 820 (+34 500)
	11	Landbruk	13 279 513	13 279 513 (0)	13 583 613 (+304 100)	8 359 013 (-4 920 500)	13 801 613 (+522 100)	13 833 013 (+553 500)	13 581 513 (+302 000)
Energi- og miljøkomiteen	12	Olje og energi	-73 849 420	-73 849 420 (0)	-73 854 170 (-4 750)	-74 496 900 (-647 480)	-75 727 420 (-1 878 000)	-73 934 170 (-84 750)	-73 849 420 (0)
	13	Miljø	2 593 024	2 560 024 (-33 000)	2 596 679 (+3 655)	2 555 839 (-37 185)	2 790 179 (+197 155)	2 607 179 (+14 155)	2 613 024 (+20 000)
Kontroll- og konstitu- sjonskomiteen	14	Stortinget m.v.	882 350	882 350 (0)	882 350 (0)	882 350 (0)	882 350 (0)	882 350 (0)	882 350 (0)
Sosialkomiteen	15	Sosial og helse	56 921 005	56 921 005 (0)	56 712 105 (-208 900)	57 476 905 (+555 900)	56 078 505 (-842 500)	56 832 905 (-88 100)	56 931 005 (+10 000)
	16	Folketrygden, sosial og helse	170 028 700	170 223 700 (+195 000)	170 712 600 (+683 900)	170 740 400 (+711 700)	170 287 600 (+258 900)	170 087 100 (+58 400)	170 278 700 (+250 000)
Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen	17	Utdanning og forskning	29 090 252	29 229 452 (+139 200)	29 576 802 (+486 550)	28 751 364 (-338 888)	32 567 302 (+3 477 050)	31 003 572 (+1 913 320)	29 253 252 (+163 000)
Samferdselskomiteen	18	Samferdsel	17 834 305	17 759 305 (-75 000)	17 833 305 (-1 000)	19 055 905 (+1 221 600)	18 403 605 (+569 300)	18 743 305 (+909 000)	17 966 305 (+132 000)
Finanskomiteen	19	Rammetilskudd m.v. til kommunesektoren	71 051 300	70 930 100 (-121 200)	71 375 600 (+324 300)	67 648 691 (-3 402 609)	75 368 600 (+4 317 300)	73 620 600 (+2 569 300)	72 539 300 (+1 488 000)
	20	Tilfeldige utgifter og inn- tekter	6 715 724	6 644 474 (-71 250)	6 609 474 (-106 250)	6 715 724 (0)	6 709 474 (-6 250)	6 509 474 (-206 250)	6 709 474 (-6 250)
	21	Eksporgarantier m.v.	-387 400	-387 400 (0)	-367 400 (+20 000)	-387 400 (0)	-387 400 (0)	-387 400 (0)	-387 400 (0)
	22	Finansadministrasjon	8 131 008	8 151 008 (+20 000)	8 151 008 (+20 000)	7 925 893 (-205 115)	8 167 208 (+36 200)	8 151 008 (+20 000)	8 131 008 (0)
	23	Skatter og avgifter	-569 812 700	-569 740 700 (+72 000)	-572 456 700 (-2 644 000)	-534 344 700 (+35 468 000)	-575 941 700 (-6 129 000)	-575 508 300 (-5 695 600)	-564 275 700 (+5 537 000)
	24	Utbytte m.v.	-11 260 852	-11 545 602 (-284 750)	-11 215 802 (+45 050)	-11 174 602 (+86 250)	-10 573 352 (+687 500)	-10 713 352 (+547 500)	-11 260 852 (0)
		Sum før lånetransaksjo- ner og overføring til/fra Statens Petroleumsfond	-150 120 000	-150 120 000 (0)	-150 120 000 (0)	-130 956 349 (+19 163 651)	-150 143 437 (-23 437)	-148 490 050 (+1 629 950)	-141 849 505 (+8 270 495)

4. STATS BANKENE

4.1 Statsbankenes utlånsrammer

4.1.1 Sammendrag

4.1.1.1 Sammendrag fra St.prp. nr. 1 (2001-2002) Gul bok og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002)

Tabellen nedenfor viser innvilgningsrammer i saldert budsjett for 2001 og forslag til innvilgningsrammer for 2002 for både regjeringen Stoltenberg (Gul bok) og regjeringen Bondevik II (St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002)).

Tabell 4.1. Lånerammer for Statsbankene i 2001 og 2002

Statsbank	Saldert budsjett	Forslag 2002	
	2001	Regjeringen Stoltenberg	Regjeringen Bondevik II
<i>Statens lånekasse for utdanning</i>	8 069	10 610	8 430
<i>Husbanken</i>	13 000	15 000	13 000
<i>SND</i>	2 640	2 640	*
Grunnfinansieringsordningen	800		
Lavrisikordningen (inkl. lån til landbruksformål)	1 200		
"Ny" lavrisikolåneordning		2 000	1 000
Risikolåneordningene			
- Distriktsrettede	400	400	*
- Landsdekkende	240	240	*
Sum	23 709	28 250	*

Kilde: Finansdepartementet

* Se brev fra finansministeren av 14. november 2001 som er gjengitt nedenfor.

4.1.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til at det i St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002) ikke er anslått rammer SNDs distriktsrettede og landsdekkende risikolåneordninger. Komiteen viser til at finansminister Per-Kristian Foss i brev til komiteen har gitt følgende svar på spørsmål i forbindelse med saksordfører Siv Jensen:

"SNDs risikolåneordninger

Jeg viser til brev fra Finanskomiteen av 14.11.2001, der det bes om en oppdatering av anslagene for landsdekkende og distriktsrettede risikolån under tabell 5.1 i Gul bok Lånerammer for statsbankene, jf. Samarbeidsregjeringens nye forslag til bevilgninger i St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 4.

Svar:

I St.meld. nr. 36 (2000-2001) SND: Ny giv, ny vekst, nytt næringsliv, ble det foreslått å samle flere av SNDs låne-, tilskudds- og garantiposter i én budsjettpost for landsdekkende og én for distriktsrettet innovasjon. Dette er fulgt opp i St.prp. nr. 1 (2001-2002) med bevilgningsforslag under kap. 2420, post 55 for landsdekkende og kap. 2425, post 50 for distriktsrettet ordning. Innenfor gitt bevilgningsramme for de to nye postene kan SND yte tilskudd og gi risikolån og garantier. Ved utstedelse av lån og garantier belastes bevilgningene med 25% av låne- og garantirammen som tapsfond (tapsprosent på 25).

Hensikten med omleggingen er i større grad enn tidligere å gi SND mulighet til selv å utnytte rammen på

best mulig måte og tilpasse SNDs tilbud til bedriftenes behov. Det er opp til SND å avgjøre hva som vil være mest hensiktsmessig støtte i hvert enkelt prosjekt - enten tilskudd, lån, garanti eller en kombinasjon av de tre finansieringsformene. I pkt. 5.1 i Gul Bok framgår det derfor at beløpene for SNDs distriktsrettede og landsdekkende risikolån som er oppfan i tabell 5,1 med hhv. 400 og 240 mill. kroner (til sammen 640 mill. kroner), ikke er bindende, men kun anslag for 2002.

I budsjettforslaget fra Samarbeidsregjeringen er kap. 2420, post 55 landsdekkende innovasjonsordning redusert fra 175 til 89 mill. kroner, dvs. med 86 mill. kroner sammenlignet med Gul bok. Videre er kap. 2425, post 50 Bedrifts- og næringsutvikling i distriktene foreslått redusert fra 870 til 773,5 mill. kroner, dvs. med 96,5 mill. kroner. Dette gir et kutt på til sammen over 180 mill. kroner.

SND har i pressemeldinger anslått at bevilgningsreduksjonene vil innebære at omfanget av risikolån totalt, dvs. både landsdekkende og distriktsrettede, vil bli redusert med til sammen ca. 400 mill. kroner, dvs. at anslagene vil reduseres fra 640 til 240 mill. kroner, SND baserer sitt anslag på at rammen til tapsfond vil stå for til sammen 100 mill. kroner av det totale kuttet på 180 mill. kroner under kap. 2420, post 55 og kan. 2425, post 50. Siden postene kan benyttes til både tilskudd, risikolån og garantier og man ikke har noen erfaring med den nye ordningen, er det vanskelig å gi noe kvalifisert anslag på de nye rammene for landsdekkende og distriktsrettede risikolån i 2002. Det legges imidlertid til grunn at de distriktsrettede virkemidlene skal vis mot økt bruk av risikolån i stedet for tilskudd."

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at samarbeidspartiene i sitt justerte budsjettforslag foreslår å øke lavrisikolåneordningen i SND med 500 mill. kroner i forhold til St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002), og vil fremme forslag i samsvar med dette i fagkomiteinnstillingene. Disse medlemmer slutter seg for øvrig til Regjeringens opplegg til lånerammer for statsbankene for 2002, og viser til behandlingen av statsbankopplegget i de respektive fagkomiteinnstillingene under de aktuelle kapitler og poster.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til regjeringen Stoltenbergs opplegg for statsbankene med betydelig bedre rammebetingelser for boligfinansiering, næringsfinansiering i distriktene og utdanningsfinansiering. Disse medlemmer viser til omtale under de enkelte rammeområdet i denne innstilling, og i innstillingen fra de aktuelle fagkomiteene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet støtter ikke Regjeringens forslag om å utsette konverteringsordningen under Statens lånekasse for utdanning. Disse medlemmer viser for øvrig til sine merknader i Budsjett-innst. S. nr. 12 (2001-2002).

Disse medlemmer viser også til sine merknader i Budsjett-innst. S. nr. 5 (2001-2002) vedrørende Den Norske Stats Husbank.

Disse medlemmer viser for øvrig til samarbeidspartiens justerte opplegg når det gjelder SNDs lavrisikolåneordning, og slutter seg til endringene i det justerte opplegget.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet viser til merknad under avsnitt 4.3.2. Disse medlemmer mener at Husbankrammen for 2002 bør være 15 mrd. kroner, og at lånerammen for lavrisikolån i SND bør være 2 mrd. kroner.

4.2 Lån til landbruksformål inngått før 2001

4.2.1 Sammendrag fra St.prp. nr. 1 (2001-2002) (regjeringen Stoltenberg)

I St.prp. nr. 1 (1999-2000). Tillegg nr. 3 Om overføring av Landbruksbankens oppgaver til SND m.m., ble det lagt opp til å harmonisere bankenes låneordninger for å oppnå besparelser og økt effektivitet og service.

Lån til landbruksformål som er gitt før 2001, blir i 2001 administrert av SND til samme vilkår som tidligere, dvs. til rentevilkår som til enhver tid gjelder i Husbanken. Utgifter til administrasjon, låneprovisjon til staten, tapsavsetninger og rentesubsidier for denne porteføljen av landbrukslån blir i 2001 som tidligere dekket over statsbudsjettet. Nye lån til bolig- og næringsformål i landbruket ble fra og med 2001 integrert i SNDs lavrisikolåneordning og tilbys til samme vilkår som øvrige næringslån.

Regjeringen legger til grunn at lån til landbruksformål inngått før 2001 tilbys til samme vilkår som nye

lån til landbruksformål og øvrige næringslån fra 1. januar 2002. Dette innebærer at alle utgifter til administrasjon, låneprovisjon til staten og tapsavsetninger dekkes innenfor rentemarginen istedenfor over statsbudsjettet. Dette medfører om lag 0,6 pst. høyere rentemargin for disse kundene, og vil innebære effektivisering og besparelser på statsbudsjettet på om lag 28 mill. kroner i 2002, og i overkant av 200 mill. kroner i nåverdi i løpet av låneporteføljens levetid.

4.2.2 Komiteens merknader

Komiteen tar dette til etterretning.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at den viste besparelsen på 28 mill. kroner på statsbudsjettet representerer en tilsvarende merutgift for landbruket. Dette medlem forutsetter derfor at dette blir tatt hensyn til under jordbruksforhandlingene.

4.3 Beregningsgrunnlaget for flytende rente i Husbanken, Statens lånekasse for utdanning og tidligere Landbruksbanken/lån til landbruksformål - teknisk gjennomgang

4.3.1 Sammendrag fra St.prp. nr. 1 (2001-2002) Gul bok (regjeringen Stoltenberg)

Regjeringen har foretatt en teknisk gjennomgang av beregningene av de faste og flytende rentene i Husbanken, Statens lånekasse for utdanning og tidligere Landbruksbanken/lån til landbruksformål. Problemstillingen knyttet til beregningsgrunnlaget for flytende rente i disse statsbankene er omtalt i St.prp. nr. 84 (2000-2001) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden 2001.

I tråd med Innst. S. nr. 83 (1995-1996) om endringer i Husbankens rente- og avdragsvilkår vedtok Stortinget at den flytende renten i Husbanken fra 1996 skulle fastsettes på bakgrunn av gjennomsnittlig rente på kortsiktige statspapirer. Dette ble også innført for Landbruksbanken fra 1996, og for Statens lånekasse for utdanning fra 1998. Da utlånssystemet ble etablert, ble det lagt til grunn at observasjoner av renteserier for effektiv rente på de aktuelle statspapirene skulle omregnes til kvartalsvis nominell rente (etterskuddsrente). Ved bruk av korrekte renteobservasjoner og beregningsmetoder skal den kvartalsvise renten som fastsettes innebære at staten dekker sine lånekostnader. Deretter legger den enkelte statsbank til en rentemargin.

I St.prp. nr. 84 (2000-2001) ble Stortinget informert om at renteseriene som i flere år hadde blitt benyttet for fastsettelse av den flytende renten i Husbanken, Statens lånekasse for utdanning og Landbruksbanken har vært nominelle renter og ikke effektive renter, slik en la til grunn da systemet ble etablert. Årsaken til dette er at Norges Bank i 1996 la om denne rentestatistikken uten å informere brukerne. Dette har medført at de ovennevnte statsbankene har priset lånene til kunder med flytende rente for lavt.

Et flertall av kundene i de nevnte statsbankene er ikke berørt bl.a. fordi lån til fastrente har vært korrekt priset hele tiden. Lån med flytende rente har dermed også blitt priset for lavt sammenlignet med fastrentelånene.

I budsjettet er det lagt til grunn det samme tekniske beregningsgrunnlaget som ble forutsatt ved innføringen av rentesystemet, dvs. at statens innlånskostnader skal dekkes ved at bankene får låne til like gunstige vilkår som staten.

Bevilgningene på statsbudsjettet til renteutgifter og renteinntekter er basert på at statens innlånskostnader er dekket når staten låner inn penger som lånes ut igjen til statsbankene.

Rentefastsettelsen skjer kvartalsvis etterskuddsvis slik at rentefastsettelsen fra 2. kvartal 2002 baserer seg på renteobservasjoner i 4. kvartal 2001. En kan derfor ikke nå fastslå eksakt hva som vil være renten for flytende lån fra mars 2002. Kunder med fastrentelån vil uansett ikke bli berørt av eventuelle justeringer. For fastrentelån har rentefastsettelsen vært gjennomført i tråd med de opprinnelige forutsetningene. Regjeringen vil ut fra renteobservasjonene i 4. kvartal vurdere spørsmålet nærmere.

4.3.2 Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet tar dette til orientering.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet viser til at Husbanken er statens viktigste virkemiddel i boligpolitikken og har stor betydning for at folk kan skaffe seg bolig. At renten i Husbanken ligger vesentlig under markedsrenten, bidrar til å bringe bokostnadene ned for mange mennesker. Selv om det er tilskuddene i Husbanken som betyr mest for mange

av dem som har problemer med å skaffe seg bolig, så er oppføringslånene en nødvendig basis i byggingen av de fleste sosiale boligprosjekt. Husbanken er også svært viktig for distriktene. Panteverdien er i enkelte tilfeller for lav for det private finansmarkedet. Husbanken finansierer 60-70 pst. av nybygg i Nord-Norge. Dette medlem mener derfor at Husbank-rammen for 2002 bør være 15 mrd. kroner. Dette medlem har merket seg at Regjeringen vil komme tilbake til dette spørsmålet i RNB 2002.

5. BESTILLINGSFULLMAKT, TILSAGNSFULLMAKT OG GARANTIFULLMAKT

5.1 Sammendrag fra St.prp. nr. 1 (2001-2002) Gul bok (regjeringen Stoltenberg)

I sammenheng med budsjettforslaget for 2002 er det foreslått innhentet bestillings- og tilsagnsfullmakter for i alt 33 685 mill. kroner mot 33 513 mill. kroner i 2001.

Forslagene til bestillingsfullmakter utgjør i alt 25 974 mill. kroner mot 26 686 mill. kroner i 2001. Under Forsvarsdepartementet er det foreslått bestillingsfullmakter på 24 406 mill. kroner mot 25 693 mill. kroner i 2001.

Det fremmes forslag om tilsagnsfullmakter på i alt 7 711 mill. kroner mot 6 827 mill. kroner i 2001. Utover fullmaktene i tabell 6.1 eksisterer det enkelte tilsagnsfullmakter uten en beløpsramme, f.eks. en fullmakt som hjemler at Statens lånekasse for utdanning kan gi tilsagn om støtte for vårhalvåret 2003 etter de samme satser som for høsthalvåret 2002.

I tabell 6.1 i Gul bok er det gitt samlet oversikt over bestillings- og tilsagnsfullmakter.

For 2002 bes det om fullmakt til å gi nye garantier innenfor følgende totale garantirammer under disse ordningene:

<i>Utenriksdepartementet</i>	
Import fra U-land	50 mill. kroner
Europarådets utviklingsbank	21,2 mill. euro
<i>Nærings- og handelsdepartementet</i>	
Statens nærings- og distriktsutviklingsfond	147,8 mill. kroner
Svensk-norsk Industrifond	80 mill. SEK
GIEK	
- samfunnsdelen, inkl. gammel alminnelig ordning	40 000 mill. kroner
- SUS/Baltikum	3 000 mill. kroner
- eksport/investering i u-land	1 500 mill. kroner
<i>Samferdselsdepartementet</i>	
Ferger i riksvegsamband	1 140 mill. kroner
<i>Finansdepartementet</i>	
Den nordiske investeringsbank	
- prosjektinvesteringsslån	341 mill. euro
- miljølån	63,5 mill. euro
- grunnkapital til Den nordiske investeringsbank	716 mill. euro

Det vises for øvrig til spesifisert oversikt over statens garantiansvar og utbetalinger i 2000 i St.meld. nr. 3 (2000-2001) Statsrekneskapen medrekna folketrygda for 2000, vedlegg 4.

Økonomireglementet for staten med tilhørende funksjonelle krav fastsetter normalvilkår for statlige garantier. Normalvilkårene er basert på tidligere generelle behandlinger i Stortinget av garantisaker, senest på grunnlag av Dokument nr. 3:6 (1995-1996) Riksrevisjonens undersøkelse om forvaltningen av statlige garantiordninger, jf. Innst. S. nr. 218 (1995-1996). Stortinget har imidlertid akseptert unntak fra normalvilkårene for flere av de eksisterende ordningene. Det forutsettes at de tidligere godtatte unntakene kan legges til grunn også for garantier som gis i 2002. De nærmere vilkårene for de enkelte garantiordningene er for øvrig omtalt i departementenes fagproposisjoner.

5.2 Komiteens merknader

Komiteen tar dette til orientering og viser når det gjelder bestillings-, tilsagns- og garantifullmakter også til merknader i de respektive fagkomiteinnstillingene.

6. STATLIG ØKONOMISTYRING

6.1 Sammendrag fra St.prp. nr. 1 (2001-2002) Gul bok (regjeringen Stoltenberg)

Det er i proposisjonen redegjort for erfaringer med tilpasninger til økonomiregelverket, oppfølgingen av erfaringsprosjektet, andre tiltak for å styrke økonomistyringen, sentralt statsregnskap mv., offentlig utvalg for å vurdere budsjetteringsprinsipper og flerårig budsjettering av statsbudsjettet, styring av statlige investeringsprosjekter og oppfølging av arbeidet med statens rolle som eier.

6.2 Komiteens merknader

Komiteen tar Regjeringens omtale til orientering.

7. GJENNOMFØRINGEN AV BUDSJETTET FOR 2001

7.1 Sammendrag fra St.prp. nr. 1 (2001-2002) Gul bok (regjeringen Stoltenberg)

De samlede inntektene og utgiftene for 2001 som Stortinget vedtok ved budsjettbehandlingen høsten 2000, utgjorde henholdsvis 679,4 mrd. kroner og 502,4 mrd. kroner. Inntekter og utgifter fra petroleumsvirksomhet er inkludert mens overføringer til og fra Statens petroleumsfond og lånetransaksjoner er holdt utenom. Statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten ble anslått til 189,0 mrd. kroner. Beløpet ble i sin helhet vedtatt overført til Statens petroleumsfond. Korrigert for petroleumsinntekter viste det salderte budsjettet et underskudd på 12,0 mrd. kroner. Dette underskuddet ble dekket ved en overføring fra Statens petroleumsfond. Netto avsetning i

petroleumsfondet for 2001 ble dermed anslått til 177,0 mrd. kroner. Inkludert 15,2 mrd. kroner i renter og utbytte ble petroleumsfondets overskudd anslått til 192,2 mrd. kroner.

Anslag på regnskap for 2001 viser nå et oljekorrigert underskudd på 3,8 mrd. kroner, som er 8,2 mrd. kroner lavere enn da budsjettet ble vedtatt av Stortinget i fjor høst. Dette inkluderer 0,5 mrd. kroner i utgifter til pasientbehandling i utlandet som ble bevilget på 2000-budsjettet, men som ble overført til 2001. Samtidig anslås statsbudsjettets netto kontantstrøm fra oljevirkosomhet å bli 55,9 mrd. kroner høyere enn forutsatt i saldert budsjett. Inklusive renter og utbytte på 18,4 mrd. kroner forventes nå overskuddet i Statens petroleumsfond å bli 259,5 mrd. kroner i 2001.

Brutto finansieringsbehov ble i saldert budsjett anslått til 61,0 mrd. kroner. Bruttofinansieringsbehovet anslås nå til 56,8 mrd. kroner.

Ved salderingen av budsjettet høsten 2000 samtykket Stortinget i at folketrygdens finansieringsbehov på 54,7 mrd. kroner ble dekket.

Det vil bli fremmet et oppdatert anslag på finansieringsbehovet basert på bevilgningsendringer gjennom året i nysalderingsproposisjonen senere i høst. Tilleggsbevilgninger som er vedtatt hittil i år øker utgiftene under folketrygden med 3,5 mrd. kroner. For 2. halvår legges det til grunn en netto reduksjon i bevilgningene på 0,7 mrd. kroner under folketrygden. Folketrygdens inntekter fra trygdeavgiften og arbeidsgiveravgiften anslås å bli 0,4 mrd. kroner høyere enn lagt til grunn i saldert budsjett. Folketrygdens finansieringsbehov anslås derfor nå til 57,1 mrd. kroner.

Av redegjørelsen foran framgår det at nettoinntektene fra petroleumsvirksomhet anslås å bli 55,9 mrd. kroner høyere enn lagt til grunn i saldert budsjett. Statsbudsjettets netto kontantstrøm skal etter lov om Statens petroleumsfond i sin helhet overføres til fondet. Anslaget for netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet ble i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2001 økt med 33,5 mrd. kroner, i hovedsak som følge av et høyere anslag for oljepriser enn i saldert budsjett. Oppdaterte anslag medfører at overføringen til Statens petroleumsfond på kapitell 2800 må økes med ytterligere 22,4 mrd. kroner. Endringen skyldes hovedsakelig salg av andeler i Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE). I Ot.prp. nr. 102 (2000-2001) er det med virkning fra og med inntektsåret 2001 foreslått endring i inntektsføringen til Statens petroleumsfond. Endringen innebærer at petroleumsfondets inntekter også skal inkludere statsbudsjettets finanstransaksjoner knyttet til petroleumsvirksomheten. Salg av aksjer i Statoil ASA innebærer at finansinntekter fra petroleumsvirksomheten blir på 14,2 mrd. kroner i inneværende år. Forslaget om økt overføring til petroleumsfondet vil bli fremmet i nysalderingsproposisjonen.

I henhold til retningslinjene for petroleumsfondet, jf. St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 10 (1995-1996), skal det ved framleggelsen av Gul bok for det kommende år vurderes om det er nødvendig å fremme egen proposisjon

med forslag til endringer i kap. 5800 Overføring fra fondet, eller om dette kan vente til nysalderingen. Kap. 5800 skal økes hver gang det vedtas svekkelser av budsjettbalansen, f.eks. gjennom tilleggsbevilgninger som ikke dekkes av avsetningen for tilleggsbevilgninger under kapittel 2309. Samlet overføring fra fondet er i saldert budsjett fastsatt til 12,0 mrd. kroner. Redegjørelsen i dette kapitlet viser at det oljekorrigerte underskuddet for 2001 nå anslås til 3,8 mrd. kroner eller 8,2 mrd. kroner lavere enn bevilget beløp. Det er derfor ikke nødvendig å fremme egen proposisjon med forslag om økt tilbakeføring fra Statens petroleumsfond til statskassen på kap. 5800. Det er i anslag på regnskap for 2001 lagt til grunn at anslag på tilleggsbevilgninger som vil bli fremmet i 2. halvår dekkes ved reduserte avsetninger for ymse utgifter. Det er imidlertid fortsatt usikkerhet knyttet til behovet for tilleggsbevilgninger i 2. halvår og dermed også anslaget for det oljekorrigerte underskuddet i 2001. Finansdepartementet vil komme tilbake med oppdaterte anslag for og eventuelle forslag om endrede overføringer fra fondet til statskassen i nysalderingsproposisjonen for 2001.

Det er i proposisjonen redegjort nærmere for statsbudsjettets inntekter, utgifter og finansieringsbehov for inneværende år og for statsregnskapet medregnet folketrygden for 1. halvår 2001.

7.2 Komiteens merknader

Komiteen tar Regjeringens omtale til orientering.

8. ANDRE MERKNADER OG FORSLAG FREMSATT UNDER KOMITEENS BEHANDLING

8.1 Endring i statlige eierposter

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, mener det statlige eierskapet i norsk næringsliv er for omfattende. I mange tilfeller oppstår det konflikter mellom statens rolle som eier og kontrollmyndighet. Flertallet går inn for at staten rydder opp i sitt eierskap i næringslivet og definerer hva man vil med eierskapet i hvert enkelt tilfelle. Statens fremtidige eierskap må begrenses til selskaper av forvaltningsmessig karakter, og selskaper der eierskapet har en klar politisk begrunnelse. Slike begrunnelser for direkte offentlig eierskap kan være å ivareta økonomisk virksomhet markedet ellers ikke kan løse, f. eks. særlige infrastrukturoppgaver, forvaltning av viktige fellesverdier, hovedkontorfunksjoner og forsknings- og utviklingsinnsats. For flere statsselskaper vil det være positivt å få private inn på eiersiden, og få mulighet til å skaffe seg strategiske partnere.

Flertallet støtter derfor Regjeringens forslag om å gi økte fullmakter til Nærings- og Handelsdepartementet for å redusere statens eierandeler i enkelte av selskapene staten forvalter.

Flertallet er enige med Regjeringen i at det ikke foreligger noen særlige hensyn som tilsier at staten skal fortsette som eier i følgende selskaper: Arcus AS,

A/S Olivin, Moxy Trucks AS, og SND Invest as. Flertallet støtter derfor Regjeringens forslag om at staten selger seg helt ut av disse selskaper dersom, og eventuelt når, de forretningsmessige forhold ligger til rette for det.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre støtter Regjeringens forslag om å selge seg ned til 34 pst. i følgende selskaper: Cermaq ASA, Norsk Hydro ASA, NOHA AS, Kongsberg Gruppen ASA, Telenor ASA, Raufoss ASA og Nammo AS.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet påpeker at etter tre uker i posisjon er Regjeringen klar til å selge ut statlige eierandeler i en rekke helt sentrale norske bedrifter. Dette gjelder for eksempel Telenor, Norsk Hydro, SND Invest, m.fl. Det forventes at Stortinget tar stilling til dette i løpet av en svært hektisk budsjettprosess.

Dette er spørsmål som er av stor samfunnsmessig betydning, som disse medlemmer sterkt framhever at fortjener en grundigere behandling. Samtidig er det ingenting i dagens situasjon som tilsier at det haster å selge ut statlige eierandeler. Aksjekursene er på et lavt nivå og tilgangen på kapital i Norge er svært lav. Når ikke statens behov for å realisere verdier er spesielt påtrengende, blir det uforsvarlig å kjøre gjennom i et slikt tempo.

Disse medlemmer vil derfor be om at disse elementene i budsjettet trekkes, og fremmes på nytt som egen sak. På den måten får Stortinget mulighet til å gi disse spørsmålene en skikkelig behandling - noe som bør være i alles interesse, uavhengig av holdning til statlig eierskap.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen trekke tilbake forslag om endring i statlige eierposter, jf. romertallsvedtak XII i St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002), og komme tilbake til dette på egnet måte."

8.2 Luftfartsverket

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av Luftfartsverkets økonomi, og vurdere behov for tilleggsbevilgninger eller andre tiltak i 2002 på bakgrunn av Luftfartsverkets svært usikre inntektsgrunnlag. Gjennomgangen forutsettes også å omfatte forholdet mellom administrasjon og drift i Luftfartsverket. Regjeringen bes om å komme tilbake til dette til Stortinget på egnet måte så raskt som mulig, og senest i vårsesjonen 2002."

8.3 Opprettelse av et eget utenlandsbudsjett

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at den norske stat er i en økonomisk svært gunstig situasjon og har over tid bygget opp en enorm petroleumsformue som er saltet ned i utlandet. Samtidig er det mange områder i Norge som bør styrkes og forbedres, men fordi Regjeringen og Finansdepartementet har en fastlåst holdning til hvordan penger kan brukes i Norge, og til enhver tid skaper et feilaktig skremmebilde om økt prisstigning og rente hvis vi bruker mer av vår formue til å forbedre og effektivisere ulike deler av norsk økonomi, kan det være hensiktsmessig å vise at økt statlig pengebruk ikke nødvendigvis betyr økt statlig pengebruk i Norge.

Etter disse medlemmers oppfatning vil en vesentlig og delvis avgjørende vektlegging av etterspørselsiden og "finanspolitiske indikatorer" ved behandlingen av statsbudsjettet legge en klar begrensning på offentlige utgifter, og dermed på hvor mye penger staten tilsynelatende kan bruke.

I dagens budsjettssystem med tabeller og indikatorutregninger regnes alle foreslåtte endringer av Regjeringens forslag til budsjett å ha tilnærmet nøyaktig samme finanspolitiske virkning, helt uavhengig av den reelle situasjon. Dette er en åpenbar svakhet som både hindrer fornuftig pengebruk og en nyansert finanspolitisk debatt. Slik budsjettet i dag er satt opp, skilles det ikke mellom kjøp av varer og tjenester fra utlandet og kjøp av varer og tjenester innenlands. For Norge er dette nå en betydelig hindring for en fornuftig disponering av den økonomiske velstand i et langsiktig perspektiv.

Disse medlemmer foreslår derfor å etablere et eget budsjett for kjøp av varer og tjenester i utlandet som så ikke inngår i de tabeller og beregninger som foretas i budsjettet for å beregne "stramhet" og "slakhet" i finanspolitikken. Dette budsjettet vil selvsagt måtte få inntekter på samme måte som gjennom det øvrige systemet, altså teknisk overført fra Petroleumsfondet til utenlandsbudsjettet.

For at et slikt budsjett skal kunne virke etter hensikten, må det etableres klare regler for hvilke typer utgifter som skal kunne betales fra dette budsjettet.

Etter disse medlemmers vurdering bør utenlandsbudsjettet ikke omfatte:

- varige faste og langsiktige utgifter
- områder der det dreier seg om løpende driftsutgifter, hvis disse ikke er av en karakter, art eller form som kan avvikles i sin helhet etter maksimalt 3 år
- kjøp av utstyr som inngår i et vedvarende anskaffelsesprogram

Disse medlemmer mener at utenlandsbudsjettet eller "Avdelingen for kjøp av varer og tjenester fra utlandet" skal inneholde de utgifter som påløper i utlandet for kjøp av varer og tjenester i tillegg til den

ordinære statlige virksomheten og som i sin natur er av ekstraordinær art og som kan avvikles uten problemer i løpet av en tid på maksimalt 3 år. På sikt bør det imidlertid være et mål å sørge for en mer gjennomarbeidet endring av bevilgningsreglementet som medfører at også ordinære utgifter som ikke medfører noen virkning for innenlandsøkonomien, blir holdt utenom alle de makroøkonomiske beregninger for virkningen på norsk innenlandsøkonomi. Foreløpig kan imidlertid kun utgifter som betales til leverandører i andre land for kjøp av varer og tjenester belastes utenlandsbudsjettet som tillegg til det mer ordinære statsbudsjett. Det forutsettes også at Riksrevisjonen sørger for den ordinære kontroll med at disse retningslinjer følges.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer forslag til tillegg i bevilgningsreglementet.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"I Bevilgningsreglementet § 5 Utgiftene gjøres følgende endring:

Nytt punkt 5 skal lyde:

Avdelingen for kjøp av varer og tjenester fra utlandet"

Disse medlemmer forutsetter også at det opprettes et eget rammeområde for utenlandsbudsjettet som gis et eget kapittel, men da det i budsjettforslaget fra Regjeringen ikke eksisterer et slikt rammeområde med forhåndsbestemte kapitler, kan Stortingets vedtak om rammer og kapitler kun gis en tilføyelse med et nytt rammeområde. Det fremmes derfor også forslag til endring av vedtaket om rammer.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"I Stortingets vedtak av 26. oktober 2001 om statsbudsjettets fordeling til komiteene gjøres følgende endring/tillegg under finanskomiteen: Rammeområde 25 (Utenlandsbudsjett)."

Disse medlemmer foreslår at utenlandsbudsjettet for 2002 skal omfatte følgende områder:

Politiet

Politiet har mange gamle biler som følge av at regelen for utskiftning ble strammet inn for noen år siden. Tidligere kunne en bil byttes ut når den hadde gått i to år eller 200 000 km, men nå er det først etter tre år eller 300 000 km. Årsaken var en vanskelig økonomisk situasjon og resultatet er mange trafikkfarlige politibiler, eller så store reparasjonskostnader at politiet må la biler stå ubrukt som følge av mangel på driftsmidler til nødvendig reparasjon. Politiet trenger også sambandsutstyr, verneutstyr og lignende som kan kjøpes fra utlandet uten inflasjonsvirkning for norsk innenlandsøkonomi.

Forskning

Norges forskningsråd påpeker at utstyr til nødvendig og ønskelig forskning kan anskaffes fra utlandet uten inflasjonspress på norsk innenlandsøkonomi. Man trenger heller ikke nytt personell for å utnytte utstyret. Tvert imot er fagfolkene på plass, men de får ikke gjort jobben sin på grunn av utstyrmangel. I følge Forskningsrådet er situasjonen nå den at mange kvalifiserte personer i forskningsmiljøene bruker tid på å reparere foreldet utstyr fremfor å forske. Investering i nytt utstyr vil raskt gi et løft i norsk forskning.

Forskning er etter Fremskrittspartiets oppfatning en investering i fremtidig livskvalitet og velferd. Forskningen har stor betydning for den økonomiske utviklingen, og er derfor viktig for fremtidige generasjoner. Fremtidig vekst vil henge sammen med at eksisterende næringer blir mer kunnskapsintensive og at det skapes nye kunnskapsintensive bedrifter.

Det er nødvendig med en kraftig økning i forskningsbudsjettene de neste årene hvis man skal nå målsetningen bare å komme opp på gjennomsnittlig OECD-nivå.

Helikopter

Både redningstjenesten og politiet har behov for flere helikoptre for å styrke sitt arbeid med å redde liv og forebygge og etterforske kriminalitet, samt pågripe forbrytere på flukt. Politiet bør disponere eget helikopter i Oslo, Stavanger, Bergen, Trondheim og Tromsø. For å styrke redningsberedskapen bør redningstjenesten anskaffe ytterligere to helikoptre. Helikoptre produseres ikke i Norge, og må følgelig kjøpes i utlandet. Dermed medfører ikke dette inflasjonspress på norsk innenlandsøkonomi.

Sykehusutstyr

Mye moderne og høyteknologisk utstyr til sykehuse ne må kjøpes fra leverandører i andre land da det ikke produseres i Norge. Derfor er det mulig å forsere programmet for anskaffelse av sykehusutstyr slik at pasientbehandlingen kan bli sikrere og bedre, samt gi en økning i produktiviteten ved våre sykehus. Når det er en viss mangel på personell ved mange sykehus, er det fornuftig å sørge for at de som arbeider der kan tildeles det mest moderne utstyr, slik at personellressursene gir størst mulig nytte.

IKT-utstyr til utdanningssektoren

IKT er et viktig virkemiddel til å fornye og effektivisere offentlig sektor med sikte på å styrke tilbudet av tjenester til befolkningen. Men da må man bort fra industrisamfunnets hierarkiske tenkemåter og forstå hvordan de nye teknologiene kan utnyttes til å organisere helt nye og langt mer kostnadseffektive løsninger. Allerede i dag er det mulig å få tilgang på nettbaserte undervisningstilbud i form av web-basert undervisning, nesten uansett hvor man bor i landet. Men dette krever lang studieerfaring og trening. For å kunne yte tilbud til folk flest må det derfor legges til rette for mer organiserte undervisningsformer gjennom forelesnin-

ger, veiledning, gruppediskusjoner og samvær med andre elever. Dette kan oppnås gjennom en landsomfattende utbygging av elektroniske klasserom.

Nettbasert undervisning gjennomført som en kombinasjon av undervisning gjennom elektroniske klasserom og web-basert undervisning innebærer både en effektivisering av offentlig sektor og et styrket og rimeligere undervisningstilbud til alle. Det forutsetter imidlertid at det bygges ut et nett av elektroniske klasserom over hele landet. Hvert slik klasserom har en kostnad på 1-3 mill. kroner. På større steder kan det være mulig å bygge slike klasserom på kommersielt grunnlag i samarbeid mellom kommunen og næringslivet. På mindre steder er dette ikke mulig.

Norske ungdomsskoler og videregående skoler, samt høyskoler og universiteter bør være i verdenstoppen når det gjelder tilgang til og bruk av IKT-utstyr for å sikre den best mulige kvalitet i utdanningstilbudet. Satsning på utdanning vil være å investere i landets fremtid.

Støtte til hjemsendelse av flyktninger

Det hevdes at mange flyktninger fra Bosnia, Kosovo, Sri Lanka, Somalia og andre land nå kan reise hjem fordi det er trygt, men at dette hindres som følge av store problemer med reetablering med tilgang til bolig, arbeid og utgifter til livsopphold i en overgangsperiode. Utgifter til hjelp av flyktninger med slike forbehold berører ikke norsk innenlandsøkonomi, og det bør derfor igangsettes et program med assistanse for flyktninger som returnerer til sine hjemland.

Omsorgsboliger og sykehjem

Fremskrittspartiet viser til forslaget om å etablere "Den Norske stats omsorgsselskap" (Statomsorg) for å etablere et tilbud av omsorgsboliger og sykehjemsplasser i varme land rundt Middelhavet og på Kanariøyene Dokument nr. 8:74 (1999-2000). Hvis en del norske pensjonister med rehabiliteringsbehov og pleietrengende eldre kunne gjøre bruk av et tilbud om opphold i omsorgsboliger og sykehjem i andre land i kortere eller lengre perioder, vil det virke etterspørselsdempende for norsk innenlandsøkonomi, og i tillegg være helsebringende og bedre livskvaliteten for de berørte. Det er voksende etterspørsel etter sykehjemsplasser ved sykehjem i varmere land fra mange kommuner. Fremskrittspartiet vil derfor foreslå at det igangsettes et program hvor omsorgsboliger og sykehjemsplasser i utlandet tilbys til pensjonister med rehabiliteringsbehov og pleietrengende eldre.

Veibygging utført av utenlandske entreprenører

Behovet for veibygging og veivedlikehold i Norge er meget stort, og langt større enn det norske entreprenører har kapasitet til å påta seg neste år. En betydelig bedring av infrastrukturen i form av et langt bedre veinett vil være en fornuftig langsiktig investering for Norge, og det bør derfor, i tillegg til de ordinære veibevilgninger også bevilges midler over utenlandsbudsjet-

tet som kan benyttes til kjøp av tjenester fra utenlandske entreprenører som må benytte medbrakt arbeidskraft og utstyr. Dette kan særlig benyttes ved kjøp av tjenester fra svenske, danske og finske entreprenørbedrifter til bygging av veianlegg i nærheten av grensen. Konstruksjon av en firefelts motorvei fra Oslo til Gøteborg vil særlig være en fordel for norsk næringsliv og for nordmenn, og hvis pengemangel på de ordinære svenske og norske budsjetter er hindringen, kan dette betales over utenlandsbudsjettet til svenske entreprenører for å få frem en radikal fremskynning av planene. Danske eller tyske entreprenører kan muligens påbegynne byggingen av en firefelts motorvei fra Kristiansand til Oslo, fordi det ikke er uvanlig at anleggsarbeidere også arbeider som ukependlere med lange skiftordninger på lik linje med det som skjer på sokkelen i Nordsjøen. Bruk av midler over utenlandsbudsjettet til veibygging utført av utenlandske entreprenører åpner muligheten for en vesentlig forsering av den nødvendige utbygging av det norske veinettet.

Lufthavnutstyr

Det er hevdet at norske lufthavner er dårlig utstyrt når det gjelder elektronisk sikkerhetsutstyr og flyledningsutstyr som kan kjøpes fra andre land. Anskaffelse av slikt utstyr til norske flyplasser vil både bedre sikkerheten og regulariteten, og når de ordinære budsjetter ikke gir rom for dette bør det benyttes midler over utenlandsbudsjettet til slik anskaffelse fordi det ikke vil medføre press i innenlandsøkonomien.

Reklame for Norge som turistland

Kapasiteten for turister i Norge er langt fra utnyttet da det er ledig kapasitet i reiselivsnæringen. Det er mangel på kunder som er problemet, og derfor vil det i enhver henseende være fornuftig å bedre kapasitetsutnyttelsen av det eksisterende næringsliv. Mange slike små og mellomstore bedrifter befinner seg i distriktene, og dette vil derfor også være god distriktpolitikk. Staten bør derfor kunne iverksette en omfattende reklamekampanje for Norge som turistland i utlandet. Kjøp av reklametjenester og TV-kampanjer i andre land vil således bare medføre fordeler.

Studieplasser i utlandet

Høyere utdanning i Norge legger beslag på innenlandske ressurser i form av arbeidskraft, bygninger og utstyr, og studentene på boliger. Denne etterspørsel vil kunne reduseres noe hvis noen flere norske studenter studerte i andre land. Norsk næringsliv og det norske samfunn vil også få en fordel hvis et noe høyere antall studenter, i tillegg til den rent faglige kompetansen, også fikk nære kunnskaper om andre lands språk, kultur, rettssystem, forvaltningssystem m.m. i den nye tid med omfattende globalisering. Det bør derfor innføres en vesentlig forbedring av mulighetene for norske studenter til å studere i andre land ved forbedringer av de økonomiske vilkårene som tilbys. Samtidig bør man

langt mer aktivt hjelpe, stimulere og tilrettelegge forholdene for studenter som vil studere i utlandet.

Behandlingsreiser

Mange norske pasienter eller personer som lider av kroniske sykdommer får god hjelp ved behandlingstilbud i varme land, og på det ordinære statsbudsjett bevilges det støtte til slike nødvendige behandlingsreiser. Kriterier for å få slik støtte er imidlertid, av økonomiske grunner, meget strenge, og det er mange som vil kunne forlenge sitt arbeidsliv, sin arbeidsinnsats eller bedret sin livskvalitet hvis tilgangen til behandlingsreiser ble forbedret. Utgifter til behandlingsreiser bør derfor forbedres og gjøres mer tilgjengelig ved bl.a. reduksjon i egenandeler og ved anskaffelse av langt større kapasitet ved bevilgninger over utenlandsbudsjettet.

Høykommissæren for flyktninger

Mange barn lider unødvendig mye som følge av ulike katastrofer og nødsituasjoner rundt om i verden. FNs høykommissær for flyktninger er 98 pst. finansiert av frivillige bidrag og sliter med manglende finansiering til flere av sine programmer. Fremskrittspartiet er opptatt av barns situasjon og fremmer forslag om å øke bevilgningene til høykommissæren.

Sel- og hvalfangst

Behovet for sel- og hvalfangst, for å redusere disse dyrs beskatning av fiskeriresurser, er stort og voksende. For å sikre en bærekraftig fiskerinæring må vi beskatte både sel og hval, for å holde bestanden på et forsvarlig nivå. Den største hindring for en fornuftig beskatning er den internasjonale opinion og holdningene i den internasjonale hvalfangstkomisjon og diverse såkalte miljøorganisasjoner. Det er således et behov for en omfattende kampanje for å endre holdningene til en fornuftig og bærekraftig sel- og hvalfangst internasjonalt. Når Norge kunne lansere en kostbar og omfattende kampanje for prestisjeprosjektet om å få Norge inn i FNs sikkerhetsråd, bør det kunne organiseres en kampanje for økt forståelse for sel- og hvalfangst ved bruk av norske utenriksstasjoner og profesjonelle informasjonsfirmaer i flere land.

Norges Eksportråd

Norges Eksportråd er en stiftelse med formål å bidra til å øke norske bedrifters konkurransevne og lønnsomhet i internasjonale markeder, med særlig vekt på små og mellomstore bedrifter. Dette arbeidet er viktig for å gi norske bedrifter markedsadgang utenfor landets grenser.

Disse medlemmer viser til forslag foran om å opprette et nytt rammeområde 25 Utenlandsbudsjett.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Under rammeområde 25 Utenlandsbudsjett bevilges for 2001 i henhold til oppstillingen nedenfor:

Inntekter	
(Overført fra Petroleumsfondet)	10 450 000 000
Utgifter	
Ekstraordinært kjøp av utstyr til sykehus	1 000 000 000
Kjøp av rednings- og politihelikoptre	1 000 000 000
Forskningsutstyr	600 000 000
Politibiler o.a. utstyr	300 000 000
IKT-utstyr til utdanningssektoren	1 000 000 000
Fondskapital forskningsfondet	2 000 000 000
Støtte til hjemsendelse av flyktninger	500 000 000
Omsorgsboliger og sykehjem	1 000 000 000
Veibygging	1 500 000 000
Lufthavnsutstyr	300 000 000
Turistreklame i utlandet	200 000 000
Studieplasser i utlandet	500 000 000
Behandlingsreiser	300 000 000
FNs høykommissær for flyktninger	100 000 000
Markedsføring sel- og hvalfangst	50 000 000
Norges Eksportråd	100 000 000"

8.4 Kompensasjonsordningen for merverdiavgift

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme de nødvendige forslag for å gjøre kompensasjonsordningen for merverdiavgift til kommuner og fylkeskommuner generell."

8.5 Reguleringsregnskap

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge frem et reguleringsregnskap for eksisterende lovreguleringer, slik at kostnaden ved reguleringen kan måles opp mot formålet samt en vurdering av å innføre offentlig betaling til bedrifter for arbeid med skjemaer som kun har statistisk verdi for det offentlige."

8.6 Nytt system for hel- eller delfinansiering av pensjoner

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utrede et nytt system for hel- eller delfinansiering av pensjoner basert på avkastningen av folketrygdfondet og petroleumsfondet og, ved delfinansiering, forslag om innføring av øremerkede pensjons- og helsepremier som betales av arbeidsgivere og arbeidstagere."

8.7 Merverdiavgift på norsk ukepresse

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge frem en vurdering av grunnlaget for merverdiavgift på norsk ukepresse."

8.8 Kraftverksbeskatning

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert budsjett 2002 legge frem sak om energibedrifter og konsernmessig samordning av grunnrenteskatten, innføring av tak på eiendomsskatten og tekniske skatteendringer slik at spottpriis legges til grunn og ikke selskapets reelle inntekter."

8.9 Svart økonomi

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil vise til at omfanget av svart økonomi er urovekkende stort. En rapport fra Norges Bank angir at den omsetning som årlig unndras fra avgift og skatt kan være så stort som 100 mrd. kroner. På denne bakgrunn er det betenkelig at Regjeringen i svar på skriftlig spørsmål ikke kan legge fram en konkret plan for en betydelig reduksjon av slik ulovlig virksomhet. Det har heller ikke vært mulig å få svar på hvor store inntekter fellesskapet kunne vinne dersom det var mulig å få halvparten av nevnte påståtte omsetning inn i lovlige former. Disse medlemmer mener det vil være svært lønnsomt å forsterke tiltak mot svart økonomi betydelig, samtidig som kontrollen med de som driver lovlig burde kunne forenkles.

Disse medlemmer vil fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen iverksette en aksjon for å kartlegge og bekjempe svart økonomi."

8.10 Oppgjøret med fylkeskommunene om sykehusvirksomhet

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til merknader under avsnitt 2.2.2 foran og fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen oppta forhandlinger med hver enkelt fylkeskommune om oppgjøret for eien- domsmassen og nivået for uttrekket av fylkeskommu- nens driftsutgifter i tråd med føringer lagt i merknaden under kap 2.2.2 i Innst. S. nr. 326 (2000-2001).

Det opprettes en voldgiftsordning for endelig fastset- ting av oppgjør der det ikke oppnås enighet i forhand- lingene."

8.11 Solidaritetsfond

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til sin merknad annet sted i inn- stillingen om opprettelse av et Solidaritetsfond for investeringer i verdens fattigste land og fremmer føl- gende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen øremerke 5 mrd. kroner av Petroleumsfondet til investeringer i de 48 fattigste land i verden (de såkalte MUL-land)."

8.12 Utredning om distriktspolitikk

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til merknader under avsnitt 3.2.6.2.4 foran og fremmer følgende forslag:

"Regjeringen pålegges å utrede de distriktspolitiske konsekvenser av alle vedtak i struktur- og regionalpo- litikken."

8.13 Økt tilgang på arbeidskraft

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til merknad under avsnitt 2.5.2 og fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge frem en plan for økt tilgang på arbeidskraft, tidlig i 2002."

8.14 Friere kommunalt skattøre

Komiteens medlem av Senterpartiet vil, som ledd i sterkere lokalt selvstyre, gi kommunene et friere skattøre. Det vil innebære at kommuner i perio- der kan øke skattleggingen for å gjennomføre viktige politiske prioriteringer. På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen tilrettelegge for et friere lokalt skattøre, slik at kommuner i perioder kan øke skattleggingen for å gjennomføre viktige politiske pri- oriteringer."

8.15 Sikring av norske sjøfolks konkurransedyktighet

Komiteens medlemmer fra Senterpar- tiet og Kystpartiet viser til tidligere behandlin- ger av refusjonsordningen for sjøfolk, senest ved næringskomiteens behandling av budsjettet for 2001. Et flertall i komiteen, alle unntatt medlemmene fra Høyre og Fremskrittspartiet, avviste forslaget om å ta enkelte fartøygrupper ut av ordningen, og ba om at ord- ningen forble uendret inntil det ble lagt fram for Stor- tinget en totalvurdering av virkemidler for å sikre at norske sjømenn er konkurransedyktige.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende for- slag:

"Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revi- dert nasjonalbudsjett å legge fram forslag til et nytt system for å sikre at norske sjøfolk er konkurransedyk- tige."

8.16 Utflytting av statlige arbeidsplasser fra Oslo

Komiteens medlemmer fra Senterpar- tiet og Kystpartiet fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge fram sak for Stor- tinget om utflytting av statlige arbeidsplasser fra Oslo."

8.17 Geografisk fordeling av statlige investeringer

Komiteens medlem fra Senterpartiet fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge fram en årlig over- sikt over den geografiske fordelingen av statlige inves- teringer."

8.18 Innlandskommisjon

Komiteens medlem fra Senterpartiet fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen oppnevne en ny inn- landskommisjon for å vurdere behovet for særlige vir- kemidler og politikkutforming for å opprettholde bosettingsmønsteret i innlandsdelen av Sør-Norge."

9. FRAKSJONSMERKNADER

9.1 Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kris- telig Folkeparti og Venstre viser til at Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har sin verdiforankring i rettsstatens og demokratiets prinsipper og den kristne og humanistiske kulturarv, og vil føre en politikk som verner om menneskelivet, viser respekt for menneske- verdet, verdsetter personlig ansvar, gir frihet for enkeltmennesket, verner om familiene og ivaretar for- valteransvaret.

Disse medlemmer vil understreke at hovedmålet for Høyres, Kristelig Folkepartis og Venstres politikk i stortingsperioden 2001-2005 er å føre Norge inn på en ny politisk kurs gjennom blant annet strukturendringer, modernisering, omfordeling og en mer målrettet bruk av den økte verdiskapingen i det norske samfunn. Dette innebærer en økonomisk politikk der hovedmålene er arbeid til alle, videreutvikling av det norske velferdssamfunnet, rettferdig fordeling og en bærekraftig utvikling. Et sterkt og konkurransedyktig næringsliv er en forutsetning for å nå disse målene.

Disse medlemmer mener at finanspolitikken må bidra til en stabil økonomisk utvikling i produksjon og sysselsetting. Finanspolitikken er også avgjørende for å bestemme størrelsen på offentlig og privat, herunder konkurranseutsatt, sektor. Siktemålet er å ha en konkurranseutsatt sektor om lag av samme omfang som i dag. Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har som målsetting å holde den reelle, underliggende utgiftsveksten i statsbudsjettet i perioden lavere enn veksten i verdiskapingen for Fastlands-Norge.

Disse medlemmer vil understreke at det over tid er vekstevnen i fastlandsøkonomien som bestemmer velferdsutviklingen i Norge. Uansett utvikling i petroleumspriser og produksjon, vil verdiskapingen i Fastlands-Norge være langt høyere enn inntektene fra petroleumssektoren. Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil derfor legge vekt på tiltak som fremmer verdiskaping og økt produktivitet i både offentlig og privat sektor.

Disse medlemmer vil vise til at Regjeringen har lagt frem et budsjettforslag som kombinerer lavere skatter og avgifter med økt offentlig satsing på viktige velferdsoppgaver og nødvendig infrastruktur. Budsjettforslaget opprettholder balansen i økonomien ved å holde seg innenfor den handlingsregel for en gradvis innfasing av oljeinntektene som et bredt flertall på Stortinget har stilt seg bak. Budsjettforslaget har den samme balanse, men reduserer de offentlige utgiftene og har lavere skatter og avgifter i forhold til det budsjettforslaget regjeringen Stoltenberg la frem. Utgiftsveksten blir om lag 20 pst. lavere enn det regjeringen Stoltenberg la opp til. Dette gir redusert press i økonomien, noe som etter disse medlemmers syn legger et godt grunnlag for lavere renter. Dette kommer både bedrifter, kommuner og husholdninger til gode.

Disse medlemmer mener Regjeringens budsjettforslag bedrer de generelle rammebetingelse for norsk næringsliv gjennom at det foreslås å avvikle dobbeltbeskatningen av aksjeutbytte, å fjerne flypassasjeravgiften og å gi skattefradrag for forskning. De foreslåtte lettelsene i personbeskatningen innebærer at folk flest får lavere skatt. Disse medlemmer vil særlig vise til forslaget om reduserte skatter på lave inntekter og at det blir redusert boligskatt. Lavere skatter og avgifter gjør det lettere for den enkelte å klare seg på egen inntekt og øker den enkeltes valgfrihet. Som første steg i å gjennomføre partienes målsetting for skatte- og avgiftspolitikken slik den er nedfelt i

Sem-erklæringen mener disse medlemmer at forslaget fra Regjeringen er et godt bidrag.

Disse medlemmer vil videre peke på at den sosiale profilen i Regjeringens budsjettforslag vises ytterligere ved at det er foreslått å bevilge om lag 250 mill. kroner ekstra til fattigdomsbekjempelse. Den økte satsingen på helse og på barnefamiliene opprettholdes og videreføres. Regjeringen styrker barnehagesatsingen med 1 mrd. kroner i økte overføringer fra årets budsjett til budsjettet for 2002, i tillegg til prisjustering av driftstilskuddet med 170 mill. kroner. Dette er viktige tiltak for å nå full barnehagedekning innen 2003, og innsatsen skal rettes mot etablering av nye barnehageplasser, økning av driftstilskuddet og økt satsing på kvalitet.

Disse medlemmer viser til at Regjeringen også tar et ansvar for fattigdomsbekjempelse internasjonalt. Regjeringen har som målsetting at norsk utviklingsbistand gradvis skal økes opp til 1 pst. av BNI innen 2005. ODA-godkjent bistand vil utgjøre 0,92 pst. av BNI i 2002 med Regjeringens budsjettforslag, mot 0,89 pst. i 2001. Disse medlemmer vil vise til regjeringserklæringen for Samarbeidsregjeringen som slår fast at norsk bistand i større grad skal bidra til å styrke utviklingslandenes egen økonomiske vekstkraft og demokratiske institusjoner og prosesser.

Disse medlemmer viser til at Regjeringen foreslår at frivillige organisasjoner får full kompensasjon for momsreformen gjennom en bevilgning på til sammen 200 mill. kroner, hvilket er 100 mill. kroner utover regjeringen Stoltenbergs forslag.

Disse medlemmer mener at kunnskap, kompetanse og kreativitet gir trygghet og evne til å mestre utfordringer og omstillinger i et samfunn hvor forandringer skjer raskere enn tidligere. Et høyt utdannings- og kompetansenivå er viktig for å opprettholde og øke verdiskapingen, og dermed et fortsatt høyt velferdsnivå. Disse medlemmer registrerer derfor med tilfredshet at Regjeringen vil øke satsingen på utdanning og kompetanse blant annet ved å foreslå økt timetall i grunnskolen.

Disse medlemmer vil understreke miljøprofilen i Regjeringens forslag til statsbudsjett. Bevilgningene til kollektivtransport økes med 65 mill. kroner. Dette vil blant annet bidra både til opprusting av T-banen i Oslo og til forsert planlegging av bybane i Bergen. Regjeringen vil også styrke den nye, landsomfattende ordningen for skole- og studentrabatt på kollektive transportmidler som skal tre i kraft fra 1. august 2002.

Disse medlemmer viser til at Regjeringen ønsker å gi rammebetingelser som gjør det mulig å etablere CO₂-frie gasskraftverk, slik Stortinget tidligere har lagt til grunn. For å bidra til dette økes bevilgningene til energiforskning.

Disse medlemmer konstaterer at det ikke har vært mulig å fremforhandle en flertallsløsning for budsjettet. Disse medlemmer legger derfor frem et forslag som på noen punkter innebærer en justering av Samarbeidsregjeringens forslag. Denne justeringen

styrker etter disse medlemmers syn både den sosiale profilen og den næringsvennlige linjen i budsjettet ytterligere. Blant tiltakene som foreslås er:

- Uføre- og alderspensjonister fritas for betaling av egenandeler for medisiner og sykepleieartikler på blå resept fra 1. oktober 2002, og at det i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2002 legges det frem en vurdering av om det kan utarbeides et mer treffsikkert system. I den forbindelse vurderes også et "tak 2" for de utgifter funksjonshemmede og kronikere har til helsetjenester og som i dag ikke omfattes av den eksisterende ordningen.
- Det årlige utgiftstaket for betaling av egenandeler justeres ned fra kr 1 500 til kr 1 350.
- ISF-ordningen utvides fra 50 pst. til 55 pst.
- Skatteopplegget justeres slik at lønnstakere med en inntekt fra kr 140 000 til kr 190 000 får lavere skatt. For en lønnstaker med f.eks. kr 150 000 i inntekt vil det gi en skattelettelse på kr 420 og for en lønnstaker med kr 180 000, en skattelette på kr 504. Endringen fører også til skattelettelser for pensjonister. En enslig pensjonist med kr 120 000 i pensjonsinntekt vil f.eks. få en skattelette på kr 1 210.
- El-avgiften settes ned 2 øre fra 1. januar 2002 (i stedet for en reduksjon på 1 øre fra 1. juli 2001 og 1 øre fra 1. juli 2002).
- Det etableres en nettolønnsordning gjennom tilskuddsbevilgning fra 1. juli 2002. Det legges videre opp til en gjennomgang sammen med partene av virkemidler for rederinæringen for å se hva som kan gjøres for å avgrense og målrette tiltakene for å beholde kompetansen i det maritime miljø i Norge.
- Det bevilges 25 mill. kroner for å opprettholde kompensasjonen til ekspressbussene for betaling av autodieselavgift.
- En økning i lavrisikolåneordningen i SND med 500 mill. kroner.
- Ordningen med direkte tilskudd til landslinjer (videregående skole) opprettholdes.
- Ordningen med momskompensasjon utvides til også å gjelde renhold fra 1. januar 2002. Målet er å likestille kjøp av tjenester fra private bedrifter med offentlig egenproduksjon av tjenester.

Disse medlemmer foreslår videre tiltak som vil styrke bekjempelsen av kriminalitet gjennom å legge til rette for en rask og effektiv reaksjon i alle ledd i straffesakkjeden. Tiltakene som foreslås er:

- Det bevilges 20 mill. kroner til opprettelse av flere stillinger i politiet
- Det bevilges 10 mill. kroner til domstolene for å få ned ventetiden. Hoveddelen av midlene forutsettes å gå til Oslo-domstolene.

Disse medlemmer viser til at disse tiltakene for å styrke den sosiale profilen, konkurranseutsatt næringsliv og kriminalitetsbekjempelse er finansiert samtidig som den samlede budsjettbalanse ikke er svekket.

9.2 Arbeiderpartiet

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil peke på at hovedmålene for den økonomiske politikken er arbeid for alle, en rettferdig fordeling, å videreutvikle det norske velferdssamfunnet og å bidra til en bærekraftig utvikling. Disse medlemmer vil vise til at for å nå dette målet legger Arbeiderpartiet vekt på å videreføre den økonomiske politikken basert på Solidaritetsalternativet. De ulike delene av den økonomiske politikken må virke sammen. Budsjettpolitikken må bidra til stabil utvikling i produksjon og sysselsetting. Det er viktig å videreføre det inntektspolitiske samarbeidet, der partene i arbeidslivet gjennom moderate lønnsoppgjør bidrar til å sikre en sterk konkurranseutsatt sektor. Pengepolitikken skal understøtte budsjettpolitikken og inntektspolitikken i å sikre en stabil økonomisk utvikling.

Disse medlemmer vil vise til at regjeringen Stoltenberg i St.meld. nr. 29 (2000-2001) la fram et forslag til nye retningslinjer for den økonomiske politikken, som fikk bred tilslutning i Stortinget. De nye retningslinjene for budsjettpolitikken innebærer at staten kan bruke petroleumsinntekter om lag tilsvarende den forventede realavkastningen av kapitalen i Statens Petroleumsfond. Flertallet i finanskomiteen i understreket under behandlingen av de nye retningslinjene at bruken av petroleumsinntektene over statsbudsjettet må tilpasses konjunktursituasjonen.

Vider vil disse medlemmer at det i meldingen om den økonomiske politikken ble trukket opp nye retningslinjer for pengepolitikken. I tråd med disse skal pengepolitikken nå sikte mot stabilitet i den norske kronenes verdi nasjonalt og internasjonalt i forhold til våre handelspartnere, og samtidig skal den støtte finanspolitikken i å stabilisere utviklingen i produksjon og sysselsetting.

Disse medlemmer konstaterer videre at forslaget til statsbudsjett for 2002 fra regjeringen Stoltenberg er basert på de nye retningslinjene, og at dette har blitt fulgt opp av regjeringen Bondevik II.

Disse medlemmer vil peke på at regjeringen Stoltenberg la fram et budsjett for å videreutvikle velferdssamfunnet og for å sikre grunnlaget for verdiskaping og rettferdig fordeling. De viktigste prioriteringene i dette budsjettet er:

- Bedre oppvekstvilkårene for barn og unge. Regjeringen Stoltenberg vil øke bevilgningen til barnehager med om lag 1 mrd. kroner i 2002. På denne måten kan det bli etablert 10 000 nye barnehageplasser og foreldrebetalingen kan settes ned med 350 til 400 kroner måneden. For å hjelpe unge og vanskeligstilte foreslår regjeringen Stoltenberg å

- øke utlånsrammene i Husbanken med 2 mrd. kroner til 15 mrd. kroner, og øke rammen for boligtilskuddet, som gir mulighet for å gi tilsagn om bygging av til sammen 1 500-1 800 utleieboliger.
- Styrke utdanning og forskning. Regjeringen Stoltenberg foreslår å etablere en ny statlig finansieringsordning for rehabilitering, tilrettelegging og nybygging av skoleanlegg. Videre foreslår regjeringen Stoltenberg om å innføre gratis leirskoleopphold fra høsten 2002, og å bygge ut ordningen med gratis læremidler i videregående opplæring. Regjeringen Stoltenberg foreslår videre å øke studiestøtten fra Statens lånekasse med om lag 1 000 kroner per måned, og å øke den samlede forskningsinnsatsen med om lag 1,7 mrd. kroner.
 - Øke innsatsen til helse og pasientbehandling ved sykehusene. Regjeringen Stoltenberg foreslår en reell økning i bevilgningene til sykehusdrift på 1,5 mrd. og vil fjerne unødvendig ventetid for behandling ved sykehus. Regjeringen Stoltenberg vil gjøre det enklere å benytte retten til fritt sykehusvalg. Et nasjonalt ventelisterregister skal gi bedre oversikt over ledig kapasitet ved de enkelte sykehusene. Videre vil regjeringen Stoltenberg trappe opp innsatsen innenfor psykisk helsevern og kreftomsorgen, i tråd med de handlingsplanene Stortinget har vedtatt. Regjeringen Stoltenberg foreslår at medisiner på blå resept skal være gratis for uføretrygdede og for eldre over 67 år fra 1. oktober 2002, samtidig som det blir iverksatt utvidede skjermingstiltak for kronisk syke.
 - Fortsette å bygge ut eldreomsorgen. Regjeringen Stoltenberg foreslår å utvide rammen for tilskudd til bygging av sykehjemsplasser og omsorgsboliger med 4 000 boenheter. Når handlingsplanen avsluttes, er det lagt til rette for bygging av 33 400 sykehjemsplasser og omsorgsboliger siden 1997.
 - Sikre en mer rettferdig fordeling og løfte de vanskeligst stilte. Regjeringen Stoltenberg foreslår å etablere 1 750 nye tiltaksplasser i 2002. Boligtilskuddet skal styrkes, slik at det kan skaffes boligløsninger for bostedsløse, herunder flere utleieboliger. Bostøtten skal øke for dem som bor i de største byene og rusomsorgen styrkes. For å sikre flere grupper et bedre inntektsgrunnlag, foreslår regjeringen Stoltenberg å øke barnetillegget for alders- og uførepensjonister, gjøre pensjonsreglene for langtidspasienter i institusjon gunstigere og gi enslige forsørgere med funksjonshemmede barn rett til stønad til barnetilsyn samtidig med forhøyet hjelpestønad. I tillegg foreslår regjeringen Stoltenberg i at det bør etableres en ny stønadsordning for unge som blir alvorlig syke under utdanning.
 - Trappe opp bevilgningene til kultur. Regjeringen Stoltenberg foreslår en reell økning av kulturbudsjettet med om lag 6 pst. Dette muliggjør økt satsing til bl.a. museer, biblioteker, arkiver, norsk film, pressestøtte, nasjonale kulturbygg og tusenårssteder over hele landet.
 - Sikre et bedre miljø, renere energi og trygg mat. Regjeringen Stoltenberg foreslår å øke bevilgningene til klimaforskning, herunder forskning på CO₂-frie gasskraftverk og miljøvennlige energikilder. Arbeiderpartiet ønsker at en større del av våre gassressurser skal tas i bruk i Norge, og regjeringen Stoltenberg foreslår derfor å øker bevilgningene til å støtte opp om utbygging av infrastruktur for naturgass. Innenlandsk bruk av gass vil gi grunnlag for verdiskaping, industriell og teknologisk utvikling og et bedre miljø. Bevilgningene til kollektivtrafikken bør trappes opp. Regjeringen Stoltenberg foreslår å innføre en landsomfattende ordning med ungdomskort og studentrabatt.
 - Satse på næringsutvikling og aktiv distriktpolitikk. Regjeringen Stoltenberg foreslår økte bevilgninger til næringsrettet forskning, forsknings- og utviklingskontrakter, verdiskapingsprogrammene i skog- og jordbruket og til utvikling av fiskeri- og havbruksnæringen. I tillegg foreslår regjeringen Stoltenberg å reduseres skatten for næringslivet ved at avskrivningssatsene økes, tilsvarende en påløpt skattelette på 1,5 mrd. kroner samtidig som investeringsavgiften fjernes i løpet av 2002. Regjeringen Stoltenberg foreslår 20 pst. skattefritak for bedriftene for FoU-utgifter opptil 4 mill. kroner pr. bedrift. Regjeringen Stoltenberg foreslår å legge om virkemidlene til SND slik at ordningene kan brukes mer fleksibelt. Med forslagene fra regjeringen Stoltenberg økes bevilgningene til samferdsel reelt med om lag 4 pst., innsatsen innen distriktpolitikken videreføres på et høyt nivå og arbeidet med å øke tilgangen av arbeidskraft intensiveres.
 - Redusere skatte- og avgiftsnivået. Regjeringen Stoltenberg foreslår å redusere det samlede skatte- og avgiftsnivået med om lag 7,7 mrd. kroner påløpt og 3,5 mrd. kroner bokført. Regjeringen Stoltenberg foreslår å øke innslagspunktet i toppskatten fra 289 000 kroner til 320 000 kroner. Dette medfører at alle som har gjennomsnittslønn eller lavere ikke skal betale toppskatt. Samtidig foreslår regjeringen Stoltenberg å øke det øvre taket i minstefradraget fra 40 300 kroner til 43 000 kroner. Fradraget for fagforeningskontingent og fradraget for gaver til frivillige organisasjoner økes fra 900 kroner til 1 800 kroner. I tillegg foreslås det å sette ned el-avgiften med ytterligere ett øre pr. kWh fra 1. juli 2002.
 - Øke bistanden og det internasjonale engasjementet. Regjeringen Stoltenberg foreslår å øke at bevilgningene til utviklingshjelp, slik at bistanden som andel av bruttonasjonalinntekten (BNI) økes til 0,90 pst., mens den tilsvarende andelen i det salderte budsjettet for 2001 var 0,89 pst. De samlede bevilgningene til norsk bistand utgjør etter dette 13,5 mrd. kroner.

Disse medlemmer viser til at forslaget til tilleggsproposisjon fra regjeringen Bondevik II inneholder nye anslag for den økonomiske utviklingen, blant annet for skatteinntektene som gir en økt handlingsfrihet. Til sammen har de nye anslagene og et økt utbytte fra statselskapene gitt muligheter for å disponere 2,5 mrd. kroner mer enn det som lå i regjeringen Stoltenbergs forslag.

Disse medlemmer ønsker å bruke en stor del av dette handlingsrommet til en ytterligere styrking av innsatsen for de som har det vanskeligst i samfunnet. Samlet sett vil disse medlemmer bruke nærmere 1,4 mrd. kroner på denne gruppen ut over satsingen i regjeringen Stoltenbergs budsjett.

På skattesiden gjør disse medlemmer dette ved å heve minstefradraget fra 22 til 24 pst. og å heve den skattefrie nettoinntektsgrensen i skattebergrensingsregelen for pensjonister med 1 000 kroner. I tillegg vil disse medlemmer i sitt forslag øke bevilgningene til en rekke tiltak som har betydning for de svakest stilte med over en 0,5 mrd. kroner. I forslaget til statsbudsjett fra disse medlemmer ligger følgende satsinger:

- 95 mill. kroner til å redusere taket på egenandeler til medisiner fra 1 500 til 1 350 kroner i året.
- 86 mill. kroner til å øke barnetilleggene i folketrygden med ytterligere 2 500 kroner i året, til sammen 5 000 kroner i året, samt å sikre at den uføre fortsatt får rett til barnetillegg, selv om barnet får barnpensjon.
- 71,5 mill. kroner til satsing på legemiddelbasert behandling av narkomane og lavterskel helsetilbud for rusmisbrukere.
- 50 mill. kroner til ytterligere forsterket innsats for å forebygge rusmiddelproblemer, som er en nødvendig styrking når avgiftene på alkohol settes ned.
- 43 mill. kroner i økte boligtilskudd til å bygge utleieboliger, slik at unge og vanskeligstilte lettere kan etablere seg i boligmarkedet.
- 77 mill. kroner i økt bostøtte, slik at de som bor i nøkterne boliger som ikke er husbankfinansiert kan få støtte.
- Ytterligere 5 mill. kroner i støtte til tiltak for bostedsløse.
- 20 mill. kroner til å styrke kommunenes arbeid med barnevern.
- 45 mill. kroner til flere arbeidsmarkedstiltak. Det vil gi ytterligere 500 plasser, og er en nødvendig styrking når Regjeringen har varslet økt arbeidsledighet.
- 30 mill. kroner mer til skolehelsetjenesten, blant annet til å forebygge rusproblemer hos ungdom.

I skattepolitikken vil disse medlemmer i tillegg til de nevnte forslagen, redusere alkoholavgiftene med 17,5 pst. på brennevin og 5 pst. for øvrig. Dette er 2,5 pst. høyere enn i forslaget fra regjeringen Bondevik II.

El-avgiften vil bli redusert med 2 øre fra 1. januar. I tillegg vil disse medlemmer utvide adgangen til å trekke fra utgifter til FoU til også å omfatte mellomstore bedrifter. Forslaget til skattelette i Arbeiderpartiets budsjettforslaget er med dette økt med ytterligere 1,2 mrd. kroner.

Disse medlemmer har også funnet rom for å øke innsatsen på samferdselssektoren med til sammen 200 mill. kroner. Av dette skal 75 mill. kroner gå til kollektivtransport, blant annet T-banen i Oslo og en ungdomsrabatt i kollektivtrafikken. Disse medlemmer vil bevilge ytterligere 125 mill. kroner til investeringer i riksveier. Blant de prioriterte prosjektene er E18 i Agder, E6/E18 i Østfold, internveien i Berg på Senja og rassikring.

Disse medlemmer mener at det er viktig at Norge følger opp sine forpliktelser under klimaavtalen og reduserer utslippene av klimagasser, og har funnet rom for å øke bevilgningen til forskning på renseteknologi for gasskraft med 30 mill. kroner ekstra. I tillegg vil disse medlemmer øke bevilgningen til energifondet med 10 mill. kroner.

Disse medlemmer mener at en god grunnskole for alle er en god investering i framtiden, og har valgt å øke bevilgningen til grunnskolen ytterligere, slik at det blir rom for å øke timetallet i norskundervisningen med en time i uka i 2. til 4. klasse. I tillegg vil disse medlemmer øke bevilgningen til landslinjer i videregående skole, og øke kapitalen i Fondet for forskning og nyskaping med ytterligere 2 mrd. kroner.

Terrorangrepene på USA 11. september 2001 har økt behovet for en beredskap, og disse medlemmer vil støtte forslaget om å bruke 140 mill. kroner til terrorberedskap.

I tillegg til alle disse satsingene har disse medlemmer blant annet prioritert 20 mill. kroner til lindring av smerte- og symptomer for uhelbredelig syke og døende, 85 mill. kroner til redusert egenbetaling ved kunstig befruktning og ved sterilisering, 50 mill. kroner til opptreningsinstitusjonene, 5 mill. kroner til kriminalomsorgen, 20 mill. kroner til å kompensere kommunene for økt arbeidsgiveravgift, 5 mill. kroner til internasjonale kulturformål til sammen 20 mill. kroner til en rekke kulturtiltak blant annet til flebrukshaller (Hofmo), Europas Bluessenter, Hedmark Teater, Hamsunsenteret, Følldal gruver, Agenda X, Henie Onstad Kunstsenter, Norsk lyd- og blindeskriftsbibliotek og Blikk.

Disse medlemmer mener at et omfattende utbygd velferdssamfunn for alle er det viktigste tiltaket mot fattigdom. I Norge er det sammenliknet med andre land en relativ liten andel av befolkningen som har en inntekt under fattigdomsgrensen. For den enkelte som har det vanskelig er det likevel avgjørende å få den hjelpen han eller hun trenger, og det legger Arbeiderpartiet opp til.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Stoltenberg bevilget over 1,5 mrd. kroner i sitt statsbudsjett i spesielle tiltak for de økonomisk vanskeligstilte.

I tillegg satser disse medlemmer i endringene av budsjettet ytterligere nærmere 1,4 mrd. kroner på tiltak for dem som har det vanskelig i det norske samfunnet. De nye økonomiske anslagene til regjeringen

Bondevik gir rom for denne utvidede satsingen. Satsingen for de vanskelig stilte dokumenteres i tabellen nedenfor.

Oppsummering av Arbeiderpartiets nye tiltak og økte satsinger i 2002 i mill. kroner

	Regjeringen Stoltenberg	Ap på Stortinget	Samlet
Et inkluderende arbeidsliv	485	44,6	529,6
Spesielle arbeidsmarkedstiltak: 1700 nye plasser	240		
Ordinære arbeidsmarkedstiltak: 500 nye plasser		44,6	
Trygdeetatens tiltak for å få sykemeldte tilbake i jobb	237		
Rådgivnings- og oppfølgingstjeneste for de arbeidsledige	8		
Reduserte skatter	390	833	1 223
Økt grense for minstepdrag (fra 40.300 til 43.000)	390		
Økt sats i minstepdraget fra 22 til 24 prosent		705	
Hevet grense for skattefri nettoinntekt i skattebegrensingsregelen for pensjonister		128	
Økte trygder og overføringer	311	86	397
Øking av barnetillegget for minstepensjonister (2.500+2.500)	55	86	
Stønad til barnetilsyn for enslige forsørgere med funksjonshemmet barn	10		
Stønadsordning for studenter som blir alvorlig syke under utdanning	28		
Bedre pensjon for psykiatriske langtidspasienter	8		
Nye beregningsregler for attførings- og rehabiliteringspenger	150		
Økt fribeløp for inntekt for alderspensjonister før avkorting	60		
Reduserte kostnader til medisiner mv.	240	95	335
Fritak for betaling for blå resept, redusert oppholdsbetaling på institusjon, gratis fysioterapi for kronikere, økning av satsene for bidrag til legemidler hvit resept og tannbehandling	240		
Redusert tak for egenandeler for medisiner fra 1500 kr til 1350 kr.		95	
Hjelp til bolig	67	125	192
Økt boligtilskudd til utleieboliger	62	43	
Forbedring av bostøtteordningen		77	
Prosjekter for bostedsløse i de store byene	5	5	
Tiltak mot rusmiddelproblemer	30	121,5	151,5
Økt forebygging og hjelp til rusmisbrukere	30		
Lavterskel helsetilbud til rusmiddelmissbrukere		71,5	
Rusforebyggende tiltak knyttet til reduserte alkoholavgifter		50	
Øvrig styrking av tjenester		50	50
Styrking av skolehelsetjenesten		30	
Styrking av barnevernet		20	
Sum før allmenne ordninger	1 523	1 355,1	2 878,1
Allmenne ordninger vil også hjelpe de vanskeligst stilte	1 155	15	1 170
Flere og billigere barnehageplasser	1 000		
Gratis leirskole i grunnskolen	25		
Skole- og studentrabatt og ungdomskort i kollektivtransporten	27	15	
Tilskudd til billigere læremidler i videregående skole	103		
Sum med allmenne ordninger	2 678	1 370,1	4 048,1

9.3 Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet legger til grunn Fremskrittspartiets prinsipp- og handlingsprogram 2001-2005 og regjeringen Stoltenbergs fremlagte statsbudsjett som grunnlag for utarbeidelsen av Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2001. På enkelte områder har disse medlemmer også justert seg etter St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 fra Samarbeidsregjeringen. Her viser Fremskrittspartiet en alternativ måte å løse de utfordringer Norge står overfor. I Fremskrittspartiets alternative budsjett redegjøres det først for viktige samfunnsøkonomiske sammenhenger som ligger til grunn for Fremskrittspartiets alternative budsjett. Disse samfunnsøkonomiske sammenhenger tar utgangspunkt i anerkjent økonomisk forskning.

Disse medlemmer henviser med dette til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett samt øvrige merknader og forslag som er omtalt og fremmet i denne innstilling, Budsjett-innst. S. I (2001-2002), Budsjett-innst. S. nr. 1 (2001-2002), Innst. O. nr. 3 (2001-2002), samt til de påfølgende budsjettinnstillinger fra de ulike fagkomiteene.

9.4 Sosialistisk Venstreparti

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti vil i tillegg til sine merknader under de enkelte avsnitt i denne og øvrige budsjettinnstillinger, her gi en samlet oversikt over sitt budsjettopplegg, hentet fra Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2002:

Bruk mulighetene - sats på framtida

Norge er mulighetenes samfunn. Vi har stor økonomisk handlefrihet – større enn noe annet land og større enn noen generasjon før oss. Samtidig har vi store menneskelige ressurser, store naturressurser, mange gode bedrifter og heldigvis ennå lav arbeidsledighet. Norge har alle muligheter til å bli et foregangsland. Dessverre bruker vi ikke de mulighetene vi har. De siste åra har kortsiktig tenking gjort at de store spørsmålene – hva vi skal leve av når oljen tar slutt, hvordan vi kan skape verdens beste skole, hvordan vi blir et foregangsland i miljøpolitikken, og hvordan vi skaper et samfunn med mindre forskjeller – er kommet i bakgrunnen.

Sosialistisk Venstreparti trekker i dette alternative statsbudsjettet opp de perspektivene de foreliggende budsjettforslagene mangler, innenfor den samme rammen. For å vise at det finnes muligheter til å sette det viktigste først hvis viljen er til stede. Bruk mulighetene – sats på framtida.

1. Sats på barna

- Sosialistisk Venstreparti følger opp våre løfter fra valgkampen med å redusere barnehageprisene til 1 500 kroner i gjennomsnitt pr. måned – med en målsetting om å ha en maksimalpris på 1 140 kroner i løpet av perioden.
- Sosialistisk Venstreparti følger opp våre løfter

om en opprusting av skolen, både utvendig og innvendig.

2. Sats på rettferdighet

- Sosialistisk Venstreparti foreslår en rekke tiltak knytta til egenandeler, sosialhjelpssatser og skatt som til sammen vil bety et kraftig løft for alle fattige.
- Sosialistisk Venstreparti foreslår et skatteopplegg som gir en betydelig forbedring av fordelingsprofilen – skattelettelse til de med lav og middels inntekt, skjerpelser for de med høy inntekt.

3. Sats på miljø

- Sosialistisk Venstreparti foreslår et kjempeløft for kollektivtrafikken for å gjøre den bedre og billigere.
- Sosialistisk Venstreparti foreslår å kutte oljeinvesteringer og isteden satse på fornybare energikilder

4. Sats på solidaritet

- Sosialistisk Venstreparti foreslår et solidaritetsfond på 5 milliarder som skal investere i verdens fattigste land.
- Sosialistisk Venstreparti foreslår å trappe opp bistanden.

Klar høyre-vri

Sosialistisk Venstrepartis kommentarer til Bondevik-regjeringens tilleggsproposisjon til statsbudsjettet

Skattelettelse til de aller rikeste, den største privatisering i Norgeshistorien og store kutt i tiltak for næringsvirksomhet i distriktene. Regjeringen Bondeviks endringer i statsbudsjettet viser at Høyre har tatt førerretet i den økonomiske politikken, mens Kristelig Folkeparti knapt klarer å klamre seg fast i sidevogna. Inntrykket forsterkes av at de så tydelig har valgt å vende seg mot Fremskrittspartiet for å få flertall i Stortinget. Det er grunn til å frykte at det vil forsterke fokuset på skattelettelse for de rikeste ytterligere.

Kake til de rikeste, smuler til de fattige

Aksjeutbytte er den inntektskilden som er skeivest fordelt. 90 pst. av aksjeutbyttet går til de 10 pst. rikeste. Fordelingspolitisk er derfor utbytteskatten det mest presise virkemiddelet vi har. Forslaget om å fjerne denne skatten er derfor en klar provokasjon overfor alle som er opptatt av rettferdig fordeling.

Sosialistisk Venstreparti mener at en av de største urettferdighetene i vårt skattesystem har vært at aksjeutbytte har vært skattefritt for mottaker. Denne urettferdighet ble etablert ved skattereformen i 1992, og har gjort at utbytte har økt år for år. At utbytte er skattefritt er den enkelt årsak som har gjort at forskjellene i det norske samfunn har eksplodert de siste 10 år. Dette er grundig dokumentert i utjamningsmeldinga som sentrumsregjeringen la fram. Sosialistisk Venstreparti mener at det var et riktig og viktig vedtak Stortinget gjorde ifjor ved å innføre skatt på aksjeutbytte. Det bidro til at skattesystemet ble mer rettferdig, gjorde norsk kapitalbeskatning mer lik skatt på arbeid og mer

lik alle våre naboland. I hele OECD område er det bare to andre land som ikke hadde skatt på aksjeutbytte. At en regjering der Kristelig Folkeparti deltar i velger å fjerne det mest presise virkemidlet for å beskatte de

som har mest rygg til å bære det, er oppsiktsvekkende. Fordelingsprofilen i å fjerne skatt på aksjeutbytte er intet mindre enn oppsiktsvekkende.

Anslått reduksjon i skatt ved avvikling av utbytteskatten fordelt etter bruttoinntekt. Skattereduksjonen sjablonmessig fordelt etter mottatt utbytte. Kroner

Bruttoinntekt	Antall personer	Endring i skatt pr. person	Endring i skatt pr. person med mottatt utbytte
Opp til 999 999 kr	3 454 782	-100	-1 800
1 000 000 - 1 199 999 kr	7 900	-10 800	-19 600
1 200 000 - 1 399 999 kr	4 100	-17 100	-28 000
1 400 000 - 1 599 999 kr	2 489	-23 200	-36 100
1 600 000 - 1 799 999 kr	1 662	-30 400	-45 300
1 800 000 - 1 999 999 kr	1 193	-36 200	-53 500
2 000 000 - 4 999 999 kr	4 614	-68 400	-93 400
5 000 000 - 9 999 999 kr	757	-191 200	-226 600
10 000 000 - 19 999 999 kr	227	-405 400	-460 100
20 000 000 kr og over	116	-1 343 300	-1 573 900
I alt	3 477 840	-400	-5 300

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

Tabellen viser til at skattelettelsen for de 116 rikeste er på 1,5 mill. kroner pr. stk., mens de 3,5 mill. med vanlige inntekter ikke får skattelettelser av dette grepet overhode. Tabellen viser med all mulig tydelighet at en opphevelse av utbytteskatten er det mest presise virkemiddel for å gjøre de rike rikere. Det er bare å gratulere Høyres kjernevelgere med tidenes gavepakke fra fellesskapets penger.

I samme retning trekker forslaget om lettelse i opsjonsbeskatningen, boligbeskatningen og redusert fradrag for fagforeningskontingent: De som har mye skal bidra mindre til fellesskassa.

På den andre siden foreslås det enkelte tiltak for de fattigste, med økt barnetillegg for pensjonister, ved at kontantstøtten holdes utenfor sosialhjelpsmottakere og ved styrking av rusomsorgen. Problemet i tillegg til at dette ikke er tilstrekkelig, er at dette i stor grad finansieres ved kutt som går ut over andre svake grupper. Økte egenandeler for medisin for eldre og uføre og kutt i bostøtten rammer grupper som hadde fortjent å slippe.

Hvis dette sammenlignes med hva som ikke gjøres i budsjettet, får vi et klart bilde av hva vår nye regjering velger å prioritere. Bevilgningene til internasjonal solidaritet økes ikke. Løftene om satsing på barnehage og skole er glemt. Miljøkampen blir stående på stedet hvil.

Det viktigste er skattelettelse til de rikeste – valgkampens løfter til barnebarne er glemt!

Norgeshistoriens største privatisering

På lengre sikt er privatiseringsforslagene de mest dramatiske. Etter tre uker i posisjon er Regjeringen

klar til å selge ut statlige eierandeler i en rekke helt sentrale norske bedrifter. Dette gjelder for eksempel Telenor, Norsk Hydro, SND Invest, m.fl. Det forventes at Stortinget tar stilling til dette i løpet av en svært hektisk budsjettprosess.

Dette er spørsmål som er av stor samfunnsmessig betydning, som fortjener en grundigere behandling. Samtidig er det ingenting i dagens situasjon som tilsier at det haster å selge ut statlige eierandeler. Aksjekursene er på et lavt nivå. Tilgangen på kapital i Norge er svært lav, bl.a. som følge av storstilt salg av aksjer i tidligere fullstendig statseide selskaper. Sannsynligheten for at statlige eierandeler som selges i nær framtid går ut av landet, er derfor stor. Et storstilt privatisering i dagens økonomiske situasjon vil gjøre det enda vanskeligere å reise kapital for private selskaper som måtte ha behov for dette. Når heller ikke statens behov for å realisere verdier er spesielt påtrengende, blir det meningsløst å kjøre dette gjennom i et slikt tempo.

Sosialistisk Venstreparti vil derfor be om at disse elementene i budsjettet trekkes, og fremmes på nytt som egen sak. På den måten får Stortinget mulighet til å gi disse spørsmålene en skikkelig behandling – noe som bør være i alles interesse, uavhengig av holdning til statlig eierskap.

Rasert distriktsprofil

En rekke kutt i sentrale virkemidler for å stimulere næringsvirksomheten i distriktene, betyr fortløpende i sentraliseringen. Regjeringa kutter 350 mill. til næringsutvikling i kommunene, og hele 1,7 milliarder i Statens Nærings- og Distriktsutviklingsfond (SND). For SND vil det føre til at en må legge bort alt arbeid

med nyskaping og utvikling, et område som Stortinget tidligere har lagt stor vekt på. Det vil også være svært vanskelig å opprettholde den desentraliserte kontorstrukturen i SND.

Kuttet på 300 mill. i jordbruksavtalen er nærmest useriøst. I tillegg skjæres det i bevilgninger til skogbruk og innenfor forskning og utvikling i fiskeri og havbruk.

Useriøse prokuratorknep

Det er grunn til å merke seg at ca. to tredjedeler av finansieringen av pengebruken i tilleggspoliseringen ikke er reelle kutt. Saldering av budsjetter med økte anslag på skatteinntekter og reduserte anslag på folketrygdens utgifter er uvanlig. Å øke utbyttet fra statlige selskaper gjør det vanskelig å få til en seriøs, langsiktig drift av offentlig eide bedrifter. Særlig alvorlig blir dette når det dreier seg om selskaper som er inne i en omstrukturering. Svært uvanlig er det også å foregripe forhandlingene med næringsorganisasjoner når det er behov for kutt i budsjettet. Å kutte jordbruksavtalen med en 300 mill. nå gir et svært dårlig signal til landbruksinteressene. Totalt bedrer denne typen tiltak budsjettet med drøyt 2,8 mrd.

I tillegg fortsetter man praksis med å skyve deler av regninga for budsjettsvekkelser foran seg. Flypassasjeravgiften oppheves først fra 1. april, og den nye regjeringen følger ikke opp sin kritikk mot Arbeiderpartiets utsettelse av investeringsavgiften og andre tiltak, der bare deler av utgiftene kommer på 2002-budsjettet.

Dette gir ikke tillit til den nye regjeringens evne til å føre en ansvarlig økonomisk politikk. Man har åpenbart store problemer med å bli enige om kutt, mens store avgiftslettelser allikevel gjennomføres. Det er grunn til å frykte at en slik praksis vil føre til større press i økonomien.

Sats på barna

Barndommen kommer ikke i reprise. En investering i barn og unge er en nødvendig investering i framtida, som ikke kan utsettes. Dette handler om å prioritere og bygge verdens beste skole – både når det gjelder utvendige rammer og kvaliteten på innholdet. Og det handler om å sikre alle barn oppvekstvilkår som gir dem trygghet og utviklingsmuligheter som setter dem i stand til å utnytte sine evner. Spørsmålet er ikke om vi har råd til å gjøre det, spørsmålet er om vi har råd til å la være.

Svenske barnehagepriser

I Sverige koster ingen barnehageplasser mer enn 1 140 kroner i måneden, mens gjennomsnittsprisen i Norge ligger flere tusen kroner høyere. I denne saken er det ingen grunn til å la være å slå svenskene. Sosialistisk Venstreparti legger i sitt alternative budsjett inn midler som skal sikre at gjennomsnittsprisen reduseres til 1 500 kroner neste år, som et langt første steg mot en

maksimaltats på 1 140 kroner i løpet av stortingsperioden.

Kombinasjonen av kontantstøtte og dårlig kommuneøkonomi har gitt lav utbyggingstakt for nye barnehager. Særlig gjelder dette småbarnsplasser. For Sosialistisk Venstreparti er det viktig å få stoppet denne negative utviklingen. Å gå i barnehage er bra for barn. Den tilbyr et godt omsorgstilbud, og er en god arena der barn kan utvikle seg i møte med andre. Det skal være barnehageplass til alle som ønsker det.

For å finansiere vår barnehagesatsing fjerner Sosialistisk Venstreparti kontantstøtten.

Sosialistisk Venstreparti vil:

- Senke barnehagesatsene til 1500 kroner i gjennomsnitt som et første skritt mot en maksimaltats på 1 140 kroner.
- Avvikle kontantstøtten.

Verdens beste skole

De fleste ungdomsskolene ble bygd på slutten av 60-tallet og på begynnelsen av 70-tallet. Flere av disse skolene har forfalt i årevis. Grunnskolereformen ga ressurser til elevene i grunnskolen og spesielt 6-åringene, mens Reform 94 var en styrking av den videregående skole. Nå er det på tide med en kraftig opprustning av skolebygg og kvalitet og innhold i ungdomstrinnet – for å skape verdens beste skole.

Elevene har krav på skoler som gir dem et godt inneliv og muligheter for fleksible læringsformer. Regjeringens forslag om et rentefritt lån på 15 milliarder over 8 år til kommunene ikke vil løse de store problemene i ungdomsskolen. Mange kommuner har ikke økonomi til å ta opp mer lån. Derfor må staten bidra til et nasjonal løft for ungdomsskolen. Sosialistisk Venstreparti foreslår å bruke 10 milliarder i løpet av de neste fire årene til opprustning av ungdomsskolen. Midlene til opprustningen av skolebygg bevilges etter samme modell som bevilgningene til 6-års reformen.

Sosialistisk Venstreparti ønsker en krevende og utfordrende skole som er en del av verden omkring. Opplevd kunnskap er kunnskap som sitter, og egen erfaring er det beste møte med kunnskap. Ensidig klaseromsundervisning med 30 elever i en gruppe gir ikke denne muligheten. Det viktigste enkelttiltak for en bedre skole er færre elever per lærer. Sosialistisk Venstreparti foreslår derfor å bruke en halv milliard kroner som skal gå til å redusere elevtallet i klassen og for gi den enkelte elev tilpasset opplæring. For å oppnå dette må hver klasse få et lovfestet minste timeantall.

Et lovfestet minste timeantall medfører at vi reduserer forskjellene mellom elevene. I dag er kvaliteten på opplæringen avhengig av hvilken kommune en bor i. En slik reform gjør det mulig å ha færre elever i hver klasse, slik at læreren får mer tid til undervisning tilpasset den enkelte elev.

Sosialistisk Venstreparti vil:

- Skape verdens beste skole – en spesiell satsning på å ruste opp ungdomstrinnet med 10 milliarder over 4 år. Det settes av 2 milliarder til dette formålet i neste års budsjett.
- Bruke 155 mill. på 1 000 kroner pr. elev i ungdomsskolen til mer læring utenfor klasserommene.
- Bruke 500 mill. til kvalitetsutvikling i grunnskolen.
- Iverksette arbeidsmiljølov for elever. Barn skal ha samme rettigheter som voksne til et godt arbeidsmiljø, fysisk og psykisk.
- Bevilge 10 mill. mer til utvikling av musikk- og kulturskole tilbudet.

Fjern egenbetalingen i grunnskolen

I Regjeringens budsjettforslag vises det til at årlig betaler foreldre 210 mill. i egenbetaling. Sosialistisk Venstreparti mener at skolen skal gi alle elever en god og likeverdig opplæring, og at skolen skal være gratis. Sosialistisk Venstreparti øker derfor rammetilskuddet til kommunene med ytterligere 185 mill. (utover de foreslåtte 25 millionene til klasseturer) for å fjerne alle egenandeler. Sosialistisk Venstreparti vil forslå å skjerpe Opplæringsloven for å fjerne egenbetaling i skolen.

Sosialistisk Venstreparti vil:

- Fjerne all egenbetaling i grunnskolen. Sosialistisk Venstreparti foreslår derfor å øke rammeoverføringene til kommunene med 210 mill.

Maksimalsats for skolefritidsordningen

Sosialistisk Venstreparti ønsker å øke tilskuddet til skolefritidsordningen med 250 mill. kroner for å innføre en maksimalpris på foreldrebetalingen. Dette er første steg av en opptrappingsplan over 4 år for å innføre en maksimal foreldrebetaling i skolefritidsordningen på 760 kroner for langtidstilbud og 380 kroner for korttidstilbud pr. mnd.

Sosialistisk Venstreparti vil:

- Innføre maksimalpriser på skole- og fritidsordningen.
- Lage en opptrappingsplan for bevilgningene til skole- og fritidsordningen slik at foreldrebetalingen om 4 år er maksimalt 760 kroner i måneden.

Læreren – Norges viktigste formuesforvalter

Sosialistisk Venstreparti vil styrke lærerrollen og vektlegger lærerens ansvar. En motivert og engasjert lærer er elevens viktigste ressurs for læring og trivsel i skolen. Et samfunn i stadig endring stiller større krav til faglig og pedagogisk oppdatering. Etter- og videreutdanning er spesielt viktig som motiveringsfaktor og for at læreren skal få påfyll. Sosialistisk Venstreparti ønsker 12 ukers videreutdanning over 4 år og starter med å bevilge 180 mill. til etter- og videreutdanning for lærere.

Hver lærer bør ha sin egen PC og tilgang til kontorutstyr som andre faglig og administrativt ansatte. I dag er det 7 lærere pr. PC i grunnskolen, mens det på videregående skole er 4 lærere pr. PC. For å kunne bringe IKT naturlig inn i undervisningen er det en forutsetning at læreren har dette som et arbeidsverktøy. For å øke PC-tilgjengeligheten blant lærerne, øker Sosialistisk Venstreparti bevilgningene med 100 mill. kroner.

Barnefattigdom må fjernes

Det er ikke akseptabelt at barn vokser opp i fattigdom i Norge. I et av verdens rikeste land må vi klare å bekjempe fattigdom gjennom økonomiske støtteordninger og andre effektive tiltak. Det mangler ikke penger eller kunnskap, men politisk vilje til å satse. Sosialistisk Venstreparti har gjentatte ganger fremmet forslag som ville redusert disse problemene kraftig, uten å få støtte fra de øvrige partiene. De fattige barnefamilieene er fremdeles like fattige, men oppmerksomheten i valgkampen betyr forhåpentlig et vendepunkt.

Det er svært positivt at det nå skal legges fram en stortingsmelding om oppvekst og levekår for barn og unge i Norge. Dersom regjeringen lar seg inspirere av våre forslag, kan den gruppa dette gjelder se lysere på framtida. Å øke barnetrygden for familier med mange barn er blant tiltakene som er mest treffsikre i denne sammenhengen. Også reglene for hva som skal regne med ved beregning av sosialhjelpssatser, bør liberaliseres.

Sosialistisk Venstreparti vil:

- Øke barnetrygden for tredje og fjerde barn med 3 792 kroner pr. barn pr. år, totalt 640 mill. kroner.
- At barnetrygden ikke skal regnes med i foreldrenes inntekt ved utmåling av sosialhjelp.
- At engangsstønden ved fødsel ikke skal regnes som inntekt ved utmåling av sosialhjelp.

Fødselspenger til far, adopsjonsstøtte som kvinner

Sosialistisk Venstreparti vil øke fars rett til fødselspermisjon basert på egen opptjening til 39 uker med full lønn, mot 80 pst. i dag. På grunn av lønnsforskjellene mellom menn og kvinner, kan økonomiske realiteter bestemme at mor må ta ut det aller meste av svangerskapspermisjonen. For å sikre en beste mulig tilknytning mellom far og barn, og god tilknytning til arbeidslivet for mor, må det en større grad av likestilling til på dette området.

Adopsjonsstøtten på 20 000 kroner pr. barn er lite i forhold til de reelle kostnadene ved å ta til seg et foreldreløst barn. 603 barn er blitt adoptert til Norge de tre siste årene. Varierende tilskudd fra år til år skaper uforutsigbarhet. Sosialistisk Venstreparti foreslår å øke adopsjonsstøtten til et nivå som innebærer at foreldrenes inntekt ikke er avgjørende for om de kan ta på seg foreldreansvar.

Sosialistisk Venstreparti vil:

- Øke fars stønadperiode ved fødsel og adopsjon basert på egen opptjening. Far skal ha rett til 39 uker med full lønnskompensasjon.
- øke adopsjonsstøtten til folketrygdens grunnbeløp (1G = 51360).

Barn og ungdom er en ressurs

Kompetanseheving i barnevernet er en sentral del av arbeidet med å møte de nye utfordringene som forebyggende tiltak overfor barn og unge gir. Barnevernet sliter i dag med problemer som ressursmangel og manglende kapasitet. For hjelpetrengende barn og unge kan dette være svært uheldig.

Fylkesmennene må prioritere tilsynet med barnevernsinstitusjoner og sikre at lovene blir overholdt. Det er viktig at de aller svakeste og utsatte ikke blir utsatt for ytterligere negative opplevelser pga. manglende ressurser og tilsyn.

Vi må ta på alvor problemene knyttet til vold og rusbruk, reklame, slankepress og økt seksualisering. Sosialistisk Venstreparti vil sette av midler til forsøk og prosjekter hvor tverrfaglig samarbeid utprøves for å møte denne typen utfordringer. Barn og unge, foreldre, utekontakt, barnevern, helsestasjoner, politi og organisasjoner må samarbeide for å bedre oppvekstvilkårene til barn og unge. Det må satses på lavterskeltilbud som er tilgjengelig når de unge trenger det.

Fritidsaktiviteter og frivillig organisasjoner er viktige arenaer for barn og ungdom, og representerer viktige verdier i det norske samfunnet. Fattige barn settes ofte utenfor fellesskapet med andre barn og unge fordi de ikke har råd til egenbetalinger som kontigenter og andre utgifter. Det er viktig med styrking av ressursene til frivillige organisasjoner slik at alle barn og unge kan delta.

Sosialistisk Venstreparti vil:

- Bevilge 67 mill. til ulike prosjekter og forebyggende arbeid for barn og unge, bl.a. knyttet til kompetanseheving i barneverntjenesten.
- Styrke fylkesmannsembetets kontroll med barnevernet.

Sats på rettferdighet

Det kan ikke aksepteres at barn må vokse opp i fattigdom i et av verdens rikeste land. Antallet er usikkert, men uansett hvordan man teller kommer man ikke unna at altfor mange barn i dagens Norge ikke kan delta i normalt sosialt liv. Sosialistisk Venstreparti gjentar i dette budsjettet en rekke forslag vi tidligere har fremmet for å fjerne fattigdomsproblemet i Norge, både for barn og voksne.

Mange klarer seg greit, men sliter med å opprettholde en rimelig levestandard – uten å være fattige. Her er funksjonshemmede, kronisk syke, innvandrere, alenemødre og arbeidsløse klart overrepresentert. Det er viktig at tiltak for å fjerne fattigdommen ikke finansieres gjennom kutt for denne gruppa. Tvert imot, tiltak som bidrar til velstandsutvikling for denne gruppa, og

særlig tiltak som stimulerer til større kontakt med arbeidslivet, bør prioriteres høyere.

For å finansiere våre tiltak for å bedre situasjonen for dem som har minst, mener vi det er riktig at de som har mest betaler noe mer inn til felleskassa. Stikkord er økt kapitalbeskatning og sterkere progressivitet i skattesystemet. Samtidig øker vi fradragene i bunnen kraftig, slik at de med lave og midlere inntekter kommer gunstig ut.

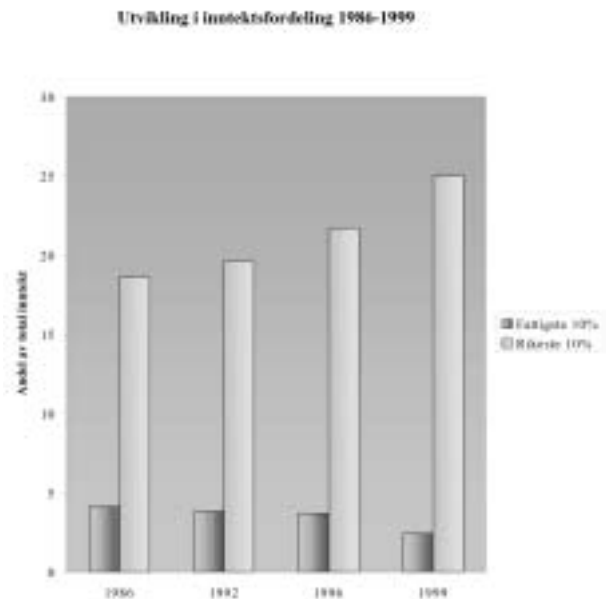
Fordeling av inntekt og formue

Sosialistisk Venstreparti vil bedre fordelingen av inntekt og levekår mellom sosiale grupper og generasjoner. Selv om det private forbruket har økt sterkt på 90-tallet har forskjellene mellom folk økt enda sterkere. Det er de som har hatt mest fra før som har fått mest av forbruksveksten.

Fordeling av inntekt

Statistisk sentralbyrås undersøkelser av fordelingen av disponibel inntekt for husholdningene viser at forskjellene å øke i et stadig større tempo:

Kilde: SSBs inntekts- og formuesundersøkelse, 1999.

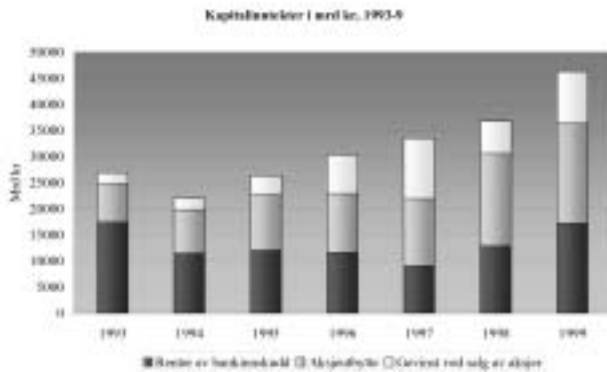
Kilde: SSBs inntekts- og formueundersøkelse, 1999.

Tabellen viser fordeling av samlet inntekt (arbeidsinntekt, kapitalinntekt og overføringer) etter skatt. Mens den fattigste tidel har nesten halvert sin andel av all disponibel inntekt de siste 12 år fra 4,1 til 2,2 pst., har altså den rikeste tidelen økt sin andel kraftig. Tallene fra SSB viser også at bare den rikeste tidelen av oss har økt sin andel av "inntektskaka" siden 1986.

Årsakene til utviklingen i inntektsforskjellene oppsummerer Statistisk sentralbyrås rapport 98/17 slik:

"Det er særlig fordelingen av aksjeutbytte som har blitt dramatisk skjeve fordelt. Mens desilgruppe 10

mottok 50 prosent av alt utbytte i 1986, hadde denne andelen økt til 90 prosent i 1996. Trolig er utviklingen i aksjeutbytte den viktigste enkeltforklaringen på hvorfor inntektsulikhetene økte på 1990-tallet. Også renteinntektene, realisasjonsgevinstene og andre kapitalinntekter ble mer ulikt fordelt mellom 1986 og 1996.”

Kilde: SSB, selvangivelsesstatistikk, 1999.

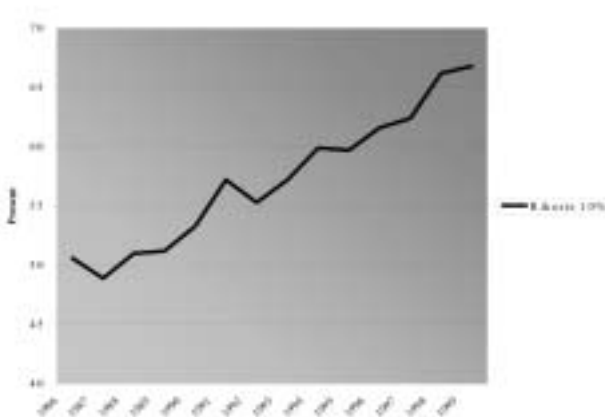
Tabellen viser utviklingen i kapitalinntektene de siste årene. Vi ser at veksten i denne formen for inntekter var svært høy på slutten av 90-tallet. Sjøl om denne utviklingen har snudd det siste året særlig pga. utviklingen på aksjemarkedet, er kapitalinntektene fremdeles høye. Fordelingen av kapitalinntekt er svært skjev. For eksempel går over halvparten av aksjeutbyttet til personer som mottar mer enn én million i aksjeutbytte.

Fordeling av formue og næringsinntekter

Det er også en klar sammenheng mellom høy formue og høy inntekt. Det går fram av SSBs selvangivelsesstatistikk for 1999. Den firedelen personer med høyest bruttoinntekt eier ca. 60pct. av den ligningsmessige nettoformuen, og den rikeste 5-prosenten eier over halvparten.

Finansformue er enda skjevare fordelt enn inntekt, og utviklingen går i helt gal retning. Dette framgår med all ønskelig tydelighet av følgende figur:

Andelen av all brutto finanskapital for husholdninger som eies av de rikeste 10pct. av befolkningen:

Kilde: SSB, Inntekts- og formuesundersøkninga for hushald, 1999

Vi ser at den *tidelen* av husholdningene med høyest finansformue disponerer to tredeler av all finansformue, og at deres andel er sterkt økende på bekostning av andre grupper. Til sammenligning eide den fattigste halvparten av husholdningene kun eide 3,7 pst. av finanskapitalen i 1999 – ned fra 5,8 pst. i 1986. Finansformue er her definert som bankinnskudd, aksjer og andre verdipapirer.

Et omfordelende skattesystem

Skattesystemet har tre funksjoner – det skal finansiere offentlig virksomhet, det skal bidra til en mer rettferdig fordeling av samfunnets ressurser, og det er et virkemiddel for å begrense skadelig atferd. I dette avsnittet konsentrerer vi oss om det progressive elementet i skattesystemet.

Gjennom en kombinasjon av økt toppskatt for de aller rikeste og høyere bunnfradrag og innslagspunkt for trinn 1 i toppskatten, gir Sosialistisk Venstrepartis skatteopplegg en meget god fordelingsprofil. Resultatet blir lavere skatt til de med lav eller middels inntekt, mens de med høye inntekter må bære en større del av skattebyrden. Frikortgrensa økes kraftig.

Vi viderefører linja med å knytte grensene for toppskatt til folketrygdens grunnbeløp (G). Det betyr økning av innslagspunktet for trinn 1 med ca. 20 000 kroner, mens innslagspunktet for trinn 2 reduseres kraftig. Merprovenyet dette gir, sammen med deler av den økte kapitalbeskatningen, benyttes til å øke bunnfradragene.

For å bidra til en mer rettferdig fordeling av skattebyrden mellom inntekt fra kapitalinnsats og arbeidsinnsats, går Sosialistisk Venstreparti inn for å øke den alminnelige skattesatsen fra 28 til 29 pst.. Dette medfører at verdien av rentefradraget øker. Deler av merprovenyet dette gir brukes til å fjerne særavgifter med fiskal begrunnelse – deler av dokumentavgiften og en ordning med geografisk differensiering av årsavgiften på bil.

Som vist ovenfor er det god grunn til å gjennomføre tiltak som bidrar til en bedre fordeling av formue. Imidlertid medfører denne skatteformen effektivitetsproblemer i økonomien. Vi har derfor valgt å legge oss på nivå med Ap-regjeringens forslag til innretning av formuesskatten, med den forskjell at vi øker bunnfradraget, slik at særlig de med mindre formuer får lavere skatt.

Sosialistisk Venstreparti er glad for at regjeringen Stoltenberg foreslo å videreføre skatten på aksjeutbytte. Som vist ovenfor er dette en inntekt som er ekstremt skeivt fordelt. Sjøl om den har visse svakheter i forhold til effektiviteten i skattesystemet, blir dette mer enn oppveid av den svært treffsikre fordelingseffekten. Av fordelingshensyn foreslår Sosialistisk Venstreparti en skjerping av utbytteskatten med høyere sats og fjerning av bunnfradraget. Helheten i kapitalbe-

skatningen vil vi komme tilbake til i forbindelse med den bebudede stortingsmeldingen.

Sosialistisk Venstreparti foreslår også å oppheve skattemessige særordninger for rederiene.

Totaleffekten av dette skatteopplegget vil bli en kraftig forbedring av fordelingsprofilen, og en viss økning av den totale skattebelastningen.

Sosialistisk Venstrepartis skatteopplegg:

- Øvre grense i minstefradraget økes fra 40 300 i dag til 49 500 kroner. (43 000 kroner i Ap-regjeringens budsjettforslag.) Fradragssatsen økes til 23 pst., slik at særlig de med lavest inntekter vil tjene på dette.
- Lønnsfradraget økes fra dagens 31 800 til 36 100 kroner. (Ap-regjeringen: 31 800) Lønnsinntakere velger det som gir størst fradrag av minstefradraget og lønnsfradraget. Dette er særlig gunstig for arbeidstakere med lav lønn.
- Bunnfradraget i trygdeavgiften økes fra dagens 22 200 til 34 600 kroner. (Ap-regjeringen: 23 000) Dette betyr at frikortgrensa heves til 35 000.
- Innslagspunktet for toppskattens trinn 1 økes fra 289 000 i dag til 308 160 kroner for skatteyttere i klasse 1. Dette tilsvarer seks ganger folketrygdens grunnbeløp (G). (Ap-regjeringen: 320 000) Lønnsinntakere med bruttolønn over dette nivået betaler 13,5 pst. av det overskytende.
- Innslagspunktet for toppskattens trinn 2 reduseres fra 793 200 i dag til 513 600 kroner. (Ap-regjeringen: 830 000) Dette tilsvarer 10 G. Bruttolønn over dette belastes med ytterligere 6 pst. skatt.
- Skatt på alminnelig inntekt økes fra 28 til 29 pst. Dette er skatten som betales på all nettoinntekt, både kapitalinntekt og arbeidsinntekt. Heving av denne satsen bidrar til likere beskatning av kapital og inntekt.
- Bunnfradraget i formuesskatten økes til 200 000 kroner.
- Skattemessige særordninger for rederiene oppheves.

Kamp mot fattigdom

Sosial boligbygging

Bolignøden i Norge er reell. Norge mangler det som er viktigst for at folk med dårlig råd skal kunne skaffe seg et sted å bo, nemlig billige utleieboliger. Nå risikerer folk med helt vanlige inntekter å bli gjeldsslaver eller bostedsløse. Boutgiftene er en hovedårsak til at forskjellene i Norge øker. Antall bostedsløse er på flere tusen og flere kommuner oppfører seg som hushaier.

Det er behov for en storsatsing på etablering av flere billige utleieboliger, flere studentboliger, boligløsninger for bostedsløse og bedringer i bostøtteordningen.

Sosialistisk Venstreparti vil:

- Øke boligtilskuddet med 600 mill. og tilsagnsfullmakten med 200 mill. 50 mill. av dette øremerkes

bostedsløse. Dette vil gi rom for ca. 2 500 flere billige utleieboliger neste år.

- Øke bevilgningen til bostøtte med 46 mill.
- Øke bevilgningen til bolig og bykvalitet med 10 mill.

Flyktninger

Den utrygge situasjonene i verden kombinert med en voldsom økonomisk ulikhet gjør at antall flyktninger og asylsøkere øker. Norsk asyl- og flyktningepolitikk må bygge på oppfyllelse av internasjonale forpliktelser, reell rettssikkerhet og en aktiv og inkluderende integreringspolitikk. Sosialistisk Venstreparti støtter økt innsats for rask behandling av kriminelle asylsøkere, men kan ikke akseptere at alle asylsøkere en antar har en grunnløs søknad blir behandlet som kriminelle. Sosialistisk Venstreparti er også uenig i at asylsøkere skal fratras midlertidig arbeidstillatelse.

Alle barn som kommer til Norge uten foreldre eller foresatte er et ansvar for barnevernet. Dagens behandling av enslige asylsøkerbarn er ikke tilstrekkelig, verken når det gjelder omsorg og tilsyn i mottak, oppfølging ved plassering hos slektninger, ettersøking ved forsvinning og mulighet til gjenforening med foreldre. Disse barna har ulikt behov for oppfølging, men deres behov skal vurderes og dekkes på lik linje med norske barn uten foreldre eller foresatte.

Egenandeler i helsevesenet – tak 2

Egenbetaling på helsetjenester og legemidler er skatt på sykdom. Mye av helseutgiftene er i dag unntatt frikortordningen. Det medfører at funksjonshemmede og kronikere rammer spesielt hardt. Sosialistisk Venstreparti vil derfor foreslå at det innføres et tak 2 for egenandeler som skal omfatte helsetjenester og legemidler som i dag ikke omfattes av frikortordningen. Dermed oppnår vi en vesentlig bedre skjerming for høy egenbetaling for funksjonshemmede og kronikere.

I tillegg vil Sosialistisk Venstreparti gå imot den generelle økningen i egenandeler på helsetjenester på 3,5 pst. som Regjeringen foreslår.

Sosialistisk Venstreparti vil:

- Innføre et tak 2 for egenandeler for å skjerme funksjonshemmede og kronikere.
- Begrense bruken av egenandeler, og går imot økning i egenandelene.

Fattige barn

Sosialistisk Venstrepartis tiltak for å bekjempe fattigdom, spesielt for barnefamilier er beskrevet i kapitlet "Sats på barna".

Fungerende offentlig sektor – forutsetning for fordeling

Barnehager, skole, sykehus, kollektivtilbud, aldersinstitusjoner, forsvar, en rekke tilsyns- og ombudsoppgaver, veier, behandling av rusmiddelskadede. Oppramsingen av sentrale oppgaver for det offentlige kan

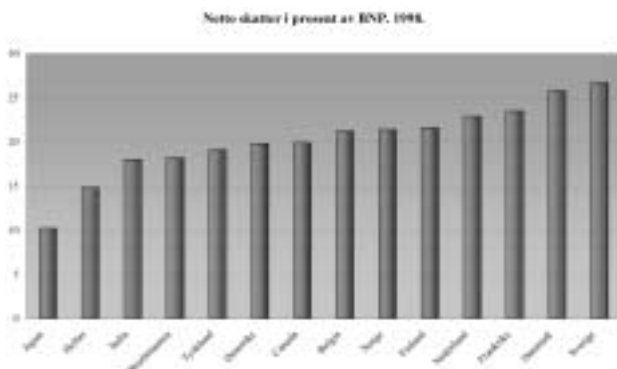
gjøres vesentlig lenger, og viser hvor viktig det er for veldig mange at denne sektoren fungerer. Summen av de mange dyktige og engasjerte arbeidstakerne og ressursene som tilføres det offentlige gjennom skattesystemet er en forutsetning for at det norske samfunnet skal fungere.

Det er fremdeles nok av uløste oppgaver på dette området. Fattige barn, nedslitte skolebygg, dyre barnehager med for dårlig plass, dyr og dårlig kollektivtrafikk er viktige stikkord. Dette er områder Sosialistisk Venstreparti prioriterer i dette budsjettet, i tråd med løftene i valgkampen. Særlig vil vi rette fokuset mot situasjonen i kommunesektoren, der nye oppgaver kombinert med etterslep fra mange stramme år har skapt behov for en kraftig økning av kommunenes inntekter.

Høye offentlige utgifter – en myte

Nordmenn betaler lite for en godt fungerende velferdsstat. I sammenligninger av offentlige utgifter taes det sjelden hensyn til at en vesentlig del av skattene tilbakeføres til innbyggerne gjennom ulike former for stønader, som del av en rettferdig fordeling av samfunnets ressurser. Resultatet blir et forvrengt bilde av hva offentlig sektor reelt sett koster oss.

Figuren viser hva nordmenn betaler i netto skatter, sammenligna med andre land. Med utgangspunkt i brutto skatter som korrigeres for subsidier og stønader til private, kommer man fram til netto skatter, i forhold til den samlede verdiskapningen i samfunnet. Resultatet viser at Norge ligger midt på treet i OECD-sammenheng, i motsetning til hva vi ofte får inntrykk av. Dette til tross for at Norge har en mer velutbygd velferdsstat enn de aller fleste.

Kilde: OECD/OECD National Accounts 1988-98. Volume II og SSB/Statistiske analyser 45.

Det bør bemerkes at dette henger sammen med de store inntektene Norge får fra oljevirkosomheten og et generelt høyt velstandsnivå. I absolutte tall vil Norge plasseres annerledes på lista. Men det er naturlig og fornuftig at deler av vår velstand brukes på de oppgavene som det offentlige utfører på vegne av fellesskapet, og ikke bare på privat luksus.

Enkelte grupper vil betale en større del av regninga. Det norske skattesystemet er omfordelende – de som tjener mest skal betale størst andel av inntektene i skatt. Dette er en sentral del av den norske velferdsstatens grunnlag. Sosialistisk Venstreparti viderefører og forsterker dette i sitt økonomiske opplegg for neste år.

Å ha som politisk handlingsregel at det offentlige andel av samfunnets ressurser ikke skal øke, er å la dogmatikken ta fullstendig overhånd. For Sosialistisk Venstreparti er utgangspunktet at vi må vurdere hvilke oppgaver fellesskapet har ansvar for å løse, for deretter å organisere dette på en måte som gir en best mulig løsning på den utfordringen. At ressursene som tilføres offentlig sektor skal utnyttes på en mest mulig effektiv måte, bør være en selvfølge allerede i dag. Bedring av ressursutnyttelsen og enda sterkere fokus på hovedoppgavene må være en kontinuerlig prosess, der brukere og arbeidstakere må være sentrale bidragsyttere.

Styrk kommuneøkonomien!

Kommunene er velferdsstatens grunnmur. Uten tilstrekkelige ressurser i kommunesektoren kan ikke velferdsstaten videreutvikles eller opprettholdes. Dette er en forutsetning for en skole som er mangfoldig og framtidsrettet, og gratis slik at alle har råd til å ha barna sine der. For omsorg og pleie til de som trenger det. For nok plasser i SFO og barnehager med et utviklende tilbud og lave priser. For anstendig nivå på sosialhjelp, slik at fattige barn slipper å bli utestengt fordi de ikke har råd. For et kollektivtilbud som er en reell konkurranse til bilen i storbyene.

De siste åra har kommunesektoren hatt både svake driftsresultat og høye underskudd før lån. For å få budsjettene til å gå opp har mange kommuner de siste åra vært nødt til å legge ned eller kutte i velferdstilbud. Dette betyr at gapet mellom den private velstanden for flertallet og kvaliteten i offentlige tilbud øker, og da øker også presset på privatisering. Sosialistisk Venstrepartis svar er at kommunene skal omstilles og utvikles, ikke avvikes og privatiseres.

Sosialistisk Venstreparti vil prioritere lavere egenbetaling for helse og omsorgstjenester framfor skattelette til høye inntekter og formuer. En undersøkelse om utgifter til helse og sosialtjenesten, Notater 2000/45, fra Statistisk sentralbyrå viser at kronisk syke i gjennomsnitt betaler 24 000 kroner i skatt på sykdom. Dette er en svært urettferdig og usosial ordning, som Norge bør ha råd til å gjøre noe med.

For å rekruttere helse- og omsorgspersonell er det behov for en rekrutteringsmelding for disse gruppene tilsvarende den lærerne fikk. Nå er arbeidsforholdene flere steder slik at disse jobbene produserer pasienter, fordi det er så tungt og slitsomt. Skal det bli mulig å gjennomføre en helhetlig lønns- og arbeidsgiverpolitikk som sikrer kommunene nok kvalifisert personell, må både staten og kommunene forpliktes.

Sosialistisk Venstreparti foreslår å styrke kommunenes frie inntekter med 4 mrd. kroner. Med dette vil kommunene ha reell mulighet til å tilpasse tjenestetil-

budet ut fra lokale prioriteringer. Lokaldemokratiet må tas på alvor, og lokalpolitikkerne vet best hvor skoen trykker. I tillegg kommer øremerkede midler på en rekke områder. Totalt styrker Sosialistisk Venstreparti kommuneøkonomien med ca. 7,5 mrd. i forhold til regjeringen Stoltenberg.

Sosialistisk Venstreparti har også funnet rom for ekstra tilskudd til særlig ressurskrevende brukere av kommunale tjenester. Dette er mennesker som er helt avhengig av døgnkontinuerlig hjelp og pleie, og som ofte krever spesialisert personale. For å sikre dette øker vi dette tilskuddet med 500 mill..

Sosialistisk Venstrepartis opplegg for kommunesektoren i 2002 skal sikre:

- En framtidretta satsing på barn og unge, gjennom skole, barnehage og kultur
- At all fattigdom skal fjernes.
- Reduksjon av skatt på sykdom gjennom lavere egenandel i helsevesenet.
- Lavere foreldrebetaling i skolefritidsordninger og barnehager.
- Bedre kvalitet og lettere tilgang på kommunale tjenester.
- Økte frie inntekter til kommunene for å møte velferdspolitiske utfordringer, i tråd med lokale behov.
- Økt boligbygging for unge og vanskeligstilte.
- Dekke kommunenes utgifter til særlig ressurskrevende brukere.
- Bedre kollektivtrafikk

Sats på miljø – Sosialistisk venstrepartis grønne budsjett

Skal vi skape en økologisk bærekraftig utvikling må miljøpolitikken gjennomsyre all politikk. Derfor har Sosialistisk Venstreparti valgt å legge fram et grønt budsjett som synliggjør nye miljøtiltak på flere fagfelt.

Fra fossil til fornybar

Hovedgrepet i Sosialistisk Venstrepartis grønne budsjett er å gjøre investeringene for framtida grønnere. Derfor reduserer Sosialistisk Venstreparti utgiftene til leting etter olje og igangsetting av nye olje- og gassfelt, og øker investeringene i nye fornybare energikilder, forskning og utdanning. På denne måten legger vi grunnlaget for en vridning fra en økonomi basert på fossile energikilder til en grønn økonomi fokus på kunnskapsbasert næringsliv og miljøvennlig satsing på nye fornybare energikilder.

Sosialistisk Venstreparti vil:

- Gjennomføre en kraftig satsing på skole, utdanning og forskning.
- Redusere bevilgningene til oljeinvesteringer og letevirksomhet.
- Øke støtten til ENØK-tiltak og stimulering av fornybare energikilder.

Et kollektivt løft

Satsing på kollektivtrafikken er det andre hovedgrepet i Sosialistisk Venstrepartis grønne budsjett. Sosialistisk Venstreparti vil ha en samferdselspolitikk som bidrar til å skape en mer miljøvennlig utvikling. Miljøproblemer som helseskadelig luftforurensning, inngrep i sårbar og verneverdig natur og utslipp av farlige klimagasser kan ikke løses uten en omlegging av samferdselspolitikken i en mer miljøvennlig retning. Dette betyr økt satsing på jernbane- og sjøtransport framfor vei- og flytrafikk.

Hva som vil være den mest miljøvennlige transportformen avhenger av hvor i landet man befinner seg. I tettbygde strøk er mulighetene for et godt utbygd kollektivtilbud langt bedre enn i distriktene. Gode kommunikasjoner er en forutsetning for levende distrikter, og samferdselspolitikken er derfor en viktig del av distriktspolitikken. Sosialistisk Venstrepartis alternative samferdselsbudsjett er derfor en satsing på miljø- og distriktspolitikken.

Sosialistisk Venstreparti øker investeringene i jernbanesektoren, og setter av midler til oppstart av jernbaneprosjekter på blant annet Vestfoldbanen, Oslo-Ski og Jærbanen. Med økningen i frie inntekter for fylkene som Sosialistisk Venstreparti går inn for, vil løftet om 50 prosents ungdoms- og studentrabatt på kollektivtransporten kunne innfris, samtidig som det vil være rom for kraftig økning av driftstilskuddet til kollektivselskapene. Også tilskuddet til bygging av gang- og sykkelveier økes kraftig.

Sosialistisk Venstreparti vil:

- Øke overføringer til drift av kollektivtransportsselskapene.
- Øke overføringer til gang og sykkelvei.
- Øke overføringer til utbedringer av Vestfoldbanen.
- Sette av midler til oppstart av nytt dobbeltspor mellom Oslo og Ski, nytt spor på Jærbanen mellom Sandnes og Stavanger, samt bygging av jernbanetunnel gjennom Gjevingåsen sør for Stjørdal.
- Sette av midler til nytt materiell til Oslo Sporveier og til forsert planlegging av bybane i Bergen.

Totalt øker Sosialistisk Venstreparti bevilgningene til kollektivtransporten med 1275 millioner.

Kutt i miljøødeleggende veiprosjekter

Sosialistisk Venstreparti kutter bevilgninger til nye veiprosjekter som vil øke luftforurensningen i byene, eller komme i konflikt med hensynet til det biologiske mangfoldet eller verdifull dyrket matjord. Veiinvesteringer som er redusert eller kuttet er ny evt. 6 ved Melhus som vil gå inn i et vernet vassdrag og evt. 39 Hop Fjøsanger som vil øke luftforurensningen i Bergen og komme i konflikt med en bybane. Sosialistisk Venstreparti har også skåret ned på bevilgningene til nye evt. 18 gjennom Vestfold, og ønsker å investere i utbedringer av Vestfoldbanen og bygging av Eidangertunnelen i stedet.

Grønn skatterreform

En mer gjennomgripende grønn skatterreform vil bety en grunnleggende forandring av norsk økonomisk politikk og den norske miljøpolitikken. Dette vil også være smertefullt særlig for deler av norsk tungindustri, og vil derfor kreve bedre tid til omstillinger. Sosialistisk Venstreparti vil komme tilbake til en grundigere gjennomgang av miljøavgiftene i forbindelse med behandlingen av klimameldingen. I dette budsjettet nøyer vi oss derfor med justering av satsene på CO₂-avgiften og et forslag om differensiert elavgift.

Sosialistisk Venstreparti vil:

- Øke CO₂-avgiften med 20 øre på alle anvendelser.
- Innføre differensiert elavgift gir storforbrukerne større motivasjon for strømsparing, kombinert med god fordelingsprofil, innenfor en ramme som tilsvarende 1 øres økning av elavgiften.

Trygg mat

Sosialistisk Venstreparti øker satsingen på trygg mat ved at tilskuddene til miljø- og næringstiltakene i landbruket økes. Forbrukernes muligheter til å velge trygg mat økes gjennom bevilgninger til forbrukerpolitiske tiltak over Barne- og familiedepartementet. Sosialistisk Venstreparti har også prioritert rekrutteringstiltak for fiskeriene. Unge folk som vil drive kystflåten er en forutsetning for en bærekraftig forvaltning av våre fiskeressurser.

Kamp mot miljøgifter

Sosialistisk Venstreparti setter av 40 mill. ekstra til opprydding av miljøgiften PCB (polyklorerte bifenyler). PCB er en av våre farligste miljøgifter og befinner seg for eksempel i sedimenter i fjordbunner, havner og fyllinger. PCB kan forstyrre hormonbalansen hos dyr og mennesker, og dermed redusere forplantningsevnen. Mange farlige miljøgifter er fremdeles i bruk, Sosialistisk Venstreparti har derfor også satt av midler over Sosialdepartementets budsjett til å utvikle og iverksette miljøvennlige innkjøpskriterier for sykehuse.

Natur- og kulturvern

Sosialistisk Venstreparti øker midlene til naturvernarbeidet. Dette gjelder spesielt arbeidet for å redde fjellreven og villaksen. Sosialistisk Venstreparti går også inn for økte midler til etablering av natur- og skjærgårdsparker. For å unngå at naturområder ødelegges går Sosialistisk Venstreparti imot utbyggingen av evt. 6 ved Melhus som vil komme i konflikt med et vernet vassdrag, og evt. 18 Brokelandsheia – Vinterkjær som vil komme i konflikt med kulturminner og biologisk mangfold. Pga. store naturødeleggelser i Raftsundet-Gullesfjord-alternativet som Lofast-utbyggingen vil medføre, går Sosialistisk Venstreparti inn for et forbedret Sigerfjordalternativ. Sosialistisk Venstreparti øker også bevilgningen til sikring av kulturminner.

*SVs grønne budsjett (Mill. kroner)***Miljøvennlige kutt**

Næring	
Store Norske Spitsbergen Kullkompani	150
Olje- og energi	
Oljeinvesteringer, letevirksomhet	2100
Introduksjon av naturgass	30
Div. OED	9,5
Samferdsel	
Riksveinvesteringer	715
Sum	3004,5

Miljøvennlige påplussinger

Familie og forbruker	
Forbrukerpolitiske tiltak og int. samarb.	4
Utenriks	
Nasjonal Agenda 21	2
Innv., reg., bosted og arbeid	
ØKO-bygg	6
Drift kollektiv, ungdoms- og studentrabatt	500
Fiskeri	
Rekrutteringstiltak	10
Landbruk	
Miljø- og næringstiltak	20
Miljøvern	
Diverse miljøtiltak	161,5
Olje- og energi	
Overføringer til energifondet	250
Produksjonsstøtte vind	3,5
Energiforskning	65
Sosial og helse	
Tilskudd miljøvennlige innkjøp	50
Samferdsel	
Bygging av gang- og sykkelvei	100
Investeringer i kollektivtrafikken	300
Driftstilskudd til kollektivtrafikken	150
Jernbaneinvesteringer	325
Farleder	30
Sum:	1977
Totalt, miljøvennlige endringer	4981,5

Sats på solidaritet

Etter terrorangrepet mot New York og Washington den 11. september ble det tydelig for svært mange at den kalde krigen er slutt og at trusselbildet er forandret. Sosialistisk Venstreparti har lenge arbeidet for at det reelle trusselbildet må ligge til grunn for alt forsvarsarbeid. Den kalde krigens slutt og de store endringene i Russland og det tidligere Øst-Europa, med bl.a. oppløsning av Warszawapakten, gjør at trusselbildet er endret. Lokale og regionale konflikter er ikke lenger del av en drakamp mellom to supermakter. Nå er det store flertallet av væpnede konflikter i verden konflikter innenfor nasjonalstater og ikke mellom nasjonalsta-

ter. Dette betyr store utfordringer, men også muligheter for verdenssamfunnet og for FN. Arbeidet for å sikre menneskerettigheter og en mer rettferdig fordeling mellom nord og sør, er grunnleggende for å løse konflikter og for å sikre fred i verden.

Fattigdom og brudd på menneskerettigheter kan ikke forklare terror. Men grov urettferdighet kan gi terror aksept og skape grobunn for voldelige aksjoner. Dette kan også ramme oss. Det er derfor både av solidaritet og av egeninteresse at Norge som et av verdens rikeste land må arbeide for å bekjempe fattigdom, må bidra til å løse konflikter og for at breie allianser av nasjoner under FNs ledelse samarbeider.

Den konflikten som i særlig grad bidrar til spenning i verden er konflikten mellom Israel og Palestina. Det blir ingen løsning på denne konflikten uten en rettferdig fred der også palestineres rettigheter må sikres. Sosialistisk Venstreparti mener Norges innsats for å skape fred i Midtøsten bør forsterkes, og øker derfor bevilgningene til dette arbeidet.

Norge er i dag ikke truet av en invasjon fra øst. Miljøproblemene på Kola og fattigdomsproblemene i Russland er større trusler, også mot vår velferd. Vi har enorme havområder og ressurser å forvalte. Vi har sårbare installasjoner både i Nordsjøen og på fastland å forsvare. Terroraksjonene mot USA viser hvor sårbare moderne samfunn er – og at dagens forsvar må legges om til å styrke forsvaret mot reelle fiender, og ikke overinvestere i svært kostnadskrevende materiell som hører den kalde krigen til. Sosialistisk Venstreparti foreslår derfor å kutte kostnadskrevende forsvarsinvesteringer for å øke innsatsen for miljø og sikkerhet.

Solidaritetsfond for næringsutvikling i fattige land

Sosialistisk Venstreparti går inn for å plassere 5 mrd. av oljefondets kapital i et solidaritetsfond som skal investere i næringsvirksomhet i de fattigste delene av verden. Dette fondet skal først og fremst gå til investeringer i de 48 såkalte MUL-landene; det vil si de minst utviklede landene i verden. De fleste av disse ligger i Afrika, men også noen øystater og land i Asia er med i denne gruppen.

Historisk sett har en av de viktigste kildene til økonomisk utvikling vært tilgangen på kapital. Med kapital følger også teknologioverføring og kunnskap som er svært viktig for å få i fortgang i den økonomiske utviklingen. For de fleste små og fattige land må denne kapitalen komme fra utlandet. Norge baserte sin industrielle vekst på begynnelsen av det forrige århundre på utenlandsk kapital. Asiatiske land som Sør-Korea og Taiwan, som gikk fra å være u-land til moderne industrinasjoner på noen tiår, baserte seg i stor grad på utenlandske investeringer. De senere årene har India og Kina mottatt store mengder utenlandske investeringer; og resultatet er stabilt høy, økonomisk vekst og økt levestandard for millioner av mennesker.

Det finnes likevel en rekke land – særlig i Afrika – som knapt mottar investeringer utenfra. De står på siden av den globale økonomien. Det er en hovedutfordring

å øke strømmen av privat kapital til de fattigste landene i verden. I dag er den private kapitalstrømmen fra sør til nord 5 ganger så stor som bistanden. Likevel er disse tallene små sammenliknet med samlede kapitalbevegelser over landegrensene. Norge er – gjennom oljefondet – i ferd med å bli en stor aktør på det internasjonale finansmarkedet. Hvordan oljefondet blir investert er et politisk spørsmål, av interesse for alle i Norge som har del i denne formuen. Sosialistisk Venstreparti vil at Norge skal bruke en del av denne formuen til investeringer i de fattigste landene i verden, gjennom et solidaritetsfond.

Etisk regelverk for oljefondet

Etter lang tids påtrykk fra Sosialistisk Venstreparti klarte omsider den forrige regjeringen å etablere den såkalte uttrekksmekanismen i oljefondet. Det er en åpning i retningslinjene for fondet som gir mulighet til å unngå å investere i enkeltbedrifter som driver i strid med folkerettslige avtaler Norge er forpliktet av. Dette betyr at oljefondet kan trekke sin investering i en landmineprodusent, etter at dette ble dokumentert av Sosialistisk Venstreparti.

Dette er en SV-seier alle som er opptatt av Norges rykte internasjonalt skal glede seg over. Imidlertid er dette bare et lite steg i retning av en etisk holdbar investeringsstrategi for oljefondet. Fremdeles er alle nordmenn gjennom oljefondet eiere i en rekke selskaper som tjener penger på virksomhet vi ikke vil assosiere oss med. Våpenproduksjon, miljøødeleggelser, barnearbeid, etc. – oljefondet har plassert penger i selskaper som er involvert i alt dette og mye mer.

Det grunnleggende problemet er imidlertid at forskriften oljefondet er underlagt forbyr dem å ta andre hensyn enn maksimal avkastning. Forvalterne av det norske folks fellesformue har ikke lov til å la være å investere i en bedrift, uansett hva slags miljøfiendlig og usolidarisk virksomhet den driver med, hvis den for øvrig oppfyller kriteriene for investering.

Sannsynligvis vil det ikke være stort tap forbundet med å underlegge oljefondet etisk holdbare regler, kanskje vil det til og med være lønnsomt. Men sjøl om dette skulle bety et noe mindre fond på sikt, er det en pris det norske folk er villige til å betale for å slippe å ha dårlig samvittighet på grunn av plasseringen av våre felles midler.

Sosialistisk Venstreparti vil:

- Underlegge oljefondets investeringer et etisk regelverk.

Krigsforebyggende tiltak

Verden er preget av krigen i Afghanistan. Sosialistisk Venstreparti har flere alternativer til bombing. Oppretting av en palestinsk stat er et av disse. Krigsforebyggende tiltak og demokratiutvikling er viktige områder for oss.

Sosialistisk Venstreparti vil:

- Øke den direkte støtten til økonomisk utvikling og handel i de palestinske selvstyreområdene med 10 mill.
- Bidra til å bygge en palestinsk stat ved å øke bevilgningen til Godt styresett med 10 mill.
- Øke støtten til FNs organisasjon for palestinske flyktninger med 20 mill.
- Støtte opp om den flernasjonale hjelpen til flyktninger ved å øke bevilgningen til FNs flyktningeorganisasjon med 40 mill.
- Øke støtten til demokratistøtte med 7 mill., for å bidra til økt utveksling og erfaringsoverføring mellom politiske partier i Norge og utviklingsland.
- Foreslå en ny bevilgning til en tilsvarende ordning for fagbevegelsen, med en ramme på 6 mill.

Sosialistisk Venstrepartis økonomiske politikk

Naturressurser, ansvarlige arbeidstakerorganisasjoner og en i hovedsak fornuftig økonomisk politikk har ført til at verdiskapningen i Norge ligger på et svært høyt nivå. Dette gir oss muligheter som få andre når det gjelder å oppfylle nordmenns materielle behov, men det stiller også store kronerav til vår evne til solidaritet. En fordeling av ressursene som sikrer alle et visst materielt minstenivå, og som gir alle muligheten til å utnytte sine evner uavhengig av startpunkt i livet, bør være minimumskravet til et anstendig samfunn. En større del av vår overflod må brukes på verdens fattige.

Et land som henter store inntekter fra utvinning av ikke-fornybart fossilt brensel, som bidrar betydelig til de globale klimaproblemene, har Norge et særskilt ansvar for å føre en bærekraftig politikk. Det høye tempoet i oljeutvinningen og liten vilje til å ta tak i utfordringene på miljøområdet, gjør oss til en bremse i miljøkampen.

Sammen med fokuset på rettferdig fordeling, danner dette utgangspunktet for Sosialistisk Venstrepartis økonomiske politikk.

Finanspolitikk

En stor del av den samlede verdiskapningen i Norge går gjennom offentlig sektor. ca. en femtedel går til å finansiere offentlig sektor, og nesten like mye deles ut til private som et ledd i omfordelingen av ressursene. Hvordan staten skaffer sine inntekter og hva disse inntektene brukes på er derfor av avgjørende betydning for den samfunnsutviklingen i Norge generelt, og den økonomiske utviklingen spesielt.

For Sosialistisk Venstreparti er tre mål sentrale for utformingen av den økonomiske politikken. Vi skal bruke skattesystemet og tilskuddsordninger for å få til en mer rettferdig fordeling. Vi skal legge om til smarte, grønne skatter, som bidrar til riktig utvikling av ressursbruken. Og vi skal legge til rette for en balansert økonomisk utvikling der bærekraftig verdiskapning tar i bruk de menneskelige ressursene vi har rundt om i hele landet.

Det er stor usikkerhet knytta til utviklingen i den internasjonale økonomien. Terrorangrepene på USA har forsterket en økonomisk nedgang i den amerikanske økonomien. Japan har lenge slitt tungt, og også ledende europeiske økonomier viser svakhetstegn. Mange indikatorer antyder at vi kan være på vei inn i en alvorlig økonomisk nedtur internasjonalt. Samtidig er den økonomiske politikken i mange land lagt om i mer ekspansiv retning, gjennom rentereduksjoner og økt pengebruk, for å forhindre en slik utvikling.

Norsk økonomi er imidlertid overveiende god, sjøl om situasjonen internasjonalt også innebærer en trus-

1 pst. av BNI til bistand

Økningen i bistandsbudsjettet som regjeringen Stoltenberg la opp til har Sosialistisk Venstrepartis støtte. Vi foreslår derfor mindre endringer i det ordinære bistandsbudsjettet enn det vi har gjort tidligere år. Andre grep i dette budsjettet vil imidlertid bidra sterkt til et løft for internasjonal solidaritet. For Sosialistisk Venstreparti er det viktig å følge FNs anbefaling om at 1 pst. av BNI skal gå til bistand.

Sosialistisk Venstreparti vil:

- Øke bistandsbudsjettet med totalt 300 mill. Dette kommer i tillegg til at vi setter av 5 mrd. til solidaritetsfondet.
- Øke støtten til helse og utdanning i Afrika med 25 mill.

Slett u-landsgjelda

U-landenes gjeld til vestlige land og internasjonale finansinstitusjoner er hindrer en bedre økonomisk utvikling i disse landene. Bistand til utviklingsland blir meningsløs dersom bistanden brukes til å nedbetale gjeld til de rike landene. Det er internasjonal enighet om at de fattigste landenes gjeld bør slettes. Men forsøkene på å få gjort dette i praksis går svært langsomt og gjelder få land.

Sosialistisk Venstreparti vil:

- Øke bevilgningene til sletting av u-landsgjeld med 150 mill.
- Be Regjeringa arbeide for at flere land kommer inn under ordningen for sletting av gjeld.
- Vurdere å sette i verk ensidig sletting av gjeld uavhengig av de langsomme internasjonale prosessene. For eksempel bør det være aktuelt å slette gjeld i utviklingsland der konflikter er i emning.

Bistand fra folk til folk

Et viktig element i bistandsarbeidet er den delen som skaper kontakt mellom folk ute og hjemme. Mye av arbeidet som gjøres ute gir kunnskap om andre land og folk, og bidrar til å styrke den internasjonale solidariteten. Støtte til demokratiutvikling og frivillig sektor er viktig.

Sosialistisk Venstreparti vil:

- Øke støtten til sivilt samfunn med 10 mill.

sel om nedgangstider hos oss. Først og fremst er arbeidsmarkedet stramt. Det betyr at økt etterspørsel etter arbeidskraft fort vil bety økte lønninger, med fare for påfølgende inflasjon. Dette er hovedgrunnen til en stram pengepolitikk med en realrente som ligger svært høyt i forhold til landene rundt oss. Oljeprisen har Regjeringen estimert mer optimistisk enn markedene. Ved en internasjonal nedgangskonjunktur vil også oljeprisen påvirkes, med store effekter for norsk økonomi.

Økonomisk er budsjettet Ap-regjeringen la fram ekspansivt. Med et strukturelt, oljekorrigert budsjettunderskudd på 26 mrd. – 6 mrd. mer enn i 2001 – brukes det minst like mye oljepenger som handlingsregelen forutsetter. I tillegg gjøres det en del grep som gir utgiftsvekst også i 2003, f.eks. utsettelse av opphevelsen av investeringsavgiften, og en del utgiftsøkninger som ikke får helårseffekt i 2002. Oppå dette kommer ettergivelse av gjeld for fylkene i forbindelse med sykehusreformen på nærmere 20 mrd. som hevdes ikke vil ha effekt på aktivitetsnivået i økonomien.

Vi har altså en situasjon med kontraktiv pengepolitikk samtidig som finanspolitikken er relativt ekspansiv.

I denne situasjonen er det viktig å bevare handlefrihet. Et mer ekspansivt budsjett vil bidra til å fjerne grunnlaget for rentereduksjon. For norsk økonomi generelt og folk i etableringsfasen spesielt, vil dette være uheldig. SV ønsker at innstramminger i økonomien skal skje gjennom finanspolitikken, ikke pengepolitikken. Da er det mulig å styre innstrammingerne mer presist, i forhold til temperaturen er høyest og hvilke oppgaver som er viktigst. Dersom den økonomiske utviklingen faktisk viser at det er behov for en mer ekspansiv finanspolitikk, er det relativt enkelt å gjøre noe med det. Hvis det legges opp til en politikk som er for ekspansiv, risikerer vi at det må møtes av en enda strammere pengepolitikk, som rammer vilkårlig.

Sosialistisk Venstrepartis budsjettopplegg er derfor balansert innenfor samme rammer som Ap-regjeringen foreslo.

Pengepolitikk

Det har skjedd en omlegging av pengepolitikken, formelt først i vår, reelt med Gjedrems inntreden som sentralbanksjef – uten noen politisk behandling i forkant. Endringene innebærer sterkere fokus på inflasjon på bekostning av arbeidsløshet som mål for den økonomiske politikken. I gitte situasjoner er det en avveining mellom disse. Omleggingen medfører en klarere definering av sentralbanksjefens rolle som overdommer i den økonomiske politikken. Dersom partene i arbeidslivet eller Stortinget opptrer uansvarlig etter Norges Banks oppfatning, vil pengepolitikken brukes til å stramme inn. Sjøl om et flertall på Stortinget skulle ønske å føre en mer ekspansiv politikk for eksempel for å redusere antall arbeidsløse, kan vi med den fore-

slåtte ansvarsfordelingen oppleve at dette motarbeides av Norges Bank gjennom høyere rente.

Dette er uheldig. Finanspolitikken kan i større grad rettes direkte mot de sektorer i samfunnet der det er behov for inngrep, enten det måtte være stimulering eller innstramming. Pengepolitikken virker indirekte, og vilkårlig på ulike sektorer. Fordelingspolitisk er pengepolitikken blind. Særlig er unge mennesker i etableringsfasen sårbare.

Sosialistisk Venstreparti var derfor uenig i omleggingen av pengepolitikken, med påfølgende forskyving av fokus i den økonomiske politikken i retning av mindre presise virkemidler.

Imidlertid må vi forholde oss til pengepolitikken flertallet har vedtatt. Det betyr at det blir enda vanskeligere enn før å være ekspansive i finanspolitikken, da dette lett vil gi uønskede konsekvenser i form av økt rente. Utgiftsøkninger og skattelettelser må vurderes nøye.

I dag har det store flertallet det bra, særlig materielt. I det framlagte budsjettet brukes det mye penger på formål som det er mulig å begrense uten store skadevirkninger. Det er derfor mulig å legge fram et godt budsjettopplegg som ivaretar utfordringene på viktige områder, uten at vi totalt bruker mer penger.

Skatte- og avgiftsopplegg

Ulike deler av skatte- og avgiftsopplegget er beskrevet grundig i andre deler av budsjettet. Her gir vi en kortfattet beskrivelse av helheten i Sosialistisk Venstrepartis skatte- og avgiftsopplegg. Totalt øker vi skattebelastningen med 4,8 mrd. i 2002.

- Skatt på arbeidsinntekt gjøres klart mer progressiv i forhold til Ap-regjeringens opplegg. Innslagspunktet for toppskatt settes på 6G for trinn 1, klasse 1, (klasse 2 uforandret) og på 10 G for trinn 2, begge klasser. Samtidig økes både minstefradraget, lønnsfradraget og bunnfradraget i trygdeavgiften kraftig. Totalt er derfor den totale skatten på arbeidsinntekt uforandret, sjøl når man tar hensyn til at den alminnelige skattesatsen økes.
- SV øker satsen på utbytteskatten, og bruker provenyet til å øke bunnfradraget i formuesskatten. Dette bidrar til å gjøre livet lettere for bedrifter i etableringsfasen som prises høyt på forventninger om framtidig inntekt, men som fremdeles sliter med driften.
- Miljøavgifter økes markert. Inntektene brukes til å redusere fiskalt begrunnede særavgifter som skaper problemer for økonomiens effektivitet, og til reduksjon av arbeidsgiveravgiften utenom sone 1.
- Som et første skritt i tilnærmingen av skatt på arbeidsinntekt og kapitalinntekt øker Sosialistisk Venstreparti skatten på alminnelig inntekt til 29 pst. I dette bildet hører også økt utbytteskatt hjemme.

	Sats	Påløpt	Bokført
Alminnelig skatt (inkl. endring i rentefradrag)	29 pst.	7920	4750
Trygdeavgift, bunnfradrag	34600	-170	-140
Toppskatt, innslagspunkt trinn 1	308160	1150	920
Toppskatt, innslagspunkt trinn 2	513600	1440	1145
Minstefradrag, øvre grense/sats	49500/23	-3565	-2850
Fradrag i arbeidsinntekt	36100	-375	-305
Formuesskatt, økt bunnfradrag	200000	-600	-480
Utbytteskatt, ikke bunnfradrag	17 pst.	830	670
Oppheve særordninger for rederiene		900	720
Øke CO2-avgiften, alle satser	+20 øre	1590	1390
Elavgift	+1 øre	520	400
Dokumentavgift, fritak under 30 år		-300	-300
Årsavgift, geografisk diff		-625	-625
Arbeidsgiveravgift		-685	-546
Ikke skatteincentiver for FoU		400	35
Sum		8430	4784

Gjennomgang av avgiftssystemet

Det norske avgiftssystemet er tilfeldig oppbygd. Særlig gjelder dette en del av særavgiftene. De fleste har et fornuftig formål, knyttet til å fremme miljøvennlig adferd, bedre helse e.l. Andre har kun til hensikt å finansiere fellesskapets utgifter. Avgiftene representerer en viktig del av statens inntekter. De to viktigste, momsen og arbeidsgiveravgiften, bringer til sammen inn ca. 200 milliarder kroner.

Men i tillegg eksisterer det et mylder av store og små avgifter som til sammen gjør at avgiftssystemet i for liten grad er målrettet. Sosialistisk Venstreparti ønsker en gjennomgang av avgiftssystemet med sikte på en forenkling og forbedring. Målsettingen må være i større grad ha avgifter som fremmer miljø, sikkerhet og helse, i tillegg til å bidra til statens inntekter. Det vil medføre at enkelte avgifter bør falle bort, mens andre avgifter bør økes. Sosialistisk Venstreparti fremmer i dette budsjettet forslag om en slik gjennomgang, og utfordrer de andre partiene til å være med på dette. Målet er ikke primært at statens inntekter skal reduseres, men å skape et avgiftssystem som i minst mulig grad skaper unødige vridninger i økonomien, samtidig som vi kvitter oss med historiske anakronismer og avgifter som ikke kan forklares på noen fornuftig måte.

Grønn verdiskaping

Norsk næringsliv går gjennomgående relativt godt, og for å få til en god fordelingsprofil i Sosialistisk Venstrepartis budsjett legger vi opp til en skatte- og avgiftspolitik som inneholder skatteskjerpelser for næringslivet. En vesentlig del av dette er opptrapping av miljøavgifter, der bedrifter og andre forurenser i større grad enn i dag må betale for sitt forbruk av samfunnets fellesressurser. Dette er krav som også vil komme internasjonalt med tiden. Starter vi innføringen av slike regimer nå, vil norsk næringsliv få et konkurransefortrinn på sikt.

Vi legger vekt på å ha en budsjettbalanse som gir grunnlag for en pris- og kostnadsveksten i 2002 som vil komme ned på samme nivå som våre handelspartnere. En høyere kostnadsvekst i Norge enn hos våre handelspartnere vil isolert sett føre til at norsk konkurranseutsatt næringsliv taper markedsandelen både på ute- og hjemmemarkedet. På lenger sikt vil svekket konkurransevne også gjøre omstillingene som følge av reduserte oljeinvesteringer vanskeligere.

Sosialistisk Venstrepartis budsjett inneholder en rekke gode nyheter for næringslivet, særlig de kunnskapsintensive bransjene. Både næringslivet og det offentlige har stort behov for arbeidskraft, og knapphet på arbeidskraft blir en hovedutfordring for Norge i årene fremover. SVs tiltakspakke for økt tilgang på arbeidskraft er beskrevet nedenfor.

Kunnskap er blitt den viktigste råvaren i økonomien (se figur), og utdanning blir derfor et svært viktig område i årene fremover. Sosialistisk Venstreparti bruker 3,75 mrd. mer til utdanning og forskning enn det Regjeringen foreslår. Økt satsing på næringsrettet forskning og utvikling må stimuleres, derfor foreslår Sosialistisk Venstreparti en tilskuddsordning for forskning og utvikling i små og mellomstore bedrifter. Dette vil

fungere bedre enn en skatteordning, bl.a. fordi SMB bedrifter trenger likviditesmessige tilskudd til dekning av prosjektkostnadene. Fra man investerer i FoU til dette gir skattelettelser, går det relativt lang tid. Mange små og mellomstore bedrifter har ikke nødvendig likviditet til en slik langsiktig forskningsaktivitet.

Tilgangen på risikokapital er blitt dårligere. SND spiller en viktig rolle som statens pådriver i nærings- og distriktsutviklingen, og bidrar til bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsom næringsutvikling. SND Invest har i stor grad fokusert på næringsutvikling i sentrale strøk av landet. Sosialistisk Venstreparti ønsker å selge ut deler av SND Invests portefølje, og reinvestere dette gjennom SNDs ordninger for risikokapital. Vi ønsker særlig å bidra til næringsutvikling i distriktsnorge.

Næringslivet er avhengig av en godt fungerende offentlig sektor: Gode skoler er grunnleggende for at norske bedrifter skal kunne hevde seg i kunnskapsøkonomien, og infrastruktur i form av f.eks barnehager og eldreomsorg spiller en viktig rolle for bedriftenes lokalisering. Sosialistisk Venstreparti øker derfor de frie midlene til kommunen med 4 mrd. i forhold til Regjeringen.

Transportsektoren er en annen viktig infrastruktur for næringslivet. Sosialistisk Venstreparti øker bevilgningene til vegbygging i distriktene med 150 mill., og med 775 mill. kroner for bedre kollektivløsninger, hovedsakelig i byene. Sammen med forslaget om differensiert årsavgift på bil, betyr dette reduserte transportkostnader gjennom billigere persontransport og reduserte trafikkproblemer, og en betydelig lettelse for viktige distriktsnæringer. Samtidig gir vi næringslivet både i distriktene og sentrale strøk klar motivasjon til omlegging i miljøvennlig retning.

Sosialistisk Venstreparti øker også forskingen på alternativ energi, og sammen med et fond for energiøkonomisering i industrien kan dette bidra til å holde energiutgiftene til næringslivet nede.

Flere hender i arbeid

Den begrensede faktoren i forhold til å løse mange utfordringer i offentlig sektor er i mange tilfeller nå arbeidskraft, ikke penger. Det betyr at økt aktivitet i offentlig sektor kun er mulig hvis vi øker arbeidstilbudet, eller hvis arbeidskraft overføres fra privat sektor.

Det norske arbeidsmarkedet er stramt. Sjøl om det meldes om en viss økning i arbeidsledigheten, melder mange bedriftene om mangel på arbeidskraft. Svak tilgang på undervisnings- og helsepersonell svekker velferdstjenestene, og gjør videre utbygging av helse-, omsorg- og utdanningssektoren vanskeligere. Samtidig er det fortsatt ledige hender som ikke tas i bruk, og hender som kan brukes til nyttigere ting. Hovedutfordringen er å kvalifisere de som vil og kan jobbe mer, til de jobber som står ledige.

Sosialistisk Venstrepartis sysselsettingspakke består både av tiltak som kan gjennomføres umiddelbart, og av tiltak som trenger grundigere behandling. Vi ber

Regjeringa om å legge fram en helhetlig pakke på dette området med basis i disse tiltakene:

1. Kontantstøtten avvikles.
Det skal lønne seg å være yrkesaktiv, også for småbarnsmødre. Innsparingene brukes til å redusere oppholdsbetalingen i barnehagene.
2. Fra uføretrygd til lønna arbeid.
Alle uføretrygdene under 50 år innkalles til intervju for å gå igjennom mulighetene for å ta seg lettere arbeid på hel- eller deltid. Arbeidsgivere som ansetter tidligere uføretrygdete tilbys et lønnstilskudd for å dekke deler av den nyansattes lønn. Funksjonshemmede må lettere få jobb, utdanning og transport. A-etat må utvikle kompetanse for å skreddersy opplegg for funksjonshemmede. Transportordninger må også utvikles for funksjonshemmede i høyere utdanning.
3. Kvalifisering av arbeidsledige.
Alle ledige skal få tilbud om jobb, utdanning eller tiltaksplass innen 4 uker. Det innføres en ordning med lønnstilskudd jf. Innst. nr. 222 (1999-2000) - utjæmningsmeldinga.
4. Skattelette til lavtlønte.
Økning av særskilt fradrag i arbeidsinntekt, øvre grense i minstefradraget og satsen i minstefradraget, kombinert med økt frikortgrense reduserer skatten for lavtlønte, og gjør overgang fra trygd til arbeid mer lønnsomt.
5. Innvandringsstoppen må mykes opp.
Innvandrere og flyktninger må lettere få godkjent kompetanse og utdanning fra hjemlandet. Sosialistisk Venstreparti vil etablere en Green card-ordning – der det åpnes for arbeidsinnvandring fra land utenfor EØS. Reglene for å søke arbeids- og oppholdstillatelse i Norge bør gjøres smidigere, og behandlingstida i Utlendingsdirektoratet må reduseres kraftig.
6. Heller skoler enn kjøpesentre.
Norge trenger bygningsarbeidere til å forbedre standarden på skolene, ikke flere kjøpesentre. Bygging av nye kjøpepalass får vente til skolebarna har fått sitt, og bør forbyes i en periode på 4 år.
7. Økt grense for hvor mye studenter kan tjene ved siden av studiene.
Studenter i våre storbyer er i en vanskelig økonomisk situasjon pga. et tøft boligmarked. Gjennom å øke inntektsgrensa før Lånekassa avkorter støtten, kan arbeidskraft frigjøres.
8. Stimuler eldre til fortsatt innsats i arbeidslivet.
Mange eldre har god helse, og kan med sin erfaring gi verdifulle bidrag i arbeidslivet. Vi utfordrer Regjeringen til å komme med en pakke som stimulerer til dette.
9. Arbeid er nødvendig for integrering.
Introduksjonsprogram for innvandrere og flyktninger med fokus på norsk, samfunnskunnskap og arbeidsopplæring i hele landet. Dette kombineres med en introduksjonsstønad for å folk over fra

sosialhjelp til fast inntekt.

10. Redusert vernepliktstid.

6 måneders militær og sivil førstegangstjeneste. Ca. 15 000 unge menn avtjener førstegangstjeneste hvert år, følgelig kan 7 500 årsverk frigjøres på sikt hvis vernepliktstida effektiviseres. Dette må skje etter en periode med nedtrapping.

Andre prioriterte områder

Utdanning og forskning

En bedre hverdag for studentene

Sosialistisk Venstreparti vil bedre velferdstilbudet og de økonomiske vilkårene for studentene. For mange studenter er det både vanskelig å finne seg bolig når de begynner å studere og å klare seg på det støttebeløpet de får fra Statens lånekasse for utdanning. Sosialistisk Venstreparti vil derfor at kostnadsnormen ved studiefinansieringen skal knyttes opp mot grunnbeløpet i folketrygden, tilsvarende 2 G i løpet av den kommende fireårs perioden. Fra høsten 2002 øker vi derfor kostnadsnormen til 85 000 kroner med en stipendandel på 40 pst. Sosialistisk Venstreparti er imot Regjeringens forslag om å innføre en konverteringsordning hvor deler av studielånet gjøres om til stipend etter om en holder den fastsatte studieprogresjonen. Stipendet blir dermed gitt sammen med studielånet.

Sosialistisk Venstreparti mener utbyggingstakten for studentboliger har vært for lite offensiv for å kunne gi studentene et akseptabelt boligtilbud. Sosialistisk Venstreparti vil derfor å bevilge 160 mill. mer til utbygging av studentboliger slik at de studentboligene som er under prosjektering kan realiseres i løpet av 2002.

I dag er det for mange som har problemer med å tilbakebetale studielånet. Stor gjeldsbyrde etter endt utdanning gjør det også vanskelig for nyutdannede å etablere seg og å stifte familie. Det at personer tjener forskjellig etter hvor de er i livsløpet bør også taes høyde for. Sosialistisk Venstreparti ønsker derfor å innføre inntektsavhengig tilbakebetaling av studielånet.

Sosialistisk Venstreparti vil:

- Fjerne konverteringsmodellen hvor deler av lånet omgjøres til stipend etter avlagt eksamen.
- Knytte kostnadsnormen i studiefinansieringen opp mot folketrygden tilsvarende 2 G. Øke kostnadsnormen til 85 000 kroner f.o.m høsten 2002.
- Øke midlene til studentboliger med 160 mill. slik at det kan bygges 1 200 studentboliger i 2002.
- Foreslå inntektsavhengig tilbakebetaling av studielån (vi har ikke lagt inn penger til dette).
- Innføre avskrivningsordning for studielån på linje med hovedfagsstudenter, for studenter i fagene billedkunst, scenekunst, kunst og håndverk, ballet og diplomstudiene i komposisjon og direksjon
- Bevilge 160 mill. for å hindre kutt i antall studie-plasser.

Gratis skolebøker til elever i videregående skole

Sosialistisk Venstreparti foreslår at alle elever i videregående skole skal få et stipend til læringsmatriell eller et "bokstipend". Dette stipenden skal være nok til å dekke nettoutgiftene til læringsmatriell for alle elever i videregående skole. Det skal gjennomsnittlig dekke opp utgifter opp til 2 400 kroner pr. år.

Bevar landslinjene!

Landslinjene er viktig utdanningspolitisk. Sosialistisk Venstreparti mener at det er et nasjonalt ansvar å sørge for tilstrekkelig utdanningskapasitet i små og/eller særlig ressurskronerevende fag.

Sosialistisk Venstreparti vil:

- Innføre et bokstipend til alle elever i videregående skole som gjør læringsmatriell gratis for alle elever i videregående skole.
- Opprettholde tilskuddet til landslinjene og legger inn 139,6 mill. kroner i budsjettet.

Forskning

Etter forslag fra Sosialistisk Venstreparti har Stortinget vedtatt en opptrappingsplan av bevilgninger til forskning. Innen 2005 skal Norge ha en forskningsinnsats som minst er på gjennomsnittlig OECD nivå. Norge bruker ca. 1,7 pst. av bruttonasjonalproduktet til forskning mens gjennomsnittsnivået i OECD landene er 2,2 pst. For å nå målet må de årlige bevilgningene over statsbudsjettet økes med minst 1 milliard. Samlet må forskningsinnsatsen økes med over 10 milliarder fram til 2005.

Gjennom økt forskningsinnsats skal vi stå bedre rustet til å møte framtidens utfordringer når det gjelder verdiskapning og evner til å løse miljøproblemer. Den samlede FoU-innsatsen stagnerte på 90-tallet. Den foreslåtte veksten i forskningsbevilgningene for 2002 er en god start, men den er ikke tilstrekkelig til å nå målet om minst gjennomsnittlig OECD nivå. I tillegg til å øke den offentlige innsatsen må næringslivet øke sine bevilgninger i samme omfang. For inneværende år er det etablert en ordning med stimuleringsstilskudd. Ordningen er forvaltet av Forskningsrådet. Den har en ramme på 200 mill. kroner og har virket for annet halvår. Ordningen er foreslått avvirket og erstattet med en skatteincentivordning. Fra tunge næringslivsaktører er det kommet klare signaler om at det er en dårlig ide å erstatte ordningen med en skatteincentivordning.

Sosialistisk Venstreparti vil:

- Opprettholde ordningen med stimuleringsstilskudd med en ramme for 2002 på 400 mill. kroner.
- Øke fondet med 4 milliarder slik at det i løpet av 2002 skal ha en samlet kapital på 15 milliarder. Styrkingen skjer ved overføring fra oljefondet

Ta Norge i bruk – Sats på distriktene!

Sosialistisk Venstreparti ønsker at det skal være mulig å leve og bo over hele landet. Vi vil sikre like rettigheter og like tilgang på tjenester over hele landet. Vi ønsker en balansert næringsutvikling over hele landet.

Sosialistisk Venstreparti vil satse både på nærings- og tjenesteutvikling i distriktene. Mens oslogryta koker av store næringsetableringer, taper distriktene i kampen om arbeidskrafta. Avstanden mellom folk og viktige tjenester blir større. Denne utviklingen vil Sosialistisk Venstreparti snu.

Senk arbeidsgiveravgifta!

Den differensierte arbeidsgiveravgifta er det viktigste distriktspolitiske virkemidlet vi har blant annet for å bedre rekruttering av arbeidskraft og medvirke til nyetableringer. Sosialistisk Venstreparti reduserer nå arbeidsgiveravgifta ytterligere. Sosialistisk Venstreparti vil også gi SND økt mulighet til å bidra til næringsutviklingen.

Sosialistisk Venstreparti vil:

- Senke arbeidsgiveravgifta i distriktene.
- Ta 200 mill. fra SND Invest i 2002 og bruker disse til risikolån.

Styrk kommunene!

Sosialistisk Venstreparti ønsker lik tjenestetilgang uansett hvor man bor i landet. De siste årene har kommunenes mulighet til å sikre et godt tjenestetilbud blitt vesentlig forverret. Sosialistisk Venstrepartis budsjett vil gi kommunene økte rammer til å løse de problemene man opplever lokalt.

Sosialistisk Venstreparti vil:

- Øke rammetilskuddet med 4 mrd.
- Øke andre tilskudd med ca. 3,5 mrd.

Bedre veier og billigere fly!

Trygge veier er viktig for folk og bedrifter. Rasfarlige veier er en trussel for liv og helse. Sosialistisk Venstreparti øker overføringene til rassikring og utbedring av veier i distriktene nesten til det dobbelte av hva regjeringen foreslår. I tillegg til dette vil en økning i de frie midlene til fylkeskommunene gi muligheten til å prioritere veibyging lokalt.

Reisekostnadene med fly for befolkningen i Nord-Norge er spesielt høy. Det representerer en avstandsullempe som Sosialistisk Venstreparti mener må reduseres. Sosialistisk Venstreparti vil utrede muligheten for å legge stamrutenettet i Nord-Norge, og mellom Nord- og Sør-Norge til offentlig kjøp. I tillegg ønsker Sosialistisk Venstreparti ved neste anbudsperiode for kjøp av flyrutetjenester på det regionale rutenettet 30 prosent reduksjon i flyprisene.

Sosialistisk Venstreparti vil:

- Bevilge 130 mill. til rassikring.
- Bevilge 150 mill. til veibyging.

Få fart på bredbånd!

Sosialistisk Venstreparti arbeider for at norsk økonomi gradvis skal transformeres til en grønn kunnskapsbasert økonomi. Tilrettelegging for dette gjennom statlig engasjement i forskning og utbygging av infrastruktur er derfor en av Sosialistisk Venstrepartis prioriteringer i næringspolitikken.

Staten må ta ansvar for utbygging av høyhastighetskommunikasjon i områder som ikke er kommersielt lønnsomme å bygge ut. Sosialistisk Venstreparti ønsker å øke takten i utbyggingen av bredbånd i hele Norge, fordi dette er avgjørende for å få en god og balansert næringsutvikling i hele landet.

Sosialistisk Venstreparti vil:

- Dobble tilskuddene til utbygging av bredbånd sammenlignet med 2001.

Levende landbruk – Trygg mat!

Landbruket har flere viktige funksjoner i Norge.

Bonden har flere viktige oppdrag for samfunnet.

Det er:

- Produksjon av trygg mat
- Ivaretagelse av kulturlandskap
- Bidra til levende bygder
- Sørgje for nødvendig matvareberedskap

Sosialistisk Venstreparti vil satse langt sterkere på økologisering av norsk landbruk. Det betyr en gradvis, men relativt rask omlegging til en mer miljøvennlig matproduksjon som sikrer oss mat av optimal kvalitet. Sosialistisk Venstreparti mener at det er viktigere med høy matvarekvalitet enn å fokusere ensidig på pris.

Et annet område som prioriteres er dyrevelferd. Mange av husdyra har leveforhold som er for dårlige og det må derfor settes i gang tiltak som gjør at vi tar dette problemet langt mer seriøst.

Rekruttering til landbruket vil bli et stort problem i framtida. Lav inntekt, lite ferie og fritid og mangel på sosialt fellesskap er grunner til dette.

Skogplanting og skogkultivering er nedprioritert i Regjeringas forslag til statsbudsjett. Dette er lite framtidrettet, og må rettes opp slik at vi tar vare på denne viktige naturressursen for framtidige generasjoner.

Sosialistisk Venstreparti vil:

- Øke bevilgningene til mer satsing på trygg mat og dyrevelferd med 200 mill.
- Øke bevilgningene til rekruttering til landbruket 10 mill.
- Øke bevilgningene til skogplanting og skogkultivering med 12 mill.

Fiskeri og havbruk

De marine næringene er spådd en framtid som nasjonens vekstnæringer, men for å nå denne målsettingen, må vi forvalte ressursene våre riktig.

Fiskerinæringen er grunnlaget for bosettingen langs kysten. Overbeskatning av fiskeressurser er en trussel først og fremst for miljøet, men også for fortsatt bosetting og verdiskaping langs kysten. Derfor må vi få en bærekraftig ressursutnyttning av fiskeressursene våre, og en omlegging til kystnært fiske. Sosialistisk Venstreparti vil styrke rekrutteringen til fiskerinæringen, slik at flere unge vil velge seg en fremtid i næringen.

Norsk havbruk er i dag verdensledende, men for å fortsatt kunne være det må vi satse på å videreutvikle kunnskapen i næringen. Næringen er eksportrettet og avhengig av tillit i markedet, og er således en sårbar næring. Forskning kan løse de utfordringer næringen fortsatt har med tanke på rømming, lakselus og sykdom, og det er derfor viktig å øke forskningsinnsatsen på disse områdene. For å få en best mulig arealforvaltning av kystsona vår, er kommunens arbeid med kystsonerplaner svært viktig. Ved neste tildelingsrunde av konsesjoner, ønsker Sosialistisk Venstreparti å ta opp igjen spørsmålet om lokal arealavgift fremfor statlig vederlag for konsesjonspapiret.

Sosialistisk Venstreparti vil:

- Sette i gang et rekrutteringsprosjekt for fiskerinæringa.
- Sette i gang et forprosjekt for økt lokal foredling av fisk.

Grønt Svalbard!

Sosialistisk Venstreparti understreker at de samme mål ligger til grunn for partiets politikk knyttet til Svalbard, som på andre områder. SV ønsker å utvikle subsidiene til miljøfiendtlig gruvedrift på Svalbard, og heller benytte disse pengene til andre næringstiltak på øya.

Sosialistisk Venstreparti vil:

- Avskaffe subsidiering av kullgruvedrift på Svalbard.
- Satse på turist- og næringsutvikling og forskning på Svalbard.

For kulturvekst – en alternativ kulturpolitikk

Kunst og kultur må være en sentral del av morgendagens grønne kunnskapssamfunn. Kunsten utfordrer oss, stimulerer oss og underholder oss. Det er særlig viktig å gi barn og unge muligheter til å være aktive deltakere i og oppleve kunst og kulturytringer. Det må lages rammer for at aldersgruppene skal kunne skape og oppleve kunst og kultur sammen.

Det er viktig å styrke det internasjonale kulturarbeidet og støtte opp om møtesteder mellom ulike kulturer i Norge. Det flerkulturelle møtet vil bidra til nye og

verdifulle impulser, utvikle kulturlivet i Norge og motvirke fremmedfrykt og rasisme. Styrking av det flerkulturelle møtet er spesielt viktig etter terrorangrepet 11. september.

Trange budsjett og økende kronerav til egeninntekter og lønnsomhet kan true mangfoldet i kulturlivet og hindre nyskaping.

Sosialistisk Venstreparti vil styrke norsk filmproduksjon både som kunstuttrykk og grunnlag for næring. Det er behov for en sterkere satsing på regional filmproduksjon. Det nå er tid for en langsiktig satsing slik at norsk film kan få oppleve flere gode "2001-år".

Sosialistisk Venstreparti mener at kulturlivet har for trange kår. Kulturlivet trenger mer enn rosende ord i festtaler. For å få et kulturløft må bevilgningene til det statlige kulturområdet økes opp til minst 1 pst. av statsbudsjettet. I 2002 vil Sosialistisk Venstreparti bruke 200 mill. mer enn det Regjeringa foreslår å bruke.

Sosialistisk Venstreparti vil:

- Utvikle kulturskolene slik at enda flere elever kommer inn.
- Satse på formidling av kunst og kultur, særlig rettet mot barn og unge.
- Sikre ungdom bedre muligheter til utfoldelse og opplevelser innenfor egne kulturuttrykk.
- Innføre kulturkort for ungdom, i første omgang som en prøveordning i to - tre fylker.
- Satse mer offensivt på presentasjon av utenlandsk kunst og kultur i Norge og norsk kunst og kultur i utlandet.
- Sosialistisk Venstreparti vil gjennom økte bevilgninger forsvare at kunstnere og kulturarbeidere får større armslag.
- Øke støtten til regionale og lokale kulturhus. Kunst og kultur skal kunne formidles, oppleves og skapes i hele landet.

Et rikt mediebilde

Lokalavisenes, nr.2-avisene og de riksdekkende meningsbærende avisenes betyr mye for en levende samfunnsdebatt, som lokale møtesteder for meningsutveksling, og som informasjonsbærere om lokalt og nasjonalt kulturliv. I et samfunn der de kapitalsterke får mer og mer makt, må interessene til de med minst makt støttes. Mediekvalitet og mangfold trues i økende grad av eierkonsentrasjon og kommersialisering. De store utfordringene framover er å hindre større eierkonsentrasjoner, særlig mellom distribusjon og innhold. Koplinger mellom innhold og infrastruktur vil gi enorm makt over mediefeltet og kan innsnevre mangfoldet.

Sosialistisk Venstreparti vil:

- Sikre NRK som reklamefri, lisensfinansiert allmennkringkaster.
- Øke pressestøtta og innføre en støtteordning til lokal fjernsyn for å sikre et mediemangfold.

Kvinner – vold og likestilling

Tiltak mot vold mot kvinner

Det siste året har vi sett flere eksempler på at kvinners sikkerhet og trygghet ikke ivaretas på en god nok måte. Sosialistisk Venstreparti vil prioritere arbeidet med å motarbeide vold mot kvinner i årene som kommer. Dette gjøres både gjennom politi- og rettssystemet og gjennom ulike tiltak rettet både mot overgriperen og mot offeret.

Kvinnens og barns rettssikkerhet skal styrkes. For Sosialistisk Venstreparti er det et minimumskrav at handlingsplanen mot vold mot kvinner følges opp. Politi og påtalemyndighet må sørge for en kompetent og rask behandling av disse sakene.

Samtidig er det viktig at det fins et tilbud også til dem som har et voldsprøblem, men som ikke er domfelte. På sikt ønsker vi at det skal opprettes Alternativ Til Vold-sentra i hver av helseregionene, hvor Oslo-senteret innehar en nøkkelrolle som kompetansefremmende ressurs.

Tiltak for kvinner som rammes av vold og voldtekt er viktig. Ansvar for dette hviler hos kommunene gjennom tilbud som skolehelsetjeneste, voldektmottak, incest- og krisesenter. Krisesentrene står sentralt i arbeidet for å hjelpe kvinner som lever i voldelige forhold.

Sosialistisk Venstreparti vil:

- Gi politiet spisskompetanse på vold og voldtekt gjennom å opprette stillinger i de største politidistriktene.
- Øke bevilgningen til Alternativ Til Vold (ATV) i Oslo med 1,8 mill. kroner.
- Øke bevilgningen til krisesentrene med 20 mill..

Kvinneliv

Lønnsforskjellen mellom kvinner og menn er like stor som for 25 år siden. Kvinner opplever økende stress og helseplager på jobben og hjemme. Mange kvinner jobber innenfor omsorgssektoren med dårlig grunnbemanning og lav lønn som skaper merbelastning og stress. I 15- 20 pst. av barnefamilier lever barna fast med bare en av foreldrene. I kun en av ti av disse familiene er det far som har hovedomsorgen for barna.

Det er viktig at kvinner får delta i arbeidslivet på linje med menn, og ikke nektes personlig karriere grunnet omsorgsansvar. Det er ønskelig å sette i gang flere prosjekter med 6 timers dagen, økt grunnbemanning og bedre lønnsvilkår for lavtlønte. Målet er å få ned sykefraværet, og gi foreldre mer tid med barna.

Sosialistisk Venstreparti vil:

- Bevilge 100 mill. til "Prosjekt Kvinneliv".

En helhetlig helsetjeneste, basert på nærhet og like-

verd

Sosialistisk Venstreparti vil sikre et helsetilbud for hele befolkningen uavhengig av bosted, alder, yrkesaktivitet og personlig økonomi. Sosialistisk Venstreparti prioriterer reduserte egenandeler, kommunehelsetjenesten, psykiatrien og satsing på forebygging.

Reduserte egenandeler, innføring av tak 2-ordning for de kronisk syke.

(Nærmere omtale i kapitlet "Sats på rettferdighet"). Sosialistisk Venstreparti vil:

- Begrense bruken av egenandeler, og går mot økning i egenandelene.
- Innføre et tak 2 for egenandeler for å skjerme funksjonshemmede og kronikere.

Økt satsing på kommunehelsetjenesten og psykiatrien
Sosialistisk Venstreparti vil:

- Styrke psykiatrien i kommunene med 50 mill. utover Regjeringens forslag.
- Satse på en utbygging av sykestuer i kommunene (75 mill.)
- Styrke rusmiddelarbeidet, med spesiell vekt på tiltak i kommunene. (50 mill.)
- Styrke tiltak innen det psykiske helsevernet med 110 mill. kroner utover Regjeringens forslag.

Samarbeid, ikke konkurranse innen helsetjenesten.

Sosialistisk Venstreparti ønsker å bidra til en forutsigbar drift av sykehusene, og at en større andel skal bevilges gjennom rammefinansiering. Den innsatsstyrte finansieringen bidrar til konkurranse mer enn samarbeid, samt til å favorisere de største driftsenhetene på bekostning av lokalsykehusene. Sosialistisk Venstreparti vil vektlegge tiltak som virker avlastende for sykehusene, og som også kan bidra til å fremme samarbeid mellom primærhelsetjenesten og sykehusene, samt innbyrdes mellom sykehusene.

Styrking av opptreningsinstitusjonene

Det er god samfunnsøkonomi og til det beste for den enkelte å sikre god opptrening og rehabilitering etter sykdom eller skade. Mange av landets opptreningsinstitusjoner er i en vanskelig økonomisk situasjon som skyldes lave refusjonssatser.

Sosialistisk Venstreparti vil:

- Sikre driften av opptreningsinstitusjonene (100 mill.)

Styrking av den bedriftsinterne attføring.

Tallet på langtids sykemeldte og arbeidstakere på attføring øker sterkt. Parallelt med dette øker også statens utgifter på disse områdene. Det er derfor nødvendig å finne ordninger som både tjener den enkelte og som er kostnadseffektive for det offentlige. Sosialistisk Ven-

streparti ønsker derfor å øke innsatsen for bedriftsintern attføring. Vi tror at dette vil gi en større effekt fordi tiltaket kan rettes mer direkte mot den enkeltes arbeidsplass. Sosialistisk Venstreparti ønsker *ikke* at sykmeldte skal gis prioritet i helsekø på bekostning av andre pasientgrupper. Disse tiltakene vil redusere behovene for attføringspenger, sykepenger og rehabiliteringspenger.

Sosialistisk Venstreparti vil:

- Øke innsatsen innen bedriftsintern attføring (50 mill.)
- Bruke 50 mill. mer av trygdeetatens midler til kjøp av helsetjenester til pasienter i helsekø, men uten prioritering av sykmeldte.

Omgjøring av trygdearbeidsmarkeds- og sosialetat til én felles etat.

I tråd med våre intensjoner om at mer av attføringen skal foregå i den enkelte bedrift, og med et nærmere samarbeid mellom trygdeetaten og Aetat og sosialetat, foreslår Sosialistisk Venstreparti en mindre økning i antall stillinger i trygdeetaten enn det Regjeringa foreslår. Sosialistisk Venstreparti foreslår at Aetat, trygdeetat og sosialetat blir én felles, offentlig etat.

Miljøbevissthet også innen helsevesenet

Sosialistisk Venstreparti vil bruke 50 mill. kroner innen sykehussektoren øremerket til miljøvennlige innkjøp. Sykehus som kan dokumentere miljøbevissthet skal få ekstramidler til innkjøp av miljøvennlige produkter.

Forsvaret må tilpasses trusselbildet

Forsvaret står foran en stor omstillingsprosess. Denne skal blant annet føre til en kraftig rasjonalisering av driften, noe som vil legge grunnlaget for lavere driftsutgifter til forsvaret på sikt.

Sosialistisk Venstreparti foreslår å redusere forsvarsbudsjettet med drøyt 2,8 milliarder kroner, det vil si snaut 10 pst.. De største kuttene blir gjort i investeringer. Sosialistisk Venstreparti går bl.a. imot bevilgningene til kjøp av nye fregatter og stridsvogner. Disse våpnene er i stor grad knyttet opp til et tradisjonelt forsvarskonsept. Dette er en uklok investering, og Sosialistisk Venstreparti prioriterer i stedet en kraftig styrking av andre samfunnsområder. Sosialistisk Venstreparti går også imot flere større investeringer i bygg og anlegg, herunder penger til byggingen av nytt skytefelt ved Rena leir og investeringene i Mauken/Blåtind-feltet, samt flere mindre materiellinvesteringer. Sosialistisk Venstreparti kutter overføringene til forsvarets sentrale ledelse og til investeringer i NATO. Sosialistisk Venstreparti går inn for å øke overføringene til Kystvakten og Redningshelikoptertjenesten, som er viktige enheter i oppfølgingen av våre ressurser i havet og ved sivile og militære ulykker.

Sosialistisk Venstreparti vil:

- Redusere de samlede utgiftene til Forsvaret med omtrent 2,8 mrd. kroner
- Øke overføringene til Redningshelikoptertjenesten og Kystvakten med 31 mill. kroner.
- Øke overføringene til Heimevernet med 10 mill. kroner.

Andre områder

Forbrukerhjelp mot markedskreftene

Økende kjøpepress og stadig mer aggressiv markedsføring krever mottiltak i form av forbrukerveiledning og mer informasjon fra nøytrale instanser. Særlig viktig er mottiltak mot reklame rettet mot barn og unge. Dette må sees i et internasjonalt perspektiv. Her er Forbrukerombudet og Forbrukerrådet viktige aktører.

Sosialistisk Venstreparti vil:

- Styrke kampen mot kjøpepresset og forbruksmen- taliteten.
- Styrke forbrukernes rettigheter og øke forbruker- vernet med 5 mill. kroner, særlig rettet mot barn og unge.

Fri rettshjelp

En ytterligere styrking av rettsvernet, spesielt for enkelte grupper av befolkningen, er et mål for Sosialistisk Venstreparti. Sosialistisk Venstreparti går inn for å utvide antallet som har mulighet til å motta fri rettshjelp. På sikt ønsker Sosialistisk Venstreparti å heve inntektsgrensen for fri rettshjelp opp til gjennomsnittsinntekt i befolkningen. Ordningen med fri rettshjelp må dessuten innbefatte flere rettsområder enn i dag.

Sosialistisk Venstreparti vil:

- Heve inntektsgrensen for muligheten til å motta fri rettshjelp med 10 000 kroner.
- Utvide ordningen til å omfatte flere områder enn i dag.

Andre tiltak - justis

Sosialistisk Venstreparti vil:

- Opprettholde Forskolen på Hustad. (5,5 mill.).
- Styrke konfliktrådene.
- Styrke "Kriminalomsorg i frihet". Bemanningen skal dobles innen fem år.

9.5 Senterpartiet

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet har utarbeidet sitt eget alternative budsjett både til regjeringen Stoltenberg og Samarbeidsregjeringen:

Dette medlem viser til at tallene i Senterpartiets alternative budsjett er i forhold til regjeringen Stoltenbergs budsjett. I budsjettprosessen i Stortinget, etter at budsjettforslaget også fra Samarbeidsregjeringen ble lagt fram, har Senterpartiet foretatt ytterligere påplus-

singer. Dette gjelder bl.a. refusjonsordningen for sjøfolk, prosjektering av høyskolebygg i Stavanger og Nesna, økte bevilgninger til politi- og lensmannsetaten, beredskapsformål, støtte til de politiske partienes informasjonsvirksomhet og reduserte egenandeler. I tillegg har Senterpartiet justert opp anslag som følge av avtaler som er inngått mellom staten og ulike organisasjoner, som bl.a. fiskeriavtalen og avtalen med lærerne.

Innledning

Forebygging går igjen som en grønn tråd gjennom hele Senterpartiets budsjett. På denne måten mener Senterpartiet at det etter hvert er mulig å spare milliardbeløp på reparasjonsbudsjettene. Senterpartiet vil forebygge gjennom følgende tiltak:

Tilføre kommunene mer penger, styrke kulturbudsjettene og gi bedre rammebetingelser for de frivillige organisasjonene. Sette inn strakstiltak til de økonomisk mest vanskeligstilte, særlig barnefamiliene, for å gi alle barn mulighet til å delta i det sosiale fellesskapet. Senterpartiet foreslår en milliard til dette. Be om at det legges fram en stortingsmelding om en nasjonal aktivitetsplan som tar på alvor sammenhengene mellom kosthold, fysisk aktivitet og helse. Forskningen på dette området må styrkes. Målrette miljøavgiftene slik at de endrer adferd som er skadelig for miljøet. Deler av CO₂-avgiften øremerkes til et hydrogenfond som skal bidra til produksjon, omsetning og bruk av framtidens energibærer hydrogen i blant annet transportsektoren. Øke bevilgningene til Enøk og øremerke deler av el-avgiften til et enøk-fond. Opprette et kulturminnefond for å kunne ta skikkelig vare på verdifull kapital i historien vår. Bruke skattesystemet til å omfordele og løfte de som har dårligst råd. Bred satsing på distrikt og samferdsel.

Verdiskaping er helt nødvendig for å ha noe å fordele

Senterpartiet vil understreke betydningen av å skape før vi kan fordele. Det er behov for tiltak på mange plan for å stimulere til nye investeringer og for å opprettholde eksisterende arbeidsplasser.

Senterpartiet ønsker å legge bedre til rette for at råvarer kan videreføres i Norge. Dette kan skje ved at det gjøres mer attraktivt å foreta investeringer som øker foredlingsgraden av varer i våre viktigste råvarebransjer. Senterpartiet er innstilt på å vurdere ulike løsninger for å oppnå et slikt mål. Et alternativ kan være å øke avskrivningssatsene for investeringer knyttet til videreforedling. Dette vil gjøre det mer interessant å øke foredlingsgraden i fiskeindustrien og legge til rette for økte investeringer knyttet til skogbruk. I andre land er det ikke uvanlig med særlige skatteregler for virksomhet hvor man vil oppmuntre til denne type investeringer. Sverige har blant annet en ordning hvor skogbruket har gunstige skatteregler som gjør investeringer i næringen attraktive. Senterpartiet vil i forbindelse med budsjettet fremme forslag om at Regjeringen utreder en ordning for å oppmuntre investeringer i videre-

foredling og at man kommer tilbake til Stortinget med egnede forslag.

Senterpartiet vil heve avskrivningssatsene for fiskefartøy og for landbruksbygg, samt fjerne fôravgifter som finansierer matkontroll. For å stimulere nyetableringer, ønsker Senterpartiet å frita slike for registreringsavgift i Brønnøysund. Vi vil også fjerne utvidet egenperiode for sykepenger for næringsdrivende og øke lærlingetilskuddet med 100 millioner. Senterpartiet vil fjerne grunnavgiften på mineralolje for veksthusnæringen. Dette vil være et godt bidrag for å styrke konkurransevnen i denne næringen.

Senterpartiet vil opprettholde FUNN-ordningen som er en viktig tilskuddsordning for forskning og utvikling i små og mellomstore bedrifter.

Bred distriktssatsing

Det trengs en helhetlig og offensiv satsing på distriktspolitikken for å bremse sentraliseringen av kunnskap, bosetting og kapital. Vi ønsker å gi folk reell valgfrihet i forhold til bosted, noe som krever bredde i distriktspolitikken. Det må settes inn økte ressurser på samferdsel, næringsutvikling, kommunal velferd, bredbånd og ungdomstiltak. Det er også et stort behov for å tenke nytt i forhold til utflytting av statlige arbeidsplasser og hvordan man kan redusere avstandsurempene for bedrifter og personer i distriktene.

Et viktig redskap for å stimulere til økt verdiskaping og nytenkning langs kysten og i innlandet er å styrke de kommunale næringsfondene og BU-midlene. Senterpartiet foreslår også å øke den videre satsingen på næringshager, noe Senterpartiet tok initiativ til å opprette mens vi var i regjering. Senterpartiet vil også rette opp Arbeiderpartiets løftebrudd til kommunene som fikk høyere arbeidsgiveravgift i 1999, og kompensere også i år denne fullt ut. For å belønne lokal dugnadsaktivitet foreslår vi å opprette lokalt dugnadsfond.

Reduserte avstandskostnader og økt veibevilgning

Svært mye av verdiskapingen skjer i distriktene og mye av denne virksomheten er eksportrettet. For å bedre konkurransevnen, og sikre folk god kommunikasjon, vil Senterpartiet fjerne ferjetakstene på riksvegstreknings i løpet av fem år. I Senterpartiets alternative budsjett for 2002 fremmes derfor forslag om at ferjetakstene reduseres med 20 pst.

Det er i dag mellom 2 000 og 3 000 som står uten arbeid i anleggsbransjen. Samtidig er det et skrikende behov for å få gjort noe med vegstandard, og mange prosjekt står klar til å bli realisert. Senterpartiet vil foreslå å øke bevilgningene til vegsektoren med 680 mill. kroner ut over regjeringen Stoltenbergs budsjettforslag. Utbedring av flaskehals, trafikksikkerhetsprosjekt, rassikring og gang- og sykkelveger vil bli prioritert. Den ledige kapasiteten innen anleggssektoren er stort sett utenfor de mest sentrale områdene i landet. Bruk av samferdselsinvesteringer i distriktene vil ikke skape samme press i økonomien som i byområdene.

Ungdomssatsing

Senterpartiet vil videreføre satsingen på ungdom i distriktene som ble startet av sentrumsregjeringen. Satsingen innebærer blant annet videreutvikling av Positivitetsagent-prosjektet, oppretting av et eget Ungdommens SND og satsing på kultur og sosialt miljø for å gjøre småsteder mer attraktive for ungdom. Senterpartiet vil, som en del av sin satsing på ungdom, foreslå å opprettholde landslinjene i videregående skole.

Utflytting av statlige arbeidsplasser

Senterpartiet har som mål å flytte statlige arbeidsplasser ut av Oslo, hvor det i dag er 38 000 statlige ansatte. Det er god ressursbruk - også for Oslo med store pressproblemer - å flytte ut statlige arbeidsplasser. Det gir lavere driftskostnader, tilgang på mer stabil arbeidskraft, og det gir ikke minst ungdom mulighet til å bo der de selv ønsker. Senterpartiet vil be Regjeringen legge frem sak for Stortinget om utflytting av 6 000 statlige arbeidsplasser fra Oslo i løpet av 4-årsperioden. Senterpartiet vil også be Regjeringen legge frem en årlig oversikt over den geografiske fordelingen av statlige investeringer.

Bredbånd

Hver dag taper distriktene arbeidsplasser fordi ny teknologi ikke er tilgjengelig eller er svært dyr. Det har oppstått et digitalt forskjells-Norge. I distriktene kan en bredbåndslinje koste 20 000 kroner måneden, mens i Oslo får du bredbånd for 300 kroner måneden. Regjeringen har lovet at markedet skal tilby alle grunn- og videregående skoler, folkebibliotek, sykehus og kommuneadministrasjoner bredbånd innen 2002 og alle husstander det samme innen 2004. Men en rapport fra Norsk Telecom AS viser at Regjeringen ikke vil greie å nå dette målet. Senterpartiet mener det er en god og framtidsretta investering å sikre alle skoler bredbåndstilknytning i løpet av det neste året, og foreslår i første omgang 500 mill. til dette formålet.

Senterpartiet vil be Regjeringen legge frem sak på bredbåndssituasjonen for Stortinget i løpet av 1. kvartal 2002, herunder:

- Konkrete tall på hvor mye det vil koste å knytte skoler og andre offentlige institusjoner til bredbåndsnettet.
- Vurderinger på om staten skal gå inn å finansiere en nasjonal hovedinfrastruktur, et transportnett i hele landet.
- Vurderinger på om det bør opprette en ordning med skattefradrag for bedrifter i distriktene som investerer i bredbånd.
- Forslag til hvordan man kan utjevne den enorme prisforskjellen på bredbånd mellom by og bygd.

Flere studieplasser

Senterpartiet vil øke bevilgningene til universitet og høyskoler. Samtidig vil Senterpartiet opprettholde de øremerkede bevilgningene til landslinjene, spesielt

ressurskrevende fagutdanninger. Vi vil bruke ekstra midler for å hindre at stipend omgjøres til lån dersom studenten ikke består eksamen. Senterpartiet vil videreføre dagens ordning med differensiert kostnadsnorm for utenlandsstudenter og beholde inntektsavhengig tilbakebetaling av studielån.

Senterpartiet mener det er behov for økt tempo i byggingen av studentboliger, og vil bevilge penger til bygging av i overkant av 200 ekstra boliger neste år.

Forebygge og redusere forskjeller

Utjamning med strakstiltak til de mest vanskeligstilte

Utjamningsmeldinga har dokumentert at forskjellene øker og at vi har grupper i samfunnet med uverdige levekår. Senterpartiet vil bruke skattesystemet for å minske forskjellene, sikre et godt velferdstilbud som rekker til alle og hjelpe dem som trenger det mest. Senterpartiet vil beholde utbytteskatten da denne har stor fordelingsvirkning.

Senterpartiet vil bruke 1 mrd. kroner for å bedre hverdagen for de som har minst å rutte med, særlig barnefamilie. De viktigste tiltakene er å øke sosialhjelpsnormene for å nå SIFOs satser, å holde barne-trygd utenfor beregningsgrunnlaget for sosialhjelp, gi gratis barnehage og SFO for barn av langtids sosialhjelpsmottakere, samt øke barnetillegget til funksjonshemmede foreldre. I tillegg vil Senterpartiet bruke 250 mill. kroner ekstra på å skaffe bostedsløse et boligtilbud, samt øke bostøtten. Senterpartiet styrker også ettervernet for rusmiddelmissbrukere.

Senterpartiet vil at barnevernet skal ha mulighet til kompetanse og fagutvikling for å ta bedre vare på barn og unge som trenger oppfølging og øker bevilgningen med 40 mill. kroner.

Utjamningstiltakene finansieres gjennom et solidarisk skattegrep ved at innslagspunktet for trinn to i toppskatten senkes til kr 513 600 for skatteyttere i klasse 1. Dette kommer de aller svakeste til gode gjennom målrettede tiltak som til sammen beløper seg til en "Utjamningsmilliard".

Mer rettferdig skatt

Senterpartiet vil at alle skal betale skatt etter evne. De som tjener minst skal få beholde mer av inntekten sin. Tall fra SSB viser at kvinner i langt mindre grad enn menn vil nyte godt av at innslagspunktet for toppskatten heves. Kvinner tjener nemlig bare 60 pst. av det menn tjener. Når gjennomsnittlig kvinneinntekt er kr 165 000 sier dette mye om hvem som vil nyte godt av redusert toppskatt. Det er først og fremst høytlønnede menn i byene.

I stedet for å gi de som tjener godt fra før skattelette, prioriterer Senterpartiet å senke skatten for de som tjener minst. Det vil vi gjøre uten å endre det samla skattenivået. I stedet for å øke innslagspunktet til toppskatten like mye som Arbeiderpartiet og Samarbeidsregjeringen har signalisert, velger vi å lønnsjustere toppskatten, slik at nytt innslagspunkt i skatteklasse 1 blir kr 301 300. I stedet for å gi lettelse i toppskatt, vel-

ger vi å prioritere de som har aller minst ved å heve satsen i minstefradraget fra 22 pst. til 27,5 pst. Dette gir skattelette til de som har inntekter mellom kr 120 000 og oppover mot kr 200 000. Det vil være et viktig bidrag til en mer rettferdig skattlegging. Denne skatteletten kommer både kvinner og menn til gode, og stimulerer kvinner som arbeider deltid til å arbeide mer.

Skattefradrag for enslige

Mange varer og tjenester er relativt dyrere for folk som bor alene. Det gjelder kommunale avgifter til vann, søppel og kloakk. Det gjelder også strøm og telefon som har en fast grunnavgift i bunnen, og det gjelder tjenester som reiseforsikringer og billetter der det er familierabatter. Men den største relative forskjellen i utgifter kommer av at boustgifter er betydelig høyere for aleneboere. Senterpartiet mener at dette gir grunn til å ta opp både forslag om skattefradrag for aleneboende samt forslag om kommunale avgifter gradert etter inntekt og volum. Som ledd i en opptrappingsplan foreslås det å gi et skattefradrag på 500 kroner på inntekter under 150.000 kroner. Senterpartiet vil også foreslå en utredning av kommunale avgifter gradert etter inntekt.

Uendret tilskudd til PV-bedriftene

For å unngå nedleggelse av arbeidsplasser i vernede bedrifter for psykisk utviklingshemmede, vil Senterpartiet opprettholde tilskuddssatsene til PV-bedriftene på dagens nivå. Senterpartiet ønsker en offensiv politikk for flere i arbeid og øker derfor bevilgningene til kvalifiserings- og formidlingstiltak med 100 mill. kroner.

Noe av kontantstøtten omdisponeres til barnehager

For å få fortgang i målsettingene i barnehagepolitikken om full dekning og lavere pris så raskt som mulig, vil Senterpartiet omdisponere de midlene som samfunnet i dag bruker på de minste barna. Ved å forbeholde kontantstøtten til de foreldrene som selv velger å være hjemme med små barn, vil det bli frigitt midler på om lag 1 mrd. pr. år som kan brukes til stimuleringstilskudd for å bygge nye barnehager samt øke driftstilskuddet fra staten for å senke foreldrebetalingen.

Senterpartiet vil fra 1. august 2002 avgrense kontantstøtten til å gjelde familier der en av foreldrene er hjemme med barn under 3 år. En inntekt på inntil 100 000 kroner skal være tillatt. Det gis et stimuleringstilskudd på 30 000 kroner til hver nye småbarnsplass (0-3 år) som bygges neste år og 20 000 kroner til bygging av barnehageplasser til barn 4-6 år. Senterpartiet mener dette er en forutsetning for å nå målet om bygging av 10 000 nye barnehageplasser i 2002. Gjenværende midler benyttes til å øke statstilskuddet utover Regjeringens forslag slik at foreldrebetalingen kan bringes ytterligere ned.

Gi barna en god start gjennom en skole som tar vare

på alle

En styrking av kommuneøkonomien er nødvendig for å utvikle en grunnskole som tar godt vare på alle barn. Målet om størst mulig integrering fører til at det finnes mange barn med spesielle behov i skolen i dag. Derfor er det også behov for økte ressurser. Å gripe fatt i problemene mens de er små, vil forebygge menneskelige lidelser og spare samfunnet for mange penger senere.

Senterpartiet vil slette kommunal gjeld med til sammen 12 mrd. kroner. Dette vil frigjøre midler for kommunene til å løse sentrale velferdsoppgaver. I regjeringen Stoltenbergs forslag til revidert nasjonalbudsjett våren 2001 ble 1,2 mrd. i pensjonsforpliktelse for kommunene dekket av midler utenfor budsjettindikatoren. Det samme var tilfelle med gjeld til Gardermobanen, der nesten 7 mrd. ble slettet i regjeringen Stoltenberg forslag til revidert nasjonalbudsjett våren 2000. En gjeldssletting vil skje etter kriteriene i inntektssystemet, slik at ingen kommuner blir forfordelt.

I tillegg vil Senterpartiet øke de frie inntektene i kommunesektoren med 2 mrd. kroner (tilsvarende det beløp KS har bedt om). Senterpartiet har dessuten lagt fram forslag om å tilleggsbevilge 1,3 mrd. kroner inneværende år slik at kommunene kan møte de ekstra pensjonsforpliktelsene som er påløpt. De ekstra pensjonskostnadene neste år vil Senterpartiet komme tilbake til.

Det er stort behov for økte bevilgninger til kreftbehandling og for å øke innsatsen innen psykiatri. Særlig viktig er det å nå ungdom i starten av deres psykiatriproblem. Nye misbruksmønstre av narkotiske stoffer gir psykiske forstyrrelser som kan behandles dersom hjelpen gis tidlig.

Stor sammenheng mellom riktig kosthold, mosjon og god helse

Kunnskapene om at livsstilssykdommer og arvelige sykdommer kan forebygges gjennom riktig ernæring og fysisk aktivitet finnes, men blir ikke tatt nok på alvor. Senterpartiet mener at det bør legges fram en stortingsmelding om en nasjonal aktivitetsplan samt at det blir økt forskning omkring sammenhengen mellom kosthold, fysisk aktivitet og helse.

Samfunnet må tilrettelegges slik at det blir enklere å gå og sykle til skole og arbeid. En fortgang i byggingen av gang- og sykkelveger er sentrale virkemidler som også er viktig miljøforebyggende arbeid. Senterpartiet vil øke sukker- og sjokoladeavgiften som et ledd i få ned forbruket av sukkerholdig drikke og slikkeri. En økning av tobakksavgiften må også ses som ledd i å få flere, og særlig de yngste, til å stumpe røyken.

Forebyggende miljøarbeid

Det er på høy tid å vri statens utgifter fra reparasjon til forebygging også på miljøfeltet. Senterpartiet vil styrke kollektivtrafikken ved å redusere takstene. Bevilgningene til Enøk-tiltak skal økes. Det samme gjelder bevilgningene til kalking av vassdrag for å forebygge fiskedød. Senterpartiet vil fremme forslag

om at deler av elavgiften blir øremerket til Enøk-fond og la allerede under trontalen inn forslag om at det innføres et 10 års moratorium for genmodifiserte matvarer.

Senterpartiet mener det er på høy tid å få en debatt om hvordan vi kan reformere måten miljøavgiftene fungerer på. Dersom slike avgifter skal bli forstått og akseptert i framtiden så må vi være villig til både å målrette avgiftene og å omforme systemet med slike avgifter.

Miljøavgiftene skal ha et klart formål, nemlig å endre adferd som er skadelig for miljøet. Senterpartiet foreslår derfor i sitt alternative budsjett å øremerke deler av CO₂-avgiften til et hydrogenfond som skal bidra til produksjon, omsetning og bruk av fremtidens energibærer hydrogen i blant annet transportsektoren. Senterpartiet vil øremerke deler av el-avgiften til et Enøk-fond og innføre et toprissystem for strøm som motvirker sløsing og overforbruk. Senterpartiet ber også om at det utredes et system der kommunale avgifter gjøres volum- og inntektsavhengig.

Styrking av kultur og frivillige organisasjoner

Kulturen skaper livskvalitet, inspirasjon og kreativitet, gir kunnskaper og vennskap. Kulturlivet koster lite og gir mye til mange. Det skaper møter på tvers av både økonomi, status i samfunnet, funksjonsevne, etniske bakgrunn og alder. Kunst og kulturlivet er et mål i seg selv, men vi vet også at det skaper andre positive ringvirkninger med god helseeffekt (både fysisk og mentalt).

Kultur rettet mot barn og ungdom har god forebyggende effekt. Derfor vil Senterpartiet øke bevilgningene til organisasjoner som driver ungdomstilbud utover idrett, frita frivillige organisasjoner for moms, samt øke timesatsen til kultur- og musikkskoler. Dessuten vil Senterpartiet øke bevilgningene til lokale og regionale kulturbygg med 100 mill. kroner.

Det ligger en verdifull kapital i historien vår som gir trygghet i møte med fremmede kulturer. Det koster å ta vare på kulturhistorien. Noe ligger bevart i jorda, annet har vi tatt vare på, men ikke godt nok. Noe ligger i språket og språkutvikling. For å kunne ta skikkelig vare på dette, vil Senterpartiet avsette 1 mrd. kroner på et kulturminnefond. Dette skal bygges gradvis opp til 5 mrd. og avkastningen skal brukes til prioriterte tiltak for å bevare og formidle kulturhistorien vår.

Senterpartiet mener det er viktig å sikre en nasjonal kunnskapsbase, som omfatter et tilbud på begge målføre.

Lokale dugnadsfond

Senterpartiet vil bidra til økt økonomisk støtte til de 85 000 frivillige lag og foreninger på lokalt nivå. Det utføres frivillig arbeid tilsvarende 110 500 årsverk (6,1 pst. av alle lønnede årsverk). Bare 6 pst. av inntektene til frivillige organisasjoner er i dag private gaver. Senterpartiet foreslår å opprette lokale dugnadsfond og at gaver til lokale lag og foreninger som gis via slike dug-

nadsfond skal gi rett til skattefritak. Norge og Sverige er i dag de eneste land som ikke har en allmenn fradragsrett for gaver til allmenntilrette organisasjoner. Senterpartiet mener det bør være svært romslige begrensninger, for eksempel 10 pst. av skatteyterens nettoinntekt eller selskapets skattbare overskudd, for omfanget av slikt skattefradrag.

9.6 Kystpartiet

Komiteens medlem fra Kystpartiet legger Kystpartiets stortingsprogram for 2001-2005 til grunn for sitt alternative budsjett for 2002. Dette medlem vil til følgende i partiprogrammet:

Kystpartiet vil opprettholde Norge som et fritt, selvstendig land som er eid og styrt av Norges innbyggere. Kystpartiet vektlegger de medmenneskelige og kristne grunnverdier. Gjennom vårt kulturelle rotfeste skal norsk kultur videreføres og videreutvikles. På den måten vil vi styrke vår lokale og nasjonale identitet og ta vare på vår nasjonale arv. Kystpartiet vil styrke vernet om Grunnloven og eiendomsretten. Kystpartiet vil motarbeide at Norge selges bit for bit. Norske ressurser og bedrifter skal eies og styres i Norge, ikke av globale kapitalinteresser.

Vi har tro på at en fornuftig utnyttelse av naturrikdommene vil gi økt verdiskapning. Ved å ta kysten og distriktene i bruk på en slik måte, ligger forholdene bedre til rette for at vi kan styrke vårt miljø og vår kultur. Kystpartiet vil arbeide for at biologisk mangfold og økologisk balanse med bærekraftig utvikling og høsting blir en rettesnor for landets videre utvikling. Ved å høste på en fornuftig måte i sjø og på land, legger vi forholdene til rette for en bærekraftig utvikling.

Ved å styrke lokaldemokratiet vil Kystpartiet bygge landet på differensierte samfunn. En desentralisering av makt vil styrke lokalsamfunnene og gi enkeltmennesket mulighet til å være med på å bestemme over egen livssituasjon. Likeså er Kystpartiets mål å bygge videre på sosiale nettverk i lokalsamfunn og arbeidsliv. Velferden skal være tilgjengelig for alle - uansett hvor de bor i landet.

Kystpartiet ønsker likeverd og likestilling for alle med et tilbud som er avpasset behov. Bosted, etnisk tilhørighet, utseende, religion, kjønn, funksjonsevne eller sivilstand skal ikke fremskaffe urettferdighet. Kystpartiet vil føre en restriktiv innvandringspolitikk. Det må være en selvfølge at innvandrere lærer seg norsk og innretter seg etter norske lover og regler.

For å hindre den sterke sentraliseringen går Kystpartiet inn for at statlige kontorer og institusjoner i størst mulig grad flyttes til distriktene. Dette skaper arbeidsplasser i distriktene samtidig som driftsutgifter og investeringer i pressområder reduseres. På denne måten kan staten investere i distriktene for å oppnå større avkastning på offentlig innskutt kapital. Slik øker antall arbeidsplasser, trygghet, mangfold og ikke minst trivsel i distriktene, og presset mot byene reduseres. Kystpartiet er imot den statlige sentraliseringen av arbeidsplasser på bekostning av distriktene. Retts-

staten og demokratiet skal videreutvikles og Norge skal ha et sterkt og fleksibelt forsvar av hele landet, bygget på alminnelig verneplikt og medlemskap i NATO.

Kystpartiet er imot medlemskap i EU og vil være på vakt mot tilpasningen som skjer til den europeiske unionen - og som skjer til tross for folkets nei til Unionen. På bakgrunn av dette og folkeavstemmingen er Kystpartiets klare standpunkt: Nei til medlemskap i EU. Kystpartiet krever også reforhandling av EØS-avtalen som hittil har skapt mer problemer enn fordeler for landet.

Kystpartiet vil motvirke at næringsliv bygget på nasjonale fornybare ressurser selges ut av landet. I møte med den globale utvikling er det viktig at ressursgrunnlaget for fremtidig verdiskapning forblir under norsk kontroll. Lokalt eierskap er en styrke for lokalsamfunnene, og grunnleggende for at det kan utvikles et godt samarbeid mellom næringsliv og lokalsamfunn. Gjennom skattepolitiske virkemidler vil Kystpartiet stimulere til langsiktig privat eierskap og bedre rammevilkår for små og mellomstore bedrifter.

Statens kapitalressurser skal ikke brukes til å kjøpe opp og skaffe seg kontroll over bedrifter som eies lokalt og som har gode utviklingsmuligheter innenfor rammen av privat næringsliv. Heller ikke skal statens ressurser brukes til kapitalinnsprøyting i bedrifter lokalisert i utlandet som er i direkte konkurranse med norskbasert næringsliv og som har gunstigere markedsadgang og lavere lønnskostnader enn tilsvarende bedrifter i Norge. Gjennom hensiktsmessige låneordninger der statlig og privat kapital deler risiko, skal det legges til rette for innovasjon og nyetableringer. Gjennom skattefradrag for investeringer i lokale samfunnsprosjekter vil Kystpartiet stimulere til økt samhandling mellom lokalmiljø og næringsliv. Kystpartiet vil arbeide for at bedriftsbeskatningen skal tilfalle kommunene der produksjonen foregår.

Norsk næringslivs konkurranseulempe ved å ligge langt fra markedene må motvirkes ved økt statlig satsing på hensiktsmessige transportårer tilpasset moderne kommunikasjonsmidler, og avgiftsnedsettelse på drivstoff for skipsfart og landeveistrafikk. Norske transportører må gis konkurransedyktige rammevilkår. Det må bli enklere å etablere nye næringer. Ny næringsutvikling hemmes ved et overdrevent skjema-velde og urimelige gebyrer og avgifter. Kystpartiet er positiv til at investeringsavgiften fjernes, og vil være pådriver for at dette gjennomføres. Statens kontroll- og reguleringsiver i forhold til næringslivet må begrenses.

Kystpartiet vil trygge privat eierskap ved å fjerne arveavgift og skatt på produksjonsutstyr. Skatten må ligge på sluttproduktet, og generasjonsskifte i privateide bedrifter må kunne gjennomføres uten at bedriftene tappes for kapital.

Kystpartiet vil legge til rette for at primærnæringene skal få best mulige rammevilkår med større fortjeneste for dem som gjennom sitt arbeide skaper verdiene.

Verdien av ren norsk matproduksjon må i større grad tilfalle produsenten, ikke omsetningsleddene.

Med dagens IT-løsninger og muligheter er det kostnadseffektivt å desentralisere offentlige arbeidsplasser i betydelig større grad enn tilfellet er i dag. Den største andelen av SND-midlene skal investeres i distriktene. Arbeid er en viktig trivselskaper. At folk har et arbeid de trives i, gir mindre kriminalitet og krever mindre sosialomsorg.

Begrenset tilgang på arbeidskraft må møtes med tiltak for å få flere av dem som i dag går på attføring / trygd ut i aktivt arbeide. Kystpartiet vil prioritere tiltak som kan motvirke at unge mennesker uføretrygdes og stenges ute fra arbeidslivet uten noen gang å ha vært i arbeid.

Virkemidler:

- Kystpartiet vil arbeide for at flere yrkesvalghemmede får målrettet utdanning med sikte på å kunne integreres i næringslivet.
- Pensjonister må selv sette grensene for lønnet arbeidsaktivitet uten å bli straffet gjennom pensjonsreduksjon.
- Når det er mangel på kvalifisert arbeidskraft i Norge, kan arbeidsinnvandring tillates. Men import av arbeidskraft skal være begrenset og kontrollert. Kystpartiet vil ikke være med på å rekruttere høyt kvalifisert arbeidskraft fra utviklingsland som har behov for denne arbeidskraften selv.
- Det må etableres arbeidsmuligheter for ungdom som ikke kan eller vil gå rett fra grunnskolen og over til videregående skole og yrkesutdanning.

Det skal lønne seg å arbeide og investere i egen bedrift og øvrig næringsliv. Kystpartiet vil arbeide for lavere skatter og avgifter for å gi bedriftene mulighet til å øke egenkapitalen, og derved trygge sysselsettingen. Råderett over egen inntekt gir valgfrihet og fremmer investeringer i produktiv virksomhet. Kystpartiet går inn for at bedrifter i distriktene skal kunne styrke egenkapitalen ved at vi gjeninnfører skattemessige fordeler med fondsavsetninger. Delingsmodellen må endres. Det skal lønne seg å arbeide i egen bedrift.

Skattetrykket på både næringslivet og enkeltpersoner er for høyt i Norge. Kystpartiet vil arbeide for at småbedrifter og industri får lavere arbeidsgiveravgift, lavere skatt i en begrenset tidsperiode ved nyetablering og lavere merverdiavgift. Kystpartiet vil fjerne investeringsavgiften og redusere arbeidsgiveravgiften med minst 2 pst. i alle soner. Merverdiavgiften bør ikke omfatte tjenester som eksempelvis reiselivsnæringen.

Økte gebyrer og avgifter rammer folk flest hardt, og er en form for skattlegging som bidrar til å forsterke de økonomiske forskjellene mellom folk med ulikt inntektsgrunnlag. Mens ordinære skatter beregnes ut fra inntekt, fastsettes gebyrer og avgifter uten hensyn til betalingsevne. Derfor slår avgiftsøkningene spesielt hardt ut i forhold til dem som har minst fra før. Enslige og eninntektsfamilier får en dramatisk reduksjon i sin

realinntekt i forhold til dem som har to inntekter å fordele avgiftsbyrden på. Kystpartiet vil arbeide for reduserte gebyrer og avgifter på varer og tjenester som folk flest er avhengige av.

Kystpartiet vil arbeide for et enklere og mer rettferdig skattesystem. Taket for toppskatt må heves til godt over gjennomsnittlig lønnsnivå, og skattefradraget på lav inntekt må være stort nok til at heldags arbeid gir mulighet til å leve av egen arbeidsinntekt. Ved å redusere skatte- og avgiftsnivået kan staten bidra til en fornuftig lønnspolitikk som ikke virker inflasjonsdrivende. Når folk får beholde mer av sin egen inntekt, synker også behovet for offentlige tjenester.

I Norge har det vært vanlig at velrenommerte og solide bedrifter går i arv fra generasjon til generasjon, men dagens arveavgift er i mange tilfeller til hinder for dette. Den kapital som ligger i produksjonsutstyr og bygninger må kunne videreføres skattefritt til neste generasjon, slik at bedriftenes soliditet ikke svekkes. Bare slik kan vi sikre det langsiktige private eierskap som er vesentlig for distriktenes næringsliv og utviklingsmuligheter.

Kystpartiet vil fortsette sin intense kamp for reduserte avgifter på drivstoff. Slike avgifter rammer enkeltmennesker og bedrifter i distriktene hardt, og gir bedrifter i distriktene en ekstra konkurranseulempe i forhold til bedrifter som ligger i mer sentrale strøk. Kystpartiet går også inn for en refusjonsordning for drivstoffavgift i områder uten kollektivtrafikktilbud. Kystpartiet ønsker også å demme opp for den omfattende grensehandelen ved å gjøre det ulønnsomt å kjøre til våre naboland for å kjøpe tobakk, alkohol og andre sterkt avgiftsbelagte varer. Det skal gis større muligheter for å spare penger til egen alderdom. Ektefeller til fiskere skal likestilles med ektefeller til bønder ved beregning av pensjonspoeng.

Kystpartiet vil arbeide for at:

- avgifter for småbåter fjernes
- båtplasser ikke skal momsbelegges
- småbåtregisteret flyttes fra offentlig til privat ansvarsområde
- det blir forenklet registreringsplikt
- det ikke skal betales skatt av fordelene ved å bo i egen bolig
- bolig- og eiendomsskatten skal fjernes
- ordningen med skattefri banksparing gjeninnføres
- beløpsgrensen for skattefri verdioverføring mellom generasjoner oppjusteres vesentlig
- dagens forbrukeravgift på strøm fjernes

Kystpartiet skal arbeide for økt livskvalitet og trivsel. Staten bør investere langsiktig i disse målene. Det er viktig at også lokalt initiativ og engasjement hos privatpersoner og næringsliv stimuleres til å delta aktivt i utviklingen av et samfunn som fremmer bedre livskvalitet og trivsel i nærmiljøet. Dette bidrar til at kostnadene på helse- og sosialbudsjettet reduseres.

Norge er et variert land, geografisk og klimatisk. Kystpartiet vil arbeide for at det opprettholdes fullver-

dige lokalsykehus med tilfredsstillende akutttilbud og fødeavdeling der slike sykehus er i drift i dag. Statlig overtagelse av sykehusene skal ikke medføre at distriktene får et dårligere tilbud enn de har i dag. Lokalbefolkningen skal føle seg trygg på at de får den hjelp de trenger når de trenger den, uansett bosted, vær og føre-forhold.

Trygdesatsene må være i samsvar med satsene for alminnelig livsopphold. Garantert minste inntekt (GMI) bør innføres. Det er uverdige at trygdede blir tvunget over i køen på sosialkontoret med dagens lave satser. Trygdepolitikken må i større grad legges opp slik at uførhetstrygdede kan ha større arbeidsinntekt uten trekk i trygden enn i dag, og at det tilrettelegges for at uføretrygdede i større grad kan vende tilbake til arbeidslivet når forholdene tilsier dette.

For at kvinner skal kunne nyttiggjøre seg et utdannings- eller jobbtilbud, er tilfredsstillende barnehagedekning en viktig forutsetning. Kystpartiet vil i særlig grad stimulere til at jenter kommer inn i fiskeri-, havbruk- og andre distriktsnæringer. Kystpartiet vil arbeide for å styrke de desentraliserte utdanningstilbudene på videregående skoler, høyskoler og universitet, med hovedvekt på kvinners behov og ønsker. Kvinnens stilling skal styrkes ved at hennes valgmuligheter innen utdanning og arbeid skal bli bedre. Ved å flytte statlig virksomhet ut i distriktene, vil Kystpartiet øke jobbmulighetene for kvinner. Arbeidet for lik lønn for arbeid av lik verdi må videreføres.

Eksisterende plan- og bygningslov virker dempende for boligbygging. Kystpartiet vil arbeide for at nevnte lov blir endret slik at boligsøkende raskere kan bygge sine hjem. I de aller fleste kommuner er arealer lagt ut for boligbygging. Likevel opplever de fleste, som i stor grad er førstegangsbyggere, en unødige lang saksbehandlingstid.

Kommuner som sliter med synkende befolkningstall er særlig interessert i at nybyggingen blir minst mulig hindret. Felles for hele landet er det at vi nå retter større oppmerksomhet mot de som vil etablere seg i boligmarkedet. Kystpartiet vil også arbeide for at finansieringsinstitusjoner, og i særlig grad Husbanken, gir fordeler til nyetablerere. Det bør være momsfråttak for nybygg ut fra Husbankens status. Tomteprisene varierer meget sterkt og tomtepriser skal holdes utenfor beregningsgrunnlaget for husbanklån. Høye tomtepriser må ikke ekskludere husbyggere for lån i Husbanken.

På utdanningssteder er det i dag et stort press på det etablerte leiemarkedet. Vi mener myndighetene snarest må prioritere bygging av flere studentboliger.

I vårt kalde land er det uakseptabelt at mennesker er bostedsløse og henvist til å bo på gaten. Kystpartiet er sterkt kritisk til at stadig flere kommuner oppretter kommunale eiendomsselskaper som pålegges å drive med overskudd, og som derfor fastsetter en utleiepris som ekskluderer de svakeste fra boligmarkedet. Kystpartiet vil arbeide for en sosial boligbygging som sikrer subsidierte leiligheter for mennesker med lav inntekt. Bygging i strandsonen skal reguleres av den

enkelte kommune og skal ikke reguleres av nasjonal rådgivning.

Skal Norge ha en god skole, trenger vi dyktige og kunnskapsrike lærere. Dagens informasjonssamfunn medfører at kravet til lærerens eget kunnskapsnivå er større enn før. Uten egne kunnskaper er det vanskelig å være kritisk i forhold til all den informasjon som presenteres gjennom media og Internett, og som elevene stiller spørsmål om. Uten kunnskapsbredde er det vanskelig å forstå den globale nyhetsdekning som er med på å skape holdninger blant barn og unge. Det er et alvorlig problem at leseferdigheten stadig blir dårligere og at norske elever og studenter har dårligere realfagkunnskaper enn jevnaldrende i andre land.

Gjennom gode etterutdanningsordninger må det legges til rette for at pedagoger kan utvide sitt kompetanseområde. Kystpartiet mener at sabbatsår der lærere kan fordype seg i nye fagområder eller høste erfaring fra andre yrker, kan motvirke utbrenthet og bidra til at flere lærere blir stående i arbeid til normal pensjonsalder. En slik mulighet til utvikling gjennom yrkeskarrieren kan bidra til å bedre rekrutteringen til yrket. Lærere må ha sikkerhet for en brukbar lønn. Kystpartiet er skeptisk til at Regjeringen stiller motkrav i form av høyere undervisningstimetall for bedre lønnsvilkår. Undervisning er et intensivt arbeide, og økt krav til mer undervisning kan lett bli kostbart i form av økt sykefravær og større frafall fra yrket.

Kultur og miljø er viktig for livskvaliteten. Økt livskvalitet gir mindre sykdom og problemer og er dermed lønnsom for hele samfunnet. Naturvern og friluftsliv er viktige faktorer for både oss og våre etterkommere. Et rikt og mangfoldig kulturliv er en nødvendig forutsetning for en videre utvikling av livskraftige samfunn. Kystkulturen har som mange andre aktiviteter langs kysten vært stemoderlig behandlet gjennom mange 10-år. Denne viktige del av kulturen skal i årene framover få et kraftig løft. For det enkelte menneske er et rikt og mangfoldig kulturliv berikende og styrker den lokale identiteten til vår kyststat og maritime nasjon.

Kystpartiet går inn for at kommunale musikkskoler skal lovfestes og at statlige midler øremerkes til dette. Vi ser det som viktig at det er variasjon av tilbud til barn og unge, fordi mye ungdom forsvinner ut av organiserte aktiviteter når de kommer i tenårene.

Kystpartiet vil arbeide for at våre to skriftspråk blir opprettholdt. Vi vil også arbeide for at samisk kultur og språk blir holdt i hevd.

Fartøyvernet har i mange år fått en dårlig behandling. Departementenes ansvar for å ivareta bevaring og andre kulturelle forhold innen "eget" fagfelt, skal ytterligere forsterkes og understrekes. Hvert departement skal ha egen budsjettpost som omhandler kulturelle tiltak. Kulturelle restaureringsarbeider skal unntas moms.

Tiltak:

- Midler til fartøyvern skal økes fra dagens ca. 20 millioner kr pr. år til minst 50 mill. kroner pr. år innen år 2003.

De som utsettes for restriksjoner e.l. i forbindelse med kulturminner, må få tilskudd fra staten hvis restriksjonene reduserer verdien på eiendommen. Der kulturminner jevnlig må vedlikeholdes av eierne må disse få vedlikeholdstilskudd fra staten.

Idretten har en verdi i seg selv. Men også som forebyggende tiltak mot at barn og unge skal få tilknytning til kriminalitets- og rusbelastede miljøer, er det viktigere enn noensinne at vi tar vare på og utvikler barne- og ungdomsidrettene. Det er et offentlig ansvar å bygge og holde vedlike flere innen- og utendørs idrettsanlegg.

Breddeidrett fremmer sosialt fellesskap og helse, og konkurranseidretten er et viktig element for å gi barn og unge inspirasjon til å yte sitt beste. Det er viktig at vi både lokalt og nasjonalt gir unge sunne forbilder og i tillegg er konkurranseidrett på høyt plan blitt god underholdning for alle aldersgrupper.

Kystpartiet går inn for at det innføres momsfrikat for idrettslag og andre frivillige og veldedige organisasjoner med en omsetning på under to millioner kroner. Det er viktig at stat, fylker og kommuner samarbeider om vedlikehold og bygging av idrettsanlegg som kan samle de mange gruppene. Kystpartiet mener det er viktig at det offentlige bidrag til frivillige organisasjoner som arbeider til beste for fellesskapet økes både fra sentrale og lokale myndigheter. De frivillige organisasjonene er uvurderlige medspillere i utviklingen av gode samfunn.

For få år siden hadde en norsk radiokanal, en fjernsynskanal og telefon på arbeidsplassen og hjemme. Nå har informasjonsteknologien gjort det mulig å ta inn minst et tosifret TV-kanaler, fire nasjonale og et vell av lokale radiostasjoner, i tillegg til at vi kan snakke i telefonen hvor vi vil. Vi har også fått video og mange kan kommunisere med verden på Internett. I denne rivende utviklingen mener vi det er viktig å beholde en allmennkringkaster som NRK. Kystpartiet mener at det er vesentlig for at vi skal kunne ivareta vår identitet, norsk kultur samt våre to skriftspråk og samisk. En snarlig overgang til digital-TV vil føre til at hele landet får inn flere fjernsynskanaler enn i dag. Vi ser klare fordeler ved at andre kulturer og språk på denne måten kommer hjem til folk. Men det er også betenkeligheter. Blant annet kan den voldsomme konkurransen føre til at kvaliteten på NRKs program synker og at undervisningsprogram i for stor grad blir fraværende.

Kystpartiet går inn for snarlig overgang til digital-TV samt at Bredbåndnettet må gjøres tilgjengelig i distriktene. Hele folket skal ha bredbånd. Særlig i distrikts-Norge opplever befolkning og næringsliv daglig hvor begrensende det er å ha uløste oppgaver innen samferdsel. Kystpartiet vil derfor bidra til at konkurransekraften økes ved å øke de offentlige investeringer til samferdsel. Samfunnsøkonomisk lønnsomme samferdsels-prosjekter må prioriteres før mindre lønnsomme prosjekter.

Satsing på ulike former for oppdrett i fjordarmene kan, sammen med tilknyttet næringsvirksomhet, gjøre investeringer i områder som i dag har svakt næringsgrunnlag mer lønnsomme enn det hittil har vært regnet

med. Kystpartiet mener at dersom vårt bosettingsmønster skal opprettholdes, er det viktig at vi ikke bare har en kyststamvei, men også en indre stamvei. Disse hovedstamveiene må få gode vertikale transportårer som gir grunnlag for utvikling av store felles bo- og arbeidsområder som ikke må deles opp av bompengeringer. Bompenger skal bare brukes der bygging av ny vei erstatter fjordkryssinger med ferge, og kostnadene ved bompasering må ikke overstige prisen på fergen.

Kystpartiet vil prioritere midler til opprustning og utbygging av veinettet, herunder rassikring. Igangsatte veiprojekter ferdigstilles før nye veiprojekter igangsettes. Kystpartiet mener det er en nasjonal skam at mange veiprojekter ender i fjellveggen, sjøen eller i skogen. Dagens bilavgiftspolitikken sørger for at spesielt ungdommen kjører gamle og lite sikre biler. Ved tragiske ulykker sørger skader og død for stor belastning på helsevesenet. Bilpolitikken må omformes slik at folk flest oppfatter den som riktig og rettferdig. Transport med bil er pålagt meget store avgifter som er i ferd med å knekke bransjens økonomi. Kystpartiet vil arbeide for en reduksjon av disse avgiftene. Kystpartiet går imot at småflyplasser skal nedlegges da dette svekker et konkurransedyktig næringsliv og livskvaliteten for den enkelte i distriktene.

Tiltak:

- Stamveier skal opprustes.
- Alle riksveifergeer må bli gratis.
- Omdisponering av fergetilskudd til finansiering av fastlandsforbindelser.
- Avgifter reduseres på bil og motorsykel.
- Momsfritak på sikkerhetsutstyr for bil.
- Stad-skipstunnelen påbegynnes og gjennomføres.

Infrastruktur som mobildekning, TV-dekning, radio, veier, havner, sjøtransport osv. må fungere på en slik måte at det er mulig å drive næringsvirksomhet på en effektiv måte i distriktene. Kystpartiet skal arbeide for videreføring av jernbanen til Narvik for å fange opp den samhandel som utvikles på Nordkalotten. Med dette prosjektet realisert vil vi ha et jernbanenett fra Stavanger i vest via Narvik til Vladivostok og Kina i øst.

Hurtigrutens posisjon som "Riksveg nr. 1." er urokkelig. Kystpartiet vil arbeide hardt for at dagens rutenett opprettholdes. Denne kystfarten vil fortsatt bety

svært mye for alle i kystsamfunnene. Det gjelder så vel næringslivet som den enkelte beboer. Hurtigruten er allerede etablert som en av landets fremste turistmagener. Hurtigbåtordningen for ytterdistriktene har vært en suksess og må opprettholdes på dagens nivå. Hurtigbåtforbindelse mellom Midt-Norge og Nord-Norge må styrkes i langt sterkere grad enn det som er tilfelle i dag. Hurtigbåttilbudet må koordineres bedre og de ulike tilbudene må tilknyttes hverandre. Det er Kystpartiets målsetting at transport i hovedsak skjer med hurtiggående lastebåter. Dette gir lavere veivedlikehold og færre ulykker. Lastebåtene skal i hovedsak bygges og utrustes i Norge og mulig drivstoff kan være naturgass. Statlige og offentlige tjenestetilbud skal ikke avvikles i distriktene for å opprettes i sentrale strøk.

Kystpartiet vil arbeide for at Kystvakten styrkes og får tilført flere ressurser. Denne militære enheten er av stor betydning for sikkerheten og varetransporten til havs, der Kystvaktens betydning i kontroll av fiskeresursene blir enda tydeligere enn nå. Kystpartiet vil styrke etaten slik at personell og materiell får tilført nok midler til å utvikle tjenesten.

Kystpartiet vil kreve at en større del av verdiskapingen skal forbli i distriktene slik at kommunene kan løse de lovpålagte oppgavene samtidig som man kan legge til rette for kommunens innbyggere og kommunens næringsliv. Dette som en motvekt mot den pågående sentralisering. Kommunenes skattøre reduseres år for år. Kystpartiet skal arbeide for at kommunenes andel av skattøre skal økes for på denne måten å styrke fylkes- og kommuneøkonomien. Kystpartiet vil at bedriftsbeskatningen skal tilfalle den kommune hvor bedriften ligger. Kystpartiet vil motarbeide at eventuell betaling for oppdrettskonsesjon skal tilfalle staten. Eventuell konsesjonsbetaling må ikke være høyere enn at den lokale befolkning kan gå inn som eiere i oppdrettsnæringen, og betalingen må tilfalle kommunene.

Kystpartiet vil at staten øker tilskuddet til renovering av vannverk. Dette på bakgrunn av bestemmelsene i EØS-avtalen som pålegger alle vannverk i Norge og ha forsvarlig rensing av vannet. Dette gjelder også nye vannverk.

Dette medlem ønsker på denne bakgrunnen følgende endringer i statsbudsjetter for 2002, jf. St.prp. nr. 1 (2001-2002). Tillegg nr. 1- 4, fordelt på kapitler:

Kap. Post	Formål:	St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 1-4	KP
Utgifter			
115	Presse-, kultur- og informasjonsformål	56 660 000	61 660 000
			(+5 000 000)
70	Tilskudd til presse, kultur- og informasjonsformål	36 785 000	41 785 000
			(+5 000 000)
151	Regionbevilgning for Afrika	928 900 000	904 900 000
			(-24 000 000)

Kap. Post	Formål:	St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 1-4	KP
70	Helse og utdanning mv.	210 000 000	186 000 000 (-24 000 000)
160	Sivilt samfunn og demokratiutvikling	1 228 800 000	1 187 800 000 (-41 000 000)
1	Driftsutgifter	17 500 000	16 500 000 (-1 000 000)
70	Sivilt samfunn	890 000 000	850 000 000 (-40 000 000)
162	Overgangsbistand (gap)	345 000 000	300 000 000 (-45 000 000)
70	Overgangsbistand (gap)	345 000 000	300 000 000 (-45 000 000)
320	Allmenne kulturformål	638 855 000	649 455 000 (+10 600 000)
1	Driftsutgifter	35 167 000	37 767 000 (+2 600 000)
50	Norsk kulturfond	228 167 000	230 167 000 (+2 000 000)
81	Kulturell skolesekk	12 300 000	18 300 000 (+6 000 000)
335	Pressestøtte	291 249 000	324 799 000 (+33 550 000)
71	Produksjonstilskudd	234 500 000	267 800 000 (+33 300 000)
73	Anvendt medieforskning og etterutdanning	13 869 000	14 119 000 (+250 000)
405	Lagmannsrettene (jf. kap. 3405)	151 384 000	153 384 000 (+2 000 000)
1	Driftsutgifter	151 384 000	153 384 000 (+2 000 000)
410	Herreds- og byrettene (jf. kap. 3410)	1 029 247 000	1 047 247 000 (+18 000 000)
1	Driftsutgifter	933 027 000	951 027 000 (+18 000 000)
440	Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 3440)	5 375 623 000	5 395 623 000 (+20 000 000)
1	Driftsutgifter	5 296 104 000	5 316 104 000 (+20 000 000)
455	Redningstjenesten (jf. kap. 3455)	106 544 000	126 544 000 (+20 000 000)
73	Tilskudd til redningsarbeid	0	20 000 000 (+20 000 000)
550	Lokal næringsutvikling		93 300 000
61	Kommunale næringsfond	0	93 300 000 (+93 300 000)
551	Regional næringsutvikling i fylker og kommuner	434 000 000	552 500 000 (+118 500 000)
51	Tilrettelegging for næringsutvikling, fond	240 000 000	290 000 000 (+50 000 000)
55	Etablererstipend, fond	120 000 000	124 000 000 (+4 000 000)
57	Tilskudd til INTERREG, inkl. pilotprosjekter, fond	74 000 000	77 000 000 (+3 000 000)
58	Regionale samordningstiltak, fond	0	61 500 000 (+61 500 000)
552	Nasjonale programmer og tiltak for regional utvikling	206 000 000	210 000 000 (+4 000 000)

Kap. Post	Formål:	St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 1-4	KP
71	Næringshager	26 000 000	30 000 000 (+4 000 000)
571	Rammetilskudd til kommuner (jf. kap. 3571)	38 112 700 000	39 448 700 000 (+1 336 000 000)
60	Innbyggertilskudd	32 314 072 000	33 530 072 000 (+1 216 000 000)
62	Nord-Norge-tilskudd	1 080 987 000	1 130 987 000 (+50 000 000)
63	Regionaltilskudd	575 118 000	595 118 000 (+20 000 000)
64	Skjønnstilskudd	3 214 800 000	3 264 800 000 (+50 000 000)
572	Rammetilskudd til fylkeskommuner (jf. kap. 3572)	14 234 000 000	14 386 000 000 (+152 000 000)
60	Innbyggertilskudd	12 586 810 000	12 718 810 000 (+132 000 000)
62	Nord-Norge-tilskudd	407 656 000	427 656 000 (+20 000 000)
581	Bolig- og bomiljøtiltak	863 150 000	897 150 000 (+34 000 000)
75	Boligitilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger	646 000 000	680 000 000 (+34 000 000)
670	Tiltak for eldre	51 500 000	61 500 000 (+10 000 000)
61	Tilskudd til omsorgstjenester	40 800 000	50 800 000 (+10 000 000)
905	Norges geologiske undersøkelse (jf. kap. 3905)	129 500 000	139 500 000 (+10 000 000)
1	Driftsutgifter	93 700 000	103 700 000 (+10 000 000)
907	Sjøfartsdirektoratet (jf. kap. 3907)	212 100 000	224 600 000 (+12 500 000)
1	Driftsutgifter	203 800 000	216 300 000 (+12 500 000)
909	Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk	249 300 000	369 300 000 (+120 000 000)
71	Tilskudd til fergerederier i utenriksfart i NOR	0	120 000 000 (+120 000 000)
920	Norges forskningsråd	799 000 000	939 000 000 (+140 000 000)
50	Tilskudd	799 000 000	939 000 000 (+140 000 000)
923	Forsknings- og utviklingskontrakter	100 000 000	165 000 000 (+65 000 000)
70	Tilskudd	100 000 000	165 000 000 (+65 000 000)
924	Internasjonalt samarbeid og utviklingsprogrammer	581 100 000	583 800 000 (+2 700 000)
70	Tilskudd	23 200 000	25 900 000 (+2 700 000)
934	Internasjonaliserings-tiltak	244 200 000	254 200 000 (+10 000 000)
70	Ekspportfremmende tiltak	184 000 000	194 000 000 (+10 000 000)
937	Reiselivstiltak	118 500 000	121 500 000 (+3 000 000)
70	Tilskudd til internasjonal markedsføring	114 500 000	117 500 000 (+3 000 000)

Kap. Post	Formål:	St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 1-4	KP
1023	Fiskeri-, havbruks- og transportrettet FoU (jf. kap. 4023)	326 530 000	349 530 000 (+23 000 000)
50	Tilskudd Norges forskningsråd	214 500 000	234 500 000 (+20 000 000)
70	Tilskudd Fiskeriforskning i Tromsø	45 000 000	48 000 000 (+3 000 000)
1030	Fiskeridirektoratet (jf. kap. 4030)	298 260 000	299 760 000 (+1 500 000)
1	Driftsutgifter	296 660 000	298 160 000 (+1 500 000)
1050	Diverse fiskeriformål	20 450 000	23 450 000 (+3 000 000)
71	Sosiale tiltak	3 000 000	5 000 000 (+2 000 000)
78	DNA-register for vågehval	2 500 000	3 500 000 (+1 000 000)
1062	Kystverket (jf. kap. 4062)	1 073 480 000	1 095 480 000 (+22 000 000)
31	Stad-skipstunnel	0	5 000 000 (+5 000 000)
32	Ny farlei ved Lista	0	5 000 000 (+5 000 000)
60	Tilskudd til fiskerihavneanlegg	23 000 000	30 000 000 (+7 000 000)
70	Tilskudd til Redningselskapet	54 500 000	59 500 000 (+5 000 000)
1107	Statens dyrehelsetilsyn (jf. kap. 4107)	246 483 000	248 483 000 (+2 000 000)
73	Tilskudd til tiltak mot dyresykdommer	14 166 000	16 166 000 (+2 000 000)
1150	Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m. (jf. kap. 4150)	12 170 289 000	12 470 289 000 (+300 000 000)
73	Pristilskudd	2 156 417 000	2 456 417 000 (+300 000 000)
1320	Statens vegvesen (jf. kap. 4320)	11 056 400 000	11 141 400 000 (+85 000 000)
30	Riksveginvesteringer	4 554 600 000	4 604 600 000 (+50 000 000)
31	Rassikring	146 600 000	166 600 000 (+20 000 000)
72	Tilskudd til riksvegferjedrift	1 050 300 000	1 065 300 000 (+15 000 000)
1330	Særskilte transporttiltak	180 800 000	205 800 000 (+25 000 000)
71	Tilskudd til ekspressbusser	0	25 000 000 (+25 000 000)
1400	Miljøverndepartementet (jf. kap. 4400)	509 341 000	512 841 000 (+3 500 000)
72	Miljøverntiltak i nordområdene	7 000 000	8 000 000 (+1 000 000)
73	Tilskudd til kompetanseformidling og informasjon om miljøvennlig produksjon og forbruk og lokal agenda 21	36 425 000	38 925 000 (+2 500 000)

Kap. Post	Formål:	St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 1-4	KP
1427	Direktoratet for naturforvaltning (jf. kap. 4427)	455 803 000	462 303 000 (+6 500 000)
30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder	24 405 000	30 905 000 (+6 500 000)
1465	Statens kjøp av tjenester i Statens kartverk	371 220 000	381 220 000 (+10 000 000)
21	Betaling for statsoppdraget	371 220 000	381 220 000 (+10 000 000)
1471	Norsk Polarinstitut (jf. kap. 4471)	107 072 000	107 417 000 (+345 000)
1	Driftsutgifter	106 574 000	106 919 000 (+345 000)
1530	Tilskudd til de politiske partier	249 717 000	255 967 000 (+6 250 000)
70	Tilskudd til de politiske partiers sentrale organisasjoner	142 037 000	148 287 000 (+6 250 000)
1560	Pristilskudd	25 000 000	87 000 000 (+62 000 000)
70	Til regulering av forbrukerprisene	25 000 000	87 000 000 (+62 000 000)
2309	Tilfeldige utgifter	7 165 977 000	7 159 727 000 (-6 250 000)
1	Driftsutgifter	7 165 977 000	7 159 727 000 (-6 250 000)
2415	Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, fiskeri- og andre regionalpolitiske tiltak	1 000 000	31 000 000 (+30 000 000)
74	Tilskudd til næringsutvikling i marin sektor	0	30 000 000 (+30 000 000)
2420	Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 5320 og 5620)	40 674 500 000	42 874 500 000 (+2 200 000 000)
50	Programvirksomhet, fond	0	114 000 000 (+114 000 000)
55	Landsdekkende innovasjonsordning, fond	89 000 000	175 000 000 (+86 000 000)
92	Lån til grunnfinansierings- og lavrisikolåneordningen	35 000 000 000	37 000 000 000 (+2 000 000 000)
2425	Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) og fylkeskommunene	773 500 000	870 000 000 (+96 500 000)
50	Bedrifts- og næringsutvikling i distiktene, fond	773 500 000	870 000 000 (+96 500 000)
2445	Statsbygg (jf. kap. 5445)	751 656 000	754 656 000 (+3 000 000)
32	Prosjektering av bygg	79 030 000	82 030 000 (+3 000 000)
2541	Dagpenger	7 011 000 000	6 511 000 000 (-500 000 000)
70	Dagpenger	7 011 000 000	6 511 000 000 (-500 000 000)
2751	Medisiner mv.	7 867 000 000	8 157 000 000 (+290 000 000)
70	Legemidler	6 890 000 000	7 140 000 000 (+250 000 000)
72	Sykepleieartikler	977 000 000	1 017 000 000 (+40 000 000)

Kap. Post	Formål:	St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 1-4	KP
2752	Refusjon av egenbetaling	1 910 000 000	1 870 000 000 (-40 000 000)
70	Refusjon av egenbetaling	1 910 000 000	1 870 000 000 (-40 000 000)
Sum utgifter		866 923 790 000	871 657 285 000 (+4 733 495 000)

Inntekter

5501	Skatter på formue og inntekt	125 990 000 000	124 765 000 000 (-1 225 000 000)
70	Toppskatt mv.	20 016 000 000	20 002 000 000 (-14 000 000)
72	Fellesskatt	105 974 000 000	104 763 000 000 (-1 211 000 000)
5521	Merverdiavgift og avgift på investeringer mv.	130 535 000 000	126 475 000 000 (-4 060 000 000)
70	Avgift	130 535 000 000	126 475 000 000 (-4 060 000 000)
5536	Avgift på motorvogner m.m.	32 834 000 000	32 761 000 000 (-73 000 000)
71	Engangsgift på motorvogner m.m.	12 855 000 000	12 819 000 000 (-36 000 000)
75	Omregistreringsavgift	1 574 000 000	1 537 000 000 (-37 000 000)
5537	Avgifter på båter mv.	119 000 000	118 000 000 (-1 000 000)
71	Avgift på båtmotorer	119 000 000	118 000 000 (-1 000 000)
5542	Avgift på mineralolje mv.	987 000 000	985 000 000 (-2 000 000)
71	Avgift på smøreolje	97 000 000	95 000 000 (-2 000 000)
5543	Miljøavgift på mineralske produkter mv.	3 716 000 000	3 689 000 000 (-27 000 000)
70	CO ₂ -avgift	3 618 000 000	3 591 000 000 (-27 000 000)
5546	Avgift på sluttbehandling av avfall	470 000 000	462 000 000 (-8 000 000)
70	Avgift på sluttbehandling av avfall	470 000 000	462 000 000 (-8 000 000)
5555	Sjokolade- og sukkervareavgift	835 000 000	826 000 000 (-9 000 000)
70	Avgift	835 000 000	826 000 000 (-9 000 000)
5557	Avgift på sukker	209 000 000	206 000 000 (-3 000 000)
70	Avgift	209 000 000	206 000 000 (-3 000 000)
5565	Dokumentavgift	2 800 000 000	2 715 000 000 (-85 000 000)
70	Avgift	2 800 000 000	2 715 000 000 (-85 000 000)
5620	Renter og utbytte fra Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 2420)	1 002 500 000	1 040 000 000 (+37 500 000)

Kap. Post	Formål:	St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 1-4	KP
83	Utbytte, grunnfinansierings- og lavrisikolåneordningen	27 500 000	30 000 000 (+2 500 000)
86	Renter, grunnfinansierings- og lavrisikolåneordningen	700 000 000	735 000 000 (+35 000 000)
5700	Folketrygdens inntekter	136 215 000 000	136 171 000 000 (-44 000 000)
71	Trygdeavgift	57 586 000 000	57 542 000 000 (-44 000 000)
	Sum inntekter	866 923 790 000	861 424 290 000 (-5 499 500 000)
	Sum netto	0	10 232 995 000 (+10 232 995 000)

10. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen trekke tilbake forslag om endring i statlige eierposter, jf. romertallsvedtak XII i St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002), og komme tilbake til dette på egnet måte.

Forslag fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet:

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av Luftfartsverkets økonomi, og vurdere behov for tilleggsbevilgninger eller andre tiltak i 2002 på bakgrunn av Luftfartsverkets svært usikre inntektsgrunnlag. Gjennomgangen forutsettes også å omfatte forholdet mellom administrasjon og drift i Luftfartsverket. Regjeringen bes om å komme tilbake til dette til Stortinget på egnet måte så raskt som mulig, og senest i vårsesjonen 2002.

Forslag fra Arbeiderpartiet:

Forslag 3

For Stortingets behandling av statsbudsjettet medregnet folketrygden for 2002 fastsettes følgende rammer for bevilgninger i samsvar med inndelingen i rammeområder vedtatt av Stortinget 26. oktober 2001 og supplert 14. november 2001.

Nr	Betegnelse	Rammesum
1	Statsforvaltning	10 319 573 000
2	Familie og forbruker	32 672 014 000
3	Kultur	2 272 400 000
4	Utenriks	16 131 651 000
5	Justis	10 265 010 000

Nr	Betegnelse	Rammesum
6	Innvandring, regional utvikling, bolig og arbeid	10 694 167 000
7	Dagpenger mv.	15 074 800 000
8	Forsvar	27 251 831 000
9	Næring	4 587 770 000
10	Fiskeri	471 320 000
11	Landbruk	13 583 613 000
12	Olje og energi	-73 854 170 000
13	Miljø	2 596 679 000
14	Stortinget mv.	882 350 000
15	Sosial og helse	56 712 105 000
16	Folketrygden, sosial og helse	170 712 600 000
17	Kirke-, utdanning og forskning	29 576 802 000
18	Samferdsel	17 833 305 000
19	Rammetilskudd m.v. til kommunesektoren	71 375 600 000
20	Tilfeldige utgifter og inntekter	6 609 474 000
21	Ekspportgarantier mv.	-367 400 000
22	Finansadministrasjon	8 151 008 000
23	Skatter og avgifter	-572 456 700 000
24	Utbytte mv.	-11 215 802 000
	Sum før lånetransaksjoner og overføring til/fra Statens Petroleumsfond	-150 120 000 000

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet:

Forslag 4

Stortinget ber Regjeringen videreføre dagens organisering og eiermessige departementstilknytning for SIVA-Selskapet for industrivekst.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet:

Forslag 5

Stortinget ber Regjeringen iverksette en aksjon for å kartlegge og bekjempe svart økonomi.

Forslag 6

Stortinget ber Regjeringen oppta forhandlinger med hver enkelt fylkeskommune om oppgjøret for eien- domsmassen og nivået for uttrekket av fylkeskommu- nens driftsutgifter i tråd med føringer lagt i merknaden under kap 2.2.2 i Innst. S. nr. 326 (2000-2001).

Det opprettes en voldgiftsordning for endelig fastset- ting av oppgjør der det ikke oppnås enighet i forhand- lingene.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 7

A

For Stortingets behandling av statsbudsjettet med- regnet folketrygden for 2002 fastsettes følgende ram- mer for bevilgninger i samsvar med inndelingen i ram- meområder vedtatt av Stortinget 26. oktober 2001 og supplert 14. november 2001.

Nr	Betegnelse	Rammesum
1	Statsforvaltning	9 997 814 500
2	Familie og forbruker	32 888 159 000
3	Kultur	1 323 003 000
4	Utenriks	10 523 456 000
5	Justis	10 628 223 000
6	Innvandring, regional utvikling, bolig og arbeid	7 709 511 000
7	Dagpenger mv.	13 387 800 000
8	Forsvar	27 710 661 793
9	Næring	4 720 220 000
10	Fiskeri	446 320 000
11	Landbruk	8 359 013 000
12	Olje og energi	-74 496 900 000
13	Miljø	2 555 839 000
14	Stortinget mv.	882 350 000
15	Sosial og helse	57 476 905 000
16	Folketrygden, sosial og helse	170 740 400 000
17	Kirke-, utdanning og forskning	28 751 364 000
18	Samferdsel	19 055 905 000
19	Rammetilskudd m.v. til kom- munesektoren	67 648 691 000
20	Tilfeldige utgifter og inntek- ter	6 715 724 000
21	Eksporgarantier mv.	-387 400 000
22	Finansadministrasjon	7 925 893 000
23	Skatter og avgifter	-534 344 700 000
24	Utbytte mv.	-11 174 602 000

Nr	Betegnelse	Rammesum
	Sum før lånetransaksjoner og overføring til/fra Statens Petroleumsfond	-130 956 349 707

B

I Bevilgningsreglementet § 5 Utgiftene gjøres føl- gende endring:

Nytt punkt 5 skal lyde:

Avdelingen for kjøp av varer og tjenester fra utlandet

C

I Stortingets vedtak av 26. oktober 2001 om stats- budsjetts fordeling til komiteene gjøres følgende endring/tillegg under finanskomiteen: Rammeområde 25 (Utenlandsbudsjett).

D

Under rammeområde 25 Utenlandsbudsjett bevilges for 2002 i henhold til oppstillingen nedenfor:

Inntekter	
(Overført fra Petroleumsfondet)	10 450 000 000
Utgifter	
Ekstraordinært kjøp av utstyr til sykehus	1 000 000 000
Kjøp av rednings- og politihelikoptre	1 000 000 000
Forskningsutstyr	600 000 000
Politibiler o.a. utstyr	300 000 000
IKT-utstyr til utdanningssektoren	1 000 000 000
Fondskapital forskningsfondet	2 000 000 000
Støtte til hjemsendelse av flyktninger	500 000 000
Omsorgsboliger og sykehjem	1 000 000 000
Veibygging	1 500 000 000
Lufthavnsutstyr	300 000 000
Turistreklame i utlandet	200 000 000
Studieplasser i utlandet	500 000 000
Behandlingsreiser	300 000 000
FNs høykommisær for flyktninger	100 000 000
Markedsføring sel- og hvalfangst	50 000 000
Norges Eksportråd	100 000 000"

Forslag 8

Stortinget ber Regjeringen fremme de lovendrings- forslag i sentralbankloven som er nødvendig for å sikre Norges Bank operativ uavhengighet i forhold til Finansdepartementet.

Forslag 9

Stortinget ber Regjeringen fremme de nødvendige forslag for å gjøre kompensasjonsordningen for mer- verdiavgift til kommuner og fylkeskommuner gene- rell.

Forslag 10

Stortinget ber Regjeringen legge frem et reguleringsregnskap for eksisterende lovreguleringer, slik at kostnaden ved reguleringen kan måles opp mot formålet samt en vurdering av å innføre offentlig betaling til bedrifter for arbeid med skjemaer som kun har statistisk verdi for det offentlige.

Forslag 11

Stortinget ber Regjeringen utrede et nytt system for hel- eller delfinansiering av pensjoner basert på avkastningen av folketrygdfondet og petroleumsfondet og, ved delfinansiering, forslag om innføring av øremerkede pensjons- og helsepremier som betales av arbeidsgivere og arbeidstagere.

Forslag 12

Stortinget ber Regjeringen legge frem en vurdering av grunnlaget for merverdiavgift på norsk ukepresse.

Forslag 13

Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert budsjett 2002 legge frem sak om energibedrifter og konsernmessig samordning av grunnrenteskatten, innføring av tak på eiendomsskatten og tekniske skatteendringer slik at spottpris legges til grunn og ikke selskapets reelle inntekter.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:*Forslag 14***A**

For Stortingets behandling av statsbudsjettet medregnet folketrygden for 2002 fastsettes følgende rammer for bevilgninger i samsvar med inndelingen i rammeområder vedtatt av Stortinget 26. oktober 2001 og supplert 14. november 2001.

Nr	Betegnelse	Rammesum
1	Statsforvaltning	10 336 213 000
2	Familie og forbruker	32 143 482 000
3	Kultur	2 452 850 000
4	Utenriks	16 501 556 000
5	Justis	10 254 610 000
6	Innvandring, regional utvikling, bolig og arbeid	11 560 067 000
7	Dagpenger mv.	14 537 800 000
8	Forsvar	24 434 831 000
9	Næring	4 729 270 000
10	Fiskeri	479 320 000
11	Landbruk	13 801 613 000
12	Olje og energi	-75 727 420 000
13	Miljø	2 790 179 000
14	Stortinget mv.	882 350 000
15	Sosial og helse	56 078 505 000
16	Folketrygden, sosial og helse	170 287 600 000
17	Kirke-, utdanning og forskning	32 567 302 000
18	Samferdsel	18 403 605 000

19	Rammetilskudd m.v. til kommunesektoren	75 368 600 000
20	Tilfeldige utgifter og inntekter	6 709 474 000
21	Eksportgarantier mv.	-387 400 000
22	Finansadministrasjon	8 167 208 000
23	Skatter og avgifter	-575 941 700 000
24	Utbytte mv.	-10 573 352 000
Sum før lånetransaksjoner og overføring til/fra Statens Petroleumsfond		-150 143 437 000

B

Det innføres en statlig toppfinansiering for særlig ressurskrevende brukere av kommunale tjenester der alle utgifter over 600 000 kroner pr. bruker dekkes av staten.

Forslag 15

Stortinget ber Regjeringen øremerke 5 mrd. kroner av Petroleumsfondet til investeringer i de 48 fattigste land i verden (de såkalte MUL-land).

Forslag 16

Regjeringen pålegges å utrede de distriktpolitiske konsekvenser av alle vedtak i struktur- og regionalpolitikken.

Forslag 17

Stortinget ber Regjeringen legge frem en plan for økt tilgang på arbeidskraft, tidlig i 2002.

Forslag fra Senterpartiet og Kystpartiet:*Forslag 18*

Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett å legge fram forslag til et nytt system for å sikre at norske sjøfolk er konkurransedyktige.

Forslag 19

Stortinget ber Regjeringen legge fram sak for Stortinget om utflytting av statlige arbeidsplasser fra Oslo.

Forslag fra Senterpartiet:*Forslag 20***A**

For Stortingets behandling av statsbudsjettet medregnet folketrygden for 2002 fastsettes følgende rammer for bevilgninger i samsvar med inndelingen i rammeområder vedtatt av Stortinget 26. oktober 2001 og supplert 14. november 2001.

Nr	Betegnelse	Rammesum
1	Statsforvaltning	10 324 573 000
2	Familie og forbruker	32 450 114 000
3	Kultur	2 340 830 000
4	Utenriks	16 156 651 000

Nr	Betegnelse	Rammesum
5	Justis	10 268 210 000
6	Innvandring, regional utvikling, bolig og arbeid	11 090 567 000
7	Dagpenger m.v.	14 587 800 000
8	Forsvar	27 251 831 000
9	Næring	4 832 770 000
10	Fiskeri	479 320 000
11	Landbruk	13 833 013 000
12	Olje og energi	-73 934 170 000
13	Miljø	2 607 179 000
14	Stortinget m.v.	882 350 000
15	Sosial og helse	56 832 905 000
16	Folketrygden, sosial og helse	170 087 100 000
17	Kirke-, utdanning og forskning	31 003 572 000
18	Samferdsel	18 743 305 000
19	Rammetilskudd m.v. til kommunesektoren	73 620 600 000
20	Tilfeldige utgifter og inntekter	6 509 474 000
21	Eksportgarantier m.v.	-387 400 000
22	Finansadministrasjon	8 151 008 000
23	Skatter og avgifter	-575 508 300 000
24	Utbytte m.v.	-10 713 352 000
	Sum før lånetransaksjoner og overføring til/fra Statens Petroleumsfond	-148 490 050 000

B

Stortinget ber Regjeringen sørge for at alle kommuner som har søkt om tilskudd til omsorgsboliger/sykehjemsplasser i samråd med Husbanken og fylkesmann/fylkeslege innen fristen 1. oktober 2001, sikres tilskudd.

C

Det innføres en toppfinansiering for særlig ressurskrevende brukere av kommunale tjenester. Kommunene betaler en egenandel på kr 600 000. Staten betaler 80 pst. av kostnadene utover dette.

Forslag 21

Stortinget ber Regjeringen sørge for at fylkeskommunene har tilstrekkelig økonomisk evne til å løse sine gjenværende oppgaver etter at det økonomiske oppgjøret mellom staten og fylkeskommunene er gjennomført som følge av at staten overtar sykehusene fra 1. januar 2002.

Forslag 22

Stortinget ber Regjeringen tilrettelegge for et friere lokalt skattøre, slik at kommuner i perioder kan øke skattleggingen for å gjennomføre viktige politiske prioriteringer.

Forslag 23

Stortinget ber Regjeringen legge fram en årlig oversikt over den geografiske fordelingen av statlige investeringer.

Forslag 24

Stortinget ber Regjeringen oppnevne en ny innlandskommisjon for å vurdere behovet for særlige virkemidler og politikktutforming for å opprettholde bosettingsmønsteret i innlandsdelen av Sør-Norge.

Forslag fra Kystpartiet:

Forslag 25

For Stortingets behandling av statsbudsjettet medregnet folketrygden for 2002 fastsettes følgende rammer for bevilgninger i samsvar med inndelingen i rammeområder vedtatt av Stortinget 26. oktober 2001 og supplert 14. november 2001.

Nr	Betegnelse	Rammesum
1	Statsforvaltning	10 290 073 000
2	Familie og forbruker	32 672 014 000
3	Kultur	2 258 550 000
4	Utenriks	16 022 201 000
5	Justis	10 310 010 000
6	Innvandring, regional utvikling, bolig og arbeid	10 466 367 000
7	Dagpenger m.v.	14 587 800 000
8	Forsvar	27 251 831 000
9	Næring	4 708 270 000
10	Fiskeri	470 820 000
11	Landbruk	13 581 513 000
12	Olje og energi	-73 849 420 000
13	Miljø	2 613 024 000
14	Stortinget m.v.	882 350 000
15	Sosial og helse	56 931 005 000
16	Folketrygden, sosial og helse	170 278 700 000
17	Kirke-, utdanning og forskning	29 253 252 000
18	Samferdsel	17 966 305 000
19	Rammetilskudd m.v. til kommunesektoren	72 539 300 000
20	Tilfeldige utgifter og inntekter	6 709 474 000
21	Eksportgarantier m.v.	-387 400 000
22	Finansadministrasjon	8 131 008 000
23	Skatter og avgifter	-564 275 700 000
24	Utbytte m.v.	-11 260 852 000
	Sum før lånetransaksjoner og overføring til/fra Statens Petroleumsfond	-141 849 505 000

11. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til St.meld. nr. 1 (2001-2002), St.prp. nr. 1 (2001-2002), St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 1-4 (2001-2002) og til det som står i denne innstillingen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

I

For Stortingets behandling av statsbudsjettet medregnet folketrygden for 2002 fastsettes følgende rammer for bevilgninger i samsvar med inndelingen i ram-

meområder vedtatt av Stortinget 26. oktober 2001 og supplert 14. november 2001.

Nr	Betegnelse	Rammesum
1	Statsforvaltning	10 225 073 000
2	Familie og forbruker	32 672 014 000
3	Kultur	2 218 400 000
4	Utenriks	16 126 856 000
5	Justis	10 280 010 000
6	Innvandring, regional utvikling, bolig og arbeid	10 216 567 000
7	Dagpenger mv.	15 087 800 000
8	Forsvar	27 251 831 000
9	Næring	4 307 320 000
10	Fiskeri	436 320 000
11	Landbruk	13 279 513 000
12	Olje og energi	-73 849 420 000
13	Miljø	2 560 024 000
14	Stortinget mv.	882 350 000
15	Sosial og helse	56 921 005 000
16	Folketrygden, sosial og helse	170 223 700 000

Nr	Betegnelse	Rammesum
17	Kirke-, utdanning og forskning	29 229 452 000
18	Samferdsel	17 759 305 000
19	Rammetilskudd m.v. til kommunesektoren	70 930 100 000
20	Tilfeldige utgifter og inntekter	6 644 474 000
21	Eksportgarantier mv.	-387 400 000
22	Finansadministrasjon	8 151 008 000
23	Skatter og avgifter	-569 740 700 000
24	Utbytte mv.	-11 545 602 000
Sum før lånetransaksjoner og overføring til/fra Statens Petroleumsfond		-150 120 000 000

II

St.meld. nr. 1 (2001-2002) - Nasjonalbudsjettet 2002
- vedlegges protokollen.

Oslo, i finanskomiteen, den 20. november 2001

Siv Jensen
leder og ordfører

Ingebrigt S. Sørfonn
sekretær

Vedlegg 1**Referat i Stortinget onsdag 14. november 2002**

(77) (St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 3 og 4 (2001-2002))

Foreslås sendt finanskomiteen

Budsjettkapitlene i St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 3 og 4 (2001-2002) foreslås fordelt på rammeområder og sendt de respektive komiteer i samsvar med Stortingets vedtak om fordeling til komiteene i Innst. S. nr. 2 (2001-2002). Nye kapitler og romertall som ikke ble fordelt i Innst. S. nr. 2 foreslås fordelt til komiteene slik:

St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 3 (2001-2002):
Kap. 1040

Næringskomiteen
Rammeområde 10

St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002):
Romertall XV - f.o.m. kap. 1400 post 1 t.o.m. kap. 4441 post 2

Energi- og miljøkomiteen
Rammeområde 13

Romertall XXVII

Energi- og miljøkomiteen
Rammeområde 12

Romertall VI - f.o.m. kap. 301 post 1 t.o.m. kap. 3334 post 2

Familie-, kultur- og administrasjonskomiteen
Rammeområde 3

Romertallene XVII og XVIII

Familie-, kultur- og administrasjonskomiteen
Rammeområde 1

Romertall XX

Finanskomiteen
Rammeområde 20

Romertallene II og XIX

Finanskomiteen
Rammeområde 22

Romertallene XXI til XXVI

Finanskomiteen
Rammeområde 23

Kap. 310, 340, 341, 342, 3340, 3341, 3342 og romertallene III, IV, V og VI - f.o.m. kap. 340 post 1 t.o.m. kap. 3342 post 1 og 4 og romertallene VII og XIII - f.o.m. kap. 1020 postene 1 og 21 t.o.m. kap. 4023 post 1

Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen
Rammeområde 17

Kap. 1574, 4574 og romertallene VIII og XVI

Kommunalkomiteen
Rammeområde 6

Kap. 3961, 5609 og romertall XII

Næringskomiteen
Rammeområde 9

Kap. 1062, 4062 og romertall XIII - kap. 1062 post 1 og kap. 4062 post 1 og 2, og romertall XIV

Samferdselskomiteen
Rammeområde 18

Kap. 702, 708, 3708 og romertall IX

Sosialkomiteen
Rammeområde 15

Kap. 2690 og romertallene X og XI

Sosialkomiteen
Rammeområde 16

Romertall XV - f.o.m. kap. 1471 post 1 t.o.m. kap. 4471 post 4

Utenrikskomiteen
Rammeområde 4

Vedlegg 2**Brev fra Finansdepartementet v/statsråden til finanskomiteen, datert 19. oktober 2001****Nasjonalbudsjettet 2002 og finanstalen. Trykkfeil**

Det opplyses om følgende trykkfeil i St.meld. nr. 1 (2001-2002) Nasjonalbudsjettet 2002 og i finanstalen:

1. St.meld. nr. 1 (2001-2002) Nasjonalbudsjettet 2002*Kap. 2, side 17, tabell 2.1*

Sysselsettingsveksten i personer i 2002 skal være 0,6 pst., ikke 0,7 pst. som det står i tabellen.

Kap. 2, side 29, boks 2.3

I andre avsnitt, første setning står det: "De implisitte renteforventningene har variert betydelig gjennom 2000". Det riktige er: "De implisitte renteforventningene har variert betydelig gjennom 2001"

Kap. 2, side 35, figur 2.15

I figur 2.15 er benevnningen utelatt. Benevnningen er volumindekser 1995=100.

Kap. 2, side 38

I andre setning i andre strekpunkt i høyre spalte står det: "Figur 2.18 viser hvordan råoljelagrene i USA 11. september har utviklet seg gjennom 2001,...". I denne setningen skal 11. september strykes slik at det står "Figur 2.18 viser hvordan råoljelagrene i USA har utviklet seg gjennom 2001,...".

Kap. 2, side 54, tabell 2.14

Anslagene på veksten i personsyssetningen og arbeidsledighet fra Nordea er feil i tabellen. Nordeas anslag på vekst i personsyssetningen i 2002 er 0,7 pst., og anslaget på arbeidsledigheten er 3,6 pst. I tillegg er anslagene på årslønnsvekst, vekst i personsyssetning og arbeidsledighet fra NHO feil. NHO gir ikke anslag på årslønnsvekst. NHOs anslag på veksten i personsyssetningen i 2002 er 0,5 pst. og anslaget på arbeidsledigheten er 3,2 pst.

Kap. 2, side 54, tabell 2.15

Sysselsettingsveksten i personer i 2002 skal være 0,6 pst., ikke 0,7. pst. som det står i tabellen. Gjennomsnittlig vekst i personsyssetningen i perioden 2003-2005 skal være 0,5 pst., og ikke 0,4 pst. som det står i tabellen.

Kap. 3, side 62, figur 3.2

I figur 3.2 er benevnningen utelatt. Benevnningen er prosentvis endring fra året før.

Kap. 3, side 67

I annen setning i høyre spalte står det: "I forslaget til statsbudsjett for 2002 anslås utgiftene til sykepengere reelt å øke med 0,8 mrd. kroner fra 2001 til 2002 og utgiftene til uførepensjoner med 0,7 mrd. kroner." Her skal tallene være henholdsvis 0,9 og 0,8 mrd. kroner. I siste setning i samme avsnitt skal det dermed stå 4,6 mrd. kroner, og ikke 4,4 mrd. kroner.

Kap. 3, side 74, figur 3.6

I figur 3.6 er benevnningen utelatt. Benevnningen er prosent av BNP.

Kap. 3, side 75, tabell 3.9

I tabellen er virkningene på privat konsum og sysselsetting av budsjettoplegget for 2002 byttet om.

Kap. 3, side 77, figur 3.8

I figur 3.8 er benevnningen utelatt. Benevnningen er 1000 personer.

Kap. 3, side 78, figur 3.9

I figur 3.9 er benevnningen utelatt. Benevnningen er prosent av samlede inntekter.

Kap. 3, side 79

Under overskriften Statlig overtagelse av spesialisthelsetjenesten står det i 4. linje: "Det samlede uttrekket er anslått til 25,1 mrd. kroner i 2001-priser." Det skal stå: "Det samlede uttrekket er anslått til knapt 47 mrd. kroner i 2001-priser, hvorav om lag 25 mrd. kroner er knyttet til frie inntekter."

Kap. 3, side 80

Siste setning før underoverskriften "Pensjonskostnader": bisetningen "da disse ikke vil nyte godt av mer-skatteinntektene inneværende år" strykes.

Kap. 3, side 84, figur 3.10

I figur 3.10 er benevnningen utelatt. Benevnningen er fondets valutakurv, indeks 31. desember 1997=100.

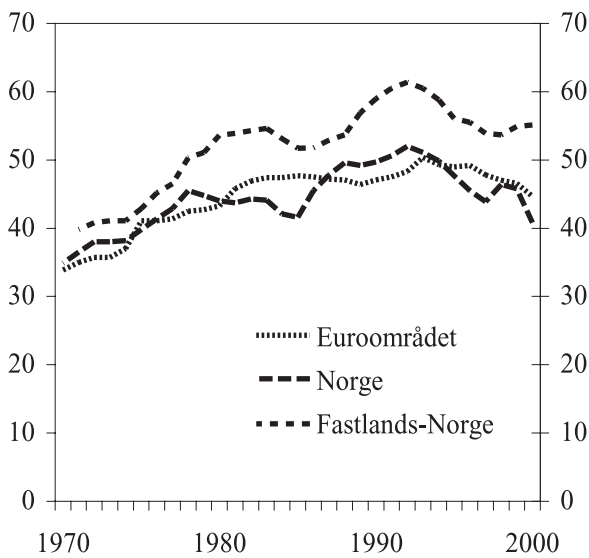
Kap. 3, side 97, figur 3.13

I figur 3.13 er benevnningen utelatt. Benevnningen er prosentvis endring fra året før.

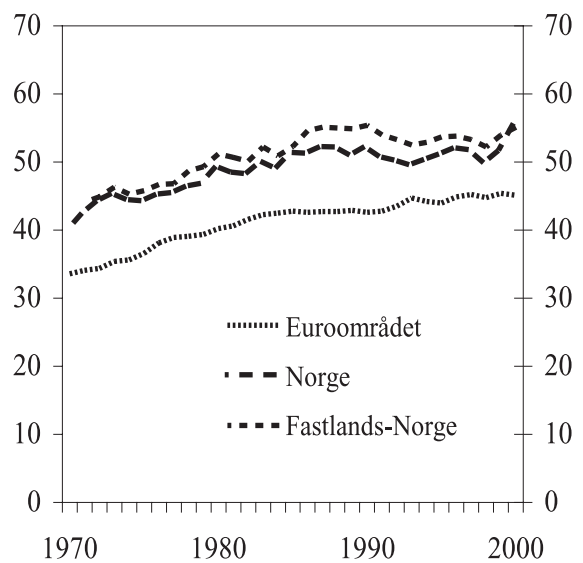
Kap. 5, side 143, figur 5.4A og 5.4B

I figurene har linjene for utviklingen i offentlige inntekter og utgifter for euroområdet falt ut. Figurene skal se ut som følger:

Figur 5.4A Utgifter i prosent av BNP

Figur 5.4B Inntekter i prosent av BNP

2. Finanstalen

I finanstalen uttalte jeg: «Regjeringen foreslår en reell økning i den samlede forskningsinnsatsen på om lag 1,7 mrd. kroner.» Den *reelle* økningen er 1,3 mrd.

kroner, mens det er en *nominell* økning på 1,7 mrd. kroner.

Vedlegg 3

Brev fra Finansdepartementet v/statsråden til Stortinget, datert 19. oktober 2001

Rettelser i St.prp. nr. 1 (2001-2002) Statsbudsjettet medregnet folketrygden (Gul bok 2002) og St.prp. nr. 1 (2001-2002) Finansdepartementet (fagproposisjonen)

Det er enkelte trykkfeil i St.prp. nr. 1 (2001-2002) Statsbudsjettet medregnet folketrygden (Gul bok):

Side 16 under oversikten over statsbudsjettets utgifter:

Under "Overføringer til kommunesektoren" er beløpet for "Andre tilskudd" oppgitt til 3 685 mill. kroner for Gul bok 2002. Beløpet skal være 3 615 mill. kroner.

"Sum overføring til kommunesektoren" i tabellen er korrekt.

Side 75 i tabell 4.7 Realvekst innenfor budsjettmessig sentrale ordninger i folketrygden før 2002-tiltak:

Tallene for 2002 i denne tabellen er i henhold til de siste oppdaterte anslagene som foreligger. Imidlertid er det feil i tallene for 2001. Tallene for sykepenger og uførhet skal være lavere enn oppgitt i tabell 4.7. Dette innebærer at den oppgitte vekstprosenten i 2001 (i forhold til 2000) blir noe for høy, og at den tilsvarende veksten fra 2001 til 2002 dermed blir for lavt anslått.

De riktige tallene er:

Tabell 4. Realvekst innenfor budsjettmessig sentrale ordninger i folketrygden før 2002-tiltak

	Mill. faste 2002-kroner	
	2001	2002
Sykepenger	24 736	25 594
- mill. kroner	1 014	858
- prosent	4,3	3,5
Uførepensjon	33 366	34 204
- mill. kroner	1 005	838
- prosent	3,1	2,5

I St.prp. nr. 1 (2001-2002) Finansdepartementet, side 57 tabellen under kapittel 1610 Toll- og avgiftsetaten skal beløpet under post 45 Større utstyrsanskaffelser

og vedlikehold i kolonnen for Saldert budsjett 2001, være 41,4 mill. kroner (41 400) og ikke 414 mill. kroner (41 4000).

Vedlegg 4

Brev fra Finansdepartementet v/finansministeren til Stortinget v/Stortingets presidentskap, datert 16. november 2001

St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 4 (2001-2002)

Det er behov for følgende korreksjoner i den foreløpige utgaven av St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 4 (2001-2002) Om endringer av St.prp. nr. 1 om statsbudsjettet medregnet folketrygden 2002.

1. Forslag til stikkord

I forslag til bevilgningsvedtak under kap 1062 Kystverket, post 45 Større nyanskaffelser og vedlikehold (side 206), er stikkordet "*kan overføres*" falt ut. Det vises for øvrig til omtalen av bevilgningsforslaget på side 151 i tilleggsnummeret der det er forutsatt at vedkommende post skal ha dette stikkordet.

2. Omtale av bevilgningsforslag

Regjeringens forslag oppsummeres i strekpunkter i avsnitt 3.1, side 60. Siste strekpunkt som lyder "Skatte- og avgiftsanslagene er i tillegg oppjustert som følge av at høyere anslag for 2001 er videreført til 2002.", skal være et vanlig avsnitt, ikke strekpunkt.

I Tabell 3.3 Oversikt over skatte- og avgiftsendringer i dette tillegget til St.prp. nr. 1, side 64, er det falt ut et minus foran summen som viser anslagsendringer. Riktig tall skal dermed være "-9 670", ikke "9 670".

Under omtalen av bevilgningsforslaget for kapittel 1300 Samferdselsdepartementet post 01 Driftsutgifter (side 154), lyder 1. setning: "Nærings- og handelsdepartementet (NHD) skal med virkning fra 01.01.2002 overta ansvaret for å ivareta statens eieransvar i SAS AB fra Samferdselsdepartementet (SD)." Setningen skal lyde: "Nærings- og handelsdepartementet (NHD) skal med virkning fra 01.01.2002 overta statens eierandel i SAS AB fra Samferdselsdepartementet (SD)."

Under omtalen av bevilgningsforslaget for kapittel 161 Næringsutvikling post 75 NORFUND - tapsavset-

ning er postnummeret oppgitt til post 71. Riktig postnummer er 75.

Under omtalen av bevilgningsforslaget for kapittel 161 Næringsutvikling post 90 Norfond, lyder siste setning: "Videre foreslår Regjeringen å avsette 95 mill. kroner i øremerkede midler til investeringer i energisektoren, hvorav 22,50 mill. kroner til tapsavsetninger og 67,50 mill. kroner til grunnfondskapital". Den samlede avsetningen skal være 90 mill. kroner.

Under omtalen av kapittel 320 Allmenne kulturformål post 81 Kulturell skolesekk, lyder siste setning: "Regjeringen foreslår at forslaget i St.prp. nr. 1 (2001-2002) under kap. 320, post 80, reduseres med 6,0 mill kroner til 12,3 mill. kroner." Riktig post skal være 81.

Under omtalen av kap. 335 Pressestøtte, post 76 Tilskudd til ymse organisasjoner (side 86), står det: "Det foreslås at bevilgningen til Dag og Tid økes med 250 000 kroner til 2,05 mill. kroner." Setningen skal lyde: "Det foreslås at bevilgningen til Dag og Tid økes med 250 000 kroner til 2,5 mill. kroner."

Under omtalen av kapittel 614 Utvikling av sosialtjenesten, tiltak for rusmiddelmissbrukere m.v., Ny post 71 Frivillige rusmiddelforebyggende arbeid (side 109), vises det i 1. setning til kapittel 706 post 70. Riktig post er post 71.

Under omtalen av merinntektsfullmakt for kapittel 5701 (side 128) oppgis merinntektsfullmakten til å lyde:

"Stortinget samtykker i at Sosial- og helsedepartementet i 2001 kan overskride bevilgningen under kap. 2600 post 01 mot tilsvarende merinntekter under kap. 5701 Diverse inntekter post 01 Administrasjonsvederlag, post 04 Tolketjenester og post 05 Oppdragsinntekter." Riktig tekst skal være:

"Forslag til romertallsvedtak II under Folketrygden i St.prp. nr. 1 (2001-2002), endres til:
"Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Sosialdepartementet i 2002 kan:

overskride bevilgningen under
kap. 2600 post 01

mot tilsvarende merinntekter under
kap. 5701 postene 01, 04 og 05""

Under omtalen av kapittel 2690 Diverse utgifter, vises til ny post Pasienter fra gjensidighetsland. Henvisningen skal være ny post 77 Pasienter fra gjensidighetsland.

Siste avsnitt av teksten under punkt 3.4.9 i tilleggsnummeret (side 152) er falt ut. Avsnittet skal lyde:

"Forslag til bevilgningsmessige endringer i forhold til bevilgningsforslagene i St.prp. nr. 1 (2001-2002)

Som en del av Regjeringens samlede budsjettopplegg er det lagt til grunn følgende endringer for de bevilgningsmessige forutsetningene for nytt kapittel 1062 Kystverket:

- Investeringer i fiskerihavner, tidligere postert under kapittel 1064 Havnetjenesten post 30 Fiskerihavneanlegg, reduseres med 5 mill. kroner
- Midler til etablering av Automatic Identification System (AIS), tidligere postert under kapittel 1067 Trafikksentraler post 45 Større nyanskaffelser og vedlikehold, reduseres med 10 mill. kroner.
- Bevilgningen økes med 35 mill. kroner til nødvendige merkostnader som følge av utflytting av Kystdirektoratet til Ålesund."

Under omtalen av kapittel 1400 Miljøverndepartementet post 01 Driftsutgifter, er det falt ut to setninger. Setningene som tas inn før omtalen av post 60 side 169 skal lyde: "I St.meld. nr 39 (2000-2001) Friluftsliv, foreslår Regjeringen å nedlegge Statens Naturforvaltningsråd. Departementet tar sikte på å nedlegge rådet med virkning fra 01.01.02."

Under omtalen av kapittel 1800 Olje- og energidepartementet post 21 Spesielle driftsutgifter, lyder siste setning: "På bakgrunn av ovennevnte foreslår regjeringen å øke bevilgningen for 2002 med 4,75 mill. kroner." Det understrekes at i tillegg reduseres bevilgningen med 120 000 kroner som følge av endret departementsstruktur.

Første setning i punkt 3.6.1 (side 197) lyder: "Regjeringen vil vurdere om støtten til *kulturminneformål* er utformet på en hensiktsmessig måte, herunder utrede muligheter for skattestimulanser til kulturformål m.v."

Ordet "kulturminneformål" skal erstattes med "kulturformål".

3. Forslag til vedtak

I vedtaksdelen er det oppgitt feil postnummer for to poster. Det gjelder for:

- Kapittel 1429 Riksantikvaren post 72 Vern og sikring av fredete og bevaringsverdige kulturminner og kulturmiljøer, som er oppgitt å være post 71
- Kapittel 5999 Statslånemidler 90 Lån, som er oppgitt å være post 99

I tillegg er opprinnelig bevilgning som oppgis i 2 forslag til vedtak ikke korrekte. Det gjelder:

- Kapittel 1590 Aetat post 01 Driftsutgifter, der tidligere foreslått beløp er oppgitt til kr 1 631 360 000. Det riktige beløpet er kr 1 596 360 000.
- Kapittel 2600 post 01 Driftsutgifter, der tidligere foreslått beløp er oppgitt til kr 4 112 900 000. Det riktige beløpet er 4 415 400 000.

Feilen skyldes at oppgitt beløp ikke inkluderer tilleggsforslag som er fremmet før tillegg 4, jf vedlegg som viser bevilgningsendringer etter framlegget av Gul bok 2002.

Det er oppgitt feil postnavn for kapittel 614 Utvikling av sosialtjenesten, tiltak for rusmiddelmissbrukere m.v. post 71. Riktig betegnelse skal være "Frivillig rusmiddelforebyggende arbeid"

Korreksjonene vil bli innarbeidet i den endelige utgaven av St.prp. nr. (2001-2002) Tillegg nr. 4.